

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

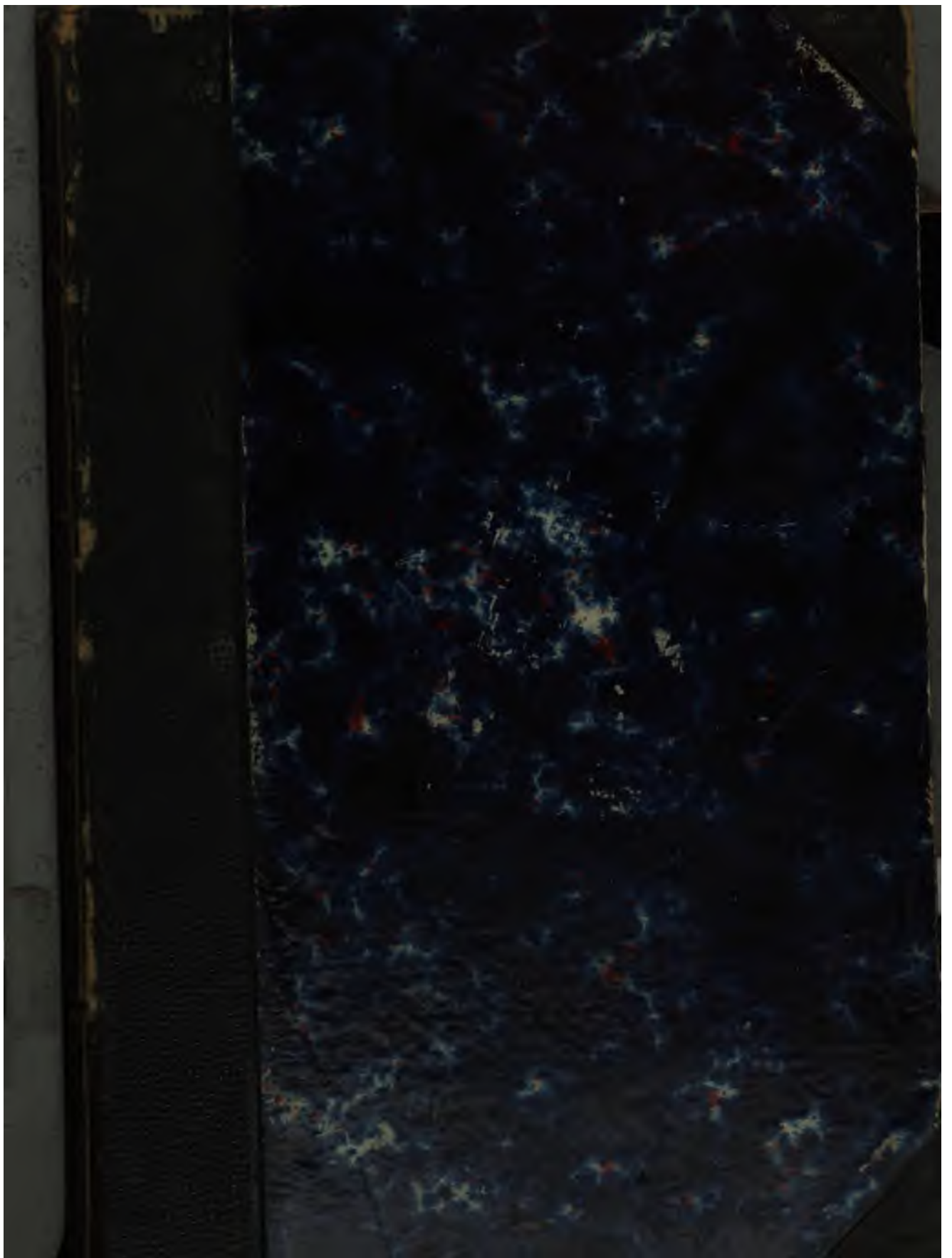
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

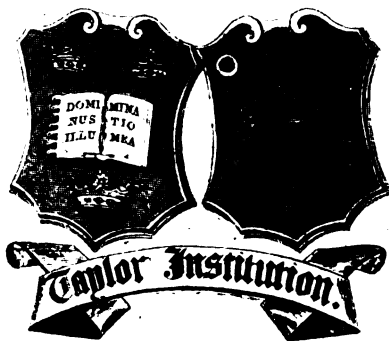
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

108. e. 16.

1845.

34.00

Indbydelse

til

det Kongelige Norske Frederiks Universitets

Høitidelighed

i Anledning af

Es. Majst. Kongens lykkelig gjenvundne Helbred

og

Es. K. G. Arveprindsens Fødsel.

Som Program Olaf Tryggvasons Saga.

Det academiske Collegium ved det Kongl. Frederiks Universitet giver sig herved den Ære at indbyde til at deeltage i Universitetets Fest i Anledning af Hs. Maj. Kongens lykkelig gjenvundne Helbred og H. K. H. Arveprindsens Fødsel.

Hoitideligheden foregaaer i Frimurerlogens store Festivitetsaal Torsdag den 17de Marts 1853 Kl. 12 Middag.

Christiania i det academiske Collegium den 12te Marts 1853.

Holmboe. Kaurin. Platon. W. Boeck. Monrad. Rasch.

C. Holst.

SAGA OLAFS KONUNGS TRYGGVASUNAR.

KONG OLAF TRYGGVESÖNS SAGA

FORFATTET PAA LATIN

HENIMOD SLUTNINGEN AF DET TOLFTE AARHUNDREDE

af

Odd Snorreson,

Munk i Thingeyre Kloster paa Island,

og siden bearbejdet paa Norsk.

Efter en hittil ubenyttet Membranocodex i det kgl. Bibliothek i Stockholm,

tilligemed

et Anhang, indeholdende et Brudstykke af samme Saga, efter
en Membranocodex i Upsala Universitets-Bibliothek,

udgiven af

P. A. Munch,

Professor i Historie ved Universitetet i Christiania.

Med et lithographeret Blad indeholdende Skriftprover.

Indbydelseskraft ved Universitetsfesten, Marts 1853.

CHRISTIANIA.

Brøgger & Christie's Bogtrykkeri.

1853.

F O R T A L E.

Den Saga, hvoraf nærværende Udgave ved det akademiske Collegiums Foranstaltning forelægges Almeenheten, er saavel ved sin Ælde, som sit Indhold og sin særegne Charakter fortrinligen egnet til at fremtræde ved en Lejlighed, som denne, hvor Norges Universitet fejrer en Glædesfest i Anledning saavel af vor elskede Konges Helbredelse fra en farlig Sygdom, som af en tilkommende Thronarvings Fødsel, der aabner Udsigten til at den Kongeæt, under hvis milde Scepter de to forenede Broderfolk allerede i en Menne-skealder have følt sig lykkelige, fremdeles vil leve og trives iblandt os. Thi for den, der med Opmerksomhed gransker vore Aarbøger, vil Kong **Olaf Tryggvesøns** Navn altid lede Tanken hen paa nogle af de glædeligste Begivenheder i Norges Historie, nemlig Christendommens Indførelse i Forening med Landets Consolidation og Befæstelsen af dets nationale Selvstændighed. Vel skyldes den egentlige Fuldførelse af alt dette først Kong Olaf den Helliges utrættelige Virksomhed og selvopoffrende Martyrdød. Men han vilde neppe kunne have udrettet saa meget, hvis ikke Verket allerede var forberedt og begyndt af Olaf Tryggvesøn, saaledes som det i nærværende Saga heder¹: „Olaf Tryggvesøn beredte og satte Grundvolden til Christendommen, men Olaf den Hellige reiste Veggene; Kong Olaf Trygvesøn satte Viingarden, men Kong Olaf den Hellige lod Viinrankerne slynge sig med fagre Blomster og Klaser og alskens Frugt.“ Ligesom nu Æren for hvilket som helst Verk ej mindre tilkommer Begynderen, end Fuldenderen, saaledes maa Olaf Tryggvesøn stedse, hvor Talen er om Christendommens Indførelse i Norge og de Velgjerninger, som derved bleve Landet til Deel, nævnes og hædres ved Siden af Olaf den Hellige, og det maaskee endog saa meget mere, som hans Virksomhed var kortvarigere, men derfor og forholdsviis saa meget mere intensiv end dennes. Erkjender man, hvilken Betydning ej alene i almindelig religiøs og moralsk, men og i særegen politisk Henseende Christendommen havde for Norge, idet det først var den, der formaaede at sammenknytte Landets enkelte Hoveddele til et Heelt, og sikke dets Selv-

¹) Cap. 39.

IV

stændighed ved at sprede Helgenglorien over dets Kongeæt, som hidtil havde havt Vanskelighed for at holde sig mod en ældre og mere anset udenlandsk Kongeslægts Medlemmer — da forstaar man let, hvorfor vore Forfædre med saa megen Forkjærlighed dvælede ved hine Olafers Minde, og hvorfor vi fortrinsviis have valgt en Saga, der handler om en af dem, til at forherlige den nærværende Glædesfest.

Men endog uden Hensyn til det behandlede Emue er' nærværende Saga af ualmindelig Interesse, deels fordi det er en af de faa af vore oldhistoriske Skrifter, for hvilke en bestemt Forfatter kan navngives, og som virkelig kan siges at være forfattet, ikke blot samlet; deels fordi man, ved at kjende Forfatterens Navn, tillige kan paavise, at den blandt alle norske Kongehistorier er en af dem, som tidligst bleve førte i Pennen. Dette fremgaar af hvad vi her ville søge at oplyse om dens Forfatter og Forfattelsestid.

I Cap. 64 staar der: „her slutter Sagaen om Kong Olaf, der medrette maa kaldes Nordmændenes Apostel; disse Linjer (Vers) forfattedes af *Odd Munk* paa Thingeyre, en herlig Mand og stor Guds Ven, om hvem der fortælles at han skal have seet underlige Syner, ja at Kong Olaf endog . . . . . aabenbarede sig for ham selv, da han følte sig utilfreds og vilde bort af Klostret, o. s. v.“ Lidt ovenfor heder det: „jeg troer,“ siger *Odd Munk*, „dette, at Kong Olaf er kommen bort . . . . . og derom vil jeg bede enhver, der læser Sagaen, siger *Odd Munk*, at han beder til Gud om at Kong Olaf maa være i Himmerige hos Gud og nyde evig Glæde for sit Arbeide.“ Ligeledes staar der i Cap. 53, hvor Stefne Thorgilsons Vise om Sigvald Jarl anføres paa Latin: „Dette har *Odd Munk* gjort paa Latin: nec nominabo“ o. s. v. Hermed maa sammenholdes, hvad der anføres i den store Olaf Tryggvesøns-Saga, saaledes som den findes optagen i Flatsbogen: „Saa siger Broder Odd, der har componeret det fleste paa Latin, en anden Mand end Gunnlaug, om Kong Olaf Tryggvesøn, at Biskop Grimkell, der var med den hellige Kong Olaf Tryggvesøn, og ophjalp Christendommen i Norge, var System søn af den Biskop Sigurd, som før er omtalt.“ Heraf fremgaar altsaa, at *Odd Munk* oprindeligen har skrevet sit Verk paa Latin, og at nærværende Saga er en norsk Oversættelse eller Bearbejdelse af dette. Det bestyrkes deraf, at der foruden nærværende Håndskrift ogsaa findes to andre, ligeledes meget gamle, — vi komme nedenfor til at omtale dem nærmere — der i alt, hvad Meningen angaar, paa det nærmeste stemme med dette, men derimod i alle anvendte Ord og Talemaader saa betydeligt afvige derfra, saavel som fra hinanden indbyrdes, at neppe fire paa hinanden følgende Ord i dem alle tre ere lige: en Omstændighed, der alene kan forklæres ved at antage dem for trende hver for sig og indbyrdes uafhængigt udarbejdede Oversættelser af een og samme Original. Man vil virkelig ogsaa finde, at det i dem alle tre anvendte Foredrag, uagtet det heel igjennem er sig selv

ligt, aldeles ikke figner den sædvanlige Stil i de Sagaer, der grunde sig paa mundtlig Overlevering, og som alene kan siges at være nedskrevne, ikke forfattede; Stilen i nærværende Saga har derimod et Anstrøg af den Charakter, der er Middelalderens latinske Legendehistorier og Helgenbiographier egen.

Der gives imidlertid Omstændigheder, der tydeligt vise, at vor Saga ikke i strengeste Forstand kan kaldes en Oversættelse af Odds Original, men saarene maa kaldes en fri Bearbejdelse med Forkortninger. Deriblandt maa vi først nævne hine ovenanførte Steder, hvor Odds Navn udtrykkelig nævnes, og et Par af ham fremsatte Bemærkninger meddeles. Thi hvis Oversætteren Ord for Ord havde fulgt hans Text, vilde der ej have været Anledning til, udtrykkeligen at anføre nogen enkelt Bemærkning som fremsat af ham selv, eller overhoved at nævne ham ved Navn førend allersidst, hvor han skulde omtales som Skriftets Forfatter. Dertil kommer, at de andre Bearbejdelser af Odds Verk undertiden indeholde enkelte Notitser og Betragtninger, som savnes i nærværende, medens omvendt denne igjen stundom har et og andet, der ej findes i hine. Det er altsaa tydeligt, at ingen af de tre Oversættere eller Bearbejdere have anseet sig forpligtede til, nøjagtigt at følge Originalens Ord for Ord og Linje for Linje, men at de hist og her have tilladt sig at forbigaa, hvad de fandt mindre vigtigt, medens de maaskoe igjen paa andre Steder have sat noget til; heriblandt vistnok navnlig de anførte Skaldevers, der enten slet ikke, eller i alle Fald ej i denne Form, kunne have været optagne i Originalen. Her maa vi ogsaa omtale, at den ovenanførte, i den større Olaf Tryggvessens Saga Odd udtrykkeligen tillagte, Oplysning om Frændskabet mellem Biskopperne Grimkell og Sigurd ikke findes i noget af de tre oldnorske Haandskrifter; hvorvidt det ene af disse, der kun er et kort Brudstykke, kan have indeholdt den, lader sig nu vistnok ej afgjøre, men sandsynligst er det dog, at den har været udeladt i dem alle tre. Overhoved sees det, at Sagaen ved at overføres paa Norsk ogsaa underkastedes den Vilkaarlighed, hvormed Afskriverne stedse plejede at behandle de Sagaer, de optegnede.

Af de to nysnævnte Haandskrifter findes det ene i den arnamagnæanske Haandskriftsamling under No. 310 Qv., og er, med Undtagelse af at 3 Blade mangle i Begyndelsen, og 2 længere ude, fuldstændig; det andet derimod, i den delagardiske Samling i Upsala 4—7 fol., er kun et Brudstykke af to Blade, der indeholder Slutningen. Begge nævne her Odd Munk som Skriftets Forfatter, (Form. S. X. 371), men anføre ej, som nærværende Haandskrift, hans Navn længer oppe; Ordene: „siger Odd Munk“ udelades paa begge Steder. Det arnamagnæanske Haandskrift nævner heller ikke Odd Munk ovenfor, hvor Kvadet om Sigvalde Jarl anføres paa Latin: der staar kun „Dette er skrevet angaaende Sigvalde Jarl.“ Det andet Haandskrift naar ej saa langt tilbage, at man kan vide, om det her har nævnt Odd eller ej.

VI

Om Odd Munk selv vides intet andet, end at han skal have hedet Odd Saorresøn, og var Munk i Thingeyre Kloster paa Island mod Slutningen af det 12te Aarhundrede. Om Tiden, naar han skrev, indeholder hans Skrift selv enkelte Oplysninger — forudsat rigtignok, at de hidrøre fra hans Pen og ikke ere tilføjede af Oversætterne. Saaledes omtales i Cap. 20 Flytningen af St. Sunnivas Levninger fra Selja til Bergen. Denne Flytning fandt Sted 1170, saasaa skulde Bogen være skreven efter denne Tid. I Cap. 60 omtales en Yttring af Kong Sverre om Olaf Tryggvesson, og den omtales ogsaa i det arnamagnæanske Haandskrift (Foram. S. X. 361); da imidlertid Brudstykket, der, fra Skrift og Sprogformer at slutte, synes at være meget ældre end de to andre, ikke paa dette Sted nævner Sverre, men kun „snotrir menn“, bliver hiin Oplysning, hiin Anførelse af hans Navn, af mindre Betydning. Af større Vægt er det, at Munken Thjodrek, der dedicerede sit Skrift om de norske Konger til Erkebiskop Eysteim, og følgelig skrev medens denne endnu levede, saasaa før 1188, men paa den anden Side berører (Cap. 31) en i 1176 forefalden Begivenhed, nemlig Nikolas Skjaldvararsøns Død, anfører et og andet, der saa anses som søregent for Odd Munk, siden det ikke omtales i den vidtløftige Bearbejdelse af Olaf Tryggvessons Saga, nemlig, at Olaf ved sin første Ankomst til Norge landede ved Thjolfahølle (Thjodr. Munk Cap. 8, 10, jvfr. nærv. Saga Cap. 12) og at han medbragte fra England „Thangbrand Prest, Thormod Prest og nogle Diakoner“ (Thjodr. C. 11, jvfr. nærv. S. C. 27). Det kan imidlertid indvendes, at da disse Angivelser kun indeholde Facta uden Ræsonnement, og saaledes intet, der kan siges at være karakteristisk for Odd, kunne de lættelig have været laante baade af Odd og af Thjodrek fra een og samme fælles ældre Kilde, der nu ikke længere kjendes, uden at de indbyrdes behøve at have kjendt og benyttet hinandens Skrifter, saamegetmere som Thjodrek i saa meget andet, og dertil det vigtigste, ganske afviger fra Odd, og holder sig nærmere til den anden Bearbejdelse. Denne Indvending kan dog ikke fremsættes mod et andet Haandskrift, der neppe kan være stort yngre end 1200, nemlig det Udtog af Kongesagaerne, der sædvanligviis kaldes *Ágrip*. Thi dette, der forresten ogsaa sees at have benyttet Thjodrek, som det paa et Par Steder ligefrem oversætter (se Anm. til Cap. 16), anfører hist og her ej alene Facta, men endog Ræsonnement, der ikke kan antages at skyldes andre end Odd selv f. Ex. (*Ágrip* Cap. 17 jvfr. nærv. S. C. 60) „at hvad der end har endt Oløfs Liv, saa er det dog rimeligt at Gud har Sjælen,“ o. s. v. Man kan saaledes allerede af det her anførte slutte med temmelig Vished, at Odd har udarbejdet sit Værk i Tidsrummet mellem 1170 og 1200.

Nærmere Oplysninger om Tiden, paa hvilken det udarbejdedes, eller Forfatterens nærmeste Njemmelsmænd, indeholder nærværende Haandskrift ikke, ligesaa lidt som det upsalske Brudstykke. Derimod findes i det arnamagnæ-

VII

anske Haandskrift ved Slutningen af Cap. 76, følgende merkelige Notits: „denne Saga sagde mig Abbeden Aasgrim Vestlidesøn, Preston Bjarne Bjergthorssøn, Gelle Thorgilssøn, Herdis Dadedatter, Thorgerd Thorsteinsdatter, Inguan Arnorsdatter, hvilke lærte mig Kong Olaf Tryggvessens Saga, saaledes som den nu er sagt. Jeg viiste ogsaa Bogen for Gissur Hallssøn, og rettede jeg den efter hans Raad; dette (den saaledes rettede Text) have vi siden bibeholdt.“ Herved er imidlertid et og andet at merke. Betragter man det upsalske Brudstykke, der netop indeholder Sagaens Slutning, og hvor Afskriveren, hvad man kan see deraf at en Deel af Bladet er levnet ubeskrevet, ikke har haft i Sinde at tilføje mere, erfarer man, at den egentlige Ende er at søge i Cap. 64 (i den arnam. Cod. Cap. 73), hvor der ogsaa med tydelige Ord staar: „her slutter Sagaen om Kong Olaf“ o. s. v., med en kort Peroration, der blandt andet indeholder Forfatterens Navn. Det efterfølgende, i den arnam. Codex Cap. 74, 75, 76, 77 (om Edvard Confessor i England og hans Udsagn om Olaf Tryggvesson, om Harald Godvinssøn og hvorledes han efterlignede Kong Olafs Exempel; om Biskop Jon eller Sigurd og hans Beretninger om Olaf; og endelig et Uddrag af Hallfred Vandrædskaalds Kvad) er altsaa kun løse, og den egentlige Text uvedkommende, Tillæg, om hvilke der er et stort Spørgsmaal, hvorvidt de fra først af have staaet i Afskrifterne og ej ere hentede andenstedsfra. Vistnok findes det første af disse Tillæg, nemlig Capitlet om Edvard Confessor, ogsaa i nærværende Haandskrift, og man kunde maaskee heraf drage den Slutning, at ogsaa de øvrige Tillæg vilde have fulgt efter, om Haandskriftet havde været heelt, og ikke pludseligt blevet defect i Midten af Cap. 65. Men ved nærmere Betragtning maa man erkjende, at da Tillæggene staa i saa liden Sammenhæng med hinanden indbyrdes, er det virkelig slet ikke givet, at enhver Afskrift, der indeholdt et af dem, ogsaa indeholdt de øvrige. Hvad nu især hien anførte Notits om Sagaens Fortællere og Gissur Hallssøn angaar, der i Cod. A. findes ved Slutningen af Cap. 76, som handler om Biskop Jon, da kunne vi paapege et andet Skrift, hvor den nærmere synes at høre hjemme. I den Bearbejdelse af Olaf Tryggvessens Saga, der findes i Flatsbogen, heder det i en Tillægsberetning om Biskop Jon eller Sigurd: „den hæderlige Lærer *Gunnlaug* Munk paa Thingeyre har i et grundigt latinsk Foredrag sammensat og fortalt mange merkelige Ting om den ypperlige Hærr Kong Olaf Tryggvesson; han har kyndigt fortalt, hvorledes Kongen levende undkom fra Slaget ved Svoldr; Broder Gunnlaug siger at han alene har skrevet det, som han har hørt af sandfærdige Mænd, og at han fornømmelig har samlet, hvad han har fundet i Presten Are den frodes Bøger; efter Slaget ved Svoldr henleder Broder Gunnlaug sine Ord paa Kong Olafs Hirdbiskop, Jon Sigurd, om hvilken vi nu skulle fortælle noget“ o. s. v. (Forræm. Sögur III 9). Efter Fortællingen følger det ovenanførte: „Saa siger Broder

VIII

Odd, der har composeret det meste paa Latin, en anden Mand end Gunnlaug, om Kong Olaf Tryggvesen, at den Biskop Grimkoll, der var med den hellige Olaf Haraldsson, og ophjalp Christendommen i Norge, var Systersøn af Biskop Sigurd" (Foram. S. III, 172). Derpaa heder det: „Saa sig Brødrene Gunnlaug og Odd, at følgende Mænd have berettet dem det meste, hvad de siden have sammensat og ført i Frasaga om Kong Olaf Tryggvesen: Gille Thorgilsson, Aasgrim Vestlidsson, Bjarne Bergthorsson, Ingunn (Arngunn) Arnorsdatter, Herdis Dadedatter og Thorgerd Thorsteinsdatter; og siden siger Gunnlaug at han foreviiste Kong Olafs Saga for Gissur Hallsson, og at bemeldte Gissur havde Bogen hos sig i to Aar, men at Broder Gunnlaug, da han fik den tilbage, emeunderede den selv, hvor Gissur fandt at det behøvedes.“ (Foram. S. III. S. 163, 172, 173). Heraf erfarer man, 1) at der foruden Odd ogsaa har været en anden, samtidig og i samme Kloster levende Biograph af Olaf Tryggvesen, der ligeledes skrev paa Latin, nemlig Broder Gunnlaug; og 2) at Odd vistnok har benyttet de samme Folks mundtlige Fortællinger, som Gunnlaug, men at det alene er denne, og ikke Odd, hvis Verk var til Gjennemsyn hos Gissur Hallsson. Hiin Notits i den arnamagnæanske Codex synes saaledes i sin nærværende Skikkelse at være lænt fra et Haandskrift af den gunnlaugske Bearbejdelse; i alle Fald synes dette at maatte være Tilfældet med den Deel deraf, der handler om Bogens Gjennemsyn ved Gissur Hallsson, og den unavngivne Mand, der indføres talende i første Person, maa selvfølgelig have været Gunnlaug, ikke Odd. En saadan Forvexling kunde saa meget lettere skee, som ogsaa Odds Originalverk, og derfor vel og flere af dets Bearbejdelse i Modersmaalet, efter al Rimelighed have indeholdt hiin Fortegnelse paa dem, hvis mundtlige Meddelelser fornemmelig have været benyttede; da nu denne Fortegnelse indeholdt de samme Navne, som Gunnlaugs, paa Gissur nær, er det let tænkeligt, at en med Sagens nærmere Forhold ubekjendt Afskriver kan have troet at fuldstændiggjøre Odds Notits ved at tilføje Gissur Hallssens Navn.

Af de ovennævnte Hjemmelmænd, hvis mundtlige Beretninger saaledes både Odd og Gunnlaug have benyttet, var Arngrim Vestlidsson Abbed i Thingøre fra 1158 til 1161, og Bjarne Bergthorsson skal være død 1173.¹ Dette viser, at Odd allerede maa have levet og indhentet sine Efterretninger før 1170; først senere, formodentlig paa sin gamle Alder, har han da begyndt at nedskrive dem. Om de øvrige af ham nævnte Personer vides nu intet. Om Gissur Hallsson, der ifølge det nye udviklede ikke har haft noget med Odds, men alene med Gunnlaugs Verk at bestille, vil der nedenfor blive talt.

Det maa isvrigt ikke lades ubemærket, at sagtet den Notits om Biskop Sigurds og Biskop Grimkolls indbyrdes Slægtskabsforhold, der ifølge det oven-

¹) Finn Jonsøns islandske Kirkehistorie IV. 31, IV. 138.

anførte Sted af den vidtløftigere Olaf Tryggvessens Saga skal have staaet at læse i Odds Verk, nu ikke findes der, er der dog, da man, som allerede bemærket, ved at sammenligne nærværende Haandskrift med det arnamagnæanske finder enkelte Angivelser i hiint, som ej findes i dette, og omvendt, og det saaledes er tydeligt at ingen af dem kunne anses som fuldstændig Oversættelse af den latinske Original, intet i Vejen for at antage, at huii Slægtskabsangivelse virkelig har staaet i denne, men tilfældigvis er bleven udeladt i begge Oversættelser. Stedet, hvor den stod, har sandsynligvis været endnu i Cap. 16, hvor Jon eller Sigurd første Gang nævnes, eller i Cap. 18. Thi Tillægsstykket, der handler om Jon, kan, som vi have seet, ikke antages for nogen væsentlig Deel af Skriftet.

Ældre Antoriteter, som i Odd Munks Skrift anføres, ere Are Frode og Sæmund Frode, hvis Skrifter Forfatteren sees at have benyttet især ved Tidsregningens Bestemmelse (Cap. 15); Sæmund paaberabes ogsaa i Cap. 27 (Cod. Arn. 32), hvor der handles om Seidmændenes Fordrivelse; i Cod. Arn. Cap. 49 anføres angaaende Kong Burisleifs og Dronning Thyres Skilsmisse et Vidnesbyrd af en tidligere ubekjendt Prest Rufus, hvilken Paaberaelse dog er udeladt i det tilsvarende Capitel (34) af nærværende Haandskrift. I det ovennævnte Cap. 15, hvor Chronologien omhandles, nævnes igjen Einarr Thembarskelver, Olafs Syster Anstrid og hendes Mand Erling Skjalgsson som de Personer, efter hvis Angivelser Tidsregningen oprindeligen er ordnet.

Sammenligner man Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggvessens Saga med Snorre og med Hovedmassen af den større Olaf Tryggvessens Saga, så vil man ej alene finde Afvigelser i Indhold og Tidsregning, men ogsaa, og fornemmelig, i Foredraget. Alt, hvad Snorre og den større Saga have tilfælles — og det er Fortællingens Hovedtraad — bærer et saadant Simpelhedens og Naturlighedens Præg, at man ikke kan tvivle paa, at vi deri have den egentlige, uforvanskede Saga-Tradition for os, som ikke i denne Skikkelse har gennemgaaet nogen Bearbejdelse paa Latin. I Odd Munks Verk er Stilen derimod heelt igjennem forskjellig; den har som ovenfor bemærket, mest tilfælles med Stilen i de Legendé-Sagaer, af hvilke endnu ikke faa, alle oversatte fra Latin, findes opbevarede. Stilen er vel, om man saa vil, enfoldig og naiv, men den har dog tillige et vist prædikenartet Præg, ligesom alle Legendéer, og dette overbeviser os end mere om at det har sin Rigtighed, naar det fortælles, at Verket oprindeligen har været udarbejdet paa Latin. Da Forfatteren derhos, som man seer, med Forkjærlighed har dvælet ved alt, hvad der kunde anses overnaturligt, da han omhyggeligt har optaget alle legendariske Sagn om Olaf Tryggvesen, og om de af ham udførte mirakelmæssige Handlinger, medens han derimod er mindre nøjeregnende med det egentlig historiske, kan man med Føje kalde hans Bearbejdelse af Sagaen, i Sammenligning med den anden, den *legendariske*, med hvilken Betegningsmaade ogsaa dens

Paaalidelighed er antydet. Den slutter sig i denne Henseende nøje til den gamle Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, som efter et hidtil ubenyttet Haandskrift først for fire Aar siden er udgivet af DHrr. Keyser og Unger. Ogsaa denne Bearbejdelse adskiller sig deri fra den større og mere bekjendte Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, der findes hos Snorre og i Kongesagaerne, at den, med Tilføjesættelse af ordentlig Chronologi og uden sammenhængende Traad, kun stykkeviis fortæller sin Helts Bedrifter; at den med Forkjærlighed dvæler ved overnaturlige Begivenheder og Legender, og at den anvender et Sprog, der vistnok, ligesom Odd Munks, paa en vis Maade kan kaldes simpelt og naivt, men paa den anden Side viser sig heelt igjennem at skyldes een og samme Forfatter, og tillige fuldkommen kan kaldes Legendestiil. Ogsaa denne Saga er, hvad Udgiverne tilstrækkeligt have godtgjort, forfattet i den anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, samtidig med Odd Munks; og Afhængigheden mellem begge er virkelig saa stor, at det, om vi end ej tør antage, at de begge ere skrevne af Odd (thi i saa Fald havde det vel, hvor han nævnes, været omtalt, at Odd ogsaa havde forfattet den anden Saga) dog bliver højest saadsynligt, at begge Sagens Forfattere have kjendt hinanden og indbyrdes confereret med hinanden,¹ og at Olaf den Helliges Saga ligesaa vel som Olaf Tryggvessens Saga allerførst har været skrevet paa Latin.² Der findes endnu en Saga af dette sværgne Slags, der viser sig at være samtidig med hine, og tilligemed dem udgjøre et aldeles for sig selv staaende Trifolium af ældgamle, virkelig forfattede, ikke simpelthen optagne, Sagner. Denne Saga er *Jomsvikingasaga*, hvis Stiil ligeledes er saa karakteristisk og heelt igjennem sig selv lig, at den røber een bestemt Forfatter; den synes ligeledes, endog efter Haandskrifternes Ælde at dømmes, at hidrøre fra det 12te Aarhundredes Slutning; den dvæler ogsaa helst ved det Overnaturlige og Urimelige, stræber kjendeligt efter at overdrive alt saameget som muligt, tilføjesætter ligeledes Chronologi, og har endelig, ligesom den legendariske St. Olafs Saga, men i endnu højere Grad, maattet afgive Bidrag til den Redaktion af Odd Munks Værk, der findes i den arnamagnæanske Codex. Det vilde saaledes neppe kunne kaldes nogen Overraskelse, om det engang skulde vise sig, at ogsaa Jomsvikingasaga oprindeligen var skrevet paa Latin, og senere oversat eller bearbejdet paa Oldnorsk.

Vi have ovenfor nævnt Odds Samtidige *Gumlaug* som Forfatter af en

¹) Saameget er vist, at den i den Arnam. Cød. af Odds Værk Cap. 28, 29 forekommende Ytring, at Sigrid Storraade herskede i Gautland, ellers ikke omtales andensteds, end i den legendariske Olaf den hells Saga.

²) De i Olaf den hell. Saga til Slutning anførte Legender stemme næsten Ord til andet med de latinske Legender om St. Olaf, der forekomme i Missalerne; see Langebøks Scr. Rer. Dan. II. S. 529 fgg.

anden Olaf Tryggvassens Saga. Sædvanligvis har man anset den vidtløftigere Bearbejdelse af Olaf Tryggvassens Saga, der findes i mange Afskrifter, og som efter Flatsbogen har været udgiven i Skaalholt 1686, efter andre, tildeels ældre, Haandskrifter i Kjøbenhavn 1825—1827 (som de tre første Bind af *Formannna sögur*), for en oldnorsk Bearbejdelse af Gunnlaugs latinske Original, ligesom nærværende Skrift er en Bearbejdelse af Odds. Heri har man dog neppe Ret. Den eensformighed i Stilen og Fortællemaaden, som karakteriserer det sidste, og som røber dets Nedstammen fra en latinsk Original, findes ikke hos den større Olaf Tryggvassens Saga. De forskjellige Stykker, hvoraf denne består, ere ganske ueensartede. Medens Fortællingens Hoved-Træd, som ovenfor nævnt, har et fuldkommen nationalt Præg; der udelukker enhver Tanke om Oversættelse fra Latin, og medens der tilfældevis findes lange Episoder, der Ord til andet ere optagne af andre Oldskrifter, som aldrig have været forfattede paa Latin, f. Ex. Landnáma, Færøyingasaga, Laxdølasaga o. s. v., ere der paa den anden Side Stykker, der paa Grund af deres Ordrigdom og tildeels søgte Periodobygning meget godt kunne antages for at være, hvad de her vistnok ogsaa ere, Oversættelser fra Latin. Det maatte derfor nærmest kun være disse Stykker, som man kunde antage umiddelbart hentede fra Gunnlaugs Verk. Gunnlaug nævnes nu og da, men ej, ligesom i nærværende Skrift, som Verkets egentlige Forfatter; han paaberæbes kun som en af de Forfattere, Sagens Compiler har haft ved Haanden.¹ Det er saaledes tydeligt nok, at denne alene har benyttet og i enkelte Stykker excoerperet Gunnlaug, men aldeles ikke leveret nogen Oversættelse af hans Verk. Det er vel endog et stort Spørgsmaal, hvorvidt han har holdt sig saa nøje til Gunnlaugs Chronologi og Fremstilling af Begivenhederne, at man med Rette kan lade denne Bearbejdelse bære Gunnlaugs Navn. Etsteds paaberæbes idetmindste Snorre Sturlasson, der skrev senere end Gunnlaug.²

Det er ellers af stor Interesse, saavidt muligt at bestemme og paavise, hvad der af denne vidtløftige Bearbejdelse umiddelbart skyldes Gunnlaug, da derved ogsaa Odds og de øvrige Bearbejders Forhold til Gunnlaugs nærmere belyses. Gunnlaug citeres udtrykkeligt i Cap. 133 som Hjemmelsmand for Beretningen om hvortedes Biskop Frederik paa en underbar Maade vadede gennem en Ild, der havde fortæret to Berserker. Gunnlaug, heder det, sagde at han havde hørt det af den sanddru Gfum Thorgilsson, der igjen

¹) Dette sees især af en Ytring i Cap. 225: „det sigte de fleste, at Thorvald Spakbödvarsson er bleven døbt af Biskop Frederik; men Gunnlaug Munk omtaler at Enkelte antage at han skal være bleven døbt i England, og derfra have bragt Tømmer til den Kirke, han lod bygge paa sin Gaard.“ Her paaberæbes Gunnlaugs Vidnesbyrd kun ved Siden af Andrés.

²) Næmlig hvor der handles om Svoldrslaget, Cap. 250, 256.

... sprang i

, 283.

... Jarlaskald, Thor-
... uvist, hvorvidt de

... hos Odd, nemlig:

5.

... Arn. Cap. 5, 6.)

... sets Tega, C. 7.

8.

... C. 9.

... m., C. 12-14.

... ter, C. 17.

32.

... od, C. 33.

... d, C. 44.

... s Skib, C. 46.

... ndal, C. 47.

... Klattren, C. 36.

... Dyrill, C. 37.

... urds Sya, C. 38.

... ggens Spandom, C. 51.

... nderlige Lys, C. 60.

... orikomst, C. 64.

... Confessor, C. 65.

havde hørt det af en Arnor Arndisssøn. Dernæst påberaibes Gumlaug Cap. 136 som Hjemmelsmand for Sagnet om at et Laxefiske i Aaen ved Holt, hvorved Maane den Christne under en Dyrtid nærrede mange Fattige, havde tilhørt Kirken i Holt siden Maane skjenkede det dertil. Det næste Sted, hvor ken omtales, er det ovenanførte om Thorvard Spakbødvarsøns Daab. Og endelig omtales han i hin ovenfor meddelte Notits, hvor der berettes baade om hans og Odds Forfatterskab. Her anføres et længere Stykke af Gunlaugs eget Ræsonnement, der fuldkommen bærer Præget af at være oversat fra Latin. Betragte vi nu nærmere hine ovenfor anførte Steder, hvor Gunlaugs Navn omtales, da ville vi finde, at de nærmest dreje sig om overnaturlige Begivenheder, og det bliver heraf sandsynligt, hvad ogsaa allerede Gunlaugs Stilling gjør rimeligt, at hans Verk ligesaa vel som Odds *nærmest holdt sig til Legender og underbare Sagn*. Naar vi derfor af den større Olaf Trygvassøns Saga ville udsøndre, hvad der, uden at Gunlaugs Navn udtrykkeligt anføres, dog med nogenlunde Sikkerhed kunde antages at være hentet fra hans Verk, maatte dette fornemmelig blive de legendariske eller religiøse-æventyrlige Fortællinger. Disse ere følgende:

1. Om Gærdkongens Spaadom om Olaf, C. 46.
2. Om andre Spaadomme i Garderike, Olaf angaaende, C. 57.
3. Hvorledes Olaf mærkede sig med Korsets Tegn, C. 75.
4. Olafs Besøg i Constantinopel og Kong Valdemars Daab m. m. C. 76.
5. Olafs Besøg hos Eremiten i Syllingerne, C. 78.
6. Olafs Daab ved Abbeden i Syllingerne, C. 79.
7. Den hele Fortælling om Thore Klækka, Jostein og Karlshoved, C. 94, 99, 100.
8. Om Sanniva, C. 106—108.
9. Thorvald Kodraanssøns Historia, C. 130—138.
10. Olafs Prædiken m. m. paa Moster, C. 141.
11. Om Ragnvald og Raud, C. 145, 146, 148, 150, 155.
12. Om Agmund Ditt og Gunnar Helming, C. 173.
13. Om Eyvind Kelda, C. 195, 198.
14. Odins Besøg hos Olaf, C. 197; med en forudsikkert Indledning, (C. 196) der synes at være oversat ligefrem af Latinen.
15. Om Thorvald Tasalde, C. 200.
16. Om Svein og Finn, C. 201, 203.
17. Om Eyvind Kinnrivas Død, C. 204.
18. Om Grim Stallares Død, C. 208.
19. Om Raud hin ramme, C. 210, 211.
20. Om Kongens Sammenkomst med en Trolld eller Djevel i en Baad, C. 212.
21. Thors Besøg paa Kong Olafs Skib, C. 213.

XII

22. Om Troldene i Naumdal, C. 213.
23. Thidraude Hallssens Død, C. 215.
24. Om Svade, C. 225.
25. Om Arnor Kerlingarnef C. 226.
26. Om Thorhall paa Knapstad, C. 227.
27. Om Eindride ilbroid, C. 235.
28. Om Hirdmændenes Klattren paa Smalsarhorn, C. 237.
29. Om Thorkill Dydrill, C. 238.
30. Om Thorkill Dydrills Syn, C. 239.
31. Om Biskop Sigurds Syn, C. 240.
32. Om Mostrarskeggens Spaadom, C. 242.
33. Om det vidunderlige Lys, der omhyllede Olaf før han sprang i Vandet, C. 255.
34. Om Olafs Bortkomst fra Ormen, C. 267—269, 271, 283.
35. Om Kong Edvard Confessor, C. 285, 586.
36. Om Biskop Sigurd.

Hertil komme flere særegne Æventyr, f. Ex. om Thorleif Jarlaskald, Thorstein Skelk, Thorstein Oxefod o. fl., ved hvilke det er uvist, hvorvidt de oprindeligt have været optagne i Olafs Saga.

Af de her nævnte Stykker findes nu flere ogsaa hos Odd, nemlig:

1. Om Gardkængens Moders Spaadom, C. 5.
2. Om de andre Spaadomme m. m. (Cod. Arn. Cap. 5, 6.)
3. Hvorledes Olaf merkede sig med Korsets Tegn, C. 7.
4. Besøget i Constantinopel m. m. C. 8.
6. Daaben ved Abbeden i Syllingerne, C. 9.
7. Fortællingen om Thore Klakka m. m., C. 13—14.
8. Om Sunniva, C. 18—20.
10. Om Olafs Prædiken paa Moster, C. 17.
13. Om Eyvind Kelda, C. 27, 32.
14. Om Odins Besøg, C. 32.
17. Om Eyvind Kinnrivas Død, C. 33.
18. Om Grim Stallares Død, C. 44.
21. Thors Besøg paa Olafs Skib, C. 46.
22. Om Troldene i Naumdal, C. 47.
28. Om Hirdmændene Klattren, C. 36.
29. 30. Om Thorkell Dydrill, C. 37.
31. Om Biskop Sigurds Syn, C. 38.
32. Om Mostrarskeggens Spaadom, C. 51.
33. Om det vidunderlige Lys, C. 60.
34. Om Olafs Bortkomst, C. 64.
35. Om Edvard Confessor, C. 65.

Særegne for Odd Munk er derimod Beretningerne om Tryggves Drab, C. 1, om Haakon Jarls Reise til Sverige for at bøde Olaf, og om Jarlens Datters Giftermaal med Erik Sejrsæl, C. 4; om Roald i Gods, C. 26; om Thrønderne og Frey, Cap. 34; om Roald i Moldefjord, C. 42.

Naar det nu heder, at Gunnlaug og Odd tildeels hentede deres Oplysninger fra samme Hjemmelmænd, maa de Oplysninger, der ere udgaaene fra disse, nærmest have været de, som ere fælles for begge; altsaa de ovenanførte, der alle ere mere eller mindre legendariske, foruden et Par andre, f. Ex. om Dronning Thyres Død og et Par Omstændigheder ved hendes Giftermaal, der ligeledes ere fortalte paa en mere vidtløftig Maade; og streife ind paa det religiøse Felt. Alle disse Sagn har Snorre saameget som muligt søgt at undgaa; skjønt hans Verk forøvrigt bærer tydelige Spor af at han har kjendt dem; navnlig hvor han fortæller om Olafs Tilbagereise fra Healogaland (U. 67) og siger: „i denne Færd skete mange Tidender, som ere bevarede i Fragsn, hvorledes Trold og onde Vætter strede med Olafs Mænd og stundom mod ham selv; men vi vilde heller skrive om de Begivenheder, at Kong Olaf kristnede Norge eller andre Lande.“ Det er altsaa disse og lignende Sagn, Gunnlaug og Odd fornømtelig maa have hørt fra Aasgrim Vestlidsson og de svrige ved Siden af ham opregnede Personer. Men foruden disse Hjemmelmænd have de hver paa sin Kant haft søgte; saaledes nævner Gunnlaug hin Glæm Thorgilsson, og i Cap. 288, der ogsaa synes at være et af dem; der skyldes Gunnlaug selv, staar der: „Denne Fortælling hørte Tøtt Aasgoirsson af en udmerket og forstandig Mand, Thorarin Thorvaldsson, der igjen havde hørt den af Einarr Tamharsketver selv.“

Gunnlaug, fortælles der, lod sit Verk gennemsee og forbedre af Gissur Hallsson. Om denne mærkelige Maad findes fuldstændige Oplysninger i Fortalen til 8de Bind af Fornamauna Sögur, S. XXXI fgg. Gissur, Søn af Hall Teitsøn i Haukadal, Are Frodes Fostbrøder, og opdragen af Biskop Thorlaak i Skaalholt, reiste i sin Ungdom udenlands, og kom hjem fra Rom 1152. Han skrev om sine Reiser en Bog, kaldet *flos peregrinationis*; skal i sine yngre Aar have været Stallare hos Kong Sigurd Munn, var Lovsigemand fra 1181—1201, og kaldes i Sturlungasaga „den bedste Klerk (o: Boglærde) som indtil da havde været paa Island.“ Efter hans Meddelelser blev *Hungroaka*, eller Sagaen om de fem første Biskoper paa Island skreven, som det i 1ste Cap. af dette Verk udtrykkeligt heder. Han døde 1206, efterat hans Søn Hall allerede 1201 havde overtaget hans Lovsigemands-Embedet. Gissurs Forbedringer have vel neppe strakt sig til andet end Enkeltheder, der kunde rettes i Margen; Bogens Plan og Anlæg er vistnok bleven uforandret, og den har sikkert fremdeles ganske beholdt sin legendariske Karakter.

Spørgsmaalet bliver nu, hvem vi skyldes den vidtløftigere nor-

ske, fornømlig med Benyttelse af Gunnlaugs Bog redigerede, historiske Bearbejdelse af Olaf Tryggvassens Saga. Nogle have tænkt paa Styrme den frode, der efterfulgte Hall Gissursson i Lagmandsembedet. Af Olaf den helliges Saga (Foram. S. V. S. 170, 226, 266) erfare vi vel, at han virkelig har skrevet en „lifssaga Olafs konungs helga.“ Men de Udsagn af ham i denne Bog, der anføres, vise at han nærmest har holdt sig til den legendariske Saga, og at den historiske Olaf den Helliges Saga i den Form, hvori vi kjende den hos Snorre og i Foram. Sægar B. IV, V, ej kan skyldes ham. Da nu den Plan, efter hvilken de gamle national-historiske Traditioner ere ordnede og sammenstillede med de legendariske Beretninger, synes at være aldeles den samme i Olaf den helliges Saga, som i Olaf Tryggvassens Saga, er det ej sandsynligt at Styrme, naar han ikke kan have redigeret hia, skulde have redigeret denne, eller at han i et af to historiske, i sin Materie temmelig eensartede, Skrifter skulde have fulgt en aldeles forskjellig Plan fra den, han fulgte i det andet. Forøvrigt følger det dog ikke af den Overensstemmelse, der findes mellem begge Sagaer i Stoffets Behandling og Bearbejdelsens Plan, at de ogsaa hege skyldes een og samme Mand. Den ene kan have tjent den anden til Forbillede. Nu have vi idetmindste eet Haandskrift af Olaf den helliges Saga, der ikke kan være stort yngre end 1200;¹ Bearbejderen heraf maa selvfølgelig have levet før Odd og Gunnlaug, eller været deres Samtidige. Af Olaf Tr. Saga høves ej saa gamle Haandskrifter. Men mærkeligt er det, at et Haandskrift af Olaf Tryggvassens Saga, der opbevares paa det kgl. Rigs-Bibliothek i Stockholm (L. fol. fasc. 2), begynder saaledes; „Hér byrjar sögu Ólafs konungs Tryggvasonar, er Bergr abóti saaraði.“ Denne Abbed Berg kan neppe være nogen anden end den Berg, der ifølge Aarsalerne i Aaret 1325 valgtes til Abbed i Tvoran Kloster paa Island. At han allerførst skulde have oversat (thi „saara“ bruges steds i Betydningen af at oversætte) Gunnlaugs latinske Text, og at Sagaen i sin nuværende Form ei skulde være ældre end det 14de Aarhundrede, synes underligt, men det bestemte Udsagn tør man dog ej velbortvise. Det vinder ogsaa en Bestyrkelse deraf, at Sagaen, som vi have seet, citerer Snorre Sturlasson, og altsaa maa være yngre end ham. Bearbejderen er vel altsaa denne *Abbed Berg*, og det maa være Olaf d. helliges Saga, som har tjent ham til Mønster. Men maa vi end antage at den større Olaf Tryggvassens Saga, i den nuværende Form, først er bleven til i første Halvdeel af 14de Aarhundrede, og redigeret efter det i Olaf d. Helliges Saga opgivne Forbillede, saa følger dog heraf ikke, at der ej før den Tid kan have existeret en ældre, ikkelegendarisk, skriftlig optegnet Olaf Tryggvassens Saga, der nærmest omfattede de historiske Traditioner. En saadan maa idetmindste Snorre Sturlasson ganske vist have benyttet.

¹) Et Aftryk heraf, besørget ved Hr. Lector Unger, er nu under Pressen.

Da Abbed Berg, eller Bearbejderen af den store Olaf Tr. Saga, levede saa længe efter Odd Munks Tid, og, som vi see, kjendte hans Værk, kan det heller ikke findes besynderligt, at han hist og her paa en saare ukritisk Maade har optaget Bemærkninger, som ene synes at have tilhørt Odd, f. Ex. i Cap. 256 (Frim. S. III. S. 9, 10), om Svoldrslægets Mærkelighed, om Brynjulf i Gauldalen (C. 101) o. s. d.

Flatabogen (skreven 1387—1395), der ved Siden af den historiske Olaf den helliges Saga ogsaa har optaget mangt og meget fra den legendariske, følger med Hensyn til Olaf Tr. Saga samme Plan. Til Grunden lægges den historiske Saga, saadan som vi kjendte den af Fornmanna sögur, men der optages ved Sider deraf Beretninger, som ligefrem ere hentede fra Odd, f. Ex. om Haakon Jarls Sendelse til Sverige og hans Datter Aud m. m., (Ol. Tr. S. ed. Sköhlh. I. S: 59) om hans Besøg hos Finnen ved Agdenes (I. S. 228), om Frey og Thrædorne (II. 190), om Roald i Moldofjorden (II. 250) o. s., samt hele Jomsvingasaga. Flatabogens Compilerer har saaebart haft til Hensigt at samle alle de Saga, der paa nogen mulig Maade vore at opdrive om de Konger, hvis Sagaer han optogede.

Oversættelser eller norske Bearbejdelser af Odds Værk maas allerede have været til idetmindste i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Endog det uopslagne Brødstykke er, som vi nedenfor nærmest skulle omtale, ikke yngre end Midten af 13de Aarhundrede, og flere Omstændigheder synes at vise at vor Hovedcodex er afskrevet efter en Membran, der neppe har været stært yngre end 1300. Det er derfor o: at andres over, at vi i Fagrskinna, der selv ikke er yngre end første Fjerdedel af det 13de Aarhundrede, finde flere Stæder, der ligefrem ere udskrevne deraf. Disse Stæder ere paapegede nedenfor i Anmerkningerne; vi kunne deraf her udhæve Cap. 70, der for en stor Deel er udskrevet efter Odd Munks Cap. 15 (Cod. Arn. 20); og endelig Beskrivelsen over Svoldrslæget, hvor man endog har kunnet udfylde en Lakune i Hdskr. af Fagrskinna (See Udg. S. 65) efter Odd Munk. Saa vidt man kan skjønne, har Snorre nærmest benyttet Gunnlaugs Værk, dog findes der Spor til at han og har kjendt Odds; navnlig synes han at have benyttet ham ved Beretningen om Islændingernes Daa og om Ormen lange. Ogsaa Kristnisagas Forfatter har, som man sees, benyttet Odd, da det udtrykkeligt heder i dens 6te Capitel, at Olaf drog fra Island til Holmgard og dorfra til Norge; en Angivelse, der alene findes hos Odd. Der tilføjes: „som skrevet er i hans Saga;“ denne Saga er altsaa Odd Munks Skrift. Hvis Kristnisaga i sin nærværende Form skyldes Hauk Erlendsson, hvilket er meget rimeligt, har altsaa denne udmærkede Samler kjendt og benyttet Odds Værk.

I Cap. 53 (Cod. Arn. C. 61) forekommer en latinsk Oversættelse, der udtrykkeligt tillægges Odd, af Stefne Skalds Samdevers over Sigvald Jarl.

XVII

Man behøver dog vel neppe herfra at slutte, at Odd ogsaa skulde have givet Oversættelser af de vanskelige drottkvædte Vers. Da Oversætteren, forat indføre dem i den norske Oversættelse, under enhver Omstændighed maatte have Skrifter ved Haanden, hvor de stode optegnede i den originale Form, kunne de ligesaa gjerne tænkes tilføjede derfra, uden at have været anførte i Originalen. I alle Fald kan Oversætteren neppe ved dem, som ved det stefneske Vers øjensynligt er Tilfældet, have tænkt paa at gjengive Versesmaalet, men han kan alene have leveret dem i prosaisk Oversættelse.

Af Alt, hvad vi nu have anført, viser det sig, at det umiddelbare eller positive historiske Udbytte, vor Saga giver, vistnok ej er meget betydeligt, men at den, behørigen benyttet og forklaret, kan bidrage til at opklare mangt et tvivlsomt Sted, og at den i Særdeleshed giver os ypperlige Vink til at forstaa, hvorledes vore Kongesagaer ere blevne redigerede i deres nuværende Form. Dens egentlige Værd bestaar saaledes i det Udbytte, den giver i kritisk og literær-historisk Henseende. Men dette Udbytte har den hidtil ej kunnet give, saa længe den alene var bekjendt og tilgængelig for Almeenheden i den ufuldstændige Skikkelse, hvori den findes i de efter det arnamagnæanske Haandskrift besørgede Udgaver. Nu fremtræder den for første Gang aldeles fuldstændigt.

Hoved-Texten i nærværende Udgave er aftrykt efter et Pergamentshaandskrift, der findes paa det kgl. Rigsbibliothek i Stockholm. Det er opført i Arwidssøns „Isländska handskrifter i kgl. Bibliotheket i Stockholm“ S. 28 under No. 20 qv, fasc. 2. Af Oplysninger, som Hr. Bibliotheks-Amanuensis Klemming velvilligen har meddeelt mig, erfares det, at Haandskriftet oprindeligen har tilhørt en Codex, der tilligemed flere andre indkjøbtes paa Island for det svenske Antiquitets-Collegiums Regning af Islendingen Jon Eggertsson 1682. Paa hans endnu tilstedeværende Regning, dat. Hafnæ 17de Jan. Anno 1684, findes den indført saaledes:

„In Quarto.

„5. 1. Wigastir Saga.	} 5 (Rd.) 3 (Mk.)
2. Wigabarda S.	
3. Hraffne og Gunnlauge.	
4. Hrolf Gautreks Sonar S.	
5. Olafs Tryggvasonar S.“	

Det sees altsaa heraf, at denne Codex var det samme Bind, hvori den mærkelige, siden til Kjøbenhavn udlaante, og i Branden 1728 tilintetgjorte, *Vigastyr's Saga* stod, saavel som ogsaa de i endnu i Behold værende, i 2det Bind af *Islendingasögur* aftrykte *Gunnlaugs* og *Rafns Saga* og *Heidarviga-saga*. Da Inventariet over Antiquitets-Collegiets Samlinger optoges 1725, var, som man erfarer, Codex endnu heel. I en lidt yngre Fortegnelse uden Aarstal er den opført saaledes:

XVIII

- 17/157.
1. Wigastyr's Saga og Bardaga Saga sine principio.
(med en anden Haand: „uthlånt til Magnæus i Kiöpenham, och wid branden forkommen“).
  2. Sagan af Gunnlaug Orms tungu.
  3. Sagan af Hrolfe konge Gautrekssyne quæ convenit cum editione Werelii a Capite XII^{mo} et ad 31um, cetera desunt.
  4. Compendium Historiæ Olai Regis Triggessonii sine fine. Obs. Wiga Styr's og Barda Saga bestående af 24 fol: begge utan begyndelse, öfer sändes 1725 til W. Commissions Secretaren Silfver Skiöldh som åter her böra in sättas.“

I en Fortegnelse over de norske eller islandske Haandskrifter fra henved 1750 har Codex faaet No. 18, under hvilket Heiðarviga- og Gunnlaugs Sagn endnu findes opført. Gunnlaugs, Rolfs, og Olaf Tryggvesøns Saga omtales der endnu som hørende til een Codex; heller ikke vare de adskilte, da MSS-Samlingen 1780 overgaves fra Antiquitetscollegium til det kgl. Bibliothek. Adskillelsen har altsaa først fundet Sted i Jon Sigurdssøns Fortegnelse af 1844. Naar, hvad der synes at være Anledning til at antage, nærv. Haandskrift atter vil blive forenet med de øvrige tilbageværende Dele af hiin Codex, vil det herefter blive at søge under Signaturen 18 qv, ej under 20 qv.

Haandskriftets egentlige Format er hvad man nu vilde kalde lang Qvart eller Imperial-Octav. Hvert Blad er omtrent 9 $\frac{1}{2}$ Tommer højt og 6 $\frac{1}{2}$ Tr. bredt. Hver Side indeholder 39 Linjer, der før Skriftens Anbringelse synes at have været antydede med svage, nu forlængst forsvundne Blyantslinjer, hvis Retning og indbyrdes Afstand var bestemt efter sine, endnu tilstedeværende, Huller yderst i Margen. Capiteloverskrifterne, der udmerke sig ved deres Korthed og Unøjagtighed, ere zinnoberrøde; Initialerne deels zinnoberrøde med brune eller falmede grønne, deels brune med røde eller falmede grønne, deels falmede grønne med brune eller røde Forziringer. Om Skriftens Udseende og Charakter vil man af det her i Udgaven meddeelte Facsimile kunne gjøre sig en tydelig Forestilling. Den er usædvanlig jevn, eensformig og tydelig, og vilde, hvis Pergamentet ej ved Ælde eller ved at udsættes for Røg var blevet saa mørkt, endog tage sig meget godt ud. Uden at være den samme Haand, som Hr. Hauk Erlendssøns, har den dog saa meget tilfælles med denne, navnlig i den overvejende Anvendelse af *ø* istedetfor *u*, at man neppe kan tvivle om, at de begge ere samtidige, altsaa fra Begyndelsen af 14de Aarhundrede. Overskrifterne ere med samme Haand som Texten; hvorvidt det samme er Tilfældet med Initialerne, er vanskeligt at sige; den eneste Feiltagelse, man i dem støder paa, nemlig i Cap. 33, kan meget vel skyldes en Uagtsomhedsfeil hos Afskriveren selv. At Codex er en Afskrift, ikke en umiddelbar Bearbejdelse af den latinske Text, sees deels af det i Anm. S. 90 omtalte *ast* istf. *af*, hvoraf det tillige kan skjønnes, at Ori-

ginalen har brugt Formen *f* og altsaa vel maa være ældre end 1200, deels af den fejlagtige Form „Arnor or orski“ istedetfor „Arnor mærski“ i Cap. 58, hvilken Fejl alene kan forklares saaledes at Afskriveren har haft en Text for sig, hvor *m* i Ordet *mærski* betegnedes med Formen *o*, der er saa ligt *œ* $\approx$ *or*, at han derved har ladet sig vildlede. Forøvrigt viser han i det Hele taget megen Skjønsonhed, og retter selv hyppigt Uagtsomhedsfejl, han har begaaet. Retskrivningen er højst særegen. I Vokalsystemet hersker den Forvirring, der er egen for flere paa Island skrevne oldnorske Bøger fra denne Periode, da man øjensynligt allerede havde ophørt, i Udtalen at skjæle mellem visse Vokaler af U- og I-Klassen, og ikke engang længer var sig klart bevidst, til hvilken Klasse hver enkelt retteligst burde henføres, uagtet man dog endnu ikke havde vedtaget, stedse til een og samme Lyd at bruge eet og samme Tegn, men fremdeles bibeholdt de forskjellige Betegnelsesmaader, som man dog ej kunde anvende rigtigt, og derfor brugte i Flæng. I nærv. Haandskrift finde vi saaledes *æ* og *ø* brugte aldeles i Flæng, f. Ex. „*sæta*“ for „*sæta*“ (Præt. conj. af *sat*); og omvendt „*ræða*“ f. „*ræða*“, istedetfor *ø* og *æ* finde vi ofte *e*, *é*, *ę*; f, Ex. „*fera*“ f. „*færa*“, „*bræðr*“ f. „*bræðr*“, „*hræðaz*“ f. „*hræðaz*“, „*ęrinn*“ f. *ærinn*“, „*nęr*“ f. „*nær*“. Til at betegne Omlyden *a—ö* bruges oftest det i islandske Haandskrifter sædvanlige *o* med en Tøddel, (nemlig „*ö*“) hvilket vi i Udgaven have gjengivet med *ó*, f. Ex. „*höfuð*“; dog bruges ogsaa meget ofte deels simpelthen „*o*“, f. Ex. „*hofuð*“, deels „*au*“, eller sammenslynget *a* og *ø* (hvilket vi i Udg. have betegnet med „*au*“) f. Ex. „*laundum*“, „*maurgum*“ og enkelte Gange „*ø*“ f. Ex. „*stökkðu*“ f. „*stökkðu*“. Hiint „*ó*“ bruges derhos meget ofte f. „*ó*“, f. Ex. „*fótum*“ f. „*fótum*“, ja endog stundom for simpelt „*o*“ s. „*lóga*“ f. „*loga*“. Istedetfor „*ó*“ finder man en og anden Gang anvendt „*ó*“, f. Ex. „*móttull*“ f. „*móttull*“ (eg. „*möttull*“). Hyppigt bruges Accenter, dog ej saa meget for at tilkjendegive Vokalens Forlængelse, som for at antyde det Tryk paa en Vokal, der enten kommer af Betoningen, eller af en paafølgende Dobbeltconsonant, f. Ex. „*végr*“ f. „*vegr*“, „*véra*“ f. „*vera*“, „*sát*“ f. *satt*“. Den Omstændighed, at „*ö*“ (*ö*) stundom forvexles med „*ø*“, „*ø*“ med „*é*“ og „*e*“, gjør at man et Par Gange finder „*é*“ f. „*ö*“, f. Ex. „*gęrr*“ f. „*görr*“, ligesom man omvendt finder „*æ*“ f. „*é*“ f. Ex. „*mær*“ f. „*mér*“. Istedetfor „*e*“ i Ordet „*hellzti*“, der ogsaa ofte skrives, og vistnok stedse udtaltes „*höllzti*“ findes etsteds „*heyllzti*“. Combinationen „*ju*“ findes stundom, besynderligt nok, skrevet „*yv*“. De her anførte Exempler, hvortil vi og tildels finde Sidestykker i *Codex Frisianus* af Heimskringla og *Eirspenill*, ere tilstrækkelige til at godtgjøre, at Afskriften ej kan være norsk, i hvilket Tilfælde en langt anden Sikkerhed og Regelmæssighed i Vocalsystemet vilde have hersket. Hvad Consonanterne angaar, da bruges „*ð*“ og i dets Sted ofte „*þ*“ aldeles regelret, dog, som det i enkelte gode Haandskrifter er

Tilfældet, ogsaa stundom efter „l“ og „m“, som „Svoldr“, „sømd“. Særegent for denne Codex er det, at den bløde Lyd af „ð“ imellem to Vocaler, stundom ogsaa i Slutningen af Ordet, betegnes med „z“, f. Ex. „fəzaz“ f. „fəðaz“, „varaziz“ f. „váraðiz“, „lengz“ f. „lengð“, „kvaz“ f. „kvað“, der dog ogsaa undertiden skrives „kvat.“ Fordobblingen af en Consonant er meget ofte ej betegnet; dette gjælder især „n“, f. Ex. „savgone“ f. „söggunni“; i de fleste af disse Tilfælde findes vistnok i Cod. et η, men da denne Form ogsaa forekommer, hvor Fordobblingen er betegnet ved en overliggende Horizontalstreg, og hvor der ingen Fordobbling skal være, kan hiin Form neppe antages at skulle betegne et dobbelt „n“; der er derfor i Udg. kun gjengivet med en enkelt „n.“ Det dobbelte „r“ synes derimod i Enden af Ord at være betegnet med et R; vi have gjengivet det „rr“, skjønt Rigtigheden heraf ikke er hævet over enhver Tvivl. Hvor det dobbelte „d“ betegnes med enkelt, findes aldrig „ð“; f. Ex. „hrediz“ f. „hræddiz“, „beidiz“ f. „beiddiz.“ Et Par Steder finder man „ll“ betegnet med den saare antike Form ʒ, f. Ex. S. 39, L. 18 f. n. (oʒo, d. e. „ollo“). Aspirationen „Hr“ udtrykkes sædvanligviis, som brugeligt er i islandske Haandskrifter, ligesom „Hl“. At Afskriveren har udtalt „g“ foran „i“ eller „j“ aldeles som „j“ viser sig deraf, at han etsteds skriver „hnejaz“ f. hneigjaz, „teyja“ f. „teygja“, og omvendt „flygja“ f. „flyja“, „treygja“ f. treyja.“ Det finale „st“ betegnes ved „z“; kun i Formen „harsk“ (af „bera“) er det ældre „sk“ vedligeholdt. Etsteds (S. 29) staar „spozi“ f. „spotts.“

Haandskriftet bestaar nu af 20 Blade, hvilke, siden de udtoges af Cod. 18 qv., ej have været indheftede. De ere fordeelte i 3 Læg, af hvilke det første indeholder 6, det andet 8, det tredje 6 Blade. Mellem 3die og 4de Blad i første Læg ere to Blade bortfaldne. At det ej har været flere end 2, skjønnes deels deraf, at Lægget neppe kan have indeholdt flere Blade end 8, deels deraf at det tilsvarende Stykke i den ordrigere arnamagnæanske Cod., hvilket jeg for Fuldstændighedens Skyld har ladet afstrykke i Anmærkningerne, kun ubetydeligt overstiger, hvad der i nærværende Haandskrift kan rummes paa to Blade. Tredie Læg er defect ved Enden; da ogsaa dette rimeligviis fra først af har bestaaet af 8 Blade, er det følgelig de to Slutningsblade, som mangle; men hvorvidt de have været heelt beskrevne, er meget tvivlsomt. Pergamentet har oprindeligen nok været temmelig lyst, og endnu er det inde i Bogen slet ikke meget mørkt; ved Begyndelsen derimod, og fornemmelig paa den sidste Side, er det næsten aldeles sort af Røg og Smuds. Hvad der staar paa sidste Side, har derfor kun med stor Møje kunnet læses, og enkelte Ord have maattet opgives som ganske ulæselige. Inde i Bogen findes enkelte smaa Lakuner, fremkomne derved, at den Farve, hvormed de grønne Initialer have været malte, hist og her har borttætset Skindet og derved efterladt et Hul; paa et Par

Steder findes enkelte Rifter, der af den Maade, hvorpaa Skriften her er anbragt, sees at have været der fra først af.

Denne Codex har aldrig forhen været udgiven; kun et lidet Stykke (Cap. 5-6 til „giallda“) er for faa Aar siden bleven aftrykt i „*Antiquités Russes*“ 1ste B. S. 415-417. Man synes overhoved neppe engang førend i den sidste Tid at have kjendt dens Tilværelse, thi endnu saa silde som i 1838 yttres det i „*Grønlands historiske Mindesmærker*“ II. 234, at der af den oldn. Bearbejdelse af Odd Munks Verk kun haves eet Pergamentshaandskrift, nemlig det arnamagnæanske (No. 310qv.) Ikke engang den svenske Rigsantiquar Reenhjelm, der i Aaret 1691 udgav Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tr. Saga med svensk og latinsk Oversættelse samt Noter, synes at have vidst, at Antiquitetscollegiet allerede i henvnd 9 Aar besad et Haandskrift deraf, fuldstændigere end det kjøbenhavnske. Thi hans Udgave er kun et daarligt Aftryk af det sidstnævnte og han omtaler ikke det andet med et Ord.¹ Dette forklares dog deraf at Udgaven, hvad man af Fortalen til Noterne kan see, var forbedret, maaskee endog færdig i Manuskript, allerede længe førend nærværende Codex erhvervedes for Sverige. Han siger nemlig: „Ejusdem illustrissimi Comitis (Magni Gabriel de la Gardie) jussu auspicioque hinc profectus in Daniam Dominus Jonas Rugman Islandus, præsentem historiam in Sueoniam intulit, mihique in manus anno 1666 tradidit. Cogitarat quidem ipse eam typis evulgare, sed temporis iniquitas, reique familiaris angustia ac post cetera incommoda diutinus morbus, quem mors anno 1679 etiam sequuta, propositum ut linqueret, mandarunt. Postquam ille fati concesserat, diu mihi animus fuit, quod illi præstare non licuerat, quantum possem exsequi; sed nec mitiora quam illi se mihi præbuerunt tempora.“ Dette er neppe at at forstaa som om Rugman skulde have bragt Originalhaandskriftet, der nu findes i den arnamagnæanske Samling, til Sverige; hvad han har bragt, er vistnok kun en af ham selv besørget Afskrift. I Fortalen til Udgaven oplyser Reenhjelm, at Rugman havde udarbejdet Oversættelse til de første 8 Capitler. Det synes som om heller ikke Reenhjelm havde haft nogen Udsigt til at faa Sagaen udgiven, hvis ikke Dronning Christina havde givet de dertil fornødne Penge. Den er dediceret til Dronning Ulrike Eleonore. Texten i denne Udgave vrimler af Fejl, og den maa i det Hele taget med alt

¹) Den svenske Deel af denne Udgaves lange Titel lyder saaledes: SAGA om K. OLOFF TRYGGWASZON I NORREGE, hwilken hafwer warit den berömligste och loffligste Konungh i Norlanden, och dårsammestådes Christendomen först och lyckeligst utwidgat. Sammanskrefwen på gammal Swenska eller Göthiska (*sic*) af ODDE MVNCK som war i Omgecyrum (*sic*) wid Watsdal Norr i Islandh, Nu på nya Swenskan, samt det Latiniske språket öfwersatt af JACOB ISTHMEN REENHJELM, Regni Antiquario, Åhr efter Christi bördh 1691. — (Upsalæ anno Christi 1691).

dens Apparat af lærde Anmerkninger ansees for antiqueret. I senere Tider er et temmelig nøjagtigt Aftryk af Cod. Arnabagn. leveret i Fornm. Sögur, 10de B. S. 216—376. Et ypperligt Facsimile af en heel Side er meddeelt i *Antiquités Russes*, 1ste B. No. VII. Det viser sig saavel af dette, som af den trykte Udgave, at denne fortrinlige Codex er skreven i Norge, med en egte norsk Haand og den i Slutningen af det 13de Aarhundrede brugelige Orthographi.

For Fuldstændigheds Skyld aftrykkes i nærværende Udgave som Anhang det Brudstykke af den samme Sagabearbejdelse, der findes i Cod. No. 4—7 fol. i den delagardiske Samling paa Univ. Bibl. i Upsala. Om denne Codex, der foruden nærværende Brudstykke ogsaa indeholder meget andet, navnlig de merkelige saakaldte *Strengleikar* eller Over ættelser af endeel gammelfranske Bearbejdelser af bretoniske *lais*, meddeler Fortalen til DHrr. Keysers og Ungers Udgaver af disse „Strengleikar“ fuldstændig Oplysning. Bogen bestaar egentlig af Levninger af to forskjellige Codices, der ved Indbinding ere forenede, maaskee ikke førend i det 15de eller 16de Aarhundrede. Af den første Codex ere kun de sidste to Blade levnede, og det er disse, som indeholder Brudstykket af Olaf Tr. Saga. Den anden Codex indeholder a) Dialog mellem to Elskende, defect i Enden; b) Dialog mellem Mod og Feighed (defect i Begyndelsen) c) Elis Saga, d) Strengleikar. Bladene i begge Codices ere omtrent lige store, hvert omtr. 12 Tommer langt og 9 Tommer bredt. De to Blade, med hvilke vi her have at gjøre, ere beskrevne i to Spalter, med 47 Linjer i hver, med røde Overskrifter og med Initialer, dels grønne, prydede med røde Snirkler, dels omvendt. Sagaen ophører i andet Blads anden Spalte med L. 40, saaat altsaa baade Resten af denne og hele næste Side er ubeskreven: tydeligt Beviis paa at intet her mangler. Her findes ingen Tillægskapitler, og Fremstillingen af Kong Olafs sidste Fata stemmer langt mere med den større Olaf Tr. Saga, end den, der findes i de to andre Haandskrifter af Odds Verk. I denne Afskrift paaberaabes et Par Gange en vis Sote Skald, der ej nævnes i de to andre, og om hvilken man forøvrigt neppe veed nogen Besked. Skriften, hvoraf det nærværende Udgave ledsagende Facsimile giver Prøve, er, som man vil see, udmerket smuk og aldeles lig den, der findes i de bedste norske Codices og Diplomer fra Tiden strax før Midten af 13de Aarhundrede. Retskrivningen er aldeles norsk. Accenter findes undertiden. Det finale „z“ bruges allerede ofte istedetfor „sk“; derimod hersker den merkelige Egenhed, at „h“ i Pron. „hinn“ ikke bortkastes naar det bruges postpositivt, f. Ex. „atsóknhinne“ f. „atsókninni“. Paa den bagerste ubeskrevne Side staar der med en Haand fra c. 1300 „herra Snara Aslaksson a mik“, hvoraf man sælgelig maa slutte, at idetmindste denne Afskrift af Odd Muks Verk — om det var Tilfældet med de øvrige nu dermed sammenbundne Stykker, kunne vi naturligviis ej afgjøre — har tilhørt hiin anseede Ridder og Baron, der hyppigt nævnes i Diplomer fra 1299 til 1319 (see Samll. til det norske Folks Sprogs Historie I. S. 31—33) og, som man

XXIII

autager, hørte hjemme paa Rogaland. Paa den samme blanke Side findes ogsaa en Tegning med Blek, der rimeligviis skal forestille Kong Olaf, med Overskriften „Olafs dyrd“, som det synes fra 15de eller 16de Aarhundrede. Den hele Bog har, som man af et foran indheftet Papirblad seer, i sin nærværende Form tilhørt den bekendte *Stephanius*, og det viser sig af andre Paategninger, at den før hans Tid maa have været i Nordlandene i Norge (see Fort. til Strengleikar S. XX.) Den blev senere erhvervet af Grev M. G. de la Gardie, og af ham skjenket til Upsala Universitetsbibliothek. Dette Fragment blev allerede i 1665 udgivet i Upsala af Reenhjelms Stiffader Verelius, under Titel: „Ju Stycke af KONVNG OLAF TRYGGJA SONS Saga“; paa Bagsiden af Titelbladet findes Haandskriftets Blektegning gjengiven i Træsnit og med dens Overskrift, OLAFS DYRD. Da denne Udgave er temmelig sjelden, og neppe ganske nøjagtig, aftrykkes Brudstykket her efter en for faa Aar siden af Hr. Lector Unger efter Originalen selv tagen og paa det omhyggeligste confereret Afskrift.

I nærværende Udgave ere begge Codices aftrykte Bogstav for Bogstav med diplomatisk Nøjagtighed, dog saaledes, at Forkortningerne, hvilket forresten ikke i nogen af dem, og allermindst den sidste, ere synderlig mange eller udviklede, gjengives opløste efter Analogien af den forøvrigt i hvert Haandskrift brugelige Orthographi. Herved er at merke, at Forkortningen for „ok“ er gjengiven i Afr. af Hovedcodex med „k“, som det hyppigste, i Brudstykket med „c“. Det sammenslyngede *æ* er betegnet ved „av“. Aabenbare Fejl ere rettede, men slige Rettelser stedse bemærkede i Noter; manglende Bogstaver ere tilsatte, og ligeledes enkelte smaa Lacuner udfyldte, begge Dele mellem Klamre. Steder, der ved første Øiekast synes saa underlige, at man, hvis intet derved bemærkedes, maaskee vilde antage dem for Trykfejl, ere betegnede med (!).

Da det Stykke, der i nærv. Haandskrift fattes, i Anmærkningerne er meddeelt efter den arnamagnæanske Codex, har man altsaa i denne Udgave, som herved overgives Almeenheten, for første Gang Texten til Odd Munks Bearbejdelse Olaf Tryggvesøns Saga fuldstændigt samlet, ligesom ogsaa først nu det hele kritiske Apparat til denne Saga kan siges at være tilgængeligt for Alle. I de Anmerkninger, hvormed jeg ledsager Udgaven, har jeg ej haft til Hensigt at forklare vanskelige Steder, men alene at paapege Særegenhederne i Fremstillingen, og at paavise de tilsvarende Steder i de øvrige Oldskrifter, samt underkaste de interessanteste Punkter en nærmere Granskning. Dog ville paa sine Steder Viserne findes construerede og forklarede.

Idet jeg ender denne Fortale, er det mig en kjær Pligt, paa det academiske Collegiums og egne Vegne at bevidne Bestyreren af det kgl. Rigsbibliothek i Stockholm, Hr. Bibliothekar og Ridder *Arwidsson*, vor forbindtligste Tak for den Beredvillighed, hvormed han har betroet mig den til Grund for Udgaven lagte Codex til Benyttelse her i Christiania. Den afgiver et nyt Be-

XXIV

viis paa det Brodersind, hvormed Sveriges Videnskabsmænd betragte vor Virksomhed og, saavidt det staar til dem, søge at lette og befordre den. Til enhver Tid er en saadan Ytring af Brodersind og Venskab mellem begge de forenede Folk i Almindelighed og deres Videnskabsmænd i Særdeleshed glædelig og betydningsfuld, men ingensinde glædeligere eller mere betydningsfuld end ved den for begge Broderfolk lige dyrebare Lejlighed, der bringer nærværende Skrift for Dagen.

Christiania, 10de Marts 1853.

P. A. Munch.

PROLOGUS.

Þeyri þær breðr enir krist(n)v ok feðr. þvi iati ek fyrir guðe ok helgum monnum at mik gleðr dyrd at vinna enom heilsamligsta Olavi konunge. Tryggva syni. ok giarna villdi ek hans veg vinna með minom orðum sliet sama gori þer veg Olavi konunge. er vndir rött er yðarrar hialpar oc scirnar ok allz farnaþar oc samnafna ens helga Olafs konungs Harallz sonar. er þa cristni timbraþi vpp oc fegrðe. Oc a env sinta ari hans rikis hellt Olafr konungr nafna synom(!) vndir skirn oc tók hann af þeim helga brvne i þa liking sem Ioan baptisti gerðe við drottin. Oc sva sem hann var hans fyrir rennari. sva var oc Olafr konungr Tryggvason fyrir rennari ens helga Olafs konungs. Oc heldv þeir sinar siflar sem allir skylldv i sinvm helgvim krapti oc dyrligvm verkvm oc þat kom þar fram sem Ioan melti við drottin. þær hefir at vaxa en mer at þverra. Avllom er þat kvnick. at eptir lifit skein iartegnom. en helge Olafr konungr. en inn fregsti Olafr konungr Tryggvason var monnum ecke kvnr i iartegna gerð eptir lifit. þo trvum ver hann dyrligan mann okagetan oc guðz vin. þotti hann öllom oligr i atgervi meðan hann lifðe. þott eptir lifit veri þat eigi berat hverr krapta maðr hann var. oc ecke skolóm vær forvitnaz gvðz leynda lvti. Minvmuz orða Petrs postola at vegsama konung varn en hræðaz gvð. At savno mvn þat her saman koma löfvm konunginn er oss veitti farseliga lvti en þavekvu guðe er hann gaf oss slikan foringia. oc samir oss þat at vegsama konung varn með manligvm löfom er guð hefr upp með himneskvu löfvm. Ok betra er sliet með gamni at heyra en stivp meðra saugvr er hiardar sveinar segja er enge veit hvart satt er. er iafnan lata konungin minztan isinvm frasögnum. bið ek goða eigi fyrir lita þessa fra sógn. oc grvni eigi framarr eþa ife sógnina en hofi gegni. þvi at vitrir menn hafa oss fra sagt nokora luti hans stovirkia oc fat fra þvi sem verit hefir haus afreks verka oc opt kan þat at at beraz at fals er blandit sonno oc mego ver þvi eigi mikinn af taka en etlom þo at eigi mvni rivfaz þessir. en kvna þock þeim er vm ma bæta. en ef menn verþa til at lasta en eigi vm at beta. oc kvne ongar sövnar a sitt mal at særa at anat se rettara þa þikkir oss litils verð þeirra til lög oc vmerkilig þvi

at vitrom monnum þyckir hverr saga heimsliga onytt. ef hann kallar þat lyge er sagt er en hann ma engar savnnvr afinna. er uv a(t) lyða til afreks verka Olafs konungs Trygva sonar ok þeirra stovirkia er hann gerðe.

Vpphaf Olafs eðgo Tryggva sonar.

1. Sva hefr upp sôgvna at þa er þeir styrðv Noregs velli synir Eiriks konungs bloðexar. Haralldr konungr grafelldr ok Guðreðr. ok var þa naliga allt folk heiðit iNorege. Haralldr var konungr með sionvm. en fylkis konungar voro allt a Upplöndvm et efra þegar er Haralldr let af rikino en harfagri oc voro þa fylkis konungar allt til Olafs ens helga oc er Noregs menn voro íþessom villom at svmir blotvðv skvrðgvð svmir skoga eða vötn. þa er þat sagt at synir Gvnhilldar höfðu tekít skirn i Englandi. en þo voro þeir ekci upp hallz menn cristninar. leto vera hvern hvart er villde cristin eða heiðinn. þa var i Norege halleri mikít ok v avlld. Voro Gvnhilldar synir v eirðar menn ok agiarnir. Gvnhilldr var dottir gavfvgs manz Avzorar tota norðan af Haloga landi. Haralldr grafelldr var maðr gófvugligr oc ven ok en mesti at gervis maðr. þa reðv fyrir Hringa riki. Haralldr grenski sônur Guðreðar Biarnar sonar Harallz sonar ens hárfagra. faðir Olafs ens helga ok Trygvi son Olafs Harallz sonar ens harfagra. faðer Olafs Trygva sonar. þeir þottvz eigi siðr til rikis bornir en Gvnhilldar synir. oc a eino svmiri lögðv þeir saman felag sitt fiorir höfðingjar Haralldr en grenski ok Trygvi oc Hacon Sigvrðar son ok Gullharalldr sônur Knvtz Dana ástar oc herioðu vm svmarit oc fengo mikít herfang oc at havsti komo þeir a Upp lönd ok skiptv fengi sinom ok eptir þat satv þeir .iiii. höfpingjar a ein hiali sva at enger visso hialit nema þeir sialfir. ok þat harmaði Gvnhilldi ok forvitnaðe oc kom i hvgr at þat mvnde taka henda sono hentar. oc blotaðe til gvðanna ok feck þa frett at þat mvndi verít hafa i ein hiali sem hon gat. oc þat hafa menn fyr sátít en enge veitt hvart hon var sôn at því. Oc eptir þat sagðe hon sonvm sinvm oc gerðu þau rað sin með mikille slegð. Oc er Gunhilldar synir tók v veizlo iSógni at ens riks manz. þa er þat sagt at þar varo ðll goð atfvng vm dryk ok mátt oc er þeir drvko miok Gunhilldar synir þa varo þeir stovrm malgir ok kepþuz miok vm sin a mille. hvar rikit etti. þeir melto þar vm mart ok toko at skattyrdaz ok melti hvarr aþr en létti illa til annars. oc því næst tóko þeir til vapna ok villdo beriazk. þa gengv vinir i mille ok baðu¹ þa eigi þat gera. oc hyggia a sama sín oc konungs tign ok frensymi. oc voro vm nottina verðer a þeim halldnir

¹) Rettet fra Mbr. „bada“.

Oc vñ morginnin er þeir komv vñdir borð intv þeir upp allt hialíð þat sem þeir reddv vñ kveldit oc kom en sva at þeir tók v til vapna. ok þat kom firir drottningo. Hon for til ok kvaz skylld at dema mal sona sina oc bað þa hlita þeim domi. sem hon vilde gera oc lett makligast at hon setti þa. oc þar kom at þat varð. oc síþan melti hon. þat vil ek dema ykarr a mille at Haralldr hafi forreðe fyrir rikino Noregs velde. því at ek mett hann yþarn breðra fremstan. en þo vil ek at hann leysi Guðreð af hende með .xxx. skipa at avllvñ goðvñ bvnaðe oc vapnvñ ok liðe. Oc ef þer endiz gefa til. þa mattv fa þer rike oc mikla semð oc eptir þetta hennar vñ meli. þa settvz þeir avðvelliga oc heto þessa sett at hallda. Oc síðan samnaðiz saman lið ok mikill affi ok la hann i Veggiaðar svñdi. Oc þa sende hann menn afvñd Trygva konungs frenda sins a Hringa rike ok voro þeir forraþz menn þorþr Ingileifar son ok þorþr Eigileifar son. Guðróþr bavð þeim vinattv malvñ til Tryggva at mela ok segia honom at hann vill vingan til hans gera. oc yrþi þeir felagar ok veri hann hófðinge yfir þriðvngve lípsens ef hann hefðe x skip til. en herfang allt at helminge þat er þeir fenge af vikingvñ. Ok er þeir komo afvñd Trygva oc sógðv honom orð Guðroðar ok vñ meli oc felags gerð oc þa melti Tryggvi konungr. Eigi syniz mer sliçt ovenliga stefnt. oc goðr kostr ma þetta. ef eigi fylgia vñdir hyggior. þat er miok kent sonom Gvnhilldar. en þit eroþ reyñdir at goðum monnum ok rettorðvñ. þeir kvaþvz etla at þeir mvñdi með sóñnv fara. oc iataðe hann þesso ok bio hann síðan .x. skip. oc bioggv þeir scipin sinom megin nes nokvrs hvarir er heitir Sota nes. Ok þa melti Astriðr kona Trygva konungs. dottir gavfvgs mannz er Eirikr hét oc bio a Oprv stavðvñ. Hon melti. Herra sagðe hon ecke vel segir mer hvgr vñ þina ferð. Mik dreymðe at ek hefða mikinn gullhring a hende. oc síþan sa ek hringinn i tva lvti brotinn oc dreyrðe or lutvñvñ. nv hygg ek at þetta beri þina for yñio ok ser þu svikinn. Konungr melti. Ecke gef ek þesso gavm mvñdv þeir eigi þessi boð bera þorþarnir nema savn veri oc byr ferðina sina at vapnvñ oc skipvñ. Ok a nockorum dege sende Guðroðr menn afvñd Trygva konungs at segia honum at hann genge upp a nesit með .xx. mann. en kvatz mvñdo koma með iañmarga menn oc ætti þeir þa tal vñ herbvñað sinn ok til skipvñ orostvñnar ok hittiz með vingan oc er boðin komo til Tryggva konungs. þa kvaz hann koma mvñdv sem beitt var af Guðroðe sinom breðrvngve ok þa melti Guðroðr til sina manna. kynliga er oss farit. at briotaz til storra rikia með héttv lífs ok fiarmvna en taka eigi þat rike er nv ligr lavst fyrir oc með engri mannhetv oc skolum nv ganga upp a nesit með .xl. manna ok megvñ þa skipa

riku Tryggva konungs. Þá mæltu þeir þorþar, illa er yfir farið sonum Gvnhildar, vunit með svikum ríki manna og frenda yðarra, ok mænu því fair dvgande drenger yðr þjóna ok skolom við i bravtt ráðaz ok koma alldregi yðr til lífz. Guðroðr kvað þá því raða myndv en letz þetta þó mændo fram fara, ok þeir foro a bravtt .ii. skipum oc síþan gengo þeir upp a nesit með .xl. manna ok hittv þar Tryggva konung með .xx^d manni ok þegar er þeir finnaz lata þeir drifa vapn a þeim, ok þó Tryggvi konung veri mikill a getis maðr þá kom honum þetta a úvartt ok verþr vornin skom, ok lykr sva at þar falla þeir Tryggvi konungr ok hans menn ok er hann þar rey(r)ðr a nesino ok standa þar líla bauta steinar at hófde ok fótom, ok heitir þat Tryggva reyr, ok síþan lagde Guðroðr vndir sik ríkit, en Aztríþr varð forflotta, ok var þón þá eigi heil, fostri hénar het þorolfr lvsar skegg, en þorgils hét sön hans vngr, þau voro nú i leynom ok firðvz Gunhildi ok sono hénar. Nú hafa þau Gvnhildir ok synir hénar fvl gørt sitt rað þat er þau settv, oc véita nú eptir syn Aztríþi. En Guðroþr lagði ofokka a þorþa baða, er þeir foro i bravt at hans oleyfe.

Fra því er Olaf konungr var fœddr.

2. En Aztríþr ferr nú með leynd oc harmi, ok er hon visse at nalgafiz sv stvnd er hon mænde barn sœþa, komo þau til vaz er Rónd heitir, ok þar voro þau i litlv navsti ok þar fedde hon barn, oc var þat sveift kleðvm, ok var nafn gefit oc vatni avsít oc kavllœdv, Olaf sveininn, oc er hon reis or reckio þá foro þav i fatekligan bvnad, oc komo at einu kvelli til Eiríks a Oprostavðum. Hann tók vel við þeim ok þó með leynd, ok varo í vti bvri hans ok þjónaði hann þeim sialfr, ok visso fair heima menn þar vist þeirra.

Fra Eiríki.

3. Ok er varaðe þá er þat mörgvn ein, at Eiríkr vekr þau upp ok vill at þau fari a bravtt ok er meirr þat nú fyrir navðsyn, en mer þycke of löng vistin yfir hier, því at nú veitt¹ Gvnhildir at þer eroð her niðr komin ok veit hon af folkyngi sinne, en ek villða eigi at þet yrþæ her höndum tœkin oc mænom ver her mœta idag Hakoni Sigurðar sýni því at her ero nú kom(n)ar hans fylgivr. Nú vil ek senda yfir avstr til Svíþjóþar til Haconar gamla vinar mins, er þar er ein virðiligastt maðr þegar konung liðr oc við érom vinir goðer oc varom baðer i mernaðe oc hófom iafnan menn senz i mille oc hvar halldit þá menn til fullz sem með voro, ok hygg ek at þá hafi þar trvtt travst, en þat

¹) Rettet fra Mbr. „vettir.“

hygg ek at þau Gunhildr mvni sveininn vilja lata fara sem favövr hans. Oc er þau voro a gavto komin i vandom kleðum oc foro i avstr ætt ok voro þeim favronavtar fegnir. þa hvarf hann til þeirra ok bað þau i friði fara. Siþan foro þav þa gavtv er fyrir la oc i þat herat er Skavn heiter oc gengv óll saman ok sa mikinn bæ firir ser. þar bio mikill maðr ok rikr er Biorn. eitr kveisa hét drams maðr mikill ok illvðigr. þar komo þau i stafkarla bvnge. oc baðv þar vistar vm nöttina. Hann rak þau i bravt oc kvað ser leiða stafkarla alla. Siþan foro þau i bravtt oc komo a þan bæ er i Vizum heitir. þar bio sa maðr er þorsteiñ het fé litill ok göðr maðr oc tók hann við þeim vel ok varo þar vm nöttina.

Eptirleitan Gunhilldar.

4. Nv er at segia fra Gunhilldi. at hon leið(i)r miok at spvrningo hvar Astriþr mvni niþr komin er enge kánn til hennar at segia oc þykiz vita at hon mvn með barni fara oc þat hyggv hón ser mvno oc sinom sonom til skaða horfa oc kallar til sin Hacon Sigurðar son ok melti til hans hart oc kvað hann þess verðan. at hann veri drepin fyrir svik við sono sína oc lét hann eigi omakliga til at deyja en Tryggva konung. er sinv life tyndi ok kvat hann margan otrvleik syna i þeirra skiptvm ok lett þat eitt til vndan lavsnar ef hann kœmi sveininvim Olafi afvnd hennar er einn vetr hefir verit með Eirike a Oprostóðum. oc er Hacon sa at her la við lif hans oc eigvr i þeirra valde. þa vill hann frelsa sic vndan agange þeirra oc ferr hann með nockoram monnum ok kemr afvnd Eiriks oc berr a bryn honum. at þau Astriðr mvni þar verit hafa vm vetrinn. Hann dylr ecke þess at þau mvni þar verit hafa en eigi létt hann þo nv þat vera. ok er þar ransakat ok finz ecke ok hver rekia vpp brottin. ok siþan ferr hann i bravtt ok hittir Gvnhilldi. ok segir henni at eigi finz sveinnin. Hon melti. Skyntv nv því at nv se ec þau hvar þau fara ok ero þav nv a gavtvne til Skavnar ok mvno þar inott. Siþan riþv þeir ibravt .xxx. manna vel kledder ok vapnaðer. ok komo nær bæ Biarnar ok er hann sa menn virðvliga gengr hann i moti þeim ok bavð þeim þar at vera ok þat þago þeir. þa spvrðe Hacon ef nokvrit menn hefðe þangat komit fatekliga bvnir. kona ein ok gamall maðr mvndi bera svein a baka ok anavr sveinn mvnde ganga hia. en Gunhilldr drottning Noregs veldis vill sveininn til sin taka ok gera soma til hans ok moðvr hans. Biorn melti. þau mvnv her komit hafa. oc eigi mvnda ek þeim bravtt hafa visat ef ek vissa þetta. en her muno þau vera i nott at þorsteins bva mins. Ok þurfo þer þeirra ecke. svrr at leita eða vitia en

a morgin. oc því sama kveldde hittoz fe hirðar þeirra Biarnar oc þorsteins. ok melti fe hirþir þorsteins er nokot þar komit með yþr. hann svarar. þar er nv gótt at vera oc sitiom ver ifagnaðe oc er Hacon þar Sigvrþar son oc xxx. manna oc etla at leita eptir Astriþi ok sveininom Olavi en þar var við staddr þorstein bondi ok heyrðe hialit þeirra ok for héim oc þegar i ottv. kom þorstein at rekiom þeirra Astriþar ok hafðe sviga ihende oc ognaðe þeim ef þav stóðe eigi upp skiott ok lét þa ok þa sem han mvnde liosta þau oc fylgþe þeim malope vt af gardinom oc þa er þau varo ein saman. þa sneris hann imoti þeim oc melti Gerið sva vel fyrirgefitt mer orð min oc til tóke. því at vmaklikt var þat at ek gerða yþr mein gerð oc eigi geck mer grimleikr til þessa við yþr. helldr hitt at ek vera eigi grvnaþr vm min til tóke. því at nv (er) her kominn til Biarnar. Hacon Sigurþar son oc ætlar at na sveininom oc fera Gunhilldi. oc er mer grvnr a hverso honum tekz. en eigi vilda ek at er verit i minom husom tekin oc farið nv til skogar oc siþan til vazins Miors oc iholm þann er i vatnino er. oc reyri er vaxinn oc þar til er eigi meira diup en eigi mvn i taka lauprinn er sveininn er i. oc biðit mín þaþan. en ek mvn dvelia for Haconar ef ek ma. því at vist vilda ek yþr at gagni koma helldr en at oliðe oc ekki ma yþr af lande sia oc vetti ek at gétu yþur verþi drivgari en þeirra sem eptir leita oc siþan hvarf hann aþr bað þau þar sin biða oc hann kvaz vera mundo i leit með Haconi oc villa stig fyrir honum. En Astriðr þakaðe honom alla hlvti oc kvaz sva gera mvndo sem hann bauð ok er þorsteinn kom heim. oc geck vm garþinn vm syslor. þa kom Hácon ok heilsaðe þorsteinn honum oc bavð þar at vera. Hacon kvaz þar mvndo eta dagverð sem hann hafðe verit vm nottina oc kvat of snemt at sneþa. oc spurþi ef menn nockvrir veri þar abui. hann kvat at viso þat vera. þa melti Hacon gak in ok leið þa ut. Hann geck inn ok var lenge ine oc kom vt ok kvaz eigi finna þav ok leitom vm allan bœin oc mvno þau skamt farin. Ok sva gera þeir ok finnaz þau eigi. þorsteinn melti. þau mvno komiz hafa i skoginn er skamt er fra garþi ok mvn ek finna þar hvert leyni. ok sva gerþo þeir oc komo i skoginn oc leitvðo ok fvndo eigi oc er þorsteinn varþ einn saman þa hliop hann heim a bein ok tók ambattar barn eitt oc hafðe með ser i skoginn. ok let koma vndir viðar rétri oc siþan hleypr hann iletina til þeirra Haconar ok þa melti hann heyri þer eigi barns gratt oc snvnm þangat oc sva gerðv þeir oc er Hacon sa barnit þa melti hann. Ecke er þetta tigins manz barn. helldr þrels barn ok mvn hingat borit fyrir gabs sakar við oss. Oc nv leið a dagin ok þotti þeim eigi þau faung a at siiane at leita

leingr ok hvrfo heim. ok kvaz Hacon varla skilia hversv hann þorstein mvnde gefaz. Ok þegar er þeir Hacon varo i bravttv. kom þorstein afvnd þeirra með vister ok farar skiota ok kvaz þa vilia at þav helde fram ferðine ok sagþiz eigi fa þeim meira veitt. Þau þavkoðo honum agetliga sinn vel gerning oc foro siþan avstr i Svijþioð afvnd Haconar gamla oc sógdv honum allan vøxt sinar kvamo. Hann kvaz ætla at miok vel mvnde hann þeim monnum fagnað hafa er minni venzl mvndi a oc tok all vel við þeim oc virðiliga oc ero þau þar. En er Hacon Sigurðarson kom til Biarnar. sagðe hann at þeir myndi aptr hverfa oc er þessi för all þung oc sagða ek þorsteini at Gunhilldr villde semiliga barnið upp fæða. ok sva virðe ek nv sem þorsteinn mvni hafa verit drivgr i raðum. Biorn kvaz ecke fang a honum fengit hafa i þeirra skiptom. Oc er Hacon kom heim.¹ þa melti Gunhilldr illa til hans oc rak hann bravtt af sinom eignom ok létr þo betr gert. en hann veri verþr er hann var eigi drepinn ok kvat hann skylldv vera vt lagan af Norege ef hann kemi eigi þesso erende fram er hon legðe fyrir hann fyrir marga sina til gerninga. Hacon kvaz enn vilia hennar boð gera ser til sættar ok friðar oc kvaz mvndv allan hvg aleggja hennar erende. Ok for or landi með honum dottir hans er Vþr hét. oc var allra kvenna venst. ok komo avstr i Svijþioþ afvnd Eiriks konungs at Uppsaulom oc tók hann vel við Haconi oc dottur hans. Oc þa hafðe skilit við hann samfarar. Sigriþr en storraða dotter Skoglar Tósta. ok var þat orð a af alþyþo at hann þettiz eigi mega tæla um skap hennar. en hitt var þo ravnar at þat voro lavg Svia ef konungs misti við at konv skyldi selia i havg hia honum. en hon vissi at konungr hafðe heitiz Ofni til sigrs þa er hann barðiz við Styrbiorn oc átti fa vétr ólifat. En er Hacon kom avstr. syndiz honum konunginum hon Vþr vén ok bæð hennar oc fek hennar með soma. oc sat Hacon þar með semð. Ok þar var með konungi Rognvalldr son Haconar gamla ok var konungs forsionar maþr oc siðan seger Hacon konungi erende sitt avstr þanug oc biðr at hann fái honum lið afvnd nafna sins oc kvaz vilia hafa sveininn i bravt. Konungr melti. fa mvn ek þer lið at visv. en ecke trvi ek at þv nair sveininom an hans vilia. Siþan fekk hann honum c. manna oc er Rognvalldr visse þetta þa hittir hann favðvr sinn oc sagðe van þangat kvamo Haconar Sigurðar sonar. hann segir. Vel gerðer þu en eigi em ek upp gefinn fyrir Hakoni þott mer kemi enge niosn. ok hefða ek at eins mina hvskarla oc siþan var sen favrr Haconar. oc geck Hacon a moti nafna sinom með .ccc. manna oc bavð honum þar at þigia hann kvaz etla með konungi veizlo at þigia

¹) Rettet fra Mbr. „þeim.“

en kvaz spvrt hafa at þar var komin Astriþr oe Olafr son henar ok nv hefir Gunhilldr mik hingat sent drottning Noregs veldis ok vill sveininom til sin bioða með soma oc bota þat a honum. er við favður hans var misgert ok viliom nv at sveinnin fair þv oss i hendr. Hacon melti ecke þykir Astriðe liclikt þar til vppreistar sinvm syni er Gvnhilldr er oc varla vill hon þvi trva at þat se astvðar boð oc ecke vetti ek at hingat setti þau fyrr en þrotin veri sv hialpar van oc ælla ek þeim ecke fyrr heðan en þau girnaz. oc grvnr er moðar sveinsins at hon mvni gera við hann sem við favður hans. oc ælla ek at ecke verðe þitt ærende þar vm þvi at hvarke trvnm ver Gvnhilldi ne þer Hacon melti. vera kann þa at oðro sinne hafim ver meira erende ok ferr heim oc segir konunginom. Hann qvaz þess vón vita at eige mvndi lett við Hacon sigraz þvi at þa er við atvm mal saman þa seck ok varla halldit fyrir honum minne semp. Oc er liðr iolin þa ællaz Hacon til óðrv sinne með .ccc. manna ok koma a vvarrt nafna sinom. Oc þa er hann kémr a hans bæ. kom Hacon i moti honum með miklo liþe. oc var at engo van bvinn. ok spurði hvat nafni hans villde. kvaz vel vnna honom vistar þar en kvat enga van at sveinnin mvndi i brvtt fara ok kvaz synaz otrvlikt fðstr Gvnhilldar oc sva hans meðferð. Hacon kvat hann syna mikla vvirðing i sinom malvm oc lett hana verðan fianskapar sins oc kvaz ætla at lafnrikir menn beri fyrir honom minna lut. ok þar af melti hvarr horðvm orðvm til annars oc með heitan. Oc i þeirra kappmeli þa hliop fram. akr karl einn er þurati hét allra manna mestr ok sterkastr. ok hafðe þa akr kvisl i hende oc hann reidde vm avxl¹ kvislina oc hleypr at Haconi Sigurðar syni oc melti. heyr a þenna en þrvtliga drams manm er melir havrðvni orðvm við hófðingia varn ger annat hvart dragz i brvtt skiot eþa ek mvn reka kvislina vm hófvð þér. Oc er hann sa þenna hervitiga mann eggja ser hógum. þiker honum afar skom at taka brigzli af hönun eþa mein oc hefir vit viþ ok s . . .² vndan oc þyckir honóm betra at hefna sin sva at eigi fai hann skom af þrelinom. en at hetta til etiv kostar þessa. ok ferr afvnd Eiriks oc vnir viþ illa ok fer þo ecke rett sin lvta a Haconi. ok er hann avstr þar vm riþ. ok legz siþan i hernað oc vitiar ecke Noregs oc sotti travst Harallz konungs Gorms sonar ok dvalþiz þar lenge i miklom soma með honom. En Sviar sa³ þat rað at lata eigi þau lang vera lengr ok var eigi Vþr latin i havgin sem eilat var.

¹) „avxl“ Mbr. ²) 1 Ord bortakaaræt af Hjærnet af Bladet. ³) 1 Mbr. „þ“ sa. f

Spasaga konungs móður.

5. Nu a þessi tíð reð austr firir Garða ríke Valldamarr konungr oc var hann agætr mæðr. Móðir hans var spakona ok sa hon margá luti firir oc geck þat eptir er hön melti. hon var avrvasa. ok var þat síðr hennar. at hön var borin i havllina hvern iola aptan oc skyldi segia hvat þa veri úðenda vm heiminn. ok sat hon a stoli firir haseti konungs oc er men varo komnir i sæti sin oc bunir til drykio. þa melti konungr. Hvat ser þu móðir. eþa er nockot haskasamlikt mino ríke. Hon melti þat se ekki at eigi stande þitt ríke með soma ok veg. Hit se ek at a þessi stvndv tíð er borinn i Norege konungs son með biortvm fylgiom ok hamingiom. ok er mikil lios yfir honom. hann mvn her upp sozaz(1) i þesso lande oc styðia þitt ríke a margá lvnd ok mvn síþan apr hverfa til sinna ætllanda. ok vera þar konungr agætligr oc dyrligr. ok mvn skiot þo missa ok er hann er kvaddr af heimi. þa ligr fyrir honum miklo meiri dyrð en ek kvnna vm at tala oc berit mik nu a bravt. oc mvn ek nu eigi segia framarr. þesse Valldamarr var faðer Jarizleifs foður Holta foður Valldamars foður Harallz foður Jngi-biargar móður Valldamars Dána konungs.

Fra því er Olafur var seldr.

6. Nu er þau Astriþr hófþo verit .iii. vetr með Hakoni gamla þa melti hann. Nu er sva at er hafit her verit um rið með oss en kraptr minn þverr miok en eptir leitonar Haconar er her orvena. Nu vil ek senda yþr avstr i Garða ríke afvnd Sigurþar broður þins Astriðr. er nu hefir mestan meinað bæðe af ser ok konunginvm. ok er þat trvt trvst ok þat segér mer hugr vm at þar vaxi kraptr þessa sveins. Síþan let hann ferð þeirra vel bva með óllo. ok ætlvþv til skips með kavp monnum er i Garða avstr foro. ok skilþiz eigi fyrr við en þau komo askip oc skilþiz vel við þav oc leto þau i haf. oc i þeirri ferð fengv þav margfalldan háska oc harma ok komo at þeim vikingar ok drapu favronavta þeirra en tóko feit allt. þat voro Eistr. Voró svmir þiaþir þeir er yngster voro ok beztt verk ferir. þar skilþiz Olafur við móþvr sina. oc var hon seld land af lande ok Olafur var oc seldr mansali sem aþrir herteknir menn ok þria lanar drottna atti hann i þessi a navð. Ok sa er fyrstr keypti hann het Klercon oc hann drap fostra hans fyrir avgom honum þorolf luser skegg oc litlo síþarr selde hann þeim manne er Klerkr het. oc tók fyrir hann hafr goðan. oc var hann þa með honum vm rið. Oc þesse mæðr selde hann þeim manne er Bres het. oc tok fyrir hann gött vesl. Kona hans hett Recon oc sónr hans hét Reas. þesse mæðr var agetliga til hans oc

gerðe hann at osk barni ser helldr en at a navðgom manne. Þar var með honum þorgils fóstbroðer hans oc voro .vi. vetr i heiðnom löndom. Ok þa villdi gvð lata synaz fyrir manniðv þat er aðr var leynt hans afreks verka er sva miok voro ætlvð alópt at koma sem tiað mva verða íþesse fra sógn. Valldamarr konungr atti þa kono er Avrlogia het ok var hón ven ok forvitra. En Sigurðr Eiriks son broðir Astripar var sva mikils mettin af konunge at haan skyllde setia konungs malóm oc skipta hans malóm ok domvm. oc hafðe storlen oc hann heimti konung(s)ens landskylldar um öll hans skattlavnd oc raða hvat hverge skyllde gjalda . . . . .¹ þeirra lanz at drottning før braðan bana oc engan lvt bar Olafr með iaðn miklo striðe oc eptir þessa hörmvng er henar misti sva skiótt. þa villde hann eige i því rike festaz. En allir lanz menn vnno honum hvgastóm oc þessv matti hann alldregi afhvga verða. Ok þess er getið i savgone. at Jngibiorg konungs syster feck harm eptir sin bvanda er drepinn var. en Olafr villdi gipta hana þeim manne er Savrli hét. ok hvggaðe Olafr hana með mavrgvm lvtvm. Oc hon gaf enge gavn hans orðvm ok melti. þv attir þer kono. ok mister hennar. ok sva mikils fekzs þær. at þv grezt sva hatt at heyra matti vm alla Noregs bygð þin harm.

Fra taknom ens helga cross.

7. Eptir þesse tíðende bio Olafr lið sit fra Vinlande ok villde ecke þar vera. ok vetti ok at þa myndi hann skiotast af hyggia sinom harmi. oc villdi hann þa fara i Garða avstr með skipvm sinvm. oc er hann kom i Daumork. gengo þeir a land oc tokv strand hogg eftir siðvenio ok reka til strandar feit ok tókv herfang mikit en lanz menn somnvöð saman oc lavgðv epter þeim með miklo liðe. Oc er þeir sa mikia her vapnaðan eptir ser sokia. þa flyðv þeir til skipana ok er þeirr hófðv langt vpp gengit. ætlvðv þeir at eigi mynde þeirr komaz til skipanna aðr en vvinir kómiz eptir þeim. oc gerðe skamt i millom þeirra ok voro þeir komnir i ein skóg litinn ok var þat litil hvlþa at hialpa ser við. oc hvrfv þeirr þangat at eige yrðe þeirr fyrir avgum v vina sinna ok at sv hvlþa lege yfir. þa melte Olafr með travsti. Ek veitt sagðe hann at sa er matvgr gvð er styrir himnvm. ok han reðr sigr marke því er kros heitir. kóllvm a hann oss til hialpar at hann leysi oss. oc favllom til iarðar með litileti. ok tókum .ii. kvistv ok legiom i kross yfir oss ok gerit sva sem þær set mik gera oc eptir þetta boð lógðvz þeir niðr ok lógðv yfir sik kvistvna i cros mark. En vvinir þeirra komo með gny ok með kalli. ok hugðuz þa mvndo taka höndum er

¹) Her mangle 2 Blade.

þeir sa litlu aþr ok hliopv a þa ok traðv vnder fótum oc fvdv eigi. ok skylde þeim sva kross mark oc hvrfo her¹ menn aþr með mikille vndran. ok er vvinir þeirra voro skamt komnir. þa spretr Olafr upp. oc þeir sem með honum voro ok hliopv til skipana. ok þat sa vvinir þeirra oc sottv eptir avðro sine með akafa ok lavgðvz þeir þa niðr a slætom velli. sem fyrr i nokvrom skoge ok voro þeir holpnir með guðligvm krapti ok krossinvm helga ok saz þeir eigi helldr a vellinom slættvm en i þiokvm skoge oc hvrfo þeir aþr en þeirr Olafr komo til skips ok þavkv(ðu) gvðe vndan kvamo.

Fra draum Olafs konungs.

8. Eptir þetta helldr Olafr bravt skipum sinvm avstr i Garða rike ok tok konungr ok drottning vel við honvm ok var hann þar vm vetrinn. Ok sa atvrdör gerðiz. at fyr Olaf bar mikla syn. Honom syndiz steinn einn mikill ok þottiz han ganga upp eptir honum allt a ofan verðan ok þottiz vera æfri skyionvm ok sa fagra staðe ok biarta menn er þar voro. ok kende sætan ilm ok fagra bloma ok meiri dyrð en hann kemi hvgr a. Hann heyrðe rodd fagra mela við sig. Heyrðv efni goðs mannz er alldrege blotaðer gvðum oc vhrainom avndom. helldr svivirðer þu þav ok rekðer ok því mvno þin verk marg falldaz miok ok til goðra lvtu profaz en þo skortir þig en mikit at þu megir þessa staðe byggva er þv veizt eigi deili a skapara þinom ok hverr saðr gvð er. Ok er hann heyrðe þetta þa hrediz hann oc melti. hverr ertu drottinn. at ek trva a þik. Roddin melti. far þu til Griklanz. ok mvn þer þar kvnngt gert nafn drottins. ok ef þv varðveitir hans boð mvntv hafa eilist lif. ok ef þv trvir sanliga mvno margir eptir þer hverfa til rettrar truar því at gvð hefir þik til kosit at snva honum til handa morgvm þioþvm. Enn er hann hafðe (þessa) lvti heyrða ok sæna. þa ætlaðe hann ofan at stiga af steininom. ok þa sa hann marga ogvrliga staðe fvlla af kvavlovm eldi ok frosti ok ylingv ok avmligan gratt. ok þottiz hann þar kenna marga sina vini heiðna menn ok þat sa hann at sv kvol beið konungs ok drottningar ok honum fekv sva mikils þa er hann vaknaðe. at hann fævtt allr itarom ok høgindin voro vát vndir hósfðe honum ok biðr lið sitt bvazt ok ferr nv i bravtt ok til Griklanz ok hitti þar dyrliga kenne menn ok vel trvaða er honum kendv retta trv. ok gvðz boð orð. Siþan hitti hann dyrligan byskop ok bað hann veita ser skirn sem lenge hafðe hann beiðz. at geraz i samligi(!) cristinna manna. ok þa var hann primsignaðr. Siðan bað hann byskop fara með ser i Garða rike oc boða þar gvðz nafn heiðnom þioðvm. Byskop het ferðine ef hann

¹) „her“ over Linien.

tvikaðe fyrir honom. at eigi stöðe höfðingjar i moti hefir veitti þeim honom sigr mark ok styrk til cristninar ok síðan ferr Olafur i bratt ok i Garða ríke. oc var honom þar vel fagnað ok dvel(s)k hann þar i goðv yfir læti ok talpe fyrir þeim vñ trvna ok sagðe hvat þeim hefðe at þav tryðe asanan Guð er skop himin ok iorð ok alla luti. ok kvað þat ofallit stiornar momtum at kvnna eigi deili askapara sinom er þetta veitti allt gött. en at trva a skynlavs gvð ok vil ek alla stvnd ayðra hialp leggja ok skilia mvno þer af specð yðarre at ver bioðvñ sñt ok þott konungr stöðe lenge i mott at lata sið sñm ok sinna forellhal Ok með því at hann heyrðe fagrliga vñ røtt ok fekk skilt af gvðz miskunn þetta sanlikt ok at eggian drottingar. þa tóku þav skirn ok shkv kom hann a leið vñ alla konungs vñi ok höfðingia ok er þetta var til leiðar komit. þa bioz hann i bratt at fara ok i þav herøð er liggia við Irland ok hafðe þaðan kenne menn vel lerða ok þa kom Pall byskop af Gríclande ok boðaðe trv i travsti Olafs ok skirðe hann konung ok drotningo með ollom her sinom ok gerdiz þa mikil fregð af Olafi við a vñ avstr vegé ok allt kom frett af honom i Noregs veldi ok hans dyrdar verkvm.

Konungr tak skirn.

9. Þess er oc getið at Olafur heyrðe savgvur af einom dyrligum manne er var i eyio einne er Syllingar heita oc skamt fra Irlandi hann hafðe spaleiks anda. þangat for Olafur skipvñ sinvñ .vi. til þeirrar eyiar oc gvðz maðr visse af spadomi þangat kvamo þeirra ok biðr alla munka skryðaz piizum ok kapum dyrligum ok ganga ofan til strandar með allri dyrd ok helgvñ domvñ. Voro þar margir mvnkar. þat var snemma vñ morgvñ. Ok er Olafur var a land gengit(!) þa sa þeir mikit lið af lande ofan fara ok skein morgin solin a klæðin. ok er þeir Olafur sa at frið menn voro gengv þeir i moti ok sögnvðo hvarir óðrvñ vel. ok kystoz þeir Olafur ok abotin. Abboti melti fyrir skommo vitraðe gvð mer hver þu ert. eða hvilikr þv mvnt verða. ok til þess kom ek a þinn fvnð at kenna þer sana trv ok boða þer nafn drottins ok helga skirn at margir trvi guðe fyr þin boð. ok sagðe honom marga luti af het vist almattigs guðz. ok sípar skirði hann Olaf ok allt lið hans ok merkðe almattkvñ guðe oc þeir voro seyionni. þar til er þeir foro or skirnar klæðum ok styrkðe þa hvern dag i helgvñ keningvñ ok nam Olafur þar marga luti af honom af gvðz stömerkiom. ok hann sagðe honom fyrir at hann mvnde verða lysari margra anda. ok síðan gaf Olafur leyfe monnum sinom at þeirr fœri kavpferðer til ymissa landa ok kœmi allir til hans fyrr en þeirr fœri af Englande. Ok hann sialfr for

með .iii. skipum til Englanz ok er hann kom þar. þá heyrðe hann at iarl sa reð Norðimbralandi er Sigurðr hét ok vilde hann at þeir gerðe sinn vinskap ok felag ok sekir fvdn hans oc helldr þessvm .iii. skipum þangat ok siglir hann af hafeno i fiorð nockyrn með mikille list oc cvrteisi. En iarlinn var kominn or hernaðe ok la i firðinvm fyrir með .iii. skipum. ok var þá til hafnar kominn ok sa iarlinn þesse skip en skravtlligo renna forkvnnar vel ok friða menn ok vel bvna við arar. ok einn sa þeirr ok meira miklo en aðra ok vena ok itarligra en fyrr hefðe þeirr sétt. ok var i ravðvm pvrpyra kyrtli ok styrðe hann því eno skravtlliga skipi ok leto renna a viðvm i hófnina ok er hlædet var seglvmvm sokia þeir skavrvlliga alandit ok skiott ok reisa þegar tiold. oc er þeir hófðv vm bviz. þá hafðe oc iarlinn hvðaz. Ok vndrapiz ok hravstleik þeirra ok vaskleik ok spvrðe hverr fyrir þeim veri sa em yeni maðr ok enn mikli. Hann kvaz heita Alen avðge ok vera forenge kavp manna ok nv allir komnir af Garða rike. ok eigi var aðr lóng þeirra reða en þeir gerðu tað sitt. ok kvaz Óli miok fuss at gera við hann felag. hann kvaz þat hyggia iarlinn at sa mvnde botr hafa er mart ætti við hann ok gerðv sitt felag oc lavgðv saman skipin ok liðit oc heria a vikinga ok rans menn er þá lagv viða vm lond með vfridar flokke oc þetta mað festa þeir með sér at heria vm svmarit.

Fra hundinum Viga.

10. þeir foro vm svmarit með liðino vm Bretland Irland ok Skotland ok drapv þá er herivþv agótt fólk ok cristna menn ok fengv mikinn sigr ok gott orð lóf af monnum ok gerðv þat mað a vm hernað sinn at Olafs menn skyllðv taka tva lvti við ein iarls mann. ok þotti iarlinum sva mikil sløgia i vm hans lið vm fram göngv. at þess þotti af vertt ok þeir til sliks vinna sem þeir tokv upp en Olafr sialfr þrigia manna ok vert var þess. Ok þat barsk at þá er þeirr voro alrlande ok hófðv tekit mikit herfang oc strand havgg sem þeir attv opt at hrosa ok foro til skipana ok þá geck at Olafi ein fatekr bvande illa kleddr oc bað at hann gefi honum apr hiorð þá er hann átti ok hvndr hans kende til handa honum Vige. Konungr melti. allvliklict þyker mer bvande at þv mvnt sva spakan hvnd eiga at kenna fa savðe af sva miklóm fiolþa. en þo ef hann gerir oss eigi dvol. þá mvn ek veita þer þetta. því at ecke girnomz ek fatekra manna fe. ok hitt er satt ef þv att sva goðan hvnd oc spakan at þv ertt makligr at hafa ef hann kennir. Sþan melti bvande fram þv Vige. ok skil mer savð fe mitt til handa. Sþan hliop hundrin fram i vtaligan fiolþa fiarins ok ransakaðe.

ok eigi a halfri stvndo dags var i einom stað allt fe hvandans. þetta vndraðiz Olafur oc hans menn ok spurðu hvanda margs af natvro hvnzens ok hann sagðe martt af speki hvnzins ok er hann visse at hann var likari spokvm monnum en skynlavsvm hvndvm. bað hann hann gefa ser hvndin. ok þat gerðe hann oc þegar i stað. þar i mót gaf Olafur honum mikinn gull hring. ok þar með vingan sina. er miklo var meira verð. oc skilðv þeir at því. ok er þat almæli at eigi veri meiri gersimi ihvnde þeim er norðr hingat kemi a lavnd. Ok þa er Olafur kom i England. var þar kappe sa er Alvini hét. holmgavngo maðr oc átti mikla eign, er hann feck með róngv. hann var drams maðr oc barsk a mikit vm alla lvti en friðr maðr var hann synom. Ok i Englandi var þa gavfvg ekkia ok dyrlig en hon het Gyða oc átti miklar eignir ok var hon skavrvngr mikill. Hennar bað Almvini en hon svarar a þa lvnd at hon villde þings lata kveðia oc kiosa þa þann er hon villde ser til manz. oc þessv iatti kappinn oc þetta spvria þeir Olafur oc hans menn hvatt vm var melt oc komo þeir til þingsins ok pryddvz goðvm kleðvm oc véttv margir at þeir mvndi kosnir vera þa helldr en aþr. en reynt sik i mórgvm mannhettom. En Olafur var i loðkavv ok vppi hattrin. Gyða kom þar með .xxx. kvena ok riðv allar af borgine dyrliga bvnar. ok var hon þo avllóm þeim gavfvgligri. En kappin Alvini sat a stoli oc klæddr með enom dyrstvm pellvm ok gvlli ok gimsteinom ok ner sem goð veri sett a stall oc þessar kónvr enar itarligv riðv fyrir hann. þa melti Alvini Heyrðv en dyra drottning stigit af hestvnom ok silið hia mer ok kios mik þer til manz. hon var syster Olafs Skota konungs kvarans. Hon lett eigi en hann kosin ok sá a baðar hendr mikinn mannfólþa ok marga dyrliga menn ok reið vm mannhringin ok sa eige þann er hon villdi ok hyggr at ser hveriom at yfir bragðe ok vmbvð ok hon reið .ii. sinom at hyggia at monnum. Ok it þriþia sin er hon reið. þa kemr hon þar sem fyrir stoð einn mikill maðr i loð kaupv. Oc er hon leitt avgo hans þa melte hon. her er sa er ek vel mer til manz af þessom óllom er her ero komnir til þessa fiolmenna þings. Ok er Alvini sa sik fra kosin þessv env vegliga raðe oc vvirðan ok etlar at skamma stvnd mvn hann niota ok er slitið þinginv oc siðan stofnvð rik veizla oc agættlig ok spyrz þetta við a oc sökir þangat Sigurðr iarl ok mikit folk oc fek Olafur þessar kono með miklvm soma. Oc er hann satt at veizlonne. kemr þar Alvini ok byðr Olafi til holmgavngo með mikilli reiðe oc at þeir reyni sitt megin ok megn ok varð þat anan dag veizlunnar. oc hann kvaz at visv koma mvndu oc þegar arla kom hann með .xii. mann til orrostonar ok kappinn kom i mott honum með .iiii. mann ok .xx. oc gengv siðan saman oc bavrvz ok

fello af kappanum .ii. menn ok .xx. en Olafr tók hann höndvm ok fellde til iarðar. en tók vapn hans ok batt hann sterkliga oc alla þa sem með honom voro. ok .rak þa sva aptr til borgarinnar. En er iarlinn sa þenna en agæta sigr er Olafr fek ok hve haðvliga kappin var leikinn oc hans menn. ok þeir voro sættir a hesta sina oc horfðv allir til hala. ok fyr litv aller þa oc þottv þeirr engv nytir. ok foro þeir i bravt af eignvm sínm. oc villdi iarlinn ecke þeirra yfir gang i því lande. þau Olafr oc Gyða attv sôn er Tryggvi het. oc þott eigi veri alþyðv kvnnikt hverr Olafr var. þa visso þo allir þat at hann var mikils hattar maðr.

Fra Hakoni iarli.

11. Ok i þann tima reð Hakon iarl Sigurðarson Noregi er fyrr var fra sagt. hann var vitr maðr ok fek yfir komit Haralld grafellid i sinom raðvm oc fell hann at Halsi i Lima firðe oc Gvllharalldr drap hann berliga með vapnvm. Siþan var hann iarl at Noregi með raðe Dana konungs oc gallt skatt Dana konunge .xiii. vetr. oc voro sva Norðmenn vndir því oke. Ok a enno .xiii. ari barðiz Óttv keisari við Dana konung. ok Hakon ok flyðv þeir konungr ok iarl ennv siðarasta sinne. ok gallt Hakon siþan eigi skatt af Noregi. En nokkurv siþarr komo þeirr Ioms vikingar i Noreg með .lx. skipa vm miðian vetr. Ok þa bavrðvz þeir a Hiorvnga vage með miklv agæti sem fregt er orðit. ok Hacon blotaðe i þeirri rið oc for sva .ii. daga at ecke veitiz mikit iarlinom oc þa siðan hét hann a þorgerðe Havlga brvðe ok gaf henne a lesti sôn sinn .ix. vetra gamlan. ok hon kom þa með honum til orrostv. oc fellv þa vikingar miok en svmir flyðv. Ok þa flyðe Sigvalde iarl með .xxx. skipa til Danmarkar. en Bvi var eptir með .xxx. skipa oc fell þar ok var þat en .iii. dag avndverðan ok feck iarlinn sigr ok Eirikr sôn hans. En Bui sté fyr borð með gvllkistvr sinar ok veitti aðr harða sókn. en Vagni voro grið géfn með mikille hvg pryðe er hann varðiz ok agæti ok lavk sva þeim fvnde ok satt iarlinn siþan i kyrðvm i Norege.

Fra svikom Hakonar iarls.

12. Hakon iarl heyrðe mikla fregð af Olafi ok orrostvm hans i Avstr rike ok vestr löndvm. Hans vegr var iafnan intr fyrir iarlinom. Hakon iarl eðlar at setia her við rað at eigi ræni hann hann rikinu eða sono hans. ok hyggv at setia fyrir hann velrøðe at hann metti rena hann bæðe lif ok fe. Ok stefnir þing fiolment ok komo þar hófðingiar ok mikill mannföldi. þorir het maðr kallaðr klaka vinr iarlsins. Hann

kvaz vili senda hann afvnd Olafs i Garða avstr með þeim tíðendum at segia andlat iarlins en segia landit hófðingialavst oc kveða allra vilia at taka Olaf til konungs oc þat erendit at leiða hann til fostur iardar sinnar. Ok her með skolo styrkia erendit .ii. moðvr breðr konungs at sanna savguna Iosteim ok Karlshófvð oc þeir sveria iarlinom at segia eige Olafi þetta fyrr en hann kome fótm a land i Norege þorir hafðe verit með Olafi ok var svara broðer hans oc eige at siðr tók hann við þessv vel reðe af fyrir tavlom iarlins. ok var nv sent eptir þeim Iosteini ok Karlshófðe. ok er þeir komo fyrir iarlinn. sagðe hann þeim raðit er nv var sétt með hófðingia vilia. en þeir kvaðv ser eigi þat byria oc neitvðv. en iarlinn kvaz þa mivndv lata drepa þa. Oc þa kvrv þeir þetta at segia eigi fyrr en þeir stigi a land fótm ok hófðv .iii. skip sit hverr þeirra. foro með skarti ok komo til Englanz oc þar spvrdv þeir at Olafv var avstr i Garða ríke oc helldv avstr oc afvnd Olafs. Hann tók vel við þeim oc gerðe mikla veizlv ok þa sagðe þorir erendit sitt. at hann sagðe davða Hakonar iarls ok kvat þat vnder sinv ærendi at hófðingar i Norege villdv hann til konungs taka. Olafv spvrðe moðvr breðr sina hvart þetta veri sat. þeir savnoðv þat ok drapv niðr hófðvnm við. ok þa trvðe Olafv orðvna þeirra at iarlinn veri davðr oc at landit lægi lavst fyrir. Ok þat vndraðiz hann er þeir voro sva v kattir sva vel sem þeir voro settir ok voro með honum vm vetrinn ok er varazik(!) bioz hann avstan með .vi. skipvm oc hófðv þeir þa .ix. skip allz oc skipin voro hlaðin með fe miklo ok gersimvm ok var han v vittande þessar velar oc vetti enskis illz at frendvm sinvm ok sigldv goða byri ok komo i Noreg þar sem heiter þialfa hellir. ok tiolldvðv vm nottina [vnder yfir¹ skipum. ok er hliott var askipvm. þa gengo þeir Karlshófvð ok Iosteinn a skip Olafs ok foro hliodliga ok baðv hann ganga a land ok sva gerðe hann. þeir settvz niðr skamt fra brygionvm ok hiolvðvz við. Ok þa meltó þeir baðer senn. Við fòrum þær hófvð okvrr fyrir glep ókarn ok svik ok melto með grati. ok savgðv honum allan at bvrðin. oc i þeim sama stað mivn þer davðe hvgaðr. Olafv melti. hafit sialfer hófvð ykvr. ok fyr gefa vil ek yðr þetta. þvi at varkvv var a at ið villdit halda lifi ykvr. en segit hvat nv skal til taka eða sia fyrir raðe varv. þeir melto. Herra þat vittom ver at siðr einn byr i fialle þessv oc veitt hann marga luti fyrir. komvm ok hittvm hann. ok spyriom hvat hann legge fyrir oss eða hvat verða mivn oc biðvm hann hialpa oss. þa melte Olafv. leitt er mer at hitta þesskonar menn ok sokia þeirra travst. en þvi at yðr like þetta. þa verðe guðz vili ok várr ok gengv

¹) saal. Mbr.

nv .iii. vm nottina i myrkri oc þar sem þeir foro var blavtt lent ok feniott ok sa skamt i fra ser fyr nattmyrkrino ok síþan hliop Olafur i fen eitt baðvm fotvm allt til miðs ok drogv þeir hann vpp. Olafur melti. þvi bar sva til at mîr hefnde at ek leitaða þessa manz travstz. þeir melto. þat er fornra manna mal. at bysna skal til batnaðar. Ok fiðrinn veitt ferð þeirra oc lykr vpp dyrom hvssins at þeir metti hitta byggð hans. ok þat var þeim leiðar visir til fiallzens er þeir sa ellda i hussit. ok komo þanvg firðer óllvm haska. en fiðrinn meltiz innan fyrir. hátt helldr. Veit ek Olafur hver þv ertt ok hve dyrligr þv ert ok hvat þv vill eða hverss þv leitar. En ecke þarftv at ganga i hvss mitt ok miok þvngt hefir mer verit i dag síþan þu komt við land. oc eigi fara littlar fylgivr fyrir þer ok optazt hefi ek sofit. þvi at i þino favroneyti ero biortt gvð. ok þeirra samvistv ma ek eigi bera ok hefi ek annarskonar natvro. ok þvi melstv vtan fyrir. þa melte Olafur. Seg hvat ver skolvm at hafaz eða hvat man til tíðenda verða vm var skipti eða Hakonar iarls eða hvar ek mvn na Norege. Fiðrinn melte. A mórgvn arla man þorir heimta þig a mal ok þer gangit a land at eiga leyndar kial. oc er þær gangit af skipum. mvn hann bioða at er sætiz niðr. en leita at velia ser hœra sæti. en þat skalltv eigi vilia. þvi at .ii. menn ero i skoge leyniliga ok þegar er hann gerir þeim mark mvnv þeir hlavpa fram ok vilia drepa þig. en þv látt vera .ii. menn i skoge leyniliga með þeima hætti oc ger þeim mark. hlavpi þeir fram ok drepi þori ok með þessvm hætti veiðe þær þori i þeirre snorv er hann ællaðe þer. Ok litlv siðarr mvn Hakon vera drepinn. en þu mvnt vera konungr i Norege. ok þv mvnt boða nyian síþ i þesso lande ok mvno flester inta þino boðe. oc ef þær reyniz þetta sem ek sege. boða mer ecke þann sið þvi at ecke ma ek att avðro verða en nv em ek. Ok ecke ma ek þær til soma gera eða yðarre tign nema sva verðe at hvndr þinn verðe sárr Vige sendv hann til min ok mvn ek greða hann til þess em ek fvll goðr. Ok siðan foro þeir ibravt ok komo a skipin sva at enge varð varr við ok svafv menn ok vm mórgvinnu gengo þeir aland. Olafur ok þorir. ok gengv þar allir eptir. ok er þeir reddv vm sessinn villdi hvart hafa enn hœra. þa hellt Olafur upp glofa sinom yfir hófvð ser með hœgri hende. oc þa hliopv fram or skoginvm .iiii. menn. ok voro þeir .ii. Jostein ok Karlshofvð oc rvno fram vm hina ok at þar sem þeir Olafur sátv ok hioggv baðer senn til þóris með bolexum ok lavk þar vanz manz æfi. ok er hinir sa þat .ii. er eptir voro flyðv þeir til skogar. en þeir sem a skipum voro baðv griða. ok Olafur veitti þeim grið óllvm er þess baþv ok kristnoðvz ok honom

veitto fylgð. Olafur þackaðe guðe sigr er hann sa hve hann var leystur af miklum velom.

Fra Hakoni iarli.

13. En er a leið æfi Hakonar iarls tók hann miok at stirðna ok hvgðiz a vm metnað ok fe girni ok var v eirinn um konur ok létta ser heimilar allar þer sem hann feck hvart sem þer voro systur eða mæðr eða dottr. ok voro þar slikom hriðvni sem honvm syndiz. hann gerðiz harðr við fólkit ok vvinsell. ok rans mæðr. því orti þorleifr islenzkr mæðr vm hann nið at hann brende skip fyrir honvm. hann gerðiz ok en mesti blott mæðr svá at fair voro slíker. Mæðr hét Bryniolfr er bygðe i Gaular dal ok var ríkr mæðr ok atti kono væna hann var avðigr ok a nokurri nott sendi Hakon menn afvnd þessa manz. ok vill at þeir hafe á bravt með ser kono hans. þeir komo snemma vm morgvni. oc var Bryniolfr eige vpp risin. hann var i reckið hia kono sinne ok savgðv þeir erendit iarlins. Han svarar reiðvliga ok kvað iarlinoð fat þykkia v mælanda eða geranda. ok svá sem hann ferr vanstilltr nv kann vera at sv se botin at bratt deyi hann herviliga ok lati ríke sit. ok er þetta folk sett vndir mikla a navð. Hann rak mennina a bravtt með skavm. Ok þeir komo aptr ok savgðv iarlinoð. Síðan sende hann fleiri menn ok kvaz raða skylldv ok bað drepa Bryniolf fyr storyrðe. þeir komo a hoin ok savgðv Bryniolfe. hann svarar. Ek veit eigi nv hverir rikastir verða iarlinoð eða ver. ok hliopp vpp ok gerir boð vm alla bygðina ok kvadde menn liðs ok segir navðsyn sina ok eggjaðe menn i moti honum ok kvað allra navðsyn at hrinda af ser hans ríke ok illzko. en er hann var æustorr ok vinsell. þa drotz þeim lið ok voro allir með einu samþycke oc grimvni hvg við iarlinoð. foro með styriold ok vapna gny ok vt vm Gavlar as ok til Hlaða a hófvð bæ iarlins ok hygja at drepa hann eða brenna hann inne. Hakon var þar staddr sem mestr var hans hófvð staðr oc hann frenda þar stoð mikit hóf ok þott margir lvtir se harðer fra Hakoni sagðir. þa stoð þo hans ríke lenge með vild ok bloma hann var manna vitrastr ok spakastr ok en mesti hófðinge með því nafne ok manna freknastr ok avrvastr. þeir voro synir hans skirgettnair Svein ok Erlendr. Eiríkr var frillo sonr. hann var hōðe feðr sinom líkr ok vlíkr líkr at spekð ok harðfenge. en ecki líkr at yfir líti ne skaplynde. hann var milldr ok goðgiarn ok sættir hófðingia ok smamennis. hégr at afteknom v vinom þeim var hann grimr. Eiríkr ok Sveinn voro eigi þa i lande er þesse tíðende vrðv. Ok þat barsk at eitt sinn arla vm morgvni at varð menn gengo i herbergit er iarlinoð svaf ok sōgðv.

at mikít lið for at þenom avllom megin með vapnvm. Ok er iarlin heyrðe þetta spratt hann vpp ok klæðiz. kemr i hýg at eigi mvni hogt vndan at sokia i hervðin sva illa sem fyrir var þvít ok ser at allt lanz fólk mvn i moti standa ok flýr til skipanna ok síðan vt a fiordin oc með honum sônir hans Erlendr ok heima menn nockvirir ok fengv .ii. skip ok ætla með skipvm vndan er þo kom af landino vfríðrinn. ok er iarlin kom a skipin. þa sa hann .ix. skip fara fra Agðanesi ok stefna beint i moti þeim. Jarlinn undraþiz ok sa mavrg skip eptir ser fara af vvinom sinom með akafa ok reiðe.

Dráp iarls.

14. En eptir þat er þorir klacka¹ var drepinn. bavð Olafur at þa helde þeir skipunum inn i fiordin ok i mott þessum skipum er þeir sa innan fara ok kvaz vilia vita hverir þeir veri ok at eigi kemiz þeir hia þeim. ok ecke visse hann þo til ravnar hverir þeir voro er i moti foro. ok er Hakon (sa) hve þragnt(!) var hans mali at biða dóms sinna vvina. þa melte hann við Erlend son sin. ek mvn nv stiga a litin batt með fa menn ok lata siga at lande. en þu vær eptir. því at ek veit vinseld þina. at þu mvnt life þino halda ok sva var gertt. Hakon iarl lagðe at lande einsverss(!) staðar ok þegar i skog. ok þa varð hann varr at sattir voro allt fyrir honum ok vendir þa til Gaular dals at firaz vvini sina ok þeir er eptir sottv fvndv tvav skip ok leggja at þeim. Ok er Erlendr sa þetta þa hliop hann a kaf. ok i því bili kom Olafur at ok satt hann við stiorn a skipi sino. ok sa hann þenna vnga mann legiaz fra skipino. Olafur spvrðe hverr sa en vnge maðr veri. Honom var sagt at hann veri sonr Haconar iarls ok er hann heyrðe þat þa fleygðe hann hialmvnvolinvm ok kom i hófvð bonom Erlende ok fek hann af því bana. Ok síþan spvrðe hann hvi gegnde þesso styriolld ok þeir sogðu stíkt sem var. ok spvrðv hverr sa veri enn gavfvglige maðr oc inn tiguli. hann kvaz heita Olafur ok vera son Tryggva konungs. ok þessv favgnoðv allir ok baðv hann vel kominn. oc ver girnomz miok til yðar at þv ser varr konungr eptir þinom boðum ok sækiom nv allir eptir iarlinom ok veit oss þar til travst ok eptir þat eignaz þv allt þetta rike oc vara þionostv oc þesso iater hann ok leggja at lande skipvnm ok fara i eptir leitt með fylkðv oc skipta i margar sveitir oc er iarlin varð varr við at Olafur var kominn oc lið dreif til hans ok þa óttaðiz hann miok eptir for hans ok forðaðe ser oc liðit hans flyðe fra honom ok var iarlinn með

¹) Her tilf. Mbr. urigtigt „iarl.“

aman mann þrel sinn Kark ok iarlin reið i flottanvm ok at á einne mikille oc for yfir hana. hann hafðe silke mottvl yfir ser ok kastar honom a ána. Síþan slyðv þeir iarlinn ok þrellin i Gavlar dal. er nær voro mavrg leyni ok þar bygðe gavfvg kona oc vitr. a þeim bæ er Rimvl beitir. hon het þora. hon fagnaðe vel iarlinom ok sémiliga. Han melti ek em for flotti fyr vvinom minom er leita eptir með miklom akafa. se mer nv avrvgt leyni. at ek mega forðaz. Hon melti sva. hvar mvnda ek siðr leita riks mannz ef ek skyllda en leita hans i svina hvs. Þa melte iarlinn vitrlíkt er þetta ok bioð þreli þinom at bva oss þar herberge ok sva gerðe hon þeir gerðo þar grof i hvsino ok bva vm með triam ok þar gekk Hacon iarl íþat hvss ok þrellinn með honum ok var þa siðan byrgt ok mokat yfir molldv eptir þat var hylt með taðe þeir rakv vt ok inn svin til þess at gera þar feril sva at varla matti ælla at þar mvnde tigginn maðr bva. Ok er þeir Olafr komo at anni er móttulinn rak tok(v) þeir hann. ok kendv margir hverr att hafðe ok ætlvðv flester at iarlinn mvnde drvknað hafa er þeir sa hestian davþan ok móttvlinn rekinn ok þotti eigi þvrfra at leita hans. Þa melti einn gamall maðr. Eige kynne þer bravgd Hakonar iarls ne vit ef þer trvit hann hér fariz hafa i þessi á en skilið eige at þetta er gertt til talar við yðr. oc þesso samþyckðvz þeir ok sóttv eptir honom ok komo a þeinn a Rimvl ok kavnoðv hvert hvss ok komo i svina hvssit ok leitvðv ok fvndv eige ok allan þann bæ ransokvðv þeir ok brvtv vpp hvert hvs. Ok aðr en þeir feru bravtt ok Olafr var komina skamt fra hvsino melti hann hátt ef nockurr maðr færir mat hofvð Hakonar iarls þeim manne mvn ek gefa verk kavp ok síþan for hann i bravt ok menn hans. Ok iarlinn heyrðe orð hans ok þeir þrellinn. Jarlinn vndraðiz þessa manz mal ok melti. Mikit er vm mal þessa manz ok mikill kraptr fylgir honom. Allðregi fyrr varð mitt hiarta hrettt nema við þessa mannz mal ok hefi ek þo verit i morgvm haskom ok i mannhettvm. Ok þeir hófðv hia ser lios ok uister ok drvckv ok sneddv baðer saman ok þa leit iarlinn til þrellsins oc sa hans yfiritt með mikille vhamingio ok skilþe af þui at hvgr hans var eigi stavðvgr oc grvnar at hann mvn vilia svikia hann ok hafa dignað við orð Olafs ok trvir eigi þrelinom ok helldr f...¹ svefninvm. Ok sófnaðe þrellinn ok er hann vaknaðe eptir en fyrsta svefn. sa hann iarlin vaka ok melti ...¹ dreymðe mik nv. hyat sagðe iarlinn. Ek mvn segia yðr en þer mvnoð raða eptir. Hákon melti sva skal vera. Mer syndiz sem við verim a eino skipi baðir ok sota ek við stiorn. Þa melti iarlian hygstv at betr fyrir at þar er i þino valldi vart lif ok aldr ok ver nv trvlyndr

¹) Hul paa Bladet efter Initialen til Cap. 14 paa den foregaaende Side.

at síðan biðir þv langan aldr ok vara vingan með. Ok enn syndiz mer kvað þrellinn at mikill maðr veri hia hvsino ok svartr ok melti. nv er Vli drepinn oc þa melti iarlinn. þar mvn Erlendr sónr minn drepinn. Ok þa sófnade þrellinn. ok er hann vaknaðe. þa melti hann enn vaker þv herra. En sa ek dravminn. nv syndiz mer þesse sami maðr aka ofan fra fiallino. ok melti. nv er(!) lókin svnd óll. þa melti iarlín. Skamt segir þv þa eptir lif daga minna ok þa melti þrellinn¹. þat dreymðe mik enn at Olafir gefe mer hest mikin. Ok þa melti iarlinn þar mvn hann lata festa þik upp agalga oc varaz þv at helldr vel reþi við mik. Síþan sófnade þrellinn en iarlinn vakðe ok er iarlinn hafðe vakat miok til dags þa sofnade hann oc þrellinn var þa vaknaðr. ok þa tók hann einn knif ok skar iarlinn ahals ok síðan sneið hann af honom hófvðit ok hliop i bravtt or hvsino. ok ran til þess er hann kom allaðer oc ferðe Olafi konunge hófvð iarlíns. En konungrinn bað hann upp festa ok tóki hann þa hœfilig lavn fyrir sinn misverka þann er hann gerðe ok sva mvnde hann við mik gera ef han metti ok let han hengia.

Olafir var til konungs te(kinn).

15. Sa konungr ræð fyrstr Norege er Nórr het. i svðr fra Norege er Danmavrk ok avstr Svíþið en i vestr Englanz haf. ok norþr Fin mörk ok er lengz(!) lanzins yr svðri oc i norðr. fra Gauttelle svnnan ok norðr til Vegistafs. en breiddin or avstri ok ivestr fra Eiða skoge til Englanz siofar. Vik ok Hörða land Haloga land ok þrandheimr. oc i þessom rikiom ero mavrg herod. ok mikit fiolmenne ok morg fylke ok vtaligar eyiar ok þetta rike átti fyrst allt Haralldr enn harfagri. oc eptir hann voro margir fylkis konungar af hans ætt komnir. en fra þeim einom segiom ver konungvm er með sianvm rikðv ok yfir konungar voro lanzins þvi at margir konungar voro a Uplavndvm yfir fylkiom. fra Haralldr komnir ok skilþv þav rike fioll ok skogar. oc af þessom konungum er fra Haralldr enom harfagra ero komnir voro ageztir Tryggvi konungr oc Haralldr en grenske faðir Olafs ens helga er síþan var einvalde Noregs rikis. ok voro þeirra a mille fylkis konungar i morgvm hervðvm en hann eydde óllum sem i hans savgo gætr. oc er þat spvrðiz at Hacon iarl var drepinn en Olafir i staðin kominn. þa kom allt stormenne til hans i þrenda lögvm ok þar með allr mugr ok baðv hann geraz sinn hófðingia. en þeir veita honom sitt travst ok vingan ok tók hann þa við travsti Gavldøla at upphafe. ok þar með allra þrenda ok gerðv sitt felag hvartvegia vm vanda mal bvandkarla

¹) Rettet i Mbr. selv fra „iarlinn.“

er þeir hófðv gert styriollt at hófðingia sinom ok valldit drapi hans. En eptir voro þvilikir hófðingiar ok yfir gangs menn sem var Eiríkr iarl. oc Sveinn oc aðrir synir Hakonar iarls ok margir storir hófðingiar frendr ok vinir. þott margir veri vvinir. Ok Olafr hafðe igoggn at biðða anan vanda er mikill var. Faðer hans var drepinn ok allt ríke hans hertekit. en Olafr hafði verit i vtlóndvm fra frendvm ok oðvnm allt fra bernsko. Ok þar til iannan stað hófðv bøndr konvngi at biðða mikit travst ok fiolmenne mikit. ast til¹ tignar. En her i móti hafðe konvngi þeim at fa tiginliga þionvstv ok forystv i vanda raðvm ok orrostvm ok þetta dro saman þeirra samþycke oc taka þeir Olaf til konvngs a Eyra þinge. en hann sverr þeim i gogn lavg ok rettende ok skolo hvarir avðrom vera til nytsamligra lvtu. Ok styrðe hann folkino vegsamliga ok var nv konvngi yfir Norege óllom norþan fra Fina því ok svðr til Gavttelfar. hann geriðz maðr ríkr ok gavfvgr ok hafðe mikit starf margskonar meðan hann reð lande oc hanni hellt fyrstr Noregs konunga retta trv til guðs. ok af hans stjórn ok ríke varþ alcrestnað Noregs velldi oc aðr vrðv þar vm morg stor tíðende: oc bað menn með sógrvm orðvm taka þenna sið. oc lata skvrðguð ok bað þa hyggia at demum Englis manna eða þyverskra manna eða Danmarkar. oc glicðe eptir þeirra dómvm ok kvaz(!) vlikt at þiona gvðe eða fiandanvm. ok segir mart fra avmbvnom goðra mana ok kvolvvm vandra manna ok slviti þetta erende með miklom krapti en hófðingiar melto imoti oc foro i bravn af þingino oc i hervð sin ok konungr hellt fram sitt erende oc allir er eptir voro a þingino tokv skirn af byskopi ok brvtn skvrðguð(!) sin sialfir. ok heldv helga trv ok guðz boð. þat segir Ari enn froðe ok margir sanna þat at Olafr hafe .ii. vetr ok .xxx. haft er hann kom i land ok tók ríkit oc reð landino fim vetr. Ok erv þeir sumir ríker menn oc froðer er þat segia at hann hefðe .ii. vetr ok .xx. er hann tok ríkit ok þat ma nv heyra hvernog þeir telia. Ok þat segia þeir þa er Tryggvi konungr var veginn at Olafr veri þa cigi fæddr ok veri hann enn fyrsta vetr með Eirike móðvrr feðr sinom ok síþan feru hann i Svíþioð til Hakonar gamla ok var þar .ii. vetr ok for þaþan i bravn .iii. vetr. oc þa er hann var hertekin ok i a navð selldr ok var hann i þeirri a navð .vi. vetr. En i Gavrdum avstr var hann .ix. vetr oc i Vinlande .iii. vetr ok þa for hann til Irlanz ok tók skirn ok var hann i vestr lóndvm .ix. ár. ok eptir þat feru hann af Englandi oc hefðe þa .ii. vetr ens fiordá tigar. ok þa er þorir klakka var davðr eptir sitt velreþi ok síþan Hakon iarl ok Olafr kom i Noreg oc tok ríkit sem nv var sagt. ok þessir menn samþykiaz

¹) Noget utydeligt i Mbr.

Semvndr enn froðe ok Aren froðe þorgils sonr. At Hacon hafe styrtr rikeno þria vetr ens fiorþatigar. siþan er Haralldr fell grafelldr ok þat þyker saman koma ok þesse fra sogu. Þat kalla menn at Olaftr hafi .iii. tiðer hafðar. Sv en fyrsta er hann var i vfrelsi ok aþian ok avnnor til alldrs hans var með birtu ok fregð ok en .iii. með tign ok a hygio. er fyrir marvgvm. var at bera. Ok þat ma vera at Einar þaumba skelmir oc Astriðr syster hans eða Erlingr Skialgs sonr magr Olafa konungs. hafi ecke hvgleitt þessi .ix. ár eða tiv er hann var i a navð er margir hugðu hann davðan. Ok þa er Olaftr var fyndin af frendvnom. var sem hann veri reistr af davða ok favgnodv allir honom ok tavlþv þui til alldrs honom .vi. ár ok .xx. en hvartvegge vitni synaz oss merkilig ok hafe hverr slikt af því sem syniz.

Sigrðr iarl tok við trv.

16. Ok þat er sagt at ifyrstv er Haralldr en harfagri tók rikit ok þa stvnd er hann var konungr ok allt til Olafs konungs Tryggva sonar var heiðni halldin nær vm alla Noregs bygð ok við a mikil blótt en England¹ hafðe lenge kristið verit. Þa for Olaftr konungr or landi er hann hafðe verit einn vetr i Noregi. hann for vestr til Englanz fm skipum ok sva sem fyrr kom hann avstan af Garða rike eptir velreþe Haconar iarls ok sva for hann a sama svMRI er hann hafðe verit einn vetr i Norege tvevegis til Englanz ok for aþtr vm havstið. ok var þa i favr með honom Jon byskop ok margir prestar. þangbrandr ok þormoðr ok margir kenne menn er han villde lata upp timbra guðz cristni. ok er þeir voro bunir sigldv þeir til Orkneyia. ok þar reð fyrir Sigrðr iarl Hloðves sour mikill hófðinge. Olaftr boðaðe honom trvna með favgrom orðvm ok syndi þeim mavrg savnn vittni sinnar savgv sagðe þeim fra ognvm helvitis at þeir varaðiz ok kvað þa eigi forðaz mvndv mega piningar nema þeir læti þa villo sina ok dyrkaðe gvð. Ok iarlenn melti i mott miok at lata siþ sinna frenda ok kvaz eige kvnna betra rað. en gavfgir frendr hans eða vitrir. Ok er Olaftr sa hann þragiarnan i moti standa. þa tók hann son hans vngan er feddr var i annarre eyio með mikille virkt ok konungr tók sveininn ok lagðe vt asaxit a langskipinv ok bra sverðe ok kvaz mvndv af hóggva hófvð sveinsins fyrir avgvm honom ef hann neitaðe trvni ok kvaz honom betra at gera sett við gvð ok vingan við sig ok taka valld sonar sins ok at oðrom kosti steðe til vaða hans rike. Siþan iatti iarlenn konvngi vingan ok siðinvm oc var þa iarlenn ok allt lið hans skirt ok siðan for

¹) I Mbr. „Englandi.“

Olafr abravtt ok avstr til Noregs með miklom soma ok byriade vel ok komo héim i sitt rike.

Fra vitran Marteins byskops.

17. Hann lagde at við eyna Mostr. oc vm nottina vitraþiz honom en helge Martein byskvp ok melti við hann þat hefir verit siðr i lande þessv at gefa sitt samnaðr ol Oðni eða avðrom Asvm en ek vil at þv skipter hinvg til at mer se mining ger at veizlom ok samkvndvm ok minne mitt se drvkit. En ek heit þer þui i moti at ek mvn tala með þær a morgvn ok styrkia þitt erende er margir mvnv i mott þer standa. Ok a nesta dege eptir var þing fiolment. ok kom þar i moti konungi otalligr lyðr ok ætloðv i moti at standa hans erende. ok völdu til .iii. ena malsniolvstv menn at tala i moti konunge. ok þessir voro ageztir at viti ok snild af þeim er til komo. Konungr stoð a steini hafvm at hann metti öllvm avðser verða ok allir metti mal hans heyra ok sa stein er þar siþan til sigrs þessa ok minningar. Ok þa tók Olafr at tala fyrir folkino ok at boða gvðz erende ok at teyia alla til með fogrvm orðvm. ok er hann hafde lenge melt þa reis vpp sa er fyrstr var til ætlaðr at svara honvm ok sem siþr er til saz hann vm ok ætlaðe at mela með snild. en at honvm sætti sva mikin hosta at hann matti eigi orðe vm koma ok setiz við þat niðr at engo varð svarað. þa stoð annarr vpp ok ætlaðe at mela með akefð ok reiðe. en sá varð sva stamr at ecke nam hvat hann sagde. ok settiz sa með hlegi niðr er vpp reis með drambi ok of metnaðe. Ok þa reis upp en þriþi ok etlar at hann mvni hefna vina með snilld sinna orða sa varð sva ramr at hann kvaraðe allr ok ecke nam hvat hann sagde ok eptir þat tokv margir við trv ok fylgðv konungs boðe ok for þa Olafr með miklom vég norðr i þrandheim a Hlaðer. ok var þar hófvð staðr hans sem fyrre konungar hófðv verit.

Fra þei er hófðit fanz.

18. þat gerðiz¹ til tíðenda snema rikis Olafs konungs at .ii. menn komo til hans ok etlvðv at fara a fvnd Haconar iarls ok hófðv eigi spvrtt hófðingia skipti i Norege. ok foro fra eignom sinom innan or Fiorðvm. þorþr Egileifar son ok þorðr Iorvnar son. þeir voro mikils verðer ok er þeir komo i Vlfa svnd ok við eyna Selio þa sa þeir lios mikit a siain fra sér af himnvm ofan ok við sialft landit þat vndrvþvz þeir miok ok forvitnaz at vita ok hallda þangat skipvnm ok finna þar manz hófvð sem þeir hófðv seð liosit ok kendu sætan ilm ok

¹) I Mbr „geriðiz“.

tokv hófuðit með hreð(s)lo ok ætlvðv at færa¹ iarlinvm ok vettv at hann mvnde skynia með vizkv hvat veri ok foro síþan ok eige lenge aðr þeir spvrðv at iarlin var drepinn. en Olafr konungr i staðenn kominn oc foro eigi at siðr ok hittv konungin er margir sógðv gott fra ok komo til hans a Hlaðer. Konungr tók vel við þeim ok sémiliga ok gerðe þeim dyrliga veizlv ok þeir hvgðv gott til at þiona konunge þessom. oc er þeir satv ifagnaðe. þa tók konungr at biða þeim siðen oc guðs erende með favgrom orðum ok kvaz martt gott vila i þeirra hattvm. ok sagðiz feginn mvndv verða ef þeir villde honom með bliðv hlyða oc þeim sanz sva mikit vm hans mal at þeir iattv þessv. Ok siðan voro þeir skirðir af Ioni byskvpi. þa lett konungr þa sittia yfir sino borðe. i miklvm fagnaðe ok syndiz makligt at þeir eti allir saman likamligan fagnað er þa voro orðnir af hans orðum erfingiar eilifs fagnaðr. ok síþan savgðv þeir konungenvm synena oc fvndin ok allan atvrdinn ok savgðv með athuga konvngr kvaz sia vilia hófvðit ok sva var gert ok er þeir byscop sa. savnnvðv þeir at visv heilags manz hófvð ok kom þetta nv fyr alla menn rika ok vrika ok lofvðv allir gvð um þenna lut oc foro þessir menn heim með fagnaðe. ok styrkðer með heilagri trv. ok voro með konunge vnz þeir voro or skirnar kleðvm oc heldv vel sina trv ok agetluga.

Fra því er helgir domar fndvz i Selio.

19. Sva barsk at eitt sinne at ein bvand karl milldr ok meina lavs kom til eyiarinar Seliv. ok for síþan a konungs fvnd ok sagðe konvm at eit(!) mérr hvarf fra honom ok vm siðer sa ek hana hvar hon stoð i eyionni skamt fra svndino ok stoð hon avtan verðri eyionne ok þar hia voro miklir hamrar ok þar fann ek hana herra sagðe hann oc horfðe hón a siáin vt ok þa geck ek at ok sa ek þar lios opliga ok er konvngr ok byscvp heyrðv þetta þa foro þeir til eyiarenar ok randsavkvðv hana vannliga ok fvndv hvervettna milli steina manna bein með dyrligvm ilm ok þeir sómnoðv saman beinonvm oc varðveitv dyrliga ok var þar kirkia gér siðan at raðe konungs ok helgvð þessum monnvm oc veitir gvð þar marga lvti fyrir þeirra þenir slikt sama verða ok morg takn i anarre eyio er Kin heitir oc þar ero ok margir þeirra helgir domar af sveit Seliv manna.

Fra hinne helgø Sennifo.

20. Þat segia menn at a dagvm Hakonar iarls vrðv þav tiðende at konungs dottir af Irlandi er Svnnifa heiter ok tok eptir favðvr sinn

¹) I Mbr. selv rettet fra „føða“.

erfð ok miklar eignir. ok til þess gerðiz nockvrr vikingr at heria þangat ok þrongva hennar raðe. ok gerðe henne þann navða kost nema hon genge með honom. Hon vill eigi heiðin mann eiga ok átti þing með sinom monnvm ok bað þa at þeir velde ser einn af .ii. kostvm ok helldr léti þeir feit ok föstr iorðina en trvna. Ok þat villdv marger at fylgia henne. ok með henne for broðer hennar Albanvs ok vinir ok þionostv menn karlar ok konvr ok treystiz hon meirr gvðz fyltinge en manna ok þav hófþv enga reiðv ne herkleðe ne vapn ok baðv gvð visa ser leið sem hann villdi at þav ferri. ok rekr þau lenge vm haf innan ok lét gvð birtaz þeirra dyrð a norðr lond ok komo til eyianna er fyrr voro nefndar ok dvolþvz þar lenge ok þionvðv gvðe ok fœddvz af fiskom er i vottvm voro. en vmbhvervis eyna var bygð mikil. Oc þat varð þar sem optt kan henda at hiarðer þer er menn atv i eyionne heimtvz eigi allar af ymsvm vabølvm sem verða kan dyr biti eða avðro. ok er menn voro senir i eyione þotti mavrgvm likliot at illvirkiar mvnde vera ok hittv iarlinn Hacon. ok savgvðv honom fra þessom monnvm at þeir gerðe skaða lanz monnvm. ok baðv hann til fara at drepa þa með miklo liðe ok vel vapnvðv ok er þat sa þeirr enir goðv menn. þa gengv þeir ihella sina ok biogvz þar fyrir ok haþv at gvð leti eigi vanda menn drepa sic. ok siþan fellv hellarnir yfir þa ok letv þeir þar lif sit ok tokv himneska fagnaðe. ok mattv menn eigi na þeim er griott fell a þa ok hrvfv þeir iarlin a bravt. En cristnir menn savmnoðv saman beinonvm ok bioggv vm itarliga ok fvndv hamar nyliga sprvngin ok þar fvndv þeir helgan dom Svnnifo ok Albani broðvr hennar alheilan ok voro þav siþan i skrin¹ lavgvð ok dyrkvð af ollv fólke allt her til. ok sva mvn avallt vera meðan norðr lavnd ero bygð oc verþa þar mavrg takn. Siþan var Svnnifa ferð til Biorgyniar. en Albanus hvilir i Seliv. ok þar er hófvð kirkia hans at mvnklifenv ok þar er mikill staðr ok mikil dyrð ok morg skrin ok i þeim dyrliga helli er þa fell er nv gior kapella er þeir kalla salinn er hellirinn annarr veggrinn en annarr er af steini gávr ok inn i bergit er skvti oc fellr þar vr litill lœkr oc fa þar margir heilso ok er þar gart alltari i þeirri kappello ok er þat upp i fiallit fra hófvð kirkione. Slikt sama er þessi sveit dyrkvð i Kinn. Oc i Selio ero fim kirkivr ok þar er fylkis kirkia ok Kriz kirkia ok Mariv kirkia ok Mikials kirkia Albanvs kirkia ok Svnnifo kirkia. ok andlaz dagr þeirra er halldin af Norðmonnvm en .viii. idvs dag Ivlii manaðar þat kavllom ver Seliv manna messo.

¹) Rettet fra Mbr. „skrið“.

Fra því er Olafur konungur kristnaði Hórdaland.

21. Olafur konungur fór svör i land skipa liðe sino allt i Gulaþings havg a Havrða land. Ok er þeir spvrdv þat er fyrir voro ok visso þangat kvamo Olafs þa stefndv þeirr þing folment enir ageztv menn i þeim herodvm ollvm ok stefndv Gula þing ok var þar sa maðr fyrir þeim er het Ólmoðr ok var Havrða Kara sonr broðer Þorleifs ens spaka. faðer þeirra Havrða Kari hafðe sva rikr verit at hann sigraðe .ix. konvnga með sino megni. Olmoðr stoð upp a þingino ok melti. þat vitv þer at her mvn koma rikr konungr i var hervð oc til þessa þings mvn hann segia ok vilia oss sina vnder menn gera. en oss likar konungr vel i mórgvm lutvm ok i svvm lvtvm mislikar oss hans hettir en þo likar oss hann vel af styrk ok agættleik ok er af því gott slikvm konunge at þiona. en oss mislikar miok síðer hans okvnnir ok því bið ek yðr vine mina ok hófðingia er reynder eroð at morgvm goðum lutvm ok storum raða gerðvm at ver takim eitt rað ok samþykiz minom vilia. ok tadvkom eigi við síðenvm er hann boðar oss nema hann geri nockvrn lut mikin eptir varum vilia. Ek heyri þat at Astriðr heiti syster hans sammødd við hann en faðer hennar er Loðin sa er moðvr hennar sotti með karlmenzko ok drengskap af heiðnvim þioðum þar sem hon var aðr stodd navðvliga ok feck hennar síþan með soma. Nv ef konungr vill gipta hana frenda varum Erlingi er nv stendr her hia oss sa er fremiaz ma af mavrgvm goðum lutum ok storum ættum ok þa syniz mer raðlict at taka vel hans ærendi. ok hans sið er ek trvi goþan vera. oc syni hann oss með nockurum stór taknum sið sin. ok ollom likaðe þetta vel er enn vitrasti maðr melti. Ok síþan kom konungr til þingsins ok tokv menn vel við honom ok beiðer at þeir lati þeirri hlyðni sem þeir eigo konungi at veita oc annat folk gerir ok talaðe konungr vm guðz erende fagvrliga. En hófðingar melto i moti at lata sið sinna forellra. ok kvaðv hann eigi smatt mvndv verða til at vina. Konungr melte. Hvers er beizt af yðr. þeir baðv hann gipta systvr sina Erlinge er alldri skortti goða ætt. heyrtt hófvm ver hans getið at goðvm lvtvm okagetvm ok ef her ma sva mikit i kavpaz at þa vili þer með bliðv til guðz miskvnnar snvaz. ef sva mikill avoxtr metti verða. þa vil ek þenna kost ok síþan cristnaðe hann morg hvndroð mamma ok oll þeirra heroð ok geck Erlingr síþan at eiga Astriðe ok hafpe með henne storar eignir. Ok eptir þat fór Olafur avstr i land með sinv liðe. ok allt til Vikrinar með kenne monnom ok hófðing(i)om ok hirðinne.

Konungr giptir systur sínar.

22. Þar reðo fyrir .ii. breðr Hyrningr ok Þorgeirr. Þar var oc stefnt þing íolment af avllom hervövm oc er þar var all íolment. Þa kom konungr ok talaðe Guðz ærende ok bað þa a lita sialfra sinna navðsyn ok talaðe langt ærende af Guðz rett með favgrom orðum. Þa melto þeir breðr. Hærra favgrom orðum gæti þær saman skipat ok líklicet er at er farið með savnnom boðum ok goðum ok þar í mótt ef ver skolum lata sið varra frenda þa vilíom vit breðr yðra hóllostv ok þar með vilíom við eiga .ii. systr þínar Ingigerðe ok Ingiríðe ok ef þu gerir oss sva ríka men. þa mvnvm við alla semð ok stvndan leggja til yðarrar tignar. Ok er konungr sa hve mikill a voxtr her matti¹ fylgia ok hann sa at margir mvndv eptir þeim snva ok þeir voro ættstorir menn konungr svarar þeim með soma ok allt folk tók þar við trv ok hvðvz honvm til slíks sem hann villdi ok var þar mikill a voxtr ferðr gvðe til handa ok síðan var þar mikill veizla oc gipti konungr þeim systr sínar með miklo fé ok soma agættligum oc gerðe þa hertóga sína ok síðan for hann í bravtt með miklom vэг ok norðr til þrandheims.

Hófðingiar toko trov.

23. Eptir þessi til tóke lett Olaftr hva veizlo mikla a Hloðvm ok bavð þangat ollom hófðingiom ok stormene til fagnaðar ens agezta ok þar komo hófðingiar marger ok stormene í þrandheime ok sottv a konvngs hófvð bæ a Hlaðer. en or fíarlegiom herodum komo fair þvi at vetr var mikill ok hripvtr ok síá veizla var at íolum hvín ok með envm beztum favngvm ok er konvngtr hafðe skipat monnum ísæti. þa steig hann í hasetið sem honom somðe ok spvrðe hann hvesso veizlan feri fram at til fóngvm ok geck sv frett vel. Síþan kvadde hann ser hlióðz ok melti. þat er yðr ollvm kvnníkt hófðingiom her í þrenda lavgvn at ek em kristín ok boða ek annan síð en þer vilít hafa ok hefí ek minkat rætt guðanna yðarra. þvi at ek villda at þeirra reittr hvrfe af mer ok metta ek hallda fyrir þa sók ríke mino. Nv at hvaro ætlom ver at gera sem fyrri konungar hafa gertt þeim til bloma ok semdar ok vilíom ver nv hýllaz þav at a þessi hatíð. Ok þat sege þær at enge forn se þeim íafn þegilig sem menn se drepnir ok níota þa með þeim fagnaða í avðrom heimi í hóll hófðingia guðana ok ætlla ek nv at fœra yðr þeim ífœrn mer til fríðar en yðr til soma hlvttar at eilífv. Ok erv nv vínir mínir vti með vapnvm fyrir stófvnne ok hvnir at gera slíkt er ek vil

1) Her staar et y¹ eller v¹, der enten synes at skulle være „vidr“, eller ogsaa kun Begyndelsen til et Ord, som Afskriveren ved en Feiltagelse har paa-begyndt, og derfor ej har villet fortsætte.

ok kiosit nv hvart er vilit hetta her til eða gera minn vilia. Ok þa varð hryggleikr mikill i havllinne allz stormenis ok allra heiðina manna oc er konungr sa þetta þa melte hann til þeirra. Hvi ero þer nv hryggvir eða vex yþr nv i avgv at deyia ok hyggit eigi sva gott til sem þer latið. gerit nv anat hvart takit skirn eða farið til gvða yðarra. ok þeir svoroðv allir senn ok kvaðvz miklv helldr vilia honom fylgia ok hans boðvm ok taka skirn. þa melte konvngr með bliðv. þa kiosit þær þat er óllvm oss gegnir bétr. ok voro þeir þa allir skirðir hófðingar er þar voro kómnr ok mikit fiolmenne sialfa iola nottina ok voro ferðer enn atta dag or skirnar kleðvm ok hófðv þa fvlliga trv tekkit ok styrkþvz i gvðs boðorðvm ok satv at konungs fagnaðe. en leyster abravtt með miklvm se giofvm ok sóttv heim. ok helldv vel trvna ok a hverri tíð kom mikit við at Guðz cristni styrkðiz af boðum Olafs konungs.

Fra Sigríði.

24. Ok a dagvm Hakonar iarls er hann reð Norege. þa var Eirikr Svía konungr i hernaðe ok eptir orrosto þa er þeir Eirikr ok Styrbiorn borðvz. lifðe Eirikr konungr .x. vetr hann lagðe a ser sverðe i hófinv sva sem hann hafðe heitiz Óðni til sigrs ser. Ok þa er Olafr konvng(r) fretti hve Sigríðr var mikill skavrvngr sende hann menn a fvnd henar at hann vill eiga hana ok þeir foro langa leið ok komo fram ferðinne ok tok drottning vel við þeim ok þeir barv vpp ærende sin. at þeir foro með bønar orðvm til hennar fyrir havnd Olafs konungs. oc kvaðv hana spvrtt mvndv hafa hve ageþr maðr hann var. hon kvaz þesso male mvndv vel svara. oc kvaz hann ætla vlikan flestvm konungvm ok lavk sva at þeir tokv þar festar fyrir konungs hónd. ok komo aptr ok savgðv Olafi konunge. hann tók þui glaðliga oc bað þa nv fara i avðro sinne ok færa henne mikinn gull hring ok kvað þat skylldv vera festar gvll hennar. hon tók við gvllino ok lofaðe stormenzko konungs ok eitt sin er hon leck ser at hringinvm þa sa hon i einom stað deknaðan hringin ok heimti til gullsmiða ok reyndv þeir hringin ok var þat ravnar eir. hon varð við þetta reið miok ok þotti til spozt gertt við sik ok sende aptr hringinn ok var þa eigi vennt þeirra raða at leita.

Fra svikum.

25. Eptir davða Harallz Dana konungs Gorms sonar tok Svein sonr hans rikit. en i þan tíma var Sigvalde iarl i Vinlande. hann atti Astriðe dottvr Bvrizlafs konungs hon var inn mesti skavrvngr. hann atti vingan við Dana konung. ok er þeir röddv mart magar sin a mille. melti Bvrizlaftr konungr at Sveinn konungr veri vvitr ok litill raþs maðr

ok sagðe litið mvndv fyrir at flema hann af rikino. Jarlinn sannaðe þat ok gerðv þeir magar rað sitt ok Sigvalde kom þessv a leið at Sveinn konungr for með honom ok var hann i gezlo Sigvallda ok gerðv þeir þan maldaga at Danir leysti hann vt iafn vegi hans gvlz. ok þa var honvm gefin Gunnilldr dottir Bvrizlafs konungs at þa metti hann betr við vna ok for hann sva aprt til Danmerkr.

Fra þingstefno.

26. Ok a avðro ari rikis Olafs konungs atti hann þing a Dragseiðe hia Staðe ok þetta boð konungs spvrðiz ok sotti þangat mikit fiolmenne bæðe karlar ok konvr. vngir menn ok gaulir. þa stoð konungr upp ok melti. Guð þacke yðr hingat kvamo. en at þær vitit hvat yþr samir at gera mvn ek segia yðr af guðz stormerkivm ok þat segia menn at sva mikil miskvnn fylgðe hans mali. at þeir men er þangat komo með horðv briosti sva mykðv orð hans þeirra hiortv ok malsnilld at þeir tokv með þavckum orð hans. ok þat segia menn siþan er Martein bysevp vitraðiz honom ok kvaz mvndv mela við honom. at þat varð oc hvertt sin er hann boðaðe guðz erende at sva þotti æskilikt til at heyra at ihvers mannz hiarta béit hans orð ok sv millde er fylgðe.

Fra heiðmonnvm.¹

27. Konvngv bavð óllum seið monnvm ok fiolkvngvmm monnvm or lande at fara hvart sem veri karlar eða konvr ok gerðe vtlaga ok bauð at drepa sem sekia menn. ok þessa getr Semvndr inn froðe at hann samnaðe saman seið monnvm ok rak or lande ok var þat a Dragseiði. Olafv konungr hepti miok stvlðe ok rán ok mann drap ok gaf folke sinv goð lávg. ok slikt sama seger Semvndr fra Olafi konunge at hann samnaðe saman miklo fiolmenne i Niðarnési² af seið monnvm ok bvit þeim skip at þeir feru af landæ abravtt ok i þeirri sveit var sá maðr er Eyvindr hét ok sagðr af konunga æt kominn sva at hann var en þriðe maðr fra Haralldi enom harfagra. Ok þa melti Olafv konungr mikinn skaða geri þer mer i yðarre bravtt ferð ok avðn mioo rike ok hafi þer mikit vm frau aðra menn i yðrom kravptum ok með þvi at ek hefi miok trvna boðat i moti yðrvm sið. þa kann ek þvi eigi bregða ok giarna villdi ek i varom skilnaðe at ver skilðimz vinir. ok yðarr kraptr ylmðiz eige til var. ok hefi ek latið bua yðr favgnvð með goðum favngum ok þeir þacka honom þessi orð ok baðv hann efna þetta héitt ok voro þar mikil at fong ok goð ok drvkv þeir iskala einom

¹) Saal. Mbr. for „Seiðmonnvm.“ ²) Rettet dertil i Mbr. selv fra „Niðar ósi“; kan maaskee snarest læses „Niðarnési“.

ok hófðv allzkyns krasir ok neyttv vspakliga beðe nætr ok daga ok með miklo vanstille ok a einhverri nótt er mest var vm þeirra vga. þa vrðv þeir varir at elldr var borinn at hvsino ok tók hvsit at lóga. þeir veinvðv miok oc leto ogvrliga með grati ok styn. en konungr hafðe latið sla eldi i hvsit ok villde eigi at slikt fianda folk gengi yfir landit ok er at þeim tok at draga ok þrongva. þa synde Eyvindr hvers mattar hann var. han sækir vpp a þvertreit ok siðan avaglin ok sva vt vm glvginn ok i bravt. ok vm dagin hitti hann menn agavtv ok ælvðv a konungs fvnd. þa melti Eyvindr berit konunge kveðiv mina ok segit honvm at Eyvindr forðaðiz eldin ok skal ek alldrege margbreytnari verit hasa en nv i minvm hattvm. þessir menn hittv konung ok savgðv honom þesse orð. konungr melti heyllzti var hann stormalvgr en all dri veit enn nema ek verða honvm dryvgari(!) i ockrvn skiptum.

Frá Hroalldi.

28. Roalldr het maðr avðigr hann bio i Goð ey. hann blotaðe miok guðum ok sva veitti flandin honom svor fyrir guðin. en hann villde alldregi til konungs hneijaz(!). Ok þa er konungr hafðe þangat etlazt til ferðar. þa yfðvz avallt veðr i moti honom. Ok Roalldde þotti gvþvm sinom enskis til fát at standa konunge i moti ok opt hafðe konungr til etlaz. En Hroalldr bað gvðin þess at ecke metti Olaftr konungr sigraz a þeim. ok la konungr miok lenge til þessar ferðar. þa tók hann þat rað sem gvð kende honom at leita miskvnar ok vigðe byscvp vatn ok melti hvi skolom ver eigi reyna hvarir aðra sigri. ok þvi nest reðv þeir a fram leiðina ok stekðe byscop vatnino a fram siain. þa gerðiz vndarligr lvtr. þa komo saman a siain tvennir vindar. annarr var eptir þeim goðr byrr en annarr i moti þeim ok sem vindarnir beriz. ok sa sigraðiz er þeim var hagfelldri oc komoz þeir Olaftr fram ok i legit við eya. þeir komo til hofs Hroallz án hans vittorðe ok feck hann engar frettir ok tok konungr hann hondvm ok kvað han lenge með illum lutum farið hasa ok bað hann nv gera annat hvart taka trv eða vera drepinn ok kvat hann sia mega hve litið guðin mattv. Hroalldr var þrøgiarn i sinni illzko ok neitaðe trunno en siþan let konung(r)in drepa hann.

Fra glova.

29. Norðr a Haloga landi voro .iii. stor ættaðer menn avðgir ok riker. Harekr ok Eyvindr kinrifa ok þorer hiotr. þeir spurðu at Olaftr konungr ætlaðe norðr þangat at boða þeim nyian sið en þeir villdu i moti risa ok savmvðv monnavm ok her i moti ok villdv eigi yfir gang

konungs ne boð. ok gerðuz i moti. oc er konungr spurðe þa for hann með forsia ok orðum sinna vina. veickz hann apr ok snyr avstr til Elfi til konunga stefnv at fornv konunga sið at menn friðaðe fyrir löndum sínom ok er konungr kom þar voro þar kyrr tiðende ok þa bar saman fynd þeirra Sigriðar ok attv tal ok reddv vm þav skipti sem verit hófðv ok minti hon konung a sendingina hann kvaz ætla þat at enge svik visse hann i því mali ok let at hon munde reyna mega stormenzko hans. ok bað þau hiala vm raða hag sinn ok kvað maklict at agefr konungr ætti rika kono ok siþan hioloðv þav ok kom allt a samt með þeim nema einn lutr at hon beidiz at hann munde hafa slikan sið sem hon. En kvað ser skapfellt allt annat i hans hattvm. konungr reidiz ok melti. heyr a hvat melir at ek mvna lata sið minn fyrir sakir brokinvvar þinnar ok lavst akinn henne með glofa sinom ok siðan skilþv þav. Ok þetta mvnde hon margan dag siþan Olafi konunge ok sam vetrum siþarr giptiz hon Sveini konunge tivgv skegg. A þessv sumri lét Olaf konungr gera skip er hann kallaðe Tranann mikit ok fagrt. Olaf konungr tok við monnvvm þeim mavrgum er agefr voro ok miklir fyrir ser iallri at gervi. ok sva sem Olaf var fyrir oðrvvm monnvvm vm alla luti sva vilde hann oc ageffara lið hafa en aðrir með ser. Ok ein af hans vinvm hétt Aki virðiligr maðr. hann sagðe konunge opt fra konv þeirri er þyri het dotir Harallz konunga. ok syster Sveins konungs ok átti eignir i Falstri ok kvaz hana fostrað hafa lét hana vena ok at avllo vel ok kvat hana gipta hafa verið rikvm manne i Norege er Biorn het. ok let hana nv vel halda sinn eckio dóm. konunge fellz þat vel icyro ok leidde hans mal ok ihugaðe með ser rað þessar kono iafnan ok þotti fysilikt at þav nytiz.

Fra Islendingvm.

30. Ok eitt havst kom skip af hafe i þrandheimi ok attv islenskir menn. eitt skip attv þeir Kiartan ok Bolli. Annat attv þeir Hallfroþr oc þorarin Nefiols sonr. Et þriðia attu þeir Brandr en ærvi ok þorkell broðvr synir Viga Styrz. logðv inn vm Agðanes ok upp i ana. þa var sett nockot þorp i þenom ok let þat gera fyrst Olaf konungr. þessir menn hófðu mikin varning islen(z)kan i vaðmalvm ok i vllv. þeir hófðv þrim sinvm i bravt leitat ok komvz alldrege vt vm Agða nés. ok einn dag er veþr var gott komv menn or þenom til svnz a ana. ok var sa einn af lanz monnvvm er bazi lek. ok Kiartan vil ok syna iðrott sina ok hleypr a ana ok ferir mannin niðr ok þat geck honom ok er þeir komo upp var Kiartan niðr ferðr. ok var lengi niðri. ok var avðsætt at hann munde skorta við þenna mann. ok er

þeir komo upp mælti þæiar maðrinn. kantv vel svnd hann kvaz eigi mikils vñ vert. Er þær nokvor forvitni a við hvern þv hefir reynt ok ef þv vill vita. þa mattv her konungin sia. ok se ek at þv ertt a geta maðr ok gaf honom skikio sina. þa er Kiartan kom a skip sitt. þotti þeim sem heilla brigð veri er hann hafðe skikiona þegit ok hefir þv kvat Hallfroðr við þann þreytt svndit er mer er ecke vñ. Ok þa gerðe veðrattv illa ok kendv heidngiar þat trvar monnvñ. En er komit var at iolvñ gaf eigi a bravt. ok þo at iafnan veri gott með Olafi konunge þa var þo vñ miklo tigvligra en aðr ok var morgvñ þo mikil forvitni a at sia þeirra siðu er þeir voro iola nótt at tíðum. ok komo margir islenzkir menn at forvitnaz þeirra hattv. Konungr setti menn til at vita hvat þeir reddi vñ er þeir kemi aptr. þeir spvrðv Kiartan hve honom litiz a konungin. hann kvað eigi þat sambera hve vel honom leizt hann ok hygg ek at allgoðer hlvtir² styri honom ok þesse orð voro konunge sogð. ok annan dag sende konungr honom orð ok bað hann taka trvna ok mælti til með fðgrvñ orðvñ. En hann skipaðiz vel við ok tók við cristni. ok hans menn. Hallfroðr kvaz eige mvndv skirn taka nema konungr helldi honvñ vñdir skirn. konungr kvazt þat mvndv til viana Ok kallaðe hann vandreda skald. konunge varð mikit fyrir aðr en hann neðe þeim ollom til trvar ok banaðe kavp við þa ok gengv þa allir til festv ok þess er konungr bavð ok voro siþan i miklom soma af konunge. Ok i þann tima kom þangbrandr prestur af Islande ok sagðe konunge at han kvez ætla at aldrege mvnde her við cristni tekit. konungr reidiz ok lét taka islenzka menn svma drepa en svma meidra. Ok þa voro komner af Islande Gizvrr en hviti ok Hialti ok baðv konungin taka reiðe af monnvñ ok kvaðv þangbrand við fa vingaz hafa ok mintv konung a hvessv hann skilðiz við hann ok kvazvz (!) ætla at við cristni mvnde tekit ef með raðe veri at farit ok hæt vñ sinne vñ svslv. Konungr kvat þa malsnialla menn vera ok létta alla menn skyldv i friðe þara nema fiorir islenzkir menn Kiartan ok Ronolfr Svertings sonr Halldorr Gvðmvndar sonr af Moðro vavllum ok Kolbeinn sonr (!) breno Flosa ok komo þeir siðan vt hingat ok til alþingis sem seger i Islendinga bok ok varð þa alcristið allt Island af hans raðum ok hafa menn þer miniar hans þingat til landz.

Capitoli.

31. Ok eit sin komo .ii. menn a fvnd Olafs konungs. het annarr Sigurðr en annarr Havckr. konvngur boðaðe þeim siþinn en þeir stoðv i mótt ok lét konungr þa setia ibönd ok fiotra. en þeir mykðvz ecke

¹) „hlvtir“ Mbr.

við ok nockvrum dagum síðarr var komit til þeirra ok voro þeir þa i bravttv ok spvrðiz þa ecke til þeirra. Konungr let þa ecke mega at gera. Ok er stvndir liðv. komo menn norðan af Haloga landi ok kvaðva þa þar sæt hafa með Hareki i goðum uirðingvm.

Fra Oðni.

32. Ok nv er sva mikinn fram gang hófðv haft dyrðar verk Olafs konungs. þa avfvndaðe þat ovinnr allz manz kyns er a vallt sittv vm menn at gera þeim nockvra meinsamliga hlvti. Ok er Olafir konungr tok veizlo a Avgvallz nesi iola aptaninn. þa kom þar einn maðr sið vm kveld gamall ok eldiligr ein syn ok kvane fra mavrgv at segia ok var þat konunge sagt. ok hann redde martt við hann ok kvnne hann at segia mavrgv tíðende af orrostvm ok fornvm atbvrðvm. [Konungr melti.¹ kantv nockot at segia fra konunge Avgvalldi er bygt hefir nesit þetta þan melti ek veit hverr hann var. her reð hann fyrir ok elskaðe miok kv eina ok for hon með honom a veizlor ok drak hann miolk hennar ok því er þat melt at allt ferr saman kv ok karl. En þa konungr sagði hann atti hann vfríð við konunginn várn a Skoro strond ok havrvðvz þeir ok fell Avgvalldr konungr ok er hann her heygðr a nesino ok i avðrom havge er kyr hans. ok er hann hafðe fra þessv sagt mavrvðvz menn ok drvkv ok er konungr kom i rekió kallaðe hann til sin gestin ok spurðe hann tíðenda. Hann sagðe langt a kveldit fram ok sófvðv menn. en hann gestrinn hia konvnge. Byscvp mi(n)tti konung a at mal var at sofa ok kvað eige vist við hvorn hann melti ok. er aleið stundina þa sofnaðe konungr. ok er hann vaknaðe þa melte hann hvar er gestrinn þa var at leitað ok fanz hann eigi. þa melti konungr kalli til min hófvð steikaran ok sva var gert. Konungr melti. kom nokvrr maðr til þin er þu biot vister til matar oss. han kvat koma manni til sin ok mela. eigi ero þesse konunglik atföng er mógr ein slatr erv ok gack með mer sagðe hann ok sva gerða ek. við komvm i eitt hvs ok sa ek þar kyr slatr sva feit at slikt hefi ek alldrege set ok hefi ek þat nv bryttiað a diska. Konungr melti drag vt tv (!) ok gef engum manne þat. ok er hvndr var til látin do hann þegar. síþan var þat brent ok eptir þat voro tíðer ok .iii. messor. ok er konungrin geck vt or kirkivnne ok hans menn. þa sa þeirr .v. skip at lande komin ok voro menn a land gengner. þar var kominn Eyvindr kelda ok ætlaðe at hefma sin a konungi er hann villdi hann inne brenna sem fyrr var sagt. ok hvgrðiz drepa mvndv konung. ok er þeirr gengv. þa varð sa at burðr at fra þeim tok synina ok gengv i hring oc kring ok þeir vndrvðvz

¹) [skrevet to Gange i Mbr.

af þeim nom ok foro i mot ok kenv mennina ok voro ferðir konungi ok hann boðaðe þeim trvna ok kvaz mundv þeim upp gefa svik við sik ok þeir neituðv ok voro þa teknir ok ferðer vt um Karm svnd ok sakt þar sem Skratta sker heita ok lavk þar þeirra mali ok siþan var leitað til havgsins ok sanz þar kyr bein i óðrum haugi. Þa melti konungr. Miok hefir guð leyst oss af miklom haska en avðsett er at fiandin hefir brvgðiz ilike Oðens. ok villdi blekia oss. fyrst at taka vokv fra oss um tíðer ok at sofa avndverða nott. en siðan at fera oss þetta diofvliga eitr. at þat fengi oss bana hornvlgan. ok eigum ver þetta miok guðe at þacka. Byacvp sannaðe þat ok kvazt þat hugr vm segia þa er gestrian melti við hann lengst vm kveldit.

Fra orminom.

33. A¹ eno .iii. ari rikis Olafs konungs lett hann skip gera mikit ok veglikt er het Ormrinn skami. ok þat segia menn at norðr vm Haloga land se miok siðr manna at sokia siðin rikra ok vrikra ok er þat bvkostr þeirra oc skemtan oc ein dag er veðr var gott. þa melto þeir Haukr ok Sigurðr. Gótt er nv Harekr bvandi at roa idag hofum ver til sanz boðiz. hann iati þvi ok komv a skip ok rero út ok er þeirr firðuz landit. þa drapv þeir arðm i ok lustv fast við ok rero suðr með lande með Harek ok lettv eigi fyrr en þeir komo a Hlaðer ok hittv Olaf konung ok tók hann vel við þeim ok hafðe hann menn til þess senda at sitia vm Harek. ok siðan boðaðe konungr honom guðz erende. en hann neitaðe. ok kvat konung miok vm sik settið hafa. Konungr kvaz mvndo gefa honom til soma ok mikit forreðe yfir tveimr fylkiom ef hann villde guðe þiona. ok let þetta soma lút. en hinn meira er hann fenge i avðrom heimi. þat kalla Norðmenn fylke sem ero .xii. skip skipuð með vapnvm ok monnvm ok a eino skipe veri .xl. (1) manna eða .lxx. sem þa var siðr til. en Harekr neitti þessv. þa bavð hann honom yfir .iii. fylkiom ok neitti hann þvi. þa melti konungr haf veldi yfir .iii. fylkiom. þvi iatti Harekr. ok þa varð konungr glaðr við. ok lét skira hann með óllvm vinvm sinvm ok sva þa Havk ok Sigvrð. Ok bað konungr Harek at hann skyllði eigi segia hve með þeim fór. at hann metti meira en minna honom til soma gera ok styrkz heilagri cristni ok er hann kom norðr gerðe hann ecke orð a vm sinn hag. Ok lätv siþarr feck Harekr hondvm Eyvind kinnrifv ok lét flyttia hann a konungs fvnd. konungr tók vel við honom ok talaðe fyrir honom trvna fagrliga ok het honom miklom soma. Hann næitaðe. konungr melti. ek se gerla at þv mvnt vilia hafa meira rike en aðr ok ann ek þær

¹⁾ Rettet fra „H“, der i Mbr. ved en Feiltagelse er tilføjet som Initial.

sliks lvtar sem Hareke hann neitti því. kann ek ok sagðe konungr fleira at biðða en semð ok létt taka hann ok settia mvinlavg a kvið honom. Þa melte Eyvindr léttet nockot ok vil ek gera yðr kvnngt ok at faðer minn var ríkr ok móðer ok attv mikit fe ok engan erfingia ok þat havrnvðv þav miok ok keyptv síðan at fiolkvngum monnvum at móðr min yrðe kviðug ok sva varð af þeirra krapti. ok varð ek af þeim sambvrð er ravnar var kynge ein. Ok nv er ek hefi eigi mannz eðli með ollv þa ma ek eigi iata ypro boðe ok síþan lét hann lif sitt hormvliga. ok eptir þat hellt konungr norðr skipa liðe sino ok ætlaðe afvnd þoris. Ok er hann fretti gerir hann lið i moti konunge ok hittvz með miklo fiolmenne ok var með konunginvm i fôr Jon byscvp ok Harekr ok margir hófðingiar. en er þeir hittvz bavrðvz þeir þegar með miklo man spelli ok þo varð þorir ofrliðe borinn ok lataz miok menn hans. ok þa flyr hann a land upp af skipunom ok menn sokia at honom. ok er þat sa einn maðr skavt hann eptir honvm avro ok kom i mille herðanna. En þar varð vndarligr lutr. þar hliop fram or skrokinum hiortr einn. ok er þat sa hvndrinn Vige. þa hliop hann fram eptir bonvm. ok sóttvz þeir hundrin ok hiortrin en konungrin varð fremstr sinna manna ok ór avg syn. hann sa at hiortrin varðiz með hornvnm en hvndrinn beitt vndir bægslið. ok kom konungrin sva at, at baðer voro fallnir með ogurligum sarum. hvndrinn hafðe mikit sar vnder beg(s)lino. ok þa la hiartarens hre þurt ok blasit. en konungr vasðe dvke at hundinom ok var hann til skips borinn ok kvaz konungr nv villdv senda hann finninom til greðingar ok var sva gert. Fiðrinn tók við honom baðum hóndum ok let konung vel hafa gert. ok greddi hann hvndin. En konungr boðaðe trv Haleyiom ok van mikit gert til snvðar ok avaxtar gnðz cristni ok for heim síþan með miklom veg i þrandheim. en þott sliet se sagt af tálvm ok svikvm vvinar ok blandat þessum lutvm við fra sógn Olafs konungs. kvnum ver eigi at greina með skyrav (!). en allir vitu hve morg vndr ok sionhverfingar fiandinn hefir gerit við sina menn. en trvum því af slikv sem oss syniz til þess fallit.

Fra kvangon Olafs konungs.

34. Svein Dana konungr gipti þyri dottvr¹ sina navðga Burizlafi konunge i Vinlandi gavmlum ok heiðnvum ok var þat gert miok at hennar vvilia. sva at helldr villdi þon dauða sinn en byggva með heiðnvum konunge ok spilla trv sine. ok satt hón marga vetr at þum sinom i Falstr. ok þat líkaðe Gunnilldi illa dottvr Burizlafs konungs er atti Sveinn konungr er

¹) Over dette Ord staaer i Mbr. skrevet med røde Bogstaver: „systvr“, som er rigtigere.

Þyri sat i henar eignvm er Svein konungr hafðe gefit henne þa er hann feck henar. ok talþe opt fyrir Sveini konunge. en Bvrizlafur konungr hafðe eignir þyri i Vinlande er þyri fylgðe heiman ok vnde þo illa sinum lutt ok gerðe hann orð Gunnillde dottvr sinne at hon redde við konungin at þyri kemi heim. ok fyrir hennar þon sende konungr eptir systor sini ok let hana flytia askipi til Bvrizlafs konungs ok þa gerðe hann at nyio til hennar vezlo ok brvllavp. En sva þotti henni mikit at hon hafðe hvarke át ne drykio .xi. degr. Ok er konungr sa þat at hon villdi svelta. þa nenti hann því eige ok let hana a bravt fara. ok kvat hana fastraðit hafa at velia ser helldr dauþan en þiona til hans konungs doma. hon kom síðan með fôstra sinom i Falstr ok var þar vm hrið ok litlv síðarr for fostri henar til Olafs konungs at sokia hans travst henni til handa i mott vvinum. ok hon treystiz eige at vera þar fyrir broðvr sinvm. eða hon ferí avðrv sinne til Vinlanz navðig ok kvaz hon helldr vilia giptaz cristnvm manne en heidnum. Sliker lutir voro konunginum fluttir ok tok hann þui vel ok með bliðu. ok sende konungr með honom aprt sina menn at heyra orð hennar. Ok eptir þat fór hon sialf ok tók konungr forkvnliga við henne. oc kvaz mvndv gera alla lutu sem hon villdi. ok konungr for með henne. með morgvm goðum drengium ok goðu skipe ok komo i Falstr ok var þar a gettlig vezla ok dyrlig. Ok fastnaðe hon sig sialf Olafi konunge. at raðe fôstra sins ok sat Olafur konungr at þeirri vezlo. Ok þa sende Olafur konungr þorarin Nesþols son fyrir drottningo at spyria hvart konungrin skyldi velia henne. hin fe eða beckiar giof. Hon melti. Ség sva konunge at sialfr verðr hann at hafa ætlan a því. en vita skal konungrin at ek la ireckio hia Burizlavi konunge .ix. netr. hann sagþe konunge svor hennar. konungr melti kvrsteisliga(!) er svarat. ok sendi henne goða skikio ok dyrliga ok for hon síðan heim með honom. ok at því var ecke spurðr Sveim konungr. ok sitr nv Olafur konungr heima með miklum soma. Ok er þeir forv heim. þa fann konungr þat i ræðu þrenda at þeim var mikit um Frey ok hófðu kappmeli ok roðr akafan ok var konungr skiotastr ok kom til lanz ok fan þar hóf er þrendir attv ok hliop konungr i hófit ok bravtt þar isvndr Frey ok morg goð þeirra ok hafðe þat allt gortt aðr þeir komi til lanz ok hófðv hvarir .ii. skip i kapproðrinvm. ok svm goðin braut hann i þeirra avgliti. ok síðan tokv þeir gott rað. ok trvðv grvmlaust guðe ok boðum konvngs.

Etar taðlv.

35. En Sveine konunge likar þetta ecke vel er hann skylldi ekki at spyria vm gíaf orð þyri ok gerir a fiandskap við Olaf konung. Sveinu

átti .ii. sono við Gunnillde. Knvtt ok Harald. ok síðan átti hann Sigríðe env storraðv ok var þeirra dottir Astriðr móðer Sveins konungs Ulfs sonar. ok Sigríðr var móðir Olafs senska sonar Eiríks konungs. hon minner íafnan Svein konung at hefna sin a Olafi konunge.

Yðrotir Olafs konungs.

36. Þat er sagt fra Olafi konunge. er hann var þar staddr sem Brim angr heitir ey ein. þar er siall þat er menn kalla Smalsar horn agettliga hátt. þat er sagt at Olaf konungr hafe þar hengt upp skiold sinn til synis ok a gætis ok er þat siall nær fram lítt. Ok eptir þat áttv .ii. hirðmenn þretv mikla hvar betr myndi biarg gengr ok sva þreyttv þeir þat mal at þeir veðivðv vm. ok geck annarr miok langt upp i bergit ok komz hvarke upp ne niðr ok skialfraðe allr. ok matti til hvarigar(?) handar vikiaz ok hrediz nv braðan sinn dauða ok kallaðe a konung ok bað hann hialpa ser. Annarr stoð nockrvv neðarr i siallino. ok hafðe eigi mikit lopz megin ok skvlfv miok þess legger. ok er enge maðr var bvinn til þeim at hialpa. þa kastaðe konungr af ser skikionæ ok gek upp i bergit ok fyrst til þess er efri var. ok tók þann vndir hönd ser. ok síþan annan vndir aðra hönd ok hialp þeim sva af davn-anum af sinvm hvatleik ok atgervi. Olaf konungr svam i brynio i kafi en tók hvertt spiot a lopti i orrostom ok skavt iamnt baðum höndvm ok alltorfengr mvn slíkr maðr finnaz i heiminom vm alla at gervi. Hann var byrselli en aðrir menn. ok siglde þat a einom dege er aprir sigldv þria.

Fra Olafi konunge.

37. Ok þat barsk at eitt sine er konungr var a skipum sírvm ok marger heldv vórð yfir honum. at hann kom ofan af lande þa er minzt var van ok ætlvðv varð menn at hann svefi i lyptingv sem konungs tign byriaðe ok þott dávgg veri a iorðvonne fvndvz eigi spor hans. helldr var hann með þurrom fótum. Ok eitt sin forvitnvðuz vm hans mal .ii. gavfgir menn. Guðbrandr or Davlvm ok þorkell dyðrill ok sat þorkell at bryggiv sporðe. ok hellt vorð a vm ferð hans. ok er hann varir minzt kom konungr at honom vaseilliga. ok hratt honvm af bryggionne a kaf. ok bað han þat hafa fyrir forvitne sina ok síðan lagðiz konungr eptir honom ok tók hann af svnde ok gengv baðer a skip. En fyrir deleika þeirra oc trvnad er þat eina nótt at konungr biðr hann eptir ser ganga leyniliga ok er þeir koma i skog er var nær skipvnm. þa melti konungr. statt her við treið ok bið min en ek mvn ganga skamt

fra þer ok koma skiott til þin aptr. Ok þa sa þorkell syn þa er síþan sagðe hann fra Haralldi konunge Sigvrðar syni. at han sa konung biðiaz fyrir. ok retta hendr til himna ok skein yfir hann lios mikit. sva at eigi þottiz han mega i gogn sia ok tva menn sa hann hia honom skryda hvitvm kleðvm ok lagðv hendr yfir hófvð konunge. Hann heyrðe ok fagran sǫng ok sætan ilm kende hann vm .ii. stvndir nætr. ok síþan leið þat af ok foro þeir til skips ok banaþe konungr honom þm at røþa meðan hann lifðe. ok þat ende hann ok sagðe miklo eptir andlat hans Haralldi konunge sem ek gatt.

Fra Olaf konungi.

38. Þat barak at eitt sin eptir hamesso er konungr var kominn i hasæti. at þa er menn litv til hans var hann i bravttv ok sa þeir hann eigi ok vndrvþaz ok vissv eigi hvi gegnde. byskop melti. se þær hann eigi hvar hann stendr a golfinv ok hialar við biartan mann þann er þer megot eigi sia ok litv siðarr sa þeir hann i hasætino. Ok þat melti Guðbrandr or Dolum at han kallaðe hann ivanligan konvng ok kvað hann eigi siðr guðs engil sendan iheimin. ok marger gerðv þa mikit orð a honom.

Fra cristni.

39. Olafr konungr cristnaðe Noreg ok Ork(n)eyiar. Grenland ok Island Hialtland ok Føreyiar ok allt fólkit. ok eigi matti hann þat með ollo algera a sva skamri tíð. en fólkit var hart ok torsót at lata sið sinna frenda. en kenni menn fair ok fakovngir. ok þat með at fátt vildv menn þeirra orða hafa ok fyr litv þa. var þo miok með nafni eino cristíð. ok sva mvndi vera nema annarr hefðe skiott til komit með guðz forsia þar sem var en helge Olafr konungr ok styrkðe cristnina a þessum lavndvm agettliga ok fyrir því at Olafr konungr Tryggva sour var skama stvnd. þa var við a Uplaundum heidit. ok þau rike lagv þa eigi með óllv vndir Noregs konvnga. ok við a bygðum með fiollum eða afdavlum eða vð næsvm. þa blotvþu margir heima skurð guð i husum sinom sumir truðv a skoga eða biorg eða tiarnir ok a env .xv. ári eptir fra fall Olafs konungs Tryggvasonar þa kom Olafr konungr Harallz sonr i land ok tok .ix. konunga i sit valld ok cristnaðe Upp lönd. en rækðe óll blott. ok þat segir sa er sǫguna hefir gertt. sem enn fyrre Olafr efnaðe ok setti grvndvöllin cristninar. en enn helge Olafr reisti veggina. Olafr konvngr Tryggva sonr setti vingarðin. en enn helge Olafr konungr léttr riðlas vinberin með favgrum blomum ok riðluþum vin viðum af vin berium ok alls kyns aldini ok ferðe sva mikin avoxtr sem hann var lcnge

konungr ok bar Olaf en helge konungr a hyggio fyrir avllvm Norð-
monnvm ok a lesti holti hann vt sino bana blöðe fyrir hialp Norðmanna.
ok nv bera vitni hans iartegnir a himni at hann er foringe allra Norð-
manna. ok siðan er Olaf konungr fell a Orminvm langa vita mena
ecke hans vister. ok eigi er synt hans lif með berum taknum. en ifar
enge hann af guðe sendan hingat i heim at boða helga trv. ok at guð
gerðe hann öllum agetra i sinvm siðvm. lofum guð fyrir nafn hvær-
tveggja Olafs ok gerum guði þackir at han sende oss slika menn.

Fra Orminom langa.

40. A env fimta ari rikis Olafs konungs lét han gera et þripia
skip miok agætt. þat var smiðat inn fra Hloðum i vikinne við siorþin
sialfan. ok er þar nockur delð ok vallgroit nv ok koma þar ecke stor
veðr ok hliðir beðe inan af firðinvm ok vtan ok ero þat .iiii. alnar ens
attatigar er graslegt er. en vtaltt þat er til stafna veitt. Ok er skipit
var smiðat. boðaðe konungr þangat miklo folke at lata sia. ok höfvðv
allir hagleik ok fegrð skipsins. ok kvaðvz alldregi slikt skip set hafa a
vatni. ok þat kvaðvz þeir ætla at siðan er Noregr var bygd. mvaði
eigi slikt skip gert. ok þetta likar konunge vel. ok nockrvv siðarr fvdvz
i skipino .iii. mikil högg af bolavxi ok hoggvit i borðit. konungr gerðe
sig reiðan vm. ok hafðe fyrir þesso nockvra menn. en þeir ferðvz vndan
þvi a meli. ok siþan lagðe konungr mörk gullz til höfvðv þeim er
þetta hefðe gertt. ok brast (!) þetta vm landit. ok eitt sinn kom a konungs
fvnd höfvð smiðr þessa skips- ok melte. herra ek a yðr at bitta ok þat
mal er þær gefit savk a velldeg. Konungr molte hvi gegnir þat er þv
hefir þetta gertt. hann melti herra ek sa a smiþar lyti. þvi at of hátt
var borðe skipit ok mavn þa hofiliga ef þesse högg ero vr hoggvin ok
mavn ek gera þetta mega et fegrsta skip. konungr melti. Ger sva ok
mavn ek mikla þock fyrir giallda ok sva gerðe hann ok vrðv aller a
eitt sattir at þa veri miklo betr. Siþan varð konungr glaðr ok lét bva
skipit með steini ok siþan silfri ok gulli. ok alla vega sva sem dyrligastt
malti vera oc bezl. ok launaðe smiðnvm goðv verkaupi ok dyrligo. ok
a skipino var dreka hofvð ok .ii. arar ens settatigar a annat borð ok
kavloðv Orminn langa. en a latinu heitir heitir hann longus latu draðvz (!)
eða serpens. Ok þessv skipi styrðe konungr sialfr. ok valðe til þa menn
er agætir voro at vaskleik ok sterkleik. at enger voro eptir i Norego
ennir hravstari ok af þessv feck konvngv mikla frogð. Orminn hafðe
.iiii. rvm ens siorðatigar ok a þessv skipi skylle enge maðr yngri en
.xx. ok enge ellri en .lx. ok martt var þar melt til varnaðar. ok at

eigi skyllde koma adrekan bleyðe menn ok olmsv. ok engvm var veitt skipit nema nockvrr ab burðar maðr veri sem oll demi finnaz til er fra Olafi er sagt ok hans kauppum.

Drap Skeggia.

41. Olafur konungur var mikill maðr vexti ok allra manna kvrtleisastur vil hvitr a har ok rett hárr ok hvit brunn ok lios i yfir litum ok hveriom manne venne ok eygðr a geta vel ok þat hafa menn melt at eigi hafi verið .ii. menn líkari i allri at gervi ok vaskleik. en Olafur konungur ok Hacon Apalsteins fóstur. Olafur konungur hellt fyrst trv allra Noregs konunga honum geck vel þa rað sitt en miklo betr síðarr. ok hafðe hann þa marga luti með sér at þat var avðsett at hann var af guðz krapti til kosinn. Ok hvar sem þing voro stefnd ok malsnialler menn voro til fengnir at svara honum. þa bratz þo avallt yfir konungs mal. ok hafðe konungur sannende at mela ok vann mörg gæðe til við menn at styrkia trvna. Ok Olafur konunge hafðe fylkt dottur Iarns(k)eggja af Yriom. Ok þat var a env .iiii. ari rikis Olafs konungs at hann átti þing i þrandheimi a Frostv .viii. fylkia þing ok var þar fiolmenne mikit ok enir mesto hófðingiar. þar var Iarnskegge af Yriom af Vthauge. ok Styrkarr Ei(nd)riða son af Gimsvm. Ormr lygra af Bynesi or Gavlar dal ok margir frendr þeirra ok vinir ok sa Ormr gerðe for at Haconi iarli. hann átti Gvörvav dottur Bergðors. systur Asgavtz or Selvage. þeirra moðer var þyriðr syster þoroðz or Avlfvsi oc þeir stoðv allir saman a þingino. En er Olafur konungur talaðe vm trvna ok melti sniallt þa melti Iarnskegge ef þv letr eigi af þessvm boðum muntu hafa farar Hakonar iarls. ok konungur sa at hann hafðe ecke liðs við þeim. ok kvatz mrvndv samþyckiaz við þa. ok melti. Eige hófir mer at hafa yþarn alla i moti mer. ok er þat konungliga at avka blotið. helldr en þverra ok var konungur allbliðr i mali en mikill i skapi ok er þingino var lokit foro lendir menn ok bendr i brótt ok voro .ccc. saman. ok a Mærini i þrandheimi var hófuð blott ok var þangat enn van Olafs konungs. ok kom hann aðr heim a Hlaðer. ok Ormrinn var þa gerr ok hafðe konungur hann einn skipa inn til þingsins. þeir hófðv þar fyrir blott ok ætlvðv at gera konunge skom ok at koma honum til samþyckis við sig. ok er konungur kom beidiz hann inn at ganga i hófit ok sia þar tþende. hann geck inn ok hafðe éxi mikla i hende ok breiða ok blott menn þeirra með honum ok ségðv [var hvarke¹ goðit var. ok þórr var i miðiu hófno ok hafðe mest yfir lát. konungur geck fyrir þórr ok rak éxi við eyra honum. ok hravt hann þegar i sundr a golfit ofan. ok síðan geck

¹) [samleðes i Mbr.

konungr vt ok i vt gavngvne var Jarnskegge drepinn hia hófno a milli konungs manna. Þa melti konungr. minnvumz sveinar at avka blotin. en þverrvum eigi. ok blotum eigi þrelum ok gamalmenni er enskis ero verðer ok takit konvr yðrar ok havrn ok gefit gvðvnm. Ok er Iarnskegge var drepin bra óllum við ok sa þa at hvarke hófðv þeir við konunge gefv ne harðreðe. Ok þa melti konungr. samþykiz við mik ok verit i friðe ok vingan minne. ok takit trv. Ok er han hafðe lenge talað¹ þa stoð mikil ogn af orðvm hans ok tokv þeir trv. ok iattv konungs boðe. ok voro þa skirð .vi. hvndrvð manna. ok vm fram konvr ok havrn. ok varð óllum at gefv er frið gerðv við konung ok sætt við gvð. ok þa let hann eina Gvðrvno dottvr Iarnskeggia ok þotti henni ser mikit misboðit i þvi.

Dráp Roalls.

42. Roalldr het maðr er bio i Mollða firðe ok var avðigr ok heiðin ok konungs vvinr. hann geriz til engrar hlyðni við konung ok trvðe hann a blotgoð sin at konungr munde eigi sigra hann. Ok þa er konungr gerðiz² at fara þanvg. vakðe Hroalldr upp i moti honom boða .ii. mikla. Ok er konungr kom at boðunvm. þa risv þeir upp ogurliga. þa melti konungr. miklum fianda krapti styrir sa maðr er þessa boða vekr upp i favgrv vefri. ok eigi at siðr skolum uer sigla a þa ok sva gerða þeirr. ok legðuz þegar boðarnir en konungr komz i fiordinna³ ok tok Hroalld hondvm ok bað hann trv taka. en hann næitaðe ok kvað ser helldr sama at lata lift en þionan guðanna. Ok þa melti konungr illt villtv hafa. ok sva mvn ok vera Ok var hann drepin siþan ok lavk þar vm hann. ok sva hafðe farit .iii. vætr at Hroalldr hafðe þessa vora fyrir sino landi i mott konunge. ok hlydde honom þat vm stvnd ok for bouvm sva sem avllom avðrvm at fiandinn bleckir þa loks alla er honom trua þott þat se með bloma um hrið.

Fra því er ormrinn.⁴

43. Ok a eino þinge er konungr talaðe trv fyrir monnum. þa svaraðe honum einn malsniallr maðr morgum orðum haðuligum ok vvirðiligum ok þa reiddiz konungr ok lett hann taka høndvm. ok siþan let hann taka ein yrmling ok let hann rétta at mvnne hans ok villdi at hann hrekþiz i mvna honom. en ormrinn var þess vfvss ok hrokþizt fra mvninum. Ok þa let konungr taka héitt iarn ok binda við orminn. ok er hann kende hitans. þa hrekþiz hann i mvnin ok i kviðian ok vt siþan vm mvnin ok hafð(i) hiartað i mvnne ser. ok af þessv gerðiz hrezla manna mikil ok ogn við konvginn.

¹) Rettet i Mbr. selv fra „talat“. ²) Mbr. „gerzið“. ³) „forðiz“ Mbr. ⁴) Sael. Mbr.

Drap hirðmans.

44. Eit svmar kom sa maðr til Islanz er Grimr het ok var stafn bui Olafs konvngs mikill maðr ok sterkr ok gerfiligr. hann var i Borgar firðe ok þar var sa maðr er het Þorkell trefill hófðinge mikill ok grimr. ok þat barsk at a alþinge at hann var vndir fotvm troðinn. ok kendi at Grimr hefðe honvm þetta til meins gert ok gerþi sik reidan vm ok fiandskapar fullan. ok eggjaðe a hendr honom frenda sinn Sigurð at hefna sin. ok var hann manna drengiligastr ok mikill ok sterkr. ok sið um kveld er Grimr sat a reckio stocke at Sigurðr kom at honom með vapnum ok hio hann bana hógg. hann dó með ðrengskap ok fyr þetta varð Sigurðr sekr af frendvm Grims at rettvn lanz lógvm skogar maðr a alþinge. ok þat sumar for hann vtan ok kom við Noreg um haustið ok hafðe þa annat nafn. ok er konvngr spyr þat af kavpmonnvm at stafn bvi hans var drepin gerðe han sik reidan ok villdi hefna ok leitar eptir honom vm kavpskipit. ok kvne bratt at skynia hann. ok lett i fiotvr setia ok siðan þing stefna. ok biðr konungr hann fletta af kleðvnm ok setia i mann hringinn ok bað hann beita hvndum. þa geck fyrir-konung einn af hirðmonnvm ok melti gerið sva vel herra gefit mannvnm grið maðrin er drengiligr ok venligr til at vera mvni vel goldit fyrir þinn mann. konungr melti ecke stoða her vm þin orð ok þat skal óðrvn leiða mina hirðmenn at drepa ok siþan hitti maðrina byskvp ok bað hann orð leggja til hialpar honom ok sva gerðe hann. sendi hann aptr hirðmanninn til konvngs ok með sinne bøn. konungr melti. Ecke kan byskop glogligarr at sia mann a velli en ek ok bað sla hvndvm i manhringinn. Ok han hafðe sva snór avgv i mót at eigi þorðv þeir a hann at raða. þa heimti konungr til sin Viga tysvar eða þrysvar ok klappaðe honom. en hann var travðr. Konungr bavð honom at bita mannin ok er konungr ygdiz a hvndin ok eggjaðe hann þa hliop hvndrinn fram ok beitt i kvíðinn eit sinn. ok hvarf aptr siþan til konungs. ok lagðiz niðr. ok er maðrinn fek sarit þa spratt hann upp ok hliop yfir enn nesta mann bring ok fell niðr davðr a iorð ok byskop avitaðe konung vm sinn misgerning af þesso grimma verki ok konungr gerðe þa iþran bera fyrir gvðe ok mónum.

Fra Gvðredi.

45. Ok a þessum tíðum kom i land Guðravðr Eiriks sonr ok Gvn-hilld(a)r er sveik Tryggva konung með raðum ok velum moðvr sinar. hann hafðe .lx. skipa ok mikit lið ok leitaþi eptir hva(r)t menn villdi við honom taka til konungs. eða villdi þeir þola her hans. En þeir Hyrningr ok Þorgeirr breðr helldv þar rike. ok kvøuz helldr kiosa hann til konungs

at taka en beiða þings at kveðia at slikvm stormelvm. ok því iatti Guðrøðr. Eptir þetta var sett fiolment þing ok toko menn hann til konungs. Þa varþ þar skiotr at burðr. at Hyrningr fell af hestinom. er hann reið fyrir liðino ok var þegar davðr. þetta þotti monnvm kynzl mikil. ok er hann bravtt flutr með hrygð af sinom monnvm ok heim i sitt hús. Þa melli þorgeirr til Guðreðar. heyrtr mvm þer hafa þenna en akiota at burð lif lat broðvr mins. Nv beiðe ek yðr löfs at ek koma heim at hugga hans menn er nv ero i harmi. ok at heyia hann ok erfá síðan Ok vilvm ver yðr fyrst þangat bioða til oc öllum yðrum monnvm. ok at allt folk gange þar til yðar oc þioni yðr. Konungr tók því vel ok iati þessv ok sotti veizluna með fiolmenni. ok voro þar agættlig til fong ok er menn drvckv fast með glavm miklom. þa koma menn at með vapnum ok barv eld at stófvne ok voro þar komnir Hyrningr oc hans menn ok þa risinn af davða ok forv með vfríðe ok letv makligt at sa veri drepin er aðra sveik. ok lavk þar öfi Guðreðar. ok er þetta spurðe Olafr konungr þa likaðe honom vel þeirra tilteki.

Fra þór.

46. Ok eitt sinn er Olafr konungr sigldi fram fyrir land a því enno veglga skipi Orminvm langa ok eins hvers staðar fyrir biorgvm nockvrvm. þa kallaðe maðr askipit sa var ecke har ok ravð litlaðr. ok konungr lett renna skipit a viðvm at. ok þegar er hann kom a skipit var mikit vm hann ok hlogv menn at honom ok han at avðrom ok veitti haðulig orða skipti ok kom þat fyrir konung ok var hann ferðr honom. konungr spurðe hann margs ok hann leysti or því er spvrt var. þa melli konungr hvað fólke hefir her bvit a land upp. Maðrinn melli. her bioggv risar ok stort fólke lenge hvatt ok þa kom sotti i lið þeirra ok lifðe eigi fleira eptir en .ii. miklar konvr. ok þa er menn tokv her at byggva þa gerðiz monnvm mikit mein at konnvm. ok þat varð vtr ræðe manna at þeir hetv a þetta ið ravða skegg ok þat gafz þeim ok drap ek konvnrar með hamri minom ok þa er þar var komið fleygir hann vm fram stafnina ok i sioin. Þa melli konungr diarfr var fiandin er han geck sva ner oss ok skiott sotti þenn ok vndan.

Fra trollem.

47. Ok þat er sagt eitt sinn at Olafr konvngv for norðr a Haloga land. því at þar var sva mikit um trola gang at menn mattv eigi sva buit bera. ok sendv konunginvm orð ok hann kom ok lagðe skipin i læge ok bað menn vera hliðsama ok fara ecke fyrr a land upp en hann

genge um morgvinn. En .ii. menn vokþv um notina. þeir er gettið er við at a land upp genge ok þotti dauflíkt at skipum ok komo til fiallz ok sa þar ellda brenna. ok komo at hellis dyrum ok satv vti ok sa at þar voro travll mörg víþ elld. þeirr heyrðv at eitt tók til orða ok melti. þat leiz þeim sem vera munde foringe travllanna. Vita munv þær at Olafur konungr er kominn i hervð var. ok ætlar a mörgv upp at ganga ok sækia hingat til bygða varra ok flema oss abravt. þa svarar annat troll. þat horfiz illa til þvi at ek mun segia yþr at eit sinn bar ockarn fund saman. Ek alta bygd i Gavlar dal suðr skamt fra Hakoni iarli um minvm ok varð mer vhaðglict skipti er sia kom i staðinn. þvi at við iarli attvm saman margan felags skap. ok eitt sinn er konungs menn lekv ner bygd minne þotti mer illt hareysti þeirra ok oþocke var mer at þeim ok reðvmz ek ileikin með þeim sva at þeir sa mik eige. ok skilþvmz ek sva við þa at brotin var hond a einom ok annan dag þa bravt ek fôtt a avðrom ok þotti mer þa miok venliga horfaz. ok enn þriþia dag kom ek til leiks. ok ætlaða ek þa at gera þeim hrið einhveriom ok er ek tók höndvm um einn þa greip sa at siðum mer ok þotti mer brena vndir hans atake ok villda ek giarna vndan en þess var eige kostur ok vissa ek þa at konungr var þar ok allzstaðar þess er hann for höndvm um mik. þa brann ek ok hefi ek alldregi iafn vesell orðit ok varð þat loks at ek leitaða niðr i iorðina ok for ek siðan i bravtt ok norðr hingat. þa melti annarr diofvll. Ek kom þar sem konungr var a veizlo ok villda ek gera honom svik með dryk ok bra ek a mik kouv like fagnar ok stod ek með horn hia trapizv ok vel bvin. ok um kveldit er konungr sa mik retti hann til min hondina ok til hornsens ok hvgða ek þa gott til ok er han tók við horninv þa lavst hann i hófvð mer ok sva mikit hōgg at ek hvgða at havssinn munde brotna ok varð ek þa at neyta enar neðri leiðar ok hefi ek slikt af fengit okrvæ funde. Ok þa melti et þriþia troll. Ek vil segia yþr hve mer for. ek kom i þat herberge er konungr hvildi ok byscop i annarre rekiu. ok bra ek a mik kouv syn vennar. konungr melti. þv kona. gack ok kla fôtt minn ok sva gerða ek ok klo ek fætr hans ok lett ek vaxa i klaðann miok. Siþan sófnaþe konungr. ok þa gegðvmz ek vpp yfir hann ok ætlaða ek þa at styrma yfir honom. ok i þvi þa rak byskop bok ameðal herða mer ok varð mer sva illt við at hvert bein brotnaðe. ok varð ek þa at neyta enar neðri leiðar. en byskvp vakðe konung ok beidiz at sia fótinn ok var þa komit i drep ok skar byskop or flekin ok gerðiz þa heillt eptir nv ma ek slikar miniar hans hafa. ok er þeir hófvð þetta heyrtr foro þeir aptr til skipa. en um mörgvinn sögvð þeir konunge ok byskopi slikt er þeir hófvð sôtt ok heyrtr ok

þeir kavnoðvz við vm þetta. En konungr bað at eigi skyldi þeir sva optarr gera. ok kvat þetta hettv vera mikla at fara sva. ok síðan gengo þeir vpp ok stækðv vatni ok foro með sǫngvm ok eyddv þar akrismlum ollvm. ok eptir þat for konvngr til þrandheims með miklum vég.

Fra syni Olafs konungs.

48. Olafur konungr atti sǫn við þyri er het Haralldr ok vnao þau honom mikit ok hugðv gott til at hann tǫki rikit i Norege. En hann lifðe eitt ár ok andaðiz ok for til guðs almattigs.

Fra tali Sveins konungs ok Sigríðar.

49. Ok a enno .v. ári rikis Olafs konvngs er sagt fra hiali þeirra Sveins konvngs ok Sigríðar enar storraðv hon melti. herra hve lenge skaltv sitia yfir vvirðingv er þig hefir hent. Konungr melti. hvar er þat er þv melir þetta til. Sigríðr melti. hvat veri meiri skom en gera þik eige þess verðan at spyria þig eptir at syster þin veri gefin. ok Olafur konvngur tok hana i sitt valld an þino raðe. Svein melti. Eige er mer vvirðing at þvi er Olafur konungr er virðiligri hveriom konunge. ok ecke mvnda ek hana betr gefa. hon melti. Eige meli ek þvi i mot at hann se agætligur konungr. en þo hefir hann til þin illa gertt ok þins konungs dǫms ok enskis virði hann þin vilia ok delt þycker monnvum við þik þvi at þv ert litill konungr. hann svarar. eigi ætla ek høgt mvno hann at sigra meðan hann sitr i rike sino fyrir saker travstz ok alla. Sigríðr melti. sva mvn vera meðan þv vill æcke at manna vera ok vlikr þinvm frendvm gavfgum ok gera mvn ek skilnvð við þig. ef þv þorir ecke at hafaz. Sveinn konungr melti. hver rað setr þv til. hon melti. Sentv men eptir Sigvallda iarli i Vinland er þv hefir vt lagan gert ok bioð honom til þin at setaz ok gef honom aptr iarðer sinar. síþan skaltv biðia hann fara til Noregs ok beta sva við þig þinar harmsakar ok ef þat kemð(!) a leið at Olafur se fyrir vtan sit rike þa mattv na valldu hans. ok þa vilium ver senda iarlin til Sviþioðar til Olafs sonar mins ok latvm hann likligan til at taka við síðenvm. ok mvn Olafur konungr Tryggva sonr. þa giarnliga fara ef hann veitt þat efende at cristna menn. ok beraz ma sva at. at Eiríkr iarl hitti hann. ok mvn hann illa vilia til Sigvallda af þeirra skiptum. ok er hann veitt hverr sǫk til er ferðarinar þa mvn han vel til hans gera. þvi at giarna mvn hann vilia Olafur konung feigan ok þess vetti ek at Olafur konungr sonar minn mvni vel vndir þetta taka með minv boðe. ok mvn hann

senda hann með iartegnum til Olafs konungs Tryggva sonar. Sveinn konungr letr ser þetta vel lika. ok sendir eptir iarlinum ok segir honum leyndar hialit eða hvað hann mun ser í kappi ok reðr iarlin til ferðarinar. ok er hann kom í nand skipa flóta Eiriks iarls. foro orðsendingar þeirra í millum. ok er iarlin Eiríkr veitt sannleik af hans ferðum. tekr hann þessv vel ok síðan ferr Sigvaldi jarl a fvdn Olafs konungs senska ok sagðe honum orðsending Sigríðar móðvr sinar ok þessa raða gerð at teyia Olaf konung Tryggva son or lande. Hann festi þetta allt ok iataðe Svía konunge. Ok at raðnv þessv ollv kom hann til Noregs ok a fvdn Olafs konungs. konungr tók hann í sitt valld ok sagnaðe honum vel ok sagðe iarlin allt sit erende at konungr í Svíþjóðv vill við cristni taka. konungr tok því vel ok kvaz koma mvdv a óðro ári til Svíþjóðar. Síðan for iarl aptr ok seger sva buit en konungar favgnvðv þessvm tíðendum ok hvgrþu gótt til at sína Olaf konung¹ vtan sit rike. Sigríðr melti. nv er sett raðit ok ef nv fylgit þer at þa mun Olaf konungr sigraðr verða.

Fra hvanniola.

50. Þat er sagt meðan Olaf konungr Tryggva sonr var konungr at Norege. þa var ár mikit ok syndiz þa þegar mikil dyrd í hans at vist ok kom beðe ar af lopti oc iorðu oc endiz þat meðan hann var konungr í Norege. Ok þat er sagt a palmsvno dege er konungr geck fra messo. þa sa hann mann ganga fra kirkio dyrum ok hafðe hvann niola margi a bake. ok konungr retti til hóndina ok villdi reyna svmar avoxt. ok maðrin selldi honum einn mikinn hvann niola ok hafðe inn í havllina...² menn drukv ok síðan sættiz hann í haseti sitt. hann skar af nockot en sumt gaf hann drottningo. Þa melti...³ er hon hafðe bergt. þat hefi ek í minne at mikil eign var mer gefin í Danmork at tann fe. ok ætti nv með lelgum at giallda Sveinn konungr. ok heimt nv þetta fe at svMRI er þv hittir Svía konung. ok sia megv þær hversso litil eign min er af avðe Dana konungs. ok þat grett hon margan dag hverss hon hafðe mist ok í hugaðe þetta miok íafnan.

Forspa ens gamla mans.

51. En a env nesta svMRI samnaðe Olaf konungr her miklum ok lætt boð fara um sit rike. ok hafðe konungr þa .c. skipa ok .xx. oc voro með honum margir hófþingiar. ok kappar. þorgeirr ok Hyrningr. Ok nv byðz konungr or lande ok drottning ok hófþingiar ok skipstjornar mean ok koma til eyiarinnar Mostr. ok þar kom Olaf konungr fyrst

¹) Nbr. „kgr.“ ²) og ³) Hul þau Bladet efter Initialen til Cap. 53 þau næste Side.

við land er hann kom af Englande ok hafðe þar latið kirkio gera. hann la þar við herinn hia eyionne. Ok þar var gamall maðr ok blindr ok atti þar þu ok eignir. hann var fram synn miok ok er þeir lagu við eyra. þa bavð konungr sam monnum upp at ganga með ser a eyra ok sva var gert ok hafðe konungr annan bvað umb vtan um tignar kloðe sin. at eigi veri hann kendr. En gamli maðr spvrði hverir komnir veri eða hvert þeirr skyllde fara. þeir kvaðvz vera kauptmenn ok ætla fyrir land fram. En Gamli maðr melti. Viti þer nokot til um ferðer konungs vars. þeir sögðv at konungr la við eyra ok ætlaðe or landi. þa bles enn Gamli maðr ok melti. hó hó mikill harmr er um at reða. þar fara .iiii. lvtir or lande sva agættligir at engir ero slíker eptir. ok numum ver allra þeirra missa. þa melto kauptmennir hverir ero þeirr lutir fiorir er þu segir fra. En Gamli maðr melti. þar tel ek fyrst konung varn er slíkr maðr hefir eigi komit i land þetta ok men hafe slika gezska af hlottið ok kvað hann vlikan öllum konungum at flestum lutum ok er þat hormvng at vita at missa slíks konungs er allðri finz hans iafninge. þar nest tel ek drottningo er agettlig er i sinum háttum. ok menn eigv her gott vittni at bera i lande. ok er bæði vitr ok goðgiorn. ok en þriþi lvtir er Ormrin lange. er slíkr lvtir verðr eigi gerr i eino skipi ok allðrege ravn slíkt skip gert verða. en fiorðe lutr er hundrin Víge. er vlikr er avörum hundum i sinne natvrv. ok vggi ek at ver hafim eigi gefo til slíkra luta at niota ok optt missa menn skioðt agettligra luta ok niota skama stvnd. Ok er Olafr konungr heyrðe þetta gengv þeir vt ok namu staðar at hans vilia hia dyrom ok kvaz konungr vilia vita hvat þa melti en Gamli maðr. hann tók þa til orða þat verðr öllum er eldaz at bæðe tekr fra líkamliga syn ok spaleik hvgarins. at eigi skyllða ek nv kenna konungin er hann sat hia mer ok sagða ek honom þetta allt er ek munda vist eigi gertt hafa. ef ek vissa hverir yerit hefði. þeir heyrðv at karli feks þa mikils.

Leiðangr ferð.

52. Konungr geck a skip ok sigldi fram fyrir land til akveðinnar stefno við Svía konung. við landa mörít. Ok kom eige Svía konungr ok beið Olafr konungr hans .ii. vikvr ok visse hann eige þar velar er við han voro hafðar ok sigldi avstr gögnum Eyrar svnd ok i goguvum vellde Dana konungs fyrir vtan hans þock. Ok kom i Vinland ok hitti þar marga vini sina. Astriðe kono Sigvallda systvr Garie er Olafr konungr átti ok þar fann hann Dixin vin sinn ok tokv þav vel við honom ok agettliga. ok var hann þar langar stvnder. Oc þa heimti hann til gíof þa er þyri átti af Burizlavi konunge. ok þar átti Astriðr allan lut i við

favðvr sinn at gera semiliga til Olafs konungs ok sva Dixin ok margir hófðingar ok naðe hann þar miklu fe ok storum eignum ok satt um sumarit með miklum veg ok agöti ok virðingv af lanz monnum konunge at upphafe ok mavrgvm avðrvn rikis monnum.

Fra svikom Sigvalda.

53. En a þessvm tímum samnaðiz saman hérr mikill. oc' voro þar i þeim samnaðe tveir konungar ok .ii. iarlar synir Hakonar iarls Eirikir ok Sveinn. þo verðr Eiriks mest við getið. en þo sagðe Skvli þorsteins son sva at Sveinn veri við orrostvna ok hafðe grimman hvgr a Olafi konvngi. er þeir kendv miok at af hans raðum ok til lavgum letiz Hacon iarl með þyss hvand karla ok v vina iarlsins ok vilia nv giarnliga neyta er konungr var fyrir vtan sitt rike. en barv varliga travst til at sekia hann heim. en hófðv þo fvllan fiandskap a honom ok hófðv mikit lið. þar var ok i herinvm Olafr Svía konungr ok vill þess hefna er Olafr konungr Tryggva son sleitt festar malum við moður hans. ok laust hana m[eð glo]fa. Ok þar var oc Svein konungr af Danmork. ok vill þess hefna er Olafr konungr feck systvr hans an hans raþe ok tok vpp eignir miklar at vvilia hans. Ok þar með hafðe hann sezkr i skattlond favðvr hans er Haralldr kallaðe Havk ey sina. ok er þetta allt saman allmikill herr. þeir ætla at seta honom er hann ferr aprt til Noregs ok lago við Svoldr ok gerðv þa en rað sitt. ok þotti þeim eigi at veganda at konunge meðan hann satt við sva miklo liðe. ok villdv þeir spenia fra honom liðit. þeirr sendv Sigvallda iarl til Olafs konungs ok bæð hann konung engan her hreðaz þyrfa ok jarl skylldi draga sva tal at honom. ok hetv þeir honvm i mótt soma. hann hitti Olaf konung i Vinlandi ok tók konungr vel við honom ok spvrði hvart nockot veri til haft at herr dregiz saman i mott honom. nv þott Olafr konungr sensci hitti mik eigi vm cristin dom at því sinne. mvntv kvnna satt fra þesso segia. Hann svarar. herra ek kann yðr at segia at enge herr samnaz fyrir yðr. ok frials mvn ek þess mals. oc kvað þat við nema er nestvm kom Svía konungr eigi at her kom a land hans. ok villde hann þat veria. Olafr konungr trvðe þessum malum sem iarlin sagðe þott aðr kómi ymsar savgvv nockvt. ok var konvngv þa svikinn af illum monnum ok vitrum. Ok þetta hefir gert Oddr mvnkr a latino.

Nec nominabo
pene monstrabo
curfus(!) est deorsum
nasus est de in postata(!)
qui Svein regem
de terra se duxit

et filium Tryggva
traxit in dolo.

Ok at varv mali þyðiz þetta sva:

Maka ek nefna
ngr mvin ek stefna
niðr biugt er nef
a niðinge.
þann er Svein konung
sveik or lande
ok Tryggva son
a talar dro.

Þetta kvat Stefnir islenzkr maðr vm Sigvallda. en iarl gaf honum sök a ok sætti fyrir han vel reðe. Ok vm dag einn er Stefnir geck a streti kallaðe dottir iarls a hann ok melti far hingat norð maðr ok sitivm beðe saman. hann qvað visv:

Ek skil ærit gerla
ervmk leiðr favður reiðe
harðr skyli drengr a dyrðer
danskvr hell hvat þv melir
hellðr vil ek vil stoð standa
staglvtr drifin vti
vaða gerðr en ek verða
varmr a þinvm ármi.

Ok siðan let iarl drepa hann.

Olafur konungur gaf heimleyfi.

54. Enn er Olafur konungur fann gnadd sinna manna at þeir þottvz lengi i bravt af sinvm eignvm ok fostr londum ok fra konvm. þa lætr hann stefna þing fiolment ok melti þa. Veitt ek at minvm mavnom leiþiz her i landi fra eignvm ok hyske. En nv gefvm ver yðr leyfe til heimfarar þeim er þat vilia en miklo meiri þock kunnum ver þeim er oss fylgia. ok epter þat var lokit þinginv. Ok gaf folkit honom mikla þavck fyrir. ok þa tók gamall maðr til orða ok melti. þann konung hófvm ver yfir oss er avðrvm konungvm ok varla mavn fannaz hans iafninge ok með því at hann er fyrir vtan sit rike. þa ma vera at hann se i haska vvina sinna. ok þott hann gefi oss leyfe af sinne millde aprt at fara. þa byriar oss þat eigi at skiliazt við sva dyrligan mann ok berivmz hellðr með honom i manravnom ok fylgjom honom meðan ver megum at eigi beriz sva at ef ver vrækivmz við hann. at þa se hann fra oss tekinn er ver villdim sizt ok er þa mikit uhapp ok gløpr i ok mal staðr við oss. en her verðr at litill rómr. Ok vm morgvinn eptir var rofinn flotinn. sva at eigi voro meirr eptir en .xi. skip en konungur var eigi buinn at sigla þa eptir þeim ok dvalþiz hann

lengr. ok er a leið svmarit bioz konungr at sigla ok hafðe Astriðr bvit honom nockvrrar Vinda snekivr ok fylgðe honom avstan ok þotti liklikt at vera mvndi svik. En Sigvaldi var þa i bravttv ok farinn norðr a Skani. En þeir höfþingiarnir voro i holminvm Svólþr ok satv upp i a heðinne ok sa er skipin sigldv avstan ok þa voro en eptir með konunge nockvr storr skip at af teknvm þessum .xi. skipum.

Fra skipom Olafs konungs ok tal h(ofðingia).

55. Ok þann dag var veðr forkvnnar gött ok skin mikit ok satv sveitir manna a hölmunvm. ok sa þeir fara eitt skip mikit ok fagrt. Þa melto konvngar. þetta er mikit skip ok fagrt ok mvn vera Ormrin lange ok favrom til skipanna sem tíðast. Þa melti Eiríkr iarl. latvm vera enn fleiri hafa þeir storskip en Ormínn langa ok fa hafa enn mikil skip farit. Ok sva var þetta atti Styrkarr af Gimsvm ok er vist þetta mikit skip. en þo er meira skip miklo Ormrinn lange. Þa sa þeir annat skip mikit ok vel bvit ok hófvð a. Ok þa melte Svein konungr. nv mvn her fara Ormrinn lange. ok verðvm nv eigi ofscinir i moti þeim. En þetta skip atti ein konungs frende. Oc þa varð a hlið nockott aðr en sigldi mikit skip ok frit. Ok þa melti Svein konungr ecke yfm ver þetta Ormin. Eiríkr melti Ecke hefir verit meira skip þat er en hefir siglt ok er þo Ormrin meiri miklo. Ok her eptir sigldi annat skip ok voro þesse iamn mikil. þesse attv þeir breðr Hyrningr ok þorgeirr. Ok þa sigldi nockvro síþarr mikit skip með segl stafat. ok var þat mest skip af þeim er siglt hófðu. þat var skeið ok ecke hófvð a. Þa stoð Svein konungr upp ok melti ok glotti við tavn. kreddr er hann nv Olafr konungr Tryggva son eigi þorir hann nv at sigla með hófvð skipsins dreka sins ok favrom nv ok legiom til hans. Þa melti Eiríkr jarl herra eige er þetta Olafr konungr Tryggva son þetta skip kenne ek ok opt hefi ek sét. þetta a Erlingr Skialks(!) son af laðri ok er betr at ver leggim vm skvt honom til þessa fvndar. þeir drenger ero þar innan borz. at sialfir megom ver þat vita ef ver hittvm Olaf konung Tryggva son at oss er betra at missa þessa skips ok se þar skarð i flota þeirra helldr en sia skeið biði sva bvin. Þa melti Olafr konungr af Svíþioðv. gige skyllidum ver nv æðraz at beriaz við Olaf konung þott hann hafe skip mikit. ok er þat sv neisa er spyriaz mvn vm óll lavnd. ef ver liggim her með her vvgian. en hann sigli þioðleið fyrir vtan. Þa melti Eiríkr jarl herra lat sigla skipit. ek kan at segia þer goð tíðende at eigi mvn Olafr konungr hafa vm oss siglt ok þena dag mvno þer kost eiga at beriaz við hann. ok nv erv her margir höfþingiar ok vetti ek þo þeirrar hriðar at ver skolvm allir

grit hafa at vinna. Nu sia þeir mikít skip ok melto allir at fvrðv mikít skip er þetta er nu siglir. ok er eigi at dylia at þetta muv Ormrinu lange. ok vill iarlin nu eige beriaz ok hefna favðvr sins. Ok iarlin stoð vpp reiðr miok ok melti. biðr þa nu til ganga ok telr meiri van at Davnum skal eigi vleiðara at beriaz en hans monnum. ok gengv ofan til skipanna. ok litv a þau en miklo er þa voro komin vndir holmin. ok var a hlið eigi all skamt. ok þa sa þeir .iii. skip ok oll stór ok eit miklo mest ok hafðe dreka hófvð gylld. ok nu melto allir at iarlin hefðe sat sagt ok her fer nu Ormrin lange. Jarlin melti. Eige er þetta Ormrin lange en þo megvum ver nu til leggja ef þer vilít. Ok þa tok Sigvalldi iarl skeið sina. ok for vt til skipanna ok skavtt upp hvitvum skillde. en hinir hlaða seglunum ok biða. þetta skip heiter Traninn ok því styrðe þorkell nefia konungs frende. ok spurðv þe'r jarl úðenda. hann sagðe þeim kyrtt fra Sveini konunge ok Olavi konunge enom senska. ok kvaz kvnna nockvra nylvndv at segja Olafi konunge Tryggva syni af þessum konvgum. ok kvað sett vera fyrir þa vel reþi ef þeir varaðiz eige. ok þeir þorkell letv flíota skipin oc hloðv seglunum. Ok nu sa þeir Svein konvngv hvar sigla .iiii. skip ok er eitt miklo mest. ok var þar a dreka hófvð sem a gull eitt sei ok melto nu allir. at fvrðv mikít skip veri Ormrin lange ok ecke langskip muv slikt i verolldv at fegrð ok voxtvum ok mikil ravsn er i at lata gera þvilika gripe. þa melti Svein konvngv. Hat muv Ormrin bera mik i kveld ok skal ek honvm styra aðr sól settiz. ok heitr a liðiz(!) at bva sik. þa melti Eiríkr iarl sva at fair menn heyrðv. þott Olafv konvngv hefðe ecke meira skip. þa muvde eigi Svein konvngv við einn saman Dana her vinna a þessv sigv ne þessv skipi styra. Sigvalldi biðr þa þorkell nefiv dragaz vnder holmin. lét þeim veðrit sva standa til. at fara land hallt við skip stor ok byr slevan ok þeirv gerðv sva ok heimtvz vnder holmin. Ok þessi .iiii. skip er eptir fara. þa er þeir sa sina menn róa vndir hólminn. þa grvna þeir at vera muvde nockvr tiðende ok beittv. a veðr þeim ner hólminvum ok hlaða seglunvum ok tokv til ara. ok þetta var Ormrinn skammi. Ok eigi leið langt aðr þeirv sa konungar. ok allt liðit hvar sigldv .iii. skip all stor ok et flórða siðarst. ok sa nu dreka hófvð mikít ok agettligt ok langt var at biða apr annarr stafn kom fram. ok þetta var bvit allt með gulle ok silfri ok horfvð her nu aller a et mikla skipit. ok þotti vndv hve lóng sv stvnd var aðr þeirv sa skvtt stafninn. ok þotti þetta mikil tiðende. þa melti Eiríkr iarl. standit upp nu ok farit til skipanna. nu muv ek eigi þreða hvart þetta er Ormrin lange. ok þar megv þær nu hitta Olafv konvngv Tryggva son ok marger þognvðv ok melto ecke vm. oc varð mikill ótti at þessv skipi. ok þar

hreddiz margr sinn bana. Ok þa melle Eiríkr iarl. Mackligt er konunge þetta skip. þviat sva herr hann af öðrvum konungvm sem skipit af öðrum skipum. Olafur konungr ser at hans menn leggja vnder holminn skipvnum ok hyggv at þeirrvni hafa spvrt tíðende. ok vendi oc þessum skipunvm enn at holminvm ok hlaða seglunum. Sigvalldi styrðe skeiðinne inn at holminum i moti liðe konunganna er innan ferr ok favgnvðv nv þessvm tíþendum. er Olafur konungr sigldi i um sater þeirra. ok hlutvþv hverir fyrst skylldv at leggja. þvi at allir girntvz þeir hans rike. Oc Sveins lutr kom fyrst upp. ok lagðe hann at með .lx. skipa ok let bera fyrir ser merke ok sinv liðe til orostvnar.

Fra tali konungs ok stafnbva hans.

56. Olafur konungr spurðe liðit er fyrir honum var hvi þeirrv siglde eigi. en þeirv sogðv hverr sávk til var. ok baðu konungin flyia. hann svarar kvat þat eigi konungs rett vera at flyia vvini sina fyrir hrezlo sakar. ok sia nv at þeirv ero sviknir ok siar allr er þakiðr af herskipum. En Olafur konungr hafðe lið litið sem Hallfróðr sagðe.

þar hyck vist til miok mistv
morg kom drott i flotta
gram þan er gunne samðe
gengis þremkra drongia
næfr va einn við iofra
allvalldr tva snialla
fregv er til slíks at segia
siðr ok iarllinn þriþia.

Ok er riðlaðiz flotinn for ein ser Dana herr ok a annan stað Svía konungs lið. En Eirík(r) iarl bioz i þriþia stað með sinn hér. þa mælti við Olaf konungr vitr maðr þorkell dyðrill. Herra sagðe hann her er mikít ofresli við at beriaz. drogvm upp seglit ok vendvm vt a haf epter liðe voro er þat engum manne bleyðe at hann ætli hóf fyrir ser. þa mælti konungr hatt. legge saman skipin ok herkleðisz menn ok bregðe sverðum ok ecke skolo minir menn hyggia a flotta. þat sannaðe Hallfróðr.

Geta skal mals þess er mela
menn at vapna senno
dolga fangs við drengv
dað avflgan by kvaðv
baðat hertrygðar hyggia
hneckir sina recka
þess lifir þioðar sessa
þrottar orð a sporðe.

Olafur konungr Tryggva son skipaðe at lógvnne ok vig gyrðlaðe skipin ok bað a sitt horð hvart leggja ser Ormin skama ok Tranan ok

tengia oll saman. Þá melti stafnbui Olafs konungs Vlfir ravðe. hvart Ormynn skylldi því lengra fram leggja sem hann var meiri en onnvr skip. Þá melti Olafur konungr at því var hann lengri gerr en önnvr skipin at hann skylldi því lengra fram leggja sem hann var lengri. Þá melti stafn bvin. avint mvmnom ver þá eiga vm savxin i dag. Þá melti konungr. ek vissa eigi at vær ættim bæðe stafnbvan ravðan ok ragan. Þá melti stafn bvin af reiðe. Hyggi þer at herra at eige suvi þær meirr i dag við i lyptingune en vær mvmnom i stafninvn i moti varum vvinvm. Þá reiddiz konungr. ok vill skiota til hans. Vlfir melti. Skiotið þangat er nv er meiri þavrf. ecke hafe þer of marga liðveizlo menn. ok þá rende at lyptingvne skvta ein tvtvg sessa a kafa skiott ok hialaðe maðrinn við konungin með okvnnv mali ok konungr svarar sva i mot at Norðmenn skilðv eige. ok siþan lagu þeirr vm ackeri allan daginn við land meðan orrostan vár. ok spvrdv menn konungin hverir þeirr veri. Han kvat þat vera vindverska menn vini sina.¹ ok þesser hófðingiar .iiii. tveir konungar ok tveir iarlar bærðvz i moti Olafi konunge. Ok er litt Sigvalda við getið orrostvna. Sva segir Skyli þorsteins son.

Fylgða ek Frisa dolge
feck ek vngr þar er spior svngv
nv fiðr avlld at ek elldumz
alldr bott ok Sigvalda
þa er til motz við mæti
malm þings i dyn hialma
svdr fyrir Svoldrar mynne
sar lauk roðinn baruin.

Hann var þar i þeirri orostv með Eirike jarli.

Vpphaf orrostv a Svoldrar vagi.

57. Sva er sagt at Svein konungr lagðe fyrst at Olafi konunge. ok er Olafur konungr sa merkin spurðe hann hverir þeir veri. honom var sagt at þar var Svein Dana konungr. konungr melti. Ecke hræðvmz ver geitr þær ecke bœra Danir sigr af Norðmonnvm. Ok er þyri drottning varð þessa vór grett hon miok. en konungr læt vm hana vel bva ok kvaz nv skylldv heimta tann fe hennar i dag. konungr var i ravðum silke kyrttli ok steypðe yfir sik brynio. ok stoð i lyptingv. ok kvaðv nv við luðrar vm allan herin. En Olafur konungr barðiz agetliga moti Dana konunge. ok fengv þeirr eigi meira at gert. en komiz við en yztv skip. En af skipum Olafs konungs skorti eige skott hrið. ok vrðv Danir sarir ok margir drepnir ok þott sva veri kallað at Svein konungr legðe at

¹⁾ Mbr. „sine“.

þa var þo skotið af skipum Svía konungs ok Eiríks jarls ok hrvf þeir fra við litinn orztír. sem Olafur konungr gatt með morgvum sínum monnum latturum ok avrkvmlvðum oc meiddum með skavm.

Fra Svíem.

58. Ok þar nest lagðe at Svía konungr með .lx. skipa ok til valðer enir matkvstv. þa melti Olafur konungr. hverir legia nv at oss. eða fyrir hveriom ero her merki borin honom var sagt at þar var Olafur konungr af Sviðioðv. Olafur konungr melti Avðvelldra mvn þeim ykia Svívm at sleikia blot bolla sína. en ganga vpp a Ormin vnder vapn yðvr ok ecke hræðvmz ver hrossættvr. Síþan havrðvz þeir sterkliga ok með miklo manspelli ok sottv Olafs konungs menn af envm smerrvm¹ skipvnm oc a en sterre. ok lögðv fram vm stafninn. Ok aðr en letti voro eydd skip Svía konungs .xviii. ok flyðv til lanz við sva hvit. En menn Olafs konungs Tryggva sonar hófðv Orminn sem² fyrir mikinn kastala. er hann var hár þorðe. ok varla mattv þeirir vega fyrir fiolmenne. en Svía konungr lett marga menn sína voro margir sárir en svmir drépnir ok æ i sífella var iarlín við ok hans menn ok Danir skvtv a skipin. oc fell nv miok lið Olafs konungs. er hann atti langt liðveizlv at sokia. Oc síþan attv þeir Eiríkr þing a landi uppi. Ok er Olafur konungr sa at nockvr roa var a orrostvne. bavð hann þorkattli dyðrli at hann toke Travnona er þa var hroðin ok skipa sarvm monnvum ok færa i bravtt or orrostvne sem Hallfroðr segir.

Ogn røðir sa avða
armgrioz Travnv flíota
hann ravð geirr at gunne
glæðr ok baða naðra
aðr hialldr þorinn hellde
hvgframr ok bavð ramri
snotr a snæri ótri
svuz þorketill vndan.

Ok þa stoðv upp enn a Orminvm þrennar fylkingar sterkra manna. ok ero þessir nefndir at a Orminvm muni verit hafa. Hyrningr ok þorgeirr brøðr. Biorn af Stvðlv. þorgrimr þioðolfs son or Hvini. Asbiorn or Mostr. þorðr or Niarð laug. Einarr af Gimsum þamba skelmir. Colbiorn af Ravma ríki. þorstein oxa fotr af Hófvnd. þorstein en hviti af Oprostavðum. þorkell dyðril af Avgðum for aþr i bravtt. Vlfr en ravðe af Hein mork. Vikárr austan af Tiunda landi brøðer Arnlioz gellina. Vákr enn elfke Ravma son. Bersi enn sterke. Án skyti af lamta landi. þrandr en rammi af þela mork ok Vþymir brøðer hans. Biorn en mikli af Vest-

¹) I Mbr. selv rettet fra „sterrvm“. ²) I Mbr. „sonn“ eller „seim“.

folld ok Bryniolfr havkr broðer hans. þeirr Haleygir. þrandr skialge. Ogmundr sande. Hlavðver lange ór Sallt vik ok Harekr hvassi. þeir In þrendir Ketill en hafe. þorfiðr eisli. Havarðr ok þeirr breðr or Orka dal. Arnorr [or orski ¹. ok Hallstein. Borkr or Fjorðum. Eyvindr snakr. Bergþorr bestill ok Hallkell af Fiolum. Olafr drengr. Arnfiðr ór Sógni. Sigurðr bildr. Einarr horðski ok Fiðr Ketill rygski. Griott garðr róskevi. þorolfr ok Ivarr smétta. Hallsteinn Hlifar son. Ormr skogar nef ok marger aðrir eragetir voro. þott ver vitim eigi nafn þeirra ok konungr bioz eun til orrostvnar.

Tal hofðingia.

59. En a þinginv er þeirr Eiríkr iarl attv ok konungur. þa festv þeir þat mal sin i milli ef þeir veitti iarlínum lið i moti . . . . .² hann skylldi hafa tva lvti lanz i sinv valde i Norege ok geraz þar yfir maðr ok giallda . . . . . tta a hverio ari ok eignaz skip hans ok lut skipti i orrostv ok þriðivng Noregs . . . . . Eiríkr til með lið sitt. með iarnbarðan. ok var hvartvegge stafn með iarni bui . . . . . hann .xix. skip. ok lagðe at konungs skipinv. ok sva fast lagðe hann at at Ormrinn lagðiz fyrir miok ok geck af bunaðrin ok brottnaðe skipit. Ok er Olafr konungr sa þenna enn mikla attroðr spvrðe. hann hverir sva hart sótti at skipinv. Honom var svarað. þat hyggjom ver at þar se Eiríkr iarl Hakonar son með iarnbarðan er allra skipa er mestr. Konungr melti. Miok hafa þeir tignvm monnvm skipat i her þenna. ok af þessvm er oss van harðrar orrostv. þvi at þeir ero Norðmenn sem ver. ok hafa optt sét bloðvg sverð ok vapn littvð. ok mvnv þyckiaz við oss eiga skaplígan fvnd ok sva er. ok mvn hann nv ætla at hefna fòðvr sins. Stafnbui Eiríks jarls var Skvli þorsteins son ok Vigfus Viga glums son Torvi Valbranz son ok Fiðr Eyvindar son af Herlóndvm noren maðr ok skavtt allra manna bazt i Norege. hann hafðe gertt bóga Einarrs. ok af þvi ma marka hve Ormrinn var skipaðr at Einarr bio i krappa rumi ok skavtt þaðan vinn daginn gullvoðum avrum ok varð eige misse fengr. ok sv orrosta varð en akafazsta ok lagðe iarlínn fast at. en konungr varðiz agætlíga ok skavtt baðvm höndvm ok hende hverti skott a lopti ok sende apr ok varð margs manz bani ok sva gerðv ok stafn bvar hans Hyrngr ok þorgeirr ok fello menn þa þykt með borðvm. ok margir voro sarir fyrir skeytum ok kesiom ok steinom en allir þreyttir en eigi enn þa margir fallnir. Eiríkr jarl sa sina menn marga

¹) [Saalesdes i Mbr. ²) Denne og de følgende Lacuner ere opstaaede ved et Hul paa Bladet, efter Initialen til Cap. 57.

fallna ok marga sara ok lagðe hann at lande með miklo mann spelli. ok flutti davða menn af skipum en tok hvillda i staðinn ok etlar enn at at leggja. En konungar baðv hann flyia ok kvaðv ogvrlíkt mann spell verða. hann kvaz þat eige mvndv gera. ok kvað hann þeim hann þyckia tregan til en sagðiz¹ nv eigi mvndv skiott flygia(!). Ok þa rende enn fra landino et sama skip .xx. sessan ok talaðe maðr við konunginn. ok bavðz til at beriaz með honom. Konvngv kvað ser þat ecke gera ok let ser þat meira mega at þeir keme honom at liðe epter orrostvni.

Fra því er vmin var Ormrinn.

60. Eiríkr iarl melti til Dana konungs ok Svía konungs. at þeir legðe a alla stvnd at vinna Ormínn mvn ek geraz foringinn. er mer ok skyltzt vm at hefna favðvr mins með yðru ašli ok mvnv a vallt þav brigzli uppi ef þeir komaz íbravt með fíorvi. ok hafe hann nv eitt skip eptír en ver morg. ok tokv nv at herðaz at nyio at orrostvne. Ok þa melti iarlínn til þorkels ens hafa opt hefi ek verit i orrostvm ok alldrege set íafn hravsta menn ok víg kóna ok eige ok skipit set íafn gótt ok torsótt ok leggit nv til nockvr rað at vinna Ormínn. því at þu erít manna vítrastr ok hefír alldregi rað fat orðit. han for lenge vndan. ok varð þat loks at hann gatt teldan hann með fegiofvm. at þeir tæke stor tre ok felldi a Ormínn sem nockvrr kastali veri. ok þat er melt at alldregi mvndi Ormrínn vnnínn nema hann legðe rað til. Ok þa lagðe iarlín at íarnbarðan fast ok síbyrðer víð sem Halldorr kvað.

Fíorð kom helldr í harðan
húgv reytr saman dreyra
tvngl skaruz þa tngla
tangar Ormín langa
þa er þorðmíkínn barða
brynslagðz regín lagðe
íarl vann híalms vnd holmí
hríð víð fafnis síðv.

Gerðiz snarpra sverða
slítv drengír fríð lenge
þar er gvllín spíor gullv
gangr vm Ormín langa
dolgs kvaðv fram fylgía
fran leygs boða hanom
senska menn at sennv
svnur ok Danska rvna.

Hýckað ek végia at vígí
vann drótt íofvr sóttan

¹) Í Mbr. „sagðit“.

Horð komz iarl at ierðv
 ógn harðan sic sporðv
 þa er flarðmyils færðvz
 folk harðr atravð barða
 litt var sífiar sóti
 svangr við Ormin langa.

Ok þessi orrosta varð sva horð fyrst af atsókn drengiligri ok þo mest af voruine er sva kom vm síðer at ollvm megin lógðv skip at Orminvm. En þeir vorðvz sva i mott at þeir hliopv af borðunvm vt ok sukkv niðr með vapnm sinom ok gættu eigi annars en þeir beriz a megin lande ok villdv æ fram sem Hallfróðr segir.

Suckv niðr af naðri
 nadd fars i bavð sarir
 bavgs gerðvt við vegiaz
 verckendr heðins serkiar
 vanr mun Ormr þott Ormi
 aldyrr konungr styri
 hvars hann skriðr með lið lyða
 lenge slikra drengia.

Oc er Olafur konungr sa at þyntiz skipvnin ok menn fellv vm mitt skipit. Þa eggjaðe hann sina menn fast at beriaz ok kallaðe ok spvrðe hvart sverðin biti ecke eða þeir reidde sleliga til. en þeir fengv sialfer stor sár. en svmir fello davðer a þilivrnar. en hiner stoðvz er i moti þeim havrðvz. ok attu þo at vega upp yfir hófvð ser. Þa melti Kolbiorn stallari. eigi er vndarlikt herra. at sverðin se sle því at þau hafa mart hógg þolat i dag. ok syniz mer sem mórg mvni vera brottin til vnyz. Þa hliop Olafur konungr ofan or lyptingvne i fyrir rvmit. ok tok upp vettið af hasættis kistvne ok tok þar upp morg sverð ok hrein ok bavð monnvm sinvm við þeim at taka. ok þat sa menn at bloðit fell vndan brynstkv hans ok bleddi fram a hóndina en þo vissv menn eige hvar hann var sárr. Eptir þetta geck han aprt ilyptingina upp ok með honom Kolbiorn ok hafðe hvarr tveggi skiollð gullbuinn ok hialm ok silkitreygio ravða vtan vm brvniona. ok hvartveggi hvlðe sva andliðit (!) at eigi matti kenna glegt hvar þeirra var fyrir því at sva voro lik óll vapn þeirra. ok hvartveggi maðrin mikill ok drengiligr ok sva er sagt með sonno at sípa(n) er skip Olafs konvngs voro oll roðin ok hóggvn fra Orminvm langa. at ollvm megin lavgðv skip at Orminvm ok allr herin kendi konungin hvar hann stoð ok sva mikill vapna bvrðr var i lyptingina af grioti ok skoti at . . . .¹ skylldir (!) þeirra ok treyiornar þa voro sva a at sia sem skvfaðar veri af fiðrinv skozins. Ok sva sagþe Sverrir konungr at eigi hafðe hann heyrð dæmi til i Norege at

¹) Bladet beskadiget i Hjærnet.

ne ein konvngr hefðe staðit i lyptingv sem Olafur konungur Tryggva son ok gerz sva avðkendr at allir menn mattv hann sia. ok hann hafðe þetta kapps verk gertt til agetés sér. Ok iarlinn lett nv fella þessa viðv a Orminn af kastolvm þeim er þeirr hófðv gertt a skipvnm. ok tók at hallaz Orminn ok þa gerðiz en aprasta hrið ok fello margir af hvarom tveggjom. Ok þott Eiriks iarls se mest við getið. þa var þo allr herinn i atsokninne ok þeirr enir ageto menn er fyrr voro nefndir. Þorgeirr oc Hyrningr ok Vikarr havrþvz a gættliga. ok i þeirri svipan fellv þeir allir með goðum orztir. þa skavtt Einarr þamba skelmir til iarlens tveim avroni. þa melti iarlinn. ecke em ek fvss at biða ennar þriþio. skiottv hann Fiðr. hann melti eigi mvn ek skiota hann. lemia mvn ek boga hans. ok þa villde Einarr skiota enni þriþio ok dro bogan. En Fiðrinn skavtt bógann með bild avr ok kom i þinvrian ok brast i svndr bóginn. Hvat brast i sundr kvat Olafur konungur. Noregr or hende þer kvat Einarr. Olafur konungur melti gvð mvn þvi raða en eige boge þinn. ok þa gerðiz akavf rið ok fello þa miok kapparnir þeir sem lender menn voro ok fyrr voro nefnder ok komvz menn iarlens i skipit ok forv sem skeðer vargar ok fello menn þa allt vm mitt skipit ok þar sem borðin voro legst ok vm stafninn. en fyrir rvmino helldv menn lengst. Ok þa sotta þeir til lyptingarinar til konungs. ok sotti þa lið at öllvm megin ok sva kvat Halldorr.

Hæt a heiptar nyta
 hvgreifr með Oleife
 apter stock þið um þoptvr
 þengill sina dreng
 þa er hafvita hófðv
 Hallanz of gram sniallan
 varð af vinða myrðe
 vapn eirðr (!) lokit skeiðum.

Ok er Eirikr iarl var kominn i fyrir rvmit með sina menn varð horð viðr takan ok þeir sem upp stoðv voro miok moðer. Ok er Olafur konungur sa hvar iarlinn var. þa skavtt hann til hans með baðvm hondvm með þrimr kesiom skamskeptum. ok slvgv nv ecke eptir vanða þvi at enge kom a hann. þvi at annat huart slavg fyrir ofan hófvð eða a heggra veg eða vinstra veg ok konungur vndraþiz ok melti. ho ho mikil er hamingia iarlens þessa. ok þat vill gvð at hann hafe nv rikit. ok er hann hafðe þetta melt. þa sa allir þeir er hia voro lios mikit koma yfir konungin. hans menn ok sva vvinir eigi siðr ok hioggv þeir i liosit ok ættlvðv at vega hann. ok er liosit hverfr¹ fanz konungur eige ok leitvðv þeir hans allt vm skipit ok milli skipanna. ok þeir gengv fyrir borð

¹) I Mbr. „hvarfr“.

atta menn er upp stoðv. Einarr þamba skelmir. Kolbiorn vpplenzke. ok þorstein oxa fotr. Biorn af Stvþlv. Asbiorn or Mostr. þrandr en skialge. Avgmundr af Sande. oc þessir voro allir dregnir i skip upp. ok konungr sialfr hliop fyrir borð. ok segia sumer hann bravtt hafa komiz. en svmair hyggia hann þar fallit hafa. en hvat sem life hans hefir brvgðit þa er líkligt at guð hafe salina slíka stvnd sem hann lagðe a at fremia kristnina ok við ecke vétta sparðiz þat er guðe var tign i enn kristninne styrkr. Ok eignaðiz þa Eiríkr Ormínn langa ok onnor skip Olafs konungs. ok margs mannz vapn þess er aðr hafðe drengiliga neytt til davða dags. Ok þessi orrosta hefir fregst verit i Norðr londvm fyrst af vörn drengiligri er Ormrínn var variðr ok því næst af atsókninne ok sigrinvm er þat skip var hroðit er enge maðr hvgðe at a vattni flotanda mvnde verða vapnvm sótt. Ok þo en mest fyrir sakar tíðendanna er þvillíkr hófðinge fell er þa var fregstr maðr a Norðr londvm. ok sva gerðv menn ser mikit vm alla vm røðv við Olaf konung ok astvð at mestr lvti manna villde eigi heyra at hann mvndi þar fallit hafa.

Fra þvi er konungr h(liop) fyrir borð.

61. Þat segia menn at a sitt borð hløpi hvarr þeirra konungs ok Kolbiarnar en þeir iarlsins menn hoðv lagt at vtan sma skvtvr ok drapv æ þa er a kafit hliopv ok þa er konungr sialfr hliop a kafit villdv þeir . . . . .¹ ok færa iarlinom. en Olaf konungr bra yfir sik skilldinom ok steysðiz i kafit. En Kolbiorn stallari skavtt sinvm skilldi vnder sik. hlifðe konungr ser sva við spiotvm af skipvnom. en Kolbiorn komz því eigi sva skiott i kafit ok varð tekinn ok dreginn upp i skipit ok hvgðv þeir at þar veri konvngrin ok var hann þa leiddr fyrir iarlin. ok kende hann Kolbiorn ok gaf hann honom gríð. Ok i þessare svipan rerí a bravtt Vinða sneckian ok var þar margra manna sógn at Olaf konungr hefðe steypz af brynionne i kafe ok kœmi með svnde ok miklom vaskleik til Vinða skipsins. ok hefir sv fra sógn længe síðan fram verit hófð sem heyra ma i þeirra manna orðvm er þat sanna. En þetta er sógn Hallfroðar. er sva mikit vnne konunge at menn segia at hann sykðiz fyrir astar sakar við hann ok hellt eigi heilso sinne. eptir er hann spurðe fra fall konungs.

Veit ek eige hitt hve heita
hvngv døyf skal ek leyfa
dyn sæðinga davðan
dyr blikv eða þo kykvan.

¹) bortrevet.

Ok en kvat hann.

Sagðr var mæðr ne meira
 mæni maðr stríð of biða
 lýðvm fríðr ok laðe
 land vorðr fyr sío handan
 veri oss þott ærir¹
 ellz þeim svikvm heldi
 heila líkn ef havka
 ha(u)cklifs iofvrr lífðe.

Ok en kvat hann.

Norðr ero óll of orðin
 avð lónd of gram dæðan
 allr glepð fríðr af falli
 flýgætygs sonar Tryggva.

Her ma heyra hans ætlan. Eige voro Norðr lavnd avð þott Olafur konungr veri fallinn. en avð voro fyrir þa sock at enge maðr var þa eptir þvilíkr i Norðr laundum fyrir saker agættleikz hans ok allra man- domlígtra luta er hann hafðe vm hvern mann fram.

Heat þeir sa síðarst til konungsins.

62. Herr er sagt fra þeim monnvm er fyrr gatvm ver er a skipi voro með Olafi konunge. hvat þeir sa síðarst til hans. En sva sagðe Skvli þorsteins son at þa er hann kom a konungs skipit ok lagv sva þycct enir dauðv menn fyrir fótvm honvm at varla matti hann ganga fyrir. ok kvaz hann sia konungin standa i lýptingvne at skyro. ok er hann sa fra ok vellti fra fótvm iarlsins dæðvm monnvm. Oc er hann leitt til i annat sinn. sa hann eigi konungin. En Einar þamba skelmir kvaz sia bloð dryvpa (!) vndan hialminvm konungsins ok a kinnina niðr. Ok er hann villde at hyggia hvatt konungr gerðe. þa er hann sa iarlinn þa kom i hófvð honom stein ok fell hann i v matt. ok lítv síðarr spratt hann upp ok sa þa eigi konungin. Kolbiorn sagðe ok sva at hann sa þat síðarst til konungs er hann skavtt vm dagin ok ran vndan brynstvkvne bloð. Ok er hann leitt til iarlsins manna er vpp hliopv i skipit þa hliop hann til konungsins. en er hann sa hann eigi. þa hliop hann af skipino a síoinn. ok kendi hann flíota vndir ser skiold þar sem hann kom a síoin. ok kende at þar var vnder konungs skiolldr hann vissi at þar . . .² vndir konungrinn. Ok er menn hófðv leitað hans ok sanz hann eigi þa sa menn at maðr var dreginn vpp i Vinða skipit.

¹) I Mbr. selv rettet fra „ærit“. ²) Aabning efter den udfaldne Initial til Cap. 63.

Fra Eirike iarli.

63. Epter þessa orrostv ena agetv hefir Eiríkr iarl fengit mikit lóf ok fregð sia orrosta var en þriðia idvs dag eða en .iiii. septemb-
ris [mana]ðar . En þyri drottning vndø sva illa við at hon grett
miok ok att hvarke ne drack ok er [iarli]n heyrðe þetta sagt geck
hann a skipit til hennar ok melti. Mikinn glep hófvm ver gertt i missi
þessa ens goða konungs Olafs ok eige er þer einne þetta hormvng
helldr óllvm Norð monnvm. þvi at hann matti at rettv kallaz dyrð Norð
manna. ok þott ver megim eigi konungin þer aptr bota þa mvmvm ver
eigi lata minkaz þinn soma i engo þvi sem aðr hafðe verit. at þesso
asteknv ok bað hón þógi matt at monnvm ok dryck. Hon melti. Optt
syniz þat at þv ert goðgiarn maðr. ok slikt er vel melt. En miklo er
meiri harmr minn en ek mega af hyggiaz. ok hon lifðe eige lenge
siþan. þa melti prestrinn við hana at hon skyldi ney . . . .¹llar
fæz... at eige metiz henne þat til storra af gerða ok sva gerðe hon
sem han . . . . .²a fram boð ok hialp at mvmndv verða en
þo leið at henne þetta strið ok lifðe sva .ix. daga ok andaðiz siþan.
Eiríkr tok við skipino ok sat við stiorn ok skipaðe með þrennum
skipunvm. en skipit for avallt hallt siþan. ok geck fram með þvnga ok
komz jarlin i Vikina avstan með erfíðe loksins. Ok er jarlinn sa þetta
melti hann. Eige ætla ek sama at ne einn maðr styri þessv skipi siþan
ok skal þat vpp hóggva ok brena oc sva var gertt. Ea er Noregs
menn ok aðrir Norðmenn heyrðv þessi tíðende þottvz þeir illa hafa
við konung skilit ok vndv storvm lítt við ok sa at þeir mvmndv alldrege
fa botr þessa. Nv er at segia fra hvndinom Viga at hann var varðveittir
a konungs bæ. ok gætt vel ok vandliga ok la hann fyrir konungs haseti.
Ok þa er gezlv maðrinn spurðe fra fall Olafs konungs þa geck hann
fyrir hvndin ok melti heyr þv nv Vige. nv ero við drottin lavsir. en
hvndrinn spratt vpp ok kvað við hatt ok geck vm dynnar vt ok hafðe
hvarke matt ne dryck ok svelltiz þar. en bannaðe þo hvndum ok fuglum
fæzlva en tar flvtv vm avgvn ok lez hann þar ok hófðv menn sv
latið þa fíora gripi er ageztir voro i Norege eptir for spa ens gamla
manz.

Fra Olave konunge.

64. Ok þat vil ek segia enn er svmmvm monnvm þycker vtrvlikt
at Olaftr konungr fere or brynio i kafe ok hann kemiz i Vinda skeiðina
til Astriþar ok Dixins ok hefðe þav hann i bravt með ser i Vinland ok
veri sarr þa með morgvm sarom ok eigi storvm ok lætt hon græða

¹) Bortrevet. ²) ulæseligt.

hann ok veri hann þar kendr af mörgvum monnvm ok byðe margir honvm lið sitt goðer menn ok at hann tœki þar rike eða sætti Noreg með liðe en hann kvaz þat eigi vilia ok sagðiz styrtt hafa þa rið rikino sem gvð unne honom ok kvat vera mega at gvðe hefðe eigi i alla staðe hvgnat hans rike ok a bvrðr en kvaz eigi nenna at leiða þa i haska er aðr¹ hafðe hann cristnat ok gvðe markaða. Ok þessi er fra sogn Astriðar en síþan veri hann gvðe kvnnr þott mavnnvm veri hann vkvnnigr. Ok þat segia menn at hann sende men til Erliggz (I) Skialks sonar ok Astriþar at þav visse sanna lvti vm hans . . . . ok at hann veri i mvnklife ok sendi þeim knif ok bellti oc gvll at sanna þessa sogv ok Astriðr . . . . di at Olafur konungur hafðe þetta att. Trui ek þesso segir Oddr mvnkr at Olafur konungur hafi bravtt komiz ok aller mvnv þeirr trva er mer ero liker þott ek vita svma ifa þat gamla menn ok trvi ek at hann hafe verit i Girklade ok lórsala lande ok Syrlade ok bett annmarka með iðran er hann gerðe a øskv allðri. ok þess vil ek biðia hvern sem einn er sogvna less segir Oddr munkr at þess biðe at Olafur konungur hafi himinrike með gvðe ok eilifan fagnað fyrir sitt starf. Ok þrytr savgvna Olafs konungs er at savnno ma kallaz postoli Norð manna ok dictaðe Oddr mvnkr at þingeyrvum þessi verss dyrligr maðr ok mikill gvðz vinr ok menn segia at fyrir hann hafi borit : . . . . ligar synir ok hann sa Olaf konung at syn at sógn vitra manna ok þvi framarr at men segia at han se . . . . sialfan þa er hann var i vnyðe ok villdi a bravtt or mvnklifno ok er hann kom i kirkivna sa hann . . . . breiða fra ser hendrnar ok hneigia hófvðit ok melti ahyggio samliga. her mattv nv s . . . . . ek hefi þolat fyrir yðrar sakar ok mvntv vilia bera freistni fyr mino nafne ok síþan . . . . hann eige i slika freistni sem aðr ok lett hann gvðe þacker gervar.

Fra latvarðe komunge.

65. Olafur konungur var i mikille vingan við Englandz konung ok hófðv þeir a honvm mikla virkð ok þa er styrðe Norðmanna velde Haralldr Sigurðarson þa var latvarðr i Englande er . . . . rligr var i morgvum lvtvm ok mintiz hann a þann venskap er Olafur hafðe att við favðvr . . . (A)þálrað konvng ok tok at vegsama Olaf með morgvum lvtvm ok a hverio ari paska dag . . . . . avgo hans sinom monnvm ok lett þat fylgia at hann hafðe fyr skavmmo spvrt af sann froðvm . . . . . at þa hafðe Olafur konungur litlo aðr af heimi farið ok þotti macklict at . . . .

¹) Her tilføies i Mbr. „voro“, rimeligviis ved Skrivfeil; dog kan det nu ej sees, om det har været underprikket, eller ikke.

**Brudstykke af Odd Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggvesøns Saga,
 efter Pergamentshaandskrift No. 4—7 fol. i den delagardiske
 Samling i Upsala.**

(58)

En Olafs konongs menn flyðu þá allir upp a Orminn langa af öðrum skipunum ser til vigis. þui at hann var sua har borði sem kastali hja öðrum skipunum. En sua gerðizt þa fiolment a Orminum. at varla matto þær vega fyrir þrong. er viger voro. En er Svja konongr sa fall sinna manna. en suma ærkumblaða. þa sa hann engan sinn kost venna en undan at hallda. En þo at þessara kononga se beggia við getit þessar .ii. orrostor. þa var Eiríkr iarl iamnan i skotmali. oc fello menn Olafs konongs mioc af skoti. þui at æigi fecc i alla staði lifðum fyrir komit. eptir þat logðu þær hofðingiarnar til lanz. oc lata binda sar sinna manna. oc siðan settuz þær i æitt landialld oc hugsaðu með¹ ser huersu þær skylldu Orminn unnit fa. En er Olaf konongr sa at huilld nokor myndi a uerða bardaganom. þa mællti hann við þorkel dyðril. bað hann skipa Tranann til lannz með dauðom monnum oc sarom. oc mætti sua rymazt a Orminum. Sua segir Hallfróðr scalld.

Ogræðir sa auðan
 armgrioz Trana fiota
 hann rauð gæir at gunni
 glaðr oc baða naðra.
 aðr hialldrþorinn helldi
 hugframr i bæð ramri
 snotr a snœri vitru
 sunz þorketill undan.

Nu var þa Ormrinn æinn oröðinn oc stodo þa þrennar fylkingar upp a honum. En þessir menn voro a Orminum i hinni siðazto orrosto. þær bræðr Hyrningr oc Þorgæirr. Biorn af Stoðlu. Þorgrimr Þiobólfs son or Huimi. Asbiorn or Mostr. Þorðr or Niarðarlaus. Einarr Þambasketvir son Styrkars af Gimsum. Þorbiorn af Raumariki. Þorstæinn uxafotr or Hofund. Þorstæinn huiti af Hovreksstoðum. Vifr rauði af Hæimork. Vikarr af Vindalandi (!) Vagr hinn e(g)ðzki. Bessi hinn sterki. Þronðr hinn rammi af Þelamork. Vþyrmir broðir hans. Biorn hinn mikli af Vestfold. Bryniolfr hakr broðir hans. oc þær Halcægir Þronðr skialgi oc Augmundr a Sandi. Loðvir langi or Saltvik. Harekr huassi. þær Jnnþrændir Ketill hinn havi. Þorfinnr estli. oc Havarðr or Orkadal.

¹) r. f. „mer“.

Hallstæinn borkr or Fjörðum. Æyvindr snakr. Berðorr bestill. Hallkell af Fiolum. Olaf drengr. Ar(n)innr or Sogni. Sigurðr billdr. Einarr vorski. Fiðr ok Ketill rygski. Griotgarðr oc Þorolfr. Jvarr smællta. Hallstæinn Livar son. Ormr skogarnef. oc margir aðrir agætir menn. oc nu þuazt þæir a nyia læik við orrostinni með þæim fongum sem viliazt voro til.

Radagerð.

(59). Nu gera þæir sitt rað hofðingiarnr með þui moti at þæir Sveinn Dana konongr oc Olafr Suia konongr skolu fa Eiriki iarli lið sem hann þarf til orrostunnar oc scal han hafa .ii. luti Noregs oc giallda þæim skatt af. En iarlinn skyldi hafa Orminn oc allt latskifti þat sem fengizt i orrostinni. en er þetta rað var gort. þa bioz iarlinn til bardagans. oc hafði skip þat er kallat var Jarnbarðinn. þat var rangort oc var huarveggi stafninn varðr framan með iarni. með digrum iarngoddum huasæggiðum. hann hafði mittiau skip oc oll harðskipað. oc rær nu sua hart at. at vigit brotnaði fyrir barðanom. Konongr spurði huerr sua hart ræri at scipino. honum var sagt at Eirikr iarll var. konongr sagði her (er) oss von harðrar orrosto. þui at her ero margir gofgir menn oc Norðmenn sem ver. þæir hafa oft set bloðog suerð oc i morgu vapna skifti verit. oc man iarll þykkiazt æiga við oss skaplegan fund fyrir sakir liflaz foður sins oc broðor. Stambuar iarls voro þæir Skuli Þorstæins son. Vigfuss Vigaglums son. Tiorvi Vallbranz son. Finnur Æyvindar son. bogmaðr mikill. han hafði gort boga Æinars þambaskelvis. Einarr var i krapparumi a konongs skipino. oc skaut þaðan um daginn silfrvofnum orvum. oc varð æigi missifengr. þessi var snorp atlaga oc væita iarls mennir harða atsokn at Orminom. En Olafs konongs menn veriazt með myklom vasklæk oc hugþryði. konongr sialfr stoð i lyptinginni oc tekr a lofti bæði¹⁾ kesior oc orvar oc sendir aftr baðom hondom oc gerir mikit mannsPELL. Sua gerðu þæir stafnbuar konongs Vlfr oc Vikarr. Hyrningr oc Einarr. drapo otal manna oc særðo marga til orlvis. oc var æigi gott at scekia undir vopn þæirra. En i þessari orrosto urðu menn mioc sarir a Orminom af grioti oc scoti oc palstofum. en faer þa enn fallnir en allir voro miok moðir oc þrœyttir. En er þæir hofðu barzt langa stund dagsins. þa sa iarlinn marga sina menn fallna oc mikinn fiolda saran. oc leggrr brott ifra oc at landi með miklom mannscaða. oc ganga nu hailldir menn a skipin en hinir dueliazt eptir hinir saro. en dauðir voro grafnir. Menn Olafs konongs biðia nu flyia þui at þæirra mal var æ þui haska venna sem liðit²⁾ talmazt mæirr. en hann lezt æigi flyia myndo oc kuað æigi konong þat æiga at gera. Nu leggrr Viada snekkian

¹⁾ r. f. „bæiði“.

en til konongs scipsins oc biöðað þær konongi sitt liðsinni. En konongr suarar. Eigi tior mer þat. en vera kann at mer verði gagn at ef þer erot i sama stað. Eptir þat lagði snekkian at landi oc la við akkeri.

(60). Nv byzt Eiríkr iarll annat sinn til orrosto. oc biðr sina menn vel duga. þui at þat er oss ælif scom oc brigzli. ef ver fam æigi sott æitt skip með oflyianda her. Nu toku mennir at eggiaz a oc biugguzt nu við sem bazt mattu þær. þa mællti iarlinn til þorkels háva broðor Sigvallda iarls. Ec hevir verit i mioc morgum bardogum oc fann ec alldregin iamrausta menn ne iamvigfima sem a Orminom ero. oc æigi skipit iamtorsott. legg nu til nokor rað at vinna Orminn. En hann for undan lengi oc varð um siðir sem flestir yvirstiginn af fegirn. þui at iarlinn bauð honum miki(t) fe. þat myndi mitt rað sagði hann at þu letir gera kastala eptir endilongum storskipunom. oc lat þar færa a stora viðu at fella a Orminn. oc beriazt or þeim kastalanom siðan. ok ventir mik þa at lyði ef timaz vill. Oc þat rað var tekit. oc siðan lag(ð)i iarlinn at oc sibyrðir Jarnbarðanom við Orminn með myklom kastala. oc lætr þaðan vega át þeim a Orminn. Sua segir Halldorr hinn okristni.

Fiorð kom hælðr i harðan
nigu rœyr saman drœyra
tungl skaroz þa tingla
tangar Orminn langa.
þa er borðmikin harða
brynflagðs rekinn lagði
iarll vann hialms und holmi
rið við faðmes siðu.

Gerðizt snarpra suerða
slitu drengir frið lengi
þa er gyllin spior gullu
gangr um Orminn langa.
dolgs kuaðo fram fylgia
frons leggbita honom
sœnska menn at sennu
sunz oc danska runna.

Nv varð sia orrosta sua horð oc akof at ver hyggiom varla harðari verit hafa a Norðrlondum ne viðfrægari. Nu leggja skipin ollum megin at Orminom með miklo kappi. en þær vorðu með sua miklöm vasktæik oc grimd at þær liopu ut a siœnn af borðonom. oc gaðo æigi annars en þær berðiz a landi. sua œstoz þær fram eptir hoggonum. oc gengu sua i mot vvinom sinom. oc sazt æigi fyrir þo at þær veri i miðio sundr hognir. Sua segir Hallfroðr.

Sekku niðr af naðri
 naddfars i boð sarir
 baugs gerðut við vægiazst
 verkendr heðins serkiar.
 vant man Ormr þo at Ormi
 alldyr konongr styri
 þars skræið með lið lyða
 lengi slikra drengia.

Þa er Olafur konongr sa at þyntiz skipanen um mitt skipit þa eggiaði hann fast liðit at duga skyllði. oc spurði huart sverðin bitu ægi eða var sliolega til hogguit. Kolbiorn stallari suarar. Hærra sagði hann. eigi er þat undarlegt at sverðin se slio þui at i morgu hoggui hafa þau vaðet i dag. oc synazc mer nu sum vera fa nyt. Þa liop konongr or lyptinginni oc lauk upp suerða kistu oc tok upp morg suerð huoss oc ræin. oc bað sina menn beriazc með þæim. oc þa (sa) menn at bloð fell framm undan bryniostuku konongs. en þat vissi engi huar hann var sarr. eptir þat gecc hann upp i lyftingina oc með honum Kolbiorn oc hafði huartveggi þæirra gylltan hialm oc silkitræyio rauða utan um bryniona. oc af sua likum bunaði matti varla kenna huarn þæirra fyrir annan. En sua var mikill vapnaburðr i lyftingina at kononginom. at sua varo skildir þæirra sem skufaðir væri af scoftum oc fiðrum. oc sua segia snotrir menn at engi konongr hafi i bardaga auðsenni verit sinom ovinom en Olafur konongr fyrir atgærviz sakir oc raustlæika. Nu let iarlinn fella viðuna a Orminn með mikilli vel. oc tok hann þa at hallazt. oc fell þa miok liðit miðskipa. oc sua þæir er til sotto. En þo at iarlinn se mest við getið i þessa orrosto þa var nu þo nalega allr herrinn i atsokn hinne. En þæir Vlfr oc Vikarr Hyrningr oc Þorgæirr vorðu stamninn drengilega. oc fello siðan með mikinn orztir. Eptir þat gengo iarls menninir upp miðskipa. oc fara innbyrðis sem skæðir vargar. en þæir er fyrir voro sotto astr at lyftinginne þui at fylkingarnar helldoz lengst við i huarntveggia skutinn. sotti nu liðit ollum megin at sem segir Halldorr okristni.

Visa.

Het a hæifstar nyta
 hugræifr með Olæifi
 astr næig þioð um þofstor
 þengill sina drengi.
 þa er havvita hofðu
 Hallanz um gram sniellan
 varð um Vinda myrði
 vapn æiðr lokit skæiðom.

Þa er iarlinn var kominn astr i fyrirrumit a Orminum með sina menn þa varð þar horð viðtaka oc mikill vapnagangr. En sua sem lið

Olafs konongs tok at falla oc fylkingin þyntiz. þa sotta iarls menn at lyfthinginni oc gerðu mikinn valkost. þui at þær voro sua móðir er upp stóðo at þær fengo ægi vapnonom fyrir sic komit. En þa er konongr sa iarlinn. þa skaut hann at honum með baðum haundom .iii. kesiom. en þær flugu þa ægi eptir vanda. oc bar æina fyrir ofan hofuð honom en hinar .ii. a sina liðina huara. oc urðu nu þessi skot at engo liði. konongr undraði þat oc mælti. Auvi sagði hann mikil er nu hamingia¹ iarls. þat vil nu guð at hann æigniz Noreg oc þa er hann hafði þetta mællt þa sa allir er þar voro himna lios koma yvir lyfthingina. En þær hiuggo i liosit framm oc ætloðu at vega þann er guð vegsamæði þuiliku liosi. En þa er liosit huarf þa sa þær ekki til konongs. oc lætloðu nú vandlega i skipino. oc i millom skipanna. ef hann hefði a sund laupit oc fannz hann huergi. Nu liopu þær fyrir borð .viii. menn er upp stóðu. Einarr þambaskelvir. Kolbiorn uplenzki. þorstæinn uxafotr. Biorn af Stoðlu. Asbiornn or Mostr. þrondr skialgi. Augmundr a Sandi. þær voro allir af sundi teknir. Nu æignazt Eiríkr iarl Orminn langa oc onnur skip Olafs konongs oc margs mannz vopn þess er drengilega hafði aðr bœrit. Nu hevir þessi orrosta fregiazt verit a Norðrlondum fyrst af vornenni oc síðan at þat skip varð rodet er menn ætlaðu at ægi myndi a fliotanda vatni verða vapnum sott. En sua mikil astsemd var monnom a Olafi konongi at mestr luti mannanna villdi ægi trua at hann myndi fallit hafa. (61). þat segia menn at a sitt borð lypi huarr þæirra konongr oc Kolbiorn. En iarls menn hofðu lagt scutum utan at Orminom. at drepa þa er utbyrðis lypi. oc þui hafði Kolbiorn skiolld sinn yvir ser til lifðar oc varð hann undir honum sua at hann kom ser ægi skiot i kafit. var hann þui af sundi tekinn oc færðr iarli. þui at þær hugðu af likum bunaði at hann væri Olafur konongr. en er iarlinn kendi þa gaf hann Kolbirni grið. En i þessi suipan rœri brott Vinda snekkian sua akaffiga at huitfyrsti um huern naglan. Nu er þat margra manna mal at Olafur konongr hafi stœyft af ser brynionni sinni i kafi oc sommet síðan til Vinda snekkionnar. oc hefir su frasogn síðan allfræg verit. sem hæyra ma i orðom margra froðra manna. bæði Sota oc Hallfroðar.

Væt ec æi hitt þo at hœita
 hungrdœyfi scal ec læyfa
 dynsæðinga dauðan
 dyrbliks eða þo kuikvan.
 sagðr var mer ne mœira
 munum allðr strið um biða

¹) r. f. „hæmingia“.

lyðum áróðr oc laði
landvorðr fyrir sio handan.

Væri oss þo at ærir
ællz þeim suikum belldi
hæila likn ef hauka
hafklifs iofurr lifði.

Nu hœyrir þat i þessom visum at þegar var ivan a huart hann hefði fallit eða i brott komizt. oc ero morg onnur dæmi til þess af vitrum monnum. (62). Sua segir Skuli þorstæins son er i þeim bardaga var með iarli. at þa er þær gengo eptir Orminom lago sua þykt manna bukarnir at iarlinn fecc ægi gengit fyrr en fra var ruðt fotom honom oc þa kuaðs hann sia konong. er hann stoð i lyftinginni með miklo yvirbragði. en er (hann) luttu niðr at vellta bukunum fra fotom iarli. þa kuazt hann ægi sia hann er hann læit til annat sinn. oc sua sagði S(tyrkarr) a Gimsom at hann kuaz sia bloð driupa undan hialmi konongs niðr a kinnina. en i þui kuaz hann fa sua mikit stæins hogg at hann fell við. en er (hann) stoð upp astr þa sa hann ekki til konongs. En Kolbiornn sagði sua at þa er hann saknaði hans i lyftinginni þa varð hann ottafenginn oc liop ut a sioenn oc lezc kenna skiolld konongs undir ser a sænom oc grunaði at þar myndi konongr undir svimma. þa sa oc nokorir iarls menn af smascutonum at maðr var dreginn af kafi upp a Vinda snekkiona i rauðo klæði oc siðan sigldi hon suðr með landi.

Vm andlat þyri drótningar.

(63). þat er sagt at þyri drottneing kunni illa skaða sinom oc gret bæisklega frafall Olafs konongs. oc sua var mikill ryglæiki i hennar hiarta at huarki matti hon eta ne drekka. En er iarlinn hœyrði þat. þa gecc hann til mals við hana oc hof sua sina ræðo. Ver hofum illa gort oc mikinn glœp. er ver hofum rænt þenna dyra konong sinu riki af hœimslegre veralldar tign. oc eigi er þer æinni þetta scaði helldr oc oflom Noregs monnum oc viðari. En fyrir þui at ver megum þer þenna scaða ægi astr bæta. ne giallda þer þenna hinn agæta konong. þa skolum ver þo gera þer þann allan soma sem ver erom i færrom um i alla staði. Villdum ver þess biðia at þer tapaðet ægi yðarri frygð oc æro oc takit við fœzlo oc drykk. þui at sik værðr huerr lengst at hafa. oc mætti enn þaðan af yðarr somi vaxa oc birtaz yður tign. Hon suarar. Sua er mitt hiarta lostit með akaflegom harmi oc ryglæik oc þrutit i omegni hugar hins. at engi gnæisti lifsins man mic lengi næra. Oc sua varð oc þui at hon lifði skamma stund siðan. oc

for með mikilli hugsutt or veroldinni a bak langafostu. En þat rað gaf henni æinn dyrlegr prestr at hon skylldi a hueriom degi a nokoro bergia. oc henni væri þat minni abyrgð. oc sua gerði hon oc lifði sidan .ix. degr oc andaðizt eftir þat.

Vm Ormínn langa.

Nv tok Eiríkr iarl oc scipaði Ormínn langa með sinum monnum. oc settiz sialfr til stiornar. En þetta hit dyra skip syndi sua i sinni natturu mikinn rygglaeika a ser at þat hafð(i) mist sins lanardrottins at þat gecc framm með miklum þunga oc sæinlaeika. oc for iamnan hallt oc let illa at styri. En er iarlinn kom i Vik austr með skipit með miklom forserom. oc starfi aðr en þar kæmi. oc þar let hann þat upp hoggua. oc þottiz þat sia at þat myndi ekki honum lyðit vera. En er Norðmenn spurðu þessi tíðendi þa urðu þæir miok daprir oc iðraðuzt nu sarlega at þæir höfðu sua miok girnst at fara fra konongi. oc villdu nu margir myklu¹ hældr þar hafa latit lif sitt en missa sliks konongs. oc ero nu miok hugsíukir oc otta fullir at þæir biði alldregi hans bætr. En þat er at segia fra Viga. at hann var at varðvæizlu at konongs bui nokoro. oc la hann huern dag fyrir hasæti þui er konongr var vanr at sitia i. En þa er gæzlumenn hunzhins hæyrðo tíðendi þessi. þa mælli konongs armaðr við hundinn. mikill scaði er þer oc Vigi i frafalli konongs. En er Vigi hæyrði þetta þa liop hann upp oc gaulaði hatt æit sinn oc liop ut sidan oc lagðiz niðr a haugi æinum oc þo at þannog væri borinn at honom matr oc drykk þa villdi hann æigi eta. en þo gætti hann fyrir oðrom hundom oc fuglom. oc fell iamnan vatn or augom honom oc lifði fa daga sidan. Oc voro nu fylld oc framkomin oll spalæiks orð boandaus hins sionlausa i Mostr.

Vm Olaf konong.

(64.) Sva sagði æinn vitr maðr er het Soti scalld. at Olaf konongr for eftir þenna bardaga til Vinlanz með Azstriði drotning oc Dixin. oc var þar .ii. vetr. þaðan foro þau i Vellond. þar atti Azstrið bu oc iarðir. þar voro þau vel sua .ii. manaði oc vissu menn ekki til huæt manna hann var. nema þau æin er honum fylgðu. Azstrið bað Olaf þar vera þann vetr oc kuaz þui vallda myndo at Sigvalldi kæmi æigi þar a þæirri stund. með þui at konongr var illa til hans. hann nittaði þui. þa bauð hon honum lið sua mikit sem hann villdi at fara til Noregs oc vinna aftr undir sic landit. hann kuað æigi þess þurfa. lezc verit hafa allar þær stundir i Noregi er guð unni honum. þa bauð hon at fa honum

¹) r. f. „mykllir.“

lið til Englanz. oc hann næittaði þui. þa spyrr hon hueria kosti hann vill hafa þa er hon hevir song a. hann kuaz fysa at fara ut til Rums. eptir þat foro þau suðr til Rinar oc þa villdi Azstrið æigi fara lengra. oc fecc hon konongi hæst æinn klyfiadan með brendo silfri. Nu huarf Azstrið astr með .v^a. mann. en Olafr for suðr til Rums með .ix. mann. oc lez vera norrœnn kaupmaðr. En er hann kom til Romaborgar þa tok hann ser herbergi i iardhusi nokoro. oc gecc þæim æinum sinnum þaðan er hann lyddi tðum eða at oðrum nauðsyniom. oc var þar æina vetr. En a hinu nesta sumri for hann i Garða austr oc var i Alldæigiu borg æinn vetr. þaðan for hann til Jorsala ut oc var þar hinn .iii. vetr. þar þottuzt allir menn sia at hann var gofugr maðr oc miok um framm aðra menn. oc buðo honum þui rikismenn valld oc riki yvir .ii. borgum oc .iii. kastalom. með ollum þæim tekiom sem til lago. En af bæm þeirra mæirr en af sœmdar fyst tok hann við þesso riki oc for i svort klæði oc reð oc fyrir munklifi þui er skamt var fra Jorsalaborg .ii. vetr. En er .v. vetr varo gengnir siðan hann for or Noregi. þa komo Norðmenn til borgarinnar oc konongr hitti þa. oc fecc þæim i hendr bok þa er þessi saga var a ritað. oc bað þa fœra Aðalraði konongi i Englandi. oc hann hafði siðan þessa sogu at tðendum. En eptir hans daga tok Eddvarðr konongr sogu þessa. Olafr konongr sendi oc norðr i Noreg bellti oc knif Einari þambaskelvi en hann kendi at þessa gripu hafði Olafr konongr þa er hann barðiz a Orminom. hann sendi oc fingrgull Azstriði systur sinni oc kuaz hon giorla kenna. oc hafa þau þessa luti siðan at vitni þessarar sogu. oc vissu siðan allir vinir hans sannendi um hans hag. Her lykr nu sogu Olafs konongs er at retto ma kallazt postoli Norðmanna. þessa sogu ritaði oc setti Oddr munkr til dyrdar þessom hinom agæta konongi oc til minnis þæim monnom er siðar ero oc til froðlæiks þæim monnum er vita vilia slik stormærki. þo at æigi se sagan samansett með mikilli malsnilld.

Anmerkninger.

S. 1.

Prologus. á enu fimta ári hans ríkis hélt Ólafr k. nafna sinum undir skír]. Dette stemmer ikke med de sædvanlige Beretninger om Olaf den Helliges Daab, der lade den finde Sted i Kong Olafs andet eller tredje Regjeringsaar, see Snorre, Ol. Tryggv. Saga Cap. 67 (andet Aar) og Olaf Tryggv. Saga i Fornm. Sigur. Cap. 194 (tredie Aar). Man skulde næsten formode, at dette „fimta ári“ (ved en Misforstaaelse af det lat. *sums*?) er blevet henført til Olaf Tryggvesøns Regjering istedetfor til St. Olafs Alder; thi i den legendariske St. Olafs Saga, der røber saa meget Slægtskab med nærværende, hoder det udtrykkeligt Cap. 6, at Olaf var 5 Aar gammel, da Olaf Tryggvesøn holdt ham under Daaben. Olaf Tryggvesøns 5te Regjeringsaar gik fra Vaaren 999 til Vaaren 1000, og hele det Aar befandt han sig dels i Haalogaland, dels i Throndhjem.

stjupmóðra-sögur]. Æventyr om Stifmødre, sædvanligviis Kongers Hustruer, der, mishandlede deres Børn af første Egteskab, ere bekjendte over hele den germaniske Verden, see Ashjarnsens og Moe's Æventyrsamling, 2den Udgave, Fortale Side XL. Til Stifmødre-Historierne hentydes ogsaa i Svorressaga, Cap. 7, hvor Sverres Møjsommeligheder sammenlignes med dem, Kongesønner i Æventyrerne maa lide, naar de ere udsatte for deres Stifmødres Forfølgelser: *var þvi líkast, sem í fornum sögum er sagt at verit hefði, þá er konungabörn urðu fyrir stjupmóðra sköpum.* Forsvrigt er det noget dunkelt, hvad Forfatteren sigter til, naar han her taler om at de, der fortælle Stifmoder-Æventyr, sædvanligviis lade Kongen være den mindste i deres Frasagn. I vore nuværende Æventyr, der handle om Stifmødre, vedbliver dog Kongen at være mægtig og herskende, om han end lader sig lede af sin Hustru: Maaskee der kun sigtes til den midlertidige Ydmygelsestilstand, hvori de kongelige Børn befinde sig, inden Ondskaben faar sin Straf og de selv deres Ret.

S. 2.

Cap. 1. Haraldr k. gráfeldr ok Guðrøðr]. Ifølge de sædvanlige Beretninger vare disse ikke de eneste af Erik Blodøxes Sønner, der tilsammen herskede over Norge; foruden dem nævnes ogsaa Erling, Sigurd Sleva og Ragnfred. Af disse omtales Ragnfred udtrykkeligt i den samtidige Skald Einar Skaaleglams Kvad Vellekla, hvor han berører hans Tog til Norge under Haakon Jarls Regjering, og beskriver hans Nederlag ved Dingenes i Søndfjord, see Snorres Olaf Tryggvesøns Saga Cap. 17, Olaf Tr. Saga i Fornmanna Sögur Cap. 56, og Fagrakinnna, Cap. 45. Om hans Tilværelse kan der altsaa ej være nogen Tvivl. Det samme maa siges om Sigurd Sleva, skjönt han just ikke omtales i noget anført Skaldevers, thi hans Æventyr med Klypp Herses Hustru og paafølgende Død fortælles paa saa mange Steder, og udgjør et saa vigtigt Moment i Erikssønnernes Historie, at det ej kan være opdigtet. Usikkrest bliver Erling, thi vel fortælle haade Snorre og Olaf Tryggvesøns Saga, at Erling tilligemed Harald dræbte Sigurd Jarl, og at han til Gjengjæld sidenefter blev dræbt af Haakon Jarl, men i det Stykke af Eyvind Skaldeapilders Haaleygjatal, som anføres til Bekræftelse derpaa, nævnes ikke Erlings Navn, og saavel *Historia Norvegiæ* fol. 8. a. som *Ágrip* lade Erling falde i Slaget ved Fitje 961. Hvorledes nu end dette forholder sig, saa fejler dog vor Saga deri,

at den kun nævner Harald og Gudrød. Aarsagen er øjensynligt den, at det kun var Harald og Gudrød, der kom i Berørelse med Tryggve og voldte hans Død.

Haraldr var konungr með sjö o. s. v.] Denne Angivelse er aldeles rigtig, thi det var egentlig kun Gulathingslagen eller Midtlandet, og efter Sigurd Jarls Drab tildeels Thrændelagen, som adled Erikssønnerne, indtil de fik taget Tryggve og Gudrød af Dage. Jvfr. Snorre, Harald Graafelds Saga. Oplandene og Viken stode under Fylkeskonger af Harald Haarfagres Æt, fornæmnelig nedstammende fra tre af hans Hustruer, nemlig 1) fra *Alfhild*, Ring Dagssøns Datter; hendes Æt herskede især paa Hedemarken, jevnfør Olaf den hell. Saga Cap. 186; 2) fra *Snefrid Svase-datter*; hendes Æt, især hendes ældste Søn Sigurd Rises Linje, herskede især i Hødafylke; fra ham stammede Sigurd Syr paa Ringerike, ligesom Eyvind Kelda (see nærv. Saga Cap. 27) stammede fra Ragnvald Rettilbeine paa Hadeland; 3) fra *Hild* eller *Svanhild*; Datter af Eystein Jarl; hendes ene Søn Olafs Søn var Tryggve, hendes anden Søn Bjørn Farmands Søn var Gudrød; begge beherskede tilsammen Viken, maaske tilligemed Raumarike, dog saaledes at Tryggve nærmest raadede for den østre Deel, Gudrød for den vestre. Naar det strax nedenfor i Cap. 1. hedder at Harald Grønске, Gudrøds Søn, og Tryggve Olafssøn raadede for Ringerike, er dette ligefrem en Feiltagelse, der endog strider mod hvad der siden fortælles om Tryggves Fald ved Sotenes i Ranrike og mod Haralds Tilnavn (Grønске) efter Grønland eller Grenland mellem Agder og Vestfold. Man skulde saaledes formode at „*Hringariki*“ her er Skriv- eller Læse-Feil for *Hranariki* eller maaskee for *Raumariki*, der i *Historia Norveg. fol.* 8. b. nævnes som Tryggves Opfostringsted, i *Ágrip* C. 13 som hans Rige, og som visselig maa have staaet under hans Herredømme.

hallari mikit.] Dette Usar beskrives fuldstændigt af Snorre i Harald Graafelds Saga, Cap. 17.

Ósurar tota.] Han kaldes ogsaa *Ósurv lafskeggr*, see Fagrskinna Cap. 24.

Haraldr gronski &c.] Harald er her aabenbart forvexlet med sin Fader Gudrød, der efter de sædvanlige, vistnok rigtigere, Beretninger dræbtes paa samme Tid som Tryggve ved Erikssønnernes Svig, Jvfr. Snorre, Har. Graaf. Saga, Cap. 10; Olaf Tryggv. Saga i Fornm. S. Cap. 37. Olaf den Helliges Saga Cap. 11. — Det her nævnte Staldbroderskab mellem Harald (Gudrød?), Tryggve, Haakon og Guldharald nævnes ellers ingensteds, og har vistnok heller ikke nogensinde fundet Sted. Snorre (Har. Graaf. S. Cap. 9) og Olaf Tryggv. S. Cap. 36 tale om et Møde, som en Høst, strax efter Sigurd Jarls Drab, holdtes mellem Tryggve, Gudrød Bjørnssøn, Haakon Jarl og Dale-Gudbrand, for at slutte Forbund mod Harald og hans Brødre, men ej, som det synes, for at herje tilsammen. Det er aabenbart dette Møde, hvortil vor Saga paa nærværende Sted sigter. Navnet „*Gullharaldr*“ er øjensynligt kommen ind ved en Feillæsning eller Misforstaaelse af *Gudbrandr*, idet man maaskee har læst *Dala-Gudbrandr* som *Dana-Gullharaldr*. At Gunnhild blotede til Guderne for at blive klog paa, hvad de forbundne Hævdingar havde talt om, nævnes ikke andensteds.

Gunnhildar synir töku veislu i Sogni.] Stedet nævnes kun her. Forresten omtales Gildet selv, og den forstulte Strid mellem Brødrene ogsaa hos Snorre (Harald Graaf. S. Cap. 9) og i Olaf Tr. Saga, Cap. 36, men fortælles dog noget anderledes.

S. 3.

Þóðr Ingileifsson ok þóðr Eigileifsson.] At disse to Mænd sendtes til Tryggve, er ligeledes en Beretning, som alene findes i nærværende Saga, og som aabenbart er urigtig. Thi nedenfor, i Cap. 18, hvor der handles om Opdagelsen af St. Sunnivas Reliquier, nævnes, ligesom i Olaf Tr. Saga, Cap. 107, Thord Eigileifsson og Thord Jorunsson som de, der paa *Ben Selja* fandt et smukt og vellugt-

tande Menneskehoved, bragte det til Olaf Tryggvesson, og lode sig døbe. Mellem begge disse Par Navne er Ligheden alfor stor til at man ei skulde antage at de samme Personer paa begge Steder ere meente. At den ene paa det første kaldes *Ingileifson*, paa det andet *Jornmarson*, gjør her intet til Sagen, thi et Navn, der var saa nøie knyttet til Sunniva-Legenden, som det, hvorom der her spørges, og som derfor vistaok paa den Tid, da Sagaen nedskreves, var i Alles Munde, behøvede Forfatteren, eller Nedskriveren af det Exemplar, hvorefter nærværende Haandskrift er copieret, neppe at betegne anderledes end „*þorðr I. suar*“, og dette I. kunde Afskriveren ligesaavel af Skjædeslæshed eller Uvidenhed læse *Ingileifson*, som han har læst „*Gullharuldr*“ for *Gudbrandr* og nedenfor (Cap. 58) „*Arnor or orski*“ f. „*Arnor moraki*“, især da det strax paafølgende „*Eigileifar*“ kunde forføre ham til at give det foregaaende Navn en lignende Form. Antage vi altsaa, at Forf. her har havt Sunniva-Sagnetts Helte for Øje, kan hans Hensigt alene have været den, at give dem en forhøjet Interesse, ved allerede paa dette Sted at lade dem optræde som uvillige til at deeltage i Eriksønnernes Forræderi. Men da de øvrigte vidtløftige Sagaer intet vide derom, synes det, som om denne Combination ene er at tilskrive Forfatteren selv, og isaaafald afgiver den et vigtigt Moment til at bedømme hans Troværdighed.

S. 4.

Beretningen om Tryggves Drab er i Enkelthederne noget forskjellig fra den, der meddeles af Snorre (Harald Graafelds Saga Cap. 9) og i Olaf Tryggvesson's Saga (Cap. 36). Især ere alle Talstørrelser betydeligt forhøjede. Efter den sidst nævnte Beretning havde Tryggve kun eet Skib, medens vor nærværende Saga giver ham 10; ifølge hin Fremstilling gaar han selv 10de, ifølge selv 20de til Mødet. Forøvrigt er vor Sagas Angivelse, at Gudrød laa i Veggesund, og Tryggve paa den anden Side af Nesset, altsaa maaske i Kongshavn ved Gravarne, heel rimelig, siden det er et almindeligt Sagn, at Tryggves Lig blev højlagt i Tryggverar paa Tryggves, thi denne ligger ligeledes paa Vestsiden af Sotenes, og det er urigtigt, naar nærv. Saga siger at den ligger paa selve Nesset, en Misforstaaelse, der maaskee har sin Grund deri at Øen, beliggende tætved Nesset, hører til Sotenes Hered. *Historia Norvegiae fol. 8. b.*, der ligesom *Ágrip*, Cap. 13., angiver en anden Aarsag til Tryggves Drab, siger udtrykkeligt, at han blev dræbt og højlagt paa en *Ø*. Om Bantaatenerne ved Graven taler kun nærværende Saga; nu findes de der neppe, i alle Fald omtaler Holmberg (Bohuslens Beskr. III. 11) dem ej.

Cap. 2. *vatns þess er Rind hét*]. Navnet angives ogsaa i Flatsbogen, men hverken i de øvrige Haandskrifter af Olaf Tryggv. Saga eller hos Snorre. (See Olaf Tr. Saga i Fornm. S. Cap. 44, hos Snorre i Ol. Tr. S. Cap. 2). Det er derfor heel sandsynligt, at *Flot.*, der ikke sjelden har laant af Odd Munk, ogsaa skylder ham nærværende Angivelse. Spørgsmaalet er nu kun, hvor Odd har den fra, om den grunder sig paa et gammelt Sagn, eller kun paa en løs Gjetning. Sandsynligviis staar den i Forbindelse med den anden Angivelse, der blot findes hos Odd, nemlig at Aastrid senere, efterat være kommen til Heredet Skaan, skjulte sig mellem Sivene i Mjøsen. Og saa her nævne de øvrige Sagaer, Flatsbogen ikke andtagen, kun „et Vand“, og de sige ikke engang, hvor disse tvende „Vand“ vare beliggende, om det var i Viken, paa Oplandene, eller andensteds. Det synes anegteligen besynderligt, at Snorre eller Olafssagas Nedskriver ikke skulde udtrykkeligt have nævnt Randsfjorden og Mjøsen, de største og mest bekjendte af Indsøerne paa Oplandene, men kun betegnet dem som „et Vand“, dersom de selv havde vidst eller troet, eller dersom det var almindelig bekjendt, at det var her, hvor Aastrid havde skjult sig. Man maer vel derfor antage, at Sagnet herom i alle Fald ej

har været almindeligt, og vist er det ogsaa, at der gaves andre Sagn, som enten lod Olaf fødes paa Orkno (*Hist. Norv. fol. 9. a.*) eller lod ham være tre Aar gammel ved Faderens Død, og af Aastrid blive bragt til Orkno (*Ágrip* Cap. 14). Da imidlertid de saavel hos Odd, som hos Snorre og i Olaf Tr. S. forekommende Angivelser, at det Hered, til hvilket Aastrid kom efterat have forladt sin Fæder, hed *Skaun*, og den Gaard i Nærheden af Vandet, hvor hun fandt en gjestfri Modtagelse, hed *á Vítsum* eller *Vífsum*, synes det dog at have sin Rigtighed med Angivelsen af Mjösen, thi *Skaun* kaldtes i Middelalderen det nuværende Stange Prestegjeld ved Mjösen, og *Vidár* eller *Vidín* kaldtes den i dette Hered beliggende Gaard, hvis Navn nu udtales „*Vie*,“ og som sædvanligviis kaldes „*Nord-Vie*“ (see især *Dipl. Norv.* II No. 220 I. No. 1057). Hvorvidt derimod Angivelsen om Randsfjorden er ligesaa rigtig, bliver vel mere avist, og derom kan man vel næppe komme paa det Rene, førend man har forvissat sig om Beliggenheden af *Ofrustadár* eller *Ofrustadár*, hvilket hidtil ej er lykkets. Saa meget ser man, at dette Sted maa have ligget paa Oplandene, hvilket ogsaa baade i *Hist. Norv. fol. 8. 6.* og i *Ágrip* C. 14 udtrykkeligt siges. Men efter den gjensidige Beliggenhed af Ranrike og Hede-marken skulde man formode, at saavel Aastrids Faders Gaard, som det Vand; hvor Olaf fødtes, snarere laa paa den lige Vej mellem dem begge, altsaa f. Ex. paa Raumarike, end i Hladafylke, saamegetmere som dette ej hørte til Tryggves Rige, hvilket derimod var Tilfældet med hiint. Iaaafald bliver det omspurte Vand snarest Øyeren, og Odd Munk har da kun nævnt Randsfjorden, fordi den næst Mjösen var ham mest bekjendt. Det er ikke usandsynligt, at Sagnet om Orknærne som Olafs Fødested er opkommet ved en Forveksling af Navnet paa de Øer eller Holmer, hvor Aastrid fødte Olaf til Verden.

Cap. 3. Hákoní Sigurðarsyni.] Angivelsen af Haakon Jarl, som den, der af Dronning Gunhild nødsagedes til at søge efter Olaf, er aabenbart urigtig, og skyldes vistnok kun Sagaskrivernes Tilbøjelighed til at forhøje Fortællingens Interesse ved at lade Haakon ligefra første Færd af optræde som Olafs Dødsfjende. De øvrige Sagner vide heller ikke noget derom; kun Thjodrek Munk (*Cap. 4*) har optaget den.

S. 5.

Skaun — Vítsum.] Om Skaun er ovenfor talt; det er Skaun, nu Stange Prestegjeld, paa Hedemarken. Der gaves flere Landskaber af dette Navn, der i den nyere Skrivemaade betegnes „*Skogn*,“ nemlig *Skaun* paa Vestfold (Sandehered), *Skaun* i Borgarsyssel (Rakkestad), *Skaun* i Orkodal (Bergseskognen), *Skaun*, nu Skogn ved Levanger i Throadhjen, og *Skaun* i Sparbyggjafylke, Egnen ved den vestlige Deel af Snaasevandet. Ordet er løm. af et tabt eller forældet Ord *skaun*; som findes i Gotisk, *skauns*, og svarer til det tydske *schön*; alle de saaledes betegnede Landkaber i Norge udmerke sig og ved deres Skjønhed og Frugtbarhed. Skaun paa Hedemarken havde endnu i 1523 beholdt sit Navn, see *Dipl. Norv. I.* 1064. — Hvad Navnet „*Vítsum*“ angaar, finder man det i de forskjellige Haandskrifter yderst forskjelligt skrevet. I Haandskr. af Snorre staar „*Vítsum*,“ „*Vítsum*,“ i Udgaven af Olaf Tr. Saga *Vítsum*, i Flatsbogen *Vittlum*; andre Læsemaader ere i de trykte Sagner ej anførte, men da Torfæus (*Hist. Norv. II.* 247) ogsaa nævner „*Vithom*“ d. e. *Vífom*, kan man ej betvivle, at ogsaa denne findes. Da nu nærværende Saga har den Egenhed, undertiden inde i Ord at sætte *s* istedetfor *þ* eller *ð*, f. Ex. *fosas* f. *fosþas* (S. 9), *várasis* f. *vdráþis* (S. 16), er det heller ikke usandsynligt, at *Vítsum* her staar for *Vífsum*, der altsaa bliver *Vítsum* eller Nord-Vide.

Cap. 4. Beretningen i dette Capitel afviger fremdeles fra Snorres (*Ol. Tr. S. Cap. 3*) og den i *Ol. Tr. Saga* *Cap. 44*, men den sidste har dog, som man tydeligt kan

see, laant visse Enkeltheder fra Odd Munk. Fortællingen om at Haakon Jarl drog til Sverige efter Olaf, og gav Erik Sviakonge sin Datter til Egte (Jvfr. Cod. Arnem. Cap. 28) synes alene tilhøre Odd, men berøres ogsaa, som „enkelte Mænds Sagn“ i Flatsbogen, see Ol. Tr. Saga, Skálh. Udg. I. B. S. 59, 60. Der sigtes ligeledes dertil i det i Fornm. S. Xlde B. S. 416—421 meddelte Sagabrudstykke, Cap. 4 (S. 420) idet Kong Erik kaldes Haakons „Ven eller Mæg.“ Men Urigtigheden deraf indsoes let alene af den Grund, at Styrbjørn, der i Beretningen allerede omtales som død, ej faldt førend henved 985, mere end 20 Aar efter Olaf Tryggveasns Fødsel. Forresten siges det og i Styrbjørns Thátt (Fornm. S. V. S. 250) at Erik ofrede sig til Odin forat faa Sejr over Styrbjørn, men hvad Odd fortæller om den hos de Svenske gjeldende Lov, at en Hustru skulde begraves med sin Mand, lader saa utroligt, at man næsten skulde fristes til at antage det for en reen Opdigtelse, da man ellers i Sagaerne savner Exempler paa noget Lignende. I det arnamagn. Hdskr. kaldes Haakons Datter Auðr.

I dette Capitel begynder det arnamagnæanske Hdskr. af nærværende Saga, paa det Sted, der omtr. svarer til denne Udg. S. 6 L. 1, men ikke saaledes, at man ved Hjælp af nærværende Udgaves Text vilde kunne udfylde hiin.

S. 9.

Cap. 5. *Valdamors*] Nemlig *Vladimir*, Storfyrste i Rusland fra 980—1015. Dette Capitel, der heelt igjennem bar legendarisk Præg, findes ej hos Snorre, men er optaget, næsten ligegyldende, i alle Fald hvad Meningen angaar, i Olaf Tryggv. Saga (Cap. 46). Forsaavidt gamle Sagn ligge til Grunden for Beretningen, synes disse oprindelig at have sigtet til Vladimirs Farmoder, ikke Moder, *Olga* (eg. Helga), der døde 969, kun faa Aar efterat Olaf var fød, og om hvilken der svævede en Hellighedens Glands, der nok kunde bevirke at hun af Mange ansaaes for udrøstet med overmenneskelige Aandsgaver.

Þessi Valdamar &c.] Det arnam. Hdskr. udelader alle Led efter Jarisleif. Ogsaa i Olaf d. Holl. S. (hos Snorre Cap. 95) heder det at Jarisleif, d. e. Jaroslav Vladimirs Søn, havde tre Sønner, *Valdemar* (Vladimir), *Visevald* (Vsevolod) og *Holte* den frøkne. Men af de Slægtregistre, der anføres saavel hos Snorre (Har. Sig. Saga Cap. 102) som i Fornm. S. (VII s. 111) og i Fagrskinna Cap. 213, foruden af enkelte Angivelser i Knytl. Saga, sees det, at det var Vsevolod, ikke Holte, som var Farfader til Ingebjørg, Valdemar d. Iste's Moder. Odd har altsaa forvevlet „Visevald“ med Holte, der snarere er den samme som Ijaslav Jaroslavitsh, Morfader til Richiza, Kong Knut Magnussøns og Dronning Sophies, Valdemars Hustruer, Moder. See *Antiquités Russes* I. S. 482 fgg.

Cap. 6. Jvfr. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 1. Olaf Tryggv. Saga, i Fm. S. Cap. 46. Disse, saavel som det arnam. Hdskr. af Odd Munk, lader Aastrid kun opholde sig 2 Aar i Sverige, og da nærværende Hdskr. ligeledes nedenfor (S. 22, Cap. 15) nævner 2 Aar, maa man antage Tallet .iii. paa dette Sted for en Fejl istedetfor .ii.

Eres] Snorre og Ol. Tr. Saga kalde Manden selv Reas, Konen Rekon, og Sønnen Rejni.

S. 10.

Aerlogia] den sædvanl. Form, der og forekommer i det arnam. Hdskr. af nærv. Saga er *Allogia*. Ogsaa her synes „Olga“ at have foresvøvet Sagafortælleren.

For nogenledes at udfylde den her forekommende Lakune, hidsettes det tilsvarende Sted af det arnamagn. Haandskrift, hvilket vi dog, da den forskjellige Udtryksmaade i begge Haandskrifter gjør det umuligt, nøjagtigt at sammenkjøde begge Texter, lade begynde lidt ovenfor Lakunens Begyndelse, og slutte lidt nedenfor dens Ende :

(Cap. 5.) . . . Sigurðr broþir Astríðar hafði súa mikina metnað af konungi at hann eignaðiz af honum miclar eignir oc mikitt lén. oc setti hann yfir at skipa konungs malum. oc heimta saman scyldir konungs víða af heiuðvm. hans boð scyldi oc yfir standa allu konungs ríkinu. Þá var Olafur .ix. uetra gamall er þessi atburður gerðiz at Sigurður móðurbroðir Olafs com íþænna stað er Olafur var firir. oc var bondinna farinn til æra með verkmonnum. Sigurður reið þá íþorpit með micla sveit manna oc sœmilegy foruneyti. Þá var Olafur ileic með aðrum sueinum. hafði hann súa micla ast fengit af sinum herra at hann var ecki anaúðigr eða þræll. heldr súa sem æskilegr son oc let hann honum engra luta vanað þeirra er hann beiddiz. skentaði hann ser a hueriom degi þat er honum þotti best. Oc Olafur fagnar honum vel oc með mikilli list. oc Sigurður tok vel oc blíðliga hans orðum oc mælti súa. So ec þat goðr sueinn at ecki hefir þu þat bragð a þer sem herlendakir menn huarki með yfirlitum eða mali. Nu seg mer nafn þit oc sett ok fostr iorð. Hann suarar. Olafur heiti ec en Noregr er settiorð min. kyn mitt er konunglic. Sigurður mælti þá huert er nafn faður þins eða móður. hann suarar. Tryggvi het faður minn en Astríðr móþir. Sigurður mælti. huers dottir var móþir þin. han suarar. hon var dottir Eiríks af Oprustodum ríks mannz. Oc er Sigurður heyrði þetta steig hann af hestinum oc fagnaði honum vel oc minntiz við hann oc segir honum at hann er móþurbroþir hans oc vist er þetta fagnaðardagr er við hafum her fundiz. Síþan spyrr Sigurður at ferþum Olafs oc þangatcomu hans eða huersu lengi hann hafði þat afelli þolt oc hann segði honum ferþir sínar súa sem gengit hafði. Ok eptir þat mælti Sigurður. villt þu nu frendi at ec kaupá þek at lauari þinum oc ser þu eigi lengr i anaúð hans eða þionustu. Hann suarar. vel em ec nu cominn segir hann hia þui sem fyrr. en giarna villða ec leystr verþa hefán er fostbroþir minn væri leystr af þrældomi oc fari hann með mer ibrot. Sigurður quað þat giarna gera vilia oc spara enga luti til. Oc síþan com Heres bondi heim oc fagnaði vel Sigurði þuiat hann scyldi heimta landscyldir af þeim heruðum oc af huerio husi oc sia yfir at þat greiddiz allt vel. Oc at lyctum vacði Sigurður til við bondann ef hann vildi selia sveinana við verði. man ec nu þegar reiða verþ firir. Hann suarar. selia man ec hinn ellra sueininn sem ocr semz. en hia yngri er mer vfar þuiat hann er bæði vitrari oc þo fridari oc honum ann ec oc myclu meira oc mikitt þycki mer at lata hann. oc ecki sel ec hann nema við miclu verþi. Oc er Sigurður heyrði þetta þá spyrr hann huar coma scyldi oc bondinn for þo æ vdan en Sigurður leitaði þo eptir þui frecara. En fra lyctum er at segia þessar caupstefnu at sueinn hinn ellri var firir mork gulla en hinn yngri var fyrir .ix. merkr gulla oc þotti bonda þo meira at lata hann en hinn sueininn. Eptir þat for Sigurður abrot með Olaf frænda sinn oc heim i Garþaríki. En þat voro log i landi þui at eigi scyldi þar upfæpa konungs son af utlendu kyni ne fiarrlægio ríki at nitanda sialfum konungi. Sigurður hafði Olaf heim með ser til husa sinna oc varðveitti hann þar með lauungu oc farra manna vitorði. oc þo i goðu yfirlæti. for þo súa fram um rið. Súa bar til einn dag at Olafur geck fra herbergi sinu oc með honum fostbroðir hans at uvitanda Sigurði frænda hans. þeir foro þo leynilega oc gengu a eitt stræti. oc þar kendi Olafur firir ser sinu uvin þann er drepit hafði firir .vi. vetrum fostra hans firir augum honum en selldi síþan sialuan hann i anaúð oc þrældom. oc er hann sa haun þa gerðiz hann asyndar sem bloð oc þrutinn miok oc bra honum mioc við þessa syni huarf han þa aprt scyadilega oc heim til herbergia sinna. oc litlu síþarr com þar Sigurður af torgi oc er hann sa Olaf frænda sinn þrutinn af reiði þa spurði hann Olaf hvat honum væri. hann segir huer sok til var oc bað hann veita ser sin styrk til at hefna fostra sins. þuillan harm sem sia maðr gerði mer oc margfallða scomm. vil ec nu hefna fostr-

fœtur mins. Sigurþr segir at hann vil þetta veita honum, rísa nu up oc ganga með micla sneit manna oc var Olafr leiðsogumaðr til torgsins. Oc er Olafr ser þenna mann taca þeir hann oc leiða utan borgar, oc síðan gengr fram þessi hinn ungi sueinn Olafr oc ætlar nu at hefna fostra síns, var honum þá fengin i hond mikil breið væx at hoggva þenna mann. Olafr var þá .ix. vetra gamall. Síðan reidir Olafr væxina og hoggr a halsinn oc af hofuðit oc er þetta callat mict fregþar hogg sua ungs manns. I þerina tíma voru i Garðaríki margir spamenn þeir er vissu flrir marga luti, þeir sagðu af sinum spadomi at comnar voru i þetta land hamingior nocquors gofugs manns oc þo ungs oc alldri fyrr hofðu þeir set ne eins manns fylgior biartari ne segre oc sannuþu þeir þat með morgum orðum en eigi mattu þeir vita hvar hann var, en sva sogþo þeir mikils hattar vera hans hamingio at þat líos er yfir henni skein at þat dreifþiz um allt Garðaríki oc víða um austrhælfu heimsins. En fyrir þui sem sagt var fyrr at Allogia drotning var allra kunnna vitrost þá þyckia henni slíkir lutir mikils verþir, biðr hon hon nu konung með fogrum orðum at hann lati stefna þing at menn comi þangat af allum nalægiom heruðum, segir hon at hon mon þá til coma oc tilskipan a hana slíka sem mer líkar. Nu gerer konungur sua, Komr þar mikill folði manna. Nu byðr drotning at slá skal mannhringa af allum mnginum, oc skal huerr standa hia æðrum sua at ec mega lita huers manns asionu oc yfirbragð oc einkanlega augun oc væntir mek at ec myna skynia huerr styrandi er þessi hamingio ef ec fœ litið áialldr augna hans, oc eigi man þá leynaz mega huerr þessar neutru er. Konungur lyddi nu hennar rœþu oc er þetta hit flolmenna þing stoð .ii. daga en drotning geck flrir huerru mann oc hyggir at huers manns yfirbragþi oc flnær engan þann mann er henni þycki líklegr til at styra sua matkum lutum, oc er staðit hafði .ii. daga þingit oc com hinn þriði dagr þá var enn aukat þingit, sottu þá þangat allir at hans boði en elligar lá sok a, var nu slegit allu folki i mannhringa en þessi hin ageta cona oc hin frægia drotning hugði at huers manns alltum oc yfirbragþi. Komr hon þar er aleið stundi a sem fyrr henni stoð einu ungr sueinn með vandum clæðum, hann var i kuffi oc lagþr hottrinn apr a herðar honum, hon leit augu hans oc skildi hon þegar at hann var þessar hinnar haleitu giptu oc leiðir hann flrir konung oc gerþi þá þert flrir allum at þá man sa fundinn vera er hon hafði fengi leitað. Var nu þessi sueinn i konunglect valld tekinn, gerþi hann þá kunnect konungi og drotningu ætt sína oc tign at hann var eigi þræll helldr birtiz nu at hann var pryðdr konunglegre ætt. Síðan tok konungur oc drotning at fostra Olafr astsamlega með mikilli blíðu gæddu þau hann morgum farsæligum lutum sem eiginlegan sinn son. Þessi sueinn vox up i Gorbum snimma algerr at affi oc viti oc þroaðiz langa rið sem alldr visar til sva at a sam vetrum var hann lanct um fram sína íafnalldra i allum lutum þeim er pryða ma goðan hofþingia. Oc þegar er han tok at syna sek oc sína atgerui þá var þat abbragðlict a marga véga oc a scamme stundu hafði hann numit allan riddarlegan hæt oc orrostulega speki sua sem þeir menn er kænstir voro oc hraustastir at fylla þá syslu. Nu feck hann af slíku micla sæmð oc frama fyrst af konungi oc drotningu oc vt i fra allum æðrum rikum oc urikum vox hann nu þar oc þroaðiz huartveggia með vizku oc vetratali oc allzonar atgerð er pryða ma agetan hofþingia, oc Valdamar konungur setti hann bratt hofþingia innan hirdar oc at stiorna hermonnum þeim er vinna scyldu sæmð konungi, oc margscyns fræmparverk van hann i Garðaríki oc víða um austrhælfu þo at her se fatt talt. En er hann var .xii. vetra gamall þá spyrr hann konungin ef nocquorar borgir eða heruð þau er legit hafi undir hans konungdom oc hafi heidnir menn tekit af hans ríki oc sæti þá yfir hans eign oc soma. Konungur suarar oc segir at vist varo nocquorar borgir oc þorp þau er hann

hafði att oc aðrir hafðu heriat af hans eign oc læt nu við sit ríki. Olafur mælti þá. gef mer þá nocquot lið til forræðis oc scip oc vita ef ec mega aptr vinna þat ríki er latit er þuiat ec em fúss at heria oc heriaz við þá er yðr hava hneyct. vil ec þartil niota yðarrar giptu oc sialfs þins hamingio oc man vera annathuart at ec man fa drepit þá eða þeir mano abrot stockua firir minum styrk. Konungr toe þessu vel oc feck honum lið slict er hann beiddiz. Nu syndiz þat er fyrr var sagt huersu kœnn hann var við allan riddaraskap oc herscaparbunat. kunni hann oc sua næfrliga fylkingum fara sem hann hafði i þui iafnan sta(r)fat. ferr hann nu með þessu liði oc atti margar orrostur oc vann mikinn sigr a vvinum sinum. vann hann aptr allar borgir oc castala þá er fyrr höfðu legit undir ríki Garða konungs oc margar þiödir utlendar ocaði hann undir ríki Valdamars konungs. en at hausti huarf hann aptr með fagrlegum sigri oc friðu herfangi. hafði hann þá margscyns gersimar i gulli oc agetlegum pellum oc steinum dyrum er hann færði konungi oc drotningu oc var nu hans vegr ændrnyiaðr oc fognuðu honum allir með hinum mesta feginleik. Slicu hellt hann fram a huerio sumro at hann heriaði oc vann margscyns frægþarverk en hann var a vetrum með Valldamar konungi. oc er hann skein i þuilikri dyrd þá er sua sagt at eptir einn mikinn sigr sneri hann heim til Garða. þeir sigldu þá með sua miclu drambi oc kurteisiz at þeir hafðu siglitu yfir skipum sinum af dyrum pellum oc sua varu tiöldin þeirra oc. En af slicu ma marka rikdom þann er hann hafði fengit af storvirkiom þeim er hann vann i austrlondum.

(Cap. 6). *Fra Olafi konungi.*

Sua segia vitrir menn oc froðir at Olafur hafi alldrigi blotat scurdögð oc hann setti iafnan hug sinn við þui. en þo var hann vanr at fylgia konungi til hofsins optlega en alldrigi com hann inn. stoð hann þá uti hia durum iafnan. oc eit sinn ræddi konungr við hann oc bað hann eigi þat gera þuiat þat kann vera at guðin reidiz þer oc tynir þu bloma æscu þinnar. villða ec giarna at þu litillættir þek við þau þui at ec em reddr um þek at þau casti a þek akafre reidi sua mikitt sem þu hefir i hœttu. Hann svarar. alldrigi hræðumk ek guð þau er huarki haua heyrni ne syn ne vit oc ec ma skilia at þau haua enga grein. oc af þui ma ec marca herra huerrar naturo þau ero at mer syniz þu huert sinn með þeckilegu yfirbragpi at astecnum þeim stundum er þu ert þar oc þu færir þeim fornir. en þa liz mer þu iafnan með ngiptubragpi er þu ert þar. oc af þui skil ec at guð þessi er þu gogfar manu myrkrunum styra. Oc þat segia menn þá er Olafur var i þuilikri sœmð at til urðu nocquorir menn meirr ofundfullir en gæzkufullir oc rægþu hann við konunginn oc varþ hann firir ofund margra gofugra manna. oc firir þá sok for hann i brot ok hafði þá mikinn her. hann heriaði þá a heidnar þlöðar oc feck iafnan sigr. for hann viða um Austrveg oc braut undir sek folkit. Oc er honom leiddiz þessi iðn þá var comit at vetri. villði hann þá snua heim til Garða. Oc þá com imoti þeim veðr beði mikitt oc gagnstaðlict og hepti þat ferþ hans þessu sinni. snyr han þá til Vindlandz með liði sinu oc lagþi skipum sinum til lægis.

(Cap. 7). *Fra Olafi Tryggvasoni ok fru elni.*

Firir Vindlandi reð þá Burizleifr konungr mikill hofþingi. hann atti .iiii. dætr oc atti eina siþan Olafur, en aðra atti Sigvaldi iarl. þriðio atti Sueinn tiuguskegg Dana konungr. En firir þeim heruðum er Olafur var við cominn reð ríki dottir konungs er Geira het. hon var drotning. hon hafði mikitt ríki oc styrði vel. oc scamt ibrot fra hennar hafuðstað var Olafur við cominn með lið sitt. Hon var rik ok hellt vegsamlega sinn eckioscap. Hon hafði með ser einn forstiora dyggvan oc truan er getti hennar sœmðar oc virþingar. þessi maðr het Dixin. hann for a

einum degi með nocquorio scylldu orendi scant fra því er skip Olafs lagð er eptir þat hvarf hann heim aptr oc spyrr drotning huadun hans quama væri eþa huat hann kunni segja. Hann suarar. ec com af sioarstrondu fru min. Huat frettir þu eða satt segir hon. Heyrþu drotning segir hann. ec scal segja þer þa luti drotning er þek girnir at vita. er bæði ero dasanligir oc tiguligir. oc nu firir scommu syndir verit. Huerir ero þeir segir hon. Dixin melti. her ero comnir i þessa hofn hia borg varri morg skipageta vel buin með allum herscapar buningi. þau varo oc buin með dyrlegum elædum oc margskonarr gersimum en sialfir menninir ero með miclum fridleica oc herklæddir hinum bezta herscruda oc sialldan munu slikir menn senir verþa her. en þo er sa einn er lanct er um fram adra menn ok at visu hygg ec at þar leyniz konungr. þuiat þessi maðr man vera mikils hattar oc dasamlegrar naturu. hann er har oc vel vaxinn oc hefir gafuglega asionu oc fridan licama hann hefir oc augu sua snor ok fogr at alldri fyrr sa ec mann sua tiguligau. oc saunliga ma ec yðr þat segia at mer lize þessi vera um fram manlegan hatt oc odli er þessi maðr hefir. með honum hygg ec vera monu vit mikit oc ageta speki. oc undir þessi hinni gafuglegu asionu ætla ec leynaz tign konunglegrar vegsemðar. oc ef eigi mislikar yðr fru min þa villda ec at þer gerðit sem yðarri tign somir. gangit imoti honum sæmilega með allum monnum yðrum oc biðit honum goda costi. en oc vænte at hann taki þui vel ef hann er kurtislega laðaðr með godvilld. oc þat heyrða ec hans menn mæla at þeir myndu vilia vera her i vetr i þessu landi oc þat er tru min at nocquot gott mynni vor liota af þessa mannaz comu ef ver kinnum til geta. oc ef þer leitid þess mannaz. drotning. er styri með yðr konunglegre tign oc vera megi forstiore yðars rikdoms oc landuarnarmaðr. oc frelsi land yþart af motgangi vvinu þiuna huern megu þer sinna þessum tignara. þessum fridara. oc alldri um alldr megu þer sinna þann er þuilikr styrkr se eða briost imoti vvinum yðrum. en með sannu segi ec af þeirre speki er mer er gefin at ec hygg at alldri flinnit þer þuilican mann i yðru landi oc at siþr i yðru landi þo at þer leitit vm alla þa menn er undir himni sæþaz. þa mant þu þenna einn velia af allum þui at þessum sær þu engan likan. Drotning melti. ef yðr syniz sua soma varri tign þa kom þu a hans fund oc seg honum þau min orð at ec byð honum hingat með allu liði sinu. Dixiu melti. ef þer gefit mer leyfi til þess fru þa vil ec fara giarna. Oc siþan for hann til skipanna með morgum monnum oc at aheyrauda hofþingianum oc allum hinum flytr hann fram með mikilli snilld orendi drotningar. Oc er Olafr heyrði þetta boð oc þar með vinsamleg orð þa gladdiz hann oc þackaði fogrum orþum hennar storlæti. Oc er up varo sett skipin Olafs oc er þeir varo bunir þa geck Olafr með allum sinum monnum til borgarennar. en drotning reid imoti honum með mikilli vegsemð oc fagnadi Olafi er þa matti at rettu konungr callasc. oc toc hon við honum með allre bliðu oc spyrr hann fyrst at nafai. oc sidan at þui með huerre tign hann er. Oc er hann hafði sagt henni þessa luti sem hon hafði spurt þa gaf drotning hanum agetliga holl oc þar með marga þionustumenu bæði karla oc konur oc hallar bunað. Geira drotning rikði þar er Germania heitir til vestr-halfu oc er þangat bæði betri landzcostr oc sva lyðrinn. Stoð nu riki þeirra með miclum bloma en Olafr bygði þessa holl. Oc er com at iolum þa var þar mikill firirbunaðr oc stefat þangat miclu fiolmenui. oc er su vezla er buin þa geck drotning með micla sucit afund Olafs oc bauð honum at þau drycki bæði saman i þeirre holl er hon siolf drack með siuni hird. oc han tok þui með allre bliðu oc var þessi vezla allfræg. satu þau i einu hasæti Olafr oc drotning oc drucku af agetlegum kerum bæði miøð oc vin. hofþingi Dixin taladi við þau ymsi með miclu viti oc sagði henni hveru mikill styrkr oc vegr henni væri ef hon ætti þuilican stiornar mann firir sinu riki. hann mælti oc sua við hann at ginnilegt

væri at raða þui ríki er stöð með sua morgum farsæligum lutum oc þo þat mest vert huersu vlik hon var aðrum konum i allre sinni atferþ oc naturu oc allre sinni atgerui oc þo at huartueggia leiti at sia firir sinum costi um alla veroldina at eigi man fa meira soma en hanu taki hana ser til konu en hon hann ser til bonda. En er hann hafði þessu orða saði sait i briost þeim þa tok þat at rotasc oc festasc með þeim baðum oc syndiz þeim girnilect oc liclect til mikillar hamingio. Var þa síþan aukuð veizlan með allum hinum beztum fongum oc stöð marga daga oc iok miklu a at hinn síþarra dag var veitt með meira cappi en hinn fyrra sem ricum konungi somði með allum hinum beztum fongum er til fenguz.

(Cap. 8). *Fra Olafi konungi.*

Þar var Olafur nu i miclum soma oc yndi. Oc eitthuert sinn er hann sat a tali við drotningu þa mælti hann. ero nocquorar þær borgir eða heruð eða tun er undan hafi horvit yðru ríki ok þer ættið at hana oc hafi ransmenn eða vikingar tekit ranglega af yðr. drotning svarar. herra ec ma nefna firir yðr þær borgir er undan hava horfit varo ríki oc lengi hafum ver þollt þeirra ofsa. Eptir þat bio Olafur her sinn or landi ok hafþi mikit lið oc sotti þær borgir er drotning atti. Oc er hann sat um borgirnar þa gerþi hann þeim .ii. costi huart er þeir villdi giallda scatta eptir rettendum oc veita þeim þionustu oc slica lyðni sem þeir varu scylldir til eða hann man sækia borgirnar oc er þa mæiræ van at þa se huarki costr gríða ne fiarins. Oc þeir er borgirnar helldu mæltio mioc imoti oc quoduz eigi myndu up geuaz oc helldr moti standa með allu megni, Síþan sat hann um borgirnar oc barðiz oc let bera at valslongur oc margscyns brogð þau er hans menn eru vanir oc sua geck hann at með akefð at engi varð viðstada oc braut hann borgirnar oc geck hann up með liði sinu oc tok hann ugrynni fiar. oc allir þeir er imoti stopu oc dremlilega suoruðo varo nu suivirðlega yfir comnir oc allir drepnir þeir er eigi baðu miscunnar með litillæti. oc naþi Olafur þuicicum yfurgang sem hann villdi. Ferr hann nu til annarrar borgar oc settiz þar um oc setti þeim þuicican marcað sem hinum fyrrum. en þeir suoruðu. spurt hafum ver huersu akafr yðarr rikdomr er eða huersu illa þeim gegnir er imoti standa yðru boði. nu vilíom ver taca vitrligra rað en varir nagrannar. gefum oss up i yðart valld oc leysfum yðr upgongu i borgina. Oc Olafur tok þui með bliðu. luku þeir þa up borgarliðum ok geck hann inn i borgina. Oc þa somnuðuz saman allir hofþingiar ok rikmenni ac allr mugr oc eggioðuz með mikilli reiði oc baðu engan undan ganga huart sem var meira hattar eþa minna. Oc er Olafur finnr suikræði þessi at vvigr her komr at þeim allum megin. þa vikr hann einshuers staþar ut a borgarvegginn oc kallar hatt a sina felaga er stoðu við borgarvegginn. eitt hialprað se ec nu firir oss liggia segir hann. stiga ovan firir borgarvegginn oc man ec fyrst til raða oc taca síþan við yþr þa er þer laupit ovan. oc man ecki til saca þvi at blaut leira er undir. Oc síðan liop hann ovan oc reyndiz sem hann sagþi oc eggjar þa nu eptir at laupa þo at þeim þycki hatt. Nu gerðu þeir sua liopu ovan firir vegginn oc með hans tænaði hellduz þeir allir. sitia nu allir saman um borgina oc veita atgongu sua harða at þeir briota a stor hlið oc gengu síþan up allir. scorti þa eigi harðan hardaga. oc er þa gert miscunnarlaust við þa oc minnasc nu sarlega sinna meingerþa oc drapu nu huert mannz barn en rentu allu fe oc brutu borgina oc at lyctum brendu þeir hana. Oc með þessum sigri ferr Olafur aþtr oc færði drotningu gull oc silfr oc ageta gripi. þat hava menn firir satt at þessi hafi verit lomsborg er Olafur sat um oc menn villdu suikia hann oc var hann byrgþr i borginni með .ix. manna.

(Cap. 9). *Fra Olafi konungi.*

Þá er Olafur hafði verið .iiii. vetr í Vindlandi gerðuz þau tíðendi at drottning fær bráðan bana. . . . .

S. 10.

Jvf. Olaf Tryggvesøns Saga í Fornm. S. Cap. 59. 75. Snorre, Olaf Tr. Saga, Cap. 22—30. Fagrskinna, Cap. 69, omtaler den vendiske Geira kun ganske løseligt, og kalder hende *Geila*. Nedenfor i nærv. Hdsk. Cap. 52 kaldes hun „Garia“.

Hvad der her, i Slutningen af Cap. 6, tales om Ingebjørg Tryggvedatters første Giftermaal og Sorg over hendes første Mand, samt om Kongens Plan at bortgifte hende til en Mand ved Navn Sørle, forekommer alene her. I det arnam. Hdsk. af Odd Munk, Cap. 9, er hele dette Stykke udeladt. Dets Indhold har neppe nogensinde før været bekjendt. Iivo denne Sørle har været, vides ikke. Ingebjørg overvandt dog, som vi erfare, senere sin Sorg, da hun egtede Ragnvald Jarl af Gautland, efter strax i Forvejen at have følt Tilbøjelighed for Islændingen Kjartan Olafsson, see Olaf Tr. Saga, Cap. 233, 241 hos Snorre Cap. 105, Læxdølsaga Cap. 44. De Ord, som her lægges Ingebjørg i Munden, ere besynderlige, forsaavidt som hun ta er om at hele Norge kunde høre Olafs Graad, medens dog den af ham begrædte Hustru døde i Vendland længe førend han kom tilbage til Norge.

Cap. 7. Cod. Arn. 9. *IGarða austr.*] Cod. arnam. har mærkeligt nok „*Russiam*“, hvor den vel holder sig nærmere til den latinske Original.

Denne Legende fortælles ogsaa i Olaf Tr. S. Fornm. S. Cap. 75, men nævnes ej af Snorre.

S. 11.

Cap. 8. Cod. Arn. 10. Jvfr. Olaf Tr. S. i Fornm. S. Cap. 76 *rödd fagra*; i Cod. Arnam. *rödd mikla*.

ögurliga stadi o. s. v.] Cod. Arn. har alene: „fulla af logum ok kvölum“.

i *Garðariki*]; Cod. Arnam. har atter „i *Russiam*“.

S. 12.

ef hann tülkadi o. s. r.] Cod. Arn. har kun „ef hann vildi fara sjálfr.“

i *Garðariki*] „i *Russiam*“ Cod. Arn.

á skynlaus god] „þeim guði er enga hjúlp má veita“, Cod. Arn.

vida um austrvegum] „hvar sem hann fór, eigi at eius í Garðaveldi, heldr ok alt í Norðrhálfni heimsins“, Cod. Arn.

Cap. 9. Cod. Arn. 11. Jvfr. Olaf Tr. S. i Fornm. S. Cap. 78, 79. Thjodorek Cap. 7. Capitlet udelades i Snorre, som derimod fortæller om en Eremit, der gav Olaf en Prøve paa sin Spaadomsaand og derved fik ham til at lade sig døbe. Olaf Tr. Saga har baade Snorres Beretning, og nærværende Capitel, hvorved den er kommen i en ikke ubetydelig Selvmodsigelse, idet Abbeden i Klostret deels omtales som forskjelig fra Ereniten, deels synes at falde sammen med ham.

Syllingar] opr. vistnok *Syrkingar*, *Surlingar*, d. e. *Sorlingues* eller *Scilly-Øerne*. *pilizum*.] Istedetfor „skryðaz p. ok kápum dýrlegum“ har Cod. Arn. alene „skryðaz ágætlega“. *Piliza* er det middelalder-latinske *pellicia* (af *pellis*), hvoraf det fr. *pélisse*, og vort „*Pelts*“. Man skulde antage at Ordet har staaet i den latinske Original, ihvorvel det ej videre synes at passe paa Munkenes Dragt.

S. 13.

með iii. skipum] Cod. Arn. har alene: *skipum sinum*, uden at angive Tallene. Da det imidlertid nedenfor heder at ogsaa Sigurd Jarl havde tre Skibe, efterat det ovenfor er sagt at Olaf gav sine Mænd Orlov til at drage i Kjøbferd, synes det, som om vor Codex virkelig har Ret, og som om Forfatteren har meent, at tre af

Olafs Skibe bleve liggende tilbage i Syllingerne, saant han og Jarlen havde lige mange til at drage i Leding.

Fortællingen om Sigurd Jarl er hverken optagen i Olaf Tr. Saga eller hos Snorre; den synes ogsaa højt upaalidelig; der var i alle Fald paa denne Tid neppe nogen Jarl i Northumberland af Navnet Sigurd. Skulde noget sandt ligge til Grunden for Beretningen, da maatte det snarere være dette, at Olaf har herjet eller draget paa Krigstog i Forbindelse med Sigtrygg Silkeskegg, Søn af Olaf Kvaran, Konge i Dublin, og at Navnene *Sigtrygg* og *Sigurd* ere forvexlede. Olaf Kvaran havde i sin Tid været Konge i Northumberland (see *Chron. Saxonicum* ved 949); Sigtryg var paa denne Tid (994) fordreven fra Dublin, men gjenvandt det i Slutningen af samme Aar, (see de irske Annaler ved dette Aar) efter al Rimelighed i Forening med Olaf, der imidlertid havde egtet hans Frændkone Gyda, der nedenfor i Cap. 10 kaldes Syster af Olaf Kvaran, men snarere var hans Datter.

Alen auðgi d. e. *Áli hinn auði*. Her bruges *Áli* og *Óli* til at udtrykke samme Lyd.

ránsmenn &c.] „ránsmenn ok vandar þjóðar er víða höfðu undir sik lagt stórar eignir, ok festu þeir þetta sín í milli, svá at af öllu megni ok krapti skyldu þeir þá undir sik brjóta“, Cod. Arn.

Imellem Cap. 9 og 10 (i Udg. i Fornm. S. Cap. 11 og 13) indskyder Cod. Arnam. et Capitel om Kong Otto den 2dens Tog til Danmark og Olaf Tryggvesøns Deeltagelse i Kampen ved Danevirke. Dette Capitel, som udelades i nærværende Codex, synes ogsaa at komme paa et heelt ubelejligt Sted, idet det aldeles afbryder Materien om Olafs og Sigurds Tog i de irske og engelske Farvande. Da det desuden stemmer næsten Ord til andet med Jomsvikingasaga Cap. 8—12, er det aabenbart kun laant herfra og har oprindelig intet haft at bestille med nærværende Saga. Jvfr. nedenfor, Anm. til Cap. 11.

S. 14.

Cap. 10. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 82, Snorre Cap. 35.

Historien om Gyda og Alvine fortælles ogsaa i Olaf Tr. Saga Cap. 80 og hos Snorre, Cap. 33, 34. I disse skrives hans Navn ligeledes *Alvini* eller *Alfvini*; i Cod. Arnam. af nærv. Saga derimod *Alpin*, sandsynligviis ved en Forvexling af *v*, hvis Form i de engelske og ældste norske Haandskrifter ligner *p*, med denne sidste Bogstav. Begivenheden fortælles i Hovedsagen eens paa alle de nævnte Steder, men i Enkelthederne derimod temmelig forskjelligt. Olaf Tr. Saga og Snorre lade A. kun medbringe 11 Mand, ligesom Olaf selv, til Holmgangen, og lægge desuden Vegt paa, at Olaf og hans Mænd ifølge hans udtrykkelige Befaling brugte Øxer, med hvilke de slog Sverdene af deres Modstanderes Hænder.

Naar det hos Odd heder at Gyda var Syster af *Skottekongen* Olaf Kvaran, saa er dette i og for sig ingen Fejl, da Ierne paa denne Tid oftere kaldes Skotter, saaledes f. Ex. i det angl. Kvad om Slaget ved Brunanburg 938, der er meddeelt i *Chron. Saxonicum* ved dette Aar. Derimod kan det ikke være rigtigt, at Gyda kaldes Olaf Kvarans Syster, eftersom denne, død 980, allerede nævnes som Kriger og Konge i Aarene 940—950 (see *Chron. Saxon.* og *Annales Ultoniensis* ved disse Aar), og det da ej synes rimeligt, at han kunde have haft en Syster, som endnu i 994 var ung og smuk. Olaf Tr. Saga og Snorre stemme imidlertid ogsaa med nærværende Beretning i dette Punkt. Naar man dog erindrer, hvor ofte vore Forfædre, især i Kvad og kortere Beretninger, antyde Svogerskabsforhold alene ved at anvende Ordet „mágr“, uden nærmere at melde, hvorvidt den omspurgte „mágr“ er Svigerfader, Stiffader, Svigersøn, Stifsøn eller Svoger, kan man lettelig fatte, hvorledes et Udtryk i en eller anden gammel Fortælling eller et eller andet

Mindekvad om Olaf Tryggveson, at han var „Kvarans mægr“, har kunnet forlede den første af hans Sagas Optegnere til at udgive ham for Olaf Kvarans Svigersøn, istedetfor hans Svoger. I eet Punkt har Odd Munks Fremstilling her et afgjort Fortrin for den, som meddeles i Ol. Tr. Saga og hos Snorre, idet den nemlig ikke, som den sidstnævnte, omtaler at han senere opholdt sig hos sin Svoger Olaf Kvaran. Efter Odd's Fremstilling kunde Olaf Kvaran gjerne være død lang Tid forinden Olaf egtede Gyda, hvilket han ogsaa i Virkeligheden var. Der opstaar endelig temmelig stærk Formodning om at Kongesagaernes Bearbejdere have nævnt om Olafs senere Ophold hos Olaf Kvaran, alene fordi de antog det *rimeligt*, at han opholdt sig hos ham, uden nogen udtrykkelig Hjemmel, eller idetmindste uden anden Hjemmel end en løst henkastet Ytring om, at Olaf tilbragte nogen Tid i Dublin hos sin „Maag“. Man maa her ikke forglemme, at de gamle Kvad, efter hvilke de senere Beretninger især formedes, ej saameget *fortælle* de enkelte Begivenheder, som de *hentyde til* dem, forudsættende dem bekendte. Hvis nu et saadant Oldkvad havde kaldt Olaf Tryggveson „Kvarans Maag“, og siden hentydet til at han opholdt sig i Dublin hos sin „Maag“ eller maaskee endog hos sin „Hustrues Broder“, kunde samtidige og vel underrettede Folk ej tage Fejl, men vidste godt, at der ved den sidstnævnte forstodes Sigtrygg Silkeskeg; en senere Bearbejder derimod, som ej var nøjere fortrolig med den dublinske Kongeslægts Forhold, kunde let komme paa den Tanke, at een og samme Mand paa begge Steder var meent, og at Olaf Kvaran saaledes ej alene var Gydas Broder, men og den dublinske Fyrste, hos hvem Olaf Tryggveson en Stund opholdt sig.

Ogsaa Fagrsk. Cap. 69 nævner i Forbigaaende „Gyda den engelske“ som Olafs anden Hustru. Hans Giftermaal med hende kan neppe betvivles. I alle Fald seer man af den ved Sighvat Skalds samtidige Kvad bekræftede Fortælling om Tryggve, Olafs og Gydas foregivne Søn og hans Tog til Norge (Olaf d. hell. Saga Cap. 233, 234, Snorre Cap. 262, 263, Fagrskinna Cap. 118), at der kun een Generation efter Olaf Tryggvesons Død virkelig var Tale om hiint Giftermaal.

S. 15.

Om den Haan, Olaf Tryggveson lod overgaa Alfvine og hans Mænd, nemlig at sætte dem baglængs til Hest, tales ej i de øvrige Sagaer.

Cap. 11. Dette Cap., der indeholder en kortfattet Oversigt over de Begivenheder, der havde fundet Sted i Norge siden Haakon Jarl allersidst omtaltes, nemlig da han i Dronning Gunnhilds Ærende drog til Sverige forat faa Olaf Tryggveson fat, nævner intet om at Olaf Tryggveson skulde have deeltaget i Keiser Ottos Tog til Danmark, og bekræfter ved denne Taushed vor ovenfor yttrede Mening, at det Capitel, den arnamagnæanske Codex indskyder om Olafs Deeltagelse deri, aldeles vilkaarligt er hentet fra Jomsvikingasaga. At Afskriveren eller Redaktøren af Cod. Arnamagn. her virkelig har benyttet Jomsvikingasaga, fremgaar end tydeligere af en i nærværende Capitel (i Cod. Arn. Cap. 15) strax efter Beretningen om Gultharalds Drab indskudt Tilsætning: „ok svá lögðuz þessi 3 ríki saman, Noregr og Danmörk, ok þá fékk Hákon gull þat it mikla, er frændi hans, Gullharaldr, hafði átt“. Thi dette Guld omtales i Jomsvikingasaga, Cap. 7, som to Kister fulde, hvilke Gultharald havde hjembragt fra Syden.

Med den i dette Capitel antydede Tidsregning maa sammenlignes, hvad der nedenfor er angivet i Cap. 15 (Cod. Arnam. 22), at Haakon Jarl herskede 33 Aar efter Harald Graafelds Fald. Disse 33 Aar angives ogsaa i Olaf Tr. S. i Formn. Sögur, Cap. 104, dog saaledes, at de her regnes fra hans Fader Sigurd Jarls Død. Da de samme 33 Aar ogsaa nævnes hos Jon Lopssøns Encomiast Str. 20 og den derefter indrettede Kongerække bagenfor Historia Norvegiæ, fol. 18. a., maa man

antage, at de have været udtrykkeligt nævnte som Haakons Regjeringstid i et eller andet gammelt og paalideligt Kvad, som nu er tabt, men uden nogen bestemt Angivelse af fra hvilket Tidspunkt de skulle regnes, saaat man altsaa var uvis, om man skulde regne dem fra Sigurd Jarls Død 962, eller fra Harald Graafelds Død. Det samme maa gjelde om den anden Talstørrelse, der forekommer i Tidsangivelserne angaaende Haakons Regjering, nemlig de 12 eller 13 Aar, efter hvis Forløb han deeltog i Harald Gormssøns Kamp med Kong Otto, og siden gjorde sig uafhængig af Harald. De nævnes uden nogen nærmere Bestemmelse, i Fagrskinna Cap. 46, men regnes derimod fra Harald Graafelds Død i Olaf Tr. Saga og hos Snorre. Odd Munk har, som vi see, regnet begge Dele fra Harald Graafelds Fald. Dette viser sig imidlertid strax ved første Øiekast at være urigtigt, thi da der med Hensyn til Tiden, da Haakon Jarl blev dræbt og Olaf Tryggvesøn blev Konge, ej hersker synderlig Tvivl, men disse Begivenheder med Bestemthed ere at henføre til 995, maatte Harald Graafeld isaafald være falden 962 eller 963, hvilket er umuligt, da han, hvor kort han end kan have hersket, dog altid herskede i mere end eet eller to Aar efter sin Formand Haakon den Godes Død 961. De 33 Aar ere altsaa aabenbart at regne fra Sigurd Jarls Død, der forefaldt i den anden Vinter efter Kong Haakons, altsaa 962. Da der nu er den største Sandsynlighed for, at begge Tidsangivelser oprindelig ere regnede fra samme Punkt, faa vi herved ud, at Toget mod Keiser Otto forefaldt 13 Aar eller i det 13de Aar efter Sigurd Jarls Død, altsaa i 974 eller 975, hvilket ogsaa paa det nøjeste stemmer med den paalidelige tyske Forfatter Thietmar af Merseburg's Beretning (III. 4), at Keiser Otto II ikke lang Tid efter sin Tronbestigelse (973) gjorde et Tog til Danmark og betvang Befæstningerne ved Slesvig: for hvilket Tog Tiden nærmere bestemmes hos andre Annalister, nemlig hos Lambert af Aschaffenburg og Albert af Stade til 974, hos Annalista Saxo til 975. Denne Beregning bekræftes ogsaa paa det klareste af Thjodrek Munk, der i Cap. 5 regner Haakons Regjeringstid til 30, og i Cap. 6 Keiser Otto d. 2dens Tog til det 10de Aar efter Harald Graafelds Fald; han borttager saaledes baade fra de 33 og de 13 Aar trende, hvilke han altsaa regner for den Tid, i hvilken Harald Graafeld overlevede Sigurd Jarl; Haralds Død henfører han følgelig til 965, Ottos Tog til 975, og Haakons Død til 995. Vistnok siger Thjodrek i Cap. 4 om Harald Graafeld, at han i 12 Aar „gentem Norvegicam vehementer afflixit,“ men da det ikke udtrykkeligt ligger i disse Ord, at han i al den Tid herskede over Norge, ere disse 12 Aar sandsynligviis oprindeligen regnede fra den Tid, han og hans Brødre begyndte at bekriige Norge, nemlig i Haakon Adelsteensfostres 19de Aar, altsaa omkring 953—954, hvilket nøjagtigt indtreffer 11—12 Aar før 965.

Are frode har imidlertid, hvis man skal tro det udtrykkelige Udsagn i Olaf Tryggv. Saga Cap. 53, der ogsaa er gjentagen hos Snorre Cap. 13, beregnet Harald Graafelds Død til 15 Aar efter Haakon den Godes, og 13 efter Sigurd Jarls. Denne Beregningsmaade er den, som sædvanligviis følges, og som ogsaa er kommen ind i Annalerne; efter den falder altsaa Harald Graafelds Død 975 eller 976, og Keiser Ottos Tog 12 eller 13 Aar derefter, altsaa 988. Derved opnaaes den Fordeel, at Olaf Tryggvesøn, efter hiin Fortælling i Jomsvikingasaga, kan deeltage i Toget mod Danevirke. Men paa Historien gjøres Vold, thi Otto II var allerede død i 983, og det hjælper kun lidet, at Olaf Tr. Saga ikke, som Thjodrek, nævner Otto II (*rufus*) men Otto III (d. unge), thi denne var da kun et Barn, og gjorde intet saadant Tog til Danmark, medens derimod, som vi nu have seet, ikke engang Odd Munk oprindeligen, ligesaa lidt som Fagrskinna, veed noget om at Olaf skal have

deeltaget i Toget. Ares Tidsregning maa derfor her erklæres for aldeles urigtig, saavel som den Maade, paa hvilken Snorre og Olaf Tryggvesøns Saga efter ham søge at udfylde Harald Graafelds Regjerings Tid, der naturligtviis er bleven dem altfor lang, da den i Virkeligheden, hvad ogsaa Fagrskinna (Cap. 36) strengt taget antyder, ikke omfattede mere end fire, paa det 5te Aar, jevnfør Kormaks Saga. At maaskee en Læse- eller Skrivfeil her er med i Spillet, vil nedenfor (S. 91) blive viist. Forresten tør det nok hælde, at Arc Frode etsteds har fundet den Angivelse, at Harald skulde have været Konge i 15 Aar, thi disse 15 Aar kunne have været regnede fra Aaret 950, da hans Fader Erik Blodøxe, efter Sammenligning med de engelske Annalers og vore egne Sagas Udsagn, faldt i England. Jon Lopssøns Encomiast (Str. 18) nævner kun 9 Aar; disse have maaskee været regnede fra Aaret 956, da Haralds ældre Broder Gamle faldt i Slaget paa Frædø. I Ågrip (Cap. 8) er Tallet utydeligt, men da det siden (Cap. 11) heder at Haakon regjerede 20 Aar efter hans Død, hvorved altsaa tilsammen 35 Aar udbringes, maa paa første Sted Tallet 15 være meent, og følgelig Arc Frodes Beregning være fulgt. Historia Norvegiæ (fol. 8. 6.) nævner 14 Aar, og synes saaledes omtrent at følge samme Beregning.

ennu siðarasta sinni] Cod. Arn. har istf. dette „*i Limafjörð.*

nökkurru-áidar] I Cod. Arn. *nokkurum vetrum síðar.* Der nævnes her intet om, at Jomsvikinge-Toget forefaldt efter Harald Gormssøns Død, snarere skulde man antage, at han efter Sagaskriverens Mening da endnu var i Live. Dette siges, som bekjendt, udtrykkeligt af Saxo (10de Bog, S. 483—485), og det synes derhos ligefrem at ligge i de Ord, der i Olaf den helliges Saga Cap. 50 (hos Snorre Cap. 34) lægges Kong Rørek i Munden: „en er þeir urðu úsáttir Haraldr Danakonungr ok Hákon jarl, þá herjuðu Jomsvíkingar i Noreg, en þá reis i móti þeim allr múgr ok margmenni, ok hratt þeim úfriði af ser; eggjuðu menn þá til þess Hákon jarl at halda landi fyrir Danakonungi ok verja oddi ok eggju.“ At „Danakonungr“ paa det sidste Sted synes at gjelde Harald ligesaavel som paa det første, kan ej negtes. Andre Omstændigheder, som det her vilde blive for vidtløftigt at omtale, men som ere opregnede i „det norske Folks Historie, 2den Deels 2det B. Side 103 Not., tale ligeledes for at henføre Jomsvikingetoget til Harald Gormssøns Tid, eller Vintren 985—986, trods Jomsvikingasagas, Fagrskinna's, Olaf Tr. Saga's og Snorres (dog vistnok oprindeligt kun fra een fælles Kilde hentede) Angivelse, at det skulde have fundet Sted under Svein Tjageskegg og Vintren 994.

.i. skipa]. Cod. Arn. hør „*lxx. skipa annars hundrads*“, og røber heri atter, at dens Afskriver har benyttet Jomsvikingasaga, thi medens saavel Olaf Tr. Saga (Cap. 86), som Snorre (Olaf Tr. S. C. 41), og Fagrskinna (Cap. 57), altsaa alle Sagaer, paa Jomsv. Saga nær, tillægger Jomsvikingerne 60 Skibe, er det alene Jomsvikingasaga (Cap. 38) der giver dem „*lxx annars hundrads*“. Derimod synes det at være egent for Odd Munk, at lade Jomsvikingeslaget vare i 3 Dage; det samme fortælles, kun vidtløftigere, i Cod. Arn. Cap. 15.

þorgerði Hólgafrúði] Cod. Arn. har „*þ. Hólgafrúði.*“ Den Søn, Haakon offrede, kaldes i Ol. Tr. S. Cap. 90, hos Snorre (Ol. Tr. S. C. 47) og i Jomsv. S. Cap. 44 Erling, medens Fagrskinna (C. 69) omtaler Erling som en af Anførerne i Slaget, og veed intet om Ofringen. Ol. Tr. S. og Jomsv. S. give Erling en Alder af 7 Aar. Til Ofringen sigter ogsaa Bjarne Biskop i Jomsv. drapa Str. 29, ligesom den tillige omtales af Saxo.

ok hon kom — orrostu] Cod. Arn. tilføjer: „*oc gerðiz þá ógurleg orrosta með hagli.*“ Hette Haglvejr omtales i alle Beskrivelser over Slaget.

Ok þá flyði o. s. e.] Foran dette Punktum indsk. Cod. Arn.: „Eiríkr Hákonarson veitti harðar atlögur ok feldi marga menn.“

Búi var eptir með 30 skipa]; dette udelades i Cod. Arn., som derimod fortæller at Sigvalde flygtede med 30 Skibe, aabenbart for ej at modsige den ovenanførte Angivelse efter Jomsv. Saga. Olaf Tr. S. Cap. 90 og Snorre C. 44 lade Sigvalde flygte med 35, og 25 ligge tilbage. Jomsv. S. Cap. 45 nævner 24 Skibe. Om Buc, hans sidste Kamp, og hvorledes han sprang ombord med Armstumperne i Kisteringene fortæller Cod. Arn. omstændeligere, men udelader derimod, hvad der her meldes om Vagn.

Cap. 12. i Austrriki ok Vestrlöndum]. Dette Tillæg udelades i Cod. Arn. *klaka]* alene orthographisk Egenhed for „klakka.“

S. 16.

i Garda austr]. Det er en Egenhed for Odd Munks Bearbejdelse af Olafs Historie, at han lader Thore klakka med Følge opsøge Olaf i Gardarike, uden dog i Forvejen at fortælle, at Olaf atter var dragen derhen; medens derimod den større Ol. Tr. S. og Snorre lade ham opsøges af Thore i Irland, og umiddelbart derfra drage til Norge. Forat han desuagtet paa Vejen fra Vesten til Norge skal kunne christne Sigurd Jarl af Orknø, maa Odd Munk (Cap. 16) lade ham gjøre en særegen Reise til England Aaret efter sin Tronbestigelse. Odds Angivelse har dog, som man seer, været fulgt af Kristnisagas Sammensætter, idet han (Cap. 6) siger: „Olafur k. fór af Írlandi ok austr í Hólmgarði, en or Hólmgarði til Noregs, sem ritat er í sögu hans.“ Den Saga, hvortil her sigtes, maa altsaa være den nærværende. Om denne Periode af Kong Olafs Liv maa der selvfølgelig have været to aldeles forskellige Beretninger, af hvilke man dog ved første Øjekast kan skjønne at den, vor Saga følger, er aldeles urigtig. Endog Adam af Bremen (II. 34) antyder at Olaf kom fra England umiddelbart til Norge.

Josteinn og Karlshöfuð]. Snorre nævner dem ej paa dette Sted, men Udeladelsen synes alene at være vilkaarlig, da deres Deeltagelse i Planen allerede fra først af maa have dannet et af Fortællingens Hovedpunkter. Han nævner ogsaa Jostein senere, saavel i Cap. 58 som i 102. Jostein og Karlshoved omtales ligeledes korteligt, tilligemed Thores forræderske Plan, af Thjodr. Munk Cap. 7. At Jostein virkelig omt. ved 994 opholdt sig i England hos Olaf, sees deraf, at han (*Jústegen*) nævnes tilsammen med Olaf (*Anlaf*) og „*Guðmund Stegitans sunu*“ som dem, med hvem Ædhelred sluttede det endnu blandt de gamle engelske Love opbevarede Forlig af 994, see Thorpes Udg. af de gl. engelske Love S. 121, jfr. Chron. Sax. ved 994. Man tør derfor ikke med Bestemthed paastaa, at Fortællingen om Josteins og Karlshoveds Reise til Olaf m. m. alene skyldes Odd Munks Bearbejdelse af dennes Levnet, skjønt den rigtignok i den Form, hvori den nu findes i den større Olaf Tr. Saga, især Flatøbogens Bearbejdelse, umiskjendeligt viser sig at være hentet derfra. Jfr. Skálholt-Udg. I S. 210 fg. Frn. S. Cap. 93 fg.

Scarabróðir]. Dette omtales ej andensteds.

vi skipum]. Ol. Tr. Saga C. 94 og Snorre C. 52 nævner kun 5 Skibe.

hláðin . . . gersinum]. Cod. Arn. har: „hláðin mörgum dýrlegum gripum, gulli ok gimsteinum ok ágætligum pellum ok allskyns farmi er fásénn var í Norðrlöndum. (C. 16).

þjálfahellir]. Stedet nævnes ogsaa hos Thjodrek Munk, Cap. 10, ellers ingensteds.

undir yfir skipum] synes at være Skrf. for „yfir skipum“, saal. læser Cod. Arn. *Fidr].* Historien om Finnen fortælles og i Fltb., Skálh. Udg. S. 227 fgg.; og

er her øjensynligen laant fra Odd Munk; den udelades i Ol. Tr. S. Cap. 99, 100, begge have dog umiskjendeligt benyttet Odd.

S. 17.

býsna skal til batnaðar]. Saal. og Fltb., Skálh. Udg. I S. 218. Cod. Arn. har „býsna skal at betr verði.“ Ordsproget har Alliteration.

elda]. Cod. Arn. har „ljós.“

S. 18.

Cap. 13. Cod. Arn. 17. ok ránsmaðr.] Istf. dette har Cod. Arn.: „svá at margir kölluðu hann Hákon hinn illa“.

Þorleifr íslenskr maðr &c.] Cod. Arn. navngiver ikke Manden eller Aarsagen, hvorfor Nidvisen digtedes: „svá er sagt at einn íslenskr maðr hafi ort um hann langt kvæði ok illt ok sett með mörgum lutum illum ok fáheyrðum“. Der sigtes her til Thorleif Jarlaskald, om hvilken den større Olaf Tr. Saga indeholder en omstændelig þátt, see Fornm. Sögur III. S. 89. Skálholt-Udg. I. S. 202.

en mesti blótmaðr &c.] Cod. Arn. har: „Hákon hafði meira átrúnað en flestir menn aðrir á blótum“. Derpaa tilføjer den, hvad der kun er en Gjentagelse af det foregaaende: „ok sá hlutr gerðiz svá fullkominn með hánum, at ástin hitnaði til saurlífs, svá at hann hafði við hönd sér konur manna ok stórættaðar, ok margar meyjar, ok vátu þá með hánum viku eða mánað, ok sendi þá heim svívirðar til feðra sinna ok mæðra“.

Den her følgende Fortælling om Brynjulf meddeles ogsaa i Olaf Tr. Saga, Cap. 101; men da denne strax derefter (Cap. 102) ogsaa meddeler den anden Beretning om Gudrun Lundarsol, og lader det være dennes Mand, Orm Lyrgja, der tilvejbrogte Opstanden mod Jarlen, kan den ej, som Odd Munks Bearbejdelse, gjøre denne Opstand til en Følge af Brynjulfs Bestræbelser, men siger kun: „var þá við sjálfst at þeir mundi upphlaupa“. *Ágrip* (Cap. 11) omtaler kun Tildragelsen med Gudrun Lundarsol. Snorre (Cap. 53) dvæler ogsaa fornemmelig ved denne, men hentyder dog derhos med et Par Ord til Brynjulfs Historie. Man skulde derfor visselig formode, at der oprindelig har været to forskjellige Sagn om Anledning til Opstanden mod Haakon, nemlig eet, der berettede om Brynjulf, et andet, der berettede om Gudrun og Orm, og at de først senere ere blevne satte i Forbindelse med hinanden. Imidlertid see vi, at nærvær. Haandskrift af Odd Munks Sagabearbejdelse nedenfor, (Cap. 41), hvor Orm Lyrgja bliver omtalt som en af Bondehøvdingerne ved Thinget paa Frostena, tilføjer et Par Ord om, at han var den som „gerði för at Hákon jarli“, hvilket viser, at Afskriveren ogsaa har kjendt det andet Sagn.

snemma um morgun &c.] Cod. Arn. har: „var Brynj. kominn í hvílu hjá konu sinnir“, hvilket antyder at det var om Aftenen. Saaledes ogsaa Olaf Tr. Saga Cap. 101.

hljóp upp.] Cod. Arn. tilf.: „en þeir toku húspreyju hans“, hvilket i nærv. Cod. aldeles ikke omtales.

mikit hof] Cod. Arn. har: „þat hit mikla hof er þar stóð hafði hann eignat útalegum goðum“.

fróknasstr ok órvastr] det sidste Epitheton udelades i Cod. Arn.

Sveinn ok Erlendr] Snorre, (Cap. 19), tilføjer ogsaa Heming, og vist er det, at Erik senere af Skalden Haldor Ukristne kaldes Hemings Broder, see Fagrsk. C. 82, Ol. Tr. S. Cap. 258. Fagrskinna Cap. 65 nævner som Haakon og Thoras Børn Svein og Bergljot, derhos Erling, Heming, Erlend og to Sigurder.

S. 19.

til skipanna] Cod. Arn. tilf.: „er skamt vörn frá bæ jarls“.

Ifølge Olaf Tr. S. Cap. 103 og Snorre Cap. 53, 54, gik Haakon aldeles ikke til Skibene, og blev heller ikke overfaldt paa Lade, men derimod paa Medalhuus, hvor han just opholdt sig; han gik med sin Skare i en afsides Dal og lod den adspredde sig, medens han selv søgte Skjul, først i Jarlshulen, siden paa Rimul; han lod sende Bud til sin Søn Erlend, at han skulde drage med Skibene, der laa ved Viggan, ud efter Fjorden, og talte selv om at ville støde sammen med ham paa Møre. Antallet af Erlends Skibe var ifølge disse Sagaers Fortælling 3, ikke 2, af Olafs 5, ikke 9.

Cap. 14. C. A. 18. Beretningen om Erlends Drab stemmer, paa det nær at Haakon først flygtede fra Skibene, i det Hele taget med den i Olaf Tr. Saga Cap. 103 og hos Snorre.

tiguli] Enten Forkortning eller Skrivfeil for *tiguligi*.

með fylkðu] Cod. Arn. har: „sló þá saman liðinu í eina fylking“.

S. 20.

á einni mikilli] her nævnes ikke Aaens Navn, nemlig Gaul.

hón hét þora.] Navnet udelades i Cod. Arn.

Fortællingen om den gamle Mand, der advarede mod Jarlens Kneb, da Kappen blev funden paa Isen, findes og i den større Olaf Tr. Saga, men udelades af Snorre. Af Karks Drømme, som her meddeles, hensees Olaf Tr. S. og Snorre den om den sorte Mand, der melder „Ulles“ Død og at „alle Sund vare lukte“, til Opholdet i Jarlshulen i Gauldalen, de to andre derimod til Opholdet i Graven under Svinestien. Den sidste, om Hesten, som Olaf gav Kark, lyder hos Snorre saaledes, at Olaf lægger en Guldring om hans Hals, hvilket Jarlen udtyde med at Olaf vil lade en blodrød Ring lægge om hans Hals, d. e. halshugge ham, Olaf Tr. Saga Cap. 104 combinerer som sædvanlig begge Varianter paa en højst ukritisk Maade. Ágrip (Cap. 11) omtaler Opholdet i Jarlshulen og de Drømme (om Ulle og Sundene), som Kark der havde, derimod nævnes der intet om Drømmene under Svinestien.

S. 21.

Cap. 15. C. A. 19. *Nórr.*] Cod. Arn. har *Nóri*; her sigtes til den bekjendte vistnok i den senere Deel af Middelalderen opdigtede Fortælling om Fornjot og hans Ætlinger Nor og Gor, der underkastede sig Norge, som fik Navn efter den første, medens Landets enkelte Dele fik Navn efter deres Sønner og Sønnesønner. Fortællingen er paa to Steder, med nogle faa indbyrdes Afvigelser, optagen i Flatøbogen, nemlig som Indledning, deels til de norske Kongers, deels til de orknoiske Jarlers Historie; siden har den, under Titlen: „Fundinn Noregr“ eller „hversu Noregr byggðisk“, været aftrykt paa flere Steder, allersidst i Fornaldar Sögur norðurlanda 2det Bind.

en i vestr Englandshaf.] Cod. Arn. har: *en vestr frá er England*; handles her kun om at opregne Norges Nabolande, vilde denne Læsemaade være rigtigst; vor nærv. Codix synes kun at ville opregne Grændserne.

ok er lengð landsins.] Foran disse Ord indskyder Cod. Arn. „Noregr er vaxinn með 3 oddum“.

or súðri.] Cod. Arn. har „or utsúðri“.

Vegistafs.] Cod. Arn. har „*Veggestafs*“. Navnet skrives ogsaa „*Ægistaf*“; det siges i „*Historia Norvegiæ*“ fol. 2. a, at adskille Bjarmeland fra Finmarken, og maa være at søge etsteds paa den nordlige Kyst af det hvide Hav, mellem Varsugha og Kandalax. I den ældre Olaf d. hell. Saga Cap. 29, nævnes ogsaa „*Ægestaf*“ som Norges nordlige, og „*Elfr*“ (Gautelfr) som dets sydlige Grændsepunkt. Jvfr. Fagrsk. C. 71. Den samme Saga nævner i Cap. 40 som Norges „*Landamæri*“: „*Glaumsteinn* fyrir sunnan, *Nanes* fyrir norðan, *Eiðaskógr* fyrir austan, *Öngulseyjarsund* (*Menai Strait*) fyrir vestan“. Hvor *Glaumstein* og *Nanes* nu ere at søge, vides ikke.

England til 995. Derimod opstille Snorre og de der stemme med ham, hvoriblandt ogsaa de islandske Annaler: Fødsel 969 (saal. Ol. Tr. S. C. 43, 968 enkelte af Annalerne); Reise fra Sverige 972 (971), i Trældom til 978 (977), i Gardarike til 987 (986); i Vendland til 989 (988); Slaget ved Danevirke 988, Olafs Daab til 993 (992), Ankomst til Norge 995 (enkelte 996). Sammenligner man denne Tidsregning med Odds, da vil man med Forundring finde, at de samme Tal, vi have godtgjort at være simpelthen Skriv- eller Læse-Feil enten i nærværende eller den arnamagnæanske Codex, nemlig 9 istedetfor 11, hvor der handles om Opholdet i Rusland, og 26 eller 27 istedetfor 22, hvor der handles om hans Alder ved Ankomsten til Norge, netop ere de, som Snorre eller den, der først opstillede den af ham fulgte Beregning, har benyttet. I denne Beregning forekomme altsaa ikke mindre end tre Tal, der beviisligen grunde sig paa en blot og bar Læsefeil, nemlig foruden de to sidstnævnte ogsaa hiint Femten for Antallet af Harald Graafelds Regjeringsaar. Vi lære heraf, hvor lidet der overhoved er at stole paa Snorres eller hans Autoritets Tidsregning for hine tidligere Aarhundreder. Men vi erfare tillige, at de nys paapegede Læsefejl allerede maa have været indkomne i det Verk, som Snorre eller hans umiddelbare Autoritet benyttede. Dette Verk kan maaskee have været et nu tabt chronologisk Skrift af Are. Men snare er det hverken mere eller mindre end en Afskrift af Odd Munks Olafssaga, og maaskee endog af det samme Exemplar, efter hvilket nærværende Codex er copieret.

S. 23.

Formen „Aren froðe“ ligesom forhen „Alen auðge“ er merkelig, da det eller ej er sædvanligt, ogsaa ved Egenavne sløjfe det postpositive „hinn“ sammen med Nomen.

Einar þambarskelmir o. s. v.] Denne Form af Navnet er ikke usædvanlig. Ordet *skelfa* d. e. bringe til at skjelve, vibrere, er almindeligt, især i Poesi, om Bueskydning. Einar, Aastrid og Erling Skjalgsson nævnes ikke andetsteds blandt de Personer, hvis Fortællinger laae til Grund for de senere nedskrevne Beretninger om Kong Olaf. Thorkell Dydrill og Gudbrand af Dalene nævnes nedenfor (Cap. 37, 38). Den første maa og, hvad det af ham oplevede Syn angaaer, have været Hjemmelsmand for Skalden Hallarstein, sandsynligviis den samme som Stein Herdisarson, see *Script. hist. Isl* III. S. 243 sqq.

Cap. 16. Den her meddeelte Beretning om Reisen, som Olaf Tryggvesøn skulde have foretaget til England og Orknø efterat have opholdt sig en Vinter i Norge, er lidet sandsynlig, men staar i den nærmeste Sammenhæng med det tidligere fremsatte, end usandsynligere Udsagn, at Olaf skulde have vendt tilbage til Gardarike, førend han kom til Norge, og at det var her, hvor Thore Klakka og Ledsagere søgte ham. Thi naar han umiddelbart fra Gardarike ankom til Norge, kunde han ej have medbragt Prester fra England eller paa Vejen have christnet Orknø eller rettere dets Jarl, hvilket dog, som man af de samtidige Skaldevers kan see, maa være sandt, og hvormed der saaledes allerede længe før Odds Tid maa have været paalidelige Beretninger. Odd Munk havde altsaa ingen anden Udvej end at lade Olaf gjøre en ny Reise til England.

Jon byskup &c.] Dette Sted lyder saaledes hos Thjodrek (Cap. 8): „Olavus . . . . . sumsit secum viros religiosos, Sigwardum videlicet episcopum, qui ad hoc ipsum ordinatus fueret, ut gentibus prædicaret verbum dei, et nonnullos alios, quos habere secum poterat, Theobrandum presbyterum Flandrensem, nec non & alium Thermonem, presbyterum etiam; habuit et diaconos aliquot.“ I *Ágrip* (Cap. 10) er det ligefrem oversat: „ok hafði með sér Sigurð byskup, er til þess var vígðr, at boða lýðum guðs nafn, ok enn nekkvera lærða menn, þangbrand prest

ok þormóð, ok enn nekkver djökn.“ Det gjenkjendes ogsaa i *Histor. Norvegiae* fol. 10. a. „habens secum Johannem episcopum & Tangbrandum presbyterum . . . habuit etiam alios plures dei ministros, qui omnes uno ore euangelizare Christum gentilibus coepere.“

Sigurd jarl Hlöðrissunnr] Jfr. Olaf Tr. Saga, Cap. 98; Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 52, Orkn. Saga Cap. 1. Beretningen paa sidstnævnte Steder lyder noget forskjelligt fra den paa nærværende. Der tales ikke om, at Olaf skal have truet hans Søn paa Livet, derimod siges der, at han medtog ham som Gisel til Norge, hvorom igjen Odd intet veed. Thjodrek (Cap. 6) følger den samme Fremstilling som Odd, og det synes saaledes som om han ogsaa her haft ham eller hans umiddelbare Kilde for Øje. Dog tilføjer han Navnet paa Jarlens Søn, hvilket ej findes i nærv. Haandskrift af Odd, og kalder ham Thorfinn; øjensynligt efter sin egen urigtige Gising, i det han har antaget denne Søn for den berømte og mægtige Thorfinn, som dog først senere blev født. Cod. Arnam. (Cap. 23) saavel som de øvrige Beretninger kalde den her omhandlede Jarlesøn *Hvelpr* eller *Hundi*, og Ol. Tr. S. tilføjer at han blev døbt under Navnet Lødver, men døde under Opholdet i Norge. Fremsettelsen af begge Former, „Hvelpr“ eller „Hundi“, tyder hen paa at man herved har søgt at gjengive et ikke norsk, rimeligviis gaelisk Navn, der, oversat paa Norsk, betydede „Hund“ eller „Hvalp.“ I gaelisk findes to slige Navne, der begge forekomme i den skotske Konge- og Jarle-Historie, nemlig *Cuilen* (der ogsaa under Formen *Kylan* findes i Landnama II. 1), og *Madidh*, bekjendt i Sagaerne under Formen *Maddadr* og *Moddan*. I Aaret 969 døde en skotsk Konge ved Navn *Cuilen*, der i den gamle skotske Kongefortegnelse, som efter den Colbertske Codex er aftrykt i Johnstones „Antiquitates Celto-Normannicæ“, hvor flere af de skotske Navne findes oversatte paa Latin (f. Ex. „Niger“ istef. „Dubh“), kaldes „Caniculus“. Det er derfor ikke usandsynligt, at Sigurds Søn hed *Cuilen*, og at hans Moder, hvis Navn ej findes opgivet, har været en Datter eller Frænde af ham. Det Tillæg, som vedføjes i nærv. Codex, at Jarlens Søn opfødtes i en anden Ø, udelades i Cod. Arn.

ok sidan för Ólafa] Cod. Arnamagn. har: „För þá Ólafa konungr með líði sínu til Noregs, ok byrjæði hánun vel, sigldi hann nú með gleði mikilli; mátti þar sjá kappsiglingar miklar ok fgr skip.“

S. 24.

Cap. 17. Jvfr. Cod. Arn. Cap. 25, 26, 27; Ol. Tr. S. Cap. 141, Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 61. Sagnet om St. Martin omtales ogsaa i Ol. Tr. S., men udelades hos Snorre, der forørigt meddeler den ligesaa usandsynlige Rest af Fortællingen. Snorre har forresten vist Ret, naar han lader det være Rogalands, ikke Hórdalands, Befolkning, som christnes.

Cap. 18. Legenden om Sunniva udelades aldeles af Snorre, men meddeles derimod i den større Olaf Tr. Saga, Cap. 106—108, men i en anden Orden; den begynder med Historien om Sunnivas Reise, derpaa følger Beretningen om Hovedets Opdagelse, og endelig slutter det Hele med Fortællingen om Albanus. Dog udelades den her i Cap. 19 optagne Fortælling om Bonden, der skulde opsøge sin Hoppe og fandt Lys skinnende over de Helliges Been. Dog er det karakteristisk, at medens Odd Munk uden allermindeste Tvivl meddeler Beretningen om Albanus, Sunnivas foregivne Broder, der ledsagede hende, fremsætter Ol. Tr. S. Cap. 108 dog den Mulighed, at denne Albanus ej er nogen anden end den bekjendte engelske Protomartyr S. Albanus.

— *þórdur Egileifarsunnr ok þórdur Jörunnarsunnr*], see ovf. S. 73.

S. 23.

Jóni byskupi] Cod. Arn. Cap. 25 har: „Jón byskup, er Sigurðr hét öðru nafni.“

uns þeir vǫru or skirnar klæðum] Dette udelades i Cod. Arn., der her i det Hele taget er noget mere kortfattet.

S. 25.

Cap. 20. I dette Capitel begynder i Cod. Arn. en Lacune, ved Ordene: „ok fól hon sik á hendir allzvaldanda guði; nú hófu þau upp . . .“ der omtrent svare til nærv. Haandskrift „ok báðu guð visa sér leið sem hann vildi at þau fœri.“ Lacunen ophører først i det Capitel, der svarer til nærværende Haandskrifts Cap. 23.

S. 26.

Den her meddeelte Notis om Kirkerne paa Sellø er højst merkelige. Naar det heder at der ere fem Kirker, og dog tilsyneladende 6 opregnes, maa dette nødvendigviis være saaledes at forstaa, at Fylkeskirken og Christkirken er een og den samme. Navnet „Christkirke“ plejer idetmindste i Norden at antyde en biskopelig Kirke eller Kathedralkirke. See nærmere Langes „Norsk Tidsskr. for Vidensk. og Litteratur“, V. S. 35.

S. 27.

Cap. 21. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 143, 147. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 62—64. Ölmod den gamle, Hördekaares Søn, nævnes i Landnåma (I. 4.) som samtidig med Ingulf, Mands første Colonist. Da han nu umuligt kan have været samtidig baade med Ingulf (870) og Olaf Tryggvesøns Nærværelse paa Gulathing 996, maa der paa et af Stederne være en Fejl. Olaf Tr. Saga Cap. 147 nævner ikke Ölmod paa sidste Sted, men taler kun om „en Høvding“; man maa saaledes formode, at Snorre har laant hans Navn fra Odd Munk. En halv fabelagtig Person maa han vel, som hans Frænde Thorleif spake, have været, især at dømme efter det Sagn, nærv. Codex antyder, at han skulde have overvundet 9 Konger.

— *fadir kennar er Lodinn*] At Anstrid var Lodins Datter og Kong Olafs Halvsyster, siges kun her; Snorre og Ol. Tr. Saga lade hende være Olafs Heelsyster.

S. 28.

Cap. 22. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 57, 59. Snorre, Ol. Tr. S. Cap. 140. Thjodr. M. C. 13. Snorre henfører Vikens Christning til Olafs første Aar, Ol. Tr. S. til hans andet Aar, men begge sætte den foran alt andet, hvad han forøvrigt i dette Aar foretog sig.

Cap. 23. Denne her omtalte Begivenhed sætte saavel Snorre som Olaf Tr. Saga i umiddelbar Forbindelse med Blotgildet paa Mæren og Jærnskegges Drab, hvilket Odd Munk omtaler særskilt, og og henfører til Olafs 4de Aar, see nedf. Cap. 41, i den arnam. Cod. Cap. 50. Saavel Snorre som Ol. Tr. Saga henfører altsammen til Olafs tredie Aar, men Snorre til Midsommerstiden (C. 73—76), Ol. Tr. S. til Midtvinter (Cap. 166—67).

S. 29.

Cap. 24. lifði Eiríkr kr. 10 vetr o. s. v.] Jvfr. ovf. Cap. 7. Fornm. S. V. 250. Cod. Arn. Cap. 28 har paa dette Sted istf. *Odinn* den besynderlige Form „Oddiner“. Her tilføjer Cod. Arn. en heel Deel, der ej findes i nærv. Codex, nemlig om Styrbjørns Fald, og om Harald Grenskes Indebrænding ved Sigrid storraade. Om Sigrid storraade tillægges det, at Kong Erik, efterat have skilt sig fra hende, satte hende til at herske over Gautland, hvilket, merkeligt nok, desforuden alene findes i den legendariske Olaf d. helliges Saga Cap. 1, hvorfra Afskriveren af Cod. Arn. synes at maatte have hentet det. En anden Oplysning, der ikke findes i noget

andet bekjendt Ildskr., er at Thore, den berømte Thore Hunds Fader, blev indebrændt med Harald.

ok þá er Ol. konungr frétti] Cod. Arn. Cap. 29 har her: „oc er Ol. k. Tr. s. heyrði, at svá mikit orð fór af þessi dróttningu, er reð fyrir Gautlandi, þá vildi hann fá þat ríki ok hana með dróttning; sendi hann þá göfuglega menn til Uppsala í Svíþjóð, því at hou var þá þar, ok bera þeir henni erendi síns herra, ok segja allan atburð sinnar ferðar.“ Denne første Begivenhed med Ringen, som her henføres til Olafs andet Aar, henfører Snorre (C. 66) ligeledes til hans andet, Ol. Tr. S. til hans 3die. Disse, saavel som Thjodrek Munk Cap. 13 sætte den i umiddelbar Forbindelse med Olaf d. Helliges Daab.

Cap. 25. Istf. dette Cap., der umiskjendeligt indeholder Odds egen Beretning, har Cod. Arn. (Cap. 30) et, der er laant fra Jomsvikingesaga Cap. 36, med hvilket det næsten Ord til andet stemmer (jvfr. Ol. Tr. S. C. 85). Derved er hiin Cod. kommen til at sævne den mærkelige Beretning, som findes i nærv. Cap. 25, og ellers kun forekommer (skjønt med enkelte Forandringer) hos danske Forfattere (see Saxo, S. 491, Sven Aagesøn, Cap. 4) at Kong Sven udløstes ved at betale sin Vegt i Guld.

S. 30.

Cap. 26. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 149. Snorre, Cap. 65. Cod. Arn. Cap. 31 fortæller Begivenheden noget vidtløftigere. Saavel Ol. Tr. S. som Snorre henføre den ligeledes til Olafs 2det Aar.

Cap. 27. Overskriften „heidmonnum“ istf. „seiðmonnum“ synes at være opstaaet derved, at Afskriveren har villet sætte „heidnum monnum“, men senere har betænkt sig, og dog glemt at rette „h“ til „s“.

Sæmunds]. Det er mærkeligt nok, at Sæmund her anføres som Autoritet, ej alene for Thinget paa Dragseid, men ogsaa for Beretningen om Seidmændenes Brand. Sæmund maa altsaa her have afveget betydeligt fra de Kilder, Snorre og Olaf Tr. S. fulgte, da disse lode Seidmændene forkyndes fredløse paa et Thing i Tunsberg, og indebrændes der, eller etsteds i Nærheden, medens Odd, anførte Sæmund som Hjemmel, lader Fredløsheds-Erklæringen skee paa Dragseid og Branden paa Nidarnes. Thjodrek Munk (Cap. 11) henfører Branden til Templet paa Mæren, idet han maaskee forvexler denne Begivenhed med Jernskegges Drab. Snorre (Cap. 69) henføre ellers Indebrændingen til Olafs 3die, Olaf Tr. S. (Cap. 195) til hans 4de Aar.

hin þriði maðr] Cod. Arn. har „hinna þriði maðr eða hinn fjórði.“ Ol. Tr. S. Cap. 195 og Snorre Cap. 69 ere enige om at kalde ham en Sønneseøn af Harald Haarfagers snidkyndige Søn Ragnvald Retulbure.

S. 31.

Cap. 28. Hvad der her fortælles om Roald, synes tildeels at være det samme, som Olaf Tr. S. Cap. 210, 211 og Snorre Cap. 85 fortæller om Raud hin Ramme, der ligeledes boede paa Godø (i Saltenfjord) og ved sine Hexekunster vakte en Modvind, som alene Biskoppen kunde besejre. Men hvad Snorre og Olaf Tr. Saga fortæller om hans Dødsmaade, nemlig at Kongen lod en Orm drive ind ad hans Mund, henfører Odd Munk (nærv. Ildskr. Cap. 43, Cod. Arn. Cap. 52) til en langt anden Begivenhed. Og ikke nok hermed, forekommer der hos Odd (Cap. 42, Cod. Arn. Cap. 51) endnu en Roald, der ligeledes er Troldmand og opvækker store Brændinger i Havet, forat hindre Kongen fra at hjemsege ham, men dog tilsidst bliver overvunden og dræbt. Denne Roald er, uagtet han her paa sidste Sted siges at have boet i Moldafjorden, umiskjendeligt den samme Person som den i nærv. Cap. 28 omtalte Roald i Godø.

drepa hann] Cod. Arn. Cap. 34 har: „festa hann upp á hávan gilgn.“

Cap. 29. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 194, Snorre, Cap. 68. Snorre stemmer her forsaauidt bedre med Odd, som han virkelig lader Olaf reise sydefter for at fri til Sigrid umiddelbart efter hans første forgyeves Forsøg paa at komme til Haaloga-land (Cap. 65, 66, 68); alt i hans 2det og 3die Aar, medens derimod Ol. Tr. S. lader Olaf efter hiint Forsøg drage til Throndhjem (C. 150), endnu i hans andet Aar, og ikke førend senere, mod Slutningen af det 3die, drage til Viken for at bejle til Sigrid (Cap. 193, 194). Man skulde altsaa formode at Snorre her havde haft Odds Verk for Øje.

S. 32.

at hon beidiz at hann mundi hafa slíkan síð sem hon] Cod. Arn. har kun: „at hon vill eigi kristnask láta.“

heyr á hvat mælið &c.] Cod. Arn. har: „hvat ætli þú hin gamla hrokkinskinna, at ek vilja taka þik til konu mér, ef þú trúir eigi á guðs nafn.“ I Olaf Tr. Saga Cap. 194 staar: „ætli þú hrokkinskinnan at ek vilja eiga þik afgamla ok hundheiðna,“ hvilket sidste Ord flere have behæget sig i at oversætte aldeles urigtigt med „hedensk som en Hund,“ eller „en hedensk Tæve.“

á þessu sumri] nemlig i det 2det Aar; saavel Olaf Tr. Saga (Cap. 169) som Snorre (Cap. 79) lade Skibet Tranens Bygning skee strax efter Thrøndernes Omvendelse, hiin om Vintren, denne om Høsten, i Olafs 3die Aar.

Tranann] denne Hankj.form „Traninn“ gen. „Tranans“, bruges ogsaa i Cod. Arn.; i det upsalske Brudstykke, og hos Snorre. Nedenfor, i Cap. 58, bruger nærv. Hdskr. Hunkj.formen „Tranan“, gen. „Trónunnar“, der ogsaa forekommer i det der citerede Vers af Hallfred. I det tilsvarende Capitel (67) i Cod. Arn. staar „Traninn“ i Texten, „Trónu“ i Verset. Det upsalske Fragm. har paa begge Steder Hankjønnsformen. Ogsaa Snorre har paa det sidste Sted (Cap. 121) Hunkjønnsformen. Fagrskinna bruger i Texten (Cap. 76 og 80) Hankjønns- og Hunkjønnsformen i Flæng; men i Hallfreds Vers (Cap. 81) Hunkjønnsformen. Olaf Tr. S. har overalt Hunkjønnsformen. Hankjønnsformen er dog vel den retteste, see Höfuðlausn Vers 10, hvor „tranar“ rimer sig paa „lanar.“

Áki] i Cod. Arn. Cap. 35 „Áki hinn danski.“ Alt dette fortælles langt anderledes i Ol. Tr. S. Cap. 195 og hos Snorre, Cap. 100.

er Björn hét] Her har Afskriveren taget Fejl; Thyres første Mand var vistnok Björn, d. e. Styrbjörn Sviakappe, men han var ingen Nordmand. Cod. Arn. Cap. 35 siger heller ikke at Björn var Nordmand, men kun at Thyre havde opholdt sig en Stund i Norge: „ok eru þeir menn er þat segja, at hon var gefin þeim manni er Björn hét, ok væri hon í Noregi um hrið;“ der lægges til: „þar sem kallat er Þyrileif.“ Betydningen af dette sidste Navn vilde være: „Thyres Arvdeel“ eller „Thyres Ættebesiddelse,“ ligesom „Sigridléf“ i Sverige og „Konungléf“ i Danmark. Men intet saadant Navn findes i Norge, og Ff. har aabenbar tænkt paa „Fyrileif“ nu Ferlöf ved Gudmaren i Baahuuslehn, bekjendt af Slaget mellem Harald Gille og Magnus Sigurdssøn. Heraf sees det, hvor vilkaarligt flere af Beretningerne ere sammensatte.

Cap. 30. Jvfr. Olaf Tr. Saga Cap. 159 fgg. Snorre, Cap. 88, Laxdólasaga, Cap. 40, Kristnisaga, Cap. 10. Begivenheden fortælles meget kortere end i Olaf Tr. Saga og Saxo. Saga; tildeels og med betydelige Afvigelser. Af Olaf Tr. Saga sees det, at det er to forskjellige, og til forskjellige Tider forfaldne Begivenheder, som i nærv. Cap. fortælles under eet; Kjartan og Bolle, Brand Vermundssøn, Breiddaa-Skegges Sønner og Hallfred vare allerede med 4 Skibe komne i Olafs andet Aar; Halldor Gudmundssøn, Kolbein Thordssøn, Sverting Rnnolfssøn og

Thorarin Nefjulfssön kom ikke förend i Olafs 5te Aar (999), og der var disse, der forgjeves havde sögt at komme bort, (Ol. Tr. S. p. 217) hvilket Odd, der aabenbar anseer det for et Mirakel, lader dem forsöge 3 Gange. Cod. Arn. Cap. 36 er her i Forvirring med Hensyn til Navnene; den giver Hallfred eet Skib, Brand og hans Fætter Thorleif Brandssön det andet, og Kjartan tilligemed Thorarin det 3die; derimod nævner Cod. Arn. ej Bolle. Snorre, der henfører det Hele til Olafs 5te Aar, har aabenbart haft Odd for Öje, da ogsaa han lader alle de nævnte Islændinger ankomme omtrent samtidigt; han nævner först Kjartan, dernæst Halldor, Kolbein og Sverting; fremdeles Thorarin, Hallfred, Brand og Thorleif: disse 4 sidste, siger han, gjorde forgjeves Forsög paa at komme bort. Kristnisaga C. 10 fölger nærmest Snorre, og nævner Kjartan, Kalf Aasgeirssön og Bolle; dernæst Halldor, Kolbein, Sverting og Thorarin.

nökkut þorp] Anderledes omtales ikke Anlægget af Nidaros. Cod. Arn. har: „þar var nökkvot þorp sett ok kaupstaðr.“

þ. h. mikinn varning] dette omtales ej andensteds.

út um Agðanes] Cod. Arn. siger kun „þrim sinnum leitudu þeir til brautferðar, ok gaf aldrigi byr.“

S. 33.

þá er Kjartan kom á skip . . . ekki um] Cod. Arn. har kun: „ferr hann nú stöðan til skipa sinna ok segir félögum sínum slíkt sem í hefir gerzk; þeim líkar þetta stórilla, ok þotti ham hafa gengit á vald konungs.“

ok kendu heidingjar] Cod. Arn. har: „ok kendu þeir því mest um er Kjartan hafði þegit skikkjuna af konungi, ok guðin myndu reizk hafa fyrir þat.“ Snorre og Kristnisaga lade Kjartans Daab skee ved Mikkelsdagstid, medens de övrige nævne Julen.

ok i þann tima kom þangbrandr] Cod. Arn. (.c. 37) er her meget vidløftigere, taler om Thangbrands saxiske Herkomst og hans Ophold og Bedrifter paa Island.

Ronolfr Svertingssunr] urigtigt for *Svertingr Rúnolfssonr*.

Kolbeinn sunr Brennuflosa]; Kolbein var Floses Bröder. Han nævnes ej i Cod. Arn.

út hingat.] her bruges Udtrykket „hingat,“ der fra Afskriverens Standpunkt er det rette, om Island; strax nedenfor staaer derimod „þingat,“ hvilket neppe kan forklare uden derved at det har staaet saavel her, som strax ovenfor i den Codex, af hvilken den nærværende er afskrevet, men at Afskriveren har glemt at rette det paa andet Sted. Hiin Codex maa derfor have været skreven i Norge, hvad ogsaa Formen *þingat* synes at bekræfte; thi Islændingerne foretrække *þangat*.

sem segir i Islendingabók] Her sigtes til Are Frodes Verk, Cap. 7. Cod. Arn. indfører det hele Sted efter Isl. B. in extenso, med nogle ubetydelige Forandringer; den paaberaaber sig endog med Are Frode Teit Isleifssön.

Cap. 31. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 99, Snorre Cap. 81. Cod. Arn. C. 38.

.ii. menn] Cod. Arn. har: „ii norrænir menn.“

S. 34.

Cap. 32. Jvfr. om denne Legende Ol. Tr. S. Cap. 195, 196, 197. Snorre Cap. 70, 71. Cod. Arn. Cap. 39. 40.

S. 35.

Cap. 33. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 204—213. Snorre Cap. 82—87. Cod. Arn. C. 41. S. Saavel Ol. Tr. S., som Snorre henføre denne Reise til Olafs 5te Aar, og lade ham tage Ormen skamme efter Raud hin ramme paa Godö, ikke selv bygge den. I Cod. Arn. fortælles Omstændighederne ved Haareks tvungne Thronhjemreise anderledes end her. Hauk og Brödrene medbringe der hver paa sin

Side flere Mænd, men Brødrene de fleste. Fortællingen om de store Tilbud, Kongen gjorde Haarek, og Forklaringen over hvad der forstaaes ved et Fylke, er egen for Odd; begge Dele ere vistnok urigtige.

xl. manna eða lxx] Cod. Arn. har „lx manna eða lxx,“ hvad der vistnok er rigtigere. „xl“ i nærv. Cod. er tydeligt kun en Uagtsomhedsfeil for „lx.“

S. 36.

munnlaug á kvíð konum]; her er forglemt det væsentlige Tillæg „af eldi,“ der findes i Cod. Arnam. Beretningen om Eyvind er langt mere udtværet i Cod. Arn.; og synes her, efter Sproget at dømme, at gjengive den latinske Original Ord for Ord.

Den fabelagtige Maade, hvorpaa Thore Hjorts Død beretter, er ligeledes særegen for Odd, men falder netop, som fabelagtig, i hans Smag.

Cap. 34. Cod. Arn. 42. Jvfr. Olaf Tr. Saga Cap. 195, Snorre Cap. 99, 100, Fagrskinna Cap. 73. Olaf Tr. S. lader dette skee i Olafs 4de Aar, Snorre i hans 5te; Odd derimod i hans 3die.

S. 37.

ok er konungr sá þat] Her er det, hvor Cod. Arn. Cap. 42 citerer „Ruphus prestr.“

hon kom síðan með fóstura sinum . . . til Olafs konungs] Cod. Arn. har: „fór hon þá heim í Falstr ok var þar um hrið; hon sendi þá menn til Noregs til Áka, fósturfóður síns, at hann byrjaði hennar mál við Ol. konung.“ Heraf seer man altsaa, at medens Cod. Arn. gjør den forhen omtalte Aake, der allerede opholdt sig ved Olafs Hof, til hendes Fosterfader, maa nærvær. Hdskr., der ligeledes forhen har omtalt Aake som opholdende sig ved Olafs Hof, men nu lader Thyres Fosterfader ledsage hende til Falster og siden reise i hendes Ærende til Norge, ansee Aake og Fosterfaderen for to forskjellige Personer. Misforstaaelse af Originalen eller Uagtsomhed er vel Skyld deri. Fosterfaderen kaldes i Ol. Tr. S. og hos Snorre „Össur Agasunr.“ At Olaf besøgte Thyre paa Falster og der holdt Bryllup med hende, hvad der i nærv. Saga siges med udtrykkelige Ord, antydes ogsaa i Cod. Arnamagn.; det behøver ej at paapeges, hvor urimeligt det er, at Olaf skulde have gjort nogen saadan Reise efter Thyres Opfordring. Snorre lader Brylluppet staa i Thronhjem, Vinteren ⁹⁹⁹/₁₀₀₀, hvad der ligeledes er urimeligt; ifølge Ol. Tr. S. holdtes det i Tunsberg.

Þorariinn Nefjúlssunr] Ol. Tr. S., der ogsaa fortæller om dette Tilbud af Bænkegave, nævner ikke Thorariu, men kun „en hövisk Skutelsvend.“

ok er þeir fóru heim] Dette Stykke om Frey danner i Cod. Arn. et eget Capitel (43); det findes ej hos Snorre, ligesaa lidt som i Udg. af Olaf Tr. S. i Fornm. S., derimod er det optage i Flatøbogen, aabenbart efter Odd (see Skaalholt-Udg. af Olaf Tr. S. II. S. 190.)

S. 38.

Cap. 35. Cod. Arn. 44. *ok var þeirra dóttir Ástriðr.]* dette udelades i Cod. Arn.

Cap. 36. Jvfr. Olaf Tr. S. Cap. 237. Snorre, Cap. 92. Cod. Arn. 45, 46. I Ol. Tr. Saga nævnes ikke Klippens Navn Smalsarhorn, d. e. Hornelen; men derimod hos Snorre, hvilket viser at denne her har benyttet Odd. Tildragelsen omtales i Hallarsteins Rekstefja, (V. 26—28) der ogsaa i Ol. Tr. S. citeres.

Cap. 37. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 238, 239. Cod. Arn. 47. Snorre har intet derom, Legendens berøres ogsaa af Hallarstein i Rekstefja, V. 29, 30, 31, der i Ol. Tr. Saga citeres. Gudbrand af Dalene nævnes ej i denne, heller ikke omtales det at Thorkell skulde have fortalt Tildragelsen for Kong Harald, det siges kun at han

fortalte den „mange Aar senere.“ Thorkell har rimeligviis ogsaa været Hallarsteins Hjemmelsmand.

S. 39.

Cap. 38. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 240, Cod. Arn. C. 48. Heller ikke her nævnes Ol. Tr. S. noget om Gudbrand af Dalerne.

Cap. 39. Jvfr. Cod. Arn. C. 48. At Olaf christnede 5 Land foruden Norge, omtales paa flere Steder, navnlig i Fagrsk. C. 71. Ágrip (c. 16) nævner kun 4 foruden Norge, forbigaaende Grønland, ligesaa Hist. Norv. fol. 10. a.; og vistnok med Rette. Cod. Arnam. nævner „fimm lönd“ og opregner dog 6. Hallarstein nævner i V. 10 af Rekstefja: „þrenn lönd ok tvenna þjóð,“ i V. 12: Island, Grænavelði, Eyjar, Hjalta grund.

ok þau ríki lágu þá eigi með öllu undir Nor. konungum] Cod. Arn. har her: „þvíat Upplendinga konungar er fylkjum réðu, þjónuðu til Sviakonungs;“ dette synes nærmest at maatte gjelde den Tid, da Erik Sejrsæl beherskede Danmark, thi naar der skulde være Tale om fremmede Konger, hvem Oplandenes Konger adlöde, kunde det alene blive de danske.

.ix. konunga] Dette er i Cod. Arn. rettet til „v. konunga,“ men neppe overensstemmende med Originalen, thi ogsaa Fagrskinna (c. 94) har Tallet 9. Styrme regnede i sit Skrift ogsaa 9, see Frn. Sög. V. 268, dog heder eet paa et andet Sted, at han regnede 11, støttende sig til et Vers af Sighvat Skald (Fornm. Sögur V. 190). Den legendariske Olaf d. hell. S. Cap. 24 har ligeledes 11.

S. 40.

Cap. 40. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 223, Snorre Cap. 95. Cod. Arn. C. 49. *Á ensu fimta ári]* Cod. Arn. har „fjórða,“ hvilket paa dette Sted er rigtigere, da det 5te Aar først nedenfor (C. 49) nævnes. Ol. Tr. Saga og Snorre lade Ormen lange bygges i Olafs 5te Aar, hvad der vistnok i sig selv er det rette, men ej passer med Odds Tidsregning. Fortællingen om Ormens Bygning lyder i det hele taget eens paa de anførte Steder, dog er det at merke, at Odd ej nævner Bygmesterens Navn. Ol. Tr. Saga i Flatøbogen nævne to, Thorberg Skafhögssön og Thorgeir Stakar. Flatøbogen fortæller endnu en æventyrlig Beretning om, hvorledes Odin gav Kongen Tømmeret til Kjölen, i hvilket der fandtes en Orm, efter hvem Skibet skal have faaet Navn. (Skalh. Udg. II. 228.)

ok eru þat iiij álnar ens átta tigar er graslægt er] Dette findes ei i Ol. Tr. S. men hos Snorre, og vidner saaledes atter om, at denne har kjendt og benyttet Odd.

.ii. drar ens setta tigar] denne Angivelse findes kun hos Odd og i Flatøbogen. (Skalh. Udg. II. S. 273.)

longus latu dracus] Cod. Arn. har „longus draco eða serpens.“

mart var þar mælt til varnaðar etc.] Dette Sted er benyttet i Fagrsk. C. 72. S. 41.

Cap. 41. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 166—168. Snorre Cap. 73—78. Cod. Arn. 50. Det er forhen viist (S. 94), hvorledes Odd Munk skiller denne Begivenhed fra Gildet paa Lade, der hos hine nævnes i umiddelbar Forbindelse dermed. Ol. Tr. S. sætter Begivenheden ved Juul, Snorre ved Midsommer i Olafs tredie Aar. De fremstille den noget forskjelligt, navnlig lægge de Vegt paa, at Olaf ved at træde ind i Templet var ubevæbnet, og kun havde en Stok med Guldknep (*refði*) i Haanden, ej, som Odd fortæller, en stor og bred Öxe.

blótmennt þeirra með honum] Cod. Arn. har dette merkelige: „blóthyskup þeirra var í göngu með honum.“

De i Capitlet angivne Slægtskabsforhold mellem Thrøndernes Høvdinge og andre, navngivne Personer nævnes ikke i Ol. Tr. S. eller hos Snorre. Thorodd paa Ölvus, der altsaa var Gudrun Lundesols Morbroder, er den bekjente islandske Lovsigemand Skafles Fader. Aasgaut af Selvaag, Berghors Søn, har maaskee hoet paa Selvaag i Ranen paa Helgeland.

så Ormr gerði alför etc.] dette udelades i Cod. Arn.

S. 42.

Cap. 42. Jvfr. Cod. Arn. C. 51. See ovenfor C. 28, hvor den samme Begivenhed umiskjendeligt fortælles.

Cap. 43. Cod. Arn. Cap. 52. Den unavagivne Mand, hvis Død her beskrives paa en saa usandsynlig Maade, er i Olaf Tr. S. og hos Snorre den tryllekyndige Raud hin ramme paa Godö, der ellers af Odd synes at være forvexlet med Roald (C. 28). Maaskee man heraf kan slutte, at denne Dödsmaade kun vilkaarligt af Snorre eller Ol. Tr. Sagas Bearbejder er henført til Raud.

S. 43.

Cap. 44. Cod. Arn. 53. Denne Legende, der udelades af Snorre, fortælles ogsaa i Ol. Tr. S. Cap. 208. Den er aabenbart uden alt historisk Værd. Den omtalte islandske Høvding Thorkell Trefill var efter Hönsethores Saga en mægtig og anseet Mand allerede omkring 965, og vistnok forlængst död paa Olaf Tryggvesöns Tid.

Cap. 45. Cod. Arn. 54. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 222, Snorre Cap. 94, Thjodrek, Cap. 13. Odds hele Fremstilling af Begivenheden er meget usandsynlig i Sammenligning med Snorres og den vidtløftigere Sagas.

S. 44—46.

Cap. 46, 47. Cod. Arn. 55, 56. Disse Æventyr, hvilke Snorre (Cap. 87) udtrykkelig erklærer at han vil forbigaa, findes ogsaa i Olaf Tr. Sagn. C. 213.

Cap. 48. Cod. Arn. 57. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 224, Snorre Cap. 105. Snorre er her aldeles i Vilderede med Chronologien, da han lader Harald födes Sommeren før den Höst, Olaf egtede Thyre.

Cap. 49. Cod. Arn. 58. Jvfr. Ol. Tr. Saga Cap. 244. Snorre omtaler kun i almindelige Udtryk at Sigrid eggede sin Mand. Hvad der i Slutningen af Capitlet fortælles om Sigvaldes Reise til Norge, er egentlig for Odd, og, som man lettelig indseer, usandsynligt. Som Stedet, hvor Olaf Tryggvesön skulde træffe Sviakongen, nævner Cod. Arn. ikke Svithjod, men Brennøerne (i Gautelven).

S. 47.

Cap. 50. Cod. Arn. 59. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 230. Snorre, Cap. 100. Cod. Arn. udhæver den Omstændighed, at man allerede Palmesøndag kunde have saa store Hvanner, som et Beviis paa den næsten overnaturlige Frugtbarhed, hvormed Norge begunstigedes under Olafs Herredømme. Thyres Ord berettes lidt anderledes hos Snorre og i Olaf Tr. Saga.

Cap. 51. Cod. Arn. 60. Dette legendariske Capitel, der udelades hos Snorre, forekommer og i Olaf Tr. Saga C. 242. Det i Capitlet ansatte Skibs-Antal for Olafs Flaade, 120, eller rettere 140, er i sig selv sandsynligt, see „det norske Folks Historie, I. D. 2 B. S. 382, Not.

S. 48.

Cap. 52. Cod. Arn. C. 60. Den her meddeelte Beretning om, hvorledes Olaf oppebiede Sviakongen ved Landemerket (Brennøerne) staar vel i Forbindelse med hvad der i Cap. 49 berettes om Sigvald Jarls Reise, og er forsaavidt urigtigt; men at Olaf desuagtet biede en Stund ved Landemerket, ej efter Sviakongen, men efter

sine Opbudskibe, er heel sandsynligt, og fortælles udtrykkelig i Hist. Norv. fol. 10. b. og Ágrip, C. 17. Jfr. „det norske Folks Historie“, I. D. 1 B. S. 381, 382.

Garie] ellers kaldes hun „Geira“. Fagrsk. har „Geila“. Da der er en Lacune i nærv. Hdskr., hvor hun foran skulde omtales, vides det ej om hun ogsaa der kaldes „Garia“, eller om „Garie“ alene er en Skrivfeil.

S. 49.

Cap. 53. Cod. Arn. Cap. 61. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 245. Snorre, Cap. 109. Fagrsk. Cap. 74.

..ii. *jarlar*] det er kun Odd, som ved denne Leilighed nævner Svein Jarl; de øvrige omtale alene Erik, og vist synes det at være, at Svein Jarl ej deeltog i Slaget. Codex Arnamagn. siger heller ikke dette udtrykkelig, men omtaler kun hans Nærværelse ved Fyrstemødet. Det er ellers merkeligt, at nærv. Codex paaberaaber sig Skule Thorsteinsön som Hjemmel for Beretningen om Sveins Nærværelse. Denne Paaberaabelse findes ej i Cod. Arn., og man skulde næsten antage den opstaaet ved en Mistydning eller Misbrug af den saavel her nedenfor i Cap. 57, som i Ol. Tr. S. Cap. 250, i Snorre Cap. 115, og i Fagrsk. Cap. 79 forekommende Paaberaabelse af Skule som Autoritet for at Sigvalde Jarl var med; og hvor der endog paa de fleste af de nævnte Steder forudskikkes den Bemærkning: „ok er Sigvalda litt við orrostuna getit“, der omtrent svarer til det her yttrede: „þó verðr Eiriks mest við getit“. Muligt er Sigvaldes Navn i Originalen kun skrevet S., og saaledes forvexlet med Sveins. Denne var desuden paa den Tid endnu ikke Jarl, og naar der tales om to Jarler, kunne altsaa blot Erik og Sigvalde oprindeligt være meente. I Hallfreds Vers, meddeelt nedenfor Cap. 56, staaer der og udtrykkelig, at Kongen kæmpede med to Konger og en Jarl.

er *Haraldr kallaði haukey sina*]; dette omtales kun af Odd. Aarsagen var, at Harald hvert 3die Aar fik 60 Jagthøge eller Falke i Vasal-Gave fra Haakon Jarl (Thjodrek, C. 5, Jomsvik, S. Cap. 7). Cod. Arn. tilføjer her: „Svá segir Sigvaldi jarl:

Har varðar þú hjörvi
Haukey, lifa ok deyja.

Det viser sig imidlertid, at disse Linjer tilhøre Sighvat Skalds bekjendte Flok „Bersöglisvisur“, som han kvad til Magnus den Gode, see Snorre, Magnus d. God. S. Cap. 17, og s. Konges Saga i Frnm. S. Cap. 22, hvor rigtignok Visens Text er meget forvansket, men Ordene dog let kjendelige. Vise-Helmingen, der kun i sin Heelhed kan forstaaes, lyder rettest saa:

Erum, Magnús, vér vægnir; — Haralds varðar þú hjörvi
vilda ek með þér, mildum haukey — lifa og deyja.

D. e. „vi ere eftergivende, Magnus; jeg vilde gjerne baade leve og dø med dig, du Gavnilde; du værger Haralds Høge-Ó (Norge) med Sverdet“. Det sees heraf, at Odd eller maaskee kun den, der har skrevet Cod. Arn., urigtigt har forvexlet Sighvat Skald med Sigvalde Jarl. Men vi erfare ogsaa af Talemaaden „Haralds haukey“, at Harald Gormssön virkelig maa have benævnet Norge saaledes.

Ok *þetta hefr gert Oddr munkr á latinu*] Cod. Arn. har kun: „þetta er ritat af Sigvalda jarli“ uden at nævne Odd. Den har de latinske Ord rigtige: „curvus“, ikke „curfus“ og „nasus in apostata“ ikke „nasus est de in postata“; derimod har den „Sveion regem“, ikke „Svein regem“.

S. 50.

at *váru máli þýðis þetta svá*] Cod. Arn. har kun „þat segir svá“. Verset findes ogsaa i Ol. Tr. S. Cap. 264, Fagrsk. Cap. 76 og i Kristnisaga G. 12.

þetta kvæð Stefnsr.] Stefns Navn, saavel som hele dette mærkelige Tillæg, udelades i Cod. Arn. Beretningen om Stefns Sammenstød med Sigvalde Jarl

Datter og hans Kvad til hende omtales heller ikke i nogen anden, nu bekjendt Saga. Saare merkeligt og oplyseude om Folkebetegnelserne er det, at den islandske Forfatter eller Afskriver lader den danske Pige kalde Islændingen *Stefne en Nordmand*; ligeoverfor Danerne betragtedes altsaa Islændingerne — hvad der og i sig selv var rimeligt — kun som Nordmænd, d. e. tilhørende den norske Nationalitet, og Benævnelsen „Islænding“ har kun været brugt som en nærmere Betegnelse for at antyde det egentlige Hjemsted, ligesom „Vikverjar“, „Sygnir“, „þrændir“ o. s. v.

Visen, der i Afskriften er noget forvansket, synes at burde læses saaledes:

ek skil ærit gerla	heldr vil ek vílstöð standa
— erumk leið föður reiði —	staglútr drifinn úti,
(harðr skyli drengr á dýrðir)	váða gerðr! en ek verða
danskr hœll! hvat þu mœlir.	varmr á þínum armi.

Constructionen er denne: „dansk hœll! (d. e. du danske Kvinde; „hœll“ kan ifølge Skalda C. 68 en Kvinde kaldes, hvis Mand er dræbt) ek skil ærit gerla hvat þu mœlir; erumk (er mér) leið föður reiði: harðr skyli drengr (vera) á dýrðir. Váða gerðr (væðir 3: Klæder; Klædernes Gerd, er Kvinden) ek vil heldr standa drifinn (i Snefog) úti vílstöð (Trælleses Plads) staglútr (nedbøjet med et Toug) en ek verða varmr á þínum armi“;

Cap. 54. Cod. Arn. Cap. 62. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 245. Sagen berøres kun korteligt hos Snorre Cap. 109.

S. 51.

En Sigvaldi — Skáni.] Dette grunder sig paa en Misforstaaelse af Haldor Ukristnes Vers, der anføres i Cod. Arn. (med det Tillæg at Olaf havde 71 Skibe) saavel som i Ol. Tr. S. Cap. 245, Ol. Tr. S. Cap. 110 og Fagrsk. Cap. 75. Der staar:

þá er hún lagar-hánum —	— sætt gékk seggjaættar
hafði jarl of krafðan	sundr — Skánunga fundar;

D. e. da Jarlen havde krævet Hav-Hunen til Møde med Skaaningerne, gik Freden formedelst ham isønder for Mændenes Æt. Her synes „Skaaningerne“ nærmest at maatte være de Stridsmænd, der indfandt sig fra Skaane. En anden Løsemaade har: „þá er hún lagar hreina“ o. s. v.

hvorved Oversættelsen bliver: da Jarlen havde krævet Skaaningerne til Søens Hun-Reners Møde, o. s. v.

i *hólminum Svoldr]* Cod. Arn. har kun „t hófninni“, og strax efter „á hólminum“,

Cap. 55. Cod. Arn. 63. Jvfr. Ol. Tr. S. C. 248, Snorre Cap. 211, og især Fagrskinna Cap. 76, der her næsten maa ansees afskrevet efter Odds Verk, af hvis Benyttelse der og findes flere Spor i Ol. Tr. Saga, navnlig den Feil, at Styrkaar af Gimse nævnes, hvilket er rettet hos Snorre, der har „Eindriði“. Den besynderlige Beretning, at Sigvalde Jarl roede ud til Olafs Skibe med et hvidt Fredsskjold, findes kun her og i Fagrskinna. Lodkastningen om, hvo der skulde begynde Angrebet, nævnes ogsaa i Ol. Tr. S., ej i Fagrsk. eller hos Snorre.

Cap. 56. Cod. Arn. 64. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 249, Snorre C. 112; denne er her mere kortfattet, og nævner ej Thorkell Dydrill som den; der advarede Kongen mod Overmagten.

Hallfreds Viser konstrueres saaledes: „þar hykk (hygg ek) vist gram þann, er samði (Cod. Arn. framði) gunni, mistu (at have savnet) til mjök (vel meget) þrœnskra drengja gengis (Bistand); Nœfr allvaldr vá (kæmpede) einn við tvá snjalla jöfra ok jarl hinn þriðja; frægr siðr er at segja til slíka.

Geta skal þess máls, er menn kváðu dáððflgan gram mæla við dólga fangs drengi (Stridens Dreng) í vápna sennu. Hertrygðar hnekkir (Hær-Troskabens strenge Prøver) bað-at (bað ikke, d. e. forbød) sína rekka hyggja á sporði (paa Bag-Enden, d. e. paa Flugten; den sædv. Læsemaade er „á flótta“); þess þjóðar-sessa (Folke-styrers) þróttar-orð (modige Ord) lifa“.

S. 54.

Ulf Rödes Ordvexling med Olaf forbigaaes i Fagrskinna.

Skule Thorsteinssóns Vise construeres saaledes: „Ek fylgða Frisa dólgi (Erik) og Sigvalda; fékk ek ungr aldrbót (Livshæder) þar er spjör sungu; (nú finnr öld at ek eldumsk) þá er bárum roðinn (róðfarvet) sárlauk (Saarlög 3: Sverd) i hjálma dyn til móts við malmþings mæti (Malmthings-Möderen), d. e. Krigeren, Olaf) suðr fyrir Svoldrar mynni“.

Skálda (C. 45) meddeler et andet Brudstykke af en Vise, digtet af Skule, der synes at tilhøre det samme Kvad:

þá er ræfrvita Reifnis	herfylgins bað ek Hólga
rauðk fyrir Svoldr til auðar,	haugþök sama baugum;

D. e. da jeg udenfor Svoldr róðfarvede Reifnes Tag-Ild (Sverdet) for at faa Rigdom, lod jeg den krigerske Hólges Haug-Tag (d. e. et Lag af Guld) indrette af Bauger.

Cap. 57. á Svoldrar vági læs „Svoldrar eller „Svöldrar“. Det sees heraf, i Forbindelse med hvor Navnet ellers forekommer, at Svoldr har været Navnet baade paa en Havbugt eller Vaag, og paa den i eller strax udenfor liggende Ó. Derfor bruger ogsaa Skule Thorsteinsson Udtrykket „Svoldrar mynni“ og „fyrir Svoldr“; i Knytl. Saga Cap. 122 staaer „í ánni Svöldr“, og paa det tilsvarende Sted hos Saxo (XIV. Bog S. 874, 875) „Portus Svaldensis“. Beliggenheden kan ej være tvivlsom (see især Petersen, om de Danskes Toge til Venden, i Annaler for Nord. Oldk. 1836, S. 222). Vaagen bliver den til Greifswalde indgaaende Fjord, og Óen enten Ruden, eller Greifswalder Oje, fordum, da den var større, kaldet „Svant Wusterhaussen“, hvorom Varianten „Svanland“ paa det ovenanførte Sted i Knytl. S. minder. Thjodrek (C. 14) har „Svoln“. Som det Sted, hvor Slaget stod, nævner ellers Mag. Adam af Bremen (II. 38) Óresund ved Helsingborg, Histor. Norv. fol. 11. a. og Ágrip c. 17 Farvandet ved Sjælland, Chron. Erics regis hos Langebek (Schrift. R. D. I. 158) endog „Mecsund“ (Misund i Slien?). Den i Slaget selv deeltagende Skule Thorsteinssóns Udsagn gjør det dog aldeles utvivlsomt, at Svoldr er det rette Sted.

— ekki hræðumk vér] Cod. Arn. er her ordrigere, og bruger Udtrykket *skóga-geitr*, der igjen er optaget i Ol. Tr. S. Cap. 250. Denne, saavel som Fagrskinna c. 75 og Snorre, c. 114 lader Olaf strax i Begyndelsen af Slaget udtale sin Dom om sine Fiender.

Þjóri dróttning] dette er optaget i Flatøbogen, see Var. til Ol. Tr. S. C. 250. S. 55.

með mörgum &c.] Dette udelades i Cod. Arnamagn.

Cap. 58. Cod. Arn. 67. I dette Cap. begynder det uppsalske Brudstykke, omtrent efter „ok flýðu til lanz við svá búit“. Den Vise af Hallfred, der her henføres til Thorkell Dydrill og Tranen, henføres i Ol. Tr. S. c. 256, Snorre c. 121 og i Fagrsk. c. 81 til Thorkell Nefja, og underlægges en langt anden Forklaring, nemlig at han allersidst løb overbord, da alle de øvrige Skibe, Tranen iberegnet, vare ryddede. Odds Forklaring er vistnok urigtig, thi naar Tranen engang var ryddet, maatte den være falden i Fjendernes Vold. Hallfreds Vise, der maa be-
 rigtiges ved Sammenhold af begge Codices, construeres saaledes: „úgræðir armgrjóts

(den som ikke skaaner Arm-Stenen, d. e. Armons Prydelser, Guldet) så Trana ok báða Naðra (Ormenc) fjóta auða; — hann rauð glaðr geir at gunni —; áðr hjaldrþorinn (kampmodig) þorketill, hugframr i rammri böð, héldi undan á snæris otru (Snörets, Tougets Oter, eller efter den sædvanlige Læscmaade „snæris vitni, Snörets Ulv“, d. e. Skibet).

Den her følgende Fortegnelse paa de Helte, der forsvarede Ormen, forekommer i Ol. Tr. S. Cap. 233 og hos Snorre Cap. 102 allerede hvor der handles om dens Udrustning hjemmefra. Den er vistnok meget gammel, og grunder sig maa-skee paa Kvad, skjönt Spor af Alliteration nu ej findes. Ordenen, hvori Kæmperne anføres, er forskjellig i Ol. Tr. S. og Snorre fra her; overalt findes enkelte Urigtigheder, der kun ved Sammenligning af alle Parallelsteder kunne berigtiges.

Björn af Studlu var sandsynligviis fra Studla, nu Stödle i Etne Sogn. Han er vel den samme, som i Fornm. S. III. S. 157 kaldes „Flesmu-Björn“. Þorgrímr Þjóðólfsunnr („or Hvíni“, udelades i Cod. Arn.) var vel en Sönneseöns Sön af den berömta Skald. Istf. „Ásbjörn or Mostr“ har Ol. Tr. S. og Snorre „Ásgrímr (eller „Ásbjörn“) ok Ormr“, vistnok urigtigt (see nedenfor S. 60. Cap. 60, jvfr. Ol. Tr. S. C. 256 (Fornm. S. III. 4). „Njarðlög“ og „Njarðarlög“, senere „Jarðarlög“, „Jarló“, d. e. Tysnes-Öen. „Kolbjörn af Raumaríki“ (i Brudst. urigt. kaldet „Þorbjörn“ maa være den samme som „Kolbjörn Stallari“, der i Ol. Tr. S. C. 233 urigtigt kaldes „Kolbein“, og nedf. i Cap. 60 „Kolbjörn upplenzki“. Þorsteinn oxafótr“ („or Höfund“ udelades saavel i Cod. Arn., som i Ol. Tr. S. og hos Snorre) var, som man her seer, fra Höfund eller Hafund, d. e. omtr. det nuværende Gjerpen Sogn ved Skien; Ol. Tr. S. gjør ham senere til en Islænding, og har et vidtløftigt Æventyr om ham. „Oprostöðum“, saaledes og Cod. Arn. og Snorre; Ol. Tr. S. har „Ofrustöðum“, Ups. Brudst. „Hovreksstöðum“. Man kunde her tænke paa „Hoprekastadir“, nu Hoperstad i Vik i Sogn. Den Omstændighed, at Odd nævner det mellem Höfund og Hedemarken, synes dog at vidne om, at det er at söge i Viken eller paa Op-landene, og at det fölgelig er Olafs Moders Hjemsted, som derved menes. „Þorkell dyðrill . . ibrot“ udelades i Brudstykket. Tillægget i nærv. Cod. af „Ögðum“ er merkeligt; altsaa skulde Þorkell være bosat paa Agder. „Heinmörk“; den sædv. Form er „Heiðmörk“. At Ulf röde var fra Hedemarken, omtales ej andensteds. „Vikár af Tiundalandi“ maa altsaa have været svensk, hvilket ogsaa viser sig deraf at han var en Broder af den svenske Helt Arnljot Gelline, bekjendt i Olaf d. hellige Historie (Snorre, Cap. 151). Brudst. har urigtigt „Vindalandi“. „Vakr en elfki“ kaldes i Brudst. hinn „eðski“, der enten maa være „egðski“ eller snarere „eiðski“ (fra Eidsvold eller Askim) i Cod. Arn. hinn „ærmSKI“; Snorre kalder ham „Vakr elfski Raumason“; Ol. Tr. S. „Vakr enski af Rauma“, eller „Vakr elfski Raumason af Rauma“; eller endelig „Vakr af Liði (Eiði?)“; idet „Rauma“ slaaes sammen med det fölgende Bersi til „Raumabersi“. „Án skyti af Jamtelandi“ mgl. i Brudstykket. „Úpyrmir“; saaledes alle de övrige undtagen Cod. Arn., der har „Styrmir“. „Björn hinn mikli af Vestfold ok Brynjólfr haukr broðir hans“ udelades i Cod. Arn., hos Snorre og i Ol. Tr. S. Brudst. har ikke „haukr“ men „hákr“. Istf. „Ögmundr Sandi“ har Brudst. „Augmundr á Sandi“, hvad der vel er rigtigere „á Sandi“ findes og nedf. C. 60. „Þorfinnr eisli“; Brudst. har „esle“. Istf. „Háreks ok þeir bræðr or Orkadall“ har Brudst. kun „Hávarðr or Orkadall“. Det fölgende „Arnórr mörSKI“ udelades i Brudstykket. Istf. „mörSKI“ har Hovedcodex ved en Feil læsning „or orSKI“. Istf. „ok Halstein. Börkr or Fjörðum“ har Cod. Arn. „Hallstein ok Börkr or Fjörðum“; Brudstykket „Hallstein borkr or Fjörðum“; Snorre „Hallstein ok Haukr or Fjörðum“; Ol. Tr. S. alene „Hallsteinn“. Istf. „Hallkell af Fjölum“ har Snorre „Hallstein af Fjölum“. „Arnórr (Arnánnar) or Sogni“ kaldes i Cod.

Arn. „Arnviðr or Sogni“. Istf. „Einar hörðski“ har Brudst. „Einar Vorski“ (d. e. fra Vors); Det følgende „ok Fiðr“ (Finnr) udelades i enkelte Hdskr. af Olaf Tr. Saga; i Cod. Arn., Brudstykket, og andre Haandskrifter af Ol. Tr. S. henføres Finnur til det følgende, saaledes: „Einar hörðski; Finnur ok Ketill rygski“. Et enkelt Hdskr. af Ol. Tr. S. har „ringski“. Istf. „Gr. røskvi“ har Ol. Tr. S. „Gr. raumski“; „røskvi“ eller „raumski“ udelades i Brudstykket. „Ivarr Smetta“; Brudst. har „Smællta“. Ormr Skógarnef var en Broder af Gunnar paa Lidarende, see Njala S. Cap. 19.

S. 56.

Cap. 59. Om denne Raadslagning, som Høvdingerne midt under Striden skulde have haft med hinanden, tales ej i Snorre og Fagrskinna, men ellers kun i Ol. Tr. S. Cap. 253, og saaledes, at det synes at være hentet fra Odds Verk. I Olaf Tr. S. skeer det hos Odd før Tildragelsen med Einars Bue.

.xix. skip. Efter Ol. Tr. Saga og Snorre saavel som Reksteffa havde Erik kun 5, Olaf svenske 15 og Sven 60 Skibe. Odd giver, som man seer, Erik 19, og de to andre hver 60. Ágrip (c. 17) giver Erik 22, de to andre hver 30. Thjodrek (c. 14) giver alle tre tilsammen 70.

Torvi Valbrandsson] han nævnes og i Ol. Tr. S. c. 251. Hvis dette skal være den i Hönsethores og Hürds Sagaer omtalte Torve og ikke en yngre Ætling af ham, som f. Ex. en Sønnesøn af samme Navn, da maa Beretningen om hans Deeltagelse i Slaget ej forholde sig rigtig; Torve levede nemlig som Høvding allerede omkring 965.

gullöfðum örur] — Saal. og Cod. Arn. Brudst. har „silfrvafnum“. At Einar skød med saa kostbare Pile, omtales ingensteds ellers, og er vistnok en Opdigtelse.

.xx. sessan. Cod. Arn. har .xvi. sessan.

S. 57.

Cap. 60. Dette Thorkell Høje Raad omtales og i Ol. Tr. S. Cap. 253, men saaledes, at det synes laant fra Odd. Snorre og Fagrskinna have intet derom. Ol. Tr. S. Cap. 253 fortæller derhos om, at Erik Jarl skulde have ombyttet det Thorsbillede, han hidtil førte i Jernbardens Stavn, med et Crucifix, og lovet at antage Christendommen, hvis han sejrede.

Den her nævnte Skald Halldor er Halldor Ukristne, der synes at have digtet om Erik Jarl. Constructionen af Visen er: „Ormrinn langi („Orminn langa“ her og i Brudst. er Skrivfeil) kom heldr i harðanfjörð (d. e. Kuibe); dreyra reyrr (Blodets Rör d. e. Spydene) hnigu saman; tingla tangar (Smykkernes Tangs d. e. Forstavvens) tungl (Mæner d. e. Skjoldene) skáruz þar. Þá er brynflagöð (Brynjehexens d. e. Pilens) Regin (Styrer) lagði borðmikinn Barða við Fafnis (d. e. Ormens) síðu, vann jarl hjalmshrið (Slaget) at hólmi. — Snarpra sverða gangr gerðis um Orminn langa, þar er gullin spjör gullu; drengfr slitu lengi frið, Kváðu svenska menn ok danska fránsleggbita-runna (den blanke Lægbiders Bærere, Stridsmænd) fram-fylgia hánum at dólga sennu. Hykkat (d. e. hygg ek-at, jeg troer ej) vægð (saal. Cod. Arn. 3: Skaansel) at vígi; drótt vann sóttan ógnharðan jöfur, jarl sik sparðit (saal. Fagrsk., d. e. sparði eigi), komz at fjarðjörðu, (3: Norge). Litt var sævarsóti (saal. Cod. Arn. rettere; d. e. Söhesten, Skibet) svangr, fólkharðr! þá er færðuð Barða á fjarðmývils (Fjordmaagens) tróð (3: Skibet) við Ormnni langa“. Dette sidste Vers udelades i Brudstykket. Hallfreds Vise konstrueres saa: „Hedins baugsserkjar-verkendr (Hedins Ringsserks Farvere d. e. Krigerne) sukku sárir niðr af Naðri (Ormen); gerðut vægjaz í naddfárs bóð. Ormr mun lengi vanr slikra drengja, hvars han skríðr með lýða lið, þóat alldýrr konungr stýri“.

Ok svá sagði Sværrir konungr] Cod. Arn. har: „ok svá segir Sværrir konungr;“ dette kan dog ej betegne Afskriftens Samtidighed, thi Codex er vistnok meget yngre end Sverres Tid. Brudstykket har det merkelige „ok svá segja snotrir menn.“

S. 59.

Þorgeirr ok Hyrningr og Vikarr]. Brudst. tilføjer ogsaa „Úlfr,“ ligesaa Ol. Tr. S. Cap. 255.

Fortællingen om Einar Thambarskelver og hans Bue udelades aldeles i Brudstykket. I Olaf Tr. S. Cap. 252 er den øjensynligen lempet efter Odds; hos Snorre, Cap. 118 har den en simplere og mindre mystisk Form.

Haldors Vise konstrueres saaledes: „hugreifr þengill hét á sína heiptar-nýta drengi (þjóð stökk sptr um þóptur með Óleif), þá er (þeir) höfðu lokit hafvita (Skibene) um snjallan Hállands (d. e. Haðlands, Haðalands) gram (Olaf); vápnreið (saal. Fagrsk.) varð um Vinda myrði.“

Hvad der strax efter fortælles om Olafs uheldige Skud efter Erik Jarl, synes egentlig at være det samme, som ellers i Ol. Tr. S. og hos Snorre berettes om Einar Thambarskelver; dette har imidlertid ej hindret Ol. Tr. S. Cap. 255 fra at optage det. Fortællingen om Lyset, der udbredte sig over Kongen strax før han sprang i Vandet, findes og i Ágrip C. 17, samt i Olaf Tr. S. Cap. 255; det er formodentlig en af de Legender, Odd og Gunnlaug erfor af deres sælles Hjemmelmænd.

S. 60.

en hvat sem lifi hans hefir brugðit] sml. Ágrip C. 17. in fine.

ok þessi orrosta hefir frægst uerit] omtr. de samme Ord findes i Ol. Tr. S. Cap. 256 (Fornm. S. III. S. 9.) og i Fagrsk. Cap. 81.

Cap. 61. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 256.

Hallfreds Viser konstrueres saaledes: „Veit ek eigi hitt, hvárt ek skal leyfa Heita dýrbliks dynsæðinga (Heites dyrebare Blinks Larms Fugles d. e. Ravenses) hungredeyfi (Hungerdøver) dauðan eða þó kvikvan. Landvörðr var sagðr mer firðr lýðum ok láði fyrir handan sjó; né muni maðr of bíða meira strið. Þó at ærir (Tjernerne) hauka-háklifs elds (Høgeklippens Ilds d. e. Guldets) beldi þeim svikum, væri oss heila líkn, ef jöfurr lifði. Öll lönd norðr eru orðin auð of gram dauðan; allr friðr glepþ af flugstyggis Tryggvasunar falli.“ Dette sidste Halvvers findes ej i Cod. Arn. eller Brudstykket, ligesaa lidet som den følgende Forklaring; derimod findes saavel Halvverset, som Stykket „Eigi . . . þvílíkr í Norðrlöndum“ næsten Ord til andet i Thidrik af Berns Saga Cap. 1., hvor det udgjör en Deel af et længere Ræsonnement. Efter al Sandsynlighed har altsaa Afskriveren af den Codex, efter hvilken nærv. Haandskrift er copieret, hentet dette fra Thidrik af Berns Saga. At Linjerne „allr glepþ . . . Tryggva“ har dannet Stevet eller Omkvædet i Hallfreds Kvad, sees saavel af et andet Vers deraf, optaget i Fagrsk. Cap. 81, hvis anden Halvdeel euder saaledes:

grams dauði brá gæði	allr glepþ friðr af falli
góðs úfárar þjóðar,	flugstyggis sunar Tryggva.
som af Ol. Tr. S. Cap. 264, hvor det udtrykkeligt heder at Stevet lyder saa:	
auð eru öll um orðin	allr glepþ friðr af falli
ætlönd um gram dauðan,	flugstyggis sunar Tryggva;

dog ere de to første Linjer urigtigt medtagne.

S. 61.

Cap. 62. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 256.

Einnarr þambarskelmír] Brudst. har urigtigt „Styrkarr af Gimsum.“

i *Vindaskipi]* „i rauðu klæði,“ tilf. Cod. Arn. og Brudstykket.
S. 62.

Cap. 63. Cod. Arn. 71. Jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 257, 258, 259. Det er kun i Cod. Arn., hvor der staar noget om, hvad Dronning Thyre nød, da hun vilde hungre sig ihjel, nemlig et Æble. Brudst. tilføjer at hun døde „á bak langaföstu.“ Ol. Tr. S. lader Hunden Vige ej blive tilbage paa en Kongsgaard, men følge med paa Ormen; det er der Einar Thambeskelver, der ved Tilbagekomsten til Viken udraaber hine Ord, der af Odd tillægges dens Vogter.

Cap. 64. Indholdet af det tilsvarende Capitel i Brudstykket afviger meget fra dette, og slutter sig nærmest til Cap. 267—269 i Ol. Tr. Saga. Dog slutter det ligesom nærværende, og Cap. 73 i Cod. Arn., med Udsagnet om at Odd er Forfatteren. Cod. Arn. tilføjer at han var „prestr at vígslu,“ men hverken den eller Brudstykket har noget om Odds Anføgtelse eller Kong Olafs Aabenbarelse for ham. I Brudst. forekommer det besynderlige Navn „Vellönd“ Paa det tilsvarende; Sted i Olaf Tr. Saga Cap. 267 staar der „Vindland“ (þá bauð Ástriðr at hann skyldi hafa eignir þær ok ríki, er hon átti í Vindlandi ok Sigvaldi jarl átti ekki vald á); altsaa kan man her ikke vel tænke paa Valland eller Frankrige.

Cap. 65. Cod. Arn. 74. jvfr. Ol. Tr. S. Cap. 286. Dette Cap. mangler i Brudstykket, saavel som de øvrige Tillægscapitler, der findes i Codex Arnamagnæanus.

NAVNE-REGISTER.

- Aðalráðr Englakonungr 63. 71.
Æsir 24.
Agðanes 32.
Agðir 55.
Augmundr (Ógmundr, Augmundr) á Sandi 60. 64. 68.
Agvaldr (Ógvaldr) 34.
Agvaldsnes (Ógvaldsnes) 34.
Áki 32.
Albanus 26.
Aldegiuborg 71.
Áli (Óli) hinn auðgi 13.
Allogia (Avrlogia) 10. 11. 78. 79.
Alvini (Almvini) 14.
Án skyti 55.
Ari fróði 22. 23.
Arnfiðr (Arnfinnr) or Sogni 58. 65.
Arnljótr gellini 55.
Arnórr mærski 56.
Áshjörn or Mostr 55. 60. 64. 68.
Ásgautr or Selvági 41.
Ástriðr dóttir Burizláfs 29. 48. 63. 70. 71.
Ástriðr drottning Eiríksdóttir 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 77.
Ástriðr Loðinsdóttir 23. 27. 63. 71.
Ástriðr dóttir Sveins konungs 38.
Auðr (Uþr) dóttir Hákonar jarls 7. 8.
Austrríki 15.
Austrvegr 79.
Bergþórr 41.
Bergþórr bestill 56. 65.
Bersi sterki 55. 64.
Björgvin 26.
Björn 32.
Björn eitkrveisa 5. 7.
Björn konungr Haraldssonr 2.
Björn mikli 55. 64.
Björn af Staðlu 55. 60. 64. 68.
Bólli Þorleiksson 32.
Borgarfjörðr 43.
Brandr hinn örvi 32.
Bretland 13.
Brimangr 38.
Brynjúlfr í Gaulardal 18.
Brynjúlfr hákr (haukr) 56. 64.
Búi (digri.) 15.
Búrizláfr kr. 29. 30. 36. 37. 48. 79.
Bursti akrkarl 8.
Býnes 41.
Börkr or Fjörðum 56.
Danir 53. 54. 55.
Danmörk 10. 15. 21. 47.
Dixin 48. 49. 62. 70. 79. 80.
Dragseið 30.
Eiðaskógr 21.
Einarr hörðski (vorski) 56. 65.
Einarr þambarskelfir 28. 55. 59. 60. 61. 64. 65. 68. 71.
Eiríkr jarl Hákonarsonr 15. 18. 22. 46. 49. 51. 52. 53—62. 64—70.
Eiríkr konungr blóððox 2.
Eiríkr á Oprustöðum 3. 4. 5. 22.
Eiríkr Uppsalakonungr 7. 8. 29. 38.
Eistr 9.
England 2. 12. 13. 14. 16. 21. 22. 23. 48. 63. 71.
Englandshaf (sjór) 21.
Englismenn 22.
Eres (Heres) 9. 77.
Erlendr Hákonarsonr jarls 18. 19. 21.

- Erlingr Skjalgsson 23. 27. 51. 63.
 Eyrarsund 48.
 Eyraþing 22.
 Eyvindr kelda 30. 31. 34.
 Eyvindr kinnrifa 31. 35. 36.
 Eyvindr snákr 56. 65.
 Færeyjar 39.
 Falstr 32. 36. 37.
 Fiðr (Finnr) 56. 65.
 Fiðr Eyvindarsonr 56. 59. 65.
 Finnabú 22.
 Finnmörk 21.
 Firðir 22. 56. 65.
 Flósi Þórðarsunr 33.
 Freyr 37.
 Frisar 54.
 Frosta 41.
 Garðar Garðaríki 10. 11. 16. 22. 23. 71.
 77—79.
 Garia (Geira) dóttir Búrizláfs 48.
 Gaulardalr 18. 19. 20. 41. 45.
 Gauldælir 21.
 Geira (Garia) 79. 80.
 Germania 80.
 Gautelfr 21.
 Gimsar 41. 55. 64.
 Girkland (Grikland) 63.
 Gissur hvíti 33.
 Grikland 11. 12. 63.
 Grímr hirðmaðr 43.
 Grjótgarðr rökvi 56. 65.
 Grænland 39.
 Guðbrandr or Dölum 38. 39.
 Guðmundr ríki 33.
 Guðrún Bergþórsdóttir. 41.
 Guðrún dóttir Járnskeggja 41. 42.
 Guðröðr konungr Bjarnarsonr 2.
 Guðröðr konungr Eiríksson 2. 3. 4. 43.
 44.
 Gulapingslög 27.
 Gullharaldr sons Knúts Danaástar 2. 15.
 Gunnhildr dr. Búrizláfs 30. 36. 37. 38.
 Gunnhildr dróttning Özuradóttir (kon-
 ungamóðir) 2. 3. 4. 5. 6. 8. 43.
 Gyða dróttning 14. 15.
 Haðaland (Halland) 59. 67.
 Hákon Aðalsteinsfóatri 41.
 Hákon gamli 4. 7. 8. 9. 22.
 Hákon jarl Sigurðarsonr 2. 4. 5. 6. 7. 8.
 9. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
 23. 24. 25. 26. 29. 41. 45. 49.
 Háleygir 36. 56. 64.
 Halland (Haðaland) 59. 67.
 Halldórr Guðmundarsunr. 33.
 Halldórr úkristni 57. 59. 66.
 Hallfreðr vandræðaskáld 32. 33. 53. 58.
 60. 64. 66. 68.
 Hallkell af Fjöllum 56. 65.
 Hallsteinn 56. 64.
 Hallsteinn Hlífarsunr 56. 65.
 Hálógaland 2. 21. 31. 34. 35. 44.
 Háls í Limafrði 15.
 Haraldr konungr Gormssonr 8. 15. 29. 32.
 Haraldr konungr gráfeldr 2. 3. 15.
 Haraldr konungr grenski Guðröðarsonr
 2. 21.
 Haraldr konung hárfagri 2. 21. 23. 30.
 Haraldr sunr Ólafs konungs Tryggvas. 46.
 Haraldr konungs Sigurðarsunr 39. 63.
 Haraldr kr. Sveinssonr 38.
 Haraldr Valdamarssonr 9.
 Hárekr hvassi 5. 6. 64.
 Hárekr í Þjóttu 31. 34. 35. 36.
 Haukr 33. 35.
 Hávarðr or Orkadal 56. 64.
 Heimmörk 55. 64.
 Herlönd 56.
 Hjalti Skeggjasunr 33.
 Hjaltland 39.
 Hjörungavágr 15.
 Hlaðir 18. 21. 24. 25. 28. 35. 40. 41.
 Hlöðvir (Löðvir) langr 56. 64.
 Holti Jarisleifssonr 9.
 Hovreksstaðir 64.
 Hringaríki 2. 3.
 Hróaldr í Goðey 31.
 Hróaldr í Moldafrði 42.
 Hvín 55. 64.
 Hyrningr 28. 43. 44. 47. 55. 56. 59. 64.
 65. 67.
 Höfund 55. 64.
 Hörðakári 27.
 Hörðaland 21. 27.
 Ingibjörg Haraldadóttir 9.

- Ingibjörg Tryggvadóttir 10.
 Ingigerðr Loðinsdr. 28.
 Ingiríðr Loðinsdr. 28.
 Innþrændir 56. 64.
 Írland 12. 13. 22. 25.
 Ísland 33. 39.
 Ívarr smetta 56. 65.
 Jaðarr 51.
 Jämtaland 55.
 Jarizleifr konungr Valdamarssonr 9.
 Järnbarðinn (skip) 56—59. 65—67.
 Járnskeggi 41. 42.
 Jómsborg 81.
 Játvarðr konungr (Eddvarðr) 63. 71.
 Jómsvíkingar 15.
 Jón Sigurðr byskup 23. 34. 35. 39. 43.
 Jórslalaland 63.
 Jórslalir 71.
 Jósteinn 16. 17.
 Karkr 20. 21.
 Karlsböfuð. 16. 17.
 Karmsund 35.
 Ketill hávi 56. 64.
 Ketill rygski 56. 65.
 Kinn 26.
 Kjartan Ólafssonr 32. 33.
 Klerkon 9.
 Klerkr 9.
 Knútr konungr ríki 38.
 Kolbeinn Þórðarsunr 33.
 Kolbjörn (stallari) 55. 58. 60. 61. 67.
 68. 69.
 Limafjörðr 15.
 Loðinn 27.
 Marteinn byskup 24. 30.
 Mjörð (vatn) 6.
 Moldafjörðr 42.
 Mostr 24. 47. 55. 64. 68.
 Mærin 41.
 Möðruvellir 33.
 Niðarnes 30.
 Njarðarlög (Njarðlög) 55. 64.
 Norðimbraland 13.
 Norðmenn 15. 35. 36. 54. 56. 62. 63.
 70. 71.
 Norðrlönd 60. 61. 66. 68.
 Noregr, Noregsveldi 2. 3. 5. 8. 9. 10. 12.
 15. 16. 17. 21. 22. 23. 24. 29. 32.
 39. 41. 47. 56. 59. 62. 63. 70. 71. 77.
 Nórr konungr 21.
 Oddr munkr 49. 63. 71.
 Óðinn 7. 24. 29. 34. 35.
 Ólafr drengr 56. 65.
 Ólafr konungr Haraldssonr hárfagra 2.
 Ólafr konungr helgi 1. 2. 21. 39.
 Ólafr konungr svænski 38. 46. 47. 48.
 51. 55. 57. 64. 65.
 Ólafr Skotakonungr kvaran 14.
 Ólafr konungr Tryggvasunr 1. 2. 4. 5. 6.
 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 27—
 52. 53—62. 64—71. 77—82.
 Óli (Áli) hinn auðgi 13.
 Oprustaðir 3. 4. 5. 77.
 Oprustaðir (Hovrekastaðir). 55. 64.
 Orkadallr 56. 64.
 Orkneyjar 23. 39.
 Ormr lygra 41.
 Ormr skógarnef 56. 65.
 Ormrinn langi (skip) 40. 44. 48. 51—
 63. 64—70.
 Ormrinn skammi (skip) 35. 52. 53.
 Otto keisari 15.
 Páll byskup 12.
 Petr postuli 1.
 Raumaríki 55. 64.
 Raumi 55.
 Reas 9.
 Rekon 9.
 Rimul 20.
 Rín 71.
 Rúm; Rómaborg 71.
 Rúnólfr Svertingssonr (Svertingr Rún-
 olfssonr) 33.
 Rögnvaldr Hákonarsonr gamla 7.
 Rönd (vatn) 4.
 Saltvík 56. 64.
 Selja 24. 25.
 Sigríðr dróttning stórráða 7. 29. 32. 38.
 46. 47.
 Sigurðr 33. 35.
 Sigurðr bildr 56. 65.

- Sigurðr Eirikssonur 9. 10. 77. 78.
 Sigurðr Íslendingr 43.
 Sigurðr jarl 13. 15.
 Sigurðr jarl Hlökkvissunr 23.
 Sigvaldi jarl 15. 29. 30. 46. 47. 48. 49.
     50. 51. 52. 53. 54. 70.
 Skáni 51.
 Skaun 5.
 Skeggi (Járnskeggi) 41.
 Skoruströnd 31.
 Skotland 13.
 Skrattasker 35.
 Skúli Þorsteinssonur 49. 54. 56. 61. 65. 69.
 Sköglartosti 7.
 Smalsarhorn 38.
 Sogn 2.
 Sótanes 3.
 Stað 30.
 Stefnir Þörgilssonur 50.
 Styrbjörn Svíakappi 7. 29.
 Styrkarr Eindriðasunr 41. 51. 64. 69.
 Sunnifa 25. 26.
 Sveinn Hákonarsunr jarls 18. 22. 49.
 Sveinn Danakr, Tjúguskegg 4. 7. 29. 30.
     32. 36. 37. 46. 50—52. 54. 57. 65. 79.
 Sveinn konungr Úlfssonur 38.
 Sverrir konungr 58.
 Svertingr Rúnólfssonur 33.
 Svíar 8. 47. 48. 53. 54. 55. 64.
 Svíþjóð 4. 7. 21. 22. 46. 47. 51.
 Syllingar 12.
 Svoldr 49. 51. 54.
 Sýrland 63.
 Sæmundr fróði 23. 30.
 Sórli 10.
 Tiundaland 55.
 Torfi (Tiorvi) Valbrandssonur 56. 65.
 Tosti (Sköglar) 7.
 Traninn (skip) 32. 52. 53. 55. 64.
 Tryggvarey 4.
 Tryggvi konungr Ólafssonur 2. 3. 4. 5. 19.
     21. 22. 43. 61.
 Tryggvi Ólafssonur Tryggvasoner 15. 77.
 Þangbrandr prestur 23.
 Þelamörk 55. 64.
 Þingeyrar 63.
 Þjálfabellir 16.
 Þjóðólfr af Hvini 55. 64.
 Þóra á Rimul 20.
 Þórarinn Nefjúlsson 32. 37.
 Þorbjörn af Raumaríki 64.
 Þórdr Eigileifar (Egileifar) sunr 3. 4.
 Þórdr Jörunnar (Ingileifar) sunr 3. 4.
 Þórdr or Njarðarlög 55. 64.
 Þorfiðr eisl 56. 64.
 Þorgeir 28. 43. 44. 47. 55. 56. 59. 64.
     67.
 Þorgerðr Hólgabrúðr 15.
 Þorgils sonr Þórólfs lúsarskeggs 4. 10.
 Þorgrímr Þjóðólfssonur 55. 64.
 Þórir hjótr 31.
 Þórir klakka 15. 16. 17. 19. 22.
 Þorkell dyðrill 38. 39. 53. 55. 64.
 Þorkell nefja 52.
 Þorkell trefill 43.
 Þorkell Vermundarsonr 32.
 Þorleifr (jarlaskáld) 18.
 Þorleifr spaki 27.
 Þormóðr prestur 23.
 Þoroddr or Ölfúsi 41.
 Þórólfr 56. 65.
 Þórólfr lúsarskegg 4. 9.
 Þórr 41. 44.
 Þorsteinn hvíti 55. 64.
 Þorsteinn uxafótr 55. 60. 64. 68.
 Þorsteinn í Vizum 5. 6. 7.
 Þróndheimr 21. 24. 28. 32. 36. 41. 46.
 Þróndr rammi 55. 64.
 Þróndr skjálgi 56. 60. 64. 68.
 Þrændalög 21.
 Þrændir 37.
 Þúridr systir Þorodds 41.
 Þýðverskir menn 22.
 Þýri dróttning 32. 36. 37. 46. 48. 54. 62.
     69.
 Úlfasund 24.
 Úlfr rauði 54. 55. 64. 65. 67.
 Ulli 21.
 Upplönd 2. 21. 39.
 Úthaugr 41.
 Úþr (Auðr) Hákonardóttir jarls 7. 8.
 Úþymir 55. 64.
 Vagn (Ákasunr) 15.
 Vakr elfski (eðski) 55. 64.

Valdamarr Danakonungr 9.	Vík 21. 27. 62. 70.
Valdamarr Garðakonungr 9. 10. 78. 79.	Vikarr af Tíundalandi 55. 59. 64. 65. 67.
Valdamarr Holtasunr 9.	Vindland 10. 22. 29. 36. 37. 46. 48. 49.
Vegistafr 21.	62. 70. 79—88.
Veggjarsund 3.	Vindr 51. 60. 62. 65. 67. 68. 69. 70.
Vellönd 70.	Vizar (Víðar) 5.
Vestfold 55. 64.	Yrjar 41.
Veströnd 22.	Æsir 24.
Víðar (Vizar) 5.	Ögmundur s. Agmundr.
Víga-Styrr 32.	Ögvaldr s. Agvaldr.
Vigfúss Vigaglúmssunr 56. 65.	Özurr toti 2:
Vígi (hundr) 13. 14. 36. 43. 48. 62. 70.	Ölmóðr Hörðakárason 27.

Trykfeil.

- S. VI. Lin. 12 ovenfra „hiin Oplysning, hiin Anförelse af hans Navn“ læs: „den Oplysning, hiin Anförelse af hans Navn giver“.
- VIII. — 6 — „Gille“ læs „Gelle“.
  - — — 18 — „maget“ læs „megt“.
  - IX. — 9 — „endnu læs „enten“
  - X. — 21 — „udgjøre“ læs „udgjør“
  - XV. — 13 ned.fra „Gunnlaugs“ læs „og derpaa bearbejdet Gunnlaugs“
  - 8 — 9 — „eggja“ læs „eggia“.
  - 23 — 6 ovenfra „marvgom“ læs „mavrgom“.
  - — — 13 — „Sigvrdr“ læs „Sigvrör“.
  - 30 — 9 — er Ordet „Staðe“ utydeligt.
  - 38 — 6 — „6“ læs „36“.

Fortegnelse

over de Steder i nærværende Udgave, hvor hver enkelt Side eller Spalte i de benyttede
Haandskrifter begynder.

A. Den stockholmske Codex.

Side i Codex.	Side og Linje i Udg.	Side i Codex.	Side og Linje i Udg.
1 recto	1, L. 1 f. o. (Heyri)	11 recto	31, L. 12 f. n. (ok sa)
- verso	2 - 11 f. n. (þat myndi)	- verso	33 - 8 f. o. (eigi)
2 r.	4 - 11 f. o. (ok fótum)	12 r.	34 - 14 f. n. (var at)
- v.	5 - 3 f. n. (hafu)	- v.	36 - 10 f. o. (fretti)
3 r.	7 - 13 f. o. (skiptom)	13 r.	37 - 8 f. n. (þar)
- v.	8 - 8 f. n. (vadan)	- v.	39 - 15 f. o. (-tino. Ok)
4 r.	10 - 10 f. o. (þeirra)	14 r.	40 - 7 f. n. (-tigar a)
- v.	11 - 11 f. n. (afsteininom)	- v.	42 - 16 f. o. (munde)
5 r.	13 - 7 f. o. (við arar)	15 r.	43 - 15 f. n. (-taði eptir)
- v.	14 - 16 f. n. (flon lett)	- v.	45 - 17 f. n. (konv)
6 r.	16 - 5 f. o. (oc þeir)	16 r.	47 - 11 f. o. (allt sit)
- v.	17 - 16 f. n. (flakon)	- v.	48 - 8 f. n. (eige)
7 r.	19 - 6 f. o. (vfríðrinn)	17 r.	50 - 13 f. n. (meire)
- v.	20 - 11 f. n. (haskom)	- v.	52 - 10 f. o. (en þo)
8 r.	22 - 12 f. o. (ok skolo)	18 r.	53 - 13 f. n. (-in ok)
- v.	23 - 7 f. n. (-nan i moti)	- v.	55 - 19 f. o. (Ok er)
9 r.	25 - 13 f. o. (orðvm)	19 r.	57 - 3 f. o. (-gia. En)
- v.	26 - 3 f. n. (er halldin)	- v.	58 - 3 f. n. (skylldir)
10 r.	28 - 19 f. o. (mikla)	20 r.	60 - 19 f. n. (skvtvr)
- v.	30 - 2 f. o. (rað)	- v.	62 - 16 f. o. (... a fram)

B. Den upsalske Codex.

Spalte i Cod.	Side og Linje i Udg.	Spalte i Cod.	Side og Linje i Udg.
1	64, L. 5 f. o. (En Olafs)	4	68, L. 6 f. o. (hinar)
2	65 - 20 f. o. (fyrir sakir)	5	69 - 18 f. n. (dreginn)
3	66 - 6 f. n. (varla harðari)	6	70 - 9 f. n. (Azstriði)

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Tom halda. en adsen er at þarðum hef þruggu tilke odens. 3 vildi blefaa oit þpeth at taka
voko þra oit um tidet 3 at loya anddida note. en sidum at þera offra dnyfulga. erit. at þren
gr oit bama þormuþgan. 3 eigi þ þra miok gude at þada. þp lannade þ. 3 koxit þ hugr um
eruo. m. at rihis. O ligg þra omuioþynapa er getruu mti vid þ lengit um kveldit
fett þ þep geta mikus 3 þagfuka er het Orucruu þasun. 3 þ þegla men at uoidi um
þaþoga Land se miok sidi maþa at þakka sionu rihara 3 þriker 3 er þ þuiostr þra er þeutan or
en dag er oedi ur got. þa mlo þr hauer 3 Sigundi. þer er nu þarekr boand. at tpa iddu þof
nim ver til pale bodit þ um þvi 3 komu a þep 3 vero us 3 er þep. þuiostr laudit. þa deoþo
þr ardu. 3 lufu þat vid 3 vero fude. m; lande. m; hærk. 3 tæw e þpa. en þe komo a þadit

5.
Sæta þin all þingum þin þin

þegrimu þioðof. 3. or þoim. 2. liden or miost. þoda er mæ
þe laug. 3. maer þanda þeþra. 3. þriker af giniu. þeþra
af ramma riki. þeþra um þor. er þepund. þeþra þra af þep
reðstoda. þep rudi af þarinnæk. 3. þer af ynda laud. 3. þer
þra edra. þeþra þra. þeþra. þeþra. þeþra. þeþra. þeþra. þeþra
mæ þroðit þam. þeþra þra. þeþra. þeþra. þeþra. þeþra. þeþra

SAGA OLAFS KONUNGS ENS HELGA.

UDFÖRLIGERE SAGA OM KONG OLAF DEN HELLIGE

**EFTER DET ÆLDSTE FULDSTÆNDIGE PERGAMENTS HAANDSKRIFT I DET STORE
KONGELIGE BIBLIOTHEK I STOCKHOLM.**

UDGIVET

**EFTER FORANSTALTNING AF DET AKADEMISKE COLLEGIUM VED DET
KONGELIGE NORSKE FREDERIKS UNIVERSITET.**

LEDSAGER FORELÆSNINGS-KATALOGEN FOR ANDET HALVAAR 1853.

CHRISTIANIA.

TRYKT I CARL C. WERNER & COMP.S BOGTRYKKERI.

1853.

672

F O R T A L E.

Naar vi forelægge vore Landsmænd denne Text-Udgave af Kong Olaf den Helliges Saga i dens vidtløftigere, historiske Bearbejdelse, er det ej fordi der savnes tidligere Udgaver af den samme Text, da den tvertimod kan siges at være bleven oftere udgiven end nogen anden norsk Kongesagas, nemlig tre Gange som en Deel af Snorre Sturlesöns saakaldte Heimskringla¹, og een Gang, for sig selv, i de af det kgl. nordiske Oldskriftselskab udgivne Kongesagaer², men dels fordi det Haandskrift, efter hvilken nærværende Udgave er besørget, og som hidtil ikke tilstrækkeligen har været kjendt og benyttet, har en overordentlig og af Indholdet endog ganske uafhængig Interesse ved dets Ælde og fortrinlige Text-Redaktion; dels fordi de tidligere Udgaver lade meget tilbage at ønske, hvad Nøjagtighed angaar, dels endelig fordi det i sig selv var passende, og ikke mere, end en taknemmelig Efterslægt maatte synes at skyldte den egentlige Stifter og Ordner af vort Fædrelands Religions- og Stats-Samfund, at hans ypperste Saga ved Nordmænds Bestræbelser udbredtes blandt Landets Börn, og i en værdig Form gjordes mere tilgængelig for dem, end den hidtil, trods de mange Udgaver, har været.

Vi antage ogsaa, at det Resultat, hvortil vi i vore Undersøgelser om nærværende Sagas sandsynlige Ælde og Forfatter ere komne, maaskee, om muligt, vil give den forhøjet Interesse i alle deres Øjne, der ynde vor Oldlitteratur. Disse Undersøgelser forelægge vi derfor herved vore Læsere saa fuldstændigt, at enhver med Lethed vil kunne dømme, om vi have sluttet rigtigt, eller ej.

¹) Heimskringla er nemlig udgiven tre Gange, først af Peringskiöld, i Stockholm, 1697, siden af Schöning m. fl. i Kjøbenhavn 1778, og endelig (et Astryk af den sidstansførte Udgaves Text) i Stockholm 1816-29. — Da Olaf d. hell. Saga i sin hele Fuldstændighed forefindes i Snorres Verk, er den ogsaa udgiven tre Gange med dette.

²) Nemlig dels som 4de og 5te Bind af „Fornmannas Sögur“, Kjøbenhavn 1830, dels under den særskilte Titel af Saga Ólafs konungs hins helga.

Af Olaf den Helliges Saga have trende meget forskjellige Recensioner vedligeholdt sig til vor Tid, nemlig den nærværende, hvilken vi, fordi den tydeligt lægger an paa en historisk-chronologisk Fremstilling af Begivenhederne, og fortæller flere, maaskee i deres Oprindelse legendariske og overnaturlige, Sagn paa en simplere og mindre usandsynlig Maade, kalde den historiske, og en anden, som, fremstillende de fleste Begivenheder fragmentarisk og uden Tanke om historisk Sammenkjedning eller Chronologi, indeholder en Mængde overnaturlige og legendariske Beretninger, ja endog fortæller flere af de Begivenheder, der i hiin Recension klinge nok saa sandsynligt, paa en usandsynlig, æventyrlig, eller mirakelmæssig Maade, hvorfor vi have kaldt den den legendariske Recension. Denne Recension existerer nu kun fuldstændigt i et eneste Haandskrift, efter hvilket den af Professor Keyser samt undertegnede Unger for fire Aar siden blev udgiven i Trykken, ledsaget af Anmærkninger og Ordregister¹. Det er i Fortalen til denne Udgave viist, ej alene, at det til Grund lagte Haandskrift, der nu opbevares paa Upsala Universitetsbibliothek², er et af de ældste i sit Slags, som vor Oldlitteratur kan opvise, — nemlig maaskee fra 13de Aarhundredes første Halvdeel — men at Indholdet, eller Saguen selv, maa regnes blandt denne Literaturs ældste Frembringelser, fra en Tid, da Sagaskrivningen endnu befandt sig i sin Barndom. Det er endog af hvad der udtrykkeligt anføres i Cap. 119 i denne Bearbejdelse, tydeligt godtgjort (S. IV og V), at Sættningen deraf, saadan som den her befindes, i sin Heelhed maa være at hense til Tidsrummet mellem 1160 og 1180. Her maa det dog bemerkes, at dette Capitel, der omhandler et Par af St. Olafs foregivne Mirakler, nok kunde tænkes indskudt af en i Forhold til Textens oprindelige Sættning senere Afskriver, og at der saaledes af Indholdets Horedmasse har existeret en anden, endnu ældre Text. Dette vinder Sandsynlighed dels derved, at hiint Haandskrift, trods sin Ælde, dog, som det i Fortalen til Udgaven S. VII og VIII vises, øjensynligt er en Gjenpart af et ældre Haandskrift, dels, og fornemmelig, derved, at der endnu virkelig forefindes Brudstykker af et saadant ældre Haandskrift³, hvis Text, sammenholdt med de til-

¹) Neml. under Titlen Olafs Saga hins helga. En kort Saga om Kong Olaf den Hellige fra anden Halvdeel af det tolfte Aarhundrede . . . . udg. af R. Keyser og C. R. Unger. Christiania 1849.

²) Delagardiske Samling Nr. 8 fol.

³) Brudstykkerne, eller rettere de, der høvedes i 1839, ere aftrykte som Anhang

svarende Steder i det ovenomtalte Haandskrift, i Hovedsagen viser sig stemmende med dette, kun saaledes, at der i dette just findes enkelte Stykker indskudte, som mangle i Brudstykkernes Text¹. Heraf torde man maaskee kunne slutte, at denne, eller overhoved Texten for den legendariske Olaf den helliges Saga i dens oprindelige Form, vel endog kunde hidrøre fra det 12te Aarkundredes første Halvdeel, eller fra den Tid, da Sagaer allerførst bleve nedskrevne. Det er ogsaa heel rimeligt, at den første norske Kongesaga, som blev ført i Pennen, netop maatte blive St. Olafs, da han, som Norges Nationalhelgen og Skydspatron, betragtedes som den ypperste af alle de Konger, der havde hersket i Landet.

Det følger saaledes allerede heraf, at vi ansee den legendariske Sagabearbejdelse for langt ældre end den historiske. Man behøver ogsaa kun at sammenligne begges Sprog, Sættning og hele øvrige Charakter for at overbevise sig om, at den historiske tilhører en sildigere Tidsalder, da Færdigheden i at behandle Sproget og i

til ovennævnte Udgave. Siden ere ogsaa nogle flere fundne; saavel disse, som hine, i det norske Rigsarkiv.

¹) Hvad der her især afgiver en god Vejledning, er Sammenligningen mellem det fuldstændige Haandskrifts Cap. 71—75 (Udg. S. 55—57) med Brudstykket (Udg. S. 95). Begyndelsen af dette Brudstykke svarer nærmest til Slutn. af Cap. 71, kun sees det at have været noget omstændeligere; der fortælles paa begge Steder, at Olaf gik fra sine Skibe i Slygs paa Möre. Men derpaa siger Brudstykket kun i al Korthed, at Olaf og hans Følge fortsatte Vejen indtil de kom til Opland, hvor han beder sine Venner om et godt Raad o. s. v. Dette sidste, og den paafølgende Fortælling om et sammenkaldt Thing, forekommer derimod i det fuldstændige Haandskrift ikke førend i Cap. 75. Derimod indskydes som Cap. 72—73 en vidtløftig Beretning om Olafs Flugt ind i Søndmør og over Fjeldet til Lesje; en Beretning, der kan være rigtig nok i sig selv, men paa dette Sted, hvor den anføres, som om den fremstillede Begivenheder, der fulgte efter Olafs Reise ind i Slygsfjorden og Bortgang fra sine Skibe, er aldeles urigtig, eftersom denne Reise ind i Slygsfjorden m. m., netop var den samme Begivenhed, som den, der i Cap. 72, 73 udførligt fremstilles. Derpaa begaæs i Cap. 74 en endnu større Feil, idet Olafs Reise gennem Lesje foretales med hans tidligere Omvendelsesreise gennem den øvre Deel af Gudbrandsdalen (se nedenfor i nærv. Udg. Cap. 99), hvorimod denne Deel af Reisen er udeladt paa sit rette Sted (leg. S. Cap. 33); og nu først lader Sagaen Olaf komme til Oplandene og (C. 75), spørge sine Venner til Raads. Her er det saaledes aabenbart, at det Indskudte slet ikke tilhører Sagaens oprindelige Text, der kun har været meget kortfattet, men uden Solømsdigte; en senere Afskriver eller Bearbejder har derimod hentet hine Fortællinger andensteds fra og indskudt dem paa urette Sted. (Jofr. Munchs „det norske Folks Historie“ I D. 2 B. S. 757.)

at bearbejde og fremstille det historiske Stof harde naaet sin højeste Udrikling. Der gives imidlertid ogsaa flere positive Data, hvoraf vi kunne godtgjøre, at den historiske Saga ej alene er yngre end den legendariske, men at dens Forfatter endog tildels har kjendt og benyttet denne. Da denne Omstændighed er af stor Vigtighed til Bestemmelsen af den historiske Sagas Sammensætningstid og Udfindelsen af, hvo dens Forfatter rimeligviis har været, ville vi her nærmere dvæle derved.

Først og fremst bliver det her nødvendigt, at paarisere Afvigelse mellem begge Sagaer. Dog behøves det ej, ligesom det heller ikke er vor Hensigt, at gaa til de yderste Enkeltheder. Det er tilstrækkeligt at anføre det mest betegnende og iöinefaldende, og hvad der ligeledes kan tjene til Kjendemerke paa, hvilken af begge Bearbejdelser, den legendariske eller historiske, der har været benyttet ved Udarbejdelsen af de mere kortfattede Compilationer, nemlig Fagrskinna, Ägrip, og Thjodrek Munks norske Kongehistorie. Dog maa det bemerkes, at vi, naar vi her tale om den historiske Saga, kun have dens Text, saadan som den i nærværende Udgave findes, for Öje.

1. Beretningen om Harald Grenskes tvende Besög hos Sigrig Storraade i Sverige, om deres Samtaler, og om Haralds Indebrændelse, fortælles anderledes i den legendariske Saga, Cap. 1 og 5, end i den historiske Saga, Cap. 16.

2. Den legendariske Sagas Fortælling om Olaf Geirstada-Alf og hans Dröm, om hans Begravelse og hans Höjs Gjenopgravelse ved Olaf Haraldssöns Fosterfader Rane, (Cap. 3, 4), udelades i den historiske Saga.

3. Den legendariske Saga Cap. 6 fortæller anderledes om Olafs Daab, end den historiske Saga Cap. 18. Ligeledes har den en Beretning om Dale-Gudbrands Reise til Aasta, Olafs Moder, samtidigt med Sigurd Syrs, hvilken Beretning udelades i den historiske. Det samme er Tilfældet med hvad den legend. Saga i Cap. 7 fortæller om Sverdet Bæsing, og hvorledes Olaf begyndte at bære det.

4. Den legend. Saga har i Cap. 8 en omstændelig Fortælling om Olafs Kamp med Vikingen Sote, hvilken den hist. Saga Cap. 21 kun i Korthed omtaler. Derefter lader den legendariske Saga Olaf strax drage til Ösel og her holde sin anden Kamp, medens den hist. Saga først lader ham drage ind i Mælaren, hvorfra han kun slipper ud ved den bekjendte Gjennemgravning af Agna-Feten (hvorum mere nedenfor), derpaa kjemsöge Gotland, og da endelig drage til

Ösel, (C. 21, 22). Den legendariske *Saga* omtaler ogsaa *Toget* op i *Mælaren*, men først langt ude i Rækken af *Olafs Bedrifter* (C. 15, 16), til en højst usandsynlig Tid, nemlig umiddelbart efter hans *Kamp* i *Karlsaa*, i det sydlige Frankrige, og før hans *Herjetog* til *Bredderne af Loire* (C. 17). Begivenheden selv fortælles ogsaa ganske som et *Mirakel*, og henføres ikke udtrykkeligt til *Mælaren* men til *Skarven*, en *Arm* af denne.

5. *Olafs Kamp* ved *Londons Bro* fremstilles i den leg. *Saga* (C. 10) som om han var *Kong Knut* den *Mægtiges Forbundsfølge*, og der anføres en saakaldet „*Flokk*“, som *Olaf* i den *Anledning* skulde have digtet. Derimod lader den hist. *Saga* C. 23 *Olaf* under denne *Kamp* staa paa *Kong Ædelreds Parti*, og anfører ikke nogen saadan *Flokk*. I *Forbindelse* med denne *Uovereensstemmelse* maa det og nævnes, at den leg. S. Cap. 11 har en *Fortælling* om *Knuts* og *Olafs* *samtidige Besøg* i en af *Londons Kirker*, hvorom den hist. *Saga* intet anfører.

6. *Beretningen* om *Olafs Herjetog* paa *Frankrigs Kyster* er i den leg. *Saga* C. 13—17 opfyldt med flere *fabelagtige Enkeltheder*, hvilke den hist. *Saga* C. 24 og 25 udelader. Derhos indskydes her, som ovenmeldt, *Fortællingen* om *Olafs Indsluttelse* i *Søen Skarven* ved den *stenske Konge*, og om hans *underbare Frelse*.

7. Den legend. *Saga* C. 18 nævner, hvorledes en *klog Kone* spaaede et *Par* af hans *Mænd*, at hans *Liv* ej vilde blive langt, naar han engang havde forsnakket sig. Hertil hentydes tillige i Cap. 89. Den hist. *Saga* veed intet derom at fortælle, ligesaa lidt som om en *Vildgalt*, *Olaf* skal have dræbt. I det paafølgende Cap. 19 fortæller den legend. *Saga* om *Olafs Møde* med en *Eremit*, hvilket paafaldende stemmer med et lignende *Sagn*, der fortælles om *Olaf Tryggvason*, se dennes *Saga*, Cap. 78.

8. I Cap. 21 lader den legendariske *Saga* *Haakon Jarl*, da han tages til *Fange*, have eet *Langskib* og een *Skude*, medens den hist. *Saga* Cap. 32 giver ham een *Skeid*.

9. I Cap. 23, 24 fortæller den legendariske *Saga* strax, i *Forbindelse* med *Olafs Ophold* hos *Sigurd Syr* den første *Vinter* efter sin *Tilbagekomst*, hvorledes han ej alene underkastede sig *Oplandene*, men ogsaa paa en eneste *Morgen* fangede 11 *Konger* eller *kongebaarne Mænd*, altsammen i største *Korthed*, medens derimod den hist. *Saga* først i Cap. 33—37 med megen *Vidtløftighed* fortæller om *Olafs Ophold* hos *Sigurd* og *Oplændingekongernes Underkastelse*, derpaa (Cap. 56—58) om *Kongernes Tilfangetagelse*, men,

FOR TALE.

Naar vi forelægge vore Landsmænd denne Text-Udgave af Kong Olaf den Helliges Saga i dens vidtløftigere, historiske Bearbejdelse, er det ej fordi der savnes tidligere Udgaver af den samme Text, da den tværtimod kan siges at være bleven oftere udgiven end nogen anden norsk Kongesagas, nemlig tre Gange som en Deel af Snorre Sturlesøns saakaldte Heimskringla¹, og een Gang, for sig selv, i de af det kgl. nordiske Oldskriftselskab udgivne Kongesagaer², men deels fordi det Haandskrift, efter hvilken nærværende Udgave er besörget, og som hidtil ikke tilstrækkeligen har været kjendt og benyttet, har en overordentlig og af Indholdet endog ganske uafhængig Interesse ved dets Ælde og fortrinlige Text-Redaktion; deels fordi de tidligere Udgaver lade meget tilbage at ønske, hvad Nøjagtighed angaar, deels endelig fordi det i sig selv var passende, og ikke mere, end en taknemmelig Efterslægt maatte synes at skyldte den egentlige Stifter og Ordner af vort Fædrelands Religions- og Stats-Samfund, at hans ypperste Saga ved Nordmænds Bestræbelser udbredtes blandt Landets Börn, og i en værdig Form gjordes mere tilgængelig for dem, end den hidtil, trods de mange Udgaver, har været.

Vi antage ogsaa, at det Resultat, hvortil vi i vore Undersøgelser om nærværende Sagas sandsynlige Ælde og Forfatter ere komne, maaskee, om muligt, vil give den forhøjet Interesse i alle deres Öjne, der ynde vor Oldlitteratur. Disse Undersøgelser forelægge vi derfor herted vore Læsere saa fuldstændigt, at enhver med Lethed vil kunne dömmе, om vi have sluttet rigtigt, eller ej.

¹) Heimskringla er nemlig udgiven tre Gange, først af Peringskiöld, i Stockholm, 1697, siden af Schöning m. fl. i Kjöbenhavn 1778, og endelig (et Astryk af den sidstansförte Udgaves Text) i Stockholm 1816-29. — Da Olaf d. hell. Saga i sin hele Fuldstændighed forefindes i Snorres Verk, er den ogsaa udgiven tre Gange med dette.

²) Nemlig deels som 4de og 5te Bind af „Fornmannasögur“, Kjöbenhavn 1830, deels under den særskilte Titel af Saga Ólafs konungs hins helga.

henført til *Kyrialax (Alexius Comnenus)* og dennes Krige med Blakmændene (*Vlakterne og Bulgarerne*), fornemmelig til et Slag paa *Petsinavoldene*. Den legend. Sagas Beretning Cap. 109 om de to Brødre i Viken og den af dem mishandlede Prest er i den hist. Saga Cap. 278 henført til to Brødre paa Oplandene, Sønner af *Guthorm Graabarde, Morbrødre af Kong Sigurd*.

Undersøge vi nu, hvilken Fremstillingsmaade, den legendariske, eller den historiske Sagas, de kortere Saga-Udtog, af hvilke idetmindste et Par beviislige ere ældre end det 12te Aarhundredes Slutning, følge, hvor de fortælle om de Begivenheder, i hvis Fremstilling hine afvige fra hinanden indbyrdes, da vil man finde, at de, stundom endog Ord til andet, have fulgt den legendariske Saga, medens det derimod, endog hvor de afvige fra denne og mere nærme sig den historiske Saga, ikke derfor ligefrem kan paavises, at de have kjendt eller fulgt den historiske Saga selv, da de ligesaavel, ja maaskee endog snarere, kunne have benyttet den historiske Sagas nu tabte Kilde. Følgende Exempler ville godtgjøre dette:

Thjodrek Munk er den norske Saga-Compiler, hvis Skriffs Forfattelsestid man med nogenlunde Sikkerhed kan bestemme. Han omtaler nemlig i Cap. 31 *Nikolaus Skjaldvararsøns Drab i Nidaros 1176*, medens han i Cap. 29 omtaler den af *Harald Haardraade* opførte, og af *Erkebiskop Eystein* siden nedbrudte og til *Elgeseter* flyttede *Mariekirke* som endnu staaende, tilligemed *Olaf Kyrres Trinitatiskirke*; hans Skrift maa saaledes være forfattet efter 1176, men en rum Tid förend *Eystein*, hvem han i en egen Fortale tilægger det, døde, altsaa maaskee omkring 1180¹. Hvad *Olaf Tryggvæsøns Historie* angaar, da er det paaviist saavel i Fortalen som Anmærkningerne til undertegnede *Munchs* Udgave af *Odd Munks* Bearbejdelse af denne Konges Saga, at *Thjodrek ved Siden af de historiske Sagn* ogsaa for en stor Deel benyttede de legendariske. Det samme gjelder hans Fremstilling af *Olaf den Helliges Historie*, der dog i det Hele taget er mere kortfattet, hvilket i Forbindelse med det latinske Sprog, som *Thjodrek* anvender, forarsager, at de karakteristiske Egenheder her have vanskeligere for at fremtræde. Imidlertid har alt dette ikke kunnet udlette Sporene af at den legendariske Saga hyppigt har været benyttet som Kilde. *Thjodrek* taler saaledes i Cap. 15 om *Olafs Besøg hos Eremiten* og dennes Spaadom, see ovenfor Nr. 7. Hoor han i samme Capitel taler om *Haakon Jarls Tilfangetagelse*, lader han ham ikke, som den historiske

¹) See nærmere herom i *Langes Tidsskrift* V. S. 20, 21, Noten.

Saga, have en Skeid, men derimod, som den legendariske, et Langskib og en Skude una parva, quam nos vocamus Scuta, altera longa, quam antiqui vocabant Liburnam), see ovenfor Nr. 8. I Cap. 18 nævner han blandt Olafs Ledsagere udtrykkeligt baade Ring og Dag (se ovenf. Nr. 17). I Cap. 19 heder det ogsaa, ligesom i den legendariske Saga, at Olaf samlede Hjelpetropper i Oplandene, förend han drog til Throndhjem. Og i Cap. 21 nævnes Söen Bryggefot blandt de Hövdinger, der droge til Rusland efter Magnus den Gode. Vel afviger Thjodrek ogsaa i mange Stykker fra den legendariske Saga, og fortæller Begivenhederne paa samme Maade, som den historiske, f. Ex. hvor han omtaler Haakon Jarls Död, og henförer Söen Alfresöns Ankomst til den rette Tid, nemlig efter Slaget ved Stiklestad. Men, som vi allerede ovenfor nævnte, heraf fölger dog ikke, at han har kjendt og benyttet den historiske Saga selv, eller at denne endog var til paa hans Tid i den Skikkelse, vi kjende den. At den legendariske Saga var til, vide vi af hvad der allerede er oplyst om dens Ælde: den kunde han altsaa benytte, og har saaledes vel og benyttet den. Men just i den Omstændighed, at han har benyttet den, og ikke udelukkende holdt sig til den historiske Saga, der dog, hvis han först havde kjendt den, maatte forekomme ham ulige bedre og bekvemere at benytte end den legendariske, — især da hans Afoigelser fra denne vise at han ej skjenkede den ubetinget Tiltro — just i denne Omstændighed ligger et Slags Vidnesbyrd om, at den historiske Saga i sin nærværende Form paa hans Tid ej kan have været til, og at de med denne stemmende Beretninger, som han har meddeelt, ere hentede ikke fra denne selv, men fra dens Kilder, forskjellige Sagaer eller rettere Saga-Stykker, som ved dens Sæmmensætning have været benyttede, og, engang optagne eller anvendte her, ikke sidenefter have været opbevarede i deres oprindelige Form: en Skjebne, den legendariske Saga ogsaa vilde have haft, hvis hiint eneste Haandskrift, hvori den er opbevaret til vor Tid, var blevet tilintetgjort som saa mange andre.

Ágríp, eller det i „Fornmanna Sögur“, 10de Bind, S. 377-421 udgivne Udtog af de norske Kongesagaer, viser sig endnu tydeligere end Thjodrek at skyldte den legendariske Saga sit Stof, hvad Olaf den Helliges Historie angaar. Overeensstemmelserne blive her saa meget mere iøjnefaldende, som Ágríp er forfattet i det norske Sprog. Paa flere Steder er den legendariske Saga endog ligefrem udskreven. Fölgende Exempler paa disse Overeensstemmelser ville være tilstrækkelige. I Cap. 20 heder det, at Haakon Jarl, da han blev fangen

i Sandungssund, ikke havde mere end et Langskib og en Skude. Skildringen af Olafs Personlighed i Ágrip Cap. 22 er et kort Ud-tog af den i den legend. Saga Cap. 22. I Cap. 23 nævner Ágrip Slygsfjord (Slaygsarfjörðr) som den Fjord, hvor Olaf forlod sine Skibe; den nævnes i den legend. Saga Cap. 71, men ej i den historiske. Ogsaa i Ágrip Cap. 24 kommer Sven Alfþesön til Norge för Stiklestadslaget, ligesom i den legend. Saga Cap. 77, og Sven Alfþesöns haarde Love omtales der næsten Ord til andet som i den legend. Saga, endog lige indtil det Tillæg, at de ikke ophævedes förend af Sigurd Jorsalafare og hans Brödre. Beskrivelsen over den Nöd, Norge led under Svøens Regjering, Sighvats Vers derom, og det paafölgende Tillæg om Olafs Regjeringstid og hans Dödsaar, lyder Ord til andet eens i Ágrip Cap. 26, 27 og i den legend. Saga Cap. 101. Ogsaa i Ágrip Cap. 28 nævnes Svøin Bryggfot som en af dem, der droge til Rusland for at hente Magnus den Gode. Forövrigt har Ágrip et og andet, der ej findes i det bevarede Haandskrift af den legend. Saga, men dog heller ikke forekommer i den historiske. Saaledes kan denne i alle Fald ei have været dets Kilde. Vi kunne ikke nöjagtigt opgive Ágrips Ælde; dog viser den overvættets antike Orthographi, at det ikke kan være stort yngre end 1200; paa den anden Side omtales ej alene Erkebiskop Eysteinn, men ogsaa den ved ham foretagne Flytning af Marielkirken; altsaa er det noget yngre end Thjodreks, för denne Flytning, forfattede, Skrift. Gislason henförer det ogsaa i sit Skrift „um frumparta islenzrar tungu“ (Fortale S. XXXVIII) til Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Altsaa synes den historiske Olaf den helliges Saga endnu ikke paa denne Tid at have været til i sin nærværende Form.

Fagrskinna, der er nidlöftigere end de to foregaaende, frembyder ogsaa Overeensstemmelser med den legendariske Saga. Slige Overeensstemmelser sporer man allerede i Cap. 86, 87, hvor der handles om Olafs Vikingetog. Beskrivelsen over Haakon Jarls Tilfangetagelse stemmer mere med den historiske Saga, saavel som Beretningen om Olafs förste Tog til Throndhjem, der ikke engang nævnes i den legendariske. Derimod melder Fagrskinna (Cap. 94) at han paa een Gang fangede ni (ikke fem) Konger; den korte Beretning i Slutningen af Cap. 94, om Olafs Christendomsiver, og hvorledes der neppe var en eneste Dal i Norge, der ej beboedes af christne Mænd, stemmer næsten ganske med den legend. Saga Cap. 32. Høad der i Fagrskinna Cap. 98 og 99 siges om Olafs Eneherredömme, om Lendermændene, og fornemmelig

om Erling Skjalgssön og Thore Hund, stemmer næsten Ord til andet med den legend. Saga Cap. 48. Fortællingen i Cap. 102 om Haareks Flugt gennem Öresund stemmer ligeledes næsten Ord til andet med den legend. Sagas Cap. 67. Fortællingen i Cap. 107 (Side 88 överst) om Olafs Reise til Möre, og Flugt gennem Slygsfjord til Oplandene, viser sig nöje beslægtet med den legendariske Sagas i Cap. 71. Foröovrigt stemmer Fagrskinna ogsaa i mange, ja i endnu flere Stykker med den historiske Saga, hvoraf man maaskee kunde slutte, at de Materialier, hvoraf denne er sammensat, allerede paa den Tid, da Fagrskinna compileredes, tildeels havde været samlede og bearbejdede, saaledes at Fagrskinnas Compilerator har kunnet benytte dem. Men hiin Bearbejdelse kan dog ikke være den historiske Olaf den helliges Saga i dens nærværende Form. Havde Fagrskinnas Compilerator kjendt denne, da vilde han vist ikke have indblandet saa meget, der kjendeligt tilhörer den legendariske. Enten maa der allsaa paa hans Tid endnu ikke have existeret nogen egentlig Bearbejdelse af den historiske Sagas Bestanddele, og Fagrskinnas Compilerator maa have benyttet dem i deres oprindelige Form ved Siden af den legendariske Saga, der allerede var redigeret, eller — hvad der er det sandsynligste — har der paa den Tid, da Fagrskinna udarbejdedes, allerede existeret en Bearbejdelse af Olafs Saga, omtrent af samme Art som Gunnlaug Munks Bearbejdelse af Olaf Tryggesöns, hvori Stykker saavel fra den legendariske Saga som fra de historiske Sagnstykker tildeels uforandret vare optagne, idet der tillige var forsögt paa at bringe dem i chronologisk Orden.

Hvilken denne foreløbige Bearbejdelse af den historiske Olaf den helliges Saga maaskee har været, derom giner Flatöbogen os et Par Vink. Denne, der nemlig ikke nöjer sig med at meddele hele den historiske Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga, men ogsaa — hvorom vi nedenfor nærmere ville yttre os — spækker den med Stykker, om just ikke umiddelbart, saa dog paa anden Haand hentede fra den legendariske, nævner paa et Par Steder Presten Styrme den frode's Bog som den Kilde, hvorfra den har öst disse. Saaledes heder det i Slutningen af det Capitel, der i Flatöbogen svarer til nærværende Udgaves Cap. 58, istedetfor Stykket „Ólafr konungr . . . höfðu átt: „Þá er Ólafr konungr hafði undir sik lagt þat ríki, er þeir .v. konungar höfðu haft áðr, ok aðrir .vi., þeir er Styrmir reiknar í sinni bók, svá segir Sighvatr: „Upplönd fékk (til) enda ós-noista ok þar reisti kristnihald þat er héldu hverr veitir sverðs beita; áðr stýrðu því eyðar ellifu fyrr hella mildings máls, en guldu menn vislega

gisla¹. Her nævnes udtrykkeligt det for den legendariske Saga karakteristiske Tal 11 paa de fangne Konger, et Tal, der maaskee er opkommet ved en urigtig Fortolkning af Sighvats Vers, hvor egentlig ingen Konger, kun gavmilde Herrer, omtales. I den saakaldte Eimunds Thaatt, der kun findes i Flatøbogen, siges der (see Fornm. S. V. S. 268) at Olaf „*efter Styrme den frodes Udsagn, i Alt skille 9 Konger indenlands i Norge ved deres Rige*“; en Angivelse, der paa den ene Side strider mod den nys anførte, men paa den anden Side igjen stemmer med Fagrskinnas, og sandsynligviis har sin Oprindelse i en Feillæsning eller Feilskrift af „ix.“ istedetfor „xi.“ Men allermerkeliqst er Intimationen til et Anhang, som Flatøbogen vedhefter Olafs Saga, og som indeholder flere Smaabegivenheder, der ej findes indførte i Sagaen selv. Denne Intimation lyder saaledes: „*þessir smáir articuli, sem hér eru samanlesnir, standa i sjálfri lífssögu hins heilaga Ólafs konungs Haraldssonar, þeirri sömu, er Styrmir prestr hinn fróði hefir samansett, þótt þeir sé eigi svá fulllega skrifaðir hér fyrr i bókinni*“. Her er det altsaa sagt med udtrykkelige Ord, at Presten Styrme den Frode har sammensat en „*lífssaga hins heilaga Ólafs konungs*“, hvilken Flatøbogens Compilerator har kjendt og benyttet. Betragt vi nu nøjere disse „*Artikler*“, der, sandsynligviis Ord til andet, ere hentede fra Styrmes Bog, ville vi finde, at de nærmest slutte sig til den legendariske Saga, men derimod ikke høre hjemme i den historiske. Saaledes findes her den samme „*Flokk*“ optagen og tillagt Olaf, som den legend. Saga i Cap. 10 har anført under hans Navn. Den legendariske Sagas Fortælling (Cap. 59) om Olafs Godmodighed mod Kjøbmanden, der havde tilsmudset hans Buxer, anföres ogsaa her. De Anekdoter, den legendariske Saga anförer i Cap. 62, forekomme ogsaa blandt de styrmeske „*Artikler*“, og forsynede med de samme Vers, som i hiin. Den halpöetiske Beskrivelse over Olafs legemlige og aandelige Personlighed, som den legendariske Saga meddeler i Cap. 30, er næsten Ord til andet optagen i Tillægget fra Styrmes Bog. Det er derhos i høj Grad sandsynligt, at alle de övrige med den legendariske Saga stemmende Stykker, som Flatøbogen har optaget i selve Texten, ligeledes ere hentede fra Styrmes Bog, thi de have det tilfælles med de ovennævnte „*Artikler*“, ved hvilke Styrmes Navn udtrykkeligt anföres, at de, idet de, hvad Indholdet angaar, nøje slutte sig til den legendariske Saga, dog somoftest afvige fra denne i Sproget og Fortællemaaden; nemlig medens hiin udmerker

¹) See Fornm. Sögur V. 170.

sig ved sin naive Simpelhed og ofte indtil Dunkelhed gaaende Kort-
hed, hersker der i alle de med den legendariske Saga stemmende
Fortællinger, der meddeles i Flatøbogen, en stor Ordrigdom, og
Foredraget gaar somoftest over i en vis Prædike-Tone, navnlig
strax efter den ovenomtalte Charakteristik, hvor der følger en for-
melig Peroration, som sikkert er usforandret optagen af Styrmes
Bog. Da man af hvad der udtrykkeligt angives som hentet fra
Styrmes Bog tydeligt kan see, at denne har indeholdt alle den legen-
dariske Sagas Fortællinger, er der ingen Grund til at antage, at
Flatøbogens Compilerator ikke ogsaa derfra skulde have taget hine
øvrige, i Texten selv indførte Stykker; og den for dem alle sær-
egne, nys skildrede, Stil röber desuden tydeligt, at idetmindste de
fleste af dem hidrøre fra een og samme Forfatter. Undertiden har
denne ikke ladet sig nøje med at omarbejde og vidtløftiggjøre Fore-
draget, men har endog taget sig den Frihed at forandre Fortællin-
gen selv, vistnok efter egen Gisning, maaskee ogsaa kun formedelst
Misforstaaelse, f. Ex. hvor han ved Fortællingen om Olafs Daab lader
det være Rane, ikke Olaf, der raaber „Lys, Lys, Lys“¹; hvor han
ved at berette om Aastas andet Giftermaal kalder Sigurd Syrs
Medbejler Gissur Gudbrandssön, ikke, som den legend. Saga Cap.
6, Gudbrand af Dalene. I Anmerkningerne til Udgaven af den
legendariske Saga ere flere slige Steder anførte, hvorfor man her
kun behøver at henvisse til dem². Stundom synes han endog forme-
ligt at have gjort Fortællinger istand paa egen Haand efter Data,
som han har misforstaaet. Et merkeligt Exempel herpaa findes
netop i de „Artikler“, der udtrykkeligt siges at være hentede fra
Styrmes Bog. Der fortælles nemlig (Form. S. V. 226), at Olaf,
medens han endnu opholdt sig i England, spurgte nogle fra Norge
komne Kjöbmænd om en Kvinde, ved Navn Steinvar, der havde
været hans Kjæreste, erfoer til sin Sorg, at hun var bleven gift
med en Mand ved Navn Thorrard Galle, der boede nordenfor Stad
i Norge, og udtrykte sin Smerte derover i et Vers, som ogsaa
anföres; umiddelbart derefter anföres hiin Flokk, Olaf skulde have

¹) I den legendariske Saga Cap. 6 staar her: „Hrani röð nafni; kerti var
hánum í hendr selt, þá mælti sveinninn: „ljós, ljós, ljós“. Flatøbogen har
derimod: „Hrani mælti, þá er sveinninn Ólafur var tekinn or skírnarbrunni,
þrýsvar: „ljós, ljós, ljós“. Det er ikke usandsyuligt, at den Afskrift,
Styrme eller Flatøbogens Kilde her har benyttet af den legendariske Bear-
bejdelse, istedetfor „þá mælti sveinninn“ kun har haft „þá mælti hann“, og
at dette „hann“ ved en Misforstaaelse er henført til „Hrani“.

²) See f. Ex. Side 97, 102, 114-117.

digtet om Kampen ved London. Nu er det allerede i og for sig usandsynligt, at Olaf, der var opdragen paa Oplandene, der forlod Norge 12 Aar gammel, og imidlertid ej havde været hjemme, dog allerede skulde have haft en Kjæreste i Norge, der blev gift paa Söndmøre. Og undersøge vi den förömtalte Flokk, opdage vi let den hele Sammenhæng med denne Fortælling. I dennes 9de Vers staar der: „rýðr eigi så sveigir sára lauk i ári – hinn er grjótvarrar gætir – gunnborðs – fyrir stað norðan“; d. e. „Hiin Skjoldsvinger, der bevogter Steenmuren (af grjót Gruus, Stene, og vörr, en Steenlægning, Landingssted ved en Brygge) nordensfor Stad (eller kun „Staden“, 3: Kirken, staðr bruges nemlig hyppigt i Betydning af „geistlig Stiftelse, Kloster, Kirke med Tilbehör), rödfarver ikke Scerdet i Aar“. Men istedetfor „grjótvarrar“, som den legend. Saga har, staar der i den fra Styrme hentede „Artikel“ „grjótvarar“, og dette er her, som man seer, taget for en poetisk Gjengivelse af Kvinde-Navnet „Steinvör“ i Genitivformen „Steinvarar“ (da nemlig „grjót“ betyder det samme som „steinn“); Ordet „stað“ er ligeledes taget for Navnet paa Forbjerget Stad eller Stadland i Norge, og hiint Udsagn om den unæm-givne Anförer, at han „gætir grjótvarrar fyrir stað norðan“, (bevogter Skandsen nordensfor Staden), er altsaa henført til Olaf eller dennes foregivne Medbejler, der „passer paa Steinvar nordensfor Stad“. Urigtigheden af at tillægge Olaf hiin Flokk er saameget mere indlysende, som den forherliger en Kamp ikke for, men mod Englænderne, og da Olaf kæmpede ved London, stred han paa Ædelreds Side for Englænderne mod Danerne. Da Flokken udtrykkeligt nævner Knuts, Thorkels, og Ulfketils Navne, og desuden især dvæler ved en Kamp ved Tømsen, altsaa i London, er det tydeligt nok, at den Begivenhed, hvortil den sigter, ikke er Olafs og Thorkels Kamp 1013, men derimod Knuts, Thorkels og Erik Jarls Kamp ved London og denne Stads lange Belejring 1016, da Olaf ikke længer var i England, men allerede var kommen til Norge. Ja Knytlingasaga anförer i Cap. 14 endog to Vers af den samme Flok, just hvor den beskriver Beleiringen 1016, og med det udtrykkelige Tillæg, at den var digtet „af liðsmönnum“, d. e. Kriegerne i Knuts Hær. Det ligger altsaa nærmest, at henføre hiint Udsagn om Steenmurens Vogter til en eller anden af de Krigere, som enten angreb, eller forsvarede London. Men skal det henføres til Olaf, da maatte det idetmindste kun oversættes saaledes: „den som vogter Steenmuren (d. e. Norges klippefulde Kyst) nordensfor Stad, og det hele (nemlig „den som nu vogter Steenmuren nordensfor Stad,

d. e. den som nu har sat sig i Besiddelse af Norge, farter ikke Sverdet rødt i Aar“) betragtet som et haanende Udfald mod Olaf, der tidligere vistnok var for obscur til at Knut endog maaskee havde lagt Mærke til ham, men nu derimod, ved at sætte sig i Besiddelse af Norge og fordrive hans Systemson Haakon Jarl, var optraadt paa en Maade, der nödvendigviis maatte gjöre hans Naen til Gjenstand for mange hadefulde Ytringer i Knuts Hær. Men hvorledes man end tager Udtrykket, saa er det dog vist, at idetmindste Styrme maa have misforstaaet det, og deraf læst en heel Historie om Olafs Kjærlighed til den foregitne Steinvar. De örrige Vers, der anföres til Oplysning om denne Historie, nærne intet Ord om Steinvar. I det ene (Fornm. S. V. 226) udtrykkes kun en Bedröelse over at Kvinden — der siges ikke hvilken — skal henvisne hos en anden Mand hiinsides Havet. Da Olaf ellers ikke optræder som Skald, er det ligesaa sandsynligt at dette Vers urigtigt er lagt ham i Munden, som at det er skeet med hin Flokk; og om han virkelig har digtet det, er det langt rimeligere, at dette er skeet efter hans Tilbagekomst til Norge, og at Verset gjelder en Elskerinde i England, maaskee Alfhild, om hvem det ingensteds siges, at hun allerede paa Reisen fra England til Norge ledsagede ham. Manden kaldes grjótölnis galli, en dunkel Talemaade, der dog aabenbart kun er en Omskrivning af en „Fyrste“, „Rigmand“, o. a. d., men hvor Styrme har taget „galla“ som hans Tilnavn. Det andet Vers (S. 231), der udtrykker Digterens Længsel efter den smykkede Kvinde, idet han drager forbi Stad, nævner heller ikke Steinvar udtrykkeligt, og Sandsynligheden for at Olaf skulde have forfattet det, er derfor her ikke større; naar Styrme ogsaa dertil har knyttet en Fortælling, opstaar saaledes atter den Mistanke, at han selv har bragt den istand. Om nu endog En og Anden skulde finde, at vi her have tillagt Styrme altfor stor Vilkaarlighed, saa er det alligerel af det ovenfor paaviste utvivlsomt, at Styrme ikke har nöjet sig med simpelthen at afskrive sine Kilder, men at han virkelig har bragt alt det Stof, han benyttede, i en særegen, overalt eensformig Stil, der er noget slæbende og prædikeartet; at han saaledes virkelig bearbejdede Stoffet, og tillige maaskee sögte at bearbejde Chronologien. At han dog ikke, som Enkelte have antaget, selv er den historiske Sagas Forfatter¹⁾,

¹⁾ Nævnlig Forf. af den indedende Undersögelse i „Grönlands histor. Mindesmerker“ 1 B. S. 22. Men man maa erindre, dels at Olafssagaen, da denne Undersögelse blev skrevet, neppe engang kjendtes i den rene og usforfalskede Tilstand, som i nærtærende Haandskrift, men derimod forsynet med flere eller færre af de ovenomtalte Tillæg; dels at man da, vistnok med Urette,

derom tidne altfor meget de af den legendariske Bearbejdelse öste, i den historiske udeladte, Fortællinger, som vi nys have paaapeget; men da paa den anden Side ogsaa den historiske Bearbejdelses Forfatter, som vi allerede oftere have antydet, nödtendigtis maa have haft enkelte tidligere eksisterende, skreene eller uskreene, mere eller mindre sammenhængende, Sagaer eller Brudstykker at hente sit Stof fra, er det ikke usandsynligt, men trertimod höist rimeligt, at ligeledes Styrme har kjendt disse eller flere af dem, og at han har optaget dem i sin „lifssaga Ólafs hins helga“ ved Siden af de legendariske. Af den Omstændighed, at han paa flere Steder (f. Ex. hvor han omtaler de oplandske Konger) benytter den legendariske Sagas Beretning, og ikke den, der findes i den historiske, maa man dog antage, enten, at den historiske Sagas Kilde har været ham ubekjendt, hvoraf iijen følger, at hans Materialier have været færre end de, der stode den historiske Sagas Forfatter til Raadighed, eller at han af Mangel paa tilbörlig Kritik har foretrukket det slettere for det bedre. Maaskee endog begge Dele have fundet Sted. Isaaftald kunde Fagrskinna, hvilken, som vi nedenfor skulle rise, enten er samtidig med hans Verk eller lidt yngre, muligviis afgive et Vidnesbyrd om, i hvilke Punkter han har holdt sig til de samme Materialier, som den historiske Sagas Forfatter, og i hvilke han derimod endnu har foretrukket den legendariske Sagas Fremstilling, samt endelig hvilke, af den historiske Sagas Forfatter benyttede, Materialier han ikke engang har kjendt.

Men idet vi saaledes lære Styrme frode at kjende som Forfatter eller Bearbejder af en særegen, „St. Olafs Litssaga“, nærmest efter den legendariske, og som en Forgænger for den historiske Sagas Forfatter, bliver det nödtendigt, ogsaa at bringe paa det Rene, saavel naar og under hvilke Forhold Styrme levede, som hvorledes hans literære Virksomhed forövrigt var beskaffen. Hrad der i Sagaerne findes herom, er fuldstændigt samlet i den nys citerede „Indledende Undersögelse“ til „Grönlands historiske Mindesmerker“, S. 19—29. Det er her viist, hvorledes Styrme, hvis Herkomst man ikke kjender, men som i et senere opdaget Papirshaandskrift, aftrykt i Íslendingasögur 1 B. S. 334—340 kaldes Styrmir Kárason, blev Lovsigemand paa Island 1210 (efter hiint Haandskrift 1215), beklædte Embedet i 5 Aar, og efterfulgtes af Snorre Sturlassön, efter hvilken Tid man ej finder ham nævnt förend i 1228, da han

gik ud fra, at den ved alle disse Tillæg frembragte vidtlöftige Form var den oprindelige.

optræder som en af Snorres underordnede Tilhængere; at Snorre siden (1231 eller 1232), da han selv beklædte Løvsigemandseembedet, men var hindret fra at komme paa Althinget, sendte Styrme i sit Sted, hvilket ligeledes tyder paa at Styrme var en Klient af Snorre, og endelig at Styrme maa have overleret denne, da han ifølge Sturlungasaga VI. 23 optegnede Snorres Død. Der dræles paa hiint Sted især ved hans Virksomhed som en af Landnamsbogens Bearbejdere, i hvilken Egenskab han og omtales af Hr. Hauk Erlendssön (Island. Sög. I. 320, Not.). Forfatteren af hiin Undersøgelse antager Styrme for at have været omtrent jernaldrende med Snorre, maaskee fordi han overlevede ham; men naar man overvejer, at Styrme, skjönt ikke paa langt nær saa anseet som Snorre, dog blev Løvsigemand för ham, bliver det dog rimeligere at han maa have været idetmindste 10 Aar ældre, og at han saaledes maaskee er födt omkring 1168. Snorre, födt 1178, blev dræbt 1241 i sit 63de Aar; der er intet usandsynligt i, at Styrme, om han da var 73 Aar, dog endnu har levet nogle Aar derefter. Höist sandsynligt er det, hvad hiin Forfatter antager, at Styrmes videnskabelige Virksomhed nærmest falder i Aarene strax efter hans Løvsigemand-Tid; altsaa omkring 1220; er vor Gissning, at han var födt omkring 1168, rigtig, da bliver det rimeligt, at han endog har begyndt sin literære Syslen förend han blev Løvsigemand, og der er da intet i vejen for at antage, at f. Ex. hans Olafssaga kan have været færdig omkring 1210.

Det er den oenomtalle Omstændighed, at Fagrskinna saavel som Styrme paa et enkelt Sted omtaler ni, ikke fem eller elleve Oplædingekonger, der nærmest har rakt den Forestilling hos os, at dens Compilerator ved Olaf den helliges Historie har benyttet Styrmes Verk. Fagrskinns Forfattelsestid lader sig kun tilnærmelsesviis bestemme. Den er os kun opbevaret i nogle Papirs-Haandskrifter efter to Pergamentscodices, der endnu existerede ved det forrige Aarhundredes Begyndelse, og af hvilke vi nu kun have Anledning til nöje at kjende den Enes Charakter ved et lidet, senere fundet, Brudstykke. Denne Codex viser sig baade med Hensyn til Skrift, Orthographi og Sprog at være neppe yngre end Midten af det 13de Aarhundrede; men da tillige i det saakaldte „Arnmödingetal“, som her er optaget, saarel Skule Baardsön omtales med Hertugstitel, hvilken han ej fik för 1237, som Knut, Haakon Galins Sön, kaldes „Knut Jarl“, hvilket han ej blev förend i 1240, sees det heraf, at Codex i alle Fald maa være skreven efter 1240, og maaskee nærmere 1250. Men dette Arn-

mödlingetal udelades i den anden Codex, og synes saaledes ej at have udgjort nogen væsentlig Deel af Skriftet, som altsaa gjerne kunde være ældre og sandsynligviis endog virkelig er det, da denne anden Codex laeder til at have været en Afskrift af en særdeles gammel Original, ældre end hiin, see Fortalen S. XIV. Imidlertid omtaler ogsaa denne anden Codex Folk og Begivenheder yngre end 1210; den nævner saaledes den svenske Konge Jon Sverkessön (1216—1222). Men da den derhos heller ikke omtaler nogen yngre Person, ej engang den svenske Konge Erik Erikssön (1222—1250) uagtet der dog havde været god Anledning dertil, estersom hans Fader og Moder nævnes — ja det vilde endog have været stridende mod Skik og Brug i slige Slægtregistre, ej at nævne ham, hvis Forf. havde kjendt hans Tilværelse; — da ligeledes, blandt Personer udenfor Norden, som nævnes, den yngste er Keiser Henrik VII, död 1197: saa kommer man maaskee Sandheden nærmest ved at anlage Texten forfattet omkring 1222, eller mellem 1222 og 1225. Ja man kunde endog anføre den Omstændighed, at den i Olafs Historie slutter sig til Styrme, som etslags Beviis for denne Antagelse. Styrmes Skrift var paa den Tid nyt; det var, som man maa formode, det første Forsög paa en kritisk Saga-Bearbejdelse; det maa altsaa vistnok have gjort Opsigt, og det faldt af sig selv, at Fagrskinnas Compilerator benyttede det.

Da nu Fagrskinnas Compilerator dog uden al Triel vilde have kjendt og langt heller benyttet den historiske Olafssaga, hvis den havde været til, da han bragte sit Verk istand, er det derved bragt til saamegen Vished, som man efter Omstændighederne kan forlange, at denne historiske Saga endnu ej var forfattet ved Tiden mellem 1222 og 1225. Omtrent det samme fremgaar ogsaa deraf, at Orkneyingasaga, hvilken den historiske Saga har benyttet og tildeels udskrevet (Cap. 81—89) slutter med Biskop Adams Brand 1222; den er altsaa først bleven sammensat paa denne Tid, og den historiske Olafssaga maa fölgelig være yngre. At ikke det omvendte Forhold finder Sted, nemlig at Orkn.-Sagas Capitler om de første Jarler indtil og med Thorfinn — vi mene her Orkn.-Saga i dens Fuldstændighed, som den findes i Flatöbogen, — ikke ere hentede fra Olafssaga, sees deels deraf, at de indeholde meget mere end hvad denne har, deels deraf, at Olafssaga i Cap. 89 endog ligefrem citerer Orkn.-Saga under Navn af Jarla sögurnar¹. Det er derhos

¹) Ogsaa Fagrskinna paaberaaber sig etsteds (Cap. 131) „jarla sagan“ d. e. Orkn.-Saga, hvilket godt stemmer med hvad der ovenfor er anført om dens

charakteristisk, at Orkn. Saga, hvor den (S. 74) omtaler Ragnvald Jarls Död og hvorledes han strax för kom til at forsnakke sig, tydeligt nok viser, at dens Forfatter har haft den legendariske Sagas Fortælling Cap. 18 jfr. Cap. 89 for Öje: Orkneyingasaga er saaledes yngre end den legendariske, men ældre end den historiske.

Ved nærmere Undersøgelse af den historiske Sagas Text, og især ved Sammenligning med den legendariske Saga saarelsom med de opbehandlede Stykker af Styrmes Verk lade endnu flere Data sig udfinde til Bestemmelsen saavel af dens Affattelsestid, som hvo dens Forfatter har været.

Vi have ovenfor nævnt, at den historiske Saga paa flere Steder endog ligefrem har benyttet den legendariske som sin Kilde. Dette ville vi her nærmere paarise, idet vi særskilt udhæve de Stykker af hiin, hvor dennes Ord enten slethen ere afskretne, eller hvor dens Text tydeligt kan gjenkjendes som den Kilde, hvorfra Forfatteren har öst, og som han stundom endog har benyttet paa en meget selvstændig og vilkaarlig Maade, men stedse, endog hvor han fejler, med megen Smag og med en Kritik, der langt overgaar den, hans Forgænger Styrme, efter hvad der ovenfor er udviklet, synes at have lagt for Dagen.

1. Beskrivelsen over Kampen med Sote Viking, der i den legendariske Saga fortælles saa vidtløftigt, medens den i den historiske Saga kun nævnes med et Par Ord, er i denne henført til de saakaldte Sriasker udenfor Scithjod, og omtales umiddelbart foran Olafs Tog ind i Mælaren, medens derimod den legendariske Saga henfører Kampen med Sote til Viken, og, som ovenfor viist, nævner Toget ind i Mælaren eller Skarven paa et langt andet Sted i Olafs Vikingeliv. Uagtet al denne Forskjel mellem begge Sagaer, er der dog meget, som tyder hen paa, at den legendariske Sagas Beretninger her ligge til Grunden for den historiskes, og at den sidstes Afvigelser ene og alene skyldes Forfatterens dristige Kritik, der paa den ene Side röber megen Skjönsomhed, men paa den anden Side ogsaa lægger Mangel paa nøjagtigt Kjendskab til de nærmere Omstændigheder for Dagen. Stedsangivelserne i den legendariske Saga ere aabenbart rigtigere, end i den historiske. Sotasker, hvor Kampen med Sote skulde have staaet, lægges af den legendariske Saga udtrykkeligt i Viken, hvor Sotenes-Hered endnu minder om et saadant Narn; om den historiske Sagas Forfatter, ved at henføre det til

Affattelsestid, thi om den end er affattet noget efter 1222, er det derfor dog ikke sagt, at Forf. endnu har erfaret den svenske Kong Erik Knutssöns Död, eller Sönnens Ophøjelse paa Tronen.

Svinskærene, har tænkt paa Sotholmen i Södermanland, er uvist, snarest skulde man troe, at han har ladet sig bestemme dertil af Ottar Skalds i Cap. 21 anførte Vers, hvor der tales om at Olaf drog forbi Danmark til Östersöen og herjede „Sviþjóðar nes“, uden at der dog nævnes det mindste om Sotasker, hvilket derimod nævnes i et sammesteds anført Vers af Sigheát, der siger at Olaf første Gang kæmpede ved Sotasker „östenfor“; men dette „östenfor“ kan ligesaavel betyde „östenfor Folden“ altsaa ved Viken, som „östenfor Sverige“. Den legendariske Saga nævner, hvor den omtaler det Tog, den historiske Saga henfører til Mælaren, ikke denne, men derimod Skarfr eller Skarven, den Arm af Mælaren, der gaar op mod Nord henimod Sigtuna og Upsala, og hvis Hovedforbindelse med Mælaren er det smale Sund, ved hvilket den gamle Borg „Steket“ var beliggende. Lokaliteten er i den legendariske Saga saa meget nøjere bestemt, som det udtrykkeligt tilføjes, at hiin Oos var „stikaðr“, d. e. sperret ved nedrammede Pæle, saaledes som det var Skik og Brug i Austerøeg at „stika fyrir úfriði“. Thi et saadant Sted kaldtes netop „stik“ (see Snorre, Harald Haarf. Saga Cap. 17), udtalt „Stek“, og heraf erfare vi saaledes Anledningen til Narnet paa hiin ved Sundet anlagte Borg eller Gaard¹. Efter de Oplysninger, jeg har faaet fra den skarp-sindige Hr. Amanuensis Styffe, der endog uden at kjende den legendariske Sagas Beretning, alene ved Sammenligning af Stekets Lokalitet med Stockholms, var kommen til den bestemte Oterbetegnelse, at den historiske Saga havde henført Begivenheden til det urette Sted, fremgaar det, at en saadan Tildragelse, som den her omhandlede, neppe engang kunde have foregaaet ved Stockholm, medens den derimod kun er tænkelig ved Steket, vestenfor hvilket, og skjult bag en høj Aas eller Bakke, der findes et andet, smalt og grundt Udløb, kaldet „Ryssegraven“ — et Narn, der endog synes at minde om en Gjennemgravning, foretagen ved en eller anden Austerøegs-Viking. Den legendariske Saga henfører, som vi have seet, Begivenheden til en aldeles urigtig Tid, og fortæller den derhos paa en aldeles fabelagtig Maade, som om Kanalen uden nogen Gravning aabnede sig af sig selv paa Olafs Bøn. Det er ogsaa heel sandsynligt, at det er et svensk Lokalsagn, som oprindeligt aldeles ikke har gjeldet Olaf, men kun en gardarisk eller russisk Hærkonge, der maaskee hed Olaf, og at det først senere, da Olaf var bleven en Helgen og berømt i Sverige, er blevet henført til ham;

¹) Narnet skrives nu urigtigt „Stäket“, og udledes sædvanligvis endnu urigtigere af „at staka sig fram“.

thi det omtales slet ikke i Ottars eller Sighrats samtidige Vers, og det er tydeligt nok af det uheldige Sted, hvor den legendariske Saga omtaler det, at dens Forfatter har været i stor Forlegenhed for at finde en Plads, at sætte det ind paa. Det maa derfor ansees for en original og efter Omstændighederne ret heldig Konjektur af den historiske Sagas Forfatter, at kombinere det med Sote-Striden, hvilken han maaskee ogsaa tildeels af den Grund har henlagt til Sviaskærene; han har tillige søgt at fremstille Sagen paa en rimelig Maade, men er derved netop kommen til at fremsætte en Urimelighed, idet han, maaskee forledet af Ligheden mellem „Stoksund“ og „Stiksund“, har henført Begivenheden til den Egn, hvor Stockholm siden blev anlagt, og det uagtet han selv siger at Olaf laa ved Sigtuna, altsaa i Skarven. Man kan dog see, at han ogsaa har forespurgt sig hos Sænske, som han antog bekendte med Lokaliteten. Sviarne, siger han, paastaa at man endnu kan see de Steenkur, Olaf lod opføre under sine Bryggesporder. Nogle sige, heder det nedenfor . . . at da Vandet grov paa begge Sider, faldt Aabakken og Folket med, saaat der omkom en heel Deel Folk; men de Sænske benegte dette og sige at det er en Usandhed, at Folk ere omkomne der (at þar hafu menn fariz). Her sigter han aabenbart til den legendariske Sagas Udsagn, „at Söen löb op under den svenske Konges Folk, og at en stor Mængde Mænd omkom for ham (ok försk þá mikill fjöldi)“. Medens vi heraf paa den ene Side erfare, at der virkelig var et saadant Lokalsagn, som ovenfor nævnt, i Sverige, lære vi tillige Forfatteren at kjende som en Mand, der ej var bange for at anvende en dristig Konjektur for at give en fabelagtig Beretning større Sandsynlighed, og som i det Öjemed endog søgte at indhente nærmere Efterretninger fra Folk, hos hvem han troede at kunne forudsætte tilbørlig Lokalkundskab. Men gjennem det Hele skimte vi dog den legendariske Sagas Beretning. Muligt, at han her ikke engang umiddelbart benyttede den legendariske Saga, men Styrme, hvis Fremstilling, efter hvad vi forhen have viist, sandsynligviis er den, som vi læse i Flatöbogen (Fornm. S. C. 166) og hvor netop alt, hvad der nærmest hentyder paa Lokaliteten om og ved Skarven og Steket, er udeladt, idet Söen selv kaldes „Mar“, og der ikke nævnes et Ord om hin Sperring af Mundingen. Thi en saa skjön som Mand, som Forfatteren af den historiske Saga synes at være, vilde neppe have overseet de vigtige Vink, hine Stedsangivelser kunde have givet ham, om han havde kjendt dem.

2. Den vidtløftige og ypperlige Beskrivelse over Christendom-

mens Indførelse i Gudbrandsdalen, hvilken den historiske Saga meddeler i Cap. 98—100, er, hvad man ved første Øjekast overbeviser sig om, næsten Ord til andet den samme, som den, der meddeles i den legendariske, Cap. 74, 33—38, dog saaledes at denne hist og her er noget naivere og vidtløftigere, og derved viser sig at være den ældre og originale Beretning, som den historiske Sagas Forfatter har fulgt og hist og her forkortet. Charakteristisk er det dog, at medens den legendariske Saga kun nævner „Biskopen“, nævner den historiske udtrykkeligt „Biskop Sigurd“: dette er her øjensynligt Forfatterens egen Kombination.

3. Historien om Egil Hallssön og Tove Valgautssön, saadan som den meddeles i den historiske Saga Cap. 147, viser sig tydeligt som et Udtog af den legendariske Sagas vidtløftige, i Legendeform affattede Fremstilling Cap. 53-55; dens Indhold er altfor ubetydeligt til at man kan forklare sig dens Optagelse anderledes, end at den historiske Forfatter, der fandt den saa vidtløftigt fremstillet enten i den legendariske Saga eller hos Styrme, ikke har været ganske at forbigaa den, men at han dog har nøjet sig med at levere et Udtog, der var saa kort som muligt, og hvoraf det usandsynlige er bortfjernet. Da den vidtløftige Fortælling ogsaa er optagen i Flatøbogen, med Tilføjelse af, at den forefaldt ved Limfjorden, har Styrme altsaa neppe her været, ved en Konjektur at henføre den til et rimeligere Sted; og det maa derfor være den historiske Sagas Forfatter selv, der med sin sædvanlige Skjønsmhed, men uden nogen positiv Hjemmel, har henført den til Barcik ved Bleking.

4. Historien om Raudulf, der fortælltes i den historiske Sagas Cap. 156, forekommer vel ikke i den legendariske Saga, derimod har Flatøbogen en vidtløftig „Raudulfs Thaatt“¹⁾, der, efter det forhen oplyste, sandsynligvis maa have staaet i Styrmes Bog. Allerede Müller (Sagabibliothek III. 299) erkjender denne vidtløftige Fortælling for at være Kilden til den kortere, som den historiske Saga meddeler. „Ved at læse Beretningen hos Snorre“, siger han, (han har Olafssaga hos Snorre for Öje) „synes man det Hele er saa lidet merkeligt, at man ej veed, hvorfor han anførte det. Men ved at sammenligne nysanførte Thaatt, kan man neppe andet end deri gjenkjende Kilden til Snorres Beretning; han fandt denne lille Fortælling interessant, men da hans historiske Sands forbød ham at optage den heel i sin Historie, gjorde han et Udtog, hvori Drømmen og dens Udtydning ganske er gaaet forbi“.

¹⁾ Optagen i Fornmanna sögur V. 330 -48.

5. Mest oplysende af alle de Beretninger, den historiske Sagas Forfatter har laant, enten fra den legendariske selv (i den Skikkelse, hvori vi nu kjende den) eller fra Styrme, er dog den om Olafs Flugt gennem Valdalen. Denne (leg. Saga Cap. 72—73) riser sig tydeligt som Originalen til den historiske Sagas Cap. 174, 175. Man kan endog paavise et Sted, hvor den sidstes Forfatter aabenbart enten har læst Fejl, eller misforstaaet Originalens Ord. Hvor der handles om at rydde en fremkommelig Vej gennem den urejsomme Skjersurd i Valdalen, heder det i den legendariske Saga: „En um morguninn bað konungr þá fara til urðarinnar ok freista, ef þeir mætti koma veginum yfir urðina“. Men i den historiske Saga læses paa dette Sted „ef þeir mætti koma vögnum yfir urðina“; og at dette ikke er en Skrivfeil, sees deraf at det deels omtrent gjentages noget længer nede („ef þeir gæti vögnum yfir komit“), deels forekommer i alle Haandskrifter. Nu indseer Enhver, at der her aldrig kunde være Tale om at skaffe en Kjørevej for Vogne over Urden; der siges endog i den historiske Saga selv længer nede, at Vejen, da den var færdig, var fremkommelig „baade for Mænd og for Heste med Klöv“. Den historiske Sagas Forfatter (eller maaskee allerede Styrme?) har her aabenbart læst „vögnum“ istedetfor „veginum“, og, ubekjendt med Stedets Beskaffenhed, antaget at der her virkelig handles om at anlægge en Kjørevej.

6. I Cap. 197 i den historiske Saga giver Gautathore (eller, som han her kaldes, Gauka-thore), Kongen, paa hans Beklagelse over at saa drabeligt udseende Mænd som han og hans Kammerater ej skulde være Christne, dette Svar: „er nökkurr så i þinu föruneysi, konungr, kristmaðrinn, er meira hafi á degi vaxit en vit bræðr“. Svaret, eller rettere Spørgsmaalet, er noget besynderligt; thi her er Talen nærmest om at vise Tapperhed, og da de fleste Tilstedeværende vistnok først vare döbte efterat de vare bleve voxne, kunde Christendommen, hvor underbare Virkninger man end tillagde den, dog intet hare at gjøre med deres Væxt. Men i den legendariske Saga Cap. 80 lyder Spørgsmaalet saaledes: „höfum vér minna þrek unnit á einum degi en einn þinna manna“. Dette Spørgsmaal er rimeligt og naturligt. Men det af „þrek“ afledede „þrekligr“ betyder „för“, „velvoxen“, og det synes derfor, som om den historiske Sagas Forfatter, rildledet ved en Utydelighed enten i Originalens Skrift eller Ordføjning, har forstaaet Udtrykket som om det sigtede til Væxten og Förligheden¹.

¹) Til saadanne Feiltagelser, eller selvgjorte Forandringer, høre sandsynligvis i

Vi kunde anföre flere lignende Exempler, men dette vilde lede til allfor stor Vidtløftighed. De allerede anførte ere overbevisende nok. Vi kunne altsaa betragte det som afgjort, at den historiske Sagas Forfatter har kjendt og benyttet enten et Haandskrift af den legendariske Saga selv, eller Styrmes Bearbejdelse deraf; at han dels har ligefrem udskrevet enkelte af dens Beretninger, dels meddeelt dem i Udtog. Det staar nu tilbage at omhandle, hvad der lader sig udfinde om Tiden, da han sandsynligviis har forfattet Verket, og om hans Personlighed.

Det er allerede ovenfor viist, at Skriftet efter al Rimelighed ikke kan være forfattet eller redigeret förend efter 1225. Men nu indtræder den merkelige Omstændighed, at Haandskriftet selv, efter hvilket nærtærende Udgave er aftrykt, baade efter Skriftets Form, Orthographien, og Sproget at dömmе, ikke kan antages at være stort yngre. Vel kan man uden nærmere Data ikke bestemme et Haandskrifts Alder nøjagtigt paa Aaret, og Bestemmelsen bliver altid omtrentlig, men saameget tør man med Vished paastaa, at ligesom nærværende Haandskrift ifølge hine Kjendemerker, meget godt kunde være skrevet allerede ved 1220, saaledes kan det neppe være yngre end 1250. Da det nu virkelig er yngre end 1225, falder Affatteltiden saaledes mellem 1225 og 1250, og der er altsaa kun et Tidsrum af 25 Aar, inden hvilket vi ved vor Gjetning kunne berøge os. Men dette Tidsrum, saa kort det er, kan dog endnu modtage en Indskrænkning. Flere, hver paa sit Sted behørigt paapegede, Skrivfeil i det ellers saa fortrinlige Haandskrift vise, at det ej kan være Originalhaandskrift, men kun er en Copi. Dette kan man ogsaa slutte deraf, at der i den arnamagnæanske Samling i Kjöbenhavn (under Nr. 325^r qv.) findes Brudstykker af et andet Haandskrift af denne Saga, der om just ikke ældre, end det her aftrykte, dog idetmindste ikke er stort yngre¹, men som dog hist og her afviger saameget fra hiint, at det er öjensynligt, at intet af dem begge er en Copi af det andet, ligesaa lidet som de begge kunne være Copier af een Original; men eet af dem idetmindste kan först paa anden eller tredie Haand nedstamme fra den fælles Original. Derved nödes

Cap. 65 „Mulaþing“ for „Moraping“, „Gaucaþórir“ f. „Gautapórir“; i Cap. 204 „skjöldum“, hvor den legendariske Saga kun har „tjöldum“; i Cap. 236 „húskytja“ istedetfor „skytja“, see Munchs „det norske Folks Historie II. 806.

¹) Et ypperligt Facsimile af dette Haandskrift findes i *Antiquités russes*, 1 B. Pl. VIII.

vi til at sætte denne selv nogle Aar højere op i Tiden, og da vi have nævnt 1250 som den yderste Grændse, medens Haandskrifternes sandsynligste Nedskrivningstid falder i Midten af hien Periode altsaa omkring 1237, komme vi maaskee nærmest ved at henføre Affattelsestiden til Aarene omkring 1230, eller rettest mellem 1225 og 1235.

Hvad Forfatterens Personlighed angaar, da maa det ansees som aldeles afgjort, at han har været en Islænding. Egentlig behøver man intet andet Bertiis derpaa, end hans eget Udsagn allersidst i Prologen, S. 3. Men det er dog ogsaa i andre Henseender af stor Interesse og Vigtighed at paavise Steder, hvor han, som Islænding, og derfor mindre bekjendt med Norges geographiske Forhold, har læst enkelte i Originalen anførte, maaskee sterkt forkortede Ord og Navne, fejlagtigt, og saaledes som neppe nogen indfødt Nordmand vilde kunne læse dem. Et af de første Exempler herpaa frembyder sig i Cap. 36, hvor der handles om de fem Konger paa Oplandene. Her nævnes to Konger over Hedemarken, en paa Raumarike, som havde Thoten og Hadeland, og en paa Valdres. Denne sidste Angivelse bliver saa meget mere mistænkelig, som Valdres ikke egentlig regnedes til Oplandene, men derimod til de restlige, eller Gulathingslagets Distrikter, og omtales desuden senere i Cap. 109 i Forbindelse med Vørs og Sögn, som om Olaf ikke tilforn skulde have været der, eller som om han i alle Fald intet forhen havde haft med Indbyggerne at bestille. Hertil kommer, at i Cap. 56, hvor der atter er Tale om de oplandske Konger, nævnes ikke mere nogen Konge af Valdres, men derimod, foruden Hedemarken og Gudbrandsdalens tre Konger, en Konge af Raumarike, og en Konge af Hadeland. Denne Konge af Hadeland skulde altsaa være den samme som den, der tidligere kaldes „Kongen af Valdres“. Men gjennemlæs vi Beretningen, saavel i Cap. 36, som i Cap. 56, finde vi, at der her ene og alene er og kan være Tale om Konger, hvis saakaldte Riger eller Besiddelser laae rundt om Mjösen. Endog Kongen af Gudbrandsdalen kan alene have hørt hjemme i den nederste Deel, der berørte Mjösen, maaskee Faaberg, og om det kom højt Öjer; thi først senere bliver der Tale om den övre Deel af Gudbrandsdalen, over hvilken Dalegudbrand raadede „som om han var en Konge“ (Cap. 99). Og Valdres laa endnu længre fra Mjösen, og stod i endnu mindre Forbindelse med Mjös-Eggen, end Gudbrandsdalen; der var neppe engang nogen ordentlig Vej fra Hedemarken eller Thoten lige til Valdres. Man kan saaledes næsten med Vished

paastaa, at „Valdres“ paa dette Sted er urigtigt nævnt. Det er heller ikke vanskeligt at paapege det rette Navn, som den historiske Sagas Forfatter, aabenbart ved Fejllæsning, har forvexlet med „Valdres“. Det er Vardal. Naar Forfatteren i Cap. 36 omtaler Kongen af Raumarike, Thoten og Hadeland, og i Cap. 56 kalder den foregjerne Konge af Valdres „Konge paa Hadeland“, saa er det tydeligt, at han paa sidste Sted, ja maaskee endog paa begge, ikke ved Hadeland mener det egentlige Hadeland, men kun Stykker af Hada-Fylke, der foruden det egentlige Hadeland, tilligemed Ringgerike i Syd og Land i Nord, ogsaa indbefattede Mjös-Landskaberne Thoten, Vardal og Birid. At enten Thoten eller Vardal, som en Deel af Hadafylke, slet og ret kunde kaldes Hadeland, derpaa høres det bedste Exempel i Snorres Halfdan Svartes Saga Cap. 5, saavel som i den af Hr. Hauk Erlendsson egenhændigt skrevne „Þáttur af Ragnars sonum“ Cap. 5, hvor Hadeland udtrykkeligt omtales som beliggende hiinsides Mjösen ligeoverfor Hedemarken. Har man nu for Øje, at den saakaldte Konge af Raumarike sandsynligviis har raadet for den Deel af dette Landskab, der berørte Mjösen, altsaa Eidsvold, Hurdalen og Fegringen, tilligemed Thoten og endnu en Deel af Hadafylke, sandsynligviis Einabygden, der hørte til det egentlige Hadeland; at Kongen af Hedemarken raadede for (det vil sige havde mest Indflydelse i) Landskabet østenfor Mjösen, og Kongen af Gudbrandsdalen i Egnen om Mjösens nordlige Ende, da bliver der intet andet af Mjöslandskaberne tilbage for den saakaldte Konge af Valdres eller Hadeland at raade for, uden netop Vardal tilligemed Birid. Hvor let kan nu ikke den i Norges Specialgeographie mindre indviede Forfatter have forvexlet det ham mindre bekendte Vardal med det langt større og bekjendtere Valdres; især naar Narnet, som man maa formode, var sterkt forkortet i de Optegnelser, han benyttede, f. Ex. vdl? Sandsynligheden for at det er gaaet saaledes til, er her saa stor, at man endog maatte være berettiget til at optage Læsemaaden „Vardal“ i Texten.

Til at bestyrke denne vor Antagelse kunne vi dog ej fremlægge den af Forfatteren benyttede Originaltext selv, da den forlængst er forsvunden. Dette formaar vi derimod ved lignende Feiltagelser, han har begaaet i de Stedsnavne, der forekomme i Fortællingerne om Olafs Omrendelsesreise gennem Gudbrandsdalen, og om hans Flugt gennem Valdalen, hvilke begge, som vi ovenfor have viist, findes i en oprindeligere Form i den legendariske Saga, og hvor Stedsnavnene ere rigtigt skrevne. Vi faae her de haandgribeligste

Exempler paa netop saadanne Feillæsninger, som „Valdres“ for „Vardal“, og erhøerøve saaledes den fuldkomneste Oberbeviisning om, at denne sidste Feil ikke alene har kunnet begaaes, men endog rimeligviis har været begaaet. I Cap. 98 siges der, at Kongen, da han opholdt sig paa Lesje, tog Natteleje paa en Gaard, kaldet Borar. Den legendariske Saga Cap. 74 har Bøar, og dette Narn er rigtigt, thi det er allerede förend den legendariske Saga kjendtes tiist af Munthe i Anmerkningerne til Aalls Gcersættelse af Snorre (I, 261), at den Gaard som her menes, er Bø, eller nøjagtigere Nördste-Bø, i Lesje, hvor der fordum har staaet en Kirke. Men Narnet bøar har i Haandskriften været saa ligt borar, at Forfatteren har læst det saaledes. Fra Lesje, siger den historiske Saga, drog Olaf over „Orodal“, „Liardal“ og „Stavabrekka“ til Loar (Lom). Den legendariske Saga nævner kun „Lorodal“ og „Stavabrekka“, hvilket er rigtigt, da hiin Dal endnu heder Lordalen, og Fjeldvejen fra Lesje til Lom endnu gaar derigjennem og nedad Starebrekken. Fra Vaage, fortsætter den historiske Saga, Cap. 99, drog Olaf over „Vrgvrvst“ ned til „Vsv“. Den, som kjender Egnen, skjønner strax, at Olaf har taget Vejen over Vaagerusten til Sel. Den legendariske Saga Cap. 34 siger ogsaa ligefrem, at Olaf „för yfir ok kom niðr á Sil“. Her nævnes ikke Vaagerusten, men underforstaaes; men i den Optegnelse, Forfatteren benyttede, har der sikkert staaet „vagaröst“, hvilket han har læst som „vrgvröst“; og „sil“ har han, maaskee fordi „s“ har haft en egen Form og „i“ har manglet Prik medens „l“ var noget kort, læst som „vsv“. En lignende Feiltagelse har han strax efter begaaet ved at lude Kongen drage syd langs ad „Svvöllum“. Allerede Munthe (l. c.) har her paavist, at der skal læses „Silvöllum“ d. e. Selsvolden; og saaledes skrives ogsaa Narnet i den legendariske Saga. I Beretningen om Kongens Flugt gjennem Valdalen staar der i Cap. 174, „at man saa Thröndernes Hær komme frem nordenom „Þjótandi“; den legendariske Saga Cap. 72 har her „Þrjótshverfi“, hvilket klinger rimeligere, og ved Undersøgelser paa Stedet vist ogsaa vilde findes rettest. Siden nævnes „Veigsund“, hvor den legendariske Saga har „Vegsund“, som Sundet nu heder; den Fjord, i hvilken Olaf sejlede ind til Valdalen, kaldes i Cap. 174 „Röðrafjörðr“, i Cap. 178 „Cöðrafjörðr“; den legendariske Saga har „Töðarfjörðr“, hvilket langt mere nærmer sig til Narnets nuværende Form „Tafjord“. Det er tydeligt nok, at Forfatteren har læst „t“ som „c“, og paa første Sted skrevet „köðra“, paa andet „cöðra“; hiint „k“ har igjen den næste Afskriver læst som „R“. Den bekjendte

Urd, som Olaf lod rydde, kaldes nu *Skjers-Urden*. I den historiske Saga kaldes den derimod „Sefsurd“. Men den legendariske Saga Cap. 73 har paa et Sted ganske rigtigt „Skærfsurd“, paa et andet det lidet afvigende „Skarfsurd“. Her har Forfatterens Optegnelse øjensynligt haft Forkortningen „Sefsurd“, hvilket han, ukjendt med Lokalsagnet, har læst „Sefsurd“. Den Bakke, hvor Olaf hvilte sig, kalder den historiske Saga Cap. 175 „Orosbrekka“. Den legendariske Saga har derimod rigtigere „krossbrekka“, thi det er tydeligt nok, at Bakken har faaet sit Navn efter de der opreiste Kors, hvilke ogsaa den historiske Saga nævner; i de Optegnelser, dens Forfatter benyttede, har der staaet „crosbrekka“, men „c“ har været, hvad det let kan blive naar dets nedre Deel slynges for højt opad, saa ligt et „o“, at Forfatteren har læst „orosbrekka“.

Ved alle disse paatiste Feiltagelser kunde man indvønde, at de maaskee hidrøre fra Afskriverfeil, og ikke have staaet i Originalhaandskriftet. Men foruden at det Haandskrift, vi have for os, selv ikke kan være stort yngre end Originalhaandskriftet, viser ogsaa Sammenligning med de øvrige Haandskrifter af den historiske Olafs-saga, heri ogsaa Afskrifterne af Snorres Heimskringla iberegnete, at de samme Fejl, eller nye Affødnings af dem, foruden flere andre findes i dem alle tilhøbe. Istedetfor „Bæar“ (Cap. 98) findes saaledes „Borar“, „Borror“, „Bærar“, „Bær“ (dette vilde ellers være rigtigere, hvis det ikke snarere grunder sig paa en ny Feillæsning af „Borar“) „Boror“, „Bora“, „Loar“; istedetfor „Lorodal“ findes „Orkadald ok Ljordal“, „Orkadald ok Læradal“, ja endog „Orkadald ok Gaulardal“. „Urguröst“ findes overalt; istedetfor „Sil“ findes ej alene „Usu“, men ogsaa „Lisu“, „Ausu“, „Lesium“; istedetfor „Silvöllum“ baade „Suvöllum“ og „Usudöllum“; „þjótandi“ findes i alle Haandskrifter, ligesaa „Sefsurd“; istedetfor „Toðarfjörð“ findes „Roðrarfjörð“, „Roðarfjörð“, „Kodrafjörð“; endog Peder Claussøns Oversættelse af Snorre har „Roðrarfjörð“, og kun to Papirshaandskrifter af Snorre have „Toðrarfjörð eller Toðarfjörð“, man skulde næsten formode efter Gisning. Istedetfor „Krossbrekka“ findes „Njósbrekka“, „Árósbrekka“; enkelte Haandskrifter have „Krossbrekka“, ligeledes, som man skulde formode, ifølge Gisning af Afskriveren. Men om man end antager, at den rigtige Form for „Toðarfjörð“ og „Krossbrekka“ har staaet i Originalen, bliver der dog endnu saa mange urigtigt skreene Narne tilbage, at vor Formodning om, at de fandtes saaledes allerede i Originalen, ligefuldt staar fast.

Det er saaledes vist, at Forfatteren af den historiske Olafs-saga

var en Islænding, og at han maa have udarbejdet den mellem 1225 og 1235. Det er tillige aabenbart, at han maa have haft Adgang til flere Kildeskrifter, end maaskee de fleste af hans Samtidige; vi erfare blandt andet især af Cap. 11 og 175, at han har kjendt og benyttet enkelte af Are frodes chronologiske Forarbejder, som nu ej længere ere til. Han lægger overalt, endog hvor han fejler, en for sin Tid sjelden Grad af Smag og historisk Kritik for Dagen. Den øjensynlige Omhyggelighed, hvormed han søger at undgaa alt hvad der kan kaldes legendarisk Præg og Prædiketone, hvortil hiin Tids geistlige Skribenter, især hvor det gjelder en Helgen, plejede at forfalde, medens han derimod heller opfatter Begivenhederne fra den verdslig-politiske Side, røber temmelig tydeligt Lægmanden eller den Ikkegeistlige; de mange Skaldevers, han anfører, tiser, at han maa have besiddet en stor Samling af de gamle Skaldekvad. Overcejer man alt dette, vil man lettelig indrømme, at der kun er en eneste Mand, vi kunne gjette paa som Sagaens Forfatter, men at han ogsaa ganske svarer til hiin Charakteristik. Det er SNORRE STURLASSÖN.

At han, og ingen anden, er Sagaens Forfatter, bliver, selv uden Hensyn til de allerede anførte Grunde, næsten til Vished, naar vi sammenligne nærtærende Olafssaga, med den, der findes i Snorre Sturlassöns norske Kongesagaer. Denne Sammenligning tiser nemlig, at den egentlige Hovedmasse af den selvstændige Olafssaga aldeles Ord til andet stemmer med Olafssagaen hos Snorre (Varianter, der kun ere Afskriverne at tilregne, komme her ej i Betragtning), undtagen paa et eneste Sted, hvor Texten hos Snorre er vidtløftigere, og at saavel Indledningskapitlerne til Olafssagaen, som Tillægskapitlerne, der dels indeholde Legender, dels give en kort Udsigt over de nærmest følgende Kongers Historie, alle mere eller mindre udtovsvis, ere udskreene af Snorres Verk, saaledes som det nödrendigtis maatte skee, naar man af de Konge-Historier, han har behandlet, vilde udtage og lade afskrive en enkelt; thi denne kunde man ikke uden videre rive ud af sin Forbindelse; af det foregaaende maatte man anföre, hvad der var nödvendigt for at faa Besked om Heltens Herkomst og Forfædre; af det efterfølgende ansaaes det, for Olafs Vedkommende, nödrendigt at anföre noget om de Konger, under hvis Regjering de berettede Mirakler skulde have fundet Sted. Saaledes er Cap. 1 egentlig et Udtog af hele Harald Haarfages Saga, hvori man hist og her gjenkjender Snorres egne Ord, nemlig i denne Sagas Cap. 35, 36; det eneste, som ej findes hos Snorre, er Notitsen (S. 4 L. 8 fgg.) om Eyrind Skaldespilders

Æt, hvilket dog lettelig kan tænkes tilføjet under Afskriften. Cap. 2 svarer omtrent til Cap. 38 hos Snorre, Cap. 3 til Cap. 39; Cap. 4 til Cap. 40; Cap. 5—7 svarer til Snorres Cap. 44—46; Cap. 8, 9 til Haakon den Godes Saga Cap. 1—4; Cap. 10 er et kort Udtog af hele den øvrige Haakon den Godes Saga; Cap. 11 svarer til Harald Graafelds Saga Cap. 1—7; Cap. 12 til samme Sagas Cap. 9—11; Cap. 13 til samme Sagas Cap. 11—16; Olaf Tryggvæsøns Saga Cap. 8—14; Cap. 14 svarer paa det nærmeste til Olaf den Helliges Saga Cap. 15; Cap. 15 indeholder Smaanotitser dels fra Harald Haarfagres Saga Cap. 28, 29, dels fra Olaf Tryggvæsøns Saga Cap. 48; Cap. 16 og 17, og Begyndelsen af Cap. 18 stemmer Ord til andet med Olaf Tryggvæsøns Saga Cap. 49; Resten af Cap. 18 og Cap. 19 indeholder, Fortællingen om Olaf den hellige selv fraregnet, et kort Uddrag af Olaf Tryggvæsøns Saga. -- Snorres Olafssaga Cap. 260, der svarer til nærtærende Sagas Cap. 248, ender, ligesom dette, med et Løfte om at ville fortælle om Olafs Jertegn, men har her det merkelige Tillæg „þótt þat sé síðar ritat i þessarri bók“; hvilket aabenbart henpeger paa de Jertegnsberetninger, som længere hen i Snorres Verk forekomme hist og her; derimod vilde det ej passe paa et Udtog, der indeholdt en enkelt Saga, og udelades derfor i nærtærende Haandskrift. Fra Cap. 249 af bliver Olafssaga atter epitomatorisk i Forhold til Snorre, og er stundom saa kortfattet, at den endog udelader det nødvendige, f. Ex. S. 233 L. 20, hvor man ej kunde vide at „þeir“ skulde betyde Kalfs Brødre, uden ved at eftersee Snorres Cap. 262. Cap. 250 svarer nogenledes til Snorres Cap. 263, 251 til 264, 265. Cap. 252 er et Uddrag af Snorres Magnus den Godes Saga Cap. 1—6; men Cap. 253, der vedkommer Olafs Helligdom, er Cap. 11 in extenso. Cap. 254 svarer til Magnus den Godes Saga Cap. 9; Cap. 255 til Cap. 6, 18; Cap. 256 til Cap. 12; 257—13; 258, 259—14, 15; 260, 261—16, 17; Cap. 262, 263—8, 19—25; Cap. 264, 265, 26—29. Jertegnet Cap. 266 er fortalt Ord til andet i Snorres Harald Haardraades Saga Cap. 56, 57, Jertegnet Cap. 268 sammesteds Cap. 58. Her har Afskriveren aabenbart i Hast læst Ordene „så varð blindr bádum augum“ som „så hleifa bádum augum“, hvilket er meningsløst. Jertegnet Cap. 269 findes sammesteds Cap. 59. Cap. 270 indeholder et kort Udtog af Magnus's og Haralds Sagaer, nemlig Harald Haardraades Saga Cap. 85. Cap. 271, 272 svarer paa det nærmeste til Olaf Kyrres Saga hos Snorre Cap. 6, 7; Cap. 273, 274 til Magnus Barfods Saga

Cap. 23, 24. Cap. 275 svarer til Sigurd Jorsalafares Saga Cap. 38, Cap. 276 til sammes Saga Cap. 37. Cap. 277 og 278 svare til Sigurd, Inge og Eysteins Saga Cap. 24, 25, vistnok alene i Peringskiölds Udgave, men det følger dog ikke heraf, at de af ham tilkaarligt ere indsatte. Cap. 246, der ved en Skjödeshedsfejl forekommer saa tidligt, og paa et aldeles upassende Sted, findes hos Snorre i Haakon Herdebreds Saga Cap. 21, og Cap. 267 sammesteds Cap. 20. Saaledes hare vi paatiist, hvorledes den hele Saga deels er Udskrift, deels Uddrag af Snorres Verk. Det Sted i selve Hovedfortællingen, hvor Snorres Text er vidtløftigere end vor Sags, og denne saaledes riser sig som et Udtog af hiin, er den Deel af Cap. 38, hvor der handles om Olafs Tog til Nidaros, thi Snorres Cap. 36, 37, 38, 39, indeholder her langt flere Detailler, og det saaledes, at de ej bære Præget af at være indsatte af en senere Afskriver; tvertimod seer man tydeligt, at Saga-Udskriveren her, urist hvorfor, har forkortet den ham foreliggende Text. Et enkelt Haandskrift af Snorre (C) har ogsaa den kortere Redaktion.

Endnu et Merke paa, at vor Olafssaga er et Udtog af Snorres Verk, indeholdes ogsaa deri, at det samme Narn, hvortil de i nærværende Haandskrift Cap. 128 (S. 145 L. 4 nedefra) er ladet aabent Rum, aldeles paa samme Maade findes udeladt, med aabent Rum, saavel i Asgeir Jonssöns Afskrift af den ypperlige Hovedkodex af Snorre, som Thormod Torresön kaldte „Kringla“ som i Magnus Einarssöns Afskrift af den nu tabte Deel af Codex Frisianus. Den tredie Papirusafskrift af Snorres Verk, ligeledes efter en Codex som nu er tabt (D), har her oversprunget flere Linjer, saaat hiin Udeladelse der ej kan vise sig. Peder Claussön har her, vistnok rigtigt, Thronhjemsminde (Þröndheimsmynni)¹, men dette synes næsten at være tilføjet efter Gisning, thi Udeladelsen baade hos Snorre og i det bedste Haandskrift af Sagaen vise tydeligt nok, ej alene at det sidste indeholder et Udtog af Snorres Verk, men ogsaa at Snorre ej har kunnet læse det Nævn, han fandt optegnet for sig, og heller ikke har seet sig istand til getningsriis at hille derpaa.

Og nu, efterat det, vi tør vel paastaa det, er bragt paa det Rene, at vor Saga kun er et Udtog af Snorres Verk, bliver endelig den Gaade løst, hvorfor den samme Fortale, der af Snorre forudskikkes hele Verket, navnlig Ynglingasaga, ogsaa findes foran nærværende Udtog. Det indeholder nemlig Notitser om de Kilder og

¹) Efter Peder Claussön er sandsynligvis Læunen udfyldt i Peringskiölds Udgave, og efter denne i den Kjöbenhavnske Folio-Udgave II. S. 239.

Autoriteter, Forfatteren har benyttet, og da flere af disse Autoriteter ogsaa gjelde Olafssaga, kunde man ikke, naar man vilde anføre dem, rive deres Navne ud af Sammenhængen, men maatte optage hele Fortalen in extenso. Sandsynligvis har allerede Snorre selv efter enkelte Venners Anmodning paataget sig at antyde, hvorledes Udtoget skulde indrettes, og da maaskee udtrykkeligt fordret, at Fortalen skulde indtages heel og holden; thi det Tillæg, som i vor Saga findes tilføjet Fortalen, og særskilt bebuder St. Olafs Historie, ligesom det indeholder et slags Undskyldning fordi der tales saa meget om Islændinger, kan alene hidrøre fra Forfatteren selv. Men Tillægget slutter sig igjen paa det nøjeste til Fortalen.

Vi mangle ikke aldeles Vink om, naar og hvorledes disse mere eller mindre fuldstændige Afskrifter af Snorres Verk blere tagne. Paa det merkelige Sted i Sturlungasaga, som vi allerede ovenfor hare berørt, fordi Styrme der omtales (V. 11; Udgavens II. S. 123) staar der, efterat der er fortalt om Forliget mellem Snorre og hans Brodersøn Sturla Sighvatssøn: „Snorri reið eigi til þings, en lét Styrni prest hinn fróða ríða með lögsögu. Nú tók at batna með þeim Snorra ok Sturlu, ok var Sturla opt i Reykjaholti. Sturla lagði mikinn hug á at láta rita sögubækur eptir bókum þeim er Snorri setti saman“. Det Tidspunkt, her omhandles, falder omtrent ved 1232. Man kan let tænke sig, hvorledes Sturla under et eller flere af sine Besøg paa Reykholt har faaet Farbroderen til at vise ham, hvorledes han paa bedste Maade kunde lade et Udtoget bringe istand af hans Olaf den helliges Saga. Det er endog intet, for Skrift eller Orthographi, der gjør det usandsynligt, at nærtærende Haandskrift kunde være en af de Afskrifter, Sturla lod besørge. Men det sandsynligste er dog, at Udtoget, som nærmest vedkommende Norges Nationalhelgen, er besørget efter Anmodning af en eller anden anseet Nordmand, snarest Kong Haakon eller Hertug Skule, thi paa den Maade kunne vi bedst forklare os, hvorfor han tilføjer hiin Undskyldning i Anledning af at Sagaen dræler saameget ved Islændinger og deres Bedrifter. At Udtoget dog ikke er besørget under noget af Snorres forskjellige Ophold i Norge, men derimod paa Island, ligger, som det synes, i Ordene: „svá man þykkja ef utanlands kemr sjá frásögn“ o. s. v.

De Materialier, Snorre har benyttet til dette Verk, maa hare været følgende:

a. Den legendariske Saga, dog, som man maa formode, nærmest i den Form, hvori hans Ven og Tilhænger Styrme havde redigeret den.

b. *Orkneyingasaga*, forsaauidt *Episoden om Orknöjarlerne* angaar.

c. *Færeyingasaga*, for *Episoderne om Færöernes Høedinger og Karl mörske*.

d. *Are frodes chronologiske Arbejder, og flere nu tabte Optegnelser af ham, der grundede sig paa, hvad han havde hørt, dels af Odd Kolssön, der igjen havde faaet sin Kundskab fra Thrönderen Thorgeir Afraudskoll, der allerede var voksen Mand og bosat paa Nidarnes 995, dels fra Olaf den helliges Samtidige og Ven Hall Thorarinssön, födt 996, dels fra Thurid, Snorre Godes Datter. Til disse Meddelelser hörer sandsynligviis nærmest alt, hvad der fortælles om Olafs Forhandlinger med Oplændingekongerne, med Sciakongen og med Kong Knut. Og de maa i det hele taget have været meget paalidelige, da den paa dem grundede Chronologi viser sig særdeles god; navnlig bliver det ved dem muligt, at faa henført Kong Knuts Romerreise, skjönt den ej udtrykkeligt omtales, til det rette Aar (1026—27), medens endog de engelske Forfattere feile i dette Stykke¹. Blandt Traditioner, der kunde have vedligeholdt sig i Ares egen Familie, var den om Islændingernes Ophold i Norge, thi en af disse, Gelle Thorkelssön, var Ares egen Farfader; meget kan og være fortalt af Thurid, en Syster af Thorodd Snorresön; et og andet kan vel og, uafhængigt af Are, have holdt sig i Snorres egen Familie, thi han nedstammede selv fra Snorre Gode. At andre Traditioner om Forhandlingerne med Sverrige, end de Snorre fulgte, ogsaa eksisterede, maaskee i Hjalte Skeggesöns og Gissur hvites Æt, viser den legendariske *Saga*. Blandt Hjemmelsmændene Cap. 79 nævnes derhos en „Thorstein frode“. Vi ville nu just ikke paastaa, at ej ogsaa Styrme har kjendt og benyttet disse Optegnelser; tværtimod troe vi det rimeligt, at han, især da de upaatvicleligt fandtes i hans Velyuder Snorres Bogsamling og saaledes være ham tilgængelige, virkelig har benyttet dem; men vi troe, at først Snorre forstod at benytte dem med den tilbørlige Kritik og Smag.*

e. *Forskjellige Skaldekvad, især af Sighvat og Ottar*. Disse har vel og Styrme benyttet, men det Exempel, vi allerede have seet paa hans Fortolkning af dem, viser, at de ej kunne have været ham til synderlig Nytte. Snorre derimod, selv en öret Skald og fortrolig med den hele Skaldeliteratur, maa have forstaaet dem til Punkt og Prikke.

f. *Samtidige Meddelelser, der paa Forespørgsel kunne have*

¹) See Munchs „det norske Folks Historie, I D. 2det B. S. 680—85.

været ham givne i Norge, f. Ex. hvor han i Haakon den Godes Saga Cap. 27 taler om „høje Bautastene ved Egil Uldserks Grav; Harald Haarfagres Saga Cap. 27, hvor han omtaler Haralds egen Gravsteen; nærtærende Saga Cap. 7 („ok er þar haugr hvárs-veggja“), ej at tale om de fleste Capitler af Ynglingasaga.

g. Flere legendariske Optegnelser, hvilke dog alle synes at have været indførte i Styrmes Verk.

At Snorre selv har kjendt og benyttet dette, synes man at maatte slutte af det Forhold, hvori, som ovenfor viist, Styrme stod til Snorre. Men at han ikke har benyttet dette alene, maa man igjen slutte deraf, at hans Verk indeholder et og andet, der neppe kan have staaet i Styrmes Bog, eftersom der isaafald vel vilde have været Spor deraf at finde i Fagrskinna, hvis Compiler, efter hvad vi ovenfor have godtgjort, i St. Olafs Historie nærmest eller maaskee udelukkende har holdt sig til og øst af den styrmeske Olafs-saga. Det er ogsaa aldeles rimeligt, at Snorre, da han skrev sit Verk, eller omkring 1230, maa have været i Besiddelse af flere Hjælpemidler, end Styrme, da denne skrev sit, om end denne — hvad der er sandsynligt — benyttede Snorres Bibliothek eller Samling af historiske Kildeskrifter. Thi da Snorre upaatvireligt stedse søgte at forøge denne, kan han letteligen efter den Tid, da Styrme benyttede den, være kommen i Besiddelse af nye, værdifulde Skrifter, som idetmindste Styrme og han ej forhen kjendte, ja som endnu ikke da Styrme skrev vare forfattede. Nærligen var dette, efter hvad vi tidligere have oplyst, ganske vist Tilfældet med Orkneyingasaga, der, forfattet strax efter 1222, neppe er kommet til Island før 1225, eller, om den endog er forfattet af en Islænding eller paa Island, i alle Fald neppe er bleven færdig förend 1223, 1224 eller 1225.

Efterat vi saaledes ved disse Undersøgelser nogenledes have bragt det paa det Rene, baade at Snorre er den historiske Olafs-sagas Forfatter, og hvilken Fremgangsmaade han har benyttet ved dens Udarbeidelse, er det ogsaa i sin Orden, at vi kaste et Blik paa de øvrige Dele af hans Verk, saavel hvad der ligger forud for St. Olafs Saga, som hvad der følger efter; ej alene, fordi alt, hvad vi ovenfor have fremsat, derved vinder yderligere Bestyrkelse, men ogsaa fordi vi først derved erhverve os det rette Begreb om hans Forfattervirksomhed i det Hele taget.

Hvad Olaf Tryggvæsøns Historie angaar, da er det tydeligt, at Snorre dertil langtfra havde saamange Materialier, som til Olaf

den helliges. Det er paa et andet Sted¹ viist, at de islandske Munke Odd og Gunnlaug, begge i Thingöre Kloster, allerede för Udgangen af det 12te Aarhundrede havde forfattet hter sin Olaf Tryggvesöns Historie paa Latin. Odds Verk kjende vi endnu i en Oversættelse eller fri Bearbejdelse paa Oldnorsk, Gunnlaugs derimod kun af enkelte Citater, der findes i en senere, vidtløftigere Bearbejdelse af Olaf Tryggvesöns Saga, hvorom nedenfor. Iiin Oversættelse eller Bearbejdelse af Odds Verk har Fagrskinna's Compiler saa flittigt benyttet, at den, paa saa Undtagelser nær, synes at have været hans eneste Kilde; endog saaledes, at han paa mange Steder, fornemmelig i Beskrivelsen over Scolderslaget, ligefrem har udskrevet den. Naar Fagrskinna's Compiler kunde benytte den, da lod dette sig ogsaa gjøre for Snorre, og at han virkelig, umiddelbart eller middelbart, har benyttet den, er vist, navnlig ved Beretningen om Islendingernes Daab, om Ormen lange, og om de forbundne Kongers Samtale för Scolderslaget. Det synes endog som om Snorre her har taget Fagrskinna med paa Raad, thi en Udeladelse, der finder Sted i denne, angaaende Hyrning og Thorgeir, findes og hos Snorre, der sterkt forkorter den hele Samtale; men at han her, som andensteds, har anvendt selvstændig Kritik, viser sig deraf at han istedetfor Styrkaar af Gimse, der nævnes saavel af Odd som i Fagrskinna, sætter Eindride af Gimse, aabenbart fordi han havde beregnet, at Styrkaar ej kunde have læret eller været stridsdygtig paa et Tog, hvor hans egen Sønnesøn var med. Sandsynligvis har Snorre ogsaa benyttet Gunnlaugs Verk, der dog neppe i Indholdet afteg saa betydeligt fra Odds. Naar han i Cap. 87 taler om de Æventyr, Olaf bestod med Trolde og Uvætter paa sin Tilbagereise fra Haalogaland, saa sigter han enten til Odd, eller til Gunnlaug, eller til dem begge, thi da Beretningen derom findes i den vidtløftigere Olafssaga, som nærmest holder sig til Gunnlaug, kan der ej være nogen Tvivl om, at de fandtes hos denne, ligesom de findes hos Odd. Forresten synes det og, som om Snorre her har benyttet andre Sagn, der maaskee kunne have været nedskrevne af Sæmund eller Are, maaskee og kun have været mundtligt forplantede, og som vel just af den Grund ej senere have været særskilt opbevarede, at de i sin Heelhed fandtes indtagne hos Snorre og siden i den vidtløftigere Saga. Besynderligt nok, lader det ej til at Snorre har kjendt den Deel af Færeyingasaga, der angaar Sigmund Brestessön, da det ellers ikke indsees, hvorfor han ikke ligesaavel optog dette i Olaf

¹) I Fortalen til Udgaven af Odd Munks Olafssaga, Christiania 1853.

Tryggvæsöns Saga, som han optog det, der handler om Sigmunds Efterfølgere, i Olaf den helliges Saga, især da han paa en lignende Maade har benyttet Orkneyingasaga, ej alene i Olaf den helliges Historie, men og i, hvad der ligger forud for denne. Jomsvikingasaga synes Snorre at have kjendt og benyttet¹, men har, som man tillige maa formode, benyttet Fagrskinna, og søgt at gaa en Middelvej mellem disse trede Hovedkilders indbyrdes Aftigelser ved at opstille Konjekture og anvende selvstændig Kritik²; maaskee han ogsaa kan have været i Besiddelse af særegne, nu tabte, Sagn. I Tidsrummet for Olaf Tryggvæsön blive Snorres Kilder öjensynligt magrere. Det egentlige historiske Stof fra Harald Haarfagre af er næsten ikke stort mere, end hvad Fagrskinna og de övrige ældre Compendier indeholde. Maaskee har der været en kort pältt om Haakon den Gode, som han har indlemmet i sit Verk, og som fornemmelig har handlet om hvad der foregik mellem Kongen og Bønderne, da han forsögte at indføre Christendommen; maaskee han ligeledes har haft enkelte Smaahistorier fra Harald Haarfagres Tid, omtrent saadanne som Snefrid-Historien, der ogsaa findes i ágrip, og som han næsten in extenso har optaget. Men forörrigt synes han ej at have haft mere af umiddelbart Stof, end hvad der staar i Fagrskinna. Vi ville ikke hermed paastaa, at han ligefrem har benyttet Fagrskinna, hvilket dog i sig selv er saare rimeligt, men kun, at han har benyttet de samme Materialier, som Fagrskinns Compiler benyttede. Vi skulde ej være utilböjelige til at troe at dette er saagodtsom alt, hvad der for Snorres Tid existerede af ældre norske Kongesagn, og at det maaskee ikke engang var fuldstændigt nedtegnet for Fagrskinns Tid, saasom Thjodrek Munk i Cap. 1 synes at antyde, at der endnu paa hans Tid ikke fandtes skrevne Sagaer, idetmindste om Harald Haarfagre. Han paaberaber sig nemlig Islendingerne, herted sigter han vel nærmest til Are og Sæmund Frode, som Autoriteter for den af ham opstillede Angivelse om Harald Haarfagres Leretid og Regjeringsaar, „da de (Islendingerne) nemlig utriolsomt fremfor alle andre nordiske Folk stedse have været kyndige og forfarne heri“; og taler tillige i sin Fortale om Islendingernes gamle Kræder, hvori de opberarede Erindringen om Kongernes Bedrifter; men han tillægger dog paa hiint

¹) See herom Munchs „det norske Folks Historie II, 2. S. 116.

²) Han taler nemlig i Cap. 38 om Palnatoke, der aabenbart kun tilhörer denne Saga; ligeledes, i Cap. 26 om Olafs Deeltagelse i Slaget ved Danevirke, see Udgaven af Odd Munks Olafssaga, S. 81.

Sted, at han ej tør kalde hiin Tidsregning fuldkommen sikker, „især fordi man ej tillige harde nogen Skribents Autoritet (maxime ubi nulla opitulatur scriptorum auctoritas)“. Snorre har derimod, som man maa formode, redigeret de uligeartede Masser i et Slags Orden, han har, hvad hans Olaf Tryggvessons Saga Cap. 13 (foruden hans Fortale) riser, benyttet Are frodes chronologiske Arbejder, og byggende herpaa har han øjensynligt paa ikke faa Steder opstillet sine egne Konjekture, for dermed at udfylde de Huller, hiin i sig selv fejlslagne Tidsregning forarsagede¹. Flere Berigtigelser eller Udfyldninger har han nu vel ogsaa foretaget efter de Skaldekrad, hvoraf han fremfor saa mange Andre var i Besiddelse, og som han i sin Fortale udtrykkeligt paaberbaer sig. Derhos har han, som man seer (f. Ex. Harald Haarfagres Saga Cap. 31) benyttet Orkneyinga Saga; af Yttringen om Berdu-Kaare i Cap. 12 lader det til, at han ved Beretningen om Haralds Krige med Kongerne paa Møre og i Fjordene har brugt Egils Saga, hvor alt dette forekommer vidtløftigere. Og derhos har han vel og haft nogle naafhængige Smaafortællinger f. Ex. om Harald Haarfagres Møde med Kong Erik i Vermeland, og senere hen, i Harald Graafelds Historie, om Eyrind Skaldespilder og Nöden i Norge. Hvad Haldan Srarte angaar, da har der maaskee om ham været en ganske kort Saga, eller maaskee endog trende, da Fagrskinnas Beretning om Haldans Giftermaal afriger saa betydeligt fra Snorres. Snorres Beretning, ifølge hvilken Haldans anden Hustru, Harald Haarfagres Moder, hed Ragnhild og var en Datter af Sigurd Hjort, er aabenbart den islandske, da Sigurd Hjort ogsaa omtales som Haralds Morfader i Egils Saga Cap. 26, og efter denne i Landnama I. 18 og V. 9; medens Fagrskinnas derimod synes at være den norske².

Ynglingasaga maa man ansee for den Deel af Snorres Verk, hvor han er selvstændig, eller hvor han paa gamle Krad, navnlig Thjodolfs Ynglingatal, og enkelte løse Sagn, foruden Brudstykker

¹) Vi henviser her til Anmerkningerne bagved Munchs Udgave af Odd Munk, S. 84, 86 og 90—92, jfr. Munch „det norske Folks Historie II, 2, S. 11—19.

²) Det synes ej engang som om hiint Sagn om Sigurd Hjort m. m. er blevet ret kjendt i Norge förend ved Snorres Verk, da den Codex af Fagrski-na, der, efter hvad vi ovenfor have nævnt, indeholdt den ældste Text, intet veed derom, men derimod lader Haldans anden Hustru være Helga Dagsdatter fra Hadeland. Den anden Codex, der er yngre end 1230, udelader derimod den hele Tale om Dag og Helga, men kalder Haldans Hustru Ragnhild Sigurdsdatter. Dog springer den (maaskee kun ved en Skjüdeslöshedsfejl) lige fra Ragnhild til Sigurd Orm i Öje.

af den samme Saga om Ingjald Ildraade, Ivar Vidfadme, Harald Hildetand og Ragnar Lodbrok, hvoraf vi lære andre Dele at kjende i det saakaldte Sögubrot saaelstom i „Þáttur af Ragnars sunum“, grundede en egen, højst underholdende Historie. Noget har vel allerede Are Frode arbeidet forud heri, at dømme efter den af ham ved Slutningen af Islendingabok meddeelte Slægtrække; men at Snorre dog har været uafhængig af ham, eller idetmindste hist og her fulgt særegne Sagn, fremgaar tydelig af, hvad der er paaapeget i „Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie 1850, S. 302—308. Og især er det vel Snorres egne ethnographiske Hypotheser vi læse, saaledes som han allersidst opstillede dem¹, i de første Kapitler af Ynglingasaga. Denne Saga er det nærmest, hvortil han sigter, naar han i Fortalen nævner om „fornar frásagnir um höfðingja þá er ríki hafa haft á Norðrlöndum ok á danska tungu hafa mælt“ o. s. v. Men merkeligt er det her at iagttage Forskjellen mellem de Udtryk, han anvender i Fortalen til det fuldstændige Verk, og dem, der forekomme i Fortalen til Olaf den helliges Saga. I hiin heder det: „Á bók þessi lét ek rita fornar frásagnir“ o. s. v.; thi her handles om det hele Verk, og Fortalen begynder med disse Ord. Fortalen til Olafssaga begynder derimod med Notitsen om Are Frode, og fortsætter derpaa saaledes: „Rita hefi ek látil frá upphafi æfi konunga þeirra er ríki hafa haft“ o. s. v.; han nævner her intet om at han havde ladet det skrive „i denne Bog“, men tilføjer derimod, at han havde ladet skrive om hine Kongers Liv „fra Begyndelsen“; hvilket umiskjendeligt sigter dertil, at „Begyndelsen“ af hans Kongehistorier er at søge paa et andet Sted, nemlig i Hovedverket. En moderne Forfatter vilde maaskee have udtrykt sig saaledes: „Jeg har i mit Hovedverk beskrevet hine ældre Kongers Historie ligesaa Begyndelsen af, og henviser saaledes dertil“ o. s. v.

Om den Deel af Snorres Verk, som indbefatter Tidsrummet efter Olaf den Hellige kunne vi fatte os kortere. Magnus den Godes Saga røber endnu deels Benyttelsen af særegne Kilder, forskjellige fra de nu eksisterende vidtløftigere Kongesagaer, f. Ex. i hvad der fortælles om Dronning Aastrid og Alfhild (Cap. 8), m. m.;

¹) De afvige nemlig i enkelte Dele fra dem i Snorra-Edda, med hvilke de ellers i Hovedsagen stemme, og det er tydeligt nok, at mere Kritik er antændt i Ynglinga Saga, end paa sidstnævnte Sted. Altsaa maa man vel heraf slutte, at hvad der staar i Ynglinga Saga, er det senest nedskrevne, forudsat ellers — hvad man dog neppe kan betvivle — at Snorre er Forfatter af Edda. Det er isaafald af megen Interesse at iagttage, hvorledes hans historiske Kritik har gjort Fremskridt.

men efterhaanden begynder Snorres Text mere og mere at stemme med hines, indtil den endelig fra Harald Haardraades Saga af næsten ganske og i de efterfølgende Sagaer aldeles falder sammen dermed, enkelte Steder undtagne, hvor Beretningen er lidt forkortet, eller lidt afvigende (f. Ex. hvor Harald Haardraades Krigspuds meddeles), og tillige saaledes, at alle de i de vidtløftigere Kongesagaer indskudte „þællir“ udelades. At Snorre her har excerperet Kongesagaerne, ikke omvendt, sees deraf, at Morkinskinna eller en dermed stemmende Text, hvilken i flere Henseender synes at slutte sig til den legendariske Olafssaga som et slags Fortsættelse af denne, allerede er benyttet saavel af Ágrips som af Fagrskinna's Compilerer. Denne Omstændighed forklarer ogsaa tilstrækkeligt, hvorfor der findes saa mange Steder i Fagrskinna og hos Snorre, der indbyrdes stemme med hinanden saagodtsom Ord til andet.

Efter hvad vi her have udviklet bliver saaledes Snorres selvstændige Forfattervirksomhed større, end man, idetmindste siden Müllers Tid, forestillede sig det. Compiler og Epitomator har han egentlig ikke været, uden i den senere Deel af sit Verk, hvor han havde de historiske Kongesagaer at holde sig til. Men i hele den større Halvdeel, fra Ynglingasagas Begyndelse af indtil midt i Magnus den Godes Saga, optræder han som kritisk Bearbejder af Stoffet, som virkelig historisk Forfatter¹. Erkjendelsen heraf er saare vigtig til den rette Bedømmelse af hans Verk i Almindelighed og til Forklaring af enkelte Angivelser i Særdeleshed. Saaledes, for at bruge et Exempel af hvad vi allerede have anført, bør man upaatvilelig med hans Hensførelse af Olafs foregionne Gjennemgravning af „Agnafit“ til Stockholms-Eggen sammenholde, hvad han i Ynglinga Saga Cap. 22 fortæller om Oprindelsen til Navnet „Agnafit“, nemlig at Kong Agne blev dræbt og brændt paa det Sted, hvilken han siger at ligge „paa Östsiden af Tauren, vestenfor Stoksund“. Det tør nok hende, at en Forklaring af Ordet „taur“ der forekommer i Thjodolfs strax nedenfor anførte Vers, som om det skulde betegne Törn eller Södertörn ved Stockholm, istedetfor, hvad der

¹) Naar vi her tale om Snorre som Forfatter, tage vi dette Ord just ikke i den alleregentligste Betydning, som om han selv skulde have conciperet alt. I Fortalen siger han, at han har „ladet skrive“, og ved disse Ord forstaa han vel neppe simpelthen et Diktamen, men at han, antydende Momenterne af hvad han ønskede nedskrevet, overlod sin Sekretær at concipere det eller sætte det i Stil, men derefter selv gennemgik og rettede det Hele. Hans Maade at forfatte paa har maaskee meget lignet den, visse franske Forfattere nu siges at anvende.

rist er rimeligere, Guldkjeden, hvori Agne hængtes, har bidraget sit til at række den Forestilling hos ham, at „Agnafit“ var at søge i hiin Egn, og at saarel Agnes Död som Olafs Krigslist maatte henføres dertil.

Det bliver ogsaa heraf indlysende, at man ved Bearbejdelsen af Snorres Text er berettiget til at betragte idetmindste alle Codices af Olaf den helliges Saga som Variantcodices, og benytte dem som saadanne. Dette er saameget vigtigere at vide, som den nærørende Hovedcodex af Snorre, den saakaldte „Codex Frisianus“, netop mangler Olaf den helliges Saga.

Da Olaf den helliges Saga ej alene unegteligt er den mest klassiske Deel af Snorres Verk, og den Saga der lettest lod sig udrykke af sin Forbindelse og meddele særskilt, men tillige, som handlende om Norges Nationalhelgen, maatte være af størst Interesse for Nordmændene, er det let at begribe, hvorledes der tidlig maatte opstaa Attraa hos dem efter at besidde den særskilt. At han allerede i sin Levetid har efterkommet en saadan Attraa, ved at lade Olafs-saga udskrive og redigere særskilt under sin egen Opsigt, viser det allerede ovenfor paapegede Slutningssted af Fortalen. Egentlig har der vel kun været en eneste saadan Normal-Udskrift, efter hvilken der igjen siden blev taget andre Afskrifter. Og disse Afskrifter have, som man af det ikke ubetydelige Antal endnu forhaandenværende Codices kan see, været tagne i et stort Antal. Man erfarer ogsaa, hvorledes de efterhaanden ere blorne forøgede eller udspekede ved Tilsætninger, fornemmelig hentede fra den legendariske Saga eller Bearbejdelse deraf, navnlig, som man maa formode, Styrmes. Dermed have de tundet i et Slags Fuldstændighed, men tabt overordentligt i kritisk Værd. Herom vil man let kunne overbevise sig ved at sammenligne med nærtørende rene, for alle slige Tilsætninger frie Text, den, der er lagt til Grunden for Udgaven i Fornanna Sögur, efter et Haandskrift fra den tidligere Deel af det 14de Aarhundrede. Vi ansee det overflødigt, her nærmere at omtale og paapege Tilsætningerne, der ved en saadan Sammenligning let springe i Øjnene. Men ingensteds ere Tilsætningerne flere, eller Mangelen paa Kritik mere iøjnefaldende, end i Flatøbogen, hvor man ved Siden af den historiske Text næsten synes at have optaget alt det legendariske, Styrmes Verk indeholdt. Saaledes fortæles endog flere Begivenheder to Gange, etsteds paa det sædranlige Sted i den oprindelige Text, etsteds efter Styrme. Gjennemgrønningen af hiint Eid ved Mælaren fortæles f. Ex. baade paa det rette Sted i Cap.

26, og strax efter Cap. 37, hist paa sædvanlig Maade, her legendarisk, og saaledes at Indsoen kaldes „Mar“; lidt foran tales der om Olafs 16de Slag i „Audafurða“ og 17de „à Vallandi“; men dog forekommer siden, i Cap. 22, den sædvanlige historiske Beretning om Slaget i „Jungufurða“ og „syrir Valldi“, hvilke netop ere de sælsomme. Om Björn Stallares Forræderi og Anger staar den sædvanlige historiske Beretning paa sit Sted (Cap. 176), men derhos indskydes en, der paa det nærmeste stemmer med den legendariske Sagas (Cap. 76) mellem Cap. 157 og 158, sandsynligviis efter Styrmes Bog.

Af Olaf Tryggvæsøns Saga synes Snorre selv ej at have foranstaltet nogen særegen Udskrift, og den egnede sig heller ikke dertil i den Form, hvori den fremtræder hos ham. Men i Lighed med Udskriften af Olaf den helliges Saga foranstattedes siden, som man erfarer, en Udskrift og Bearbejdelse af Olaf Tryggvæsøns Saga ved Abbed Berg i Thingøre Kloster, omkring 1330. Det er nemlig i Fortalen til den nye Udgave af Odd Munks Olaf Tryggvæsøns Saga S. XV tiist, at han, og neppe nogen anden, er den saakaldte større Olaf Tryggvæsøns Sagas Bearbejder. Snorres særskilte Olaf den helliges Saga var aabenbart hans Mønster. Han har endog tildeels benyttet dennes Indledningskapitler, excerperede fra de tidligere Partier af Hovedrerket; andre Kapitler har han selv tilføjet efter Snorres Verk, navnlig har han udskrevet saagodtsom hele Haakon den Godes Saga. Forøvrigt har han forandret og berigtiget Chronologien, man maa tilstaa, paa en meget sindrig og plausibel, om end i sig selv noget vilkaarlig Maade; derhos har han paa mange Steder omsat den oprindelige kjernefulde Text i et mere ordrigt Sprog, optaget saamange ærentyrliche og legendariske Beretninger, som han kunde overkomme, og endelig indfikket betydelige Uddrag af andre Sagaer, fornemmelig Jomsrikingsaga, Orkneyingasaga, Ländnama, Færeyingasaga og Lardölasaga. Flatöbogens Compilerator har igjen som sædvanligt udridet den allerede under Bergs Haand opstulmede Text ved at optage et og andet fra Odd Munk, og ved at lævere flere Sagaer, som Berg har nøjet sig med kun at epitomere, ganske in extenso, f. Ex. Orkneyinga Saga og Færeyinga Saga. Det følger ellers af det her paapegede, at ogsaa i denne Olaf Tryggvæsøns Saga maa de Stykker, der sees at være uforandret optagne fra Compilerators Afskrift af Snorre, kunne antendes ved Udgaver af Heimskringla.

Det er fornemmelig den rene Form, hvori Snorres Olaf den

helliges Saga fremtræder i nærværende Codex, som, endog om man seer bort fra den Interesse, dens høje Ælde giver den, gjør det vigtigt at faa den særskilt udgiven¹. Thi den tidligere Udgave, i Fornmanna Sögur, fremstiller en yngre, allerede ved flere slige Til sætninger som de ovennævnte vænsiret Text, i hvilken endog Sproget har tabt meget af den Kjernefuldhed og klassiske Reenhed, som udmerker Texten i nærværende Udgave, der vel maa antages at være saadan, som den flød fra Snorres, eller hans Sekretærs, egen Pen². Derhos synes Udgivelsen ej at være besørget med den tilbørlige Omhyggelighed; saaledes findes i Cap. 13 en merkelig og væsentlig Udeladelse, der combineret med en Fejl i Codex gjør Misvissningen dobbelt betydelig; der staar nemlig: „var Eiríkr at Uppsölum i Svíþjóð Eymundarson, hann andaðist þá er hann var nær tíræðr; eptir þat voru konungar í Svíþjóð synir hans, Ólafr faðir Styrbjarnar o. s. v.“ medens der skal staa: „var Eiríkr . . . . hann andaðist þá er Haraldr (her er altsaa det til „H.“ forkortede „Haraldr“ læst som „hann“) var nær tvítugr (tíræðr, v: 100 Aar gammel, for „tvítugr“ d. e. 20 Aar gammel); eptir hann var konungr í Svíþjóð Björn son hans; hann varð sótt dauðr; eptir hann váru konungar í Svíþjóð synir hans, Ólafr &c.“ Hvad der her staar med udmerket Tryk, er saaledes ganske oversprunget i Udgaven; muligtvis er det allerede oversprunget i Codex A, efter hvilken Texten er afstrykt, men i saa Fald burde det dog have været anført, at det findes i de øvrige Codices, idetmindste i Cod. S (vor nærværende Codex); men intet Ord findes anmerket derom. I Cap. 130 (Fornm. S. IV. S. 306 L. 3, nærv. Udg. Cap. 123) findes det her umulige Stedsnaon „Gaular“ (fór þá Önundr konungr upp á Gautland, en Ólafr k. norðr í Vikina ok síðan norðr á Gaular ok út á Agðir“), hvilket, om det end er rigtig læst i Cod. A, dog vist ikke findes i de øvrige Haandskrifter, ligesom det ej findes i vor nærværende Codex, der kun har „norðr í Vikina ok síðan út á Agðir“; men heller ikke herom meldes det mindste i Varianterne. Hvad der

¹) Man maa tillige erindre, at Snorres Olaf den helliges Saga netop er en af de Sagaer, der ved Reglementet for den philologiske Embedsexamen, ere nævnte som de Candidaterne fortrinnsvis skulle opgive ved Examinationen i Oldnorsk; det er saaledes af megen Vigtighed, endog i denne Henseende, at skaffe en god og let overkommelig Udgave af Sagaen til Veje.

²) Man sammenligne f. Ex. Thorgnys Tale i nærv. Udgave Cap. 65 med den samme i Fornm. Sögur IV. 162: ej alene er Sproget her i sig selv mere slæbende, men gode Ord ere ombyttede med mindre gode, f. Ex. „mikillátr“ med „stollz (det tyske „stolz“) eða stórr“ o. s. v.

i Cap. 53 (vort Cap. 38) staar om Nidaros (Fornm. S. IV. 93, L. 9): „en ádr var þar einn bær i Niðarósi, en Sveinn jarl lét búa til kaupþæjar at Hlödum“, er aldeles urigtigt, da der aldrig var Tale om at anlægge en Kjøbstad paa Lade; i Varianten staar kun „einbæli“ istedetfor „ein bær“; men ved „kaupþæjar“, der er Feilskrift eller Fejlæsning for „höfuðbæjar“, og som vist ikke findes andens- steds end i Cod. A, er der aldeles ingen Variant tilføjet. Vi kunde anføre flere Exempler, men disse ville sandsynligviis allerede be- findes tilstrækkelige¹. Nærværende Udgave maa saaledes, idet den byder en reen og uforfalsket Text, antages at blive velkommen, saa- vel for Sproggranskerne som for Historieforskerne.

Haandskriftet, hvorefter Texten i denne Udgave er aftrykt, findes nu i det store kongelige Bibliothek i Stockholm som Nr. 4 quarto blandt norsk-islandske Membrancodices. Formatet er liden Folio eller stor Octav, 9 Tommer langt og 6 Tommer bredt. Bogen ud- gjør 11 Læg, hvert Læg bestaaende af 8 Pergamentsblade, med Undtagelse af det sjette, der kun har 3 Blade, og det ellefte eller sidste der kun har fire, hvoraf Bagsiden paa 3dje og hele 4de Blad fra Saga-Afskriverens Haand har været ubeskrevet, da Sagaen ender paa 3dje Bluds Forside. Codex bestaar altsaa i alt af 79 Blade.

Bogen er, efter Retskrivningen og Bogstavernes Form at dømme, skreven paa Island i første Halvdeel af det 13de Aarhundrede. Den er skreven med to forskjellige, samtidige Hænder, begge, fornemme- lig den første, udmærkende sig ved tydelig og smuk Skrift, skjönt noget afvigende fra hinanden hvad Retskrivning og Skrifttræk an- gaar. Den første Haand naar fra Bogens Begyndelse indtil 7de Lægs første Side, tredje Linje, hvor den afløses af den anden Haand ved Ordene Sigurðr oc þorðr, (nærværende Udgave S. 139), og denne fortsætter da indtil sidste (11te) Læg begynder, hvor den første Haand atter tager ved med Ordene Lundunum stendr (nærværende Udgave S. 244) og fortsætter til Sagaens Ende. Be- gyndelsesbogstaverne i Capitlerne ere malede afvexlende med Rødt

¹) En stor Unøjagtighed, som dog ikke egentlig vedkommer Texten selv, er til- lige begaaet ved Anførelsen af de Stykker, Flatøbogen indskyder, uagtet det laa i Planen, bagved Udgaven i et Anhang, at meddele dem fuldstændigt. Deels ere en Mængde, over hele Sagaen spredte, mindre Notitser, f. Ex. den ovenanførte om Ranes Udsagn ved Olafs Daab, udeladte, deels har man efter Cap. 190 (vort Cap. 199) udeladt en heel, vidtløftig, med mange Vers led- saget Fortælling, kaldet „Völsa þátt“, der kaster et overordentligt Lys paa den ældre hedenske Gudsdyrkelse, og endelig har man S. 211 aldeles ude- ladt Slutningen, om Sighvats Begravelse i Kristkirken.

og Grönt, Overskrifterne ere med Rødt og alle skrevne af første Haand, ogsaa der hrør Texten hidrører fra anden Haand; hist og her mangle Overskrifter (de saaledes manglende ere i Begyndelsen af Udgaven udfyldte efter Heimskringla og satte mellem Klammer til Tegn paa at de fattes i Haandskriftet) og fra Cap. 216 findes ingen slige længer.

For at give Læserne et bedre Begreb om Skriftens Charakter end det ved den blotte Beskrivelse er muligt, have vi ledsaget Udgaven med et lithographeret Facsimile af den nederste Deel af det 43de Blads Bagside, og den øverste Deel af det 44de Blads For-side¹, paa hvilken sidste, L. 3, det ovenfor nævnte Sted findes, hvor den første Haand slutter og den anden begynder. Man vil ved Sammenligning mellem den første Haand og det Facsimile af Morkinskinna, der ledsager Fornmanna Sögur, 7de Bind, finde megen Overeensstemmelse saavel i Skrifttræk som i Skrivemaade, uden at dog Hænderne paa begge Steder kunne siges at være aldeles de samme.

Den første Haand i Codex har en meget bestemt og consequent Retskrivning, saaledes adskilles temmelig nøie æ og œ, det første skrevet e eller e det sidste ø. Vaklen finder Sted mellem i og y i Præpositionen fyrir, der dels skrives fyr dels fire, undertiden findes ogsaa ifir for yfir; men naar det paa et Sted staar fiolkingi og paa et andet bryggionni, saa maa dette uden Tvivl blot ansees som Skrivefeil for fiolkyngi og bryggionni.

Den anden Haand i nærrørende Codex har adskilligt tilfælles i Skrifttræk og Retskrivning med Cod. Arn. Magn. 291 quarto, Jömsvikinga Saga, udgivet i Forum. S. 11te Bind med et Facsimile, naar man undtager at den er fastere og smukkere end denne; saaledes bruger den ofte ŷ = ng, undertiden y for v eller u naar et i gaar foran: siydr = sivdr = sjúkr, riya = rivfa = rjúfa, ja man finder endog sydr og ryfa; den bruger ogsaa som oftest et l med en Bugt paa Midten for ll og har oftere Accenter over de lange Vokaler end første Haand; Diphthongen au, som den første Haand gjerne skriver helt ud uden Forkortning, sammentrækkes af anden Haand i eet Tegn æ, hvilket her i Udgaven er gjengivet ved av; en lignende Sammentrækning finder ogsaa undertiden Sted ved Bogstarforbindelsen ar.

Paa Haandskriftets to sidste Blade findes senere tilføiet ad-

¹) Tallet xl.ii der findes tilskrevet øverst Fol. 44 recto, med en langt yngre Haand, og er indtaget paa Facsimilet, er urigtigt.

XLVII

skillige Antegnelser. Saaledes staar umiddelbart efter Sagaens sidste Linje med en som det synes norsk Haand fra det 14de Aarhundrede halv udrisket: „þann signi guð er þessa bok ritade“. Paa Forsiden af sidste Blad findes, som det synes, med en islandsk Haand fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede følgende Notits:

skiavlldunga .b. rumveria .s. tver. bek
stvrlov. saga dravma saga
eyrbyggia .s. avuundar. brennu .s.
viga Glums .s.

Lidt nedenfor med en Diplomhaand fra omtrent Midten af 14de Aarhundrede findes følgende Penneprøve:

ollum monnom þeim sem þeta herf(!) sia eda hæra sender ommvndvr veri
astrond kvædiv gvdvs ok sinn vñ svmaret er magnvs kvggvr for til svia rikis þa
var ek sæddr i lopstovone sætrv.

Paa næstsidste Blads Bagside findes en norsk Kongerække paa Latin, skreven som det synes af en norsk Haand fra Slutningen af 15de Aarhundrede med en fin og temmelig gnidret Cursivskrift:

Reges Norwegie

Haralder harfaghre regnauit lxiii annis vel lxxiii quia vtrumque legitur
quod x^o anno etatis et xvii^o incepit

Eriker blodheyx regnauit j anno.

Hakon Adalsteins fostre filius Haral regnauit xxvii annis

postea filii Eriki Haralder grafelder Sigurder slefa et alii similiter parvo
tempore forte xiiii annis vel xvij

Haquinus rike filius Sigurdi ducis huius tempore in Dacia Haraldus Gromson(!)
primus christianus et in Suecia incepit regnare Olaus skotkonunger.

Ericus] duces filii Haquini }
Sueeno] et Haquinus filius Eriki } xiii annis.

Olaus Tryggason v annis

Sanctus Olaus xv annis

Sweno filius Kanuti iiii annis

Magnus filius sancti Olai

Haraldus Sigurdason frater sancti Olai interfectus in Anglia a Henrico
filio regis Anglie m^o lxiii^o vel 4°.

Olaus kyre et Magnus filii Haraldi hic Olaus fundauit ecclesiam Nidrosien-
sem primitus lapideam

Magnus barfætr filius proximi Olai Magnus est occisus in Ybernia

Sigurder Jorsalafari huius mater Thora

Magnus et Haralder gille filii Sigurdi

Eistin Jngi Sigurder filii Haraldi.

Swerre filius . . . . Sigurdi

hujus filius Haquinus

Magnus eius filius hic incepit ecclesiam. sancti Olai.

XLVIII

Med den samme Haand findes ogsaa paa flere Steder inde i Haandskriftet deels over deels under Texten ligeledes paa Latin tilføiet Indholdsangivelser til enkelte Capitler; mange af disse, der have staaet noget langt ud ved Randen af Bogen, ere senere tildeels ved Bogens Indbinding bleevne bortskaarne af Bogbinderen. Andre Notitser, der ere tilføiede i senere Tid efterat Bogen er kommen til Sverige, have ingen synderlig Interesse for os, de angaa for en Deel enkelte Ord og Udtryk, der synes at have vakt Vedkommendes Opmerksomhed, og indeholde undertiden Oversættelser tildeels fejlagtige af disse.

For at gjøre Udgaven brugbarere have vi tilføiet et Anhang, indeholdende Forklaring over Viserne saavel som over de vanskeligste Steder. Ligeledes have vi ledsaget den med en Oversigt af Capitelinddelingen i nærværende Saga sammenlignet med Olaf den Helliges Saga i Fornmannasögur og i Heimskringla, samt tilføiet et alfabetisk Nævneregister.

Til Slutning skyldte vi at takke Bestyrelsen for det store kongelige Bibliothek i Stockholm for den sjeldne Velvillie, hvormed den, ved denne som ved foregaaende lignende Anledninger, har imødekommet vor Anmodning om at udlaae os Codex til Afbenyttelse i Christiania og derved saa særdeles lettet os dette vort Arbeide.

Christiania, i August 1853.

P. A. Munch.

C. B. Unger,

SAGA OLAFS KONUNGS ENS HELGA.

Prologus.

Ari prestur Þorgils son enn fróðe ritaðe fyr(s)tr manna her a lande at noröno male fróði. beðe forna oc nyia. ritaðe hann fyr(s)t i upphafi sinnar bocar fra Jslanz bygd oc lagasetning. sidan fra logsogomnonom. hversu lengi hverr hafðe lavg sagt. oc hafði hann aratal fyr(s)t til þess er cristni com a Jsland. en sidan allt til sinna daga. Hann toc þar oc við morg onnor dømi. beði konunga efi i Noregi oc i Danmorc oc a Englande. oc stordidendi þau er gorz höfðu her a landi. oc þyccir oss hans sogunn aull merkiligust. var hann maðr forvitri oc sva gamall at hann var föðdr næsta vetr eptir fall Harallz Sigurðar sonar. Hann ritaði sva sem hann sialfr segir efi Noregs konunga eptir sogo Odz Cols sonar Hallz sonar af Sidu. En Oddr nam at Þorgeiri afrazkoll þeim manne er vitr var oc sva gamall at hann bio þa i Niðarnesi. er Hacon iarll enn rici var drepinn. i þeim sama stað let Olafr Tryggva son efna til caupangs seto. en Olafr enn helgi reisti caupstaðenn. Ari com .vii. vetra gamall i Havcadal til Hallz Þorarius sonar. oc var þar .xiiii. vetr. Hallr var maðr storvitr oc minnigr. hann mundi þat er þangbrandr prestur scirdi hann .iii. vetran. þat var vetri fyrr en cristni var i log tekin a Jslandi. Ari var .xii. vetra gamall þa er Jsleifr byscop andaðez. Hallr for milli landa. oc hafðe felag Olafs ens helga konungs. oc sec af því uppreist micla. var honom því kunnict um konungriki hans. þa er Jsleifr byscop andaðez. var lidet fra Olafi Tryggva syni .lxxx. vetra. en Hallr andaðiz .ix. vetrum (sidarr) en Jsleifr byscop. þa hafði hann at vetratale .iiii. vetr ens tiunda tegar. Hann hafði gort by i Havcadal .xxx. oc bio þar .lx. vetra oc .iiii. vetr. Sva ritadi Ari. Teitr son Jsleifs byscops var með Halli i Havcadal at fostri oc bio þar sidan. Hann

lerði Ara prest. oc marga fróði sagði hann honom. þa er Ari ritaði síðan. Ari nam oc marga fróði at þuriði Snora dottur goða. hon var spauc at viti. hon mundi Snorra foður sinn. Snori var þa ngr halfertogr er cristni com a Jsland. en annaðez einom vetri eptir fall Olafs¹ konungs. þvi var eigi undarlect at hann veri sannfroðr at fornom tíðendum beði her oc utan lanz. at hann hafði numit af gaumlum monnom oc vitrum. en var sialfr minnigr oc namgiarnn.

Rita hefi ec latet fra upphafi gfi konunga þeirra er rici hafa haft a Norðrlondum oc a dansca tungu hafa mælt. sva oc nackvarar kynsloþer þeirra estir þvi sem ver hofum numet. af froðum monnom. oc enn er sagt i fornkveðum. eða i langfeðga tolo finnz þar er konungar hafa rakit gttir sinar. Þiobolfr enn froði scald er sumir kalla enn hvinversca. orti kveði um Rognvalld konung son Olafs konungs af Vestfold. Olafur var broðir Halfdanar svarta foður Harallz ens harfagra. i þvi kveði ero upp talðir .xxx. langfeðga Rognvallz sogð nosn þeirra. oc sva fra dauða hvers þeirra. oc er talit allt til Jngunarfreys er heidnir menn caulluðv guð sinn. Annat kveði orti Eyvindr scaldaspillir um Hacon iarll enn rica Sigurðar son. oc talði hann langfeðga til Semings er sagt er at veri Jngunarfreys son Niardar(sonar). Sagt er þar oc fra dauða hvers þeirra oc legstað. En fyrsta olld var sv. er alla dauða menn scyldi brenna. En síðan hofsc haugs olld voro þa allir rikismenn i hauga lagðir. en aull alðyða grafen i iorð þa er menn voro dauðir. oc settir eptir bautasteinar til minnis. En síðan er Haralldr enn harfagri var konungr i Noregi þa vito menn miclo gorr sannindi at segia fra gfi konunga þeirra i Noregi hava verit. A hans daugum bygdiz Jsland. oc var þa mikil ferð af Noregi til Jslandz. Spurdv menn þa a hverio sumre tíðindi landa þessa i milli. oc var þat síðan i minni fært. oc haft eptir til frasagna. En þo þycci mer þat merkiligast til sanninda er berum orðum er sagt i kveðum eða auðrum qveðscap þeim er sva var ort um konunga eða aðra hofðingia at þeir sialfir heyrðu. eða i erfikveðum² þeim er scaldin ferdv sonom þeirra. þau orð er i qveðscap standa ero en somo sem i fyrstu voro ef rett er kvødit. þott hverr maðr hafi síðan numit at auðrom. oc ma þvi ecki breyta. En sogur þgr er sagðar ero. þa er þat hett at eigi sciliz aullum a einn veg. en sumir hafa eigi minni þa er fra líðr hvernig þeim var sagt. oc genguz þeim mioc i minni optliga. oc verða frasagnir omerkiligar. þat var meirr en .cc. vetra .xii.røð er Jsland var bygt aðr menn tæki her saugur at rita. oc var þat long gfi oc vant at saugur hefði eigi gengiz i munn i ef eigi veri

¹) rettet for Olafs ²) r. f. erfikveði

kvaði beði ny oc fornn þau er menn tœci þar af sannindi frøðinnar. Sva hafa gort fyrr frøðimenninir. þa er þeir villdo sanninda leita. at taca fire satt þeirra manna orð er sialfir sa tíðindi. oc þa voro ngr staddir. En þar er scaldin voro i orrostum. þa ero tœc vitni þeirra. Sva þat oc er hann kvað fyr sialfum hofðingianom. þa myndi hann eigi þora at segia þau verc hans. er beði sialfr hofðinginn oc allir þeir er heyrðv vissv at hann hefði hvergi ngr verit. þat veri þa hæð. en eigi lof.

Nu ritum ver þau tíðindi með nackvarri minningu er gerðuz um gfi Olafs ens helga konungs. beði um ferðir hans oc lanzstiornn. oc enn nackvat fra tilgongum þess utridar er lanz hofðingiar i Noreg(i) gerðu orrostu i moti honom þa er hann (fell) a Sticlastopum. Veit ec at sva man þyckia ef utanlanz kœmr sia frasognn sem ec hafa mioc sagt fra islenzœum monnom. en þat berr til þess at islenzœir menn þeir er þessi tíðindi sa eða heyrðv. barv higat til lanz þessar frasagnir oc hava menn sidan at þeim numit. En þo rita ec flest eptir því sem ec finn i kveþum scallda þeirra er varu með Olafi konungi.

Upphaf rikis Nordmanna.

1. Haralldr enn harfagri var konungr yfir aullum Noregi langa gfi. en aðr voro þar margir konungar. sumir hofðu eit fylki til foraða. en sumir nockoro meirr. en alla þa toc Haralldr konungr af rici. sumir fello. sumir flyðv land. en sumir leto af konungdomi. oc naðe engi maðr þa þar i landi at bera konungs nafn nema hann einn. Jarll setti hann i hverio fylki til lanzstiornar oc laug at døma. Haralldr konungr atti margar konor oc morg bornn. hann atti .xx. sono eða meirr. þa er roscnir voro. oc voro allir gerviligir. gausug moðerni allu þeir. oc fœdduz þeir margir upp með moþorfrendum sinum. þessir voro ellztir. Guthormr. oc Halfdanar .ii. Eiricr bløðeyx. hans moðir het Ragnilldr dottir Eirics konungs or Danmorco. hann var uppsœddr i fiordum með þori hersi Hroallz syni. þeir voro samœd(di)r. Guthormr. Hrœrecr. Gunnrœðr. er sumir nefna Gudrœð. þeirra moðir het Gyða dottir Eirics konungs af Haurðalande. þeir voro þar uppsœddir i barna-escu. Halfdan svartir oc Halfdan hvitir voro tviburar synir Asu dottor Haconar Hlaðaiarls Griotgarz sonar. Sigrœðr het enn þriði. þeir fœdduz allir upp i þrandheimi. Halfdan svartir var fire þeim brœðrom. Olafr. Biornn. Sigtrygg. er sumir kalla Tryggva. Froði. þorgils.

móðir þeirra var Hilldr eða Suanhilldr dottir Eysteins iarls af Heið-
 morc. Haralldr konungr setti Eystein iarll yfir Vestfold. oc selldi
 honom til fostrs sono sina þa .v. Sigurðr hrisi. Halldan haleggr.
 Guðrøðr liomi. Raugvalldr rettilbeini. þeir voro synir Sngfríðar finnzco.
 Dagr. Hringr. Ragnarr rykill. þeirra móðir het Alfhilldr dottir Hrings Dags
 sonar af Hringariki. þeir fœddvz a Upplaundum. Jngigerðr oc Alof
 arbot varu oc þeirra dœtr. Jngibiorg het dottir Harallz ens harfagra
 er atti Halldan iarl. þeirra dottir¹ Gunnhilldr er atti Finn timer scialgi.
 þeirra bavn Eyvindr scaldaspillir oc Niall. Sigurðr. Þora. dottir Nials
 var Astríðr móðir Steinkels Sviakonungs. Enn varu fleire dœtr Harallz
 ens harfagra. Alofo dottor Harallz konungs atti Þorir iarll þegiandi.
 þeirra dottir Bergliot móðir Haconar ens ríka. Haralldr konungr gípti
 dœtr sínar innan lanz iorlum sínom. Haralldr konungr var allra manna
 mestr vexti oc stercastr. hveriom manne fríðare synom. oc betr at ser
 gorr of allar íðrottir. þat var síðan sua mioc ettgengt. at þat hefir
 halldiz i hans ett allt i minni þeirra manna er enn liva. þa er Haralldr
 konungr heriaði land oc atti orrostur þa eignaðiz hann sva vendiliga
 allt land oc oll oðol. beði bygðir oc setr oc uteyiar eignaðiz hann
 sva markir allar oc alla avðn lanzens. voro allir buendr hans leigu-
 menn oc landbuar. Haralldr tok konungdom .x. vetra gamall. en reð
 landi .lxxiii. þa er hann var .lx. at alldri þa voro margir synir hans al-
 roscnir. en sumir dauðer. þeir gerðuz þa margir ofstopamenn mielir inn-
 an lanz oc varu sealfir osattir. þeir racu af eignum iarla konungsens. en
 suma drapu þeir. Haralldr konungr stefndi þa þing fiolment austr i
 landi oc bauð til Upplendingum. þa scipaði hann lavgum. þa gaf hann
 sonom sínom aullum konunga nofun. oc setti þat i læugum. at hans
 ettmanna scyldi hýerr taca konungdom eptir sinn fauðvr. en iarlðom
 sa er kvensift var af hans ett cominn. Hann scípti landi með þeim.
 let hafa Vingulmorc. Raumariki. Vestfold. þelamorc. þat gaf hann Olafi.
 Birni. Sigtryggvi. Froða. þorgílsi. En Heiðmorc oc Guðbranzdala
 gaf hann Dag oc Hring oc Ragnar. Sngfríðar sonom gaf hann Hring-
 ariki. Haðaland. þotn oc þat er þar la til. hann setti Guthorm son
 sinn til landvarnar austr við lanz enda. oc gaf honom yfirsoen fra
 Elfi til Suinasunnz um Ranriki. Haralldr konungr var optast sialfr um
 mitt land. Hrœrecr oc Guðrœðr varu iafnan innan hirðar með konungi
 oc hófðu veizlur storar a Haurðalandi oc Sogni. Eiricr var með Har-
 alldi feðr sínom. honom unni hann mest sona sinna oc vírði hann
 mest. honom gaf hann Halogaland oc Norðmøri oc Raumsdal. Norðr
 i þrandheimi gaf hann yfirsoen Halldani svarta oc Halldani hvíta oc

¹) r. f. boron

Sigreði. Hann gaf sonom sinom i hverio þesso¹ fylki halfar tekior allar. oc þat með at þeir scyldo sitia i haseti scavr hera en iarlar. en scaur leggra en sialfr Haralldr konungr. en þat seti eptir Haralld konung etlaðe ser hvern sona hans. en hann etlaði þat Eiriki. en þrændir etluðv þat Halfdani svarta. en Vicveriar oc Upplendingar unno þeim bezt ricis er þar voro þeim undir hendi. Af þessv varð mikit svndrþycki enn af nyio milli þeirra brøðra. En með því at þeir þottuz hava litið rici til forraða þa foro þeir i hernað. sva sem saugur ero til. at Halfdan hviti fell a Estlandi. Halfdan haleggr fell i Orcneyiom. Froði oc þorgils settuz i Dyflinni a Jrlandi. Guthormr fell i Elfar kvislum fyr Saulvaklofa. eptir þat toc Olafr við því rici. er hann hafði haft. Eiricr bløðeyx etlaði ser at vera yfirkonungr allra brøðra sinna. hann var longum i hernaðe. hann atti Gunnhilldi konunga moðor. Raugnvalldr rettilbeini atti Haðaland. hann nam fiolkyngi oc gerðiz seiðmaðr. Haralldi konungi þotto illir seiðmenn. A Haurðalandi var sa seiðmaðr er het Vitgeirr. konungr sendi honom orð oc bað hann helta seið. hann svaraðe oc qvað.

þat er va litil
at ver siðim
karla baurnn
oc kerlinga.

er Raugnvalldr siðr²
rettilbeini
hroðmaugr Haralls
a Haðalandi.

En er Haralldr konungr heyrði þetta svar. þa með hans raði for Eiricr til Upplanda oc com a Haðaland. hann brendi inni Ravgnvalld með .lxxx. seiðmanha. oc var þat verc lofat mioc. Guðrøðr lionni drucnaðe fyr Japri.

Dráp Biarnar.

2. Biornn reð þa fyr Vestfolld. þar var þa kaupstaðr i Tunsbergi. sat hann þar longum en var litt i hernaðe. brøðr hans colloðv hann Biornn caupmann. hann var vitr maðr. stilltr vel oc þotti vønn til hoðbingia. hann fec ser gott kvanfang oc maclect. hann gat son er Guðrøðr het. Eiricr bløðeyx com or Austrvegi með herscip oc lið mikit. hann beiddiz af Birni brøðr sinom. at taca við scauttum oc scyllduin þeim er Haralldr konungr atti a Vestfolld. en hinn var aðr vandí at Biornn færði³ sialfr konungi scatt eða sendi menn með. vildi hann enn sva oc villdi eigi af hondum giallda. en Eiricr þottiz vista þurfa oc tiallda oc drycciar. þeir brøðr þreyttv þetta með capmølum. oc fek Eiricr eigi at helldr. oc for braut or bønóm. oc com aptr um nottina. veitti þa Birni atgaungu oc felldi hann. oc manga menn með honom. toc

¹) r. f. þessi   ²) r. f. seiðr   ³) r. f. forði

Eiric þar herfang mikit oc for norðr i land. Þetta verc licaði storilla Vicverivm oc var Eiric þar mioc ofoccaðr. foro þau orð um at Olafr konungr mundi hefna Bia(r)nar ef honom gefi fœri a.

(Sætt konunga.)

3. Eptir um uetrin for Eiric norðr i þrandheim oc toc vezlu i Saulva. en er þat spurði Halfdan svart. þa for hann til með her oc toc hus a þeim. Eiric svaf i vtiscemmo. oc comz ut til scogar með .v. mann. en þeir Halfdan brendo upp bœinn. oc allt lið þat er inni var. com Eiric a fund Harallz konungs með þessum tîðendum. Konungr varð þesso storliga reiðr oc samnaðe her saman. oc for norðr a hendr þrøndum. En er þat spyr Halfdan svart. þa byðr hann ut liði oc scipum. oc varð allsiolmeðr. oc lagði ut til Staðs fyr innan þorsbiorg. Haralldr konungr la liði sino ut við Reinsletto. foro menn milli þeirra. Gutthormr sinndri het gaufugr maðr oc eltstorr. hann var þa i liði með Halfdani svarta. en fyrr hafði hann verit með Haralldi konungi. oc var astvin beggia þeirra. Gutthormr var scalld mikit. hann hafði ort sitt kvæði um hvarn þeirra feðganna. þeir hofðv boðit honom lond. en hann neitti. oc beiddiz at þeir scylldo veita honom eina bæn. oc hofðu þeir því heitit. Hann for þa oc bar sættar orð mille þeirra. oc bað þa hvarntveggia þeirra bœnar. oc þess at þeir scylldo sættaz. en konungar gœrðu sva mikinn metnað hans. at af hans bœn settuz þeir. Margir aðrer gaufgir menn sluttu þetta mal með honom. varð þat at sett at Halfdan scyllde hallda rice ollo því er aðr hafði hann haft. scyllde hann oc lata uhætt við Eiric broður sinn. Eptir þessi sogu orti Jorunn scalldmgr nockor erendi i Sendibit.

Haralld fra oc Halfdan spyrja
herðibraug(ð) en laugðis

syniz svartleitr reyni
sia bragr enn harfagra.

Fra Haconi Aðalsteins fostra.

4. Haralldr enn harfagri gat son i elli sinni er Hacon het. moðir hans er nefnd þora morstong. hon var elzcut or Morstr a Sunnhaurðalandi. hon var kvænna vœnst oc in friðasta. hon var vel ættboren. oc var i frænsemistolo við Haurðakara. en þo var hon caullut¹ konungs ambott. voro þa margir þeir konungi lyðscyldir. er vel voro ættbornir bæði carlar oc conur. Hæðilic þotti sonom Harallz um Hacon. oc kaulluðv hann morstangar son. Haralldr konungr sendi Hacon son sinn til fostrs Aþalsteini Engla konungi. oc fœddiz Hacon þar upp. hann

¹) kollot túlf. Codex, men Ordet er senere overstrøget.

var licastr Haralldi feðr sinom allra sona haus. oc framarst um alla atgervi.

(Fra Tryggva Olafs syni.)

5. Eptir fall Biarnar caupmannz toc Olafur rici yfir Vestfold oc toc til fostrs Guðrøð son Biarnar. Tryggvi het son Olafs. voro þeir Guðrøðr fostbrøðr oc ngr iafnalldrar oc baðir enir esniligstu. oc atgervimenn miclir. Tryggvi var hveriom manni meiri oc stercari.

Andlat Harallz enþ harfagra.

6. Þa er Haralldr konungr hafði .lxxx. vetra at alldri. þa þottiz hann eigi hresleic¹ til hafa fire elli sacir at fara ifir land eða at stiorna konungs malom. þa leiddi hann Eiric son sinn i haseti sitt oc gaf honom valld ifir aullu landi. En er þat spurðiz norðr i þrandheim. þa settiz Halfdan i konungs haseti. toc hann þa til forraða allan þrandheim. hurfu at þvi raði allir þrændir með honom. En er þetta spurðu Vicverir. þa toco þeir til yfirkonungs Olaf um alla Vikina. oc hellt hann þvi rici. þetta licaði Eirici storilla. Tveim vetrum síðarr varð Halfdan svarte brúðauðr inn i þrandheimi at veizlv nockori. oc var þat (mal) manna at Gvnnhilldr konungamóðir hefði ceypst at siolkunnigri kono at gera honom banadrycc. Eptir þat toco þrændir Sigrøð til konungs. einom vetri síðarr andaðiz Haralldr enn harfagri a Rogalandi. oc var hann heygðr við Haugasund. eptir um vetrinn toc Eiric lanzscyldir allt um mitt landit.

Fall Olafs oc Sigrøðar.

7. Eptir um varit byþr Eiric ut liði miclo oc scipum oc snyr austr til Vicr. þviat þangat var byrr. en beði Vicverir oc þrændir lagu vifa i samnaði. Sigrøðr konungr for austr landveg a fund Olafs konungs broður sins. oc varu þeir i Tunsbergi. Eiric konungr fecc sva mikil raðbyri. at hann sigldi dag oc nott. oc for engi niosn fire honom aðr hann com til Tunsbergs. þa gengo þeir Olafur oc Sigrøðr með lið sitt austr a breccona or þenom. oc fylcðu þar. Eiric hafði lið miclo meira oc fecc hann sigr. en þeir Sigrøðr oc Olafur fello þar baðir. oc er þar haugr hvarstveggia þeirra a brecconni sem þeir lagu fallnir. Eiric for þa um Vicna oc lagði undir sec. oc dvalðiz þar lengi sumars. Tryggvi oc Guðrøðr flyðv þa til Upplanda.

¹) r. f. hresleict

Fra Haconi.

8. Þat sama sumar com Hacon Adulsteins fostri vestan af Eng-landi. for hann þegar norðr til þrandheims oc a fund Sigurðar Hlaðaiarls er allra spekinga var mestr i Noregi. oc sec þar goðar viðtocur. oc bundo þeir lag sitt saman. het Hacon iarlinom miclo rici ef hann yrði konungr. þa leto þeir stefna þing siolment. oc a þingino talaði Sigurðr iarll af hendi Haconar. oc bauð buondom hann til konungs. Eptir þat stoð Hacon sialfr upp oc talaði. mæltu þat tveir oc .ii. sin i milli at þar veri þa cominn Haralldr enn harfagri oc ordenu ungr i annat sinn. Hacon hafði þat upphaf sins mals at hann beiddi bændr at gefa ser konungs nafn. oc með at veita ser fylgð oc styrc til at hallda konungdomi. en þar i mot bauð hann þeim at gera alla bændr oþalborna oc at gefa þeim oþol sin er þa bioggu a. At þesso ørendi varð romr sva mikill at buanda mugrenn øpði oc callaði at þeir villdu hann til konungs taca. oc var sva gort at þrøndir toco Hacon til konungs um allt land. toc hann ser hirð oc for iðr land. þau tíðindi spurðvz a Upplond at þrøndir hoðo ser konung tekit slican at ollo sem Haralldr enn harfagri var. nema þat scildi at Haralldr hafði allan tyð i landi aþiað. en þessi Hacon vildi hveriom manne gott oc bauð aprt at gefa buondum oþol sin. þau er Haralldr hafði af þeim tekin. Við þav tíðindi vrðv menn gláðir. oc sagði hverr ayðrou. flaug þat sem sinu elldr allt austr til lanzenda. Margir foro af Upplavndom at hitta Hacon konung. sumir sendv menn sumir gerðv orðsendingar oc iar-teinir. oc allir til þess at hans menn villdv goraz.

Fra Haconi.

9. Hacon konungr for aundurðan uetr a Uppland stefndi þar þing. oc dreif allt folc a hans fund þat er comaz matte. var hann til konungs tekinn a ollum þingum. for hann þa austr til Vicr. þar comu til hans Tryggvi oc Gunnrøðr brøðra synir hans oc margir aðrer er upp taulðv harma sina er hlotið hoðv af Eirici broður hans. Eirics ovinseld ox g þvi meirr sem allir menn gørdv ser kørri við Hacon. oc heldr hoðv ser traust at niela sem þotti. Hacon konungr gaf konungs nafn Tryggva oc Gvnnrøði. oc rici þat sem Haralldr konungr hafði gefit feðrum þeirra. Tryggva gaf hann Ranriki oc Vingulmorc. en Gunrøð Vestfolld. En fyr þvi at þeir voro ungir oc bernscir. þa setti hann til gavfga menn oc vitra at raða landi með þeim. Gaf hann þeim land með þeim scildaga sem fyrr hafði verit at þeir scylldo hafa helming scullda oc scatta við hann. For Hacon konungr norðr til þrandheims

er varaði. Um varit bauð Hacon konungr ut her miclum or þrandheimi. en Vicverir austan oc með allmikinn her. Eiricr dro um mitt landit her saman. oc varð illt til liðs. þviat rikismenn margir scutvz honom oc foro til Haconar. en er hann sa engi efni sin til viðstoðu moti her Haconar þa sigldi hann vestr um haf með því liði er honom villði fylgia. For hann fyrst til Orcneyia. oc hafði hann með ser lið mikit. síðan sigldi hann suðr til Englanz. oc for þar með herscilldi. Aþalsteinn Engla konungr sendi orð Eirici. oc bauð honom at taca af ser rici i Englandi. oc villdi þat vinna til sættar með þeim brøðrom Eiriki oc Haconi at gefa honom Norðimbraland er kallaðr er enn .v. lutr Englanz. þann cost þa Eirikr. var hann konungr i Norðimbralandi meðan hann lifði. Eiricr fell i Vestrviking. Eiricr oc Gunnhilldr attu morg bornn. synir þeirra varu Gamli. Haralldr grafelldr. Sigurðr slefa. Erlingr. Gutthormr. Ragnfrøðr. Guðrøðr. Ragnhilldr het dotter þeirra er atti Arnnfinnr iarll sonr þorfinnz iarls.

Fra Haconi Aðalsteins fostra.

10. Hacon konungr reð fire Noregi .xxvii. (vetr). hans aulld var sva goð at alla gfi síðan hafa þar lanzmenn þat i minni haft. þa var allzconar ar beði a sę oc landi. þa var oc friðr sva goðr beði með buondum oc caupmonnom at engi grandaði annars fe. oc engi gerði auðrom friðbrot. Hacon konungr var allra manna gláðastr oc malsniallastr oc litillatastr. hann var maðr storvitr. oc lagði mikinn hug á lagasetning i Noregi. hann setti Gulapings laug oc Frostapings laug oc Heitsevis laug fyrst at upphafi. en aðr hoðv ser hverir fylkismenn laug. Hacon konungr gaf Sigurði Hlaðaiarli magi sinom valld um allan þrandheim sva sem Halldan hafði haft oc Hacon faðir hans un daga Harallz ens harfagra. Hacon konungr var a v(e)izlum a Hlaudum með Sigurði¹ magi sinom. þa fœddi son Bergliot kona Sigurðar iolanott ena fyrsto. Hacon konungr ios vatni sveininn. oc gaf honom nafn sitt. sa sveinn fœddiz upp oc varð síðan gaufugr maðr. Enn øfra lut rikis Haconar konungs como i Noreg synir Eirics bloðeyxar oc brutvz til lanz. oc attu orrostu við Hacon konung. Hacon hafði iafnan sigr. þar fell Gamli Eirics son. Ena síðustu orrostu atlv þeir a Haurðalandi i Stord a Fitiom. þar fecc Hacon sigr oc varð sarr. hann anndaðiz a Haconar hello. þar hafði hann borenn verit. oc er hann heygðr a Seheimi.

¹) r. f. Sugurði

Dráp Sigurðar Hlaðaiarls.

11. Eirics synir laugðu þá land allt undir sec. heto þeir ollom monnom laugum þeim er Hacon konungr hafði sett i landi. þeir gafo oc höfðingiom þvilicar nafubotr sem aþr hafði haft hverr þeirra. En er þeir settuz i rikit oc festoz¹ i landi. þa þotti þeim of mikit riki hafa Sigurðr iarl i þrandheimi. Broðir Sigurðar iarls het Griotgarðr. hann var yngri þeirra brøðra. oc uirðr miclo minna. hann eggioðo þeir til at drepa Sigurð iarl broðor sinn. þeir fingu honom styrc. oc þat er flestra manna sogn at nockorir af þeim brøð(r)om hafi verit i forinni. þeir foro norðr i þrandheim oc inn a Oglo. como þar um nolt oc toco hus a Sigurði iarli. oc brendo hann inni með marga menn. oc foro braut síðan. þat var tveim vetrom síðarr en Hacon konungr fell at sogo Ara prestz ens froða þorgils sonar. þa var Hacon son Sigurðar ngr tvitøgr at alldri. hann var frendmargr oc frennstorr. en Sigurðr faðir hans var vinsell oc astuðigr ollo folki. varð Haconi sva gott til liðs fire þa soc at allir þrøendr snøruz til hans oc vorðv land fire Eiriks sonom. sva at engi þeirra matti koma inn um þrandheims mynni. þa foro milli þeirra begia vinir oc gengu um settir. com sva með fortolom gaufugra manna at þat varð at sett. at Hacon scyldi hafa allt þat rici i þrandheimi er hafði Sigurðr faðir hans oc vera iarl yfir. En Griotgarðr oc enn fleire menn þeir er Hacon nefndi til scyldo fara utla(gir) yr Noregi. Með þeim Haconi oc Gunnhilldi voro stundum enir mesto kþrl(e)icar. en stundum beittuz þav vþlreðum. Hacon iarl for nockor sumor i Austrveg at heria. þa dráp hann Griotgarð oc .ii. aðra iarls sono oc marga aðra þa menn er verit höfðv at afloco Sigurðar iarls fōður hans. Hacon iarl for a fund Dana konungs Harallz Gorms sonar. oc fecc þar goðar viðtocor. oc var þar i enom mesta kørleica. þa var með Dana konungi frøndi hans Gullharalldr. oc gōrðvz þeir Hacon felagar. Hacon iarl for aþr i Noreg til rikis sius. oc var hann ricr maðr oc mikill spekingr.

(Fall Guðrøðar konungs.)

12. Tryggvi konungr Olafs son var ricr maðr oc gaufugr. hann þotti Vicveriom bezt til konungs fallinn oc raða landi ollo. hann atti Astriði dottur Eirics biðascalla. Guðrøðr konungr son Biarnar var oc gaufugr maðr. hann var astvin Tryggva konungs. Gvðrøðr secc ser gott kvanfang. son hans het Haralldr. hann var sendr til fostrs upp a Grenland til Hroa ens hvita lenz mannz. son Hroa var Hrani enn við-

¹⁾ r. f. festoz

forli. voro þeir Haralldr mioc iafnalldrar oc fostbrøðr. Eitt sunar er Hacon iarl for sunnan or Danmorc. atti hann stefno við þa Tryggva konung oc Guðrøð konung. oc satv þeir lengi a einmæli. þa for Hacon iarl heim norðr. Eirics synir spurðo þetta. oc grvnoðo at vera myndo landrað við þa. Eptir um varet buaz þeir at fara i hernað. Haralldr konungr oc Guðrøðr broðer hans. oc for ser hvarr þeirra. þviat þeir voro usattir. en er þeir komo avstr i Vic. þa sigllði Guðrøðr austr um Follðina. en Haralldr for til Tunsbergis. en þar scant a land upp var a veizlv Guðrøðr konungr. þa for Haralldr þegar þangat oc toc hus a þeim oc laugðv i elld. Guðrøðr konungr gek utt oc hans lið. fell þar oc mart manna með honom. þa drap Guðrøðr Tryggva konung austr við Vegina. sveic hann i trygð. þat var .vi. vetrum síðarr en Sigurðr iarl fell. Eptir þat laugðv synir Eirics undir sic Vikina. Marga aðra höfðingia frændr sina toco þeir af lifi. en sumir flyðv land fire þeim. Haralldr son Guðrøðar er callaðr var Haralldr enn gręnsçi flyði fyrst til Upplanda. oc með honom Hrani fostbroðir hans oc fair menn aðrir með þeim. dvalðiz þar um hrið með fręndom sinom. Eirics synir leit- oðo mioc eptir þeim monnom er i socom voro bundnir við þa. oc þeim aullum mest er þeim var uppreistar at van. þat reðo Haralldi fręndr hans oc viner at hann fœri or landi a brot.

Fra Haralldi gręnska.

13. Haralldr gręnsçi for þa austr til Sviðioðar oc leitaði ser sciponar. oc at coma ser i sveit með þeim monnom er foro i hernat at fa ser fiar. Haralldr var enn gerviligsti maðr. Tosti het maðr i Sviðioð er einn var ricastr oc gaufgastr i landino þeirra er eigi bere tignar nafn. hann var enn mesti hermaðr. oc var longum i hernaði. hann var callaðr Scauglartosti. Haralldr gręnsçi com ser þar i sveit. oc var með Tosta um sumarit i viking. virðiz Haralldr hveriom manne vel. Haralldr var eptir um vetrinn með Tosta. Haralldr hafði verit .ii. vetr a Upplondum. en .v. með Scauglartosta. Sigriðr het dollir Tosta ung oc frið oc svarer mikill. Eirics synir varu hreysti(menn) miclir oc iðrottamenn. grimuir oc ueirar fullir um alla lute. Vm þeirra daga var i Noregi halleri mikit. beði a sę oc landi. var þa sulltr oc seyra um allt land. sva com at gaufgir þolðo eigi vanretti. Klyppr son þorðar Haurðacara sonar drap Sigurð konung slefo. Erling konung drapu oc bøndr. Hacon iarl sat i þrandheimi með trausti þrønda. en stundum svør i Danmorc með Haralldi Gorms syni. en stundum heriaði hann i Austrveg. þar hittvz þeir Haralldr gręnsçi. oc foro um haustit baðir

til Danmarcar oc voro um vetrinn með Danakonungi. þann vetr settv þeir velgði um Haralld Eirics son. Haralldr Gorms son sendi orð Haralldi Eirics syni oc bauð honom til sin oc at veita honom land oc ifirsocn i Danmorcu. Eptir um varit for Haralldr suðr til Danmarcar. en er hann com til Limafjarðar þar sem heitir at Halsi. þar com Gullharalldr með lið mikit oc barðiz við Haralld Eirics son. oc þar fell Haralldr Eirics son. Litlo síðarr com Hacon iarll oc toc Gullharalld oc hengði a galga.

Fra Haralldi.

14. Haralldr Gorms son for þat sumar norðr i Noreg. oc hafði .vii. hundrað scipa. þar var þa með honom Hacon iarll oc Haralldr grensci oc mart annarra gaufvgra manna þeirra er flyit höfðv oðol sin af Noregi fire Eirics sonom. For Danakonungr norðr til þess er hann com i Tunsberg. oc gek undir hann allt lanzfolk. dreif til hans mikit fiolmenni. Haralldr konungr fecc i hond Haconi iarli her þann allan er til hans var cominn i Noregi. oc gaf honom til forraða Rogaland. Haurðaland. Sognn. Firðafylki. Sunnmøri. Ravmsdal. Nordmøri. þessi .vii. fylki gaf hann honom til forraða með þvilikom formala¹ sem Haralldr enn harfagri gaf sonom sinom. nema þat scildi at Hacon scyldi eignaz þar oc sva i þrandheimi aull konunga bu oc landscyldir. hann scyldi oc hafa konungs se ef herr veri i landi. Haralldr konungr gaf Haralldi grensca Vingulmorc. Vestfolld. Agðer til Liðandisnes oc konungs nafn. let hann hafa riki með ollo slico sem at forno höfðv haft frendr hans. oc Haralldr enn harfagri gaf sonom sinom. Haralldr grensci var þa .xviii. vetra. oc varð síðan fręgr maðr. Hacon iarll for með her sinn norðr með landi. en er spurði Gunnhilldr oc synir hennar. þa varð þeim illt til liðs. toco þau enn þat rað sem fyrr at þau sigldv vestr til Orcneyia. en Hacon iarll lagði land undir sec oc reð fire lengi síðan. var þat langa rið fyrst at Gunnhilldar synir herivðv i Noreg oc attu orrostur við Hacon iarll. oc hafði iarllinn þa scatta alla þa er Danakonungr atti meðan til sins costnaðar. en eptir þat sendi hann Danakonungi stundum hauca oc hesta oc neckvernn lut af scatti en stundum allz engan. allt þar til er Danakonungr taldi at. oc at lycðum varð hann sva reiðr at hann for með her sinn i Noreg oc gerði þar et mesta hervirci. En síðan veitti iarll honom enga lyðni. Haralldr konungr hellt allt sattmal við Danakonung. oc sva hellze hann i vinattv við konung meðan hann lifði. Haralldr konungr fecc Asto dottor Guðbranz culo gaufugs mannz.

¹) r. f. iformala

Fra Sigríði.¹

15. Þá er Haralldr konungr enn harfagri höfsc til ríkis i Noregi. var Eiricr konungr at Uppsaulum i Sviðioð Emundar son. hann andaðiz þá er Haralldr var nær tvitögr. Eptir hann var konungr i Sviðioð Biornn son hans. hann varð sottdauðr. Eptir hann voro konungar i Sviðioð synir hans Olafur faðir Styrbiarnar oc Eiricr enn sigrsæli er lengi var konungr i Sviðioð. hann fecc i elli sinne Sigríði dottur Scauglartosta. þeirra son var Olafur sönsci er síðan var konungr i Sviðioð eptir Eirik fofur sinn. Eiricr Sviakonungr fecc bana ofarliga a dagum Haconar iarls Sigurðar sonar. Sigríðr drotning var þá at buum sinum. þviat hon atti bu beði morg oc stor. Sigríðr var storvitir oc forspa um marga lute.

Fra Haralldi grænsca.

16. Eitt sumar þá er Haralldr grænsca for i Austrveg i hernað at fa ser fiar. þá com (hann) i Sviðioð. En er þat spurði Sigríðr drotning fosystir hans. þá sendi hon menn til hans. oc bauð honom til veizlo. hann lagðiz þá ferð eigi undir hofuð. oc for með micla sveit manna. þar var allgoðr fagnaðr. sat konungr oc drotning i hasæti oc drucco beði saman um kvellit. oc var veitt allcapsamliga ollom monnom hans. Oc er konungr for til reckio. þá var sęingin tioldut dyrum pelloom oc þuen vegligom cleðum. i þvi herbergi var falt manna. En er konungr var af kleddr oc kominn i rekio. þá com drotning til hans oc scen(c)ti honom sialf oc loccaði hann mioc til at drecca. oc var en bliðasta. konungr var allmioc druckinn oc beði þau. þá sofnaði hann. en drotning gecc þá oc til svefns. Eptir um morgoninn var enn veizla en capsamligsta. en þá var sem iafnan verðr þar er menn verða allmioc drucnir at næsta dag eptir varaz flestir við dryccenn. en drotning var alleat oc tauluþv þau konungr allmart sin i milli. sagði hon sva at hon virði eigi minna þer eignir er hon atti i Sviðioð en konungdom hans er hann atti i Noregi. Við þessar røður verðr konungr ogladr oc fannz fatt um allt oc biotz i braut oc var allhugsuocr. en drotning var en glaðasta oc le(i)ddi hánn i brot með goðum giofum. For þá Haralldr konungr um haustið apr til Noregs. oc var heima um vetrinn. oc var helldr vkatr. eptir um sumarit for hann i Austrveg með líði sino. oc hellt þá til Sviðioðar. oc sendi orð Sigríði drotning þav at hann vill finna hana. Hon reið ofan a fund hans. oc talaz þau við. hann vecc brat þat mal ef Sigríðr vili giptaz

¹) r. f. Sigríði

honom. hon svarar at þat var honom hegomamal. oc hann er aðr sva vel kvangaðr at honom er fullreði i. Hann svarar. segir at Asta er goð kona oc gaufug. en ecki er hon sva storboren sem ec em. Sigriðr svarar. Vera kann þat at þu ser gætstærri en hon. hitt monda ec etla at með henni mynndi nu vera beggia yckur gefa. Litlo sciptvz þau fleirum orðum við aðr drotning reið i brot. Haralldi konungi var allscapðvngt. hann bioðz at riða upp a land oc enn a fund Sigriðar drotningar. Margir hans menn lautto þess. en eigi at siðr for hann með micla sveit manna. oc com til þess byiar er drotning reð. et sama kvelld kom þar annarr konungr sa het Visivalldr austan or Garðarici. þeim konungum var scipat baðom i eina stofu micla oc forna. eptir því var allr bunaðr stofunnar. en drycc scorti þar eigi um kvelldit sva afenginn at allir menn voro fulldrucnir. sva at¹ haufuðverðir oc utverðir sofnoðv. þa nott let Sigriðr drotning veita þeim atgaungu beði með eldi oc vapnum. brann þar stofan oc þeir menn sem inni varu. en þeir varu drepnir sem ut komuz. Sigriðr segir þat at (sva) scylldi hon leiða smakonungum at fara af auðrom laundum til þess at biðia sin.

Fra Hrana.

17. En þat var aðr et næsta atti Hacon iarll orrostu við Jomsvikinga a Hiorungavagi. Hrani hafði verit eptir at scipum þa er Haralldr hafði sott a land upp með því liði er eptir var til forraða. en er þeir spurðu þat at Haralldr var latenn. þa foro þeir braut sem tíðaz oc aprt til Noregs. oc saugðv þessi tíðindi. Hrani for a fund Asto. oc sagði henni allan atburð um ferð þeirra oc sva þat hverra genda Haralldr konungr for a fund Sigriðar drotningar. Asta for þegar til Upplanda til favpur sins er hon hafði spurt þessi tíðindi. oc toc hann vel við henni. En beði þau voro mioc reið um þa raðaellan er verit hafði i Sviðioð. oc þat er Haralldr hafði henne gtlat einlæti.

Upphaf Olafs sogo.

18. Sua er sagt at Asta Guðbranz dottir ol sveinbarnn þa um sumarit. sa sveinn var nefndr Olafr er hann var vatni avsinn. Hrani ios hann vatni. var sa sveinn þar uppføddr fyrst með Guðbrandi oc Astu moður sinne. Nockorom vetrom siðarr giptiz Asta Sigurði syr er þa var konungr a Hringariki. hann var son Halfdanar Sigurðar sonar hrisa Harallz sonar ens harfagra. þeir langfæðgar hoðo haft

¹) r. f. oc

Hringarici til forraða. Sigurðr syr var spekingr mikill. oc gavfugr maðr oc avðigr. engi var (hann) hermaðr. en landstiornarmaðr goðr retlatr oc hofsmaðr um alla lute. Olafr Harallz son fœddiz upp (með) Sigurði stiupfeðr sinom oc Asto modor sinne. einom vetri sidarr en Haralldr konungr fell toco þrændir af lifi Hacon iarll en toco Olaf Tryggva son til konungs. hann var son Tryggva Olafs sonar er fyrr var fra sagt. Olafr Tryggva son var enn mesti merkismaðr. oc at allri atgervi licastr Haconi Aðalsteins fostra. hann var cristinn oc heltt fyrst retta trv Noregs konunga. hann com cristni um allan Noreg. oc mavrg laund onnor cristnaði hann. oc var agetr konungr. hann for um allt land at boða monnom tru. Hann com þa at veitzlo til Sigurðar syr. þa var scirðr konungrinn sialfr¹ oc allir menn hans. þa var oc scirðr Olafr Harallz son oc veitti Olafr Tryggva son honom guðsfiar. Hrani viðforli var með Asto. oc veitti fostr Olafi Harallz syni. Olafr var snemma gerviligr maðr. fridr synom meðalmaðr a voxtr vitr var hann snemma oc orðsniallr. Sigurðr syr var busyslumaðr mikill. oc hafði menn sina mioc i starfi. oc hann sialfr for optliga at sia um acra sina eða engi eða senað. eða enn til smiða. eða þar er menn storfuðv eithva(t). þat var eitt sinn er Sigurðr konungr villdi riða af bæ. þa var engi maðr lauss at sauðla hest konungs. hann kvaddi Olaf stiupson sinn til at sauðla ser hest. Olafr gek ut oc til geitahuss oc toc buk þann er mestr var oc leiddi heim oc lagði a sauðvleiðe konungs. gek þa oc sagði honom at hann hafði buit honom reiðscioða. þa gek Sigurðr til oc sa hvat Olafr hafði gort. hann mœlti. auðsœtt er þat at þu mant vilia af hondum raða kvaðningar minar. man modor þinni þat þyccia sœmiligt at ek hafa engar kvaðningar við þec þer er þer þycci i moti scapi. er þat auðsœtt at vit monom ecki vera scaplicir. mantv vera myclo scapstœrri en ec. Olafr svarar fa oc hlo við oc gecc i brot sidan.

Fra Olafi Tryggva syni.

19. Olafr Tryggva son reð .v. vetr fire Noregi. hann fell i orrostu suðr fire Vindlandi. þa bardiz hann við Svein Harallz son Dana konung. er þa atti Sigríði dottur Scoglartosta. oc við Olaf Eirics son Svía konung. oc við Eirik iarll Haconar son. Eptir þat reðv fire Noregi Eiric iarll oc Sveinn iarll Haconar synir. oc gulldo scatta Dana konungi oc Svía konungi. Eiric iarll atti Gyðo dottur Sveins Dana konungs. Knutr het son Sveins konungs. Sveinn Dana konungr

¹) r. f. syr

for með her sinn vestr til Englanz a hendr Aðalraði Engla konungi. Jatgeirs syni. oc atto þeir orrostur oc hófðv þeir ymsir sigr. Sveinn Dana konungr setti menn sina i Vikinni. oc var hans valld allt austan fiarðar.

Fra Olafi Harallz syni.

20. Olaf Harallz son er hann ox upp var ecki har meðalmaðr allstercligr oc sterer at afli. liosiarpr a har. breiðleitr lioss oc riodr i andlite eygþr forcunnar vel fagreygr oc snareygr sva at otti var at sia i augo honom ef hann var reiðr. Olaf var iðrottamaðr mikill um marga lute kunni vel við boga. scaut manna bezt hannscoti. syndr vel hagr oc sionhannarr um smiðir allar. hvart er hann gerði eða aðrir menn. hann var callaðr Olaf digri. hann var diarfr oc sniallr i mali. braðgorr i ollom þrosca beði afli¹ oc vizcv. hvgðeccr var hann ollom frændum sinum oc kunnmonnom kapsamr i leicom. oc villdi fire vera ollom auðrom um flesta lute sem vera atti fire tignar sakir hans oc burða.

Fra því (er) Olaf Harallz son steig a herscip.

21. Olaf Harallz son var .xii. vetra gamall er hann steig a herscip fyrsta sinn. Asta móðir hans fecc tilHrana er kallaðr var konungs fostri (til) forraða fire liðe oc faur þeirra með Olafi. því at Hrani hafpi aðr verit opt i viking. þa er Olaf toc við liði oc scipom. þa gafu liðsmenn honom konungs nafn sva sem siðvenia var til at herkonungar þeir er i viking varu ef þeir varu konungbornir þa baru þeir konungs nafn þott þeir seti hvergi at londum. Hrani sat við styr-ihomlu. því segia sumir menn at Olaf vgrí haseti. en hann var þo konungr ifir liðino. þeir helldu avstr með landi. oc fyrst til Danmarcar. Sva segir Ottarr svartí er hann orti umi Olaf konung.

Vngr hrattv a vit vengis
vigracer konungr blacki
þv hefir dyrum þrec dregra
Danmarcar þic vandán.

varð nytligust norðan
nu ert ricr af hvot slicri
fra ec til þess er foruð
for þin konungr gorva.

En er havstaði sigldi hann austr fyr Svía velldi. toc þa at heria oc brenna land. því at hann þottiz eiga Svívm at launa fullan fiannscap. er þeir hófðv tekit af lifi Haralld sauður hans. Ottarr svartí segir þat berum orðum at hann for þa austr or Danmorc.

Attuð arum screytm
austr i sallt með flautum
baruð lind af landi
landvorðr a scip randir.

neyttvð segls oc settvð
sundvarpadi stundum
sleit mioc roin miela
morg ár und þer baro.

¹) r. f. apls

Oc enn qvað hann sva.

Drott varð drygligr otti
dolglins af for þianni

svanbræðer namtv síðan
Sviðioðar nes hrioda.¹

Þat haust barðiz Olafur ena fyrsto orrostu við Sotascer. þat er i Sviasceriom. þar barðiz hann við vikinga. oc er sa Soti nefndr er fire þeim var. hafði Olafur miclo minna lið. en scip stærri. hann lagði sin scip milli þoda nockorra. oc var vikingunom uhøgt at at leggja. en þau scip er næst laugðv þeim como þeir a stafuliam oc drogu þau at ser oc hrvðv síðan. vikingar laugðu fra oc hófðv latit se mikit. Sighvatr scald segir fra þessi orrostu i því kveði er hann talði orrostur Olafs konungs.

Langr bar ut enn unga
iofra kund fra sundi
þioð ugði ser síðan
siaemeiðr konungs reiði.

kann ec til margs enn manna
minni fyrsta sinne
hann raud østr fyr austan
vlsa fot við scer Sota.

Olafur konungr hellt þa austr fire Sviðioð oc lagði inn i Loginn oc heriapi a beði londin. hann lagði allt upp til Sigtuna oc la við fornu Sigtunir. sva segja Svjar at þar se enn griothlauð þau er Olafur konungr let gera undir bryggiosporða sina. En er haustaþi þa spurði Olafur konungr til þess. at Olafur Svja konungr dro saman her. oc sva þat at hann hafði iarnum comit um Stoccsund oc sett þar lið fire. en Svja konungr ellaði at Olafur konungr scyldi þar biða frøra. oc þotti Svja konungi litils vert um her Olafs konungs. því at hann hafði litit lið. þa for Olafur konungr ut til Stoccsunda oc comz þar eigi ut. kastali var fire vestan sundit. enn herr mannz fire austan. en þeir spurþo at Svja konungr var þa a scip cominn. oc hafði her mikinn oc fiolda scipa. þa let Olafur konungr grafa ut i gognum Agnafir til hafsins. þa varv regnn mikil. En um alla Sviðioð fellr hvert rennanda vatn i Laugenn. en einn oss er til hafs or Leginom oc sva miór at margar ár ero. breiðari. en þa er regnn ero mikil eða snenam. þa falla votnin sva øsiliga i Laugenn. at forsfall er ut um Stoccsund. en Laugrenn gengr sva upp a londin at víða floar. En er grauptrinn com ut i siaenn. þa hliop ut vatnit oc straumrenn. þa let Olafur konungr a scipom sinom leggja oll styri or lagi. en draga segl við hun. byrr var at blasandi. þeir styrðv með arum. oc gengv scipin mikinn ut ifr grvnnit. oc como aull heil scipin a hafit. En Svjar foro þa a fund Olafs konungs sonsca oc saugðu honom at Olafur digri² var þa cominn ut a haf. Svja konungr vei(t)li þeim storar atolor er gett scyldo hafa at Olafur kómiz eigi ut. þat er nv síðan kallat konungs sund. oc ma þar ecki

¹) r. f. hriodia   ²) r. f. difri

fara storscipum nema þa er votnin æsasc mest. Enn er þat sumra manna savgnn at Sviar yrði varir við þa er þeir¹ Olafur hófðu ut grafit fitna oc vatnið fell ut. oc sva at Sviar fœri þa til með her mannz oc etluðv at banna Olafi at hann fœri ut. en er vatnit grof tva vega þa fello baccarnir oc þar folkit með oc tyndiz fioldi liðs. en Sviar mela þesso i mot. oc telia þat hegoma at þar hafi menn fariz.

Fra Olafi konungi.

22. Olafur konungr sigldi um haustit til Gotlanz oc bioz þar at heria. en Gotar hófðu fire samnat oc gœrðv menn til konungs oc buðv honom gialld af landino. þat þecðiz konungr oc tecr gialld af landino oc sitr þar um vetrinn. sva segir Ottar svartli.

Gilldir comtu at gialldi
gotnescom her flotna
þordut þer at varða
þat land iofurr brandi.

rann enn maðr of minna
margr byr um þrec varga
hungr fra ec austr enu ungi
Eysyslv lið þeyia.

Her segir sva at Olafur for þa er varaði austr til Eysyslu oc heriaði þar. veitti þar landgongv. en (Ey)sylir comu ofan oc helldv orrostu við hann. þar hafði Olafur konungr sigr rac flotta heriaði oc eyddi land. Sva er sagt at fyrst er konungr com i Eysyslv þa buðv buendr honoin gialld. en er gialld com ofan þa gek hann i mot með liði alvaprðv. oc var þat annan veg en buendr eplvðv. því at þeir foro ofan með ecki gialld helldr með her vapnaðan oc bavrðvz við hann sem fyrr var sagt. enn segir Sighvatr sva.

þat var enn oc onnor
Olafur ne svic falozc
odda þing i eyddri
Eysyslv gek heya.

sitt attv fior fotom
far beid or stad sara
en þeir er undan rvnno
allvalldr buendr giallda.

Siðan sigldi hann apr til Finnlanz oc heriaði þar oc gecc a land upp. en lið allt flyði a scoga oc eyddv bygðina at fe ollo. konungr gek upp a land langt ifir scoga nackvara. þa voro fyrir dalbygðir nackvarar þar heita Herdalar. þeir fengv litit fe en ecki af monnom. þa leið a daginn oc sneri konungr ofan apr til scipanna. en er þeir como a scoginn þa dreif lið at þeim aullum mæginn oc scaut a þa oc sotti at fast. konungrinn bað þa lifa ser oc vega i mot slict er þeir mætti við comaz. en þat var uhøgt. því at Finnir leto scoginn hlifa ser. En aðr konungr cœmi af scoginom let hann marga menn oc mart var sart. com siðan um kveldit til scipa. þa gœrðu Finnir um nottina með fiolkingi œði veðr oc storm sęvar. en konungr let upp taca

¹) er tilf. Cod.

akerin oc draga segl. oc beittu um nottina fire landit. matti þa meira hamingia konungs en fiolkyngi Finna. fengu þeir beitt um nottina fire Balagarz siðv oc þaðan i haf ut. En herr Finna for ę it efra sva sem konungr sigldi it ytra. Sva segir Sigvatr.

Hrið varð stals i stridri	en austr við la leysti
stravng Herdala gongo	leið vikinga scieder
Finlendinga at fundi	Balagarðz at bardí
fylkis niðr en þridia.	brimsceiðum la siða.

þa sigldi Olafr konungr til Danmarcar. oc er hann com i Svðrvic atti hann þar ęna .iiii. orrostu sem Sigvatr segir.

Enn koðv gram gunnar	þa er olitill uti
galldr̄s upphofum vallða	iofra liðs a milli
dyrd̄ fra ec þeim er vel vardiz	fridr̄r gecc sundr i slidr̄r
vinnaz fiorda sinne.	Suðrvic Davnum kvdr̄r.

þaðan sigldi Olafr konungr suðr til Frislanz. oc la fire Kinnlima siðv i hvossv veðri. þar gecc Olafr upp með lið sitt. en lanzmenn riðu olan i mot þeim oc borðvz við þa. Sva segir Sigvatr.

Vig vanntv hlenna hneigir	þar er við rausn at ręsis
hialmom grimt et fimta	reid herr olan sceiðum
þoldo hlyr a hari	enn i gegun at gunne
hrið Kinnlima siðv.	gecc hilmis lið reckom.

Fra Olafi konungi oc þvi er Sveinn andaðiz.

23. Olafr konungr sigldi þa vestr til Englanz. þar var þat þa tíðinda at Sveinn Harallz son Dana konungr hafði þar setit marga vetr oc heriat land Aþalraðz konungs. haufðv Danir þa gengit um allt England. en Aðalraðr Engla konungr hafði þa flyit landit. þat sama haust er Olafr com til Englanz. urðv þau tíðindi þar. at Sveinn Harallz son varð braðdauðr um nott i reckio sinne. oc er þat saugnn enskra manna at Jatmundr enn helgi hafi drepit hann með þeim hętti sem enn helgi Mercurius drap Julianum niðing. En er þat spurði Aþalraðr konungr a Flemingialand. þa sneřiz hann þegar aptr til Englanz. En þa er hann com aptr i England. þa sendi hann orð oc bauð til sin aullum er fe villdi þiggia til þess at vinna land með honom. dreif til hans mikit fiolmenni. þa com til liðs við hann Olafr konungr með micla sveit Norðmanna. þeir laugðv fyrst til Lundvna oc helldv scipa hernum utan i Tems. en Danir heldv borginni. avðrom megin arinnar er mikit captun er heitir Svðvirci. þar haufðv Danir mikinn umbunat grafit dici stor. oc setto fyr innan veg(g) með viðum oc grioli oc torfi. oc hosðv þar i lið mikit. Aþalraðr konungr let veita þar atsoen micla.

en Danir vavrdv. oc fecc Aðalraðr konungr þar ecki at gert. Bryggior voro þar ifir ana milli borgarinnar oc Svðvirkis. sva breiðar at aca matti vaugnom a vixl. a bryggionom voro vigi gor beði castalar oc borðþac forstreymis sva at toc upp fire miðian mann. vndir bryggionum voro stafir oc stoðo¹ þeir niðr grvnn i anni. En er atsoen var veitt þa stoð herrinn a bryggionum sva þyct sem rum hafði oc varði. Aþalraðr konungr var mioc hvgsiucr um hvernig hann scyldi vinna borgina. Hann callaði a tal alla hoðingia hers sins. oc leitafi raðs við þa hvernnoc þeir scyldi coma ofan bryggionum. Þa svarar Olafur konungr at hann vill freista at leggja til sinu liði ef aðrer hoðingiar vilia at leggja. A þeirri malstefnu var þat raðit at þeir scolo leggja her sinom upp undir bryggiornar. bio þa hverr sitt lið oc scip. Olafur konungr let gera flaca af viðartagum oc af blautum viði oc taca i svndr vandahus. oc let þat bera ifir scip sin sva vitt at toc ut af borðom. þar let hann undir setia stafi sva þyct oc sva halt at beði var hægt at vega vndan. oc þo ørit stint fire g(r)ioti ef ofan veri a borit. En er herrenn var buen(n). þa veita þeir atroðr neðan eptir anni. oc er þeir coma ngr briggionni. þa var boret ofan a þa beði scot oc vapn oc griot sva stort at ecki hellt við hialmar eða scildir oc scipin meiddvz sialf. laugðv þa margir fra. En Olafur konungr oc Norðmanna lið með honom rørv allt upp undir bryggiornar oc baro kaðla² um stafina þa er upp helldv bryggionom. toco þa oc rørv avllum scipum forstreymis. Stafirnir drog vz með grunnino allt til þess er þeir varu lauser vndir bryggionom. E(n) fyr þvi at vapnaðr herr stoð a bryggionom þyct. þar var oc vapn oc griot mart. en stafirnir voro vndan brotnir. þa bresta niðr bryggiornar oc fell folkit ofan á ána. en allt annat flyði undan oc af bryggionum. svm(t) i borgina. sumt i Svðvirci. Eptir þat veittv þeir atgongv i Svðvirci oc vnno þat. En er borgarmenn sa þat at ain var unuin Tems sva at þeir multv ecki banna scipfarar upp i landit. þa hreddvz þeir oc gafu upp borgina. oc toco við Aðalraði konungi. Sva segir Ottarr svarti.

Enn brauztv eia kennir
ygs gunnþorinn bryggior

linnz hefir laund at vinna
Lundvna þer anuþat.

Oc enn kvæð hann þetta.

Comtu i land oc lendir
laðvorðr Aðalraði
þin naut recca rvni
rici eðdr at slicu.

harðr var fundr sa er særðvt
fridland i vit niðta
reð gætuðill aðan
Jatmundar þar grundv.

Enn segir Sigvatr fra þesso.

¹) r. f. storo ²) r. f. kaðlar

Rett er at soen en setta
snarr þengill bauð Englum
at þar er Olafr sotti
ygs Lunduna bryggior.

sverð bitv vavisc en vorðv
vikingar þar dici
atti sumt i slettu
Suðvirki lið buðir.

Olafr konungr var með Aþalraði konungi um vetriun. þa attv þeir orrostu micla a Hringmaraheiði a Ulfkels landi. þat riki atti þa Ulfkell suillingr. þar fengu konungar sigr. sva segir Sigvatr scald.

Enn let siavnanda sinne
sverðþing hait verða
endr a Ulfkels landi
Olafr sem ec fer mali.

stoð Hringmara heiði
herfall var þar alla
Ello kind en olli
arfvorðr Harallz starfi.

En(n) segir Ottarr svarti fra þessi orrostu.

þengill fra ec at þunga
þinn herr scipum ferri
ravð Hringmara heiði
hløð valkaustu bloði.

laut fyr yðr aðr leti
landfölc i gny branda
Engla ferð at iorðv
ott en morg a flotta.

þa lagðiz landit enn víða vndir Aþalrað konung. en þingamenn oc Danir helldv morgum borgum. oc víða helldv þeir enn þa landino.

Fra Olafi konungi.

24. Olafr konungr var haufðingi fire liðino. þa er þeir helldo til Cantarabyrgis oc bavrðvz þar til þess er þeir unno staðinn. drapu þeir þar fioldá liðs oc brenndv borgina. Sva segir Ottarr svarti.

Atgavngv vanntv yngvi
ett siclinga micla
bliðr hilmir toctv breiða
borg Cantara um morgin.

lec við raunn af riki
rettv bragna kour gagni
alldar fra ec at alldri
elldr oc reyrc at þv belldir.

Sigvatr scald telr þessa ena attv orrostu hans.

Veit ec at viga mētir
vindum hatr enn atta
styrer gek vaurðr at virki
verþungar styr gerði.

sinn mattvð bæ banna
borg Cantara sorgar
mart fecz prudvm Pavrtom
portgreifar Oleifi.

Olafr konungr hafði þa landvornn i Englandi. oc for með herscipom fire land. oc lagði upp i Nyiamoðo þar var fire þingamanna lið oc attv þar orrostu. oc hafði Olafr sigr. Sva qvað Sigvatr.

Vann ungr konungr Englum
otrauðr scarar rauðar
endr com bryunt a branda
bloð i Nyiamoðo.

nv hefi ec orrostur austan
ogndiarfr .ix. talðar
herr fell danscr þar er daurram
dreif mest at Oleifi.

Olafr konungr fór þá víða um landit. oc tók gjöld af monnom. en heriði at avðrom costi. Sva segir Ottarr.

Mattið enscrar ettar	gulldvt gunnar sialdan
sulld þar er toct við gjöldum	gull daglingi hollost
visi veggðarlausum	standum fra ec til strandar
viðfreg(r) við þer begia.	stórðing ofan foro.

Þar dvalðiz Olafr konungr þat sinni .iii. vetr. En et þriðia vár andaðiz Aþalraðr konungr. toco þa konungdom synir hans Jatmundr oc Jatvarðr. Þa fór Olafr konungr suðr um sę. oc þa barðiz hann i Hringfirði. oc vann castala a Holonom er vikingar nakvarir sato i. hann bravt castalann. Sva segir Sigvatr.

Tavgr var fullr i fogrom	bol let hann a Høli
folc vegs drifa hreggi	hatt vikingar atto
helt sem hilmir melli	þeir baðot ser siðan
Hringsfirði lið þingat.	slics scotnaðar brotna.

Þa hellt Olafr vestr liðino til Grislvpolla oc barðiz þar við vikinga nackvara fyr Vilhialmsbø. þar hafði Olafr sigr. Sva segir Sighvatr.

Olafr vantv þar er iofrar	þat fra ec vig at vitto
ellipta styr fello	Vilhialms fyr bø hialma
ungr comtu af því þingi	tala minnt er þat telia
þollr i Grislopollom.	trygs iarls er huit snarla.

Þvi næst barðiz hann vestr i Fetlafirði sem Sigvatr segir.

Taunn rauð tofsta sinni	varð i Fetlafirði
tír fylgiandi ylgjar	forbann lagit monnom.

Þaðan fór Olafr konungr enn svör til Seliopolla. oc attv þa þar orrostu. þar vann hann borg er heitir Gunnvallz borg. mikil borg oc fornn. oc þar tók hann iarll er het Geirfjör þvi at hann reð fire borginne. Þa atti Olafr tal við borgarmennina. hann lagði gjöld a borgina oc a iarllinn til utlausnar .xii. þusundir gullscillinga. sliet se var honom gollit af borginni sem hann lagði a þa. Sva segir Sighvatr.

Þrettanda vann þręnda	upp let gramr i gamla
þat var flotta baul drottinn	Gunnvallz borg of morgin
suiallr i Seliopollom	Geirfjör het sa gorva
sunnarla styr kvnnan.	gengit iarll of sunginn.

Draumr.

25. Eptir þat hellt Olafr liði sino vestr i Karlsár oc heriði þar. atti þar orrostu. Þa er Olafr konungr la i Karlsám oc beið byriar. oc etlaði at sigla út til Norvasvnda. oc þaðan vt i Jorsalabeim. þa dreymði

hann merkiligan draum. at til hans com gaufugligr maðr oc þecciligr oc þo ogorligr. oc mælti við hann bað hann helta etlon þeirri at fara ut i lond. far aptr til opala þinna þviat þu mant vera konungr ifir Noregi at eilifv. Hann scilði þann draum til þess at hann myndi konungr vera yfir landi oc hans eltmenn langa efi. Af þeirri vitrou sneri hann aptr ferðinni oc lagðiz við Peitvland. oc heriaði þar oo brenndi land. þar brendv þeir cavpstað þann er Varrandi het. þess getr Ottarr.

Naðut ungr at eyða
ognteitr iofvrr Peitv

reyndut reisir steinda
rond a Tuscalandi.

Oc enn sem Sigvalr qvað.

Malms vann Mera hilmir
munnriodr er com sunnan
gagn þar er gamlir sprvngv
geirar vpp at Leiro.

varð fyr viga niordum
Varrandi sia þarri
brenðr a byggðv landi
ber heitir sva Peito.

Fra Olafi konungi digra.

26. Olafr konungr hafði verit i hernaði vestr i Vallandi .ii. sumor oc einn vetr. þa var liðit fra falli Olafs Tryggva sonar .xiii. vetr. þa stund hoðv raðit Noregi iarlar. fyrst Eiricr oc Sveinn synir Haconar iarls. en siðan Sveinn oc Hacon Eirics synir. hann var systurson Knuz konungs Sveins sonar. þa varu i Vallandi iarlar .ii. Vilialmr oc Roðbert. faðir þeirra var Ricarðr Rvðviarll. þeir reðv fire Norðmannandi. Systir þeirra var Emma drotning er att hafði Aðalraðr Engla konungr. synir þeirra varu Jatmundr konungr oc Jatvarðr enn goði. Jatvigr oc Jatgeirr. Ricarðr Rvðviarll var son Ricarðar sonar Roðberz langaspioz. hann var son Gaungvholfs iarls þess er vann Norðmannandi. hann var son Ravgnvallz Møraiarls ens rica. moðir hans var Hilldr dottir Hrolfs nefio. Hrolfr var sva mikill maðr at engi hestr matti bera hann. fyr þa save var hann callaðr Gaungvholfr. hann var enn mesti hermaðr oc al(1)oeirinn. hann hafði haugvit strandhavgg stor i Vic austr þa er hann var cominn or viking. fyr þat varð honom reiðr Haralldr enn harfagri oc gorði hann utlagan or Noregi. þa for Hilldr moðir hans a fund konungs oc flutti mal hans. konungrinn varð sva reiðr at hann let ecki þat tioa. þa qvað hon visv þessa.

Hafnit nefio nafna
nu rekit gand or landi
horscan haulða barma
hvi bellit þvi stállir.

illt er við ulf at ylfaze
ygs valbricar slican
mavnat við hilmis havlþa
hegr er hann comr til scogar.

Eptir þat for Hrolfr or landi oc heriadi lengi sidan um Vestrlavnd oc rvddi ser til risis i Vallandi. oc sotti þangat fioldi Norðmanna oc byggði þar er sidan er callat Norðmanni. Fra Gaungvholfr ero comnir Rvðviarlar sva sem aðr er sagt. þeir frændr tauldv lengi sidan frënnsemi við Noregs hofðingia. oc virðv þat mikils. voro þeir enir mestu vinir Norðmanna alla stund. oc attv með þeim friðland allir Norðmenn þeir er þat villdv þecciaz. Vm haustit com Olafur konungr i Norðmanni oc dvalþiz þar um vetrinn i Signo oc hafði þar friðland.

Fra Einari þambascelfi.

27. Eptir fall Olafs Tryggva sonar gaf Eiricr iarll grið Einari þambascelfi syni Einriða Styrkars sonar. Einarr var þa .xviii. vetra. hann for með iarlinom norðr i Noreg. Sva er sagt at Einarr hafi verit allra manna stercastr. oc beztr bogmaðr er verit hafi i Noregi. oc var harðsceyti hans um fram alla menn aðra. hann scaut með baccakolfi i gognum oxahvð hrablauta. er hecc a asi einom. sciðferr var hann hveriom manni betr. enn mesti var hann iðrottamaðr oc hreystimaðr. hann var ettstorr oc avðigr. Eiricr iarl oc Sveinn iarl gipto Einari systur sina Berglioto Haconar dottur. hon var enn mestli scaurvngur. Einriði het son þeirra. Jarlar gafv Einari veizlvr storar i Orcadal. oc gørðiz hann ricastr oc gaufgastr i þrøndalugum. oc var hann iorlonom enn mesti styrer oc astvin.

Fra Eiriki iarli.

28. Þa er Eiricr iarll hafði raðit fyr Noregi .xii. vetr. kom til hans orðsending Knvz Dana konungs mags hans. sv at Eiricr scyldi fara með honom vestr til Englanz með her. þvi at Eiricr var fręgr mioc af hernaði sinom oc af þvi at hann hafði borit sigr oc orðstir or þeim .ii. orrostum er snarpastar hofðv verit a Norðrlondum. aunnvr sv er þeir Hacon iarll oc Eiricr baurðvz við Jomsvikinga. en sv avnnor er Eiricr bardiz við Olaf Tryggva son. þess getr þorðr Kolbeins son i Eirics drapv.

Enn hefc leyfð þar er lofða
lofkenda fra ec sendo
at hialmsomom hilmi
hiarls drotna boð iarli.

at skylligast scylldi
scil ec hvat gramr lez vilia
endr at asta fundi
Eiricr coma þeirra.

Jarlinn villdi eigi undir haufuð leggiar orðsendingina. oc setti eptir i Noregi lanz at geta Hacon son sinn. oc fecc hann i hond Einari þambascelfi magi sinom at hann scyldi hafa landrað fire Haconi. þvi at hann var þa eigi ellri en .xvii. vetra. En Sveinn hafði þa hulft

land við Hacon iarll. Eiricr com a England til fundar við Knut. oc var með honom þa er Knvtr vann Lundvnborg. þar felldi hann Ulfkell snilling. Sva segir þorðr.

Gullkennir let gunni
gredis hest fyr vestan
þundr va leyfðr til lenda
Lundv(n) saman bundit.

fecc regnþorins recca
raun of þingamonno(m)
vglig haug þar er eggia
Ulfkell bla sculfv.

Eiricr iarll var a Englandi einn vetr oc atti noccorar orrostur. En annat haust eptir etlaði hann til Rumferðar. þa andaðiz hann af blóðlati þar á Englandi. Knvtr konungr atti margar orrostur a Englandi við sono Aþalraðs konungs. oc haufðv ymsir betr. hann com þat sumar til Englanz sem Aþalraðr konungr andaðiz. þa fecc Knvtr konungr Emmo drotningar. Voro bornn þeirra Haralldr. Haurþaknvtr. Gvnnhilldr. Knvtr konungr settiz við Jatmund konung. scyldi halft England hafa hvarr þeirra. A sama manaði drap Heiðreccr striona Jatmund konung. Eptir þat rac Knvtr konungr af Englandi alla sono Aþalraðs konungs. Sva segir Sigvatr.

Oc senn sono
slo hvernn oc þo

Aþalraðs eþa
ut flæmði Knvtr.

þat sumar komo synir Aþalraðs konungs af Englandi til Rvðv i Val-land til moðorbrøðra sinna er Olafr com vestan or vikinginni. oc voro þeir allir þann vetr i Norðmanndi. oc bundo lag sitt saman með þeim scildaga at Olafr scýllði hafa Norðimbraland ef þeir eignaðiz England af Daunom. þa sendi Olafr konungr um haustit Hrana fostra sinn til Englanz. at essaz þar at liði. oc sendv synir Aðalraðs hann með iartegnom til vina sinna oc frennda. en Olafr konungr fecc honom lausafe mikit at spenia lið undir þa oc var Hrani um vetrinn i Englandi. oc fec trvnat margra. oc var lanzmonnom betr vilial at hafa samlenda konunga yfir ser. en þo var þa orðin(n) sva mikill styrer Dana i Englandi. at allt landfolc var þa undir brotit riki þeirra.

(Orrosta Olafs konungs).

29. Vm varit foro þeir vestan allir saman Olafr konungr oc synir Aðalraðs konungs oc como til Englanz þar er heitir Jungufurða. gengv þar a land upp með liði sino oc til borgar. þar varu fyrir margir þeir menn er þeim haufðv liði heitit. þeir unno borgina en drapu mart manna. En er við urðv varir Knvz konungs menn. þa drogv þeir her saman oc urðv bratt fiolmennir. sva at synir Aþalraðs haufðv ecki liðsiolda við. oc sa þann sinn cost hellzt at hallda a brot oc apr

vestr til Rvðv. þa scildiz Olafur við þa oc villdi eigi fara til Vallanz. hann sigldi norðr með Englandi allt til Norðimbranz. hann lagði at i hofn þeirri er callað er Fyr valde oc bardiz þar við bæirmenn oc caupmenn. oc fecc þar sigr oc fe mikil. Her let hann eptir langscipin en bio þaðan knorro .ii. oc hafði hann þa .xx. menn oc .c. albryn-iuðra. oc var þetta lið valit mioc. hann sigldi norðr i haf um haustið. oc fengu ofuiðri mikil i hafu sva at mannhætt var. enn með því at þeir haufðv liðscost goðan oc hamingio konungs. þa lyddi sva sem Ottarr scald qvað:

Valfasta biostr vestan
veðr aurr tva knorro
hætt hafu þer i otta
oppt scioldvnga þopti.

neði stravmr ef steði
strangr kaupscipom angra
innanborz um unnir
erringar lið verra.

Oc enn segir hann sva.

Eigi hrøddvz egi
ér forvt sia storan
allvalldr of getr alldar
engi nýtri drengi.

opt var fars en forsi
flaust hratt af ser brottum
neytt aðr Noreg heittvð
niðivngr Harallz miðian.

Her segir þat at Olafur konungr com utan at miðiom Noregi. Ey su heitir Sela er þeir toco land ut fra Staði. þa mælti konungr. let þat myndo vera timadag er þeir hoðv lent við Selv i Noregi. oc kvað þat vera myndv goða vitnescio er sva hafði at borit. þa gengu þeir upp a eyna. steig konungr avðrom fæti þar sem yar leira nockor en steypðiz auðrom fæti a kne. þa mælti hann. Fell ec nv. þa svarar Hrani. Eigi felltu konungr. nv festir þu fætr¹ i Noregi. Konungr hlo at oc mælti. Verða ma sva ef guð vill at sva gøriz. Ganga þa ofan til scipa. oc siglldv svðr til Ulfasunda. þar spurðv þeir þat til Haconar iarls. at hann var svðr i Sogni. oc var hans þa van norðr þegar er byr gefi. oc hafði hann þar eitt scip.

Fra Olavi Tryggva syni.

30. En þa er Olafur Tryggva son reð Noregi. þa boðaði hann cristni þar i landi. oc var þat torsott i morgum stoðum. hann vann þat til styrcs ser oc framkvemðar um siðinn at hann gipti Astriði systor sina Erlingi Scialgs syni af Japri. En fyr því at henne þotti ser litilrepi i því at giptaz honom utignum manne. þa gaf konungr Erlingi halfar landscyldir við sec oc at helmingi allar konungs tekior við sec milli Liðendisnes oc Sogns. Erlingr vildi eigi iarl heita.

¹) r. f. fætr

en hann hafði meira ríki en scattkonungar flestir. Olaf Tryggva son gípti aðra systur sína Jngibiorgv Raugnvaldi iarlí Vlfis syni. hann reð lengi síðan fyrir vestra Gautlandi. Vlfir faðir Raugnvallz var broðir Sigríðar ennar storráðv móður Olafs Svía konungs. Eftir fall Olafs Tryggva sonar þá er þeir Eirícr oc Sveinn reðv landi. þá atti Eirícr eina þrídívng lanzens oscerðan. oc annan þrídívng hlaut Sveinn Dana konungr. oc hafði hann mestan lut Vikrinnar. en Eirícr iarlí suman hans lut at veizlum. Olaf enn sönsci Svía konungr hlaut einn þrídívng lanz. þat voro .iiii. fylki í þrandheimi. Sparbyggva fylki. Verdöla fylki. Scaun. Stíordöla fylki. a Méri hvarritveggio. Raumsdal. oc austr Rauríki við lanzennda. Sveinn iarlí Haconar son atti Holmfriði dottur Eirícs Svía konungs systur Olafs sönscá. oc hellt hann landino af hendi Svía konungs. oc reð fyrir því ollo. Eirícr iarlí let ser ecki líca at Erlíngur Scíalgs son hefði ríci sva mikit. oc toc hann undir seo allar konungs eigur þær er Olaf konungr hafði veitt Erlíngi. En Erlíngur toc íafnt sem aðr lanzscýlldir allt um Rogaland. oc gulldv lanzbuar opt tvennar lanzscýlldir. en at auðrom costi eyddi hann byggðina. Litit fec iarlí af saceyri. því at ecci helldvz þar systlumenninir. oc því at eins for iarlenn þar at veizlum. ef hann hafði mikit fiolmenni. þess getr Sigvatr.

Erlíngur var sva at iarla
att er scíolldvngur mattið
Olafs magr sva at egði
aldygs sonar Tryggva.

ngst gaf sína systur
snarr byðegna harri
vlfis var þat aðra
alldr gípta Rognvaldi.

Eirícr iarl orti fyrir því ecki a at beriaz við Erlíng. at hann var frennstorr oc frendmargr vinsþell oc rícr. sat hann íafnan með fiolmenni sva sem þar veri konungs hírd. Erlíngur var opt a sunrom í hernaði oc fece ser fiar. því at hann hellt tecnom hetti um rausn oc stormenzco. þott hann hefði þá minni veizlor oc vhallkveinri en um daga Olafs konungs mags síns. Erlíngur var manna fríðastr oc mestr oc enn stercasti vígr hveríom manne betr. oc um allar íþrottir lícastr Olafi Tryggva syni. hann var vítr maðr. capsamr um alla lute. enn mesti hermaðr. þess getr Sigvatr scald.

Erlíngi var engi
annarr lenndra manna
orr sa er atti fleire
orrostor stoðþorrinn.

þrec bar seggr við socner
sínu því at fyrst gek innan
mílldr í marga hílldi
mest en orr a lesti.

þat hefir verit íafnan mal manna at Erlíngur hafi verit gaufgastr allra lenndra manna í Noregi. þatv varu baurna Erlíngs oc Astríðar Aslacr. Scíalgr. Sigurðr. Loþinn. þorir. Ragnílldr er atti þorbergr Arna son.

Erlingr hafði iafnan með ser .ix. togo frelsingia eða fleire. oc var þat heði vetr oc sumar at þar var maldryccia at daugurþar bordi. en at natverþi var omellt drvccit. En þa er iarlar varu ngr. þa hafði hann .cc. manna eða fleira. Alldri for hann famennari en með tvi-togsesso alsclipaða. Erlingr atti sceið micla .xxxii. at rvmatali. oc þo mikil at þvi. hana hafði hann i vicing eða i stefnvleipangr. oc varu þar á .cc. manna eða meirr.

Fra Erlingi.

31. Erlingr hafði iafnan heima .xxx. þręla. oc umfram annat man. hann etlaði þrelom sinom dags verc. en gaf þeim stundir sipan oc lof til at hverr er ser villdi vinna um rœkr eþa um ngr. hann gaf þeim acrland at sa ser corni. oc lęra avoxttinn til fiar ser. hann lagði a hvernn þeirra verþ oc lausn. leysto margir sec til fręlsis en fyrsto misseri eða avnnvr. En allir þeir er nockorr þrifnoðr var ifir leysto sec a þrim vetrom. Með þvi se keypti Erlingr ser annat man. en leysingiom sinom visaði hann sumom i silldfiski. en sumom til annarra fefanga. Sumir rvddv markir oc gerdv ser boi. aullum com hann til nackvars þrosca.

Fra þvi er Olafr konungr toc Hacon iarl.

32. Olafr konungr hellt inn af leið er hann com suðr um Fialir. oc sneiri inn til Saudvngs sunda. oc lavgpuz þar. la sinom megin sunnzens hvart scipit. oc haufðv meðal sin kaðal digran. A þeirri somo stundu rœri at svndino Hacon iarl Eirics son með sceið scipaðri. oc hvgðv þeir vera i svndino kaupscip .ii. Roa þeir i sundit fram milli scipanna. Nv draga þeir Olafr konungr strengina upp undir miðian kiol sceiðinni. oc undv með vindasvm þegar er nackvat festi sceiðina. gecc upp apr en fram steypði. sva at sior fell inn um sauxin. fylldi sceipina oc nest hvelsði. Olafr konungr toc þar af sundi Hacon iarl oc alla þa hans menn er þeir handtaca. en sumir haufðv tynz fire grioti oc scotum. en sumir suckv. Sva segir Ottarr.

Blagioda toctu brędir
bengialfrs oc þa sialfa
scatti gngędr með screyttv
sceið Hlaconar reidi.

vngr sottir þv þrottar
þings magrennir hingat
mattið iarll þav er attvð
atlavnd fyr þvi standa.

Jarl var upp leiddr a konungs scipit. var hann allra manna venstr er menn hesði set. hafði har mikit oc fagrt sem silki. bundit um haufuð ser gullhlaði. settiz hann i fyrirrumit. þa męlti Olafr konungr.

Eigi er þat logit af yðr frændum hversv friðir menn þer erot sionom. en farnir erot þer nv at hamingio. Þa svarar Hacon. Ecki er þetta vhamingia er oss hefir hent. hefir þat lengi verit at ymsir hafa sigraðir verit. Sva hefir oc faret með oss varum fregdum oc yðrom at ymsir hafa betr haft. ec em litið cominn af barnns alldri. oc vorom ver nv ecki vel viðr comner at veria oss. vissom ver nv ecki van til vfridar. kann vera at oss takiz annat sinn betr til en nv. Þa svarar Olaf konungr. Grunar þec ecki þat iarll at her hafi nv sva til boret at þu moner heðan i fra hvarki fa sigr ne usigr. Jarll segir. Þer monod nv rada konungr at sinni. Þa spurði Olaf konungr. Hvat villtv til vinna iarll at ec lata þec fara a braut hvert er þu vill heilan oc usakaðan. Jarll spyr hvers hann beiðiz. Konungr svarar. Enskis annars en þer farit or landi oc gefit sva upp rici yðart. oc sverit þess eiða at þer halldit eigi orrostu i gegnn mer heðan i fra. Jarll svarar letz þat monv. Nv vinnr Hacon iarll eiða Olafi konungi at hann scal alldri sidan beriaz i moti honom. oc eigi veria Noreg með ufridi fyr Olafi konungi ne sekia hann. Þa gefr Olaf konungr honom grið oc ollom monnom hans. Toc iarll við scipinv þvi er hann hafði haft. roa nv i brot leið sina. Þessa getr Sigvatr scald.

Ricr kvæð ser at sokia
sandungs konungr nauðir
fremþar giarnn i fornv
svnd Haconar svndi.

strangr hitti þar þengill
þann iarll er varð annarr
setr oc gtt gat bezta
vagr a dansca tungo.

Eptir þat þyr iarlinn ferð sina sem sciotast or lande. oc siglir vestr til Englanz. hitti þar Knut konung modorbrodor sinn. Segir honom þa allt hvernig faret hefir um viðscipti þeirra Olafs. Knutr toc við honom forcunnar vel. setr hann Hacon iarll innan hirðar með ser. gefr honom mikit valld i sino rici. Dvelz Hacon þar nv langa hrip með Knuti konungi. Þa er Sveinn oc Hacon reðv Noregi gærðv þeir sætt við Erling Scialgs son. oc var bundin með þvi at Aslacr son Erlings fec Gunnhilldar dottur Sveins iarls. scylldv þeir feðgar Erlingr oc Aslacr hafa veitzlor allar þær er Olaf Tryggva son hafði fengit Erlingi. gerðiz Erlingr þa fullcominn vin iarlanna. oc byndo þeir þat með swardogum sin i milli.

Fra þvi er Olaf com til Sigurðar syr.

33. Olaf konungr enn digri snyz nv austr með landi. oc atti víða þing við bændr. oc ganga margir til handa honom. en sumir þeir er voro frendst eða vinir Sveins iarls mela i moti. Ferr Olaf

fire því scyndiliga austr til Vior. oc helldr lífi sino inn i Vikina oc setr upp scip sin. sekir nv a land upp. En er hann comr a Vestfold þa fognodv honom þar vel margir menn þeir sem verit hofðv cunnmenn eþa vinir saudor þans. Þar var oc mikil gæterni hans um Földina. Hann for um hausit a land upp a fund Sigurðar konungs mags sins. oc com þar snimma einhvernu dag. En er Olafur konungr com ngr þenom. þa liopv fire þionostosveinar konungs til þoarins. oc como inn i stofu. Asta moðir Olafs konungs sat þar inni. oc conor margar með henne. þa saugðv sveinarnir henne um ferðir konungsens. oc sva at hans var þangat þa bratt van. Asta stendr upp þegar oc heitr a karla oc konor at buaz um þar sem bezt. Hon let .iiii. konor taca þunat stofunnar oc bua sciott með tiolldum oc um becci. tveir karlar þaro haln a golfit .ii. settv trapizona oc scapkerit .ii. se(t)tv bo(r)ðin .ii. settv vistina. .ii. sendi hon i brot af þenom .ii. þaro inn aulit. æn aðrir allir beði conor oc karlar gengu ut i garðinn. Sendimenn foro þar til er var Sigurðr konungr. oc hau(t)ðv með ser tignarkleði hans. oc hest hans með gylltum saudli. oc bitvllinn var settr smelltum steinvm¹ oc gylltr .iiii. menn sendi hon flogurra vegna i bygðina. oc bauð til sin aulv stormenni oc goðmenni at þiggia veizlv er hon gærði fagnaðarol syni sinom. Alla menn er fire varu let hon taca enn bezta þunat er til attv. en þeim fecc hon goð kleði er eigi attv sialfir.

Fra Sigurði syr.

34. Sigurðr konungr syr var þa staddr uti a acri er sendimenn comv til hans. oc saugðv honom þessi tipindi. oc sva þat allt er Asta let at hafaz heima a þenom. hann hafði þar margæ menn. sumir scaro kornn. en sumir bundo. sumir oko heim kornino. sumir hloðo i hialma eða hlavðvr. en hann oc .ii. menn með honom gengu stundum a acrin. stundum þar er hlaðit var cornino. sva er sagt um þunat hans at hann hafði kyrtil blán oc blar hoscr hafa scva oc byvndna at legg. gra kapv. þautt gran viðan oc urll um andlit. staf i hendi. oc a ofan silfrholcr gylltr oc silfrhringr i. sva er sagt fra lunderni Sigurðar konungs. at hann var syslumaðr mikill. oc þunaðarmaðr um fe sitt oc by. oc reð sialfr þunaði. engi var hann scarzmaðr oc helldr famalugr. hann var allra manna vitrastr þeirra er þa varv i Noregi. oc auðgastr at lausafe. hann var friðsamr oc vagiarinn. Asta kona hans var riclundut oc aur. þessi voro þaurinn þeirra. Guthormr var ellztr. þa Gvnnhilldr. þa Halfdan. þa Jngiriðr. þa Haralldr. þa mæltu sendi-

¹) r. f. oc steinv

menn. þau orð bað Asta at vit scyldim bera þer. at nv þotti hennæ almiclo mali scipta at þer tækiz stormannliga. oc bað þess at þu scylldir nu meirr liciaz i gtt Harallz ens harfagra um scaplyndi en Hrana mionef moðorfaður þinum eþa Nęreið iarli enom gamla. þott þeir hafi verit spekingar miclir. Konungr svarar. Tiðindi mikil segit er. enda berit er allacastiga. latit hefir Asta nikit isir þeim monnom fyrr er henni var minni scyllda við. oc se ec at sama scaplyndi man hon hafa enn. oc tær hon þetta með miclom acafa. ef hon sęr sva ut leitt son sinn at þat er með þvilicri stormenzco sem nv leiþir hon hann inn. en sva liz mer ef þat skal vera. at þeir er sic veðsetia i þetta mal .mvno hvartki fire sia se sino eða fiorvi. þessi maðr Olafr bryz i moti miclo ofresli. oc a honom oc hans raðum liggir reiði beði Dana konungs oc Svia konungs ef hann helldr þesso fram. En þa settiz Sigurðr konungr niðr. oc let taca af ser scokleði. oc dro a sotr ser kordvna hosor. oc batt með gylltom sporum. þa toc hann af ser capuna oc kyrtilinn. oc cleddiz siðan með pellzcleðvm. oc ytzt scarlazcapv. gyrði sic með buno sverði. setti hialm gullroðinn a haufuð ser. steig þa a hest sinn. hann gerði vercmenn i bygðina. oc tœ ser .xxx. manna vel buinna er riðv heim með honom. þa or hann reið upp i garðinn fire stofuna. þa sa hann at auðrum megin i garðinom brvnaði fram merkit. oc þar með reið Olafr konungr oc með honom .c. manna. oc allir vel bunir. þa var oc scipat monnom allt milli husanna. Fagnaði Sigurðr konungr þegar af hesti Olafi konungi stiupsyni sinom oc liði hans. oc bauð inn til dryckio með ser. en Asta gek til oc kysti son sinn. oc bauð honom með ser at dveliaz. oc allt heimillt laund oc lið er hon mętti veita honom. Olafr konungr þaccaði henne vel orð sin. hon toc i hond honom oc leiddi hann i stofuna. oc til hasętis. Sigurðr konungr fecc menn til at taca cleðnat þeirra. oc gefa cornn hestum þeirra. En hann gek til hasętis sins. oc var sv veitzla gor með eno mesta cappi.

Fra raðagerð Olafs oc Sigurðar.

35. Enn er Olafr konungr hafði þar eigi lengi dvalz. þa var þat einhvernn dag at hann heunti til tals við sic oc a malstefno Sigurð konung mag sinn oc Asto moðor sina oc Hrana fostra sinn. þa toc Olafr til mals. Sva er sagði hann sem yðr er kunnict. at ec em kominn hingat til lanz. oc verit aðr langa hrið utan lanz. hefi ec oc minir menn haft alla þessa stund þat eino oss til framflutningar er ver hofum sotti i hern(a)ði. oc i morgum stoðum orðit til at hętta beði

lífi oc salo. hefir margr maðr fyrir oss sa er saclauss var orðit at lata sumir feit oc sumir fiorit með. en yfir þeim eignom sitia utlendir menn er atti minn faðir oc hans faðir. oc hverr eptir annan varra frænda. oc em ec oðalborinn til. oc lata þeir ser þat eigi einlitt. helldr hafa þeir undir sic tekit eigur allra var frænda. er at langfeðga tali erom comner fra Haralldi enom harfagra. miðla þeir sumum litið af. en sumum með ollo ecki. Nu scal þat upp luca fyr yðr er mer hefir mioc lengi i scapi buit at ec etla at heimta fauðurarinn. oc man ec hvartki fara a fund Dana konungs ne Svía konungs at biðia þa neinna mvna um. þott þeir hafi nu um hrið callat sina eigu þat er var arfr Harallz ens harfagra. Etla ec helldr yðr sat til at segia at sokia oddi oc eggio frendleifð mina. oc costa þar at allra frenda minna oc vina. oc allra þeirra er at því raði vilia hverfa með mer. Scal ec oc sva þetta upp hafia tilkallit at annathvart scal vera at ec scal eignaz riki þat allt til forraða er þeir [felldv fra Olaf Tryggva son frenda minn.¹ eða ec scal her falla a frændleifð minni. Nv venti ec um þec Sigurðr magr eða aþra þa menn i landino er oþalbornir ero her til konungdoms at laugum þeim er setti Haralldr enn harfagri. þa man yðr eigi sva mikilla mvna avant at þer mvnet vpp hefiaz oc rekaz af hondom frenda-scomm þessa at eigi moneð er alla yðra mvne til leggja við þann er fyrirgangsmaðr vill verða at hafia upp-gelt vara. en hvart er þer vilit lysa manndom neckvernn um þenna lut. þa veit ec scaplyndi alþyð-vnnar at til þess veri ollom titt at komaz undan þrelkan utlendra hosðingia þegar er travst bera til. hefi ec fire þa soc þetta mal boreit fyr engan mann fyrr en þic. at ec veit at þu ert vitr maðr oc cant forsia til þess hvernoc reisa scal fra upphafi þessa raðagørð. hvart þat scal røða af hlioði fire nockorom monnom eða scal þat bera þegar i siolmæli fyr alþyðv. Hefi ec nv nackvat roðit tavnn á þeim er ec toc hondvm Hacon iarll. oc er hann or landi stockinn. oc gaf hann mer með swardogum þann luta rikis er hann atti aðr. Nv etla ec at oss man lettara falla at eiga vm við Svein iarll einn saman helldr en þa at þeir veri baþir til landvarnar. Sigurðr svarar. Eigi byr þer lilit i scapi. oc er þessi etlan meirr af cappi en forsia at því sem ec virþi. enda er þess ván at langt myne i milli vera livilmenzco minnar oc ahvga þess ens micla er þv mant nv hafa. því at þa er þu vart litt af barns alldri comenn vartv þegar fullr af cappi oc uiafnaði i ollo því er þv mattir. ertu nv oc reyndr mioc i orrostum oc samit þic eptir siðvenio utlendra hosðingia. Nv veit ec at sva fremi mantv þetta hafa upp kveðit er ecki man nv tioa at letia þec. er oc varkvnn

¹⁾ [saal. rettet; fellv fra Olaf T. s. frendi Cod.

a at slicir lvtir liggi i miclo rvmi þeim er nockorir ero capsmenn. er aull ett Harallz ens harfagra oc konungdomr fellr niðr. en i ongunum heitom vil ec binndaz fyrr en ec veit etlan eþa tiltekio annarra Upplendinga konunga. en vel hefir þu þat gort er þv lezt mic fyrr vita þessa etlan en þu berir þat i hameli fyr alþýðv. heita vil ec þer umsyslv minni við konunga oc sva við aþra hofþingia eþa lanzfolkit. sva scal þer oc heimillt at hafa fe mitt til styros þer. en sva fremi vil ec at ver berim þetta fyr alþýðo. er ec se at nockor framkvæmð eþa styrer sez þer til þessa storreðis. fyr þvi at sva scaltv til etla at miðit er i fang tekiz ef þv vill cappi deila við Olaf Svía konung oc við Knut er nu er beði konungr i Englandi oc i Danmorc. oc man rammar scorþur við at reisa ef hlyða scal. en ecki þycci mer ulicleot at þer verði gott til liðs. þvi at alþýðan er giornn til nyiungarinnar. for sva fyrr þa er Olaf Tryggva son com til rikis. at allir urðv þvi segnir oc naut hann þo eigi lengi konungdomsens. þa toc Asta til orða. Sva er mer gefit son minn at ec em þer fegin orþin. oc þvi fegnsvt ef þinn þrosi metti mestr verþa. vil ec til þess engi lut spara þann er ec a kosti. en her er litt til raðastoda. at sia er ec em. En helldr villða ec þott þvi veri at scipta. at þv yrðir yfirkonungr i Noregi þott þv lifðir eigi lengr i konungdominom en Olaf Tryggva son heldr en hitt at þv verir eigi meire konungr en Sigurðr syr oc yrðir ellidauðr. þa slitv þau malstefnvna. dvalþiz Olaf þar um hrið með ollo liði sino. Sigurðr konungr veitti þeim annanhvernn dag at borðhalldi fisca oc miolk. en annanhverna slatr oc mvngat.

Fra Upplendinga konungum.

36. þa voro Uplendinga konungar margir þeir er fylkiom reðv oc voro þeir flestir comnir af ett Harallz ens harfagra. Fire Heiðmorc reðu .ii. brøðr Hrørecr oc Hringr. en i Guðbranzdaulum Guðræþr konungr. Var oc a Raumarici einn sa er hafði þótn oc Haðaland. A Valldresi var oc konungr. Sigurðr syr atti stefnolag við fylkiskonunga uppi a Haðalandi. oc var a þeirri stefno Olaf Harallz son. þa bar Sigurðr upp fyr konunga raðastofnon Olafs mags sins oc biðr þa styrþar beði at liði oc raðom oc samþyckis. telr upp hver nauðsyn þeim er á at rekað af hondvm þat undirbrot er Danir oc Sviar hafa þa undir lagt. segir at nv man til verða sa maðr er fire man ganga i þesso raði. telr þa upp morg snilldarverc þav er Olaf hafði gort i ferþum sinum. þa svarar Hrørecr. Sat(1) er þat at mioc er niðr fallit riki Harallz ens harfagra er engi hans gttmanna er yfirkonungr i

Noregi. Nu hafa menn ymist við freistat her i landi. var Hacon Aþalsteins fostri konungr. oc undo allir þvi vel. en er Gvnnhildar synir reðv fyrir. þa varð aullum sva leitt þeirra ofrici oc viafnaðr. at villdv helldr hafa utlenda konunga yfir ser oc vera sialfraðir. þvi at utlendir hafþingiar voro þeim iafnan fiarri oc vavndvþv litt siðv manna. havfðo slican scatt af landi sem þeir scilþv ser. En er þeir urþv osattir Haralldr Dana konungr oc Hacon iarll. þa herioðv Jomsvikingar i Noreg. en þa reis i móti þeim allr mugr oc margmenni. oc hratt þeim ufríði af ser. eggioþv menn þa til þess Hacon iarll at hallda landi fire Dana konungi oc veria oddi oc eggio. En er hann þottiz fulkominn til rikis af styrc lanzmanna. þa gerþiz hann sva harðr oc frecr við landzfolkit. at menn þolþv honom (eigi). oc drapv þrændir sialfir hann. en hofu þa til rikis Olaf Tryggva son. er oþalborenn var til konungdoms oc fyr allra luta sacir. vel til hofþingia fallinn. g(e)ystiz at þvi allr lanzmvgr at vilia hann hafa at konungi ifir ser. oc reisa þa upp af nyio þat riki er eignaz hafði Haralldr enn harfagri. En er Olaf þottiz fullcomenn i rikit. þa var fyr honom engi maðr sialfraði. gecc hann við fræcv at við oss smakonunga at heimta vndir sec þer scyldir allar er Haralldr enn harfagri hafði her tekit. oc enn sumt frecara. en at siðr varu menn sialfraða fire honom at engi reð a hvern guð trva scyldi. En er hann var fra landi tekinn. þa hofum ver nu halldit vinattv við Dana konung. oc hofum ver af honom traust mikit haft um alla luti þa er ver þurftum at krefia. en sialfredi oc hoglifi innan lanz oc ecki ofriki. Nv er þat at segia fra mino scaplyndi at ec uni vel við sva buit. veit ec eigi þat þott minn frendi se konungr ifir landi. hvart batna scal við þat minn rettr nackvat. en ella man ec engi lut i eiga i þessarri rapagorð. þa mælti Hringr broðir hans. Birta man ec mitt scaplyndi. betra þycki mer þott ec hafa et sama riki oc eignir at minn frendi se konungr yfir Noregi helldr en utlendir konungar. oc metti enn var ett upp hefiar her i landi. er þat mitt hvghoð um þenna mann Olaf at auðna hans oc hamingia myni raða hvart hann scyli riki fa eða eigi. En ef hann verðr einvallskonungr ifir Noregi. þa man sa þyccia betr hafa er stærri luti a til at telia við hann vin hans vinattv. Nv hefir hann i ongan stað meira costi en einnhverr varr. en þvi minna at ver hofum nockor lond oc rici til forraða en hann hefir allz engi. erom ver oc eigi siðr en hann oþalborner til konungdoms. Nv viliom ver geraz sva nielir liðsinnismenn hans at vnna honom ennar øzto tignar her i landi oc fylgia þar at með ollom varvin styrc. hvi myne hann oss eigi vel lavna oc lengi muna með goðo. ef hann er sva mikill manndomsmaðr sem ec

hygg oc allir calla. Nu monom ver a þa hetto leggja ef ec scal raða at binda við hann vinatto. Eptir þat stoð upp annarr at auðrom oc talafi. oc kom þar niðr at þess varu flestir fusare at binda felagscap við Olaf. hann het þeim sinni vinatto fullkominni oc rettar bot ef hann yrði einvallskonungr. binda þeir þa(t) með swardogom sin i milli.

Fra Olafi konungi oc Upplendinga konungum.

37. Eptir þat stefndv þeir konungarnir þing. þa bar Olafr upp fyr aldyðv þessa raðagerð oc þat tilkall er hann hefir þar til rikis. biðr þa buendr ser viðtoco til konungs ifir landi. heitr þeim þar i mot lavgom fornom oc því at veria land fire utlendvm her oc haufð- ingiom. talar um þat langt oc sniallt. Fek hann goðan roin at mali sino. Þa stoðo upp konungar oc taulvðv annarr at avðrom oc fluttu allir þetta mal oc eyrindi fire lyðnom. Var þat þa at lycðvm at Olafi var gefit konungs nafn ifir landi ollo. oc dømt honom land at upp- lenzcum laugum. þa hof Olafr þegar ferð sina. oc let bioða upp veitzlor þar sem konungs hv varu. for hann fyrst um Haðaland. oc þa sotti hann norðr i Guðbranzdala. for þa sva sem Sigurðr syr hafði getit at lið dreif til hans sva mart at hann þottiz þat eigi halft þurfa. oc hafði hann þo ngr .ccc. manna. þa enndvz honom ecki veizlvrnar sem a kveðit var. því at þat hafði verit siðvenia at kon- ungar foro þa um Upplond með .lx. manna eða .lxx. en alldri meirr en hundrað manna. For konungr þa sciott ifir oc var eina nott i sama stað. en er hann com norðr til fiallz. þa byriadi hann ferð sina norðr um fiall.

Fra því er Sigvatr scald com til konungs.

38. Þorðr Sigvallda scald var með Olafi konungi þa er hann var i hernaði. Sigvatr het son Þorðar hann var at fostri með Þorcalli at Apavatni. en er Sigvatr com i Noreg a fund Olafs konungs. oc bauð at sora honom kveði. konungr sagði at hann vill ecki lyþa kveþi hans. oc hann vill ecki lata yrkia um sec. Sigvatr kvað.

Hlyð minom brag meþir
myrcblas því at kanc yrkia
altiginn mattv eiga
eitt scald drasils tialda.

þott aullvngis allra
allvalldr lofan scalda
þer sę ec broðrs at hvarv
hlit annarra nitit.

Olafr konungr gaf Sigvati at bragarlaunum gullhring er stoð halfa morc. Sigvatr gerðiz hirðmaðr Olafs konungs. hann kvað.

Ec toc lyster ne ec lasta
leyfð ið er þat síðan
socnar niðr við sverþi
sa er minn vili þino.

þollr sektv hværl hollan
haufum raðit vel baþir
latra en ec lanardrottin
lins bloþa mer goðan.

Sigvatr com af Jslandi oc til Olafs konungs. hann kvað.

Gerbønn mon ec gunnar
gamteitondvm heita
aþr þagum ver egis
eild ef nv bið ec fellða.

landaúra veittv luro
laðþverrandi af knerri
enn of fanga augi
ec hefð sialfr krafit halfa.

Olaf konungr com ofan lípi sino i Uppdal. oc for sva ofan til Ork-
aðals. hann atti þing við bændr oc beiddi at þeir scyldo við honom
taca. let þa fram bera vitni þau er ngr haufðv verit. þa er Hacon iarll
hafði Olaf latit hafa með svardaugum þann luta lanz er hann atti oc
fyr hafði haft oc att Eiric iarll. þat voro .iiii. fylki i þrandheimi.
Orcdøla fylki. Gauldøla fylki. Strinda fylki. Eyna fylki. margir menn
veittv honom þar goðar viðtocor en sumir mglto i moti sumir flyðv
undan. Sveinn iarll var þa inn i þrandheimi at Steinkerom. oc let
þar bua til iolaveizlo. þar var kaupstaðr. Einarr þambascelfir þa er
hann spuaði til ferða Olafs konungs for hann upp i Gaulardal með
huscarla sina. hann sendi menn inn til Níþaross let taca roðrarscvto
er hann atti. foro þeir síþan inn eptir firði oc komo einn dag síðarla
inn til Steinkera. oc baro niosn Sveini iarli um ferþir Olafs konungs.
Jarlinn atti langscip er flaut tialdat fyr þenom. let hann þegar um
kveldit flytia a scip lausafe sitt oc kleðnað manna. dryc oc vist sva
sem scipit toc við. rorv ut þegar um nottina oc comv i lysing vt i
Scarsvnd. Olaf konungr hafði rapit ser til scipa i Orcadal. toc þar
bvanda for. oc hafði .v. scip. hellt þegar inn eptir firði. þa sneri
iarlinn at landi inn fra Masarvic. þar var þycer scogr. laugþv þeir
sva ner bergino. at lauf oc limar toc(o) ut iðr scipit. þa hioggv þeir
stor tre oc settv allt a utborða i sę ofan. sva at ecki sa scipit fyrir
laufino. var oc eigi alllost orðit þa er konungr reri inn um þa. loqn
var veðrs. reri konungr inn um eyna. en er syn fal i milli þa reri
iarlinn ut a fiord oc allt ut a Frostu lagði þar at landi. þar var hans
riki. Sveinn iarll sendi menn ut i Gavlardal eptir Einari þambascelfi
magi sinom. enn er Einarr com til iarls. þa segir iarll honom allt um
scipti þeirra Olafs. oc sva þat at hann vill liði samna oc fara a fund
Olafs oc beriaz við hann. Einarr svarar sva. Ver scolum fara rað-
u(m) með. hallða til niosn hvat Olafr etlaz fire. latum hann þat eitt til
var spyria at ver sem kyrrir. kann þa vera ef hann spyrr engi lið-

sannat varn at hann setiz inn at Steinkrom um iolin því at þar er ný vel fire buit. Einn ef hann spyr at ver hofum liðsannat þa man hann stefna þegar ut or firði. oc hofum ver hans þa ecki. Sva var gort sem Einarr villdi. for iarll a veizlor til hvanda upp i Stioradal. Olafur konungr þa er hann com inn til Steinkera. toc hann upp alla veizlona oc let bera a scip sin. oc aflaþi til byrþinga oc hafði með ser beði vist oc drycc. oc bioz braut sem scyndiligast oc hellt ut allt til Niðaross. þar hafði Olafur Tryggva son latit efna til kaupstaðar oc hysa konungsgarð. en aðr var þar einbøli i Niðarnesi. En er Eiric iarll com til landz þa efði hann at Hlaudvm þar sem saþir hans hafði haufuðbø¹ sinn latit vera. en hann ræði ecki hus þau er Olafur hafði gera latit við Nið. varv þau þar niðr fallin sum. en sum stodv oc þo helldr vbyggilig. Olafur konungr hellt scipom sinom upp i Nið. let þar þegar buaz um i þeim husum er uppi stodv. en reisa upp þav er spr voro fallin oc hafði þar at fiolþa mannz. let þa oc flytia upp i hysin beði dryckinn oc vistina. oc ellaþi þar at sjtia um iolin. En er þat spyr Sveinn iarll oc Einarr þa samna þeir liþi. oc fara ut til Gaulardals et ofra oc stefna ut til Niðaross. oc haufðv ngr .xx. hundruð manna. Menn Olafs konungs voro ut a Gavlarasi. oc helldv hestvord. þeir urðv varir við er herrinn for utan um Gaulardal. oc baro þa konungi niosn um miðnætti. Stod konungr upp þegar oc let vekia liðit. Gengv þeir þegar a scip. oc baro ut avll kledi sin oc vapn. oc þat er þeir fengv við komiz. rerv þa ut or anni. com þa iafsciott iarlsins lið til bœiarins. loco þeir þar þa iolavistina alla. oc brendo hysin oll. For Olafur konungr ut eptir firði til Orcadals. oc gek þar af scipom. for þa ut eptir dalnom allt til fiallz oc austr ifir fiall til Dala. Fra þesso er sagt er Sveinn iarll breundi bœinn i Niðarosi i flocki þeim er ortr er um Kløng Bruna son. var hann þa með Sveini iarli.

Brvno allvallz inni
elldr hygg ec at sal felldi

einr scaut a her hrimi
halfgr vid Nið sialfa.

Olafur konungr for þa suðr eptir Guðbranzdaulum oc þaðan ut a Heiðmorc. for allt at veizlum.

Fra Olafi konungi.

39. Olafur konungr samnar her saman er a leið vetrinn. hann hafði þa mikit lið af Heiðmorc er konungar fngv honom. foro þaðan lendir menn margir oc rikir bøndr. J þeirri ferð var Ketill af Hringunesi. Olafur hafði oc lið af Raumariki. Sigurðr syr magr hans com

¹) r. f. haupuðbø

til liðs með honum með micla sveit manna. sækja þeir þá ut til sývar oc raða ser til scipa oc buaz innan or Vikinni. oc höfðv fritt lið oc mikit. Sveinn iarll samnar liði allt um þrandheim þegar eptir iolin byðr ut leiðangri. byr oc scip sin. J þenna tima var i Noregi siöldi lendra manna. varv þeir margir rikir oc sva ętstorir. at þeir varv comnir af konunga ettom eða iarla. oc attv scamt til at telia. voro oc storausđgir. var þar allt traust þeirra konunga eða iarla þeirra er fire landi ređo er lendir menn voro. því at sva var i hverio fylki sem lendir menn ređi fyr hvanda mugnom. Vel var Sveinn iarll ving- ađr við lenda menn. varð honum gott til liðs. Einarr þambascelfir magr hans var með honum. oc margir ađrer lendir menn. þeir foro þegar ut or firđinom þa er þeir varv bunir. oc helldv suđr með landi. oc drogo at ser lið or hverio fylci. en er þeir komo svđr fyrir Rogaland. þa com til moz við þa Erlingr Scialgs¹ son oc hafði mikit lið oc með honum margir lendir menn. helldv þa ollo liđino austr til Vicr. þat var er a leið langafostv er Sveinn iarll sotti inn i Vikina. hann hellt liði sino inn um Gre(n)mar. oc lagþiz við Grenmar. þa hellt Olafr liði sino innan eptir Vikinni. var þa scamt milli þeirra. oc visso hvarir til annarra. Olafr konungr hafði þat scip er Karllhau(ŕ)ði het. þar var a framstafni scorit konungs haufvð. hann sialfr hafði þat scorit. þat haufvð var lengi siðan haft i Noregi. þat var laugardaginn fyr þalmunnvdag er þeir laguz sva nęr með heriinn.

Nesia orrosta.

40. Sunnv dags morgininn þegar er lysti stoð Olafr konungr upp oc kleddiz. gek a land upp. let þa blasa ollo liđino til landgongv. þa atti hann tal við þa. oc sagði alþyðv at hann hefir þa spurt at scamt man vera milli þeirra Sveins iarls. scolo ver nv segir hann við hvaz því at scamt man vera til svndar vars. vapniz menn nv oc bui hverr sic oc sitt rum þar er ađr er skipat. sva at allir sem þa bunir er ec let blasa til brautlavgunnar. rovni siþan samfast. fari engir fyrr en allr ferr flotinn. dveliz oc ęngir þa eptir er ec rø or hofninni. því at eigi megvum ver vita hvart ver monum iarlinn hitta þar er nv liggr hann. eða mono þeir sekia moti oss. en ef fund varnn berr saman oc takiz orrosta. þa heimti varir menn saman scip sin oc se bunir við at tengia. hlifum oss fyrst oc getum vapna varra. at ver berim eigi a sę eða kastim a glę. En er festiz orrostan oc scipin hafa saman bvnndiz. gęrom þa sem harðasta hriðna. oc dvgi hverr sem mann-

¹) r. f. Sciags

ligast. Olafur konungur hafði a sino scipi .c. manna. oc hauffu þeir allir hringabrynior oc valsa hialma. flestir hans menn haufðv hvita scioldv. oc lagðr á enn helgi cross með gulli. en sumir dregnir ravðum steini eða blam. cross let hann draga i enni a ollom hialmum með bleikio. hann hafði hvitt merki þat var ormr. þa let konungur syngva ser típir. gek síþan a scip sitt. oc bað menn snęða oc drecka nackvat. Síþan let hann blasa herblastr oc leggja ut or hafninni. rerv þa síþan at leita iarls. en er þeir rerv fyrir haufnina þar er iarlinn hafði legit. þa var iarls lið vapnat. oc etluðv þa at roa ut or hafninni. En er þeir sa lið konungsins. þa toco þeir at tengja scipin oc settv upp merkin oc bioggvz við. En er Olafur konungur sa þat þa gre(i)ða þeir atroðrinn. lagði konungrinn at iarls scipino. toc þar þa orrosta. Sva segir Sigvatr.

Vritti soen þar er sotti
sicligr fírom miela
blóð fell rautt a roða
rein i hofa at Sveini.

sniallr helld at þar er olli,
eirlaus konungur þeirra
en Sveina liðar synom
saman hvanduz scip fundi.

Sigvatr scald var með Olafi konungi þar i orrostv. Hann orti þegar um sumarit eptir orrostv flocc þann er Nesia visor ero callaðar. oc segir þar vandliga fra þessum atburðum. þar segir oc sva.

þat erom kunt hve kennir
Karlhaufða let iarli

odda frostz fyr austan
Agðer ngr of lagðan.

Orrosta varð en snarpasta. oc var þat langa hrið er ecki (matti) yfir sia hvarnig hniga myndi. fell þa mart af hvarvmtveggjom. oc fioldi var sarr. Sva segir Sigvatr.

Varat sigmana Sveini
sverþa gnya at fryia
gióða ne górrar hriðar
gunnreifum Oleið

þvi at kvistingar costo
coma herr i stað verra
attv sinn þar er sottomz
seggir hvarirtveggio.

Jarlinn hafði meira lið. en konungrinn hafði einvala lið a sino scipi þat er hanom hafði fylgt i hernaði oc buit sva forkunnliga sem fyrr var sagt. at hverr maðr hafði hringabrynio. urðo þeir ecki sarir. Sva segir Sigvatr.

Teitr sa ee ocr i itrv
allvallz liði falla
gørdiz harðr um herðar
hiordynr svalar brynior

en min at flug fleina
falsc und hialm enn valsa
ocr vissak sva sessi
svort scor við her giorva.

En er lið toc at falla a scipom iarls en svmt var sarr. oc þyntisc þa sciponin a borþonom. þa reðv menn Olafs konungs til uppga(vng)-

vnnar. var þa merkit uppborit a þat scip er nest la scipi iarlins. En konungr sialfr fylgði fram merkino. Sva segir Sigvatr.

Staug oð gyllt þar er gengum
gavndlar sercs vnd merkiom
gnys með gausgum rəsi
greipendr i scip reiðir.

þegi vas sem þessom
þengils a io strengiar
mið fyr malma kveðio
mør heidþegum þeri.

þa varð snorp orrosta. oc fellv mioc Sveins menn sumir. en sumir hliopu þa fire bo(r)ð. Sva segir Sigvatr.

Ver drifum hvatt en þeyra
hatt vapna brac cnatti
raund klufu roðnir¹ brandar
reiðir upp i sceiðar.

en fyrir borð þar er baurðumc
bvin fenguz scip gengv
nár flaut aurt við eyri
ofar buendr sarir.

oc enn þetta.

Aullð vann ossa scioldv
avðsæt var þat ravða
hliom þa er hvitir komo
hringmiðlundum þingat.

þar hycc engan gram gavngv
gvnsylg en ver fylgðom
bloðs fec svavr þar er slęðvz²
sverð upp i scip gerdv.

þa toc at snva mannfalino upp a lið iarlins. sotto þa konungs menninir at iarlscipi. oc var þa við sialft at þeir mynde upp ganga a þat scipit. en er iarll sa i hvert vefni comit var. þa het hann a frambyggva at þeir scyldv haggva tengsliu oc leysa scipin ut. þeir gerdv sva. þa ferdv konungs menn stafnlia³ a sceiðarkylfno oc helldv þeim. þa męlti iarlinn at stafnbvar scyldv af havgva kylfno. sva gerðu þeir. Sva segir Sigvatr.

Sialfr bað svartar kylfor
Sveinn harðliga sceina
ngr var aor i ora
avðvan roit hanom.

þa er til goðs en giöbi
gert fengum hrę svavrtum
yggs let herr vm havggvit
hrafni sceiðar stafna.

Einarr þambascelfir hafði sitt scip lagt a annat borð iarlscipino. þa kaustvðv þeir akkeri i scip iarlens oc fluttvz sva allir saman vt a fiordinn. Bersi Scaldtorfo son var i fyrirrvmi a scipi Sveins iarlsc. en er scipit seig fram hia flotanom. þa męlti Olafur konungr hatt er hann kendi Bersa. þvi at hann var avðkendr. hveriom manne venni oc buenn forkvnnar vel at vapnum oc kleðum. Farit heilir Bersi. Hann svarar. Verit heiler konungr. Sva segir Bersi i flocki þeim er hann orti þa er hann com a valld Olafs konungs oc sat i fiotrvm.

¹) r. f. roðrir ²) r. f. slęfulia

Hroðr batt heilan liða
hagkennandi þenna
en snærki slicu
svarat unnv ver gunnar.
orð selldvm ver ellda
uthauðs boða travðir
knarrar hafis sem ec keypta
kynstors at við brynio.

Sveins ravnir hefi ec senar
snart recninga biartar¹
þar er svæltvngvr svngv
saman foro vit storar.

elgs mon ec eigi fylgia
ut riðboða sþan
hellzt at hveriom kosti
branna dyrra manni.

Kryp ec eigi sva sveigir
sara linz í ari
bvm olitinn uti
sunndvr þer til handa²
at ec herstefni hafna
heiðmilldr eþa ec þa leiðome
vngv kvana ec þa þröngvi
þinn hollvini mina.

Nv flyðv sumir iarls menn a land upp. sumir gengv til gríða. þa rorv þeir Sveinn iarll ut a fiorð. oc lavgðv þeir saman scipin. oc tavlðvz hafðingiar við. leitar iarll raþa við lenda menn. Erlingr Scialgs son reð þat at þeir scyldv norðr sigla i land oc fa ser lið oc beriaz enn við Olaf konung. en fyr þvi at þeir havsðv latit lið mikit. þa fysto flestir allir at iarll færi or landi oc a fund Svía konungs mags sins. oc esldiz þaðan með liði. oc fylgði Einarr þvi at þambascelfir. þvi at honom þotti sem þeir hefði þa engi faung at beriaz við Olaf. scildiz þa lið þeirra. Sigldi iarll suðr ifir Follidina. oc með honom Einarr þambascelfir. oc enn margir aðrir lendir menn. þeir er eigi villdv flyia oþol sin foro norðr til heimila sinna. hafði Erlingr un sumarit flolmenni mikit.

Fra raðagerðum Olafs konungs.

41. Olafr konungr oc hans menn sa at iarll (hafði) saman lagt scipom sinom. þa eggjaði Sigvrðr syr at þeir scylldo leggja at iarli. oc lata þa til stals sverva með þeim. Olafr konungr svarar. at hann vill sia fyrst hvert rað iarll tæki. hvart þeir helldi saman floccinom eða scilþiz liðit við hann. Sigurðr qvað hann raða myndo. en þat er mitt hugboð scgir hann við scaplyndi þitt oc raðgirni. at seint tryggvir þu þa storbockana sva sem þeir ero nv vanir aþr at hallda fullo til motz við havðingiana. Varð oc ecki at atlavgvnni. sa þeir þa bratt at lið iar(l)sins scildiz. þa let Olafr konungr rannsaka valinn. lagv þeir þa(r) nackvarar nêtr oc scipto herfangino. þa qvað Sigvatr³ visor þessar.

þess gecc ec meirr at missi
mordarr sa er com norðan

harða margr i havrðum
heimk(v)amo styr þeima

¹) r. f. briartar ²) r. f. halda ³) r. f. Sviv'

sök af synði blacki
 svinnvm morgt til grvna
 satt er at Sveini matlom
 smiknvta ver vti.

Fyrr eigi oss í are
 iunþrønc þo at lið minna
 gort hvgrða ec sva snerto
 snotr mqr konungr vgrí.
 brvðr mon hellðr at haði
 hafa drott þa er fram sottit

folld rvðom scgrs ef scyldi
 sccggi aðratveggio.

Afi vøtt þvi at efla
 Upplendinga scndi
 Sveins sunnvt þar þenna
 þilblacs konung vilia.
 ravn er hins at Heinir
 hrelinnz megv vinna
 þeir atv flvg fleina
 fiolreca en avl drecka.

Olafr konungr gaf gíafar goðar Sigvrði syr magi sinom at scilnaði. oc sva aðrom hoðdingiom þeim er honom hoðv lið veitti. hann gaf Catti af Ringunesi karfa .xv.sesso. oc flvtli Ketill karfann upp eptir Ravnelfi. oc allt upp í Miors. Olafr konungr hellt til niosn um farar iarls. en er hann spvrði þat at hann var or landi farinn. þa for konungr vestr eptir Vikinni. dreif þa lið til hans. var hann til konungs tekinn a þingom. for hann allt sva til Liþandisness. þa spurði hann at Erlingr haði samnat mikinn. dvalþiz konungr þa ecki a Norðr-augðum. þvi at hann fecc þa raðbyri. for hann sem scyndiligast norðr til þrandheims. þvi at honom þotti þar vera allt megin lanzins ef hann fengi þar vndir sic comit meðan iarlinn vgrí or landi. En er Olafr com í þrandheim. þa var þar engi uppreist í moti honom. oc var hann þar til konungs tekinn. oc settiz þar um haustit í Niþarosi. oc bio þar til vetrvistar oc let þar hvsa konungsgarð oc reisa Klemenskirchio í þeim stað sem nv stendr hon. hann marcadi toptir til garða. oc gaf buondum eða caupmonnom eða þeim avðrom er honom syndiz oc husa villdv. hann sat þar fiolmennr. þvi at hann treystiz illa þrøndum um trvleic ef iarlinn kómi aptr í land. voro berastir í þvi Jnnþrøndir. oc fecc konungr þaðan engar landscyllder.

Andlat Sveins iarls.

42. Sveinn iarll for fyrst til Svíþjóðar oc a fund Olafs Svía konungs mags sins. oc sagði allt fra viðscriptom þeirra Olafs digra. oc leitar þar þa raða af Svía konungi hvat hann scal upp taca. konungr segir sva at hann scal vera með honom ef iarll vill þat. oc hafa þat ríki til forraða er honom þycki sémilict. en at avðrom costi segir hann. scal ec sa þer gnogan liðs afla at sokia landit af Olafi. Jarlinn caus þat. þvi at þess systo allir hans menn. þeir atv eigur storar í Noregi margir er þar varv þa með iarli. sato þeir þa ífir þessi rað-agørð oc com þat asamt at þeir scyldv raða til um vetrinn eptir oc

fara landveg um Helsingaland oc Jamtaland oc sva ofan til þrandheims. þvi at iarll treystiz Innþröndum bezt við sec um traustit oc liðveizlo ef hann cömi þar. En þo gera þeir þat rað at fara fyrst um sumarit i hernat i Austrveg. oc fa ser þar fiar. Sveinn iarll for með liði sino austr i Garðariki. oc heriadi þar oc dvalþiz vm sumarit. en er haustadi sneri hann aptr liðino til Sviðioðar. þa fece hann sott þa er hann leiðdi til bana. Eptir andlat iarls for lið þat er honom hafði fylgt aptr til Sviðioðar. en sumir snörvz til Helsingalanz. þaðan til Jamtalanaz oc þa austan um Kiol til þrandheims. oc savgðv þar þau tþindi er gaurz hofðv i forum þeirra. var þa sannspurt andlat Sveins iarls. Einarr þambascelfir oc sv sveit er honom hafði fylgt for um vetrinn til Svía konungs. oc var þar i goðu yfirleti. þar var oc mart annarra þeirra manna. er iarlinum hofðv fylgt. Svía konungi hvgnadiz storilla við Olaf digra þat er (hann) hafði selzc i scattlavnd hans oc rekit a braut Svein iarll. het hann þar fire Olafi Harallz syni enom mestom afarcostom þa er hann metti við. komaz. Hann sagði at eigi myndi Olaf svá diarfr vera at hann myndi taca undir sic þat velldi er iarlarnir havfðv att. þvi fulltingðv margir Svía konungs menn. at sva myndi vera. En er þröendr spurðv til sannz at Sveinn var andaðr. oc hans var ecki van til Noregs. þa sneriz aull alðyða til hlyðni við Olaf konung. foro þa margir menn innan or þrandheimi a fund Olafs konungs oc gærðvz menn hans. en sumir sendv orþ oc iartegnir at þeir villdv honom þiona. for hann þa um haustit inn i þrandheim. oc atti þing við böendr. var hann þar til konungs tekinn i hverio fylki. hann for þa ut til Niðaross oc let þangat flytia allar konungs scyldir oc esnaði þar til vetrseto.

Fra hirðsiðum Olafs konungs.

43. Olaf konungr let husa konungsgarð i Niðarosi. þar var gor mikil hirðstofa oc dyrr a baðum endum. hasæti konungs var i miðri stofvnni. oc innar fra sat Grimkell hirðbyscop hans. oc þar næst aðrir kennimenn hans. en vtar fra raðgiafar hans. J auðro andvgi gegnt honom sat stallari hans Biornn digri. oc þar næst gestir ef gaufigir menn komo til hans. Við ellda scyldi þa aul drecka. Hann scipaði monnom i þionostvr sva sem siðr konunga var til. hann hafði með ser .lx. hirðmanna. oc .xxx. gesta. oc setti hann þeim mala oc lavg. hann hafði oc .xxx. hvscarla. oc starfa scyldo i garðinom slict er þurpti oc til flytia. hann hafði oc marga þręla. J garðinom var oc mikill scali er hirðmenn svafv i. oc þar var mikil stofa er konungr ætti i hirðstefnor oc ma(l)stefnor oc sęttarstefnor. þar var siðr hans

at risa snemma upp um morna oc cleðaz oc taca handlaugar. ganga síþan til kircio oc lyða ottosongvi oc morguntíðum. ganga síþan a stefnor oc sætta menn eða tala þat annat er monnom þotti scyllt. hann stefndi til sin beði ricom oc uricum. oc þeim aullum er ricastir voro oc vitraztir. hann let upp telia fire ser laug þau er Hacon Apalsteins fostri hafði sett i þrandheimi. hann scipaði laugunom með raði enna vitrvstv manna. toc af eða lagði við þar er honom syndiz þat. en cristinn rett setti hann við rað Grimkels byscops oc annarra kennimanna. oc lagði a þat allan hug at taca af heidni oc fornar venior. þer er honom þotti kristnispell i. sva com at bændr iatvðv þeim laugum er hann setti. sva segir Sigvatr scald.

Loftbyggvir matt leggja
landrett þann er scal stendaz.

unnar allra manna
eykia liðs a miðli.

Fra hattum Olafs konungs.

44. Olafur konungur var maður síðlatr stilltr vel famalogr avrr oc fegiarnn. þa var þar með konungi Sigvatr scald sem fyrr var sagt. oc fleire islenzcir menn. Olafur konungur spurði eptir vendiliga hvernig kristinn domr væri halldinn a Jslandi. oc þotti honom mikilla mvna avant at vel væri. því at þeir savgðv konungi fra cristnihalldino at þat var lofat i laugum at eta hross oc bera baurnn ut. sem heidnir menn gærðv. oc enn fleiri lvtir þeir er cristnisspell var i. þeir savgðv oc konungi fra morgv stormenni er þa var a Jslandi. Scapti þoroddz son hafði þa laugsogo a Jslandi. Viða af laundum spurði hann at síðum manna þa menn er gorla vissv. oc leiddi mest at spurningum um kristinn dom hvernig halldinn være. beði i Orcneyiom oc a Hialtlandi oc or Fgreyiom. oc spurðiz honom sva til sem viðast myndi mikit a scorta at vel væri. Slicar røðvr hafði hann optast i mvnni. eða um laug at tala eþa lanz rett.

Dráp Asgavtz.

45. þann sama vetr como austan or Sviðioð sendimenn Olafs konungs ens sönscá. oc reðv brøðr .ii. fyrir þorgautr scarði oc Asgautr armaðr. oc hoðv .xxiiii. menn. þeir comv austan um Kiol i Veradal. þa stefndv þeir þing við bændr oc tauluðv við þa. heimtv þar scatt oc sculd af hendi Svía konungs. en bændr baro rað sin saman. oc com þat asamt með þeim at þeir myndo giallda scatt sva sem Svía konungur krefði. oc heimte Noregs konungur avngar scylldir af þeim. savgðvz eigi vilia gialda tvennar scylldir. Foro sendimenn

i brot oc ut eptir dalnom. en a hver(o) þingi er þeir attv fengv þeir af buendum en somo svor en ecki fe. Foro þa ut i Scavn oc attv þar þing oc kraufðv þar enn scatta. oc for allt a somo leið sem fyrr. þa foro þeir i Slioradal. oc kraufðv þar þinga. en bøndr villdv þar ecki til koma. þa sa sendimenn at þeirra ørendi varð ecki. villdi þorgavtr snva þa aprtr austr. ecki þycci mér vel konungs ørendi rekit hafa verit sagði Asgautr. vil ec fara a fund Olafs konungs digra. þa sciota bøn(dr) þangat sino mali. Nv reð hann oc foro þeir ut til þeiarins oc toko ser herbergi i þenom. þeir gengv til konungs um daginn eptir er hann sat um borðum kvoddv hann oc savgþu at þeir foro með ørendi Svía konungs. konungr bað þa koma til sin um daginn eptir. Annan dag þa er konungr hafði lytt tíðom. gecc hann til husþings sins. let þangat kalla menn Svía konungs. oc bað þa bera upp ørendi sin. þa talaði þorgautr oc sagði fyrst fra því hverra ørenda þeir foro oc voro sendir oc þat síðan hvernig Jnnþrændr haufðv svarat. Eptir þat beiddi hann at konungr veitti orsecuð. hvert þeirra ørendi scylldi þangat verþa. Konungr svarar. Meðan iarlar roðv her fyr landi þa var þat ecki vndarlict at lanzmenn veri þeim lyðscylldir. því at þeir voro her gþbornir til rikis. oc var þat þo rettara at iarlar hefði veitt lyðni oc þionosto konungum þeim er rettkomnir voro her til rikis. helldr en þat at luta til utlendra konunga. en hestaz vpp með ufriði moti rettum konungom oc fella þa fra landi. En Olafr sønski konungr er kallar til Noregs. þa veit ec eigi hveria tiltolo hann hefir þa er sannleg se. en hitt megv ver mvna hvernn mannscaða ver hofum fenginn af honom eða hans frendum. þa svarar Asgautr. Eigi er undarlict at þu ser kallaðr Olafr digri. oc allstorliga svarar þv orðsending þvilics hofðingia. ogløct veiztv hversv þungþer þer man vera reiði konungsins. oc hefir sva orðit þeim er enn varu (með) meira crapti en mer litzc at þu mant vera. en ef þv villt þraliga hallda rikino. þa man þer hinn til at fara a fund hans oc geraz hans maðr. mvno ver þa biðia með þer at hann sai þer at lani þetta riki. þa svarar konungr oc toc hogliga til orða. Es vil raða þer annat rað Asgautr. farit nv aprtr austr oc segit konungi yðrom sva. at snemma i vár man ec bvaz at fara austr til landamøris þess er at forno hefir scilit riki Noregs konungs oc Svía konungs. ma hann þa þar koma ef hann vill at vit gerim segt oca. oc hafu þat riki hvarr ockarr sem opalborenn er til. þa snva sendimenn i brot oc aprtr til herbergis oc bioggvz i brot. en konungr gek þa til borða. Sendimenn gengv þa i konungs garð. en er dvrverðir sa þat segia þeir konungi. hann bað þa sendimenn eigi inn láta. ec vil ecki við þa mæla. Foro þa sendi-

menn i brot. segir Þorgautr at hann man þa aptr snva oc hans menn. en Asgautr segir at hann vill reka konungs ørendi. Þa sciliaz þeir. ferr þa Þorgavtr inn a Strind. en Asgautr oc þeir .xii. saman snva upp til Gaulardals. oc sva ut til Orcadals. etlar hann at fara suðr a Møri oc reka þar syslv Svía konungs. En er Olaftr konungr varð þess varr. þa sendi hann gestina ut eptir þeim. þeir hittv þa ut a Nęsi við Stein. toco þa haundum oc bundv oc leiddv inn a Gaularas. reistv þar galga oc hengðv þa þar er sia mętti utan af firði af þjóðleidd. Þorgautr spurði þessi tíðindi aðr hann for aptr af Þrandheimi. for hann þa alla leidd þar til er hann fann Svía konung. oc sagði honom þat er gorzc. hafði i þeirra for. Konungrinn varð allreiðr er hann heyrði þetta sagt. oc scorti þar þa eigi stor orð.

Fra Olafi konungi.

46. Eptir um varit bauð Olaftr konungr, Harallz son liði ut or Þrandheimi oc bioz at fara austr i land. þa bioggvz or Niðarosi Jslandz for. þa sendi Olaftr konungr orð oc iartegnir Hiallta Sceggia syni. oc stefndi honom a fund sinn. en sendi orð Scepta laugsogomanni oc avðrom þeim er mest reðv laugum a Jslandi. at þat scylldi taca or laugum er honom þotti mest i moti cristnom domi. þar með sendi hann vinsamlig orð aullum lanzmonnom iafnsaman. Konungr for suðr með landi. oc dvalþiz i hverio fylki. oc þingaði við bændr. en a hverio þingi let hann upp lesa cristin laug oc þau boðorð er þar fylgðv. toc hann þegar af við lyðinn margar vvenior oc heidinn dom. því at iarlaz hófðv vel halldit fornn lavg oc lanzrett. en um kristnihald letv þeir gera hvernn sem villdi. var þa sva comit at viðaz um sębygðir voro menn scirdir. en cristin laug voro ukunnig flestum monnom. en um uppdala oc siallbygðir var þa víða alheidit. því at þegar lyðrinn var sialfrada þa festiz þeim þat hellzt i minni um atrunat er þeir hófðv numit i barnnøscv. En þeir menn er eigi villdv við scipaz orð konungsins um kristnihald. þa het hann afarcostum beði rikum oc urikum. Olaftr var til konungs tekinn um land allt a hverio laugþingi. melti þa engi maðr moti honom. la hann i Karmsvndi. þa foro orð milli þeirrar Erlings Scialgs sonar þau at þeir scylldi settaz. oc var lagðr settarfundr i Hvitingsey. en er þeir fundvz þa tauldv þeir sialfir um sett sina. þotti Erlingi þa nackvat annat sinnaz i orðvm konungs en honom hafði verit fra sagt. því at hann melti til þess at hann villdi hafa veizlor þer allar er Olaftr Tryggva son hafði fengit honom. oc síþan iarlaz Sveinn oc Hacon. mon ec þa sagði hann gøraz

þinn maðr oc vera holtr vinr. Konungr svarar. Sva liz mer Erlingr sem eigi se þer verra at taca af mer iafnmiclar veizlor sem þu toct af Eiriki iarli þeim manni er þer hafði gort enn mesta mannscaða. en ec mon þic lata vera gaufgastan lendan mann i landi. þo at ec vilia miðla veizlor at siallfreðe mino. en eigi lata sva sem lendir menn se oðalbornir til gtleifðar minnar. en ec scylda margfaulkðvm verðum þionosto yðra caupa. Erlingr hafði eigi scaplyndi til at biðia konung her neinna mvna um. þvi at hann sa at konungr var ecki leiðitamr. sa hann oc at tveir varv costir fyr hondum. sa annarr at gera enga sett við konung oc hetta til hvernoc þa færi. eþa ella lata konung einn fire raða. oc toc hann þann upp. þott honom þotti þat mioc moti scapi. oc melti til konungsins. Sv man þer min þionosta hallkvæmt er ec veiti þer með siallfreði. þeir scildv røðvna. Eptir þat gengv til frendr oc vinir Erlings. oc baðv hann vegia oc sora við vit en eigi ofkapp. Mantv savgðv þeir vera iafnan gaufgastr lendra manna i Noregi af framkvæmð þinni. frendum oc siaraða. Erlingr fann at þetta var heilreði oc þeim gek goðvili til er slict mellto. oc gerir hann sva at hann gek til handa konungi með þeim scildaga sem konungr røð fyrir at scilia. Scildvz eptir þat oc voro sattir at kalla. for Olafr konungr þa leið sina austr með landi.

Dráp Eilifs gavzca.

47. þegar er Olafr konungr com i Vikina oc þat spurðiz. þa foro Danir a braut þeir er þar hoðv systlor af Dana konungi. oc sotto þeir til Danmerkr oc villdv eigi biða Olafs konungs. en konungrinn for inn eptir Vikinni oc hafði þing við bøndr. gek undir hann allt lanzfolc. toc hann allar konungs scyldir oc dvalðiz i Vikinni um sumarit. Hann hellt austr yfir Folldina or Tunsbergi oc allt austr um Suinasund. þa toc til valld Svía konungs. hann hafði þar sett yfir systlvmennt Eilif gauzca yfir enn nørðra lut en Hroa scialga yfir enn eystra lut allt til Elfar. hann atti ett tveim megin Elfar en bu stor i Hising. hann var ricr maðr oc stórauðigr. Eilifr var oc storettaðr. þa er Olafr konungr com liði sino i Ranriki. þa stefndi hann þar þing við lanzmennt. oc como til konungs þeir menn er eyiar bygðo eþa ngr sç. en er þing var sett. talaði Biornn stallari oc bað bøndr taca við Olafi konungi slict sem annarstaðar hafði gort verit i Noregi. Bryniolfr ulfalldi het maðr. buandi einn gaufgr. hann stoð upp oc mçlti. Vitum ver buendr¹ hvat reitast veri landascipti at forno milli Noregs kon-

¹) r. f. buendr

ungs oc Svía konungs oc Dana konungs. at Gautelfr hefir ráðit fra Vengi til sęvar. en norðr markir til Eišascogs. en þaðan Kilir allt norðr til Finnmercr. sva þat at ymsir hafa gengit a annarra laund. hafa Svíar longum haft valld allt til Suinasvndz. en þo yðr salt at segia veit ec margra manna vilia til þess at betra þotti at þiona Noręgs konungi. en menn bera þo eigi traust til þess. því at Svía konungs ríki er beði suðr fra oss oc austr oc allt fyr ofan. en þess van at Noregs konungr myni fara norðr i land bratt þangat er megin lanz er meira. oc haufum ver engan asla til at hallda deilo við Gauta. nu verðr konungr at sia heillt fire oss. fusir vęrim ver at geraz hans menn. En eptir um kveldit þa var Bryniolfr i boði konungs oc sva annan dag eptir oc toloðv þeir mart milli sin i einmęlum. for þa konungr austr eptir Vikinni. En er Eilifr spurði at konungrinn var þar þa let hann bera niosn til fara hans. Eilifr hafði .xxx. manna sinna sveitunga. hann var i bygðinni ofanverðri við markirnar. oc hafði þar buanda samnat. Margir bęndr foro a fund Olafs konungs. en sunir sendv vinattobod til hans. þa foro menn milli Olafs konungs oc Eilifs. oc baðv buendr hvaruntveggia lengi at þeir legði þingstefno milli sin oc reði frið með nockoro moti. saugðv sva Eilifi at þeim var þess van af konungi ef ecki veri við scipaz hans orð at þeir mondo van eiga af honom afarcosta. en koðo Eilif eigi scylldo scorta lið. Var þat þa ráðit at þeir scyldo ofan coma at eiga þing við konung. þa sendi Olaf konungr þori langa gesta hofðingia sinn oc þa .vi. saman til Bryniolfs. þeir hofðo brynior undir kyrtlom en hautty yfir hialmom. Eptir um daginn komo bęndr fiolment ofan með Eilifi. þar var þa Bryniolfr oc hans menn oc þar þorir i hans sveit. Konungr lagði sciponom utan at þar er klettr nockorr var oc gecc i sęinn. gek konungr þar upp oc settiz með liði sino i klettinn. en vaułr var fyr ofan. oc var þar buanda lið. en menn Eilifs stoðo uppi i scialldborg fire honom. Biorn stallari talaði langt oc sniallt af hendi konungs. En er hann settiz niðr. þa stoð Eilifr upp oc toc til mals. J því bili stoð upp þorir langi oc bra sverði oc hio til Eilifs a halsinn sva at af gecc hofuðit. þa liop upp allt buanda lið. en enir gautzco loco rás undan. drapu þeir þorir nockora menn af þeim. en er herrinn stavðvaðiz oc letti þysnom. þa stoð konungr upp oc męlti at bęndr scyldi setiaz. þeir gęrðv sva. var þar mart talat. oc at lycðum verþr at bęndr gengu¹ til handa konungi oc iatodo honom lydni. en hann het þeim i mot at sciliaz eigi við þa. oc vera þar til þess er þeir Olaf Svía konungr lyci einuhvernn veg sinom venndreðum. Eptir þat lagði

¹) r. f. gengr

Olafr konungr undir sec alla ena nørðri sýsluna. oc for hann um sumarit allt austr til Elfar. fecc hann allar scýlðir með sǫnum oc um eyiar. En er a leið sumarit snęri hann aptr norðr i Vikina oc lagði upp eptir Raumelí. þar er fors mikill er Sarpr heitir. nes gengr i ana norþan at forsinom. þar let Olafr konungr gerða um þvert nesit af grioti oc torfi oc viðom. oc grafa dici fyr utan. oc gorði þar iarðborg miela. en i borginni efnaði hann til caupstaðar. þar let hann husa konungsgarð oc gora Mario kirkio. hann let þar oc marca toptir til annarra garða. oc fecc þar menn til at husa. hann let um haustit þangat til flytia aull þau faung er til vetrvistar þurpti. oc sat þar um vetrinn með fiolmenni mikit. oc hafði menn sina i aullum sýslum. hann bannaði allar flutningar upp i landit Gautland. beði sild oc sællt. en þat mattu Gautar illa an vera. hann hafði mikit iolaboð. bauð til sin or heróðom morgum storbvondum.

Fra Eyvindi.

48. Maðr er nefndr Eyvindr urarhornn etzcaðr af Austraugðum maðr kynstorr. hann var mikill hermaðr. for hvert sumar i hernat stundum vestr um haf stundum i Austrveg eþa suðr til Frislanz. hann hafði tvitogsessv sneckio oc vel scipaða. hann hafði verit fyr Nesiom oc veitt Olafi konungi lið. en er þeir scilðvz þar. het konungr honom vinattv sinne. en Eyvindr konungi liðsemð sinni hvar sem hann villdi krapt hafa. Eyvindr var um vetrinn i iolaboði með Olafi konungi oc þa þar goðar gíafar af konungi. þa(r) var þa með konungi Bryniolfr ulfaldi oc þa at iolagiof af konungi sverð gullbuit oc með bæ þann er Vettalandir heita. oc er þat enn mesti hofsuðbør. Bryniolfr orti viso um gíafarnar. oc er þat niðrlag at.

Bragningr gaf mer

brand oc Vettalandir.

þa gaf konungr honom lenz mannz nafn. oc var Bryniolfr enn mesti vin hans alla stund. þann vetr for þrandr hviti or þrandheimi austr a Jamtaland at heimta scatt af hendi Olafs konungs digra. En er hann hafði saman dregit scattinn. þa como þar (menn) Svía konungs oc drapu þrand oc þa .xii. saman. en toco scattinn oc færðv Svía konungi. þetta spurði Olafr konungr oc licaði honom illa. Olafr konungr let boða um Vikina cristin laug með sama hętti sem norðr i landi. oc gek þat vel fram. því at Vicveriom voro cristnir síðir miclo cunnari en monnom voro norðr i land. því at þar var beði vetr oc sumar fiolment af caupmonnom beði daunscom oc saxnescom. Vicveriar haufðvz oc mioc i kauplerðum til Englanz eða Saxlanz eða

Fleminginlanz eða i Danmorc. sumir voro i vikingv oc höfðv vetrsetor a cristnom londum. Um varit sendi konungr orð at Eyvindr scylldi koma til hans. þeir taulvðv lengi milli sin einngli. Eptir þat bratt bioz Eyvindr at fara i viking. hann sigldi svðr eptir Vikinni oc lagði at i Eicreyiom ut fra Hising. þar spurði hann at Hroi scialgi hafði farit norðr i Orðost. oc þar hafði hann saman dregit leipangr oc landscyldir oc var hans þa norðan van. þa reri Eyvindr norðr til Augasunda. en Hroi reri þa norðan oc hittvz þar i svndino oc baurþuz. þar fell Hroi oc ngr .xxx. manna. en Eyvindr toc allt fe þat er þeir Hroi haufðv haf. for Eyvindr þa i Austrveg um sumarit oc la þar i viking.

Dráp Guðleics gerzca.

49. Maðr er nefndr Guðleic gerzci. hann var etzcadr af Augðum. hann var auðigr maðr oc farmaðr mikill. rac caupferðir til ymissa landa. hann for austr i Garðarici optliga oc var hann fyrir þa sauc kallaðr gerzci. þat var bio Gvðleicr scip sitt oc etlaði at fara um sumarit austr i Garðariki. Olafur konungr sendi orð Guðleici at hann vill hitta hann. oc er Guðleicr com til hans segir konungr at hann vill gera felag við hann. biðr hann caupa ser dyrgripi þa er torgetir ero þar i landi. Gvðleicr segir þat a hans forraði vera scolo. þa let konungr greiða i hendr honom fe slict sem honom syndiz. For Guðleicr um sumarit i Austrveg. þeir lagu nackvara rið við Gotland. var þa sem opt kann verða at eigi voro allir halldinorðir. oc urðv lanzmenn varir við at a því scipi var felagi Olafs digra. Guðleicr for um sumarit til Holmgarz. oc keypti þar pell agettlig er hann etlaði konungi til tignarkleða ser. oc þar með scinn dyr. oc enn borðbunat forcunnligan. Um haustit er Guðleicr for austan þa fecc hann anndvipri. oc lagu þeir mioc lengi við Eyland. Þorgautr scarði hafði um haustit borit niosn um farar Guðleics. com hann þar at þeim með langscip oc bardiz við þa. þeir Guðleicr vorðvz. en fyr því at liðsmunr var mikill. þa fell þar Guðleicr oc mart scipvera hans. en mart var sart. toc Þorgautr þar fe allt oc sva gersimar konungs. Sciptv þeir Þorgautr fengi sino aullom at iafnaði. en hann segir at germisar scal hafa Svía konungr. oc er þat segir hann nockor lutr af scatti þeim er hann á at taca af Noregi. Þorgautr for þa austr til Sviðioðar. Þessi liðindi spyriaz bratt. Eyvindr urarhornn com litlo síþarr til Eylanz. en er hann spyrr þetta þa siglir hann austr eptir Þorgauti. oc hittvz þeir i Sviasceriom oc baurðvz. þar fell Þorgautr oc flest lið hans. en sumt liop a kaf. Toc þa Eyvindr allt fe þat er þeir höfðv tekit

af Guðleici oc sva gersimar Olafs konungs. Eyvindr for aptr til Noregs um haustit. færði hann þa Olafi konungi gersimar sinar. þaccaði konungr honom vel sina ferð. oc het honom þa enn af nyio sinni vinatto. þa hafði Olafur verit .iii. vetr konungr i Noregi.

Fra leiðangrs ferð Olafs konungs.

50. Þat sama sumar hafði Olafur konungr leiðangr uti. oc for þa enn austr allt til Elfar oc la þar lengi um sumarit. þa foro orðsendingar milli Olafs konungs oc Raugnvallz iarls oc Ingibiargar Tryggva dottor cono iarls. Hon gek at með ollo cappi at veita Olafi konungi. hon var aflacamaðr mikill um þetta mal. hellt þar til hvartveggia at frenalum var mikil með þeim Olafi konungi oc henne. oc þat annat at henne matti eigi fyrnaz við Svía konung þat er hann hafði verit at falli Olafs konungs Tryggva sonar broðor hennar. oc þottiz fyr þa soc eiga tiltolo at raða fyr Noregi. Varð iarl af fortolom hennar mioc snuinn til vinattv við Olaf konung. Com sva at þeir konungr oc iarl laugðv stefuv með ser. oc hittvz við Elfi. röddv þar þa marga lute oc mioc um scipti þeirra Noregs konungs oc Svía konungs. oc saugðu þat baðir sem salt var at hvarumveggjom Vicveriom oc Gautum var en mesta lansøra er eigi scyldi caupfriðr vera i milli. oc at lycðum settv þeir grið oc frið milli sin til annars sumars. gafuz þeir giazar at scilnaði oc melltu til vinattv. for þa konungr norðr i Vikina. oc hafði hann þa konungs tekior allar til Elfar. oc allt lanzfolc hafði undir hann gengit. Olafur enn sønski lagði upocca sinn sva mikinn til Olafs Harallz sonar. at engi maðr scyldi þora at nefna hann retto nafni sva at konungr heyrði. þeir caulluðv hann inn digra mann. oc veittv honom harða(r) atolor iafnan er hans var getit.

Upphaf friðgerðar sogo.

51. Bøndr i Vikinne röddv sin i milli. at sa einn veri til at konungar gærði sët oc frið milli sin. oc tolvz illa viðr comnir ef konungar heriaðiz a. en engi þorði þenna kvrr diarfliga upp at kveða fyr konungi. þa baðv þeir til Biornn stallara at hann scyldi þetta mal flytia fyr konungi. at konungr sendi menn a fund Svía konungs at biða settir af sinne hendi. Biornn var trauðr til oc mæltiz undan. en við høn margra vina sinna þa het hann at lycðum at røða þetta fyr konungi. en kvez sva hvgr um segia sem konungr myndi omiveliga taca þvi at vegiaz i neinom lut til við Svía konung. þat sumar com utan af Jslandi Hialti Sceggia son at orðsending Olafs konungs.

for hann þegar a konungs fund. toc konungr vel við Hialta. bauð honom með ser at vera oc visaði honom til sætis hia Birni stillara. oc voro þeir maunautar. gærdiz þar bratt goðr felagscapr. Eithvert sinn þa er Olafr konungr hafði stefnv við lið sitt oc við bændr oc reðv landraðvm. þa mælti Biornn stillari. Hveria etlan hefir þu konungr a um ufrið þann er her er a milli Svía konungs oc yðar. Nv hafa hvarirtveggio marga menn latit fyr auðrom. en engi orscuðr er nu helldr en aðr hvað hvarir scolo hafa af rikino. Er hafit her setit nv einn vetr oc .ii. sumor. oc latit at baci yðr allt landit norðr heðan. nu leiðiz monnom her at sitia þeim er eignir eða oþol eigv norðr i landi. Nv er þat vili lendra manna oc sva annarra liðsmanna oc buanda. at einnhvernn veg sceri or. en fire þvi at nu er friðr oc grið sett við iarll oc Vestrgauta er her ero næstir. þa þyccir monnom sa costr nv hellzt til at þer sendit menn til Svía konungs at biöða sætt af yðarri hendi. oc monv margir menn vel undir þat standa. þeir er með Svía konungi ero. þvi at þat er hvarratveggio gagn þeirra er londin byggva beði her oc þar. At røþu Biarnar gærdv menn goðan rom. þa mælti konungr. Rað þetta Biornn er þv hefir her upp boreð. þa er þat macligast at þu hafir fire þer gært. oc scalltu fara þessa sendifor. niottv ef vel er raðit. en ef mannhasci geriz af þa velldr þu miclo sialfr um. Er þat oc þin þionosta at tala i fiolmenni þat er ec vil mæla lata. þa stoð konungr upp oc gek til kirkio. let syngia ser hamesso. gecc siðan til borða. Vm daginn mælti Hialti til Biarnar. Hvi ertu ucatr maðr. ertu siucr eða reiðr manni nockorvm. Biornn segir Hialta røður þeirra konungs. oc sagði þetta forsending. Hialti svarar. Sva er konungom at fylgia. at þeir menn hafa metnat mikinn oc ero framarr virðir en aðrir menn. en opt verða þeir i lifs hasca. oc verðr hvarvtveggia at kunna. Mikit¹ ma konungs gøfa. nv man frani mikill faz i ferðinni ef vel tecz. Biornn mælti. Allauðvelliga tecr þu a um ferðina. mantv fara vilia með mer. þvi at konungr mælti at ec scylda sveitvnga mina hafa með mer i ferðina. Hialti svarar. Fara scal ec at visv ef þu villt. þvi at vannfennginn man mer þyccia sessunautrinn annarr ef við sciliom.

Frá Birni stillara.

52. Fam daugum siðarr þa er Olafr konungr var a stefno. com þar Biornn oc þeir .xii. saman. hann sagði konungi at þeir voro þa þunir at fara sendiforna. oc hestar þeirra stoðv uti með sauðlum. vil

¹) r. f. Makit

ec nu vita segir Biornn. með hveriom orindum ver scolum fara eða hver rað þu leggð fire oss. Konungr svarar. Þer scoloð bera Svía konungi þau min orð. at ec vil frið setia millom landa varra til þeirra tacmarca sem Olaf Tryggva son hafði fyr mer. oc se þat bundit fastmglom at hvarigir gangi þar um fram. en um manna lat þess þarf eigi at geta ef settir scolo vera. þvi at Svía konungr fær oss eigi með fe bœtt þann mannscaða er ver hofum fengit af honom. þa stoð konungr upp oc gecc ut með Birni. þa toc hann sverð buit oc selldi Birni oc fingrgull. Sverð þetta sagði hann gef ec þer. þat gaf mer i sumar Raugnvalldr iarll. til hans scolo þer fara oc bera honom þau min orð. at hann leggi til rað oc sinn styrc at þu comir fram eyrindum. þycci mer þa vel syslat ef þu heyrir orð Svía konungs. oc segi hann annathvart ia eða ni. En fingrgull þetta færðv Raugnvalldi iarli. þessar iartegnir man hann kenna. Hialti gek at konunginom oc kvaddi hann. oc þurfum ver konungr þess mioc at þu leggir hamingio þina a þessa for. oc bað þa heila hittaz. Konungr spurði hvert hann scylldi fara. Með Birni sagði hann. Konungr svarar. Bœta man þat þeirra ferð¹ at þu farir með þeim. þvi at þu hefir opt reyndr verit at hamingio. vittv þat vist at ec scal allan hu(g) a leggja ef þat veqr nockot. oc til leggja með þer mina hamingio oc sva ollom yðr. Þeir Biornn riðv a braut leið sina oc coma til hirðar Raugnvallz iarls. var þeim þar vel fagnat. Biornn var frøgr maðr oc morgum monnom cunnr beði at syn oc mali. þeim ollom er set hofdv Olaf konung. þvi at Biornn stoð upp a hverio þingi oc talaði a hverio þingi konungs orindi. Jngibiorg kona iarls gek at Hialta oc hvarf til hans. hon kendi hann. þvi at hon var þa með Olafi konungi Tryggva syni brøðr sinom. er Hiallti var þar. oc talði Hiallti frøndsemi milli konungs oc Vilborgar kono Hialta. þeir voro brøðr synir Vikingacara lennz mannz Eiricr bioðascalli faðir Astridar moðvr Olafs konungs oc Bauðvarr faðir Alosar moðvr Gizvrrar hvita soður Vilborgar. oc voro þeir þar i godum fagnaði. Einn dag gengu þeir Biornn a tal við iarlinn oc þau Jngibiorg. þa berr Biornn upp orindi sin oc synir iartegnir. Jarll svarar. Hvat hefir þic Biornn þess hent. er² konungr vill dauða þinn. er þer at siðr fert með þessi orðsendingu. at ec hygg at engi man sa vera er þessum orðum mglir fyrir Svía konungi at refsingalaust comiz a braut. miclo er Olaf Svía konungr maðr scapstørrer helldr en firo hanum sialfum megi þer røður hafa er honom se i moti scapi. þa svarar Biornn. Engir lutir hafa þeir at boreit mer til handa. er Olaf konungr hafi mer reiz um. en morg er su raðagørð hans beði fire

¹) r. f. ferð   ²) r. f. en

sialfum ser oc monnom sinum. er hetting man i þyccia hvernig tecz þeim monnom er allhræðnir ero. en oll rað hafa honom en(n) til hamingio snuiz. oc ventum ver at sva scal enn fara. Nu er yðr iarll þat satt at segia. at ec man fara a fund Svía konungs. oc eigi fyrr apr hverfa en ec hefi hann heyra latit aull þau orð er Olafr konungr bauð mer at flytia til eyrna honom. nema mer banni hel. eða sia ec hestir sva at ec mega eigi fram coma. sva man ec gera hvart sem þer vilit noccornn hug a leggja. orðsending konungs eða øngan. þa mælti Jngibiorg. Sciott man ec birta minn hug. at ec vil iarll at þer leggit a allan hug at stoda orðsending Olafs konungs sva at þetta ørendi komiz fram við Svía konung. hverngi veg sem hann vill svara. þott þar liggi við reidi Svía konungs eða aull eignn var oc riki. þa vil ec miclo helldr til þess hetta. en hitt spyriz at þu leggit undir havfuð orðsending Olafs konungs fyr hræzlu sakir við Svía konung. hefir þu til þess burði oc frendastyrz oc alla atferð at vera sva frials her i Sviavelli at mæla mal þitt. þat er vel samir oc ollom man þyccia aheyrilict. hvart sem a lyða margir eða faer ricir eða uricir. oc þott sialfr konungr heyre a. Jarll svarar. Ecki er þat blint hvers þu eggjar. nu ma vera at þu raðir þessv at ec heita konungs monnom þvi at fylgia þeim. sva at þeir nai at flytia erendi sin fire Svía konungi hvart er honom licar þat vel eða illa. en minom raðum vil ec fram fara hvert tilstilli hafa scal. en ecki vil ec laupa eptir akafa Biarnar eða annars mannz um sva mikit vandamal. Vil ec at þeir dveliz með mer til þeirrar stundar er mer þyccir nockoro licligast at framkvæmð megi verða at þessv erindi. En er iarll hafði þvi upp lokit at hann myndi fylgia þeim at þesso mali oc leggja til þess sinn styrz. þa þaccaði Biornn honom vel. oc qvað hans raðom vilia fram fara. Dvolþuz þeir Biornn þar með iarlinom mioc langa rið. Jngibiorg var forkunnar vel til þeirra. røddi Biornn fyr henne um sitt mal. oc þotti þat illa er dveliaz scyldi sva lengi ferðin. þau Hialti røddu þetta opt aull saman. þa mælti Hialti. Ec man fara til konungs ef þit vilit. em ec ecki norenn maðr. mono Sviar mer engar sácir gefa. ec hefi spurt at með Svía konungi ero islenzcir menn i goðv ifirleti kunningiar minir scald konungsens Gitzvrr svartu oc Ottar svartu. man ec þa forvitnaz hvers ec verða varr af Svía konungi. hvart þetta mal man sva uvent sem nu er latit eða ero þar nockor onnor efni i. man ec finna mer til ørenda slict er mer þyccir fallit. þetta þotti Jngibiorgu oc Birni et mesta sniallræði. oc røða þau þetta með ser til staðfestu. Byr þa Jngibiorg ferð Hialta. oc fecc honom .ii. menn gauzca. oc bauð þeim sva at þeir scyldo honom fylgia oc vera hlyðnir beði um þionostu

oc sva ef hann vildi senda þa. Jngibiorg fecc honom til scotsilfrs .xx. mercr vegnar. hon sendi orð oc iartegnir með honom til Jngigerðar dottor Olafs konungs. at hon scyldi leggja allan hug a um hans mal. hvers sem hann kynni hana at krefia at nauðsyniom. for Hialti þegar er hann var buen(n). En er hann com til Olafs konungs. þa fann hann þa(r) bratt scaldin Gitzur oc Ottar. oc urðu þeir honom allfegnir oc gengu þegar með honom fyr konung. oc saugðu þeir honom at sa maðr var þar cominn. er samlendr var við þa oc mestr maðr at virðingo a því landi. oc baðu konung at hann scyldi honom vel fagna. Konungr hað þa hafa Hialta i sveit með ser oc hans foronauta. En er Hialti hafði þar dvalz noccora hrið oc gørt ser menn kunna þa uirðiz hann hveriom manni vel. Scaldin voro opt fire konungi. voro þeir menn maldiarfir. sato þeir opt um daga fram fyrir haseti. oc Hialti með þeim. virðo þeir hann mest i ollo. Gørðiz hann þa oc konungi malkunnigr. var konungr við hann malretinn oc spurði tíðinda af Jslandi.

Fra Sigvati scald.

53. Þat hafði verit aðr Biornn for heiman at Biornn hafði beðit Sighvat til farar með ser. hann var þa með Olafi konungi. en til þeirrar farar voro menn ecki fusir. þar var vingott með þeim Birni oc Sighvati. hann qvað.

Att hefi ec gott við goða
grams stallara alla
aðr þa er ossom drotni
ogndiarfs fyr kne hvarfa.

Biornn fasta opt at arna
is fyrir mer af visa
goðs meguð gott of raða
gunnriodr því at vel kunnvt.

Enn er þeir riðu upp a Gautland qvað Sigvatr visor þessar.

Katr var ec opt þa er uti
aurðict veðr a fiordum
visa segl i vasi
vindblasit scof strindar.
hestr oð kafs at kostum.
kilir ristu haf lista
ut þa er eisa letom
undan sceiðr at sundi.

Snialliz letom scip scolla
scioldungs við ey tioldut
fyrir ageto uti
aundart sumar landi.
en i haust er hestar
hugþorna a mo sporna
te ec ymisar eckiom
þbir hlyte at riða.

En er þeir riðu upp um Gautland sið um aptaninn. þa qvað Sigvatr.

Jor renn aptanscero
allsvangr gautor langar
voll kna hofr til hallar
hofum liün dag slita.

nu er þat er blacer of becci
berr mic Daunum ferri
facr laust drenga i dici
dagr metaz nu foti.

þa riðu þeir i kaupstaðinn i Scaurom oc fram um stretit at garþi iarl's. þa qvað hann.

Vt muno eckior lita	keyrom bross sva at heyri
allsnuðula pruðar	harða langt or garði
fiöð sia reyc hvar riðom	hesta ras or husum
Raugnvallz i by gognum	bugavinn conan innan.

Fra Hiallta.

54. Einnhvernn dag gec Hialti fyr konung oc scaldin með honom. þa toc Hialti til mals. Sva er konungr sem yðr er nu kunnict. at ec em her cominn a yðarnn fund. oc hefi ec farit langa leið oc torsotta. En siðan er ec com yfir hafit oc ec spurða til tignar yðarrar. þa þotti mer ufrollicet at fara sva aptr at eigi hefða ec set yðr oc vegsemð yðra. En þat ero laug milli Jslanz oc Noregs. at islenzcir menn er þeir coma i Noreg gialda þar landaura. en er ec com ifir haf. þa toc ec við landaurum allra þeirra er minir scipverar voro. en fyr þvi at ec veit at þat er rettast at þer eigut þat velldi er i Noregi er. þa for ec a yðarnn fund at sora yðr landaurana. syndi konunginon silfrit oc helli i scavt Gizuri svarta .x. morcum silfrs. Konungr mælti. Faer hafa oss slict ført um hrið i Noregi. vil ec Hialti kunna yðr þaucc oc aufusv fyr þat er þer hafit sva micla stund a lagt at sora oss landaurana helldr en giallda uvinom varum. en þo vil ec at fe þetta þiggir þu nv at mer oc með vinattu vara. Hialti þaccaði konungi með morgum orðom. Þaðan af com Hialti i enn mesta kerleic við konung oc var opt a tali við hann. þotti konungi sem var at hann var maðr forvitri oc orðsniallr. Hialti segir þeim Gizuri oc Ottari. at hann er sendr með iartegnom til trauz oc vinattv til Jngigerðar konungs dottor. oc biðr at þeir scyldu koma honom til mals við hana. þeir segia ser litið fire þvi. oc ganga einn dag til husa hennar. Hon fagnaði vel scaldvnom þvi at henne voro þeir kvnner. Hialti bar henne qvediu Jngibiargar kono iarl'sins. oc sagði at hon hafði sent hann þangat til travz oc vinattv. oc bar fram iartegnir. Konungs dottir toc þvi vel oc qvað honom heimila scylldo sina vinattv. satv þeir þar lengi dags oc druccu. Spurði konungs dottir Hialta margra tiðinda. oc bað Hialta opt þar coma til tals við sic. Hann gerði sva. com þar optliga oc talaði við konungs dottur. Hann sagði henne þa af trvnaði fra ferð þeirra Biarnar. oc spyrr hana hvat hon hyggv hvernig Svja konungr man taca þeim malom at sætt vere gør milli þeirra konunga. Konungs dottir svarar. kvaz hyggia at þess mondi ecki leita þurfa at konungr mondi sætt gera vilia við Olaf digra. sagði at konungr var sva reiðr orþinn Olafi at eigi matti

hann heyra at hann vøre nefndr. þat var einn dag at Hialti sat fyr konungi oc talaði við hann. var þa konungr allkatr oc druckinn mioc. þa mælti Hialti til konungs. Allmicla tign ma her sia margsconar. oc er þat mer at syn orðit er ec hefi opt heyrt fra sagt. at engi konungr er iafngaufugr a Norðrlaund sem þu. Allmikill harmr er þat er ver eigum sva langt hingat at sokia oc sva meinført fyrst hafs megin mikit. en þa ecki friðsamt at fara um Noreg þeim monnom er hingat vilia sokia með vinattv. eða hvart leita menn ecki við at bera (sattmal) a meðal yðar Olafs digra. Mioc heyrða ec þat røtt¹ i Noregi oc sva i vestra Gautlandi. at allir mvndo þess fusir vera at friðr yrði. oc þat var mer sagt með sannindom fra orðum Noregs konungs at hann vøre suss at settaz við yðr. oc veit ec at þat mán til bera. at hann man sia þat at hann hefir miclo minna asla en þer hafit. Sva var þat mællt oc at hann etlaði at biðia Jngigerðar dottor þinnar. oc er slict oc vęnst til heilla satta. oc er hann ena mesti merkismaðr at því er ec heyrða rettorða menn um røða. þa svarar konungr. Ecki scaltu męla slict Hialti. en eigi vil ec fyrkunna þic þessa orða. því at þu veizt eigi hvat varaz scal. Ecki scal þann enn digra her konung kalla i minni hirð. oc er til hans miclo minna scot en margir lata yfir. oc man þer sva þyccia sem ec segi þer. at su meggð ma ecki maclig vera. því at ec em enn .x. konungr at Uppsaulum sva at (hverr) hefir eptir annan² tekit varra fręnda oc verit einvallskonungr ifir Sviavelli oc morgum auðrum storum laundum. oc verit allir yfirkonungar annarra konunga a Norðrlavndum. En i Noregi er litil byggð oc þo sundrlaus. hafa þar verit smakonungar. en Haralldr enn harfagri var mestr maðr i því landi. oc atti hann scipti við fylkiskonunga oc braut þa undir sec. kunni hann ser þann hagnat at girnaz ecki Svía konungs velldi. letv Svía konungar hann fire því sitia i friði. oc enn var þat til at frensemi var meðal þeirra. En þa er Hacon Aðalsteins fostri var i Noregi. þa sat hann i friði þar til er hann heriaði i Gautland oc i Danmorc. en síðan var eldr floccr a hendr honom oc var hann felldr fra landi. Gunnhilldar synir voro oc af lifi tecnir. þegar er þeir gerðuz uhlyðnir Dæna konungi. lagði Haralldr Gorms son Noreg við sitt riki oc scattgilldi. oc þotti oss þo Haralldr konungr Gorms son vera myclo minni maðr fire ser en Uppsala konungar. því at Styrbiornn frendi varr kugaði hann oc gærðiz Haralldr hans maðr. en Eiricr enn sigrsęli faðir minn steig þo ifir haufuð Styrbirni. þa er þeir reyndo sin i milli. En er Olafr Tryggva son com i Noreg oc kallaðiz konungr. þa leto ver honom þat eigi hlyða. foro

¹) r. f. røtt ²) r. f. annat

ver Sveinn Dana konungr til oc tocom hann af lifi. Nu hefi ec eignaz Noreg. oc eigi með minna ríki en þu mattir heyra. oc eigi verr at comiz en ec hefi sott með orrostu oc sigrat þann konung er aðr røð fyrir. Mattu etla vitr maðr at þat man fiarri fara at ec lata laust þat ríki fire þeim enom digra manni. oc er þat undarlect er hann man eigi þat. er hann com navþuligast ut or Leginom þa er ver hoðum hann her inni byrgt. hygg ec at honom vere þa ann(a)t i hug ef hann comiz með fiarvi i braut. en þat at hallda optarr deilo við oss Sviana. Nv scaltu Hialti hafa eigi optarr i mvnni þessa røðv fyr mer. Hialta þotti vvent a horfa at konungr myndi vilia til hlyða setta umleitunar. hann helli þa oc toc aðra røðu.

Fra Hialta.

55. Noccoro siðarr þa er Hialti var a tali við Jngigerði konungs dottur sagði hann henu alla røðv þeirra konungs. hon qvað ser slicra svara van af konungi. Hialti bað hana leggja orð nockor til við konung. oc qvað þat hell(z)t tæia myndo. Hon qvað konung ecki myndo a hlyða hvat sem hon mælti. en um ma ec røða sagði hon ef þu vill. Hialti qvað þess þance kunna. Jngigerðr konungs dottir var a tali við Olaf konung foður sinn einnhvernn dag. en er hon fann at konungi var scaplett. þa mælti hon. Hveria etlan hefir þu a um deilo yckra Olafs digra. margir menn kera nu þat vandreði. kallaz sumir hafa latit se sumir frendr fyr Norðmonnom. en allir friðland. oc er ongum yðrom manni kvemt i Noreg at sva buno. var þat mioc vsynio er þer kolloðut til rikis i Noregi. er land þat fatect oc illt yfirfarar en folc otruggt. vilia menn þar i landi hvernn annarra helldr konung en þic. Nu ef ec scylda raða. myndir þu lata vera kyrt at kalla til Noregs. en briotaz helldr i Austrveg til rikis þess er att haufðv enir fyrri Svía konungar. oc nv fyr scomuno lagði undir sec Styrbiornn frendi varr. en lata Olaf digra hafa frenleifð sina oc gera sett við hann. Konungr svarar reiðvliga. þat er þitt rað Jngigerðr at ec lata af rici i Noregi oc gipta þic Olafi digra. nei segir hann annat scal fyrr. helldr man hitt at i vetr a Uppsalapingi at ec scal göra bert fyr aullom Svíom. at almenningr scal uti at liði aðr en isa taci af votnom. scal ec fara i Noreg oc eyða land þat oddi oc eggio oc brenna allt oc giallda þeim sva utrvleic sinn. Varð (konungr) þa sva oðr at hon matti øngu orði svara. gecc hon þa a braut. Hialti hellt vorð á oc gecc þegar at finna hana. spyrr hann þa hvert ørendi hennar varð til konungs. Hon segir at sva for sem hon gat til. at engum orðum matti við konunginn koma oc hann heitaðiz i mot. oc bað hon

Hialta all dri geta þessa mals fyrir konungi. Jngigerðr oc Hialti þa er þau tauloðv röddv optliga um Olaf digra. sagði Hialti henne opt fra konunginom oc hattom hans oc lofaði sem hann kunní. oc var þat oc sannast fra at segia. hon let ser þat vel sciliaz. Oc ena eitt sinn er þau tauloðv þetta mælti Hialti. Hvert scal ec konungs dottir mæla þat fyrir þer er mer byr i scapi. Meldv segir hon sva at ec heyra ein. þa mælti Hialti. Hvernig mondir þu svara ef Olaf Noregs konungr sendi menn til þin með þeim erendum at biðia þin. Hon roðnaði oc svaraði ubratt oc þo stillilega. Ecki hefi ec hugfest fyrir mer svor um þat. þvi at ec ellag at ec mona eigi þurfa til at taca þeirra svara. enn ef Olaf er sva at ser gerr um alla lute sem þu segir fra honom. þa monda ec eigi kunna at øscia¹ annan veg minn mann. ef eigi er þat at er munit helldr holi gillt hafa i marga staði. Hialti segir at engan lut hafði hann betr latet um konunginn en var. þau röddv þetta sin i milli mioc optliga. Jngigerðr bað Hialta varaz at mæla þetta fyrir avðrom monnom. fyrir þa soc at konungr man verða þer reiðr. ef hann verðr þessa viss. Hann sagði þetta scaldonum Gizvri oc Ottari. þeir koðv þat vera et mesta happarað ef framgengt mælti verða. Ottarr var maðr maldiarfr oc havðbingiakerr. com hann bratt at þesso mali við konungs dottvr oc talði upp fire henne slict sem Hialti um mannkosti konungsins. röddv þau Hialti opt aull saman um þetta. En er Hialti var sannfroðr at orðinn um ørendisloc sin. þa sendi hann braut ena gautzco menn er honom hoðv þangat fylgt. let þa fara aprt til iarls með brefum þeim er Jngigerðr konungs dottir oc þa(u) Hialti sendv iarli oc Jngibiorgu. Hialti let coma veðr a þav um röður þer er hann hafði upp hafit við Jngigerði oc sva um svavr hennar. como sendimenn til iarls noccoro fyrir iol.

Fra Olafi konungi.

56. þa er Olaf konungr hafði sent þa Biornn austr a Gauiland. þa sendi hann aðra menn til Upplanda með þeim erendum at boða veitzlor fire sor. oc etlaði hann at fara þann vetr at veitzlom yfir Upplond. [þvi at þat hafði verit siðr enna fyrri konunga at fara at veitzlom yfir Upplond² inn þridia hvern vetr. hof hann ferðina um haustit or Borg. for fyrst um Vingulmore. hann hattaði sva ferðinne at hann toc veitzlor upp i nand marchbygdum. oc stefndi til sin³ ollom bygðparmonnom oc þeim ollom vendiligaz er first bygðo meginheroðom. hann rannsacaði at um cristnihalld manna. oc þar er honom

¹) r. f. øyscia ²) [mgl. Cod. ³) r. f. syn

þotti abota vant. kendi hann þeim rétta síðu. oc lagði sva mikít við ef nockorir væri þeir er eigi vildi af lata heiðnenni. at svma rac hann braut or landi. suma let hann hamla at hondom eða fotom eða stinga augo ut. suma let hann hengia eða hauggva. en engi let hann uhengndan þann er eigi villdi guði þiona. For hann sva allt um þat fylki. íafnt hegndi hann rician sem urica. Hann fecc þeim kennimenn. oc setti þa sva þyct i herodóm sem hann sa at bezt bar. Með þessom hetti for hann um þetta fylki. Hann hafði .ccc. vigrá manna þa er hann for upp a Raumaríki. honom fannz þat bratt at cristnihalldit var því minna er hann sotti meirr a landit upp. hann hellt þo eno¹ sama fram. oc snęri ollom lyd a rétta trv. en veitti storar refsingar þeim er eigi vildv lyða hans orðum. En er þat spurði konungr sa er þar reð fire Raumaríci. þa þotti þonom geraz mikít vannmęli. því at hvernn dag como til hans margir menn er slict kerðv fyr honom. sumir rikir en sumir uríkir. Konungrinn toc þat rað at hann for upp a Heiðmorc a fund Hręrex konungs. því at hann var þeirra konunga vitrastr. En er konungar toco tal sin i milli þa com þat asamt at senda orð Guðreði konungi norðr i Dala oc sva a Haðaland til þess konungs er þar var oc biðia þa þar coma á Heiðmorc til fundar við þa Hręrec konunga. Þeir laugðuz² eigi ferðina undir haufuð. oc hittvz þeir .v. konungar a Heiðmorc þar sem heitir a Ringisacri. Hringr var þar enn fimte konungr broðir Hręrecs konungs. þeir konungarnir ganga fyrst einir saman a tal. Toc þa fyrst til orða sa konungr er cominn var af Ravmaríci oc segir fra ferð Olafs digra oc þeim ufriði er hann gærði beði i manna³ ástaucum oc manna meizlom. svma rac hann or landi. en toc upp fe fyr aullum þeim er nockot męlto i moti honom. en for með her mannz. en ecki með því siolmenni sem log voro til. hann sagði oc at fyr þeim ufriði qvaz hann hafa [þangat flyit. qvað oc marga aðra rikismenn hafa⁴ flyit oðol sin af Raumaríki. en þo at nv se þetta vendreði oss nest. þa man scamt til at er mvnot fire sliço eiga at sitia. oc er nv fyr því bazt at ver raðim um allir samt hvert rað upp scal taca. En er hann lavc sinne røðu. þa vicu konungar þar til svvara sem Hręrecr var. Hann męllti. Nu er fram comit þat er mic grunaði at vera myndi. þa er ver attum stefno a Haðalandi. oc þer varvt allir acafir at ver scyldum Olaf hafia upp ifir haufuð oss. at hann myndi verða oss harðr i hornn at taca þegar er hann hefði einvalld ifir landi. Nv ero .ij. costir fire hendi. sa annarr at ver farem allir a fund hans oc latem hann scera oc scapa allt var i milli.

¹) r. f. ena ²) r. f. laugðiz ³) misse tilf. Cod.; men Ordet er senere overstrøget. ⁴) [mgl. Cod.

oc etla ec oss þann beztan af at taca. en sa er annarr at risa nu i moti meðan hann hefir eigi viðara ifir landit faret. en þott hann hafi .ccc. manna eða flogur. þa er oss þat ecki ofresli liðs ef ver verðum allir at eino raði. en optast sigraz þeim verr er fleire ero saman iafnricir helldr en hinom er einn er oddvite fire liðino. oc er þat mitt rað helldr at hætta eigi til þess at etia hamingio við Olaf Harallz son. En eptir þat talaði þar hverr konunga slict er syndiz. lauttv sumir en sumir fystu. oc varð engi orscurðr raþinn. tavlðv þeir a hvarvtveggia syna annmarca. þa toc til orða Guðrøðr Dala konungr oc mælti sva.

Tala Guðrøðar.

57. Undarlect þicci mer er þer vefit sva mioc orscurði um þetta mal. oc ero þer gagnhræddir mioc við Olaf. Ver erom her .v. konungar. oc er engi varr verr gtborenn helldr en Olaf. nv veittvm ver honom styrc til at beriaz við Svein iarll. oc hefir hann með varum afla eignaz land þetta. en ef hann vill nv fymuna hveriom varom þess ens lilla rikis er ver hafum aðr haft. oc veita oss pyndingar oc kugan. þa kann ec þat fra mer at segia at ec vil fōraz undan þrēlcān hans. oc calla ec þann yðarnn ecki at mann vera. er nackvat gðraz i þvi at ver takim hann af lifdaugum ef hann ferr i hendr oss upp hingat a Heiðmorc. fire þvi at þat er yðr at segia. at alldri strycum ver frialst hofuð meðan Olaf er a lifi. En eptir eggian þessa snua þeir allir at þvi raði. þa mælti Hrøreocr. Sva liz mer um raðagørð þessa sem ver munim þurfa ramliga at gera samband vart. at engi sciopliz i einurðinni við annan. Nv ellit er at þa er Olaf cōmr hingat a Heiðmorc. at veita honom her atgongu at akveðinne stefno. þa vil ec eigi þenna trunat undir yðr eiga. at þer set þa sumir norðr i Daulum en sumir ut a Heiðmorc. vil ec ef þetta rað scal staðfesta með oss at ver sem asamt dag oc nott þar til er þetta rað verðr framgengt. þesso iata konungar oc fara þa allir samt. þeir lata bua veitzlo fire ser a Ringisakri oc drecca þar hvirfing. en gera niosnir fra ser ut a Raumariki. lata þegar aðra niosnarmenn ut fara er aðrir snuaz apr. sva at þeir vito dag oc nott hvat titt er um ferð Olafs konungs eða um fiolmenni hans. Olaf konungr for utan ün Raumariki at veizlom. oc allt með þvilicom hette sem fyrr var sagt. En er veizlor endvz eigi fire fiolmennis sacir. þa let hann þar bōnðr til leggja at avca veitzlornar er honom þotti nauðsyn til bera at dveliaz. en sumstaðar dvalðiz hann scemr en etlat var. oc varð ferð hans sciotari en akveðit var upp til vazins. En er konungar haufðu þetta

rað staðfest sin i milli. þá senda þeir orð oc stefna til sin lendum monnom oc ricom buondom or ollom þeim fylkiom. en er þeir menn koma þar. þá eigo konungar stefnu við þá eina saman oc gera fyr þeim bert þetta rað. oc kveða a stefnodag ner sia etlan scal framkvæmd verða. a þat kveða þeir at hverr þeirra konunga scylldi hafa .ccc. manna. Senda þeir þá aptr ena lendo mennina til þess at þeir scylldi liði samna oc coma til motz við konunga þar sem akveðit var.

Fra því er Olafr toc konunga.

58. Sia raðagerð licaði flestom monnom vel. en þo var sem mælt er at hverr a vin með ovinom. A þeirri stefno var Ketill af Ringunesi. en er hann com heim um kveldit þá mataðiz hann at nattverði. en síðan klediz hann oc huscarlar hans oc for ofan til vaz. toco þar carfann er Ketill atti er Olafr konungr hafði gefit honom. setto fra scipit. var þar i naustino allr reiðinn. taca þá oc scipaz við arar oc roa ut eptir vatni. Ketill hafði .xl. manna alla vel vapnaða. þeir como um dagenn sneuma ut til vatzenda. for þá Ketill með .xx. menn. en let aðra .xx. eptir at geta scips. Olafr konungr var þá a Eiði a ofanverðv Raumariki. Ketill com þar þá er konungr gek fra otto-song. fagnaði hann Catli vel. Ketill segir at hann vill tala við konung sciott. þeir ganga a tal .ii. saman. þá segir Ketill konungi hver rað konungarnir hafa með hondum oc alla tiletlan þá er hann var viss orðinn. En er konungr var þess varr orðinn þá kallar hann menn til sin. sendir suma i bygdina. bað þá stefna til sin reiðsciotum. svma sendi hann upp til vatzins at taca roðrarscip þau er þeir fengi. oc hafa i moti ser. en hann gek þá til kirkio oc let syngia ser messo. gek síðan þegar til borða. Oc er konungr hafði mataz. bioz hann sem scyndiligaz oc for upp til vazins. como þar scip i moti honom. steig hann þá sialfr a carfann oc með honom menn sva margir sem karfann toc við. en hverr annarra toc þar ser scip sem hellzt fek. oc um kveldit er a leið letu þeir fra landi. logn var veðrs. þeir rero upp eptir vatnino um nollina. konungrinn hafði ner .ccc. manna. Fyrr en dagadi com hann upp til Ringisacrs. urðv varðmenn eigi fyrr viðr varir en liðit com upp til þojarins. þeir Ketill visso gorva i hveriom herbergiom konungar svafv. let konungr taca þau oll herbergi oc geta at engi maðr comiz a braut. biðv sva lysingar. Konungarnir hoðv eigi liðskost til varnar. oc voro þeir allir hondum tecnir oc leiddir fyr konung. Hrørecr konungr var maðr forvitri oc harðraðr. þotti Olafi konungi hann utrvligr þott hann gærði nackvara seft við hann.

hann let blinda Hrørec konung baðum augom oc hafði með ser. en hann let scera tungu or Guðrøði Dala konungi. en Hring oc aðra .ii. let hann sveria ser eiða at þeir scyldo fara brant or Noregi oc coma alldregi apr. en lenda menn eða bændr þa er sannir varo at þessum svicrøðum. rac. hann suma or landi. sumir varv meiddir. af sumuin toc hann settir. Fra þessv segir Ottarr svarti.

Lytandi hefir liota
lænzræðvndum branda
vmtillingar allar
iflafolliz of golldit.
hafa leztv heizca iosfra
herscordandi forþum
mundangs laun þa er meinom
mçtr gramr við þic sçttv.

Brant haft hauðvar þreytir
branda rioðr or landi
meirr fannz þinu en þeirra
þreer daglinga recna.
stok sem þioð of þeccir
þer er hverr konungr ferri
hestuð ier en eptir
orðreyr þess er sat norþarst.

Nu røðr þu sire þeirri
þic remmer guð miclo
follid er forðom helldv
þim bragningar gagni.
breið er austr til Eiða
çtlaund und þer gavndlar
engr sat ellda þreyngvir
aðr at slico laði.

Olafr konungr lagði þa undir sic þat riki er þessir .v. konungar hauðu att. toc þa gislar af lendum monnom o(c) buondom. hann toc veizlogiollid norðan or Daulom oc viða um Heiðmorc. oc sneri þa ut apr a Raumariki. oc þa vestr a Haðaland. þann vetr andaðiz Sigurðr syr magt. hans. þa sneri Olafr konungr a Hringariki. oc gærði Asta moðir hans veizlo micla moti honom. bar þa Olafr einn konungs nafn i Noregi.

Fra Olafi konungi.

59. Sva er sagt at Olafr konungr var a veizlonni með Asto moðor sinni at hon leiddi fram bornn sin oc syndi honom. Konungrinn setti a kne ser Gutthorm broðor sinn en a annat kne Halfdan broðor sinn. konungrinn sa a sveinana. þa yglidiz hann oc leit reiðvliga til þeirra. þa glupnvðv sveinarnir. þa bar Asta til hans enn yngsta son siun er Haralldr het. þa var hann þrevetr. konungrinn yglidiz a hann. en sveinninn sa upp i moti honom. þa toc konungrinn i har sveininom oc kipði. Sveinninn toc upp i kanp konunginom oc hnyçði. þa mçlti konungr. Hefuisamr mantv siðarr frendi. Annan dag reikaði konungr uti um boinn oc Asta með honom moðir hans. þa gengu þau at tiornn nackvarri. þar varv þa sveinarnir synir Asto oc lecu

ser Gutthormr oc Halfdan. þar varo gervir þeir oc cornnhlauðvr storar. naut morg oc sauðir. þat var leicr þeirra. Scamt þaðan fra við tiornina hia leirvic nackvarri var Haralldr oc hafði þar trespano oc slutv þeir þar við land margir. Konungrinn spurði hann hvat þat scyldi. hann qvað þat vera herscip sin. Hlo konungr oc mælti. Vera kann frendi at þar comi at þu rapir fire scipunom. Þa callaði konungr þangat Halfdan oc Gutthorm. þa spurði hann Gutthorm. Hvat villtu flest eiga frendi. Acra segir hann. Konungrinn mælti. Hverso víða acra myndir þu eiga vilia. Hann svarar. þat villda ec at nesit þetta vere allt sait hvert sumar er ut gengr i vatnit. en þar stodo .x. þeir. Konungr sagði. Kornn mælti þar mikit a standa. Þa spurði hann Halfdan. hvat hann villdi flest eiga. Kyr segir hann. Konungr spyrr. Hverso margar kyr villdir þu eiga. Halfdan svarar. þa er þer fœri til vaz scyldv þer standa sem þycz vnhverfis vatnit. Konungr mælti. Bu stor villdit it eiga. þat er glicr feðr yccrom. Þa spyrr konungr Haralld. Hvat villtv flest eiga. Hann svarar. Huscarla segir hann. Konungr mælti. Hversv margu villdv þa eiga. Hann svarar. þat villda ec at þeir eti at einu mali kyr Halfdanar broðor mins. Konungr hlo at oc mælti til Asto. Her mantv konungr upp fœða modir. Eigi er þa getit fleire orða þeirra.

(Fra lanzdeild i Sviðioð).

60. J Sviðioðv var þat fornn lanz siðr meðan heiðni var þar at haufuðblot scyldi vera at Uppsavlum at goe. scyldi þa blota til friðar oc til sigrs konungi sinom. oc scyldo menn þangat sœkia um allt Svíavelli. scyldv þar þa vera oc þing allra manna i Sviðioð. þar var oc þa marcaðr oc caupstefna oc stoð vicv. En er cristni var i Sviðioð. þa hellzc þar þo laugðing oc marcaðr. en nv siðan er cristnin var alsíða i Sviðioð. en konungar afrœðvz at sitia at Upplausum. þa var fœrðr marcaðrinn oc hafðr kyndilmesso oc hefir þat halldiz alla stund siðan. oc er nu hafðr eigi meire en stendr .iii. daga. Enn er þar þing Svía. oc sœkia þeir þa til um allt land. Svía velli liggr i morgum lutum. einn lutr er vestra Gautland oc Vermaland oc Markir oc þat er þar liggr til. oc er þat sva mikit riki at undir þeim byscupi er þar er isir ero .xi. hvndrvð kircna. Annarr luti lanz er eystra Gautland. þat er nv annarr byscopdomr. þar fylgir nv Gotland oc Eyland. oc er þat allt saman myclo meira byscupvelli. J Sviðioð sialfri er einn luti lanz er heitir Svðrmannaland. þat er einn byscopdomr. þa heitir Vestmannaland eða Fiaðrundaland. þat er einn byscopdomr. þa heitir Tiundaland enn .iii. lutr Sviðioðar. þa heitir enn siorði

lutr Attandaland. þa er enn fimte Sialand oc þat er þar liggr til. þat liggr et eystra með hafino. Tiundaland er gaufgast oc bezt byggt i Svía velldi. þangat lytr allt ríkit. þar ero Uppsalar. þar er konungs stoll. oc þar er erchibyskups stoll. oc þar er við kent Uppsala auðr. sva kalla Svíar eign Svía konungs kalla Uppsala auð. J hverri þessi deild lanzins er sitt laugþing oc sin laug um marga lute. ífr hveriom laugum er laugmaðr. oc reðr hann mesto við buendr. því at þat scole laug vera sem hann reð upp kveða. Enn ef konungr eða iarll eða byscopar fara ífr land oc eigu þing við buendr. þa svarar laugmaðr af hendi buanda. en þeir fylgia honom allir sva. at varla þora ofreflismenninir at coma a þingit ef eigi losa buendr oc laugmaðr. En þar allt er laugin scilr á. þa scole aull hallaz til moz við Uppsala laug. oc aðrir laugmenn allir scole vera undirmenn þess laugmannz er a Tiundalandi er.

Fra þorgny laugmanni.

61. Þa var a Tiundalandi sa laugmaðr er þorgnyr het. faðir hans er nefndr þorgnyr þorgnys son. þeir langfedgar höfðv þar verit laugmenn ífr Tiundalandi um margra konunga eft. þorgnyr var þa gamall maðr. hann hafði um sic hirð micla. hann var callaðr vitrastr maðr i Svía velldi. hann var frendi Raugnvallz iarls oc fostrfaðir hans.

Fra Ravgnvalldi iarli.

62. Nv er þar til mals at taca er þeir menn como til Raugnvallz iarls er Jngigerðr konungs dottir oc þau Hialti haufðv sent austan. baro þeir fram sin grendi fire iarll oc fire Jngibiorg cono hans. oc saugðv þat at konungs dottir hafði opt røtt fyr Svía konungi um settir þeirra Olafs digra. oc hon var en(n) mesti vinr Olafs konungs. en Svía konungr var reiðr hvert sinne er hon gat Olafs. oc henni þotti engi van um settirnar at sva bvno. Jarll sagði Birni hvat hann hafði austan spurt. en Biorn sagði enn et sama at hann man eigi fyrr apr. hverfa en hann hittir Svía konung. oc segir at iarll hef(i)r honom því heitið at hann scal fylgia honom a fund Svía konungs. Nu liðr fram vetri- nom. en þegar a bac iolum byr iarlinn ferð sina. hann hafði .lx. manna. þar var i for Biorn stallari oc hans foronautar. for iarll austr allt i Sviðioð. En er hann sotti upp i landit þa sendi hann menn sina fram fire til Uppsala. oc sendi orð Jngigerði konungs dottor at hon scylldi fara ut a Ullarac i moti honom. þa(r) atti hon bu stor. En er konungs dottor komo orð iarlsins. þa lagðiz hon eigi ferðina undir haufuð. oc bioz hon með marga menn. Hialti rez. til farar með henne.

en aðr hann fœri a braut gecc hann fire Olaf konung oc mœlti. Sittu allra konunga heilastr. oc er þat satt at segia at ec hefi hvergi þess comit. er ec hafa slica tign set sem með þer. scal ec þat orð bera hvargi sem ec cœm siðan. Vil ec þess biðia þic konungr at þu ser vin minn. Konungr svarar. Hvi lœtr þu sva brautfusliga. hvert scalltu fara. Hialti svatar. Ec rið ut a Ullaracr með Ingigerði dottor þinne. Konungr mœlti. Far þu vel. vitr maðr ertu oc siðvgr oc cant vel vera með lignom monnom. Gecc þa Hialti braut. Ingigerðr konungs dottir reið til bus sins ut a Ullaracr. let þar bua veizlo micla moti iarlinom. Þa com iarll þar oc var honom vel fagnat. dvalþiz hann þar noccorar nœtr. tauluðv þau konungs dottir mart oc flest um þa Svía konung oc Noregs konung. segir hon iarli at henne þyccir uvent horfa um settirnar. Þa mœlir iarll. Hvernig er þer gefit frennkona um þat ef Olaf Noregs konungr biðr þin. syniz oss sem þat myni hellzt einhlitt til setta. ef mægðir þer mœlti tacaz milli þeirra konunga. en ec vil ecki með þvi ganga ef ec veit at þat er þvert fra þinom vilia. Hon svarar. Faðir minn man sia cost fire mer. en annarra minna frenda ertu sa er ec vil helzt min rað undir eiga. þau er mer þyccir miclo mali scripta. Eða hve raðlect' syniz þer þetta. Jarlinn fysti hana mioc. oc talði marga luti upp til frama um Olaf. þa er storvenligir voro. sagði henne inniliga fra þeim atburðum er þa hoðv fyr scemsto gærze. er Olaf konungr hafði hanntecna gært .v. konunga a einom morni. oc tekít þa alla af riki. en lagt þeirra eignir við sitt riki oc velldi. Mart röddv þav um þetta mal oc urðv a allar röðvr satt sin i milli. for iarll a braut er hann var at þvi buinn. for þa Hialti með honom.

Fra Ravgvalldi iarli.

63. Raugvalldr iarll com einn dag at kvelldi til bus þorgnys laugmannz. þar var bœr mikill oc storcostligr. voro þar margir menn uti. þeir favgnuðv vel iarlinom oc toco við hestvm þeirra oc reiða. Jarll gecc inn i stofuna. var þar inni fiolmenni mikit. þar sat i aunndvgi maðr gamall. engi mann hoðv þeir Biornn set iafnmikinn. sceggit var sva sitt at la i kniam honom oc breiddiz um alla bringuna. hann var venn maðr oc gaufvgligr. Jarlinn gek fire hann oc heilsaði honom. Þorgnyr fagnaði honom vel oc bað hann ganga til sētis þess er hann var vanr at sitia. iarll settiz auðrvm megin gagnvart þorgny. þeir dvolðvz þar nackvarar nœtr aðr iarll bar upp erendi sin. bað iarll þa at þeir þorgnyr scylldv ganga i malstofv. þeir Biornn foronautar gengv þangat með iarlinom. þa toc iarll til mals oc sagði fra þvi at Olaf

Noregs konungr hafði senda menn sína austr þangat til friðgörða. talaði oc um þat langt. hvert vandredði Vestrgautum var at því er ufridr var þaðan til Noregs. hann sagði oc fra því er Olafur Noregs konungr hafði þangat senda menn. oc þar voro þa sendimenn Noregs konungs. oc hann hafði þeim því oc heitit at fylgia þeim a fund Svía konungs. oc hann sagði þat at Svía konungr toc þesso mali sva þungliga. at hann let ongom manni lyða scylldo at ganga með þesso mali. Nv er sva fostri segir iarlinn at ec verð eigi einlitr at þesso mali. hefi ec síre því sult nu a þinn fund oc vetti ec þar heilla raða oc traustz þins. En er iarll hetti síno mali. þa þagði þorgnyr um hrið. enn er hann toc til mals mælti hann. Vndarliga sciptit er til. gírniz at taca tignarnafn. en kunnit yðr engi forrað eða fyrirhyggio þegar er ér comit i noccornn vanda. hvi scyldir þv eigi hyggia síre því aðr þu hetir þessi ferð. at þu hefir ecki ríki til þess at mela i mot Olafur konungi. þycci mer eigi uvirðiligra at vera i buanda tolo oc vera fríals orða sinna at mæla slict er maðr vill þott konungr se hia. Nv man ec coma til Uppsala þings oc veita þer þat lið. at þu mælr þar uhreddr síre konungi slict er þer licar. Jarll þaccaði honom vel þessi heit. oc dvalðiz hann með þorgny oc reið með honom til Uppsala þings. var þar allmíkit síolmenni. þar var Olafur konungr með hirð sína.

Fra Uppsala þingi.

64. Enn fyrsta dag er þing var sett sat Olafur konungr a stoli. oc þar hirð hans umhverfis. en annan veg a þingit sato þeir a einom stoli Ravgnvalldr iarll oc þorgnyr. oc sat þar síre þeim hirð iarlsins oc huscarla sveit þorgnys. en a bac stolinom stoð buanda mugrinn oc allt umhverfis i hring. sumir foro a hęðir eða hauga at heyra þaðan til. En er tolut voro ørendi konungs þau sem síðr var til at mæla a þingom oc því var locit. þa stoð upp Biorrn stallari hia stoli iarls oc mælti hatt. Olafur konungr sendi unic hingat þess ørendis at hann vill biða sett Svía konungi oc þat landascipti sem at fornv hefir verit milli Noregs oc Sviðioðar. Hann mælti sva hatt at Svía konungr heyrði gørla. En fyrst er Svía konungr heyrði nefndan Olafur konung. þa hugði hann at sa mondi reca vilia hans ørendi noccot. en er hann heyrði røtt um sett oc landascipti milli Sviðioðar oc Noregs. þa scildi hann af hveriom rísiom vera mynde. þa liop hann upp oc kallaði hatt at sa maðr scylldi þegia. oc kvað slict ecki tíoa mvndo. Biorrn setzc þa niðr. En er hliod fecz. þa stoð iarll upp oc mælti. hann sagði fra orðsendingu Olafs dígra oc settarboðum til Svía konungs. oc fra því at

Vestrsgautar sendv konungi aull orð til at sett scylldi vera við Noregs menn. taldi hann upp hver vandræði Vestrgautum var at missa þeirra luta allra af Noregi er þeim var arbot i. en i annan stað at sitia fire alaupum þeirra oc hernaði. ef Noregs konungr samnaði her saman oc heriaði a þa. iarll sagði at Olafr Noregs konungr hafði menn þangat sent þeirra ørenda at hann vill biðia Jngigerðar dottor hans. En er iarll hetti at tala. þa stoð upp Svía konungr. hann svarar þungliga um settina. en veitti iarlinom atolor þungar oc storar um dirfð þa er hann hafði gørt grið oc frið við þann enn digra mann oc lagt við hann vinattvtal. sagði hann sannan at landraðum við sic. kvat þat maclect at Ravgnvalldr veri rekinn or rikino. oc sagði at allt slict laut hann af eggian Jngibiargar cono sinnar. oc kvað þat vera et usniallasta rað er hann scylldi fengit hafa at girndum slicrar kono. hann talaði langt oc hart oc sneri þa enn taulunni a hendr Olafi digra. En er hann settiz niðr þa var fyrst hliott. þa stoð upp þorgnyr. En er hann stoð upp. þa stoðo upp allir buendr þeir sem aðr hofðv setit. oc enn þustv at allir þeir er i audrom stoðum hofðv verit. oc villdv hlyða til hvat þorgnyr mælti. var þa fyrst gnyr mikill af fiolmenni oc vapnom, en er hlioð fecz mælti þorgnyr.

þorgnys tala.

65. Annan veg er nv scaplyndi Svía konunga en fyrr hefir verit. þorgnyr fauðurfaðir minn munði Eiric Uppsala konung Emundar son. oc sagði þat fra honom. at meðan hann var a lettasta alldri at hann hafði hvert sumar leiðangr uti. oc for til ymissa landa oc lagði vndir sec Finnland oc Kirialand. sva Estland oc Kurland oc víða um Austrlaund. oc man enn sia þer iarðborgir oc avnnor storvirci þav er hann gerði. oc var hann ecci sva mikillatr at eigi hlyddi hann monnom er [scyllt attv¹ við hann at røða. þorgnyr faðir minn var með Birni konungi langa efi. var honom hans siðr kunnr. stoð um Biarnar efi hans rici með stycr miclom en engum þurð. var hann oc goðr oc dæll sinom monnom. Ec ma mvna Eiric konung enn sigrsæla. oc var ec með honom i morgum herforum. ioc hann rici Svía. en varði harðhendliga. var oss gott við hann raðom at coma. En konungr þessi er nv er letr engi mann þora at mela við sic nema þat eino er hann vill vera lata. oc hefir hann þar við allt kapp. en hann letr scattlavnd undan ser hverfa af elionleysi oc þrecleysi. hann girniz til þess at hallda Noregs veldi undir sic. en engi Svía konungr hefir fyrr agirnnz. oc gerir þat margum manne oró. Nv er þat vili varr buand-

¹) [saak. rettet; scylltv Cod.]

anna. at þu Olafur konungur gerir sett við Olaf digra Noregs konung og giptir honum Jngigerþi döttur þína. Enn ef þu vill vinna aptr undir þic rici þau i Austrvegi. er frendr þinir og forellrar hafa þar att. þa viliom ver allir fylgia þer þar til. Með því at þu vill eigi hafa þat er ver meiom. þa mono ver veita þer atgongu og drepa þic og þola eigi ufrid og ulaug. hafa sva gert enir fyrri forellrar varir. þeir steypðu .v. konungum i eina keldu a Mvla þingi. er aðr hosðv upp fyllz ofmetnaðar sem þv við oss. Seg nu sciott hvarnn cost þu vill upp taca. þa gærði lyðrinn þegar vapnabrac og gny mikinn. Konungrinn stendr þa upp og meilir. segir at allt vill hann vera lata sem buendr vilia. segir at sva hafa gert allir Svia konungar. at lata buendr raða með ser aullv því er þeir vilia. Staðnaði þa kurr buandanna. en þa tala hosðingiar konungur og iarll og þorgnyr. og gera þa frið og sett af Svia konungs hendi eptir því sem Noregs konungur hafði aðr orð til sent. Var a því þingi þat raðit at Jngigerðr döttir Olafs konungs scyllði vera gipt Olafi konungi Harallz syni. Selldi konungur iarlinom i hendr festar hennar. og fecc honum allt sitt umboð um þann raðahag. og scilðvz þar a þingino at sva locnom malom. En er iarll for heinn. þa hittuz þav Jngigerðr konungs döttir og tauluðv sin a nælli um þetta mal. Hon sendi Olafi konungi sledvr af pelli og silk-iræmor. For iarll aptr i Gautland og Biornn með honum. dvaldiz Biornn þar þa litla rið. og for hann þa aptr til Noregs með foroneyti sino. En er hann hitti Olaf konung og sagði honum ærendisloc sin þav sem voro. þa þaccaði konungur honum vel ferðina. og sagði sem var at Biornn hefði gefv til borit at coma fram grindino i ufridi þessom. Olafur konungur for er varaði ut til sevar og let bua scip sin. og stefndi til sin liði og for um varit allt upp eptir Vikinni til Lidandisnes. og allt for hann norðr a Horðaland. sendi þa orð lendum monnom og nefndi til alla ena ricustu menn or heroðom. og bio þa ferð sem vegligast er hann scyllði fara moti festarcono sinne. Veitzla su scyllði vera um haustit austr við Elfi við landamøri.

Fra Hrgreki blinda.

66. Olafur konungur hafði með ser Hrærec konung blinda. En er hann var groinn sara sinna. þa fecc Olafur konungur honum .ii. menn til þionostv við hann og let hann sitia i haseti hia ser. hellt hann at drycc og at kleðum engum myn verr en hann hafði aðr halldit sic. Hrærecr var famalugr og svaraði stirt og stult þa er menn ortv orða a hann. þat var siðvenia hans at hann let scosvein sinn leiða sec um

daga uti oc fra auðrom monnom. þa barði hann knapann. enn er hann hliop fra honom. þa sagði hann Olafi konungi at sa sveinn villdi ecki honom þiona. þa scripti Olafur konungr við hann þionostumoðnom. oc for allt sem aðr at engi þionostomaðr hellze við með Hrøreci konungi. þa fecc [Olafur konungr¹ til fylgþar oc getzlo við hann þann mann er Sveinn het. oc var hann frenndi Hrerecs konungs oc hafði verit hans maðr aðr. Hrørecr hellt tecnom hetti um stirðlęti oc sva um einfarar sinar. enn er þeir Sveinn voro .ii. saman staddir. þa var hann caþr oc malrötinn. hann minntiz þa a marga luti þa er fyrr haufðv verit. oc þat er um hans daga hafði at boritz þa er hann var konungr. oc minntiz a ęfi sina ena fyrri oc sva a þat hverr þvi hafði brvgðit hans rici oc seþo. en gørt hann at aulmvsvmanni. En hitt þicci mer þo allra þyngst segir hann er þv eða aðrir frendr minir. þeir er mannvęnir hofðv verit. scolo nv verða sva miclir ęttlerar. at engrar svivirþinga(r) scolo hefna þeirrar er a ętt varri er gor. þvilicar harmtolor hafði hann opt uppi. Sveinn svaraði oc sagði at þeir attv við ofreffismenn micla at scripta. en þeir hofðv þa litla costi. Hrørecr męlti. Til hvers scolo ver lengi liva við scom oc meizlor. nema sva beri til at ec metta blindr sigraz a þeim sama er mic sigraði sofanda. sva heilir drepum Olaf digra. hann ottaz nv ecki at ser. ec scal raðin setia. en eigi villda ec hendrnar til spara ef ec mętta þer nyta. en þat ma ec eigi fire sacir blindleics. oc scalltv fire þvi bera vapnn a hann. en þegar er Olafur er drepinn. þa veit ec af forspam at ricit hverfr undir vvini hans. Nv cann vera at ec verða konungr. þa scalltv vera iarll minn. Sva como fortolor hans at Sveinn iataði at fylgia þesso raði. Sva var etlat raðit. at þa er konungr bioz at ganga til aptansongs. stoð Sveinn uti i svolonom fire honom oc hafði brugðit sax undir ifirhofsninne. Enn er konungr gecc ut or stofonni. þa bar hann sciotara at en Svein varði. oc sa hann i andlit konunginom. þa blicnaði hann oc varð faulr sem nár oc felluz honom hendr. Konungr fann hrezlv a honom oc męlti. Hvat er nv Sveinn villtv svikia mic. Sveinn castaði ifirhafsninni oc fra ser saxino oc fell til fota konunginom oc męlti. Allt a guðs valldi oc yðro konungr. Konungr bað sina menn taca hann. oc var hann i iarnn settr. þa let konungrinn færa seti Hrerecs a annan pall. en hann gaf gríð Sveini. oc for hann af landi a braut. Konungr fecc Hrereci annat herbergi at sofa i en þar er hann svaf sialfr. oc svaf i þvi herbergi mart hirðmanna. hann fecc til .ii. hirðmenn at fylgia Hrereci dag oc nott. þeir menn hofðv verit lengi með Olafi konungi. oc hafði hann þa reynt at truleic við

¹) [r. f. Olafi k.

sic. Ecki er þess getit at þeir veri ętstorir menn. Hręrecr konungr gęrði ymist. at hann þagði marga daga sva at engi maðr fecc orð af honom. en stundum var hann sva catr oc glaðr at þeim þotti at hverio orði gaman er hann męlti. en stundum męlti hann mart oc þo illt eina. Sva var oc at stundum drac hann hvernn af stocci oc gęrði alla ufęra er nęr honom voro. en optast dracc hann litit. Olafr konungr fecc honom vel scotsilfr. opt gęrði hann þat þa er hann com til herbergis aðr hann lagðiz til svefns. at hann let taca inn mioð naccvarar byttor. oc gaf at drecca aullom herbergismonnom. af því varð hann þoccasęll.

Fra Finni litla.

67. Maðr er nefndr Finnr litli upplenzcr maðr. en sumir segia at hann veri finnzcr at ett. hann var manna minnztr oe allra manna fęthvatastr. sva at engi hestr too hann a ras. hann cunni manna bezt við scið oc boga. hann hafði lengi verit þionostvmaðr Hręrecs konungs oc farit opt ęrenda hans þeirra er trunat þurfti við. hann cunni vegv um aull Uppland. hann var oc malkvnnigr þar morgv stormenni. Enn er Hręrecr var tekinn i fangelsi. þa slosc Finnr i. for þeirra oc for optaz i sveit með knopum oc þionostomonnom. oc hvert sinn er hann matti. com hann til þionosto við Hręrec konung oc opt a tal. oc villdi konungrinn scommom samfast męla við hann oc villdi ecki grvna lata tal þeirra. Enn er a leið varit oc þeir sottv ut i Vikina. þa hvarf Finnr braut fra liðino nackvara daga. þa com hann enn aptr oc dvalðiz um hrið. sva for opt fram. oc var at því engi gaumr gefinn því at margir voro umrenningar með liðino.

Fra Hręreki konungi.

68. Olafr konungr com til Tunsbergs fire pascha oc dvalðiz þar mioç lengi vm varit. þar com þa til bęiarins mart caupmanna með scipferðum beði Saxar oc Danir oc austan or Vic. sva oc norðan or landi. var þar allmikit fiolmenni. þa var ar mikit oc dryccior miclar. þat barsc at a eino kvelli at Hręrecr konungr var cominn til herbergis oc helldr siðla oc hafði mioç drvccit oc var allcatr. þa com þar Finnr litli með miaðarbyttu. oc var þat grasaðr mioðr oc enn stercasti. þa let konungrinn gefa at drecca aullom þeim er inni voro allt til þess er hverr sofnaði i sino rumi. Finnr var þa brot genginn. Lios brann i herbergino. þa vacði hann upp menn þa er vanir voro at fylgia honom. oc segir at hann vill ganga til garzs. þeir hofðo scriðlios með ser. en niðamyrcr var vti. Micill camarr var i gærðinom

oc stoð a staufum. en rið upp at ganga til dyranna. En er þeir Hrørecr sato i garðinom. þa heyrðv þeir ut at maðr melti. Haugðv fiandann. þa heyrðv þeir þrest oc dett sem nackvat felli. Hrørecr konungr melti. Fulldrvccit mono þeir hafa er þar eiguz við. fari til sciott oc scili þa. þeir bioggvz scyndilega oc hli(o)po ut. en er þeir comu a riðit. þa var sa hauggvinn fyrr er siðarr gecc. oc drepnir þo baðir. þar voro comnir menn Hrørecs konungs Sigurðr hit er verit hafði merkismaðr hans oc þeir .xv. saman. þar var þa Finnrlitli. þeir drogu licin upp milli hussanna en toco konunginn oc hosðv með ser. liopu a scutv er þeir attv oc revv a braut. Sigvatr scald svaf i herbergi Olafs konungs. hann stoð upp um nottina oc scosveinn hans með honom oc gengu ut til ens micla camars. enn er þeir scylldv apr ganga oc ofan fire riðit. þa scriðnaði Sigvatr oc fell a kne oc stacc niðr hondunom oc var þar vatt undir. hann mælti. þat hygg ec at nv i kvelld myni konungrinn hafa oss morgum fengit karfasotinn. oc hlo at. en er þeir komv i herbergit. þar brann lios. þa spurði scosveinninn. Hefir þu sceint þic eða hvi ertu i bloði einv allr. Hann svarar. Ecki em ec sceindr. en þo man þetta tiðindvm gegna. Hann vacði þorð Fola son merkismann reckiofelaga sinn. gengv þeir ut oc hosðu með ser scriðlios oc fundv bratt bloðit. þa leituðv þeir oc fundv licin oc baro a kennzl. þeir sa oc at þar la trestobbi mikill oc i scylihavgg mikil. oc spurðiz þat siðan at þat hafði verit gert til ulikinda at teygia þa ut er drepnir voro. þeir Sigvatr melto sin i milli at nauðsyn veri til at konungrinn vissi þessi tiðindi sem braðast. þeir sendv sveininn þegar til herbergis þess er Hrørecr konungr hafði verit. þar svafu menn allir. en konungr var i brotlo. hann vacði þa menn er þar voro inni oc sa(g)ði tiðindin. stoðo menn upp oc foro þegar þangat i garðinn sem likin voro. En þo at nauðsyn þætti til at konungrinn vissi sem fyrst hvat titt var. þa þorði engi at vekia hann. þa mælti Sigvatr til þorðar. Hvart villtv helldr laxmaðr at vekia konunginn eða segia honom tiðindin. þorðr svarar. Fire øngan mun þori ec at vekia hann. en segia man ec honom tiðindin. þa mælti Sigvatr. Mikit er enn eptir nętrinnar. oc kann vera aðr dagr se at Hrørecr hafi fengit ser þat fylscni at hann verði siðan ecki auðfundinn. en þeir mono enn scamt i bravt comnir þvi at likin voro vavrm. scal oss alldregi henda sv scaumm at ver latim konunginn eigi vita þessi svic. gacc þu þorðr upp i herbergit oc bið min þar. þa gek Sigvatr til kirkio oc vacði klvccarann oc bað hann ringia fire sal hirðmanna konungs. oc nefndi mennina þa er vegnir voro. Klucrarinn gerir sem hann bað. en við hringingina vacnaði konungrinn oc settiz upp. hann spurði hvart þa

veri ottosongs mal. Þorðr svaraði. Verri efni ero i. tíðindi mikil ero orðin. Hrørecr konungr er i brot horflinn en drepnir hirðmenn yðrir .ii. Þa spurði konungr eptir atburðum þeim er þar höfðo orðit. Þorðr segir honom slict er hann vissi. Þa stoð konungr upp oc let blasa til hirðstefno. oc er liðit com saman þa nefndi konungr menn til at fara á alla vega fra þonom at leita Hrørecs konungs bęþi a sę oc landi. Þorir langi toc scuto oc for með sina sveit at leita Hrørecs konungs oc hafði .xxx. manna. Enn er lysa toc. þa sa þeir at scutor .ii. litlar foro fire þeim. en er hvarir sa aðra. þa rero hvarirtv(e)ggio sem mest matto. þar var Hrørecr konungr. oc hafði .xxx. manna. En er saman dro með þeim. þa snørv þeir Hrørecr at landi. oc liopu þeir upp a land allir nema konungr settiz upp i lyptingina. hann męlti bað þa vel fara oc heila hittaz. Þvi nęst rørv þeir þorir at landi. þa scaut Finnir litli auro oc com sv a þori miðian oc fecc hann bana. en þeir Sigurðr liopu allir i scoginn. En menn þoris toco lic hans oc sva Hrørec konung oc fluttv ut til Tunsbergs. Olafr konungr toc þa við halldi Hrørecs konungs. hann let þa vandliga geta hans oc gallt mikinn varvga við svicom hans. fecc til menn nott oc dag at geta hans. Hrørecr var þa enn catasti. oc fann engi maðr a honom at eigi licaði honom allt sem bazt.

Fra Hrøreki blinda.

69. Þat barsc at uppstigningardag at Olafr konungr gek til hamesso. þa gek byscop processio um kirkio oc leiddi konunginn. en er þeir como apr i kirkio. þa leiddi byscop konung til sętis sins fyr norðan dyrr i cornom. en þar sat et nęsta Hrørecr konungr sem hann var vanr. hanu hafði yfirhofnina fire andlite ser. En er Olafr konungr hafði niðr sezcz. þa toc Hrørecr konungr á auxl honom henndinne oc þrysti. hann męlti. Pellz kleði hefir þu nv fręndi. Olafr konungr svarar. Nv er hatið mikil halldin i minning þess er Jesus Cristr steig til himna af iorðo. Hrørecr konungr svaraði. Ecki scil ec af sva at mer hugfestizc þat er þer segit fra Cristli. þycci mer þat mart heldr utvlict er þer segit. en þo hafa morg dømi orðit i fornescio. En er messan var upphafin. þa stoð Olafr konungr upp (hell) havndvnom fire havsuð ser oc laut til altarissins. oc bar iurhafnina apr af herðum honom. Hrørecr konungr spratt þa upp sciott oc hart. hann lagði til Olafs konungs saxknifi þeim er rytningr var callaðr. lagit com i yfirhafnina við herðar honom er hann hafði lotið undan. scarvz mioc kleðin en konungrinn varð ecki sarr. En er Olafr konungr fann þetta tilręði.

þa liop hann við fram a golfit. Hrørecr lægði annat sinni til hans saxino oc misti. þa melti hann. Flyr þu nv Olafr digri fire mer blindom. Konungrinn bað sina menn taca hann oc leiða hann ut or kirkionni. oc var sva gert. Eptir þessa atburði eggioðo menn Olaf konung at lata drepa Hrørec konung blinda. oc er þat saugðv þeir en mesta gefuraun at hafa hann iafnan lmeð yðr oc þyrma honom. hverigar vhesfur er hann tecr til. en hann liggr um þat nott oc dag at veita yðr liflat. En þegar er þer sendit hann braut fra yðr. þa siam ver eigi mann til þess. at sva fai gett hans at orvent se at hann comiz a braut. enn ef þat verðr þa man hann þegar hafa flocc uppi oc gera mart illt. Konungrinn svaraði. Rett er þat mellit at margr hesir davða tekit fire minne tilgørðir en Hrørecr. en travðr em ec at tyna þeim sigri er ec fecc a Upplendinga konungom er ec toc þa .v. a einom morni. oc naðac sva ollo rici þeirra. at ec þurfta enskis þeirra banamaðr at verða. þvi at þeir voro allir frændr minir. En þo sę ec nv varliga set hvart Hrørecr man fa navðgat mic til eða eigi at ec lata drepa hann. Hrørecr hafði fyr þa soc tekit henndinne á avxl Olafi konungi. at hann villdi vita hvart hann var i brynio.

Fra þorarni Nefiols syni.

70. Maðr er nefndr þorarinn Nefiols son. hann var islenzcr maðr oc kyniaðr norðan af landi. ecki var hann eltstorr. oc var manna vitrastr oc orðspacastr. diarfmæltr við tigna menn. hann var farmaðr mikill oc var longum vtanlendis. þorarinn var manna liotastr. oc bar þat mest fra hverso illa hann var limaðr. hann hafði hendr miclar oc liotar. en sotrnr voro þo miclo ferligri¹. þorarinn var þa staddr i Tvnsbergi er þessi tíðindi urðv er aðr var fra sagt. hann var mal-kvnnr Olafi konungi. þorarinn bio þar þa kaupscip er hann atti oc etlaði til Jslanz um sumarit. Olafr konungr hafði þorarin i boþi sino nackvara daga oc talaði við hann mart. svaf þorarinn i konungs herbergi. þat var einn morgon snemma at konungrinn vacði en aðrir menn svafu i herbergino. þa var sol farin littat. oc var liost mioc inni. Konungrinn sa at þorarinn hafði rett fot sinn annan vndan cleðom. hann sa a fotinn um hrið. þa vocnoðv menn i herbergino. konungr melti til þorarins. Vacat hesi ec um hrið. oc hesi ec set þa sion er mer þyccir mikils um vert. en þat er mannz fotr sa er ec hygg at engi scal her i kaupstaðnom liotari vera. oc bað aðra menn hyggia at hvart sva syndiz. en allir er sa þa savnnvðv at sva veri.

¹) r. f. ferligri

Þorarrinn fann hvar til var melt oc svaraði. Falt er sva einna luta at orvent se at hitti annat slict. oc er þat licligast at her se enn sva. Konungr melti. Helldr vil ec því at fulltingia at eigi myni faz iafnliotr fotr. oc sva þott ec scyllda veðia um. Þa melti þorarrinn. Bvinn em ec konungr at veðia vm við þic at ec mon finna i kauptaðnom liotara fot. Konungr svaraði. Þa scal sa ockarr kiosa bøn af avðrom er saunara hefir. Sva scal vera segir þorarrinn. hann bra þa undan kleðonom avðrom fotinom. oc var sa avngum mvn fegri. en þar var af en mesta láin. Þa melti þorarrinn. Se her nv konungr annan fot. oc er þessi því liotari at her er af en mesta tain. oc a ec nv veðfeit. Konungr svaraði. Er hinn fotrinn því ufegri. at þar ero .v. tgr ferligar a þeim en her ero .iiii. oc a ec at kiosa bøn af þer. Þorarrinn svaraði. Dyrt er drottins orð. hveria bøn villtv af mer þiggia. Hann svarar. Þa at þv flytir Hrørec konung til Grønlanz oc forir hann Leifi Eirics syni. Þorarrinn svarar. Eigi hefi ec komit til Grønlanz. Konungr melti. Farmaðr slicr sem þu ert þa er þer mal nv at fara til Grønlanz. ef þu hefir eigi fyrr komit. Þorarrinn svaraði fa un þetta mal fyrst. enn er konungr hellt fram þessi malaleitan. þa veicz þorarrinn (eigi) með ollo af hendi oc melti sva. Heyra scal ec yðr lata konungr bøn þa er ec hafða hvgat at biðia ef mer þeriz veðfeit. en þat er at ec vil biðia yðr hirðvistar. en ef þer veitit mer þat. þa verð ec scyldari til at leggiaz þat eigi undir havfuð er þer vilit crapt hava. Konungr iatar þesso. oc geriz þorarrinn hirðmaðr hans. þa bio þorarrinn scip sitt. oc er hann var buinn. þa toc hann við Hrøreci konungi. En er þeir scilðvz Olafr konungr oc þorarrinn. þa melti hann. Nv berr sva til konungr sem eigi er orvent oc opt kann verða. at ver comim eigi fram Grønlanzferðiinni. berr oss at Jslandi eða avðrom londvm. hverun veg scal ec sciliaz við konung þenna. þess er yðr mvni lica. Konungr svaraði. Ef þv kóm til Jsland. þa scaltv selia hann i hendr Guðmvndi Eyiolfis syni eða Scapta lavgsogomanne. eða avðrom nockorom hoðingiom þeim er taca vilia við vinatto minne oc iartegnom. Enn ef þic berr at auðrom lavndom þeim er hingat ero nerr. þa hagaðv sva til. at þv vitir vist at Hrørecr comi alldregi síðan lifs til Noregs. en gør þat því eina at þv ser engi avnnvr savng á. Enn er þorarrinn var bvinn oc byr gaf. þa sigldi hann oc allt utleið fire vian eyiar oc norðr fra Liðindisnesi. stefndi hann i haf ut. honom byriaði ecki sciott. en hann varaðiz þat mest at coma við landit. Hann sigldi fyr svnnan Jsland oc hafði vita af oc sva vestr um landit i Grønlanz haf. fecc hann þa retto stora oc valk mikil. Enn er a leið sumarit toc hann Jsland i Breiðafirði. Þorgils Ara son com til þeirra fyrst virðing-

amanna. Þorarrinn syndi honom orðsending oc vinattomal oc iartegnir Olafs konungs er fylgðv viðtoco Hrørecs konungs. Þorgils varð við vel oc bavð til sin Hrøreci konungi. oc var hann með þorgils Ara syni vm vetrinn. Hann vndi þar eigi oc beiddi at þorgils leti fylgia honom til Guðmundar. oc segir at hann þottiz þat spurt hafa at með Guðmundi var ravn mest a Jslandi. oc veri hann honom til handa sendr. Þorgils gærði sem hann bæð. fecc til menn oc let fylgia honom til handa Guðmundi a Moðrovaulv. Toc Guðmvndr vel við Hrøreci fyr sacir konungs orðsendingar. oc var hann með Guðmundi vetr annan. Þa vndi hann þar eigi lengr oc fecc Guðmundr honom vist a lillom bæ er heitir a Kalfscinne. oc var þar fatt hiona. þar var Hrørecr enn þriðia vetr. oc sagði hann sva at síðan er hann let af konungdomi. at hann hefði þar verit sva at honom hefði bezt þott. þar var hann af avllom monnom mest metinn. Eptir um svmarit fecc Hrørecr sott þa er hann leiddi til bana. sva er sagt at sa einn konungr hvilir a Jslandi. Þorarrinn Nefiols son hafðiz lengi síðan i forom en var stundvm með Olafi konungi. þat sumar er þorarrinn for með Hrørec konung til Jslanz. þa for Hiallti Sceggia son oc til Jslanz. oc leiddi Olafr konungr hann vingiofum er þeir scildvz. þat sama svmar for Eyvindr vrarhornn i Vestrviking. com hann vm haustit til handa Konofogor Jra konungi. þeir hittvz vm havstit i Ulfkelsfirði Jra konungr oc Einarr iarll or Orcneyiom. oc var þar orrosta mikil. hafði Konofogor konungr lið miclo meira oc fecc sigr. enn Einarr iarll flyði einscipa. oc com sva um havstit apr til Orcneyia. at hann hafði latit flest allt lið oc herfang allt þat er þeir havþv fengit. oc unði iarll storilla ferð sinne. oc kendi vsigr sinn Nordmonnom þeim er verit hofðv i orrosto með Jra konongi.

Fra því er Olafr konungr for til stefno.

71. Nv er þar til mals at taca er aðr var fra horfit. at Olafr konungr enn digri for brvðferð oc at søkia festarcono sina Jngigerði dottor Olafs Svía konungs. Konungrinn hafði lið mikit oc valit sva mioc at honom fylgði allt stormenni þat er hann matti na. oc hverr rikismanna hafði með ser valit lið beði at ettom oc þat er gorviligast fecz. lið þat var bvit með enom beztom favngom beði at scipom oc vapnom oc at kleðom. þeir helldv liði sino austr til Konungahello. en er þeir como þar. þa spurðv þeir ecki til Svía konungs. voro þar oc øngir menn cominir af hans hendi. Olafr konungr dvalðiz við Konungahello lengi um svmarit oc leiddi mioc at spurningom hvat menn

kynni honom til at segia um ferð Svía konungs eða raðaelan. en engi kvnni honom þar vist af at segia. Þá gerði hann menn sína upp í Gautland til Ravgnvallz íarls. oc let spyria eptir ef hann vissi hvat til bar er Svía konungr com eigi til stefno sva sem mellt var. Jarlinn segir at hann vissi þat eigi. en ef ec verð þess varr segir hann. þá man ec þegar senda menn mína til Olafs konungs oc lata hann vita hvert efni í er. ef dvol er fire nackvars sacar annar(s) en af fiol-scylдум þeim er opt kvnnv til bera. at ferþir Svía konungs dveliaz meirr en hann etlar.

Fra bornom Olafs Svía konungs.

72. Olaf Svía konungr Eirics son atti fyrst frillo er het Eðla dottir íarls af Vindlandi. hon hafði verit hertekin oc var fire þvi caullot konungs ambatt. bornn þeirra varv Emundr oc Aztriðr oc Hólufriðr. Enn gatv þau son. oc var hann föðdr Jacobs vocodag. en er scira scylldi sveininn. þá let byscop hann heita Jacob. en þat nafn licaði Svium illa oc kolloðv at alldregi hefði Svía (konungr) Jacob heitið. Avll bornn Olafs konungs varv frið synum oc vel viti borin. Drotningen var ríclundvt oc ecki vel til stiupbarna sinna. Konungr sendi Emund son sinn til Vindlanz oc föðdiz hann þar upp (með) móðorfrendum sinum. oc hellt hann ecki cristni langa rið. Aztriðr konungs dottir föðdiz upp í vestra Gautlandi at gaufugs mannz er Egill het. hon var kvenna friðvz oc bezt orðum farin. gladmellt var hon oc litillat mild af fe. En er hon var fulltiða at alldri var hon optliga með feðr sinum oc þoccaðiz hveriom manni vel. Olaf konungr var maðr ríclvndaðr oc óþyðr í mali. honom licaði storilla þat er lanz herr hafði gert þys at honom a Uppsala þingi oc heitið honom afar-costom. oc kendi hann þat mest Ravgnvalldi íarli. Engi tilbunað let hann hafa um brvðferðina. sva sem mellt hafði verit vm vetrinn. at hann scylldi gipta Jngigerði dottor sína Olafi digra Noregs konungi oc fara þá um sumarit til landameris. Enn er a leið sumarit gerðiz morgom monnom forvitni á. hveria etlan konungr myndi hafa. oc hvart hann mondi hallða sattmal við Noregs konung. eða mondi hann rivfa settina oc sva friðinn. Margir varv um þetta hugsivkir. en engi var sva diarfr at þerði konung at spyria mals um þetta. en margir kerðv þetta fire Jngigerði konungs dottor oc baðv hana til at verða visa hvernig konungr myndi vilia. Hon svarar. Ofus em ec til røðv við konung at tala um scipti þeirra Olafs digra. þvi at þar er hvargi annars vin. þá eino sinni hefir hann mer illa svarat. er ec flutta mal

Olafs digra. Jngigerði konungs dottor fecc þetta mal ahyggio mikillar. var hon hugsive oc ucat. oc gerðiz henne forvitni mikil hvat konungr myndi til taca. grvnaði hana þat meirr at hann mondi eigi efna orð sin við Noregs konung. því at þat fannz á at hvert sinn varð hann reiðr er Olafr digri var konungr kallaðr.

Brvgðit sett konunga.

73. Þat var einn dag snemma at konungr reið ut með hauca sina oc hunda oc með honom nienn hans. En er þeir fleygðv havconom. þa drap konungs haucr i einu renzli .ii. horra. oc þegar eptir þat rendi hann enn fram oc drap þa .iii. orra. hvndarnir liopv vndir oc toco hvernn fuglinn. er a iorð com. Konungr hleypði eptir oc toc sialfr veiði sina oc hældiz mioc. sagði sva. Langt man yðr flestom til aðr þer veiðit sva. þeir savnnvðv þat. savgðv at þeir etlvðv at engi konungr myndi sva micla gefv til bera vm veiði sina. Reid þa konungr heim oc allir þeir. Konungs dottir var þa gloð oc gecc þa ut or herbergino. en er hon sa er konungr reið i garðinn. sneriz (hon) þannig oc heilsaði honom. Hann fagnaði henne leiandi oc bar þegar fram fuglana oc sagði fra veiði sinni oc melti. Hvar veiztv þann konung er sva micla veiði hafi fengit a sva litilli stundv. Hon svarar. Goð morgonveiðr er þetta herra er þer hafit veitt .v. horra. en meira er þat er Olafr Noregs konungr toc a einom morni .v. konunga oc eignaðiz allt riki þeirra. En er konungr heyrði þetta liop hann af hestinom oc sneriz við er hann melti. Vittv þat Jngigerðr at sva micla ast sem þu hefir lagt við þenna enn digra mann. þa scaltv þess alldregi niota oc hvartki yccat. scal ec þic gipta noccorom þeim höfðingia er mer se eigandi vinatta við. en ec ma alldregi vera vin þess mannz er rici mitt hefir tekít at herfangi oc gørt mer margan scaða i ranom oc mandrapum. Scildv sva sina røðv oc gecc sina leið hvart þeirra.

Orðsending Jngigerðar til Raugvallz iarls.

74. Jngigerðr dottir Olafs konungs var nv vis orðin ens sanna um etlan Svía konungs. oc gerði þegar sendimenn ofan i vestra Gavgland til Raugvallz iarls oc let segia honom hvat þa var titt með Svía konungi. at brvgðit var ollo saltmali við Noregs konung oc (bað) iarlinn við varaz oc aðra Vestrgauta. oc þeim myndi þa vsynn friðr af Noregs monnom. En er iarl spurði þessi tíðindi. sendir hann boð um allt sitt riki. oc bað þa við varaz ef Norðmenn villdi heria a þa. Jarlinn gerði oc sendimenn til Olafs konungs digra oc let segia honom þau orð. at hann vill hallda sett oc vinattv við Olaf konung. oc beiddi

Þess með at konungr scylldi eigi heria a ríki hans. En er þessi orðsending com til Olafs konungs. varþ hann reiðr mioc oc hugsiver. oc var þat nackvara daga at engi maðr fecc orð af honom. Eptir þat atti konungr husþing við lið sitt. þa stoð fyrst upp Biornn stallari oc talaði. hof þar fyrst er hann hafði farit aðr um vetrinn austr til fridgerðarennar. oc sagði hversu Ravgnvalldr iarl hafði honom vel fagnat. hann sagði oc hversu Svía konungr hafði þverliga oc þungliga þeim malom tekit i fyrsto. en sv sett er gør var sagði hann var meirr af styrk fiolmennis oc ríki þorgnys oc liðveizlo Ravgnvallz iarls en af goðvilia Olafs konungs. oc þycciomc ec fire þa soc vita at konungr man þvi vallda er settinni var brvgðit. en þat man ecki iarli at kenna. hann reyndum ver sannan vin Olafs konungs. Nv vill konungr vita af haufðingiom oc af auðrom lizmonnom. hvert rað hann scal upp taka. hvart nv scal ganga upp a Gautland oc heria með þat lið sem nv hafum ver. eða syniz monnom annat rað upp at taka. hann talaði langt oc sniallt. Eptir þat toloðo rikismenn margir. oc com þat mioc i einn stað niðr. at allir lavttv hernaðar oc melto sva. þott ver hafim lið mikit. þa er her saman samnat ricmenni oc gaufugmenni. en til hernaðar ero eigi verr fallnir ungir menn þeir er gott þyccir at afa ser fiar oc metnaðar. er þat oc hattr rikismanna. ef þeir scola fara i hernað eða i orrostu. at þeir hafa með ser marga menn til framgavngo oc lifðar ser. en ei(gi) beriaz opt verr þeir menn er litið eigv fe helldr en þeir er avðgir ero upp føddir. Oc af fortolom þeirra var þat rað konungs at rivfa leiðangrinn. oc gaf þa hveriom manne heimleyfi. en lysti þvi at annat svmar scylldi hann leiþangr uti hafa af ollo landi. oc hallda þa til moz við Svía konung oc hefna þessa lausmælis. þetta licaði avllum vel. For þa Olafr konungr norðr i Vikina oc settiz um havstit i Borg oc let þangat draga til aull favng þav er hann þurfti til vetrvistar. oc sat þar fiolment um vetrinn.

Austrfaur Sigvaz scallz.

75. Menn melto allmisiafnt til Ravgnvallz iarls. tavlðv margir at hann vere sannr vin Olafs konungs. en sumum þotti þat ecki trulict. oc caullvðo hann raða myndo mega þvi við Svía konung. at (hann) helldi orð sin oc sattmal þeirra Olafs konungs digra. Sigvatr scald var vin mikill Ravgnvallz iarls i orðom oc talaði opt um þat fire Olafi konungi. hann bavð Olafi konungi at fara a fund Raugnvallz iarls oc niosna hvers hann yrði varr fra Svía konungi. oc freista ef hann metti nackvarri sett við koma. Konungi licaði þat vel. þvi at honom þotti

gott fire trunaðarmonnom sinum at tala optliga um Jngigerði konungs
dottor. Avndvrðan vetr for Sigvatr scald oc þeir .iii. saman or Borg
oc austr um markir (oc) sva til Gautlanz. En aðr þeir scildvz Olaf
konungr oc Sigvatr scald qvað Sigvatr.

Nu sittv heill en hallar
her sinnvnc meirr þinnar
at unz ec cœm vitia
Olafr konungr mala.
scald biðr hins at halldi
hialmdrifi viðr lifi
enn diz leyfð oc landi
lyc ec viso nv þviss.

Nv ero mjllt en mala
meirr cvnom scil fleiri
orð þau er oss of verða
allz mest konungr flestra.
guð lati þic geta
geðharðr konungr iardar
vist hefec þann þvi at þinnar
þv ert til borenn vitia.

Siþan foro þeir austr til Eiða oc fengu illt far ifir ana eikiokarfa nack-
varn. oc comoz navðvliga ifir ana. Sigvatr qvað.

Let ec til Eids þvi at oðome
apthvarf dregin çarfa
ver stilltum sva valltan
vatr til glaps a bati.

taki hlęgi scip hauga
herr sacaða ec far verra
let ec til heims a hruti
hętt for betr en ec vętta.

Siþan foro þeir um Eidaescog. Sigvatr qvað.

Vara fyrst en ec rann rastir
reiðr of scog fra Eiðom
menn of veit at męttom
meini .xii. oc eina.

hycc a fott en fleccom
fell sar á il hvara
hvast gengom þo þangat
þann dag konungs manni.

Siþan foro þeir vm Gavtland oc como at kvellið a þann bæ er Hof
heitir. þar var byrgð hurð oc komoz þeir eigi inn. hivin savgðv at
þar var heilact. braut hurfu þeir. Sigvatr qvað.

Reð ec til Hofa at hafa
hurð var aptr ec spurðvnc
inn setta ec nef nennin
niðrlutt fyrir vian.

orð gat ec fęst en fyrðum
flaugð bað ec en þavgðo
hneccumc heidnir recker
heilagt við þav deila.

þa com hann at avðrom garði. stoð þar hvsfreyia i dyrom oc bað
hann þar ecki inn coma. savgðv at þau atto alfablót. Sigvatr qvað.

Gagkattv inn qvað eckia
armi drengr in lengra
hredvnc ec við Oðins
erom heidnir ver reiði.

rygr qvaz inni eiga
vþecc sv er mer hneccði
alfablót sem ulfi
otvin i bæ sinom.

Annat kvellð com hann til þriggia hœia oc nefndiz hverr buandi Avl-
fir oc raco allir hann ut. Sigvatr qvað.

Nv hafa hnecc þeir er hnacca
heinfleta við mer settv
þeygi bella pollar
þrir samnafnar tiri.

þo siame hitt at hlęðir
hafsciða myni siþan
ut hverr er Avlfir heitir
allz mest reca gesti.

Þá foro þeir enn um kveldit oc hittv inn flórða buanda. oc var sa kallaðr beztr þeirra. vt rac sa hann. hann qvað.

For ec finna baro
fríðs votta ec mer síþan
briot þann er braguar leto
blics villdastan miclo.
grefs let við mer getir
gerst þa er illr en versti
lítt reiði ec lof lyða
laust ef sa er enn basti.

Mista ec for austan
Eiðnacog a leiðo
asta bus er ec gsta
ucristian hal vistar.
rica fanka ec son saxa
saðr var avngir fyrir þaðra
vt var ec eitt kveld heitenn
innan florum sinnom.

En er þeir komo til Ravgnvallz iarls. þa sagði iarll at þeir hefði haft erfíða ferð. Sigvatr qvað.

All hafa ser þeir er sotto
sendimenn fyrir hendi
Sygna grams við sagnir
sícinga for micla.
spaurðomc fóst en fyrða
saung ero stor við gaungo
vorðr reð nytr því er norþan
Noregs þiníg forom.

Dryggenginn var drengiom
drengr magnar lof þengils
austr til iofra þryttis
Eiðnacogr a leiðv.
scylldit mer aðr milldan
min drottin com ec finna
hlunnz af hilmis rrunom
hnect dyrloga becciar.

Ravgnvalldr iarll gaf Sigvati gullhring. Ein cona melli at hann hefði gengit til nackvars með þav svorto augo. Sigvatr qvað.

Oss hafa augo þessi
islenzc konan visat
brattan stig at bavgi
biortom langt en svorto.

sia hefr miodnannan manni
min okvnnar þinom
fstr a fornar bravtir
fulldrengila gengit.

Sigvatr scald var i goðom fagnaði með Ravgnvalldi iarli langa rið. þa spurði hann þat af ritsendingom Jngigerðar konungs dottor. at til Olafs Svía konungs hóðv comit sendimenn Jarizleifs konungs austan or Hofmgardi at biðia Jngigerðar dottor Olafs Svía konungs til handa Jarizleifi konungi. oc þat með at Olafr konungr toc þesso allvent. þa com oc til hirðar iarls Astriðr konungs dottir. var þar þa veizla gaufuglig. Gørðiz Sigvatr bratt malkvnnigr konungs dottor. kannaðiz hon við hann oc kynferði hans. því at Ottarr svartí systorson Sigvaz hafði þar verit lengi i kerleicum með Svía konungi. Var þa mart talat. Spurði iarlenn Sigvat hvat hann etlaði. hvart Olafr Noregs konungr myndi fa vilia Astriðar. oc ef hann vill þat segir hann. þa vetti ec, at um þetta rað spyri ver ecki Svía konung eptir. Slict sama melli Astriðr konungs dottir. Eptir þat foro (þeir) Sigvatr heim oc komo líttv fire iol til Borgar a fund Olafs konungs. En er Sigvatr com.

heim til Olafs konungs oc gecc inn i hollina. þa sa hann a veggina oc qvað.

Bua hilmis sal hialmom hirðmenn þeir er svan grenna her se ec beas oc bryniom beggia cost a veggjom.	þvi at ungr konungr engi vgglavst er þat dyggva husbunaði at hrosa haull er dyr með aullo.
---	---

Sípan sagði hann fra ferðum sínom. oc qvað visor þessar.

Hvgstora bið ec heyra hress fors iosurs þessar þolða ec vas hve visor verðvng um for gerðac.	sendr var ec upp af avndrvn austr svaf ec fott i havsti til Sviðioðar sípan svanvangs i for langa.
---	---

En er hann talaði við Olaf konung qvað hann.

Let ec við yðr er itran Olafr hvgat mælom rett er rican hittan Ravgnvalld konungr halldit. deilda ec mals ens millda malnavorz i Górdom harða mavgr ne ec heyrþac heiðmannz tolør greiðri.	Folc reð um sic fylkir flest er ec com vestan ett sem aðr of hvatti Eirica svica þeirra. en þvi at iarla frenda eins þat er toct af Sveini yðr kveð ec iorð er naðvt Ulfs broðvr lið stodvz.
þic hað solar sæckvir sinn hallda vel rinar hvern er hingat arnar hvæcarll nefi iarla. en hvern er avstr vill sinna iafvist er þat lista þengill þinna drengia þar a halld vnd Ravgnvalldi.	Spær let Ulfr meðal yccar Olafr tekit malom þau fengum svor setta sæcnr leggit it beggia. þer let þiofa ryrir þer sem avngar veri riptar recnar heiptir Ravgnvalldr gefit alldar.

Bratt sagði Sigvatr Olafi konungi þau tíðindi sem hann hafði spurt. varþ konungr fyrst allvkatr er Sigvatr sagði honom honoð Jarizleifs konungs. oc svaraði Olaf konungr þvi at honom var illz eins van at Svía konungi. ner sem ver fam honom gollit með noccorom minningom. En er fra leið spurði konungr Sigvat margra tíðinda avstan af Gautlandi. Sigvatr segir honom mikit fra frilleic oc malsnilld Aztríðar konungs dottor. oc sva at þat mæltu þar allir menn. at hon verj at ongunum lut verr um sec en Jngigerðr systir hennar. konungi fell þat vel i eyro. Sagði Sigvatr honom þa allar røðvr þer er þau Aztríðr haufðv mælt sin i millum. oc fannz konungi mart um þetta oc mælti þat. Eigi man Svía konungr þat ella. at ec mona þora at fa dottor hans fire utan hans vilia. En ecki var þetta mal borit fire fleire menn. Olaf konungr oc Sigvatr scald toloðv optliga um þetta mal. Konungr spurði

Sigvat vandliga at. hvat hann kannaði af um Ragnvalld iarll. hværr vin hann er varr segir hann. Sigvatr segir sva at iarll veri enn mesti vin konungs. oc qvað þetta.

Fast scaltv rícr við rícan
Ragnvalld konungr hallða
hann er þyðr af þinni
þurf nott oc dag sattom.

þann veit ec þinga kenner
þic beztan vin miclo
a Austrvegvi eiga
allt með græno sallti.

Bruðlaup Olafs konungs.

76. Eptir iolin foro þeir þorðr scotakollr systorson Sigvaz oc annarr scosveinn Sigvaz leyniliga fra hirdinni. þeir foro avstr a Gavtland. þeir hosðv farit aðr um havstít austr með Sigvati. En er þeir como til hirdar iarlins. þa baro þeir fram fire iarll iartegnir þer er þeir iarll oc Sigvatr hosðu gert með ser at scilnaði. þeir hosðv oc þar iartegnir þer er Olafur konungr hafði sent sialfr iarli af trvnaði. þegar iafnsciott byz iarll til ferðar oc með honom Aztriðr konungs dottir. oc hosðo ngr .c. manna oc valit beði af hirðinne oc af rícom buanda sonom oc vandat sem mest allan bunað beði vapn oc kleði oc hesta. riðv síþan leiðar sinnar norðr i Nreg til Sarpsborgar oc komo þar at kyndil-messo. Olafur konungr hafði þar latið við buaz. var þar a(11)zconar dryccer er bezta(n) matti fa. oc avll avnnor fong voro þar en bezto. hann hafði oc þa til stefnt or heróðo(m) mavrgv gavfugmenne. En er iarll com þar með sinv liði. þa fagnaði konungr honom forcvnnar vel. oc voro iarli fengin herbergi goð oc stor oc buin itarlíga. oc þar með þionostomenn oc þeir er fire sa at þar scylldi avngan lut' at scorta þann er veizlo metti pryða. En er sv veizla hafði staðit nockora daga. þa var konungr oc iarll oc Astriðr konungs dottir a malstefno. en þat com upp af tali þeirra. at sv var raðagerð at Ragnvalldr iarll fustnaði Olafi konungi Astriði^o dottor Olafs Svía konungs með þeirri heimanfylgio. sem aðr hafði scilit verit at Jngigerðr systir hennar scylldi haft hafa. Konungr scyllti oc veita Astriði þvilica tilgiof sem hann scyllti hafa veitt Jngigerði systvr hennar. Var þa sv veizla avkin oc var þa drvckit brvðcaup Olafs konungs oc Astriþar drotningar með vegsemð mikille. Eptir þat for Ragnvalldr iarll aprt til Gautlanz. oc at scilnaði veitte Olafur konungr iarli virþilegar gifafar oc storar. oc scilðvz enir kærsto vinir oc helldv þat meðan þeir lifðv baðir.

Giaforð Jngigerðar.

77. Eptir um varet komo til Sviðioðar sendimenn Jarisleifs konungs austan or Holmgarði oc foro at vitia mala þeirra. er Olafur kon-

ungr hafði aðr um sværet heited at gefa Jngigerði dottor sina Jarizleifi konungi. Olafur konungr ræddi þá þetta mal við Jngigerði. oc sagði at þetta var hans vili at hon giptiz Jarizleifi konungi. Hon svarar. Ef ec scal giptaz Jarizleifi konungi. þá vil ec segir hon hafa i tilgiot mina Alldeigioborg oc iarls riki þat er þar liggr til. En sendimenn gerðzcu iatvöv þesso af hendi sins konungs. þá mælti Jngigerðr. Ef ec scal fara austr i Garðarici. þá vil ec kiosa mann þann or Svía velldi. er mer þyccir bazt fallinn til at fari með mer. vil ec þat oc til scilia. at hann hafi avstr þar eigi minni nafnbót en her. oc i engan stað verra rett eða minni metorð en hann hefir aðr her. þesso iataði konungr. oc slict sama sendimenn. Selldi konungr oc sva trv sina sendimonnom til þessa mals. þá spurði konungr Jngigerði hvern sa maðr er i hans rici er hon vill kiosa til fylgðar við sic. Hon svarar. Sa maðr er Ravgnvalldr iarll Vlfs son frendi minn. Konungr mælti. Annan veg hefi ec hugat at lavna Raugnvalldi drottins svikin þau. er hann for til Noregs með dottor mina oc selldi hana þar til frillo þeim enom digra manne. þeim er hann vissi varnn vvin mestan. oc scal hann fire þá soc þetta sumar uppi hanga. Jngigerðr bað þá favðvr sinn hallda trv sina er (hann) hafði sellt henne. oc com sva af bøn hennar at (hann) sagði. at Ravgnvalldr scyldi fara i griðvm i brot or Svía velldi oc koma eigi i avgsyn konungi oc eigi til Sviðioðar meðan hann veri konungr. Jngigerðr sendi þá menn a fund iarls oc let segia honom þessi tíþindi. oc gærði honom stefnvlag hvar þav scyldv hittaz. En iarll bioz þegar til ferðar oc reið upp i eystra Gautland. fec ser þar scip oc hellt liði sino til fundar við Jngigerði konungs dottor. foro þau aull saman um sumarit austr i Garðariki. þá giptiz Jngigerðr Jarizleifi konungi. voro þeirra synir Valldemarr. Visivalldr. Holli enn frœni. Jngigerðr drotning gaf Raugnvalldi iarli Alldeigioborg oc þat iarlsrici er þar fylgði. var Raugnvalldr iarll þar lengi oc (var) agetr maðr. Synir Raugnvallz iarls oc Jngi- biargar varv þeir Vlfr iarll oc Eilifr iarll.

Fra Emundi lavgmanne.

78. Maðr er nefndr Emvndr af Scaurum. hann var laugmaðr i Gau(landi) vestra oc manna vitrastr oc orðsniallastr. hann var ettstorr oc frændmargr storavðigr. hann var callaðr unndirhyggiomaðr oc meðallagi trygggr. hann var maðr ricastr i vestra Gautlandi þá er iarll var i brot farenn. þat var er Ravgnvalldr iarll for af Gautlandi attv Gautar þing optliga oc kærðv þat mal sin i milli hvat Svía kon-

ungr myndi til taca. þeir spurðu at hann var þeim reiðr síre þat er þeir hafðu vingaz til Olafs konungs helldr en halldit deilo við hann. hann bar oc sacir a þa menn er fylgt hófðu Astriði döttor hans til Noregs. Melto þat sumir at þeir scyldu leita ser travz til Noregs konungs oc biða honom sína þionosto. sumir lautlv þess oc savgðu at Vestrgavtar hafðu engi styrk til þess at hallda deilo í moti Svium. En Noregs konungr verður oss fiarri segia þeir. þvi at lanzmegin hans er oss fiarri. oc er sa til fyrst at gera menn til Svía konungs oc freista at ver comink í sett við hann. enn ef þat feiz eigi þa er sa costr at leita ser travz til Noregs konungs. Baðu þa bændr Emund at fara þessa sendifor. en hann qvað ia við oc for síþan með .xxx. manna. com fram í eystra Gavtland. voro þar margir frændr hans oc vinir. fec hann þar goðar viðtocor. Hann atti þar tal við ena vitrvstv menn vm þetta vandmæli. oc com allt asamt með þeim. oc þotti monnom mikit vm síðlausu þa er konungr gærði. For þa Emundr upp í Sviðioð. atti þar oc tal við marga rikismenn. oc kom þar allt í einn stað niðr. Hann hellt fram favr sinni til þess er hann com til Uppsala aptan dags. toco þeir ser þar gott herbergi oc dvolövz þar eptir um nottina. Eptir um daginn gecc Emundr a konungs fund þa er konungr sat a stefno. oc siolment um hann. Emundr gecc síre hann oc hneig honom oc kvaddi hann. Konungr sa í moti honom oc heilsaði honom oc spurði hann at tíðindom. Emvndr svarar. Sma ein tíðindi ero með oss Gautom. En þat þyccir oss nynemi er Atti enn dælski a Vermalandi for í vetr upp a merkr með scið sin oc boga. hann collo ver mestan veiðimann. hann hafði fengit a fialli sva micla gravoro. at hann hafði fyllt sciðsleða sinn sva sem mest gat hann flutt eptir ser. þa sneri hann heim af mavrkinni. hann sa einn icorna í viðinom oc scaut at honom oc misti. þa varð hann reiðr oc let lavsan sleðann. er rendi eptir icornanum. En icorninn for iafnan þar sem þrængstr var soogrinn. standvm í viðarretnar stundum í linar uppi. þa sigldi hann milli limanna í annat tre. En er Atti scaut at honom þa flo ę fir ofan eða neðan. en allr-egi for icorninn sva at ei(gi) sa Atti hann. Honom gerðiz sva mikit kapp a þessi veiði. at hann screið þar eptir allan dag. en eigi at helldr gat hann veitt þann icorna. En er myrkva toc kastaði hann ser niðr a snę oc la þar um nottina. en veðr var drifanda. Eptir um morgoninn for Atti at leita sciðsleða síns oc fann allri síþan. for hann heim við sva bvit. Slie ero min tíðindi. Konungr svarar. Litol tíðendi ef ecki er meira fra at segia. Emundr svarar. Var enn sconimo þat er tíðindi ma kalla. at Gauti Tofa son for með herscipom vpp eptir Gavtelli. en er hann la í Eicreyiom. þa komo þar Danir .v. kavpscipvm

storum. þeir Gauti vnno sciott .iiii. caupscipin. oc leto øngva menn en fengo of þar. en et .v. scip comz a haf vndan. oc como þeir segli við. Galti for eptir þeim einscipa. dro fyrst eptir þeim. þa toc veðr at vaxa. gecc þa meira kavpscipit. sottiz þa hafit. villdi Galti þa apr snva. þa gørdi storm veðrs oc braut hann scipit við Hleseý. tyndiz fe allt oc meiri lutr manna. En favronavtar hans scylldo biða i Eicreyiom. þa como at þeim Danir .xv. caupscipom oc drapo þa alla. en toco allt fe þat er þeir hofðv aðr fengit. sva gafz þeim agirnen. Konungr svarar. Þetta ero mikil tíðindi oc frasogolig. en hvert er þitt ørendi hingat. Emundr svarar. Ec fer herra at leita orlavsnar um vandmeli þau er laug var greinir oc Uppsala laug. Konungr spurði. Hvat er þat segir hann er þv villt køra. Emvndr svarar. Þeir varo .ii. menn eðli bornir iafnir at ett en viafnir at eignom oc scaplyndi. þeir deildv um iardir. oc gørdi hvarr avðrom scaða oc sa meira er ricari var aðr. En þeirra deila varþ með sett oc dømt um a allz heriar þingi. laut sa at giallda er ricare var aðr. en at fyrsta sali gallt hann gagl fire gas gris fire gamallt svin. en fire morc gvllz brennz reiddi hann halfa morc gullz oc aðra halfa morc af leire oc af moðo. oc enn umfram het hann afarcostom hinom er þetta fe toc i sina sculld. Hvat dømit ér her vm herra. Konungr svarar. Gialldi hann fvlom giolldvm þat er dømt var. en konungi sinom .iii. slic. En ef þat er eigi golldit fire iafnlengð(in)a. þa fari hann utlegr oc af allri eigv sinne. falli fe hans halft i konungs garð. en halft til þess er hann atti soc at bota. Emundr scircscotaði þessa orsevrdi vndir þa menn alla er þar voro ricastir til. oc scircscotaði til þeirra laga er gengv a Uppsala þingi. Eptir þat heilsaði hann a konung oc gecc ut siðan. En þa hofø aðrir menn sinar kerslor fyr konungi. oc sat hann lengi dags ifir malom manna. En er konungr com til borz. þa spurði hann hvar Emundr lavgmaðr vøri. var honom sagt at hann var heima i herbergi. þa mælti konungr. Gangit eptir honom. hann scal vera i boði mino i dag. þvi næst como inn sendingar. oc þar eptir foro inn leicarar með horpvr oc gigivr oc savngtol oc þar næst scenkingar. var konungr allcatr oc hafði marga rica menn i boði sino. oc gaði þa ecki Emvndar. dracc konungr þann dag allan oc svaf eptir um nottina. En at morni er konungr vacnaði. þa hvgsaði hann hvat Emvndr hafði talat um daginn. En er hann var cleddr. let hann calla til sin spekinga sina. Olafr konungr hafði iafnan með ser .xii. ena spocosto menn. þeir sato yfir domom með honom oc reðv vm vandamal. en þat var eigi vandlavst. þvi at konungi licaði illa ef domom var hallat fra retto. en eigi lyddi at mæla i moti honom. A þeirri malstefno toc

konungr til orða oc það þangat kalla Emund lavgmann. En er sendimaðr com aptr melti hann. Herra segir hann. Emvndr logmaðr reið bravt gerdags þegar er hann hafði snætt. Þá mælti konungr. Segit þat goðir hófðingiar. hvat vissi lagafrett sv er Emvndr spurði i ger. Þeir svorodo. Þer monoð þat hvgsat hafa herra ef þat com til annars en þess er hann melti. Konungr svaraði. Þeir .ii. eðli bornir menn er hann sagði þa fra at usattir hófðo verit. oc þu annarr ricari. oc gerði hvarr avð(r)om scaða. þar sagði hann fra ocr Olafi digra. Sva er herra savgöðv þeir allt sem þer segit. Konungr melti. Domr var a varo mali a Uppsala þingi. en hvar com þat til. er hann sagði fra er vangolldit var. er gagl var fire gas en gris fire gamallt svin. eða leir halft fire gull. Arnviðr blindi svaraði. Herra þat er vlicast ravtt gull oc leir. en meira scil kónung oc þræl. Þér hetoð Olafi digra dottor yðarri Jngigerði. er hon kónungborin i allar kvislir af Uppsala ett. er tignvst er a Norðrlondom. þvi at sv ett er comin fra gyðionom sialfom. En nv hefir kónungrinn Olaf fr fengit Astriþar. en þott hon se kónungs barnn. þa er ambatt moðir hennar oc þo vindverse. mikill mvnr er þeirra kónunga er annarr þiggr slict með þocc. oc er þat með van. at ecki megi iafnaz einn Norðmaðr við Uppsala kónung. Giolldom þar allir þocc fire at þat halldiz. þvi at guðin hafa lengi haft røkð micla a ettmonnom sinom. þo at nv urækiz margir þann strvnað. Þeir varv þrir brøðr Arnviðr blindi. hann var syndr sva litt at varla var hann herferr oc manna malsniallastr. annarr het þorviðr stammi. hann fecc eigi mellt .ii. orðom lengra samt. hann var þar maðr diarfastr oc einarðastr. þriði het Freyviðr daufi. hann heyrði illa. Þeir brøðr allir voro menn ricir oc avðgir oc kynstorir forvitra. oc allir kærir kónungi. Þa melti Olaf r kónungr. Hvat veit þat er Emvndr sagði fra Atta ðolsca. Þa svaraði engi oc sa hverr til annars. Kónungr melti. Segit nv. þa mælti þorviðr stammi. Atti azamr. agiarann illgiarann ðolscr folscr. Þa melti kónungr. Hverr a þessa sneið. Þa svaraði Freyviðr davfi. Herra mæla mono menn berara. ef þat scal vera i orlofi þino. Kónungr mælti. Tala nv Freyviðr i orlofi þat er þv vill mæla. Freyviðr toc nv til mals. Þorviðr broðir minn er var er vitrastr callaðr. kallar þann allan einn atta azam ðolscan folscan. þann callar hann sva er leiðr er friðrenn. sva at hann keppiz til smara luta oc fgr þo eigi. en letr fire þa save farsælliga luti stora. Nv em ec sva davfr. en sva hafa nv margir mælt at ec hefi matt scilia. at monnom licar illa beði ricom oc aldyðv þat er þer herra halldit eigi orð yðor við Noregs kónung. oc hitt enn verr er þer rivfit dom allz heriar þann er gorr var a Uppsala þingi. Eigi þurfit þer at hreðaz Noregs

konung eða Dana konung oc engan annan. meðan Svía herr vill fylgia yðr. en ef lanzfolkit snyz a hendr yðr með eino samþycci. þa siam ver vinir yðrer engi rað til þav er vist se at dvga myni. Konungr svaraði. Hverir geraz havfvzmenn at því at raða land undan mer. Freyviðr svaraði. Allir Sviar vilia hafa fornn lavg oc fullan rett sinn. Litið a hitt herra. hversv margir hofðingiar yðrir sitia her nv ifir raðagerðinni með yðr. Ec etla hitt satt at segia. at ver sem her .vi. er þer callet raðgiafa yðra. en allir aðrir hygg ec at a braut se farnir oc riðnir i herað. oc eigv þar þing við lanzfolkit. oc yðr satt at segia. þa er heraur upp scorin oc send vm land allt oc stefnt refsþing. Allir ver brøðr hafum veret til beðnir at eiga lut i raðagerð þessarri. en engi varr vill eiga þat nafnn at heila drottins sviki. því at eigi var sva varr faðir. Konungr toc þa til mals. Hvert yrrað scolo ver nv hafa. vandi mikill er til handa borinn. gefit nv rað til goðir hofðingiar. at ec fa halldit konungdominom oc foðvrarf minom. því at ecki vil ec deila kappi við allan Svía her. Arnnviðr blindi svarar. Herra þat syniz mer rað. at þer riðit ofan i aros með þat lið er yðr vill fylgia. tacit þar scip yðor oc farit ut i Loginn. stefnit þa til yðar folkino. farit nv ecki með stirðleti. bioþit monnom log oc lanzrett. drepit niðr heravrinni. mon hon enn hafa ecki víða farit ifir land. því at stund hefir scomm verit. sendit menn yðra þa sem þer trvit til fvndar við þa menn er þetta rað hafa með hondvm. oc freista ef þessi (kvrr) metti niðr setiaz. Konungr segir at hann vill þetta rað þecciaz. Vil ec segir hann at þer brøðr farit þessa ferð. því at trvic yðr bezt af minom monnom. þa metti þorviðr stammi. Ec man eptir vera en Jacob fari. þess þarf. þa metti Freyviðr. Gørvm sva herra sem þorviðr melir. hann vill eigi við yðr sciliaz i þessom hasca. en vit Arnnviðr monom fara. þessi raðagerð var framgeng at Olaf konungr for til scipa sinna oc hellt ut i Lavgenn. oc com honom þa bratt fiolnenni. en Freyviðr oc Arnnviðr riðv ut a Ullaracr oc hofðu með ser Jacob konungs son. oc drapv þo dvl ifir hans ferð. þeir urðv bratt viðr varir. at þar var fire samnaþr oc herlavp. oc bøndr attv þing beði dag oc nott. En er þeir Freyviðr hittv þar fire frendr sina oc vini. þa segia þeir þat at þeir vilia raðaz i floccenn. en því taca allir fegensamliga. var þa þegar raðom scolit nioc til þeirra. oc dregz þar til fiolmennit. oc mela þo allir eitt. oc segia sva at þeir scolo alldri lengr hafa Olaf konung ifir ser. oc eigi vilia þeir honom þola olavg oc ofdramb þat. er hann vill enskis¹ mannz mali lyða. þott storir hofðingiar segi honom sannyndi. En er Freyviðr fann acafa lyðsens. þa

¹) r. f. enskins

sa hann i hvert efni comit var. hann atti stefno við lanzhofðingia oc talaði fire þeim oc melti sva. Sva liz mer ef þetta storræði scal fram fara at taca Olaf Eirics son af ricino. sem ver Uppsviar monom vera scolo fire. hefir her sva iafnan verit. at þat er Uppsvia hofðingiar hafa staðfest sin i milli¹. þa hafa lytt þeim raðom aðrir lanzmenn. Eigi þurftv varir feðr at þiggia rað at Vestrgavtom um sina lanzstiornn. Nv verðum ver eigi þeir gttlerar at Emundr þursu oss rað at kenna. vil ec at ver bindim saman rað oc frendr minir. þesso iatodo allir. oc þotti þat vel mælt. Eptir þat snyz allr floþi lyðsins til þess sambannz er Uppsvia hofðingiar toco með ser. varv þeir þa hofðingiar ifir liðino Freyviðr oc Arnviðr. En er þat fann Emundr. þa grvn- aði hann hvart þetta raþ mondi fra(n)gengt verða. for hann þa til fundar við þa brøðr oc atto þeir tal saman. Spyr þa Freyviðr Emund. Hveria etlan hafi þer um þat ef Olaf Eirics son er af lifi tekinn. ðvern konung vili þer þa hafa. Emvndr segir. þann er oss þyccir bezt til fallinn. hvart sem sa er af hofðingia gtt eða eigi. Freyviðr svarar. Eigi vilium ver Uppsviarnir at konungdomr gangi or Uppsvia konunga gtt a varvm dagvm. meðan sva goð song ero til sem nv er. Olaf konungr a .ii. sono oc vilium ver annanhvarnn þeirra til konungs. oc er þo þeirra mikill mvn. annarr er eðli borinn oc sgnscr at allri ett. en annarr er ambattar son oc vindverscr at halfri ett. At þessom orscurd varð romr mikill. oc vilia allir Jacob til konungs. þa melti Emvndr. þer Uppsviarnir hafit valld til at raða þesso at sinni. hitt segi ec yðr sem eptir man ganga. at þeir sumir er nv vilia ecki annat heyra en konungdomr i Sviðioð gangi i langfæða gtt. þa mono þeir sialfir lifa oc iata. er konungdomrenn man i aðrar gttler koma. oc man þat betr lyða. Eptir þat leto þeir brøðrnir Freyviðr oc Arnviðr leiða fram a þingit Jacob konungs son. oc leto honom þar gefa konungs nafn. oc þar með gafo Sviar honom Aunvndar nafn. oc var hann sva kallaðr siþan meðan hann lifði. þa var hann .x. vetra eða .xii. Eptir þat toc Aunvndr konungr ser lið oc valði með ser hofðingia. oc havfþv þeir allir saman lið sva mikit sem honom þotti þurfa. en hann gaf heimleyfi aullom buanda mygnom. Eptir þat foro sendimenn mille konunga. oc þvi nest com sva. at þeir hittvz sialfir oc gørdv sgtt sina. scyldi² Olaf vera konungr ifir landi meðan hann lifði. hann scylldi hallda sett oc frið við Noregs konung. oc sva við þa menn alla er i þessi raðsgørd havfðv vaviz. Avnvndr scyldi oc vera konungr oc hafa þat af landi er semðiz með þeim feðgom. en vera scylldr þess at fylgia þa bvondvm. ef Olaf konungr gørdi nackvara

¹) r. f. minni ²) r. f. scyldo

þa luti er bvendr villdi eigi þola honom. Eptir þat voro menn sendir til Noregs a fynd Olafs konungs. með þeim ørendom at hann scyldi fara i stefnoleiðangr i Konungahello i moti Svía konungi. oc þat með at Svía konungr vill at þeir tryggvi settir sinar. En er Olafr konungr heyrði þessa orðsending. þa var hann enn sem fyrr giarnn til friðrens. oc ferr hann með liði sino sem a kveðit var. Kom þar þa Svía konungr. en er þeir magar finnaz. þa binnda þeir sett milli sin ok frið. var þa Olafr Svía konungr goðr viðmælis oc mivclyndr.

Fra casti konunga.

79. Sva sagði þorsteinn froði. at bygð sv la i Hising er fylgt hafði ymist til Noregs eða til Gautlanz. þat melto þa konungar sin i milli. at þeir scyldv luta um eign þa oc casta til tenningvm. scyldi sa hafa er störra castaði. þa castaði Svía konungr .vi. tvav. oc melti at Olafr konungr þurfti eigi at casta. Hann svaraði oc hristi tenningana i hendi ser. Enn ero .vi. tvav a tenningonom. oc er gvði drotni minom enn litid fire at lata þat upp horfa. Hann castaði oc como upp tvav sex. þa cast(að)i Svía konungr enn .vi. .ii. þa castaði Noregs konungr. var þa .vi. (a) avðrom. en annarr hraut i svndr. oc voro þar þa .vii. eignaðiz hann þa bygðina. Eigi hafvum ver heyr't getið fleire tíðænda a þeim fundi. Scildvz konungar saltir.

Fra Olafi konungi.

80. Eptir þessi tíðindi er nv er fra sagt sneri Olafr konungr liði sino aprt i Vikina. for þa fyrst til Tvnsbergs. dvalðiz þar litla rið oc for þa norðr i land oc um havstitt allt norðr i þrandheim. oc let þar bva til vetrvistar. oc sat þar um vetrinn. þa var Olafr konungr Harallz son einvallzkonungr ifir ollom Noregi oc því rici sem haft hafði Haralldr en(n) harfagri. oc því framarr at hann var einn konungr ifir landi. Hann hafði þa fengit með friði oc sett þann luta lanz er aðr hafði haft Olafr Svía konungr. en þann luta lanz er Dana konungr hafði haft toc hann með valdi oc reð fire þeim luta slict sem an(n)arstaðar i landi. Kvtr Dana konungr reð þa i þann tíð beði fire Englandi oc Danmorc. oc sat hann sialfr lengstum i Englandi. en setti hosðingia til lanzstiornar i Danmorc. oc veitti hann ecki tilkall i Noreg i þann tíma.

Upphaf Orcneyinga sagna.

81. Sva er sagt at a dagum Harallz ens harfagra Noregs konungs bygðvz Orcneyiar. en aðr var þar vikinga bœli. Sigurðr het enn

fyrsti iarl i Orcneyiom. hann var son Eysteins glumro oc broðir Ravgnvallz Mœriarls. en eptir Sigurð Gvthormr son hans einn vetr. Eptir hann toc iarlðom Torfeinarr son Ravgnvallz iarls. oc var lengi iarl oc ricr maðr. Halfdan haleggr son Harallz ens harfagra for a hendr Torfeinari oc rac hann a bravt or Orcneyiom. Einarr com apr oc drap þa Halfdan i Rinarsey. Eptir þat for Haralldr konungr með her i Orcneyiar. Einarr flyði þa upp a Scotland. Haralldr konungr let Orcneyinga sveria ser aull oðol sin. Eptir þat sæltvz þeir konungr oc iarl. oc gørdiz iarl hans maðr. oc toc londin i lèn af konunginóm oc scyllði enga giallda scatta af. þvi at þar var herscatt mioc. iarl gallt konungi .lx. marca gullz. þa heriaði Haralldr a Scotland sva sem getið er i Glymdrapv. Eptir Torfeinar reðv fire lavndum synir hans Arnkell. Erlendr. Þorfinnr havsaklivfr. A þeirra dagvum com af Noregi Eiricr bloðeyx. oc voro þa iarlur honom lyðscyildir. Arnkell oc Erlendr fello i hernaði. en Þorfinnr reð londom oc varþ gamall. Synir hans Arnfiðr. Havarðr. Hloðver. Liotr. Sculi. Moðir þeirra var Grelavð dottir Dvngaðar iarls af Catanesi. Moðir hennar var Groa dottir Þorsteins ravðs. A dagvum Þorfinnz iarls ofarliga como af Noregi synir Bloðeyxar. þa er þeir hoðo flyit fire Haconi iarli. var þa i Orcneyiom mikill ifirgangr þeirra. Þorfinnr iarl varð soltdavðr. Eptir hann reðo londvm synir hans. oc ero fra þeim miclar savgur. Hloðver lifði þeirra lengst oc reð þa einn londom. son hans var Sigurðr digri er iarlðom toc eptir hann. hann var ricr oc hermaðr mikill. A hans dagvum for Olaf Tryggva son or Vestrviking með liði sino. hann lagði til Orcneyia. hann toc hondom Sigurð iarl i Ravg(n)vallz vagi. hann la þar fire einscipa. Olaf konungr bavð þa fiorlavsn iarli. at hann scyllði taca scirnn oc trv retta oc gøraz hans maðr oc bi(o)ða cristni um allar Orcneyiar. Olaf konungr toc i gisling son hans. en Hvndi het eða Hvelpr. Þaðan for Olaf konungr til Noregs oc varþ þar konungr. Hvndi var með Olafi konungi oc andaðiz hann þar. En siþan veitti Sigurðr ønga lyðscyilðv Olafi konungi. hann gek þa at eiga dottvr Melkolms Scota konungs. oc var þeirra son Þorfinnr. En voro synir Sigurðar iarls enir ellri. Svmarliði. Brvsi. Einarr rangmvd. Fim vetrom eptir fall Olafs Tryggva sonar eða .iiii. for Sigurðr iarl til Jrlanz. en hann setti sono sina ena ellri at raða londum. Þorfinn sendi hann til Scota konungs moðorfodor sins. J þeirri ferð fell Sigurðr iarl i Brians orrosto. en er þat spurðiz til Orcneyia. þa voro þeir brøðr til iarla tecnir. Svmarliði. Brvsi. Einarr. oc scipto lavndvm i þriðivnga með ser. Þorfinnr Sigurðar son var þa .v. vetra er Sigurðr iarl fell. En er fall hans spurðiz til Scotlanz. þa gaf konungr

Þorfinni frænda sinum Catanes oc Svðrland oc iarls nafn með. oc fecc til menn at stýra rikino með honom. Þorfinnr iarll var þegar i upp-
vexti braðgørr i ollom þrosca. hann var mikill maðr oc sterccr. liotr.
oc þegar er honom ox alldr. var þat avðfynt at hann var agiarnn
maðr. harðr oc grimr oc forvitri. Þess getr Arnorr iarlascald.

Gorr lez grvnd at veria
gedfræca oc til sæcia

eri Einars hlyra
avagr maðr vnd scyranni.

Þeir brøðr Einarr oc Brvsi varv vlicir at scaplyndi. Brvsi var hogverr
oc samsmaðr mikill vitr oc malsniallr vinsell. Einarr var stírdlyndr
falatr oc vþýðr agiarnn oc fegiarnn hermaðr mikill. Sumarliði var
likr Brvsa a scaplyndi. oc var hann ellztr oc lifði scemst þeirra brøðra
oc varð sottdavðr. Eptir andlat hans talði Þorfinnr til sins lvtá Orc-
eyia. Einarr svarar því at Þorfinnr hafði Catanes oc Svðrland. þat
rici er aðr hafði att Sigurðr faðir þeirra. oc talði þat myclo meira
en þriðivng Orcneyia. oc villdi hann eigi vna Þorfinni sciptis. en
Brvsi let vppi scipti fire sina hond. oc vil ec segir hann ecki agirnaz
at hafa meira af lavndum en þann þriðivng er ec a at frialsv. þa
toc Einarr vndir sec tva luti eyia. gørdiz hann þa ricr maðr oc fiol-
mennr. var opt a svrom i hernaði oc hafði utboð fire landi. en
allmisiafnt varþ til fengiar i vikingvnni. þa toc bvøndvm at leidaz þat
starf. en iarll hellt fram með frecv avllum alavgvm oc let av(n)gum
manni lyða moti at mela. Einarr iarll var enn mesti ofstopamaðr. þa
gørdiz i hans rici hallgri af starfi oc fecostnaði þeim er bøndr havðv.
En i þeim luta lanz er Brvsi hafði var ár mikit oc hoglifv bvøndom
var hann vinsell.

Fra Þorcatli Amunda syni.

82. Maðr het Amundi ricr oc avðigr. hann bio i Hrossey i Sandvic
a Hlavpandanesi. Þorcell het son hans oc var allra manna gerviligastr
i Orcneyiom. Amundi var enn vitrast i maðr oc einna manna mest
virðr i eyiom. þat var eitt var at Einarr iarll hafði þa utboð enn sem
hann var vanr. en bøndr cvrrvðv þa illa. oc baro þa fire Amunda oc
baðo hann mela þeim noccora forstoð við iarll. Hann svarar. Jarll er
uahlyðinn. oc telr ecki stoða mono at biðia iarl neinna mvna her um.
Er vinatta var iarls oc goð at sva bvno. en mer þiccir við vaða bvit
ef ver verðum rangsattir við scaplyndi hvarratveggio. man ec mer
segir hann engv af scipta. þa röðv þeir þetta við þorcel. hann var
travðr til oc het þo vm sífir við aeggian manna. Amunda þotti hann
ofbratt heitið hafa. En er iarll atti þing. þa melli þorcell af hendi

hvanda. oc það iarll vęgia monnom um alavgur oc talði upp navð-
 syn manna. En iarll svarar vel oc segir at hann scylldi mi(c)i ls virþa
 orð þorcells. Ec hafða nv etlat at hafa .vi. scip or landi. en nv scal
 eigi meirr hafa en .iii. En þu þorcell bið eigi optarr slicrar bęnar.
 Bęndr þavękvöv vel þorcalli liðveizlv sina. for iarll i viking oc com
 apr at havsti. En eptir vm varit hafði iarll en somo boð sem hann
 var vanr oc atti þing við bęndr. þa talaði þorcell enn oc það iarll
 enn vęgia hvondvm. Jarll svaraði þa reiðvliga oc sagði at lutr hvanda
 scylldi versna mioc við hans röv. gerði sic þa sva reiðan oc oþan.
 at hann melti. at þeir scylldv eigi annat vár baðir heilir a þingino.
 oc sleit með þessv. En er Amundi varð viss hvat þeir þorkell oc iarll
 höfðu við mellz. þa það hann þorcel bravn fara. for hann ifr a Cat-
 anes til þorfinnz iarls. oc var þorcell þar lengi siþan. oc elscaði at
 iarli er hann var vngr. oc var hann siþan callaðr þorcell fostri oc
 var hann agetr maðr. Fleire varv þeir rikismenn er flyðu yr Orc-
 neyiom oþol sin fire riki Einars iarls. flyðv flestir ifr a Catanes til
 þorfinnz iarls. en svmir flyðv til Noregs eþa til ymissa landa. En er
 þorfinnr roscnaðiz. þa gerði hann boð til Einars broðvr sins. oc beiddi
 af honom rikis þess er hann þottiz eiga i Orcneyiom. en þat var
 þriðivngr eyia. Einarr toc því vbratt at minca rici sitt. En er þor-
 finnr spurði þat. þa byðr hann liði vt af Catanesi oc for ut i eyiar.
 En er Einarr varð þess varr. samnar hann liði oc etlar at veria lavndin.
 Brvsi iarll samnar oc liði oc ferr til moz við þa. oc bar settarorð i
 milli þeirra. Verðr þat at sett a milli þeirra. at þorfinnr scal hafa
 þriðivng landa i Orcneyiom sva sem hann atti at rettvm. en Brvsi oc
 Einarr lavgöv saman sinn luta. scylldi Einarr hafa einn forrað fire
 þeim oc landvornn. En ef mislavði þeirra yrði. þa scylldi sa þeirra
 land taca eptir annan er lengr lifði. En (sa) maldagi þotti þa ecki iafn-
 ligr. því at Brvsi atti son er Ravgnvalldr het. en Einarr var sonlavss.
 Setti þa þorfinnr iarll sina menn til at varðveita rici þat er hann atti
 i Orcneyiom. enn hann er optast a Catanesi. Einarr iarll var optast a
 svmrom i hernaði vm Jrland oc Scotland oc Bretland. þat var eitt
 svmar er Einarr iarll heriaði a Jrland. er hann barðiz i Vlfkelsfirði
 við Conofogor Jra konung. sva sem fyrr var sagt. at Einarr iarll feo
 þar usigr mikinn oc manna lat. Annat svmar eptir for Eyvindr vvar-
 hornn vestan af Jrlandi oc etlaði til Noregs. en er veðr var hvast oc
 stręmar micler. oc snyr Eyvindr þa til Asmundarvags oc la hann veðr-
 fastr nockora hrið. En er þat spurði Einarr iarll. þa helldr hann þangat
 liði miolo. toc þar Eyvind oc let drepa hann. en gaf grið flestvm
 monnom hans. oc foro þeir austr til Noregs vm haustit oc como a

fvnd Olafs konungs oc sogðo honom fra astoco Eyvindar. Konungr svaraði fa um. oc fannz þat á at honom þotti þat mannscaði mikill oc mioc gort i þra ser. oc vm flest var hann fameltr þat er honom þotti ser moti scapi.

Um Þorfinn iarll.

83. Þorfinnr iarll sendi þorcel fostra vt i Orcneyiar at heimta snman scatta sina. Einarr iarll kendi mioc þorcalli uppreist þa er þorfinnr hafði haft tilcall ut i eyiar. For þorkell scyndiliga or eyionom oc ifir a Nes. hann sagði þorfinni iarli þat at hann var þess varr orðinn. at Einarr iarll etlaði honom davða. ef eigi hefði frendr hans oc vinir honom niosn borit. Nv man ec segir hann eiga þann a bavgí at lata þann verða fund occarn iarls. er um scipti með oss. en þann cost annan at fara lengra i brot þanec at ecki se hans valld ifir. Jarll fysti þess at þorkell scylldi fara til Noregs a fund Olafs konungs. mantv segir hann mikils metinn hvar sem þv kœmr með tignum monnom. en ec veit beggia yccar scaplyndi þitt oc iarls. at þit monvð scamma stund mvnndaz til. Bioz þa þorcell oc for vm havstit til Noregs oc síþan a fund Olafs konungs. oc var þar um vetrinn með konungi i kerleicom miclom. hafði hann þorkel mioc við mal sin. þotti honom sem var at þorkell var vitr mæðr oc scavrvngr mikill. fannz konungi þat i røðum hans. at hann misiafnaði mioc frasognn um iarlana. oc var vinr mikill þorfinnz iarls en lagði þvngt til Einars. Oc snemmendis vm varit sendir konungr scip vestr um haf a fund þorfinnz iarls oc orðsending at iarll scylldi koma austr a konungs fund. En iarll lagðiz eigi for undir havfuð. þvi at vinattvmal fylgði orðsending.

Fra þorfinni iarli.

84. Þorfinnr iarll for austr til Noregs oc com a fund Olafs konungs. fec þar allgoðar viðtocor oc dvaldiz þar lengi um sumarit. en er hann bioz vestr. þa gaf Olafr konungr honom langscip mikit oc gott með ollom reiða. þorcell fostri rez þa til ferðar með iarli. oc gaf iarll honom þat scip er hann hafði vestan haft um sumarit. Scildvz þeir konungr oc iarll með kerleicom miclom. Þorfinnr iarll com um haustit til Orcneyia. En er Einarr iarll spurði þat. þa hafði hann fiolment oc la a scipom. Brvsi iarll for til fundar við baða brøðr oc bar sett milli þeirra. oc com enn sva at þeir settvz oc bvnndo þat eiðvm. þorkell fostri scylldi þa vera i sett oc i vinattv við Einar iarll. oc var þat mell(t) at hvarr þeirra scylldi avðrom veita veizlo. oc scylldi

iarll fyrri sokia til þorkels i Sandvic. En er iarll var þar at veizlo. þa var veitt et kapsamligsta. var iarll ecki katr. þar var mikill scali oc dyrr a boðom endvm.

Dráp Einars rangmvnnz.

85. Þann dag er iarll scylldi a braut fara. þa scylldi þorcell fara með honom til veizlo. þorkell sendi menn a niosn fram a leiðna þa er þeir scylldv fara um daginn. En er niosnarmenn como apr. þa savgðv þeir þorcalli at þeir fundv þar þrennar satir oc vapnaða menn. oc hyggiom ver savgðv þeir at svi(c) moni vera. Oc er þorkell spurði þetta. þa frestaði hann bunaðinom oc heimle at ser menn sina. Jarll bað hann bvaz oc sagði at mal var at riða. þorkell sagði at hann atti mart at annaz. hann gecc stundum ut en stundum inn. Elldr var a golfino. þa gecc þorcell ina um aðrar dyrr. oc eptir honom maðr er nefndr er Hallvarðr. hann var islenzcr maðr oc ausfirzcr. hann lavc apr hurðina. þorcell gecc innarr milli ellzins oc þess er iarll sat. Jarll spurði. Ertv eigi bvinn. En þorkell svaraði. Nu em ec buenn. þa hio hann til iarls i havfuðit. Jarll steypdz fram a golfit. þa melti Jslendingr. Her sa ec alla versta fangaraz. er þer dragit eigi iarll af elldinum. Hann keyrði til spavrðv oc setti vndir hnaccabein iarli oc kipði honom upp at pallinum. þorkell oc þeir baðir faurvnatar gengu ut scyndiliga um aðrar dyrr en þeir havfðv inn gengit. stodo þar þa uti menn þorkels með alvepni. En iarls menn toco til hans. oc var hann davðr. en aullvm fellvz hendr til hefndanna. var þat oc at bradvn bar. oc varði engan mann þessa vercs af þorcalli. þvi at þat hvgðv allir at sva mondi vera sem aðr var melt. at vinatta veri með iarli oc þorcalli. varv flestir menn oc vapnlavsir inni en margir aðr vinir þorkels goðir. bar þat til með avðnv þeirri er þorcalli var avðit lengra lifs. þorkell hafði þa lið ecki minna en iarls menn. for þorkell¹ þa til scips sins. en iarls menn i brot. þorkell sigldi þegar þann dag i brot oc austr i haf. oc var þat eptir vetrnetr. oc com hann með heilo til Noregs. oc for þegar sem scyndiligast a fund Olafs konungs oc fecc þar goðar viðtavcyr. let konungr ifir þessv verki vel. Var þorcell með honom vm vetrinn.

Fra Brvsa iarli.

86. Eptir fall Einars iarls toc Brvsi iarll þann luta landa er aðr hafði haft Einarr iarll. þvi at þat var a margra manna vitorði með hveriom scildaga þeir Einarr oc Brvsi bræðrnir havfðv felag sitt gert.

¹) r. f. kell

Þorfinni þótti þat rettast, at halfar eyiar hefði hvarr þeirra, en þó hafði Brvsi þan vetr .ii. luti landa. Eptir um varit kallaði þorfinnr til landa at helmingi við Brvsa, en Brvsi gallt eigi iakveði til þess. Attv þeir þing oc stefnor at þessom malom, gengv þa at vinir þeirra at semia þetta mal, oc com sva at þorfinnr let ser ecki annat lica en hafa helming eyia, en segir þat með at Brvsi þurfti eigi at hafa meirr en þriðivng með þat scaplyndi sem hann hafði. Brvsi svaraði. Ec vnda þvi segir hann at hafa þriðivng landa, þan¹ er ec toc i arf eptir soðvr minn, kallaði til þess oc engi mer i hendr, en nv hefi ec tekit annan þriðivng i arf eptir broðvr minn at rettv maldogom. En þó at ec se vansferr til at deila cappi við þic broðir, þa man ec þó annars i leita en iata vndan mer rikit at sva bvno. Þeir slitv sva malstefno þessa. En er Brvsi sa at hann mondi eigi hafa afla til at standa iasnfötis við þorfinn, þvi at þorfinnr hafði riki myclo meira oc travst af Scota konungi moðorseðr sinom, þa reð Brvsi þat af at fara or landi oc austr a fund Olafs konungs, oc hafði með ser Ravgnvalld son sinn, var hann þa .x. vetra. En er iarll hitti konung, þa toc hann vel við honom. En er iarll bar upp eyrendi sin oc sagði konungi allan mal-avoxt þan er var með þeim brøðrom, oc bað hann veita ser styrc til at hallda rici sino, bavð þar fram i mot fullcomna vinattv sina. Konungr svaraði oc toc þar fyrst til mals at Haralldr enn harfagri hafpi eignaz oðol avll i Orcneyiom, en iarlar havðo haft iasnan síðan lavnd þav at leni en alldregi at eign, er þat til iartegna sagði hann, at þa er Eiricr bløðeyx oc synir hans varv i Orcneyiom, varv iarlar þeim lyðscylldir. En er Olaf Tryggva son frendi minn com þar, þa gerðiz Sigurðr iarll faðir þinn hans maðr, Nv hefi ec tekit arf allan eptir Olaf konung, vil ec gera þer þann cost at þv geriz minn maðr, man ec þa sa þer eyiarnar i lén, scolo vit þa freista ef ec veiti þer minn styrc, hvart betr scal at halldi koma, eða þorfinni brøðr þinom travst Scota konungs. En ef þv vill eigi þenna cost, þa man ec eptir leita þeim eignom oc oðolom, er varir frøndr oc forellrar hafa att vestr þannuk, þessar røðvr hugfest(i) iarl fire ser, oc bar fire vini sina, leitaði raðs við þa hverio hann scylldi svara, hvart hann scylld(i) at þesso sæltaz við Olaf konung oc geraz hans maðr, en hitt er mer vsynna hvern minn luti verðr at scilnaði varum, ef ec kveð nei við þvi, er kónungr hefir bert gert þat tilkall er hann þycciz eiga til Orcneyia, en við storreði hans oc þat er ver erom her comnir, þa man honom litið fire at gera þat af varom costi sem honom syniz. En þó at iarli þótti a hvarvtveggia annmarkar, þa toc hann þann cost at

¹) r. f. þat

leggja allt a konungs valld. beði sic oc riki sitt. Toc þa Olafr konungr af iarli valld oc forrað ifir aullum erfðalavndom iarls. gærdiz (iarll) hans maðr oc batt þat svardaugom.

Fra þorfinni iarli.

87. Þorfinnr iarll spurði þat at Brvsi broðir hans var farenn austr a fund Olafs konungs oc komit ser þar i vinattv. þa þottiz hann þar eiga vel fire bvit oc vissi at þar mvndo margir flutningarmenn um hans mal. en þo venti hann at flestir myndi vera ef hann cømi sialfr til. Gærir þorfinnr iarll þat rað. at hann byz sem scyndiligast oc for austr til Noregs. oc etlaði at sem minztr scyldi verþa misfari þeirra Brvsa. oc ecki scyldi hans ørendi til lycða comit adr en þorfinnr hitti konung. En þat varð annan veg en iarll hafði etlat. þvi at þa er þorfinnr iarll hitti konung. var locit oc greitt allt um sattmal konungs oc Brvsa iarls. Vissi oc eigi þorfinnr iarll at Brvsi hefði upp gefit sitt riki. fyrr en hann var cominn til Olafs konungs. En þegar er þeir hittvz þorfinnr iarll oc Olafr konungr. þa hof konungr upp sama akall til rikis i Orcneyiom sem hann hafði við Brvsa iarll. oc beiddi þorfinnr þess ens sama. at hann scyldi iata konungi þeim luta landa er hann atti adr. Jarll svaraði vel orðom hans oc stilliliga oc sagði sva. at honom þotti miclo mali scripta um vingan konungs. oc ef þer herra þycciz þurfa liðveizlo mina mot avðrom hosðingiom. þa hafit þer adr fullt til þess vnnit. en mer er eigi hent at veita yðr handgongu. þvi at ec em adr iarll Scota konungs oc honom lyðscyldr. En er konungi fannz undandratt i svorom iarls vm þa malaleitan er hann hafði uppi. þa mælti konungr. Ef þu vill ecki iarll geraz minn maðr. þa er hinn costr at ec setia þann mann yfir Orcneyiar sem ec vil. (en ec vil) at þv veitir þa svardaga at calla ecki (til) landa þeirra. oc lata þa i friþi vera fire þer er ec set ifir lavndin. En ef þv vill enn hvarngan þenna cost. þa man sva þyccia þeim er lavndum reðr sem ufriðar myni af þer van vera. ma þer þa eigi undarlict þyccia þo at dalr meti holi. Jarll svaraði oc bað konung gefa ser frest at hvgsa þetta mal. Konungr gærdi sva. gaf iarli stund oc orlof at raða um þetta kær við menn sina¹. þa beiddi iarll þess at konungr scyldi lia honom fresta til annars sumars. oc færi iarll þa heim at sinni. sagði hann þat at heima var raðvneyti hans. en hann var bernscomaðr fire allðrs sacar. Konungr bað hann þa kiosa. þorkell fostri var þa með Olafi konungi. hann seudi mann til þorfinnz iarls leynilega oc

¹) konungr gærdi sva tilf. Cod.

bað hann eigi þat fire etlaz er honom var i hvg. at sciliaz sva at sinni við Olaf konung at þeir veri eigi sattir. sva sem hann var þa cominn i hendr konungi. Af þvilicom minningom þottiz iarll sia. at einbeygðr myndi costr at lata konung þa fire raða. þotti hinn eigi costligr at eiga ønga van sialfr til ettleifðar sinnar. en veita swardaga til þess at þeir scylldi hafa i ro riki þat er ecki voro tilbornir. En fire því at honom þotti vsynt um brautferð sina. þa kavs hann þat at ganga til hannda konungi oc geraz hans maðr sva sem Brvsi hafði gørt. Konungr fann þat at þorfinnr var maðr myclo scapstørr(e) en Brvsi. oc kvnni verr pynding þessi. trvði konungr þorfinni verr en Brvsa. sa konungr þat at þorfinnr myndi þicciaz styre eiga af Scota konungi. þott hann bry(g)ðiz i þesso sattmali. Scildi konungr þat af vizco sinni. at Brvsi gecc tregliga at avllo sattmali. en melli þat eina er hann etlaði ser at efna. en þar er þorfinnr er. þa er (hann) hafði raðit fire ser hvernn hann villdi upp taca. þa gecc hann glatt at ollom scildaga. oc dro um þat øngan lut sem konungr veitti en fyrsto akveði. en þat grvnaði konung at iarll mondi etla at gera eptir sumar sætter.

Fra Olafi konungi.

88. Þa er Olaf konungr hafði hugsat fire ser allt þetta mal. let hann þa blasa til skolmennrar stefnv. let¹ þangat kalla iarlana. þa mælti konungr. Sattmal var Orcneyinga iarla vil ec nu birta fyr al-ðyðv. þeir hafa nv iatað mino eiginorði ifir Orcneyiom oc Hialtlandi oc gørz baðir minir menn oc hundit þat allt swardavgom. oc vil ec gefa þeim i lavn. Brvsa þriðivng landa. þorfinni annan þriðivng. sva sem þeir havðv fyrr att. En þann þriðivng er atti Einarr rangnivðr þann let ec fallit hafa i minn garð fire þa soc er hann drap Eyvind urarhornn hirðmann minn oc felagsmann oc kęran vin. Vil ec sia fire þeim luta landa þat er mer syniz. þat vil ec oc til scilia við ycr brøðr iarla mina. at ec vil at ið takit settir af þorcalli Amunda symi fyr astoco Einars broðor yccars. vil ec at sa domr se undir mer. ef þit vilit því iatt hafa. En þat var sem annat at iarlar iattv því avllv er konungr melli. Gecc þa þorkell fram oc festi konungs dom a þesso mali. oc sleit sva þesso þingi. Olaf konungr døuði botr fire Einarr iarll sva sem fire .iii. lenda menn. en fire sacir scylldi niðr falla þriðivngr giallda. þorfinnr iarll bað konung ser orlofs til bravtferðar. en þegar er þat fecz bioz iarll sem akalligast. En er hann var albvinn. var þat einn dag at iarll dracc a scipi. at þar com fire hann vaveifliga

¹) calla *tulf. Cod.*

Þorkell Amunda son oc lagði hafsvð sitt i kne iarli. oc bað hann þa gera af slict er hann villdi. Jarll spyrr fire hvi hann for sva. þvi at ver erom aðr menn sattir at konungs domi. oc stattv vpp Þorkell. Hann gerði sva. Þorkell melti. Sætt þeirri er konungr gærði milli var Brvsa man ec hlita þangat ut. en þat er til þin kœmr af. þa scalltv einn raða. Þott konungr hafi scilit mer eignir eða lanzvist i Orcneyiom. þa kann ec sva scaplyndi þitt. at mer er uført i eyiar nema ec fara i trvnaði yðrom iarll. Ec vil þat segir hann festa yðr at koma alldregi i Orcneyiar hvat sem konungr melir um þat. Jarll þagnaði oc toc seint til mals. hann melti þo um siðir. Villtv Þorkell helldr at ec døma um occur mal helldr en hlita konungs domi. þa man ec þat hafa upphaf at sætt ockarri Þorkell. at þv scalt með mer (fara) i Orcneyiar oc vera með mer oc sciliaz eigi við mic nema mitt lof eða leyfi se til. vera scylldr at veria land mitt. oc allra þeirra verca er ec vil gera lata. meðan vit erom baðir a lifi. Þorcell svaraði. þat scal a yðro valldi iarll. sem allt annat þat er ec ma raða. Gecc þa Þorkell til oc festi iarli þetta allt sem hann qvað a. Jarll sagði at hann man siðarr qveða á um fegiolld. en hann toc þa swardaga af Þorkelli. sneriz (hann) þa þegar til ferðar með iarli. For iarll þegar i brot er hann var bvenn. oc sasc þeir Olafur konungr alldregi siþan. Brvsi iarll dvalðiz þar eptir oc bioz meirr i tomi. en aðr hann fœri bravn. þa alti Olafur konungr stefnor við hann oc melti sva. þat liz mer iarll. at ec man hafa þic at trvnaðarmanne þar fire vestan haft. etla ec sva at þv scalt hafa .ii. luti landa til forraða þa sem þv hefir aðr haft. vil ec at þu ser nv eigi minni maðr eða vricari er þu ert mer handgenginn en aðr vartv. En ec vil festa trvnat þinn með þvi. at ec vil at her se eptir með mer Ravgnvalldr son þinn. Se ec þa ef þv hefir mitt travst oc .ii. luti landa. at þv matt vel hallda þvi at rettv fire þorfinni broðor þinom. Brvsi toc þat með þavckom at hafa .ii. luti landa helldr en þriðivng. Dvaldiz Brvsi þa siþan litla hrið aðr hann for i brot. oc com um havstit vestr til Orcneyia. Ravgnvalldr son Brvsa var avstr eptir með Olafi konungi. hann var allra manna friðastr. harit mikit oc gult sem silki. hann var snemma mikill oc sterccr. manna var hann gerviligastr fire viz sacir oc framburðar. hann var lengi með Olafi konungi siþan. þessa getr Ottarr svartir i drapv sinni er hann orti um Olaf konung.

Gegn ero þer at þegnum
þioðscioldvnga goðra
halldit heft a velldi
Hialtlendingar kendir.

eigi varð a iorðv
ognbraðr aðr þer næþum
avstr sa er eyiom vestan
ynglingr vnd sic þryngvi.

Fra Þorfinni oc Brvsa.

89. Þa er þeir bróðr como vestr til Orcneyia þorfinnr oc Brvsi. þa toc Brvsi .ii. luti landa til forraða. en þorfinnr þriðivng. Hann var iafnan a Catanesi oc a Scotlandi. en setti menn sina ifir eyiar. hafði Brvsi þa einn landvorn fire eyiom. En i þann tima var þar herscatt. þvi at Nordmenn oc Danir herioðv mioc i Vestrviking. en como opt við Orcneyiar þa er þeir foro vestr eða vestan. oc namo þar nesnam. Brvsi talði at þvi við þorfinn broðvr sinn. er hann hafði onggar vtgerþir fire Orcneyiom oc Hialtlandi. en hafði scatta oc scvlldir allt at sinom luta. þa bavð þorfinnr honom þan cost. at Brvsi scylldi hafa þriðivng landa. en þorfinnr .ii. lvti oc hafa einn landvornn fire beggia þeirra hond. En þo at eigi yrði þetta scipti braðfengis. þa er þo þat sagt i iarla savgynom. at þetta scipti for fram at þorfinnr hafði .ii. luti eyia en Brvsi þriðivng. þa er Knvtr enn rici hafði Noreg lagt vndir sec. en Olafr konungr var or landi farenn. þorfinnr iarll Sigurðar son hefir veret gavfgastr iarll i Orcneyiom oc haft mest rici Orcneyia iarla. Hann eignaðiz Hialtland Orcneyiar Svðreyiar. hann hafði oc mikit riki a Scotlandi oc Jrlandi. A þat qvað Arnorr iarla scalld.

Hringstriði varð hlyðinn
herr fyr þvrsa sceriom

rett segi þioð hverr þotti
þorfinnz til Dyðinnar.

þorfinnr var enn mesti hermaðr. hann toc iarldom .v. vetra gamall oc reð meirr en .lx. vetra. oc varð solldavör a ofanverðvm dogom Harallz Sigvrðar sonar. En Brvsi andaðiz a dagum Knvz ens rica lillo eptir fall Olafs konungs ens helga.

(Um cristnihalld.)

90. Nv ferr tvennvm savgynom fram. oc scal þar nv til taca sem fra var horfit. oc fra þvi var sagt er Olafr konungr Harallz son hafði frið gært við Olaf Svia konung. oc þat at Olafr konungr for þat svmar norðr til þrandheims. hann hafði þa verit konungr .v. vetr. þat havst bio hann til vetrseto i Niðarosi oc sat þar um vetrinn. þann vetr var með Olafi konungi þorkell Amunda son. sva sem fyrr var ritat. Olafr konungr leiddi mioc at spurningum vm cristnihalld. hvert veri i landino. spurðiz honom sva til sem ecki veri cristnihalldit þegar er norðr sotti a Halogaland. en þa scorti mikit á at vel veri vm Navmodal oc inn um þrandheim.

(Fra Hareci or Þiottv).

91. Maðr er nefndr Harecr son Eyvindar scaldaspilliss. hann bio i ey þeirri er Þiotta heitir. þat er a Halogalandi. Eyvindr hafði verit maðr ecki festerer oc litt eignaðr maðr ęttstorr oc scavrvngr mikill. J Þiottv bioggv þa smabvendr oc eigi allfair. Harecr keypti þar einn bō fyrst oc eigi mikinn oc for þar bvðom til. en a sam misserom hafði hann i brot rvtt ollom bvondum þeim er þar bioggv adr. sva at hann ætti alla eyna. oc gærði þar þa havfvðbō mikinn. Harecr varþ bratt vellavðigr. Hann var spekingr mikill at viti oc framkvemþarmaðr. hann hafði lengi haft af konungum metnað mikinn. hann var i fresemistolo við Noregs konunga. af þeim socom hafði Harecr haft mikil metorð af lanz hosðingiom. Gunnhilldr favðvrmoðir Harecs var dottir þeirra Halfdanar iarls oc Jngibiargar dottvr Harallz ens harfagra. Harecr var þa helldr a øfra alldri þa er þetta er tiðinda. Harecr var mestr virðingamaðr a Halogalandi. hann hafði þa langa hrið finncavp oc konungs syslv a Morkinni. hafði hann stundum einn haft. en stundvm havfvðv adrir svma með honom. Ecki hafði hann comit á fund Olafs konungs. en þo haufðv orð oc sendimenn farit i milli þeirra. oc var þat allt vingiarnlict. oc þann vetr er Olafr konungr sat i Niðarosi foro enn menn i milli þeirra Harecs or Þiottv. þa lysti konungr ifir þvi. at um svmarit eptir etlaði hann ser at fara norðr a Halogaland. oc allt norðr til lanzenda. en þeir Haleygirnir hvgðo allmisiafnt til þeirrar ferðar.

Fra Olafi konungi.

92. Olafr konungr bioz vm varit með .v. scipom oc hafði ner .ccc. manna. en er hann var buenn. þa byriar hann ferð sina norðr með landi. En er hann com i Navmdøla fylki. stefndi hann þing við bōndr. var hann þa til konungs tekinn a hverio þingi. Hann let þa oc þar sem annarstaðar upp lesa lavg þav sem hann bavð monnom þar i landi cristni at hallda. en lagði við lif oc limar eða aleigo soc hveriom þeim manne. er eigi villdi vndir ganga cristin lavg. Veitti konungr þar morgom monnom storar refsingar. oc let þat ganga ifir rika sem vrica. scildiz hann sva við i hverio heraði. at allt folc iatti at hallda retta trv. En flestir rikismenn oc margir storbvendr gærðv veizlv i moti konungi. for hann sva norðr allt a Halogaland. Harecr i Þiottv veitti konungi veizlv oc var þar allmikit fiolmenni oc veizla en pryðiligsta. Gioriz Harecr þa lendr maðr Olafs konungs. fecc kon-

ungr honom veizlor. sva sem hann hafði haft af enom fyrrom lanz hofðingiom.

Fra Grankatli.

93. Maðr er nefndr Grankell eða Granketill avðigr bvandi. oc var þa helldr við alldr. en þa er hann var a unga alldri hafði hann verit i vikingv oc þa hermaðr mikill. Hann var atgerfimaðr mi(ki)ll um flesta luti þa er íþrottom gegndi. Asmundr het son hans. oc var um alla luti licr feðr sinom eða nockvi framarr. því at þat er margra manna mal. at lire sacir frilleics afls oc iðrotta at hann hafi verit enn þriði maðr bezt at ser bvinn i Noregi. En fyrst hafa til verit nefndir Hacon konungr Aðalsteins fostri oc Olafr konungr Tryggva son. Grankell bavð Olafi konungi til veizlo. oc var þar veizla allkapsamleg. leiddi Grankell hann storom vingiofum ut. Konungr bavð Asmundi at fara með ser oc lagði til þess morg orð. en Asmundr þottiz eigi cvnna at drepa hendi við veg sinom. oc rez hann til ferðar með konungi. oc gerðiz siðan hans maðr oc com i ena mesto kgrleica við konung. Olafr konungr dvalðiz mestan lut sumars a Halogalandi oc for i allar þinghár oc cristnaði þar allan lyð. þa bio i Biarcey þorir hundr. hann var ricastr maðr norðr þannig. hann gerðiz þa lenðr maðr Olafs konungs. Margir rikir bvanda synir reðvz til fylgðar við Olaf konung. þa er a leið sumaret com konungr norðan. oc sneri þa enn inn eptir þrandheimi til Niðaross. oc sat þar vm vetrinn eptir. oc þann vetr com þorkell fostri vestan or Orcneyiom. þa er hann hafði drepið Einar iarll rangmvnn. þat havst var i þrandheimi halleri a corni. en aðr hafði oc verit lengi goð arferð. en halleri var allt norðr i land oc því meira er norðarr var. en corn var gott austr i land. oc sva um Upplavnd. en þess navt við i þrandheimi at menn atto þar mikil fornn cornn.

Fra blotum Jnnþrenda.

94. Þat haust varv savgð Olafi konungi þav tíðindi innan or þrandheimi. at buendr hofðv þar haft veizlor siolmennar at vetrnottom. varv þar dryccior miclar. Konungi var sva sagt. at þar varv minni oll signvð asom at fornom sið. þat fylgði oc þeirri sogn. at þar veri drepin navt oc hross en roðnir stallar af bloði. oc framit blot oc veittr sa formali at þat scylldi vera til arbotar. þat fylgði því. at avllom monnom þotti þat avðsynt. at guðin havfðv reiz því er Haleyggir hofðo horfit til cristni. En er konungr spvrði þessi tíðindi. þa sendi hann menn ian i þrandheim. oc stefudi til sin bvøndum þeim or hann reð

til nefna. Maðr er nefndr Aulvir a Eggio. hann var cendr við þe sinn þann er hann bio á. hann var ricr maðr oc ętstorr. hann var havfvðsmaðr ferðar þessar af buanda hendi til konungs. En er þeir komo a konungs fund. þa bar konungr a hendr bvondum þessi kenzi. En Aulvir svarar af hendi bvanda. segir at þeir havfvðv avngar vezlor haft þat havst nema gilldi sin eða hvirflingsdryccior. en svmir vinaboð. en þat sagði hann er yðr er sagt herra fra orðtocom varvm þrenda þa er ver dreccom. þa cynno allir vitrir menn at varaz slicar røðor. en eigi kann ec synia fire heimsca menn oc avloða hvat þeir męla. Aulvir var maðr malsniallr oc maldiærfr. varði hann allar þessar sacir fire bvendr. En at lycðvm segir konungr at Jnnþrøndr mundo bera ser sialfir vitni. hvernog þeir ero trvaðir. Fengo þa bøndr orlof til heimferðar. foro þeir oc þegar er þeir varo buer.

Fra ferð Aulvis til konungs.

95. Siðarr vm vetrinn var konungi sagt. at Jnnðrøndr havfvðv fiolment a Mørine. oc varv þar blot stor at miðiom vetri. blotodo þeir þa til friðar oc vetrar goðs. En er konungr þottiz sannfroðr um þetta. þa sendi konungr menn oc orðsending inn i þrandheim oc stefndi bvondom vt til bæiar. nefndi enn menn til þa er honom þotto vitraztir. Bøndr attv tal sitt oc røddv sin i milli um orðsending þessa. varv þeir allir ufusastir til ferðarennar. en við bøn allra bvanda þa varþ Aulver buenn til ferðarennar. En er hann com ut til bæiar. for hann bratt a konungs fund. toco þeir tal. bar konungr þa a hond bvondvm at þeir hefði haft miðsvetrar blot. Aulver svaraði oc sagði at bøndr varv usannir at þessi soc. hofðum ver sagði hann iolaboð oc viða i herøðom samdryccior. Ella bøndr eigi sva hneft til iolaveizlo sinnar at eigi verði stor afhlaup. oc drvecco menn þat herra lengi siðan. Er a Mørine mikill havfvðstaðr oc hvs stor en bygd mikil umhverfis. þyccir monnom þar til gleði gott at drecca morgom saman. Konungr svaraði fa oc var helldr styggr. þottiz hann vita annat saunara en þat er þa var fra borit. Bað konungr bvendr aptr fara. en ec man þo sagði hann. verða viss ens sanna. at þer dylit oc gangit eigi i mot. En hverso sem her til hefir verit. þa gørit slict ekki optarr. Foro þa bøndr heim oc sogðo sina ferð oc þat at konungr varð helldr mioc reiðr.

Drap Aulvis.

96. Olafr konungr hafði vezlo micla um pasca. oc hafði marga bæiarmenn i boði sino oc sva bøndr. En eptir paschana let konungr setia fram scip sin oc bera til reiða oc arar. let þilia scipin oc tiallda

oc let flota sva bvin við bryggior. Olafr konungr sendi menn þegar eptir pascana inn i Veradal. Maðr er nefndr þoralldi armaðr hans. hann varðveitti konungs bu a Havgi. En konungr sendi honom orð at hann scylldi coma til hans sem scyndiligast. þoralldi lagðiz þa for¹ eigi undir haufuð oc for þegar ut til bæiar með sendimonnom. Konungr kallaði hann a einmeli. oc spurði eptir hvat sannyndi veri fra því er mer er sagt fra síðum Jnnþronda. hvart sva er at þeir snvaz til blota. vil ec sagði konungr. at þu segir sem er oc þu veizt sannast. ertu til þess scyldr því at þu ert minn maðr. þoralldi svarar. Herra þat vil ec yðr fyrst segia at ec flutta hingat til bæiar sono mina .ii. oc cono oc lavsafe allt þat er ec matta við komaz. En ef þer vilit hafa sanna savgo af mer. þa scal þat vera a yðro valldi. en ef ec segi sva sem er. þa mantv sia fire mino raði. Konungr svarar. Seg þu satt þat er ec spyr þic. en ec scal sia fire þino raði sva at þic scal ecki saka. þat er yðr satt at segia konungr. ef ec scal segia sem er. at inn um þrandheim er allt folc naliga alheidit i atrvnaði. þott sumir menn se þar scirðir. En þat er síðr þeirra at hafa blot a havst oc fagna þa vetri. annat at miðiom vetri. en et þriðia at svmri. þa fagna þeir svmri. Ero at þesso raði Eynir oc Sparbyggvar. Verdélir oc Sceynir. .xii. menn ero þeir er fire beitaz vm blotveizlornar. oc a nv Avlvir at hallda upp i var veizlonni. er hann nv i starvi miclo a Mērine. oc þangat ero flutt oll fong þau er til þarf at hafa veizlonnar. En er konungr varð ens sanna viss. þa let hann blasa saman liði sino. oc letr segia monnom at til scipa scylldi ganga. Konungr nefndi menn til scipstionar oc sva sveitar hofðingia. eða hvert hvergi sveit scylldi til scips. Var þa bviz sciott. hafði konungr .v. scip oc .ccc. manna oc hellt inn eptir firði. var goðr byrr oc tolþo sneckiornar ecki lengi fire vindi. En þessa varði engi mann. at konungr mondi sva sciott coma inn þangat. Konungr com um notti(na) inn a Mērine. var þar þegar sleginn manringr um hvs. þar var Avlver hondom tekinn. oc let konungr drepa hann oc mioc marga menn aðra. En konungrinn toc upp veizlona alla oc let flytia til scipa sinna. oc sva fe þat allt beði hvsbvnat klēðnat oc gripi er menn havfðv þangat flutt. oc let scripta at herfangi með monnom sinom. Konungr let oc veita heimferð at monnom þeim er honom þotto mestan lut hafa att i þessom raðum. Voro svmir hondum tecnir oc i iarnn settir. en sumir komvz af laupi vndan. fire morgvm var feit upp tekit. Konungr stefndi þing við bøndr. En fire því at hann hafði marga rikismenn hondvm tekit. oc hafði þa i sinni varðveizlo. þa reðo þat af frændr þeirra oc vinir at iata helldr konungi hlyðni. oc

¹) r. f. por

varþ engi uppreist i moti konungi gør i þat sinn i þrandheimi. sneri hann þar ollo folki a retta trv oc setti þar kennimenn. oc let gera kirkior oc vigia. Konungr lagði Avlvi vgilldan. en castaði sinni eigv a fe þat allt er hann hafði att. en vm þa menn aðra er honom þotto mest sacbitnir. let hann svma drepa. svma hamla. en svma rac hann or landi. en toc fe af sumom. Konungr for þa aprt ut til Niðaross.

Fra Arna Arnmoðs syni.

97. Maðr er nefndr Arni Arnmoðs son. hann atti þoro dottor þorsteins galga. þav varv bavrnn þeirra Kalfr. Finn. þorbergr. Amundi. Kolbiornn. Arnbiornn. Arni. Ragnhilldr. hana atti Harecr or þiottv. Arni var lendr maðr ricr oc ageotr vin mikill Olafs konungs. þa voro synir hans Kalfr oc Finn með konungi i miclóm kerleicom. Kona sv er att hafði Avlver a Eggio var ung oc friþ ettstor oc avðig. þotti sa costr ageta goðr. en forrað hennar hafði þa konungr. þav Avlver atto .ii. sono vnga. Kalfr Arna son beiddiz þess af konungi. at hann gipti honom kono þa er Avlver hafði att. en fire vinattv sacir veit(i) konungr honom þat. oc þar með eignir þer allar er Avlvir hafði att. oc gerþi hann þa lendan mann. fecc honom þar vmboð sitt inn um þrandheim. gerðiz Kalfr þa havðingi mikill oc var maðr forvitri.

Fra ferð Olafs konungs.

98. þa hafði Olaf konungr verit .vii. vetr i Noregi. þat sumar como til hans iarlar af Orcneyiom þorfinnr oc Brvsi. eignaðiz Olaf konungr þa lavnd þav. sva sem fyrr var ritið. þat sumar for Olaf konungr vm Mæri hvaratveggio oc inn um Ravmsdal vm havstit. þar gecc hann af scipom sinom. oc for þa til Upplanda oc com fram a Lesiar. hann let þar ta(ca) alla ena bezto menn beði a Lesiom oc a Dofrom. oc urðv þeir at taca við cristni eða þola davða. eða vndan flyia þeir sem þvi como við. En þeir er við cristni toco fengv konungi sono sina i hendr i gisling til trvnaðar. Konungr var þar um nott sem Borar heita a Lesiom oc setti þar fire presta. Siðan for hann ifir Orodal oc sva um Liardal. oc com niðr þar sem Stafabrecca heitir. en a sv renn eptir dalnum er Otta heitir. oc er byggð favgr tveim megin arinnar oc er cavllut Loar. oc matti konungr sia eptir endilangri byggð. Scaði er þat qvað konungr er brenna scal byggð sva fagra. oc stefndi ofan i dalinn með liði sino. oc voro a bð þeim um nott er Nes heitir. oc toc konungr ser herbergi i lopti eino. oc þar svaf hann sialfr. oc þat stendr enn i dag oc er ecki at þvi gørt siðan. oc var þar netr .v. oc scar upp þingboð. oc stefndi til sin beði af Vaga oc

Lom¹ oc af Hødal. oc let þat boði fylgia. at þeir scyldv annattveggia, hallda bardaga við hann oc þola brvna af honom. eða taca við kristni oc fa honom sono sina i gisling. Siþan como þeir a konungs fund oc gengo a hond honom. en sumir flyðv svðr i Dala.

Fra Dalagvöbrandi.

99. Dalagvöbrandr hefir maðr heitið. er sva var sem konungr veri ifir Davlom. oc var hersir at nafni. Honom iafnaði Sigvatr scalld at riki oc viðlendi við Erling Scialgs son. Sigvatr qvað um Erling.

Ein(n) vissan ec þer annan	ycr kveð ec iafna þyccia
iarls brictþoð lican	ormlaðs hati baða
vitt reð gumna getir	lygr hinn at ser leggir
Guðbrandr het sa londom.	leggsetrs er telsc betre.

Gvöbrand(r) atti son einn þann er her se getið. þa er Guðbrandr fra þessi tíðindi. at Olafr konungr var cominn a Loar oc navðgaði monnom til at taca við cristni. þa scar hann upp heravr oc stefndi avllum Dølom til þoar þess er Hvudþorp heitir a sinn fund. oc þar komo þeir allir. oc var þar eyrgrynni liðs. fire því at þar liggv vatn ngr þat sem Lavgr heitir. oc matti þar iafnvel fara til a scipom sem a landi. oc atti Gvöbrandr þar þing við bøndr. oc sagði at sa maðr var cominn a Loar er Olafr heitir. oc vill biðða oss trv aðra oc briota guð var avll i svndr. oc segir sva at hann a myclo meira guð fire ser oc mattvgra. oc er þat furða hvi iorð brestr eigi i svndr vndir honom. er hann þorir slict at mæla. eða goð var lata hann lengr ganga. oc venti ec. ef ver berum ut þor or hoði varo oc blothvsi er hann stendr a þeima bæ. oc oss hefir iafnan dvgat. oc ser hann Ólaf oc hans menn. þa man guð hans braþna oc sialfr hann oc menn hans oc at ongo verða. þa øpðv þeir upp allir senn. oc melto at Olafr scyldi alldregi þaðan komaz. ef hann cømi a fund þeirra. oc eigi mon hann þora lengra at fara svðr eptir Dalnom. Siðan etlvðv þeir til .vii. hvndroð manna at fara a niosn norðr til Breiðv. en fire því liði var havfðingi son Guðbranz. .xviii. vetra gamall oc margir aðrir með honom agetir. oc como til þoar þess er Hof heitir. oc varv þar .iii. netr. oc com þar enn mart lið til þeirra þat er flyit hafði af Lesiom oc Lom oc Vaga. þeir er eigi villdv vndir cristni ganga. En Olafr konungr oc Sigvrðr byscop settv eptir kennimenn a Lom oc a Vaga. Siþan foro þeir ifir um Vrgvrvast oc como niðr a Vsv. oc fragv þav tíþindi at lið mikit var fire þeim. þeir fragv oc bøndrnir er a Breiðv voro

¹) s. f. Lomi

oc bioggvz til bardaga i moti konungi. En þa er konungr stoð upp. þa hercleddiz hann oc for svðr eptir Svullom. oc lettv eigi fyrr en a Breiðvnni. oc sa þar mikinn her fire ser bvinn til bardaga. Siþan fylcði konungr liði sino oc reð sialfr fire. oc orti orþa a bændr oc bavð þeim at taca við cristni. þeir svoroðo. þv mant avðro verða við at coma i dag en gabba oss. oc øpðv herop oc borðv a sciolldv sina. Konungs menn liopv þa fram oc scvtv spiotom. en bændr snerv þegar a flotta. sva at falt eitt manna stoð eptir. Var þa son Guðbranz hondum tekinn. oc gaf Olafr konungr honom grið oc hafði með ser. þar var konungr .iiii. netr. Siþan mælti hann við son Gvðbranz. Far nv aptr til foðor þins oc seg honom at bratt man ec þar koma. Siþan for hann heim aptr oc sagði feðr sinom horð tíðindi. at þeir havfðv hitt konung. oc attom bardaga við hann. en lið vart flyði þegar i fyrsto. en ec varþ hanntekinn. oc gaf konungr mer griþ. oc bað mic fara at segia yðr. at hann man her coma bratt. Nv hofvm ver her eigi meirr (en) .cc. manna af því liði ollo er ver havfðum til moz við hann. Nv reð ec yðr þat faðir at þeriaz ecki við þenna mann. Heyra ma þat segir Guðbrandr at or þer er barit allt hiarta. oc fortv sa heilli heiman. oc man þer sia for lengi uppi vera. oc trvir þv þugar a orar þer er sa maðr ferr með. oc þer hefir illa neisv gøva oc þinv liði. Oc un nottina eptir þa dreymði Gvðbrand at maðr com til hans lioss. oc af honom stoð mikil ogn. oc melli við hann. Son þinn for ønga sigrfor i moti Olafi konungi. en myclo mantv hafa minni ef þu etlar at hallda bardaga við konung. mantv falla sialfr oc allt lið þitt. oc mono vargar draga þic oc yðr alla oc hrafnar slita. Hann varþ hreddr mioc við ogn þessa oc sagði þorði istromaga. er hofðingi var fire Davlom. Hann svaraði. þat sama bar fire mec. Oc um morgoninn leto þeir blasa til þings. oc savgðv at þeim þotti þat rað at eiga þing við þann mann er norðan for með ny boðorð. oc vita með hveriom sannyndum hann ferr. Siþan melli Guðbrandr við son sinn. þv scalt nv fara a fvnd konungs þess er þer gaf grið i bardaga oc .xii. menn með þer. oc sva var gort. Oc þeir como a fund konungs oc savgðv honom sitt erendi. at bændr villdv hafa þing við hann oc setia griþ milli konungs oc bvanda. Hann let ser þat vel þoccaz. oc bvndo þav griþ við hann einkamalom sin i milli meðan sv stefna veri. oc foro þeir aptr við sva bvit oc savgðv Guðbrandi oc þorði at griþ varv sett. Konungr for þa til bæiar þess er Liðzstaðir heita. oc var þar .v. netr. þa for konungr til moz (við) bændr oc atti þing við þa. en veta var a mikil um daginn. Siþan er þingit var sett. þa stoð konungr

1) r. f. fylgði

upp. oc sagði at Læsir oc a Lom oc a Vaga hafa tekit við cristni oc brotið niðr blóthus sín oc goð. oc trva nú a sannan¹ guð er scop himin oc iorð oc alla luti veit. Síðan settiz konungr niðr. En Guðbrandr svaraði. Eigi vitum ver um hvernn þv røðir. kallar þv þann guð er þu fgr eigi senn oc engi annarr. en ver eigvm þann guð er hvernn dag ma sia. oc er hann fire því eigi uti i dag at veðr er vatt. oc man yðr hann ogorligr þiccia oc mikill fire ser. Venti ec at yðr scioti scelk i bringv ef hann cømr a þingit. En með því at þv segir at guð yðarr ma sva mikit. þa lattv hann nú sva gera. at veðr (se) scyiat a morgon en regn ecki. oc finnvme her þa. Síðan for konungr heim til herbergis. oc for með honom son Guðbranz i gisling. en konungr fec þeim annan mann i moti. Vm kveldit spyr konungr son Guðbranz hvernig guð þeirra veri gørr. Hann segir at hann veri mercøðr eptir þor. oc hefir hann hamar i hendi. mikill er hann vexti oc holr innan. oc gert vndir honom sem hiallr se. oc stendr hann þar a ofan meðan hann er uti. Eigi scortir hann gull eða silfr a ser. .iiii. hleifar bravðs ero honom færðir hvernn dag. oc þar slatr við. Síðan foro þeir i reckior. en konungr vacði þa nott oc var a bønóm til guðs. En er dagr var. þa for konungr til messo oc síðan til matar oc þa til þings. en veðrino var sva farit sem Guðbrandr hafði fire melt. þa stoð byscop upp i cantaracapo oc mitr a hofði oc bagall i hendi. oc talði trv fire bvondvm oc sagði þeim margar iartegnir er guð hafði gert. oc lavc vel reðv sígni. þa melli þorðr istromagi. Mart melir hyrningr sia er staf hefir i hendi. oc uppi á sem veðrarhornn se bivgt. En með því at þit felagar callit guð yccarun sva margar iartegnir gera. þa melþv við hann a morgon fire sol at hann lati vera heið oc solscin. oc finnvme a morgon. oc gørvm þa annattveggia. at verom sattir um þetta mal eða haulldum bardaga. oc scildvz þa at sinni.

Fra því er þorr var brotinn.

100. Kolbeinn sterci het maðr er var með Olafi konungi. hann var kyniaðr or Fiorðum. hann hafði þann bvnat iafnan. at hann var gyrðr sverði oc hafði rvddv micla i hendi. er sumir menn calla clybbv. Konungr melti við Kolbein. at hann scylldi vera nest honom um morgoninn. Síðan mælti hann við menn sína. Gangit ér þangat i nott sem scip bvanda ero. oc borit ravfar (a) avllom. en riðit a braut eykiom þeirra af bæiom þar sem þeir ero a. oc sva var gørt. En konungr var þa nott a bønóm álla. oc bað guð þess at hann scylldi leysa þat

¹) r. f. sannat

vendreði með sinni mildi oc miscvnn. En er liðvin var locit i moti degi. þa for hann til þings. En þa er hann com a þingit. þa varv sumir bændr comnir. oc sa þeir mikinn fioldá hvanda fara til þings. oc baro i milli sin manlican mikit gløst allt með gulli oc silfri. En er þat sa bændr þeir er a þingino varv. þa liopu þeir upp allir oc lutv þvi scrimslí. Síþan var þat sett a miðian þingvoll. sato þa avðrom megin bændr at. en avðrom megin konungr oc hans lið. Síþan stoð Dalagvðbrandr upp oc mælti við konung. Hvar er nv guð þinn konungr. þat etla ec nv. at hann beri helldr lagt havkosceggit. oc sva syniz mer. sem minna se carp þitt oc þess hryningsins er þer kallit byscop oc þar sitr hia þer. helldr en enn fyrra dag. fire þvi at nv er guð varr cominn er aullo røðr oc ser a yðr með hvossom avgom. oc se ec at þer erot nv felms fullir oc þorit nv varla avgum upp at sia. Nv fellit miðr hindrvitni yðra oc trvit a gvð vart. er allt hefir rað yðart i hendi. oc lave sinni røðv. Konungr mælti við Kolbein sterca. sva at bændr vissv ecki til. Ef sva berr at i ørendi mino. at þeir sia fra gvði sino. þa sla þv hann þat havgg sem þv matt mest með rvddvnni. Síþan stoð konungr upp oc mælti. Mart hefir þv melt i morgon til vár. oc letr þv kynliga ifir þvi er þu matt eigi þia guð varnn. en ver ventom at hann man coma bratt til vár. þv ognar oss guði þino. er blint er oc davst oc ma hvartki biarga ser ne avðrom. oc cæmðz avngan veg or stað nema borinn se. oc venti ec at nv se honom scamt til illz. oc litið er nv i avstr oc set til. þa(r) ferr nv gvð vart með liosi miclo. þa rann sol upp. oc lito bændr allir til solarennar. En i þvi bili laust Colbeinn sva goð þeirra. at þat brast allt i sundr. oc liopv þar ut myss sva storar sem celtir vere. oc eðlor oc ormar. En bændr vrðv sva hreddir. at þeir flyðv sumir til scipa. en þa er þeir rvndv vt scipom sinom. þa liop þar vatn i oc fylldi upp. oc mattv menn eigi a koma. En þeir er til eykianna foro. liopo þa oc fvndo þo eigi eykina. Síþan let konungr kalla bændr oc sagði at hann villdi eiga tal við þa. Síþan hurfv bændr aptr oc setto þing. Síþan stoð konungr upp. Eigi veit ec sagði hann hvi sētir harc þetta oc laup er þer gerit. en nv megvð er sia hvað guð yðart matti. er þer barvð a gull oc gørsimar mat oc vistir. oc sa þer nv hveriar vettir þess hofðv neytt. myss oc ormar eðlor oc poddvr. Nv hafa þeir verr er a slict trva oc eigi vilia lata af heimsco sinni. Nv takit ér gull yðart oc gersimar er her ferr nv um voll oc hafit heim til kvenna yðarra. oc berit alldregi síþan a stocca eða steina. En her ero nv costir tveir a með oss. annattveggia at þer tacit nv við cristni eða halldit hardaga i dag við mic. oc beri þeir sigr af avðrom er sa guð

vill er ver trvum á. Þá stoð Dalaguðbrandr upp oc melti. Scaða mikinn havfum ver farit nv vm guð vart. oc þo með því at hann matti oss ecki. þa viliom ver nv trva a þann guð sem þu trvir. Oc iattv þa allir við cristni at taca. Þa scirði byscop Guðbrand oc son hans. Þeir Olafr konungr oc Sigvrðr byscop settv þar eptir kennimenn. oc scildvz nv vinir þeir sem aðr voro ovinir. En Guðbrandr let gera kirkio i Davlom.

Andlat Olafs Svía konungs.

101. Olafr konungr for nv ut a Heiðmorc oc cristnaði þar. því at þa er hann hafði tekit konunga. treystiz hann eigi at fara víða ifr landit með litit lið eptir storvirci slict. var þa vviða cristnat um Heiðmorc. En i þessi ferð letti konungr eigi fyrr en Heiðmorc var al-cristnvð. oc þar vigðar kirkior oc kennimenn til. Þa for hann ut a þotn oc a Hadaland oc retti þar síðv manna. letti sva fremi er þar var al-cristnat. Þaðan for hann a Hringariki. oc gengv menn allt vndir cristni. Síþan fragu Raumar at Olafr konungr bioz upp þannig. oc somnoðo liði miclo saman. oc melto sva sin i milli. at þat er þeim eimvni sv ifrfor er Olafr hafði þar farit fyrra sinni. oc savgðv at hann scyldi alldri sva síþan fara. En er Olafr konungr for upp a Raumarici með liði sino. þa com moti honom buanda samnaðr við a þa er Nicia heitir. hosðo bændr her mannz. En er þeir fundvz orto bændr þegar a til bardaga. en bratt brann lutr þeirra við. oc hrvcv þeir þegar undan. oc varv þeir bardir til batnaðar. því at þeir toco þegar við cristni. For konungr ifr þat fylki oc scildiz eigi fyrr við en þar havðo allir menn við cristni tekit. Þáþan for hann austr i Soleyiar oc cristnaði þa bygd. Þar com til hans Ottarr scald svartli oc beiddiz at ganga a hond Olafi konungi. Þann vetr hafði aðr anndaz Olafr Eirics son Svía konungr. þa var Aunundr Olafs son konungr i Sviðioð. Olafr konungr sneri þa aptr a Raumarici. var þa mioc liðinn vetrinn. þa stefndi Olafr konungr þing fiolment i þeim stað sem [síðan hefir verit¹ Heiðsęvis þing. Setti hann þa þat i lavgom. at til þess þings scyldo sækia Upplendingar. oc Heiðsęvis lavg scyldo ganga um avll fylki a Upplondum. oc víða annarstaðar sem síþan hafa þau gengit. En er varaði sotti hann ut til søvar. let þa hva scip. sin oc for vm varit ut til Tvnbergs. oc sat þar um varit. þa er þar var fiolmennast oc þvngi var flvtr til bæiarins af avðrom londum. Var þar þa arferð goð allt um Vikina. oc til goðrar litar allt norðr til Staðs. en halleri mikit allt norðr þaðan.

¹) [saak. rettet; síðr er til Cod.

Bannaðar cornnsolor.

102. Olafur konungur sændi boð um varið vestr um Agðir oc allt norðr um Rogaland oc um Havrdalaland. at konungur vill hvartki kornn ne mallt ne miol þaðan a bravt lata flytia ne selia. let þat fylgia at hann mondi þangat coma með lið sitt. oc fara at veizlom sva sem siðvenia var til. For þetta boð um þav fylki avll. en konungur dvalðiz i Vikinni vm sumarit oc for allt austr til lanz enda. Einarr þambascelfir hafði verit með Olafi Svía konungi síþan er Sveinn iarll magr hans andaðiz oc gørz Svía konungs maðr. tekit þar af honom len mikit. en er konungur var andaðr. þa fystiz Einarr at leita ser gríða til Olafs digra. oc hosðv þar um varit farit orðsendingar milli. En er Olafur konungur la i Elfinni. þa com Einarr þar með nockora menn. röddv þeir konungur þa um sètt sina. oc samðiz þat með þeim. at Einarr scyldi fara norðr til þrandheims oc hafa eignir sinar allar oc sva þer iarðir er Berglioto havfþo heiman fylgt. For Einarr þar norðr leið sina. en konungur dvalðiz i Vikinni oc var lengi i Borg vm havstið oc avndvrðan vetr.

Fra Erlingi.

103. Erlingr Scialgs son hellt rici sino. sva at norðr fra Sognsæ¹ oc avstr til Liþandisnes reð hann aullv við bøndr. en veizlor konungs hafði hann miclo minne en fyrr. þa stoð þo sv ogn af honom. at engi lagði i aðra scal en hann villdi. Konungi þotti ofgangr at um rici Erlings. Maðr er nefndr Aslacr fitiascalli maðr kynstorr oc rier. Scialgr faðir Erlings oc Askill faðir Aslacs varv brøðra synir. Aslacr var vin mikill Olafs konungs. oc setti konungur hann niðr a Svnnhavrdalandi. secc honom þar lén mikit oc veizlor storar. oc bað konungur hann hallda til fullz við Erling. En þat varþ ecki a þannig þegar er konungur var eigi nær. varþ þa Erlingr eign at scera oc scapa sva sem hann villdi þeirra i milli. var hann ecki at mivcari þott Aslacr villdi sic fram draga nackvat hia honom. Foro þeirra scipti sva at Aslacr hellz eigi við i systlenni. for hann a fund konungs oc sagði honom fra um scipti þeirra Erlings. Konungur bað Aslac vera með ser. þar til er ver Erlingr finnvme. Konungur gørdi orð Erlingi. at hann scyldi coma til Tunsbergs um varit a fund konungs. En er þeir finnaz þa eigv þeir stefnor. mælti þa konungur. Sva er mer sagt Erlingr fra rici þino. at engi maðr se sa allt norðr fra Sognsæ til Liðandisnes er frelsi sino halldi fire þer. ero þar margir þeir menn er oðalbornir þettiz til

¹) r. f. Songæ

vera at hafa rettindi af iafnbornom monnom ser. Nv er her Aslacr frendi yðarr. oc þycciz hann kvlða af kenna um yðor scipti. Nv veit ec þat eigi. hvart helldr er at hann hefir sakir til þess. eða scal hann hins at giallda. er ec hefi hann þar sett ifir varnat minn. En þott ec nefna hann til þess. þa kora margir aðrir slict fire oss. beði þeir er i syslom sitia. sva oc armenninir er bv varðveita oc veizlor scolo gera i moti mer oc liði mino. Erlingr melti. þvi scal sciott svara. at þvi scal neita at ec gefa þer sakir Aslaci. no auðrom manni at i þionosto yðarri se. en hino scal iata. oc þat er nv sem lengi hefir verit. at hverr varr frenda vill avðrom meire vera. sva hino oðro scal oc iata. at ec gera þat lostigr at beygia halsinn fire þer Olafr konungr. en hitt man mer avrðgara þiccia at luta til Selþoris. er þrelborinn er i allar ęttir. þott hann se nv armaðr yðarr. eða annarra þeirra er hans makar ero at kynferð. þott þer leggit metorð a þa. Nv toco til røðv beggia vinir. oc baðv at þeir scylldi settaz. savgðo sva at konungi var at ongom manne styrer iafnmikill sem at Erlingi. ef hann vill vera yðr fvlcominn vin. J annan stað mieto þeir til Erlings at hann scylldi vegia til við konung. segia sva ef hann helldiz i vinfengi við konung. at honom mondi þa allt avðvellt at koma slico fram sem hann villdi við hvern mann annarra. Lavc sva stefno þeirri. at Erlingr scylldi hafa somo veizlor sem (hann) hafði aðr haft. oc settvz niðr allar sakar þer er konungr hafði a hendi Erlingi. Scylldi þa fara oc til konungs Scialgr son Erlings oc vera með honom. For þa Aslacr aptr til bua sinna. oc varo þa sattir at calla. Erlingr for oc heim til bua sinna oc hellt tecnom hętti um riki sitt.

Fra Asbirni selsbana.

104. Sigurðr het maðr þoris son broðir þoris hunz i Biarcey. Sigurðr atti Sigriði Scialgs dottor systor Erlings. Asbiornn het son þeirra. hann þotti allmannvenn i vppvexti. Sigurðr bio i Avmð a þrandarnesi. hann var maðr storavðigr virþingamaðr mikill. ecki var (hann) konungi handgenginn. oc var þorir firi þeim at virþingv. þvi at hann var lendr maðr konungs. en heima i bvnaði þa var Sigurðr engan stað minni ravsnarmaðr. Hann var þvi vanr meðan heiðni ivar at hafa þrean blot hvernn vetr. eilt at vetrnottom. annat at miðiom vetri. þriðia at svmre. En siþan er Sigurðr toc við cristni. þa helkt hann tecnom¹ hetti vm veizlornar. hafði hann þa a havstít vinaboð mikit. en iolaboð a vetrinn. oc bavð þa enn til sin morgom

¹) r. f. tecnom

monnom. þriðio veizlo hafði hann um pasca oc hafði þa oc skolment. Slico hellt hann fram meðan hann lifði. Sigurðr varð sottdavör. þa var Asbiornn a tvitogs alldri. toc hann þa arf eptir foðor sinn. hellt hann tecnom hetti. oc hafði veizlor .iii. a hveriom vetri sem faðir hans hafði haft. Þess var scamt i mille er Asbiornn hafði tekit við favð-
vvarfi oc þess er arferð toc at versna. oc seði manna toco at bregðaz. Asbiornn hellt eno sama um veizlor sinar. oc naut hann þa þess við. at þar voro fornn cornn oc onnor favng þav er hafa þvrsti. En er þau misseri liðv af oc avnnor como. voro þa corn avngum myn betri en en fyrri. þa villdi Sigríðr at veizlor felli niðr sumar eða allar. Asbiornn villdi þat eigi. for hann þa vm havstít at hitta vini sina. oc ceypiti corn þar sem gat. en þa af sumom. For enn sva fram þann vetr at Asbiornn hellt aullum veizlom þann vetr. En eptir um varit fengvz litil seði. því at engi gat fræcorn at caupa. Røddi Sigríðr þa um at fetta scyldi huscarla. Asbiornn villdi þat eigi. oc hellt hann aullu eno sama þat sumar. Cornn var helldr oárvent. þat fylgði þa oc at sva var sagt sunnan or landi. at Olafr konungr bannaði corn oc mallt at flytia sunnan oc norðr i land. þa þotti Asbirni vanndaz um tilfavng busins. Var þat þa rað hans. at hann let fram setia byrðing er hann atti. þat var halföranda scip at vexti. scipit var gott oc reiði vandaðr mioc til. þar fylgði stafat segl með vendi. Asbiornn rez til farar þeirrar oc með honom ngr .xx. menn. foro norðan um sumarit. oc er ecki sagt fra ferð¹ þeirra fyrr en þeir komo svör i Karmtsvnd aptan dags. oc lavgðv at við Avgvallznes. þar stendr bær mikill scamt upp a eya Cavrrnt er heitir a Avgvallznesi. þar var konungs bu. oc reð fire sa maðr er þorir het oc var selr callaðr. Hann var armaðr Olafs konungs ętsmar oc var man(n)aðr vel starfsmaðr goðr sniallr i mali aburðarmaðr mikill framgiarnn oc vveginn. hlyddi honom þat siþan er hann secc konungs styrc. hann var maðr sciotorðr oc avr(or)þr. þeir Asbiornn lagu þar um nollina. en um morgoninn er liost var orðit gecc þorir ofan til scipsins oc noccorer menn með honom. Hann spurði hvern fire scipi því reði eno vegliga. Asbiornn segir til sin oc nefndi foðor sinn. þorir spurði hvert hann scyllidi fara et lengsta eða hvat honom veri at erendvm. Asbiornn sagði at hann villdi caupa ser cornn eða mallt. sagði hann þat sem salt var. at halleri var mikit norðr i land. En oss er sagt qvað hann. at her se vel ert. villt þu buandi selia oss cornn. ec se at her ero hialmar storir. veri oss þat orlavsn at þurfa eigi lengra at fara at corncauponom eða viðara her um Rogaland. Ec kann þat segia þer segir þorir. at her scalt þv fa

¹) r. f. ferð

þa orlavsn at þurfa eigi at fara lengra. þvi at þu mant eigi cornit fa hvarthi her ne avðrom stodom. þvi at konungr bannar at selia heðan cornit norðr i land. oc far aptr Haleygrenn. sa man þer enn þezti. Asbiornn svarar. Ef sva er buandi sem þv segir. at ver mynim ecki fa corncavpin. þa mon eigi minna verða mitt grendi en hafa kynnis soen a Sola oc sia hiblyi Erlings fręnda mins. þorir spyrr. Hversv micla frennsemi attv við Erling. Hann svarar. Moðir min er systir hans. þorir svarar. Vera kann þa at ec hafa meyllt ecki varliga. ef þu ert systvrson konungs Rygia. þa costodo þeir Asbiornn tiolldvm af ser oc snerv vt scipino. þorir kallaþi eptir þeim. Farit nv vel oc comit her er þær farit aptr. Asbiornn svaraði at sva scylldi vera. Fara þeir þa leið sina oc koma at kvelldi dags a Jadar. for Asbiornn upp með .x. menn. en aðrir .x. gettv scips. En er Asbiornn com til þoiarins fecc hann þar goðar viðtocor. setti Erlingr hann it nęsta ser. oc spurði hann margs norðan or landi. oc var við hann enn catasti. Asbior(n) segir et liosasta af eyrindom sinom. Erlingr svarar at þat var eigi vel til borit fire þa soc at konungr bannaði cornnsolor. Veit ec eigi sagði hann þeirra manna van her. er travst myni til bera at briota orð konungs. verðr mer vanngett til scaps konungs. þvi at margir ero spillendr at um vinattv vara. Asbiornn svarar. Seint er salt at spyria. mer hefir kent verit a vnga alldri. at moðir min veri fria(!)sborin i allar halfvr. oc þat með at Erlingr a Sola veri nv gavf-gastr hennar frenda. en nv heyri ec þic segia. at þu ser eigi sva frials fire konungs þrelom her a Jadrri. at þu megir raða fire corni þino slict er þer licar. Erlingr sa til hans oc glotti við tonn oc melti. Minna vitið er af konungs rikino Haleygir en ver Rygir. en avrorðr mantv heima vera. attv oc ecki langt til þess at telia. Dreccom nv fyrst frendi. siam a morgon hvat tilt er um erendi þitt. Gørðv þeir sva. voro catir vm kvelldit. Eptir um daginn talaz þeir enn við Erlingr oc Asbiornn. þa segir Erlingr. Hvgsat hefi ec nackvat fyrir um corncaup þin Asbiornn. eða hverso vandr mantv vera at caupunautom. Asbiornn svarar. at hann hirði þat alldregi at hveriom hann ceypiti ef honom var heimillt sellt. Erlingr męlir. þat þycci mer licara at þrelar minir moni eiga corn. sva at þu mant vera fullcaupa. þeir ero segir Erlingr ecki i lavgum eða lanz rett með avðrom monnom. Asbiornn svarar at hann vill þann cost. Var þa sagt þrelom til um þessa caupstefno¹. leto þeir cornn fram oc mallt oc selldv Asbirni. hloð hann scip sitt sem hann villdi. En er hann var braut bvinn leiddi Erlingr hann ut með vingiosum. oc scilðvz þeir með kerleic. Feoc Asbiornn

¹) r. f. caupstepno

byrleiði gott oc lagði at um kveldit i Karmsundi við Avgvallznes. oc varv þar um nottina. Þorir seir hafði þegar um kveldit spurinn af um farar Asbiarnar. oc sva þat at scip hans var cafhlaþit. Þorir stefndi at ser liði um nottina. sva at hann hafði fyr dag .lx. manna. hann for þegar a fund Asbiarnar er litt var lyst. gengu þegar ut a scipit. Þa varv þeir Asbiornn kleddir. oc heilsaði hann þori. Þorir spurði hvat þvnga þeir Asbiornn hefði a scipino. Hann svaraði at cornn oc mallt var. Þorir melti. Þa man Erlingr gera enn at vanda at taca fyr hegoma aull mal Olafs konungs. oc leiðiz honom eigi enn at vera motstöðomaðr hans i ollo. oc er furða er konungr letr honom hvetvetna hlyða. Var þorir maloði um hriþ. en er hann þagnaði. þa segir Asbiorn at þetta corn havsþu att þrjar Erlings. Þorir svarar snellt. at hann hirði ecki um prettv þeirra Erlings. er nv hitt til Asbiorn at þer gangit a land. ella sörvm ver yðr vtbyrðis. þvi at ver viliom enga þrong hafa af yðr. meðan ver ryðþiom scipit. Asbiornn sa at hann hafði engi liðscost við þori. oc gengu þeir Asbiorn foronavtar a land upp. en þorir let flytia farminn allan af scipino. oc er rvtt var scipit. þa gecc þorir eptir scipino oc melli. Furðu gott segl hafa þeir Haleygirnir. takit byrðings segl vart it forna oc fai þeim þat. er þeim fullgott er þeir sigla lausom kili. Sva var gert at scipt var seglunom. Foro þeir Asbiorn i brot við sva huit. oc stefndi hann þa norðr með landi. oc letti eigi fyrr en hann com heim avndvrþan vetr. oc varþ sia for allfræg. Var þa starf allt tekit af Asbirni at bva veizlor a þeim vetri. Þorir hvndr bavð Asbirni til iolaveizlo oc moðor hans oc monnom þeim er þav villdi hafa með ser. Asbiorn villdi eigi fara oc var heima. þat sannz á at þori þotti Asbiornn gera vvirþing til boðsins. hafði þorir i fleymingi um farir Asbiarnar. Beði er segir þorir at mikill er virþinga mvnr vár frenda Asbiarnar. enda gørir hann sva. slict starf sem hann lagði a i sumar at sokia kynni til Erlings a Jaðar. en hann vill eigi her fara i næsta hvs til min. veit ec eigi hvart hann hyggr at Selþorir man i hveriom holmi fyrir vera. Slic orð fretti Asbiornn fra þori oc avnvr þeim lic. Asbiorn undi illa ferð sinni. oc enn verr er hann heyrði slict haft at hlatri oc spotti. Var hann hcima um vetrinn oc for hvergi til heimboða.

Vig Selþoris.

105. Asbiornn atti langscip. þat var sneckia tvitogsessa. stoð i nausti miclo. Eptir kyndilmesso let Asbiornn setia fram scip sitt oc bera til reiða. oc let bva scipit. Siþan stefndi hann til sin monnom

vinom sinom. oc hafði ngr .ix. tegum manna oc alla vel vafnaða. En er hann var buenn oc byr gaf. þa sigldi hann suðr¹ með landi. fara þeir ferðar sinnar oc byriaði helldr scint. En er þeir sökia svör i land. þa foro þeir meirr utleið en þioðleið. þegar er sva matti. Ecki varþ til tíþinda um for þeirra fyrr en þeir komo at kvelldi .v. dag pasca utan at Kavrm. Kavrm er þannig farit. at hon er mikil ey lavng oc víðast ecki breið. liggv við þioðleið fyr vtan. þar er mikil byggð. oc er þo víþa eyin ubyggð þat er ut liggv til hafsins. þeir Asbiornn lendv utan at eyionni þar er ubygt var. En er þeir hofðv tialdat. þa melti Asbiornn. Nv scolo þer vera eptir her oc biða min. en ec man ganga upp a eyna a niosn. hvat titt se i eyionni. þvi at ver hofum ecki um spurt aðr hvat her er titt. Asbiornn hafði vandan bunað oc haut(l) síþan forc i hendi. en gyrdv sverði vndir cleðum. Hann gecc upp a land oc ífir eyna. en er hann com a nackvara hęð. þa er hann matti sia til bęiarins a Avgvallznesi. oc sva fram a Karmtsund. þa sa hann mannsfarar miclar beði a sę oc landi. oc sotti þat folc allt til bęiarins a Avgvallznesi. honom þotti þat undarligt. Síþan gecc hann heim til bęiarins oc þar til er þionostomenn bioggo vistir. heyrði hann þa þegar oc scildi a røðom þeirra. at Olafr konungr var þar cominn til veizlo. sva þat með at konungr var til borða genginn. Asbiorn snøri þa til stofunnar. en er hann com i forstofuna. þa gecc annarr maðr ut enn annarr inn. oc gaf engi maðr at honom gaum. Opin var stofvhurðin. hann sa at þorir selr stoð fire hasętis bordino. þa var mio(c) a kvelld líþit. Asbiorn hey(r)ði til at menn spyrðv þori fra sciptum þeirra Asbiarnar. oc sva þat at þorir sagþi þar um langa savgv. oc þotti Asbirni hann halla synt. þa heyrði hann at maðr spurði. Hvernig varð hann við Asbiorn. þa er þer ruddut scipit. þorir syrar. Bar hann sic til nackvarrar hlitar oc þo eigi vel. þa er ver rvddum scipit. en er ver tocom seglit af honom. þa gret hann. En er Asbiorn heyrði þetta. þa bra hann sverðino hart oc titt oc liop i stofuna. hio þegar til þoris. com havggit a halsinn. fell havfuðit a bordit fire konung. en bukrinn a fotr honom. urðv borducarnir i bløði eino beði uppi oc niðri. Konungr melti. bað taca hann oc leiða ut. oc sva var gørt at Asbiornn var havndum tekinn oc leiddr ut or stofunni. En þa var tekinn bordbunaðrinn oc dvcarnir oc borit a bravt. sva likit þoris var a braut borit. oc sopat allt þat er bløðvct var. Konungr var allreiðr oc stillti vel orðom sinom sva sem hann var vanr iafnan.

¹) r. f. siðr

Fra Scialgi Erlings syni.

106. Scialgr Erlings son stoð upp oc gek fire konung oc melti. Sva man nv sem optarr konungr. at þar man til umbotar at sia er þer erod. Ec vil bioða se fire mann þenna til þess at hann halldi lifi oc limom. en þer konungr scapit oc scerit um allt annat. Konungr svarar. Er eigi þat davðasave Scialgr er hann braut pascafriþ. oc sv avnnor er hann drap mann i konungs herbergi. sv en þriðia er ycr favðvr þinom man þyccia litils verð. er hann hafði fotr mina fyr havggstockinn. Scialgr svarar. Jlla er þat konungr er yðr mislicar. en ella veri þetta et bezla verc unnit. En ef verc þetta þyccir yðr konungr molit scapit oc mikils vert. þa venti ec at ec þiggia mikit af yðr fire þionostv mina. Mono margir þat mela at yðr se þat vel geranda. Konungr svarar. Þott þu ser mikils verðr Scialgr. þa man ec eigi fire þinar sakir briota laug oc leggja konungs lign. Scialgr snyz nv i brott oc ut or stofunni .xii. menn hofþu þar verit með Scialgi. oc fylgðv þeir honom allir. oc margir aðrir gengv með honom ut. Scialgr melti til þorarins Nefiols sonar. Ef þu vill hafa vinattv mina. þa legðv a allan hvgr at maðrinn se eigi drepinn fyr svnnvdag. Siþan for Scialgr oc menn hans. oc toc roðrarsculo er hann atti. oc roa svðr sva sem a matti taca. oc como i ellding netr a Jaðar. gengv þegar upp til bæiar oc til lopz þess er Erlingr svaf i. Scialgr liop a hurðina sva at hurðin brotnaði at navglom. Við þat vænaði Erlingr. oc aðrir þeir sem inni svafo. hann var sciotastr a fotr oc greip upp sciollid sinn oc sverð oc liop til duranna. oc spurði hverir þar fœri (sva) acapt. Scialgr segir til sin oc bað upp lata hurðina. Erlingr svarar. þat var licligast at þu mondir vera ef allheimsliga for. eða fara menn nackvarir eptir yðr. Var þa latin upp hurðin. þa melti Scialgr. þess venti ec þott þer þyccii ver fara acalliga. at Asbirni frenda þinom þyccii eigi of sciot þar er hann sitr norðr a Avgvallznesi i fiotrom. oc er þat mannligr at fara til at dvga honom. Siðan hafaz þeir feðgar orð við. segir þa Scialgr Erlingi allan atburð um vig Selþoris.

Fra Olafi konungi.

107. Olafur konungr settiz i seði sitt. þa er um var buiz i stofunni. oc var hann allreiðr. hann spvrði hvað titt var um vegandann. Honom var sagt at hann var uti i svolom i gegzlo hafðr. Konungr svarar. Hvi er hann eigi drepinn. þorariinn svarar Nefiols son. Herra callit er þat eigi morðverc at drepa menn um netr. þa melti konungr.

1) r. f. ep

Seti hann i fiotur oc drepi hann a morgon. Siþan var Asbiorn fiotr-
aðr oc byrgðr einn i husi um nottina. Eptir um daginn hlyddi kon-
ungr morgintíðum. siþan gecc hann a stefno. oc sat þar framan til
hamesso. Siðan gecc hann til messo. oc er hann gecc fra tíðum melti
hann til þorarins. Man nv solin vera sva ha. at Asbiorn vin yðarr
man nv mega hanga. þorarinn svaraði oc laut konunginom. Herra
þat sagði byscop enn fyrri friadag. at sa konungr er allz a valld. oc
þolði hann scapravnina. oc er sa sell er helldr ma eptir þvi licia en
eptir hinom er þa dómðv manninn til davða. eða þeim er ollo mann-
drapino. Nv er eigi sva langt til morgons oc er þa sycn dagr. Kon-
ungr leit við honom oc melti. Raða mantv þesso at hann man eigi
drepinn i dag. scaltv nv taca við honom oc varðveita hann. oc vit
þat til sannz. at þar liggv lif þitt við. ef hann cømz a braut með
noccoro moti. Gecc þa konungr leið sina. en þorarinn gecc þar til
er Asbiornn sat i iarnino. let þorarinn þa af honom fiotvriun oc
fylgði honom i stofv eina litla. oc let þa fa honom mat oc dryc. oc
segir honom hvat konungr hafði a lagt. ef Asbiornn hløpi a braut.
Asbiornn svaraði. at þorarinn þurfti ecki þat at ottaz. Sat þorarinn
þar hia honom lengi um dagin(n). oc sva svaf hann þar um nottina.
Lavgardag stoð konungr upp til morgintíða. siðan gecc hann a stefnor
oc var þar fiolment comit af bvondvm. oc atto þeir mart at kera. Sat
konungr þar lengi dags oc varð helldr sið gengit til hamesso. Eptir
messona gecc konungr þegar til borða. en er hann hafði mataz. þa
dracc hann um hrið sva at borð voro uppi. þorarinn gecc til prestz
þess er kirkio varðveitti oc gaf honom .ii. avra silfrs. til þess at hann
scylldi hringia til helgar iafnsciott sem konungs borð foro upp. En
er konungr hafði drvccit þa hriþ sem honom þotti-fellt. þa var borð
upp tekit. þa melti konungr. sagði at þa var þat rað. at þrælur fœri
með vegandann oc drepi hann. J þvi bili var hringt til helgar. þa
gek þorarinn fire konung oc melti. Grið man sia maðr scolo hafa
um helgina. þo at hann hafði illa til gort. Konungr svaraði. Gettv han(s)
þorarinn sva at (hann) komiz eigi a bravt. Gecc þa konungr til nono.
en þorarinn sat enn vm daginn hia Asbirni. Sunnvdag gecc byscop
til Asbiarnar oc scriptaði honom oc gaf honom lof til at lyða hamesso.
þorarinn geck þa til konungs oc bað hann fa menn til at varðveita
vegandann. Vil ec nv segir hann við sciliaz hans mal. Konungr bað
hann hafa þoccc fire þat. fecc hann þa menn til at varðveita Asbiornn.
var þa settr fioturr a hann. En er til hamesso var gengit. þa var
Asbiornn leiddr til kirkio. stoð hann uti fire kirkio oc þeir er hann
varðveitto. Konungr oc aull alþyða stoð at messo.

Fra Erlingi oc Scialgi.

108. Nv er þar til mals at taka er fyrr var fra horfit. er þeir Erlingr oc Scialgr son hans gerðv rað sin vm þetta vannkveði. oc staðfestiz þat með æggion Scialgs oc annarra sona hans. at þeir samna liði oc scera upp heraur. com þar bratt saman lið mikit oc reðv þeir til scipa. var þa scorað ngr .xv. .c. manna. Foro þeir með þat lið oc komo svnnvdag i Kavrmt a Avgvallznes. oc gengv upp til bæiarins með ollo liðino. oc como i þann tima er lokit var guðspialli. gengv þeir upp at kirkio. toco þegar Asbiornn. oc var brotinn af honom flotvrrinn. En við gny þenna oc vavnabrac þa lippv allir inn i kirkio. þeir er aðr voro uti. en þeir er i kirkio varv. þa litv allir ut nema konungr. hann stoð oc saz eigi vm. þeir Erlingr scipvðv liði sino tveim megin strætis þess er la fra kirkio oc til stofvnnar. stoð Erlingr oc synir hans ngrst stofvnni. En er allar tíþir voro svngnar. þa gecc konungr þegar vt or kirkio. geck hann fyrst fram i kvina. en síþan hveer eptir avðrom hans manna. þegar er hann com heim at stofunni. þa gek Erlingr fyri dyrrnar oc laut konungi oc heilsaði honom. Konungr svaraði oc bað guð hialpa honom. þa toc Erlingr til mals. Sva er mer sagt at Asbiornn fręnda minn haf sott gløpsca mikil. oc er þat illa konungr. ef sva er orðit at yðr er misþocki at. Nv em ec at þvi kominn at bioða fire hann sett oc yfirbøtr þvilicar sem þer vilit sialfir gert hafa. en þiggia þar i mot lif hans oc limar oc lanzvist. Konungr svarar. Sva liz mer nv a Erlingr. sem ér mynit nv þycciaz hafa valld á um mal Asbiarnar. Veit ec eigi hvi þv letr sva sem þv scyler bioða sett fire hann. ella ec þic fire þvi hafa dregit saman her mannz. at nv etlar þv at raða var a milli. Erlingr svarar. Þer scolot raða konungr. oc raða sva at ver scilime sattir. Konungr melti. Ellar þu Erlingr at hręða mic. hefir þu fire þvi lið mikit. Nei segir hann. Enn ef annat byr i. þa man ec nv ecki flyia. Erlingr svarar. Eigi þarstv minna mic a þat. at þeir hafa fundir ockrir orðit her til. er ec hefi litinn liðscost hafðan við þer. en nv scal ecki leynd þic þvi er mer byr i scapi. at ec vil at vit scilime sattir. eða mer er van at ec hęt(1) a eigi til fleire svndanna varra. Erlingr var þa sva ravðr sem bloð i andlitino. þa geck fram Sigurðr byscop oc melti til konungs. Herra ec byð yðr i hlyðni fire guðs sacir. at þer sęttiz við Erling eptir þvi sem hann byðr. at maðr sia hafi lifs grið oc lima. en þer raðit einir ollo sattmali. Konungr svarar. Þer scolod raða. þa melti byscop. Erlingr fai þer festo konungi þa er honom liki. síþan gangi Asbiornn til griþa oc a konungs valld. Erlingr fek¹⁾ festur oc toc

¹⁾ r. f. sek

konungr við. Síþan gek Asbiorn til griða oc a konungs valld. oc kysti a hond honom. Snęri þa Erlingr a bravt með liði sino oc varð ecki at kveðiom. Gek konungr inn i stofuna oc Asbiorn með honom. Síþan lave konungr upp settargerðina. melli sva. þat scal upphaf sæltargerðar ockarrar Asbiorn. at þu scalt ganga undir lanzlavg þau. at sa maðr er drepr þionostomann konungs. þa scal hann taca undir þa somo þionosto ef konungr vill. Nv vil ec at þu takir upp armenning þessa sem Selþorir hefir haft. oc raðit er fire bvi mino a Avgvallznesi. Asbiornn svarar at sva scylldi vera sem konungr villdi. Verð ec þo fyrst at fara til bus mins oc scipa þar til. Let konungr ser þat vel lica. For hann þa þapan til annarrar veizlo þar sem gert var i moti honom. En Asbiornn rezc þa til fundar við foroneyti sitt. þeir hófðo legit i leynivagom þa stund alla er Asbiornn hafði verit i iarnino. hófðo þeir niosn af hvat titt var um hans mal. oc villdv eigi fyrr a braut fara en þeir vissi hvat þar reðiz af. Síþan snyz Asbiornn til ferðar oc lettir eigi fyrr um varit en hann kómr norðr til bus sins. Hann var síþan kallaðr Asbiorn selsbani. En er Asbiorn hafði eigi lengi heima verit. þa hittvz þeir þorir frendr oc talaz við. spyrr þorir vendiliga Asbiornn at um ferðir hans oc alla þa alburði sem þar hófðo orðit til tíþinda. en Asbiornn segir savgu þa sem gengit hafði. þa svarar þorir. þa manntv þycciaz hafa rekit af hendi svivirðingina þa er þv vart renntr a hausti. Sva er qvað Asbiornn. eða hvernig þycki þer frendi. þat scal sciott segia qvað þorir. at ferð su en fyrri er þu fort svðr i land varð en svivirðligsta. oc stoð sv til nockorar umbotar. en þessi for er beði þin svivirðing oc frenda scom. ef þat scal framgengt verða. at þu geriz konungs þrell oc iafningi ens versta mannz Selþoris. Nv ger þv sva menniliga. at þv sit helldr at eignom þinom her. scoló ver frendr þinir veita þer styrc til þess at (þv) komir alldregi síþan i slict ongðveiti. Asbiornn þotti þetta venlict. oc aðr þeir þorir scildiz. var þetta rað staðfest at Asbiorn scylldi sitia i bui sino oc fara ecki a konungs fund eða i hans þionosto. oc gerði hann sva at hann sat heima i bvm sinom.

Fra því er Olafur cristnafi Vors oc Valldres.

109. Eplir þat er þeir Olafur konungr oc Erlingr Scialgs son hófðo hize a Avgvallznesi. þa hófsc með þeim af nyio sundrþycci. oc ox til þess at þar af gerðiz fullr siandseapr milli þeirra. For Olafur konungr at veizlom um Havrdaland um varit. oc þa for hann upp a Vors. því at hann spurði at folc var þar litt truat. Hann atti þing við

böndr þar sem a Vangi heitir. como þar böndr fiolment oc með alvepni. bavð konungr þeim at taca við cristni. en bendr bvðv bardaga í mot. oc com sva at hvarertveggio fylcðo liði sino. Var þo sva at bvondvm scaut scelc i bringo. oc villdi engi frēmstr standa. varð þat þa at lycðom er þeim gegndi betr. at þeir gengu til handa konungi oc toco við cristni. Scildiz konungr eigi fyrr þaðan en þar var alkristit orðit. þat var einn dag at konungr reið leið sina. hafði svngit salma¹ sina. en er hann com gegnt havgonom. nam hann staðar oc melti. þau scal segia min orð maðr manni. at ec kalla rað at alldregi siðan fari Noregs konungr a milli þessa hauga. Er þat oc savgn manna at flestir konungar hafi þat varaz siþan. þa for Olafr (konungr) ut (i) Ostrarfiord. com þar til scipa sinna. for þa norðr i Sogn oc toc þar veizlor um sumarit. Enn er hausta toc. sneri hann inn i fiordv. for þaðan upp a Valldres. þar var aðr heidit. Konungr for sem akafligast upp til vazins. com þar a uvart bvondum oc toc þar scip þeirra. Gek þar a sialfr með ollo liði sino. siþan scar hann þingboð oc setti þing sva nær vatnino. at konungr atti allan cost scipanna ef hann þettiz þurfa. Böndr sottv þingit með her mannz alvapnaðan. Konungr bavð þeim cristni. en böndr øpðv i mot oc baðv hann þegia. gerðv þegar gny mikinn oc vapnabrac. En er konungr sa. at böndr villdv ecki til hlyða þess er hann kendi þeim. oc þat annat at þeir havðv þann mvg mannz er ecki stod við. þa snøri hann røðvnni. spurði at ef nackvarir veri þeir menn a þingino er sakir þer ettiz við. er þat villdi at hann setti i milli þeirra. þat fannz brat a orðom buanda. at margir voro þar rangsattir sin a milli. er þa havðv samhlaupa (orðit) at mela moti cristninni. En þegar er bendr toco at kera sin vandredði. þa aflaði hverr þeirra ser sveitar at flytia sitt mal fram. Gecc þvi fram þann dag allan. At kveldi var slitit þingino. þegar er böndr hofðo spurt at Olafr konungr hafði farit um Valldres. oc hann var cominn i bygðina. þa hofðv böndr latit fara heraur oc stefnt saman þegn oc þrel. foro með her þann mot konungi. en þa var viða aleyða i bygðinni. Böndr helldv enn samnaðinom þegar er steit þingino. þess varþ konungr viss. En er hann com a scip sin. þa let hann roa um nottina yfir þvert vatnit. þar let hann upp ganga i bygðina. let þar brenna oc reña. Eplir um daginn rerv þeir nes fra nesi. let konungr allt brenna bygðina. En þeir böndr er i samnaðinom lago. þa er þeir sa reyc oc loga til bæia sinna. þa urðv þeir lausir i floccinom. stefndi þa hverr i brot oc leitaði heim. ef hann mætti finna hysci sitt. En þegar er los com i liðit. þa com hverr at

¹) r. f. spalma

aðrom til þess er allt riðlaðiz i sma flocca. En konungr reri ífir vatnit oc brendi þa a hvaritveggia land. Como þa bændr til konungs oc baðv miscvnnar. buðv handgavngv sina. Gaf hann hveriom manni grið er til hans com oc þess crafði oc sva se þeirra. melti þa engi maðr við cristni. Let konungr þa scira folkit oc toc gislar af buondom. Dvalðiz konungr þar lengi vm haustit. let draga scip um eið a milli vatnanna. For konungr litt um land uppi fra votnomom. þvi at hann trvði þeim illa buondum. hann let þar kircior vigia oc selti kennimenn til. En er konungi þotni van fræra. þa sotti hann upp a land. com þa fram a þotni. Þess getr Arnorr iarla scald. at Olaftr konungr hafði brent a Upplavndvm. þa er Arnorr orti (um) Haralld broðor hans.

Gengr í gtt þar er yngvi.	villduð auflgar alldar
Vpplendinga brendi	aðr var styrt til vaða
þioð gallt ræsis reiði	grams dolgom fecz galgi
rann þa er fremstr var manna.	gagnpryoinda hlyða.

.x. vetr.

110. Siðan for Olaftr konungr norðr um Dala allt til fialz. oc nam eigi staðar fyrr en hann com i þrandheim oc allt til Niðaross. bio þar til vetrvistar oc sat þar um vetrinn. Sa var enn .x. vetr konungdoms hans. Aðr vm sumarit for Einarr þambascelfir or landi. fyrst vestr til Englanz. hitti þar Hacon iarll mag sinn. dvalðiz þa með honom um hrið. Siðan for Einarr a fund Knvz konungs oc þa af honom gisfir. Eptir þat for Einarr svðr um sę oc allt suðr til Rvma-borgar. oc com aprt annat sumar. for þa norðr til bva sinna. hittvz þeir Olaftr konungr þa ecki.

Vpphaf Magnvs goða.

111. Alfhilldr het kona er colloð var konungs ambatt. hon var þo af goðom ettom comin. hon var kvenna friðvzt oc var með hirð Olafs konungs. En þat var varþ þat tiþenda. at Alfhilldr var með barni. en þat vissv trvnaðarmenn. at Olaftr konungr mondi vera faþir barnsins. Sva bar at a einni nott at sott stoð Alfhilldi. þar var fatt manna við statt. conor nackvarar oc prestr. Sigvatr scald oc fair aðrir. Alfhilldr var þungliga halldin oc gek henne nęr dauða. hon sœddi sveinbarn. oc var þat um rið er þau visso cglęgt hvart lif var með barnino. Enn er barnit scaut avndv upp oc allumattvliga. þa bað prestrinn Sigvat fara at segia konungi. Hann svarar. Ec þori fire avngan mun at vekia konung. þvi at hann bannar þat hveriom manne at bregða svefni fire honom fyrr en hann vacnar sialfr. Prestrinn melti.

Nauðsyn berr nú til at barnn þetta fai scirnn. mer syniz þat allumattv-
ligt. Sigvatr svarar. Helldr þori ec til þess at raða at þu scirir barnit
en at vekia konung. oc man ec avitum upp halda oc gefa nafn. Sva
gørðv þeir at sveinn sa var scirðr. oc het Magnvs. Eptir um morgoninn
þa er konungr var vacnaðr oc klæddr. þa var honom sagt allt fra
þessom atburðum. þa let konungr kalla til sin Sigvat. Konungr melti.
Hvi vartv sva diarfr¹. at þu lézt scira barn mitt fyrr en ec vissa.
Sigvatr svarar. þvi at ec villda helldr gefa guði .ii. menn en einn
fianda. Konungr melti. Fire hvi myndi þat við leggja. Sigvatr svarar.
Barnit var at komit dauða. oc myndi þat fiandans maðr. en nú var
þat guðs maðr. Hitt er oc annat. at ec vissa þott þv verir mer reiðr.
at þar mondi² eigi meira við liggja en lif mitt. en ef þu villt at ec
tyna þvi fire þessa soc. þa venti ec at ec sia guðs maðr. Konungr
melti. Hvi leztu sveininn Magnus heita. ecki er þat vart ettnafn. Sig-
vatr svarar. Ec het hann eptir Karlamagnusi konungi. þann vissa ec
mann beztan i heime. þa melti Olafr konungr. Gefumaðr ertu mikill
Sigvatr. er þat eigi undarlicet at gefa fylgi vizco. hitt er kynlicet sem
stundum kann verða. at sv gefa fylgir uvizcom manni. at uvitrlig rað
snvaz til gefu. Var þa konungr allglaðr. Sveinn sa fœddiz upp. oc
var bratt esni(li)gr er alldr for ifer hann.

Dráp Selsbana.

112. þat var et sama fecc Olafr konungr i hond Asmundi Gran-
kels syni syslv a Halogalandi halfa til moz við Harec or þiottv. En
hann hafði aðr haft alla. svma at veizlo en svma at leni. Asmundr
hafði scuto oc a ngr .xxx. manna oc vapnaða vel. En er Asmundr
com norðr. þa hittvz þeir Harecr. sagði Asmundr honom hvernig kon-
ungr hafði til scipat um syslona. let þar fylgia iartegnir konungs.
Harecr svaraði sva. at konungr mondi raða hverr syslv hefði. en þo
gerðv ecki sva enir fyrri hausðingiar at minca varn rett. er etþornir
erom til ricis at hafa af honom. en sa þer i hendr hvanda syni þeim
er slict hefir³ ecki með hondum haft. En þott þat fyrdiz a Hareci.
at honom þotti þetta molu scapi. þa let hann Asmund við syslv taca
sem konungr hafði orð til send. For þa Asmundr heim til foðor sins.
dvaldiz þar litla rið. for þa siþan i syslv sina norðr a Halogaland.
En er hann com norðr i Langey. þa bioggv þar brøðr .ii. het annarr
Gunnsteinn en annarr Karli. þeir varv menn avðgir oc virþingamenn
miclir. Gunnsteinn var busyslvmaðr mikill oc ellri þeirra brøðra.

¹) r. f. dialfr ²) r. f. maudi ³) r. f. hafa

(Karli var) friðr synom oc scarzmaðr mikill. en hvarrtveggi þeirra var iðrottamaðr mikill um flesta lute. Asmundr fec þar goðar viðtocor oc dvalðiz þar. heimte þar saman slict er fecz. Karli røddi þat fire Asmundi. at hann villdi fara með honom suðr a fund Olafs konungs at leita ser hirðvistar. Asmundr fysti þess raðs oc het umsyslo sinne við konung. at Karli fengi þat ørendi sem hann beiddiz til. rez Karli þa til foroneytis við Asmund. Asmundr spurði til þess at Asbiornn selsbani hafði farit suðr i Vaga stefno. oc hafði byrðing mikinn er hann atti oc ngr .xx. menn. oc hans var þa sunnan van. Þeir Asmundr foro leið sina suðr með landi oc haufðv anndviðri oc þo litinn vind. sigldv scip i moti þeim þau er varv af Vaga flota. spurðv þeir þa af lioði at um farar Asbiarnar. var þeim sva sagt at (hann) mundi þa sunnan a leið. þeir Asmundr oc Carli voro reckiofelagar. oc var þar et kersta. þat var einn dag er þeir Asmundr rero fram eptir svndi nockoro. þa sigldi byrðingr moti þeim. var þat scip auðkent. þat var hlyrbirt. steint beði hvitom steini oc ravðum. þeir haufðv segl stafat með vendi. þa melti Carli við Asmund. Opt røðir þu um at þer se forvitni mikil a at sia hann Asbiornn selsbana. eigi cann ec scip at kenna ef eigi siglir hann þar. Asmundr svaraði. Gør sva vel lagsmaðr. seg mer til ef þu kennir hann. þa rendvz hia scipin. Melti Karli. þar sitr hann selsbani við styril i blam kyrtili. Asmundr svarar. Ec scal þa fa honom rauðan kyrtil. Siðan scaut Asmundr at Asbirni selsbana spioti. oc com a hann miðian. flo i gaugnum hann sva at fast stoð fram i hofðafiolinni. fell Asbiornn davðr fra styrino. Foro siþan hvarirtveggio leiðar sinnar. Fluttv þeir lic Asbiarnar norðr a þrandarnes. let þa Sigriðr senda eptir þori hund til Biarceyiar. com hann til er bvit var um lic Asbiarnar eptir siþ þeirra. En er menn foro braut. valði Sigriðr vinom sinom gíafar. Hon leiddi þori til scips. en aðr þau scilði melti hon. Sva er nv þorir. Asbiornn son minn lyddi astraðum þinom. nv vannz honom eigi lif til at launa þer þat sem vert var. Nu þott ec sia verr til før en hann mundi vera. þa scal ec þo hafa vilia til. Nu er her gíof er ec vil gefa þer. oc villda ec at þer kómi vel i halld. þat var spiot. Her er nv spiot þat er stoð i gognum Asbiornn son minn. oc er þar enn bloð á. Mattv þa helldr mvna at þat man hefaz oc sar þau er þu satt a Asbirni broðor syni þinom. Nu yrði þer þa scorvliga. ef þu letir þetta spiot sva af hondom. at þat stoði i briosti Olafi enom digra. Nv meli ec þat um segir hon. at þv verþir hvers mannz niðingr. ef þu hefnir eigi Asbiarnar. Sneri hon þa i braut. þorir varð sva reiðr orðom hennar. at hann matti øngv svara. oc eigi gaði hann spiotið laust at lata. oc

eigi gaði hann bryggionnar. oc mondi¹ hann ganga a kaf ut. ef eigi tæki menn til hans oc styddi hann. er hann gecc ut á scipit. þat var malaspiot ecki mikil oc gullrekinns falrenn á. Rörv þeir þorir þa i brot oc heim til Biarceyiar. Asmundr oc þeir selagar foro leið sina til þess er þeir komo suðr til þrandheims oc a fund Olafs konungs. sagði Asmundr þa konungi hvat til tíþinda hafði gorz i forom hans. Gørðiz Karli hirðmaðr konungs. helldv þeir Asmundr vel vinattv sinne. En orðtoc þau er þeir Asmundr oc Karli havfðv mælz við aðr vig Asbiarnar varð. þa for þat ecki leynt. því at þeir sialfir savgðv konungi fra því. En þar var sem mælt er. at hverr a vin með uvinom. varv þeir þar sumir er slict hvgfestu. oc þaðan af kom þat til þoris hunz.

Fra Olafi konungi.

113. Olafr konungr bioz um varið er a leið. oc bio scip sin. Siþan for hann um sumarit suðr með landi. atti þing við höndr. setti menn oc siþaði land. toc oc konungs scylldir þar sem hann for. For konungr um sumarit allt austr til lanz enda. Hafði Olafr konungr þa cristnat land þar sem storheroð varv. þa hafði hann oc scipat lavgum um land allt. hann hafði þa oc lagt vndir sic Orcneyiar. sva sem fyrr var ritað. hann hafði oc haft orðsendingar oc gert ser marga vini beði a Jslandi oc Grønlandi oc sva i Fęreyiom. Olafr konungr hafði sent til Jslandz kirkiovið. oc var sv kirkia gør a þingvelli. þar er alþingi er. hann sendi með kluckv micla þa er enn er þar. þat var þa eptir er Jslandingar hosðo fært lavg sin oc sett cristinn rett eptir því sem Olafr konungr hafði orð til send. Siþan foro af Jslandi margir metorðamenn þeir er handgengnir gørðvz Olafi konungi. þar var þorkell Eyioltis son. þorleicr Bolla son. þorðr Kolbeins son. þorðr Barkar son. þorgeirr Havarar son. þormoðr Kolbrvnr scald. Olafr konungr ha(ſ)ði sent vingiafar morgum hosðingiom til Jslandz. En þeir sendv honom þa luti er þar fenguz. oc þeir vento at honom mondi hellzt þiccia sending i. En i þesso vinattomarki er konungr gerði til Jslandz bioggv enn fleiri lutir þeir er siðarr urðv berir.

Orðsending til Jslandz.

114. Olafr konungr sendi þetta sumar þorarin Nefioltis son til Jslandz með ørendum sinom. oc hellt þorarin scipi sino þa ut or þrandheime oc er konungr for. oc fylgði honom suðr a Møri. Sigllði þorarin þa a haf ut oc sec sva mikil raðbyri. at hann sigldi a atta dögrom

¹) r. f. mandi

til þess er hann toc Eyrar a Jslandi. oc for þegar til alþingis. oc com þar er menn voro at lavgbergi. gecc þegar til laugbergs. En er menn hófðv þar meyllt lavgscil. þa toc þorarinn Nefiolsf son til mals. Ec scilðumc fire .iiii. nottom við Olaf konung Harallz son. sendi hann kveðio hingat til lanz ollom hófðingiom oc lanzstiornar monnom. oc þar með allri alðyðv karla oc kvenna. ungum manne sem gaurilmv selom oc veslom guðs oc sina. oc þat með at hann vill vera yðarr drottinn ef þer vilit vera hans þegnar. en hvarir annarra vinir oc fulltingsmenn til allra goðra lvta. Menn svoroðo vel mali hans. kodoz allir þat fegnir vilia at vera vin konungs. ef hann vill vera vin her lanz manna. þa toc þorarinn til mals. þat fylgir kveðiosending konungs at hann vill þess beiðaz i vinatto af Norðlendingom. at þeir gefi honom ey eða utsker er liggir fire Eyiafirði. er menn kalla Grimsey. vill þar veita i mot þav gøði af sinv landi. er menn kvnna honom til at segia. en sendi orð Guðmundi a Mavðrvollom til at flytia þetta mal. þvi at hann hefir þat spurt at Guðmundr reðr þar mesto. Guðmundr svaraði. Fuss em ec til vinatto Olafs konungs. oc etla ec mer þat til gagns miclo meira en utsker þat er hann beiþiz til. en þo hefir konungr eigi retl spurt. at ec eiga meira rað en aðrir. þvi at þat er nv at almenningi gort. Nv monom ver eiga stefnor at vár i milli þeir menn er mest hafa gagn af eyionni. Ganga menn siðan til hvða. Eptir þat eigo Norðlendingar stefno milli sin oc røða þetta mal. lagði þa hverr til slict er syndiz. var Guðmundr flyt(i)andi malsins. oc snerv þar margir aðrir eptir þvi. þa spurðv menn hvi Einarr broðir hans røddi ecki um. þyccir oss hann cvnna savgðv þeir flest gløgst at sia. þa svaraði Einarr. þvi em ec farøðinn um þetta mal. at engi hefir mic at kvatt. En ef ec scal segia mina etlan. þa hygg ec at sa moni til vera her lanz monnom. at ganga eigi her undir scattgiasfar við Olaf konung oc allar alavgor her þvilicar sem hann hefir við menn i Noregi. oc mono ver eigi þat ufrelsi gera einom oss til handa. helldr beði sonom varom oc þeirra sonom oc allri ett varri þeirri er þetta land byggvir. oc man anavð sv alldregi hverfa af landi þesso. En þott konungr sia se goðr maðr. sem ec trvi vel at se. þa man þat fara heðan fra sem her til. þa er konunga scipli verða. at þeir ero uiafnir sumir goðir en sumir illir. En ef lanz menn vilia hallda frelsi sino. þvi er haft hafa siþan land þetta bygdiz. þa man sa til vera at lia konungi enskis fangstaðar á. hvartki um landaeign her. ne um þat at giallda heðan ækveðnar sculldir þer er til lyðscylldv megi metaz. En hitt calla ec vel fallit. at menn sendi konungi vingiasfar þeir er þat vilia havca eða hesta tiold eða segll. eða apra þa

luti er sendingat. ero. er því þa vel varit ef vinnsta kemr i mot. En um Grimsey er þat at mela. ef þaðan er engi lutr flutr sa er til matfanga er. þa ma þar sœða her mannz. oc ef þar er utlendr herr. oc fari þeir þaðan með langscipom. þa ella ec morgom kotbuondonom mono þyccia verða þrongt fire dyrom. Oc þegar er Einarr hafði þetta mælt oc int allan utveg þenna. þa var aull aldyða svin með eino samþycci. at eigi scylldi þetta faz. Sa þorarrinn þa eyrindis loc sin um þetta mal.

Fra þorarni Nefiølfis syni.

115. þorarrinn gecc dag annan til lavgbergs oc mælti þa enn erendi oc hof sva. Olafur konungr sendi orð vinom sinom hengat til lanz. nefndi til þess Guðmund Eyiofils son. Snorra goða. þorkel Eyiofils son. Scapta lavgsogomann. þorstein Hallz son. Hann sendi yðr til þess orð. at þer scylldut fara a fund hans oc sekia þangat vinattv-boð. mælti hann þat at þer scylldvt þessa ferð eigi undir haufuð leggiaz. ef yðr þætti nockoro varða um hans vinatto. þeir svoroðu því mali. þoccoðu konungi boð sitt. kodoz þetta segia myndo þorarni sidarr um ferþir sinar. þa er þeir hefði raðit fire ser oc við vini sina. En er þeir hofðingiar loco røður sin i milli. þa sagði hverr sem syndiz um ferð þessa. Snorri guði oc Scapti lautv þess at leggia a þa hetto við Noregs menn. at allir menn færi senn af Jslandi oc þangat þeir menn er mest reðv fyr landi. saugðu þeir at af þessi orðsending þotto þeim helldr grunir a dregnir um þat er Einarr hafði getit. at konungr myndi etla til pyndinga nackvarra við Jsleðinga. ef hann mætti raða. Guðmundr oc þorkell Eyiofils son fysto mioc at scipaz við orðsending konungs. oc colloðu þat semðarfor miela vera myndo. En er þeir kniaðv þetta mal mille sin. þa staðfestiz þat hellzt með þeim. at þeir sialfir scylldv eigi fara. en hverr þeirra scylldi gera mann af hendi sinni þann er þeim þætti bezt til fallinn. oc scildvz a því þingi við sva buit. oc urðv øngar utanferðir a því svmri. En þorarrinn for tvi-vegis um sumarit oc com um haustit a fund Olafs konungs. oc sagði honom sitt erendi slict er orðit var. oc sva þat með at hofðingiar myndo coma af Jslandi sva sem hann hafði orð til sent eða synir þeirra elligar.

Fra Færeyingom.

116. þat sama sumar como utan af Færeyiom til Noregs at orðsending Olafs konungs Gilli laugsavgvmaðr. Leifr Auzurar son. þoralfur or Dimon. oc margir aðrir buanda synir. En þrandr i Goto bioz

til ferþar. en er hann var buenn mioc. þa toc hann fellisott þa er hann var hvergi forr. oc dvalðiz hann eptir. En er þeir Føreyingar como a fund Olafs konungs. þa callaði hann þa a tal oc atti stefno við þa. lavc hann þa upp við þa erendi þau er undir bioggv ferðinni. oc sagði þeim at hann villdi hafa scatt af Føreyiom. oc þat með at Føreyingar scylldv hafa þau lang sem Olafr setti þeim. En a þessi stefnv sanz þat a orðom konungs. at hann mondi taca festu til þessa mals af þeim føyreyskom monnom er þa varv þar comnir. ef þeir villdi þat saltmal swardogom binda. bauð þeim monnom er honom þotto þaragetastir. at þeir scylldo geraz honom handgengnir oc þiggia af honom metorð oc vinatto. en þeim enom føyreyscom virðoz sva orð konungs. sem grunnr myndi a vera hvernig þeirra mal myndi snvaz. ef þeir villdi eigi undir þat allt ganga sem konungr beiddi þa. En þo at þetta mal lykiz eigi a fyrstv stefnvlagi. þa varþ þat allt framgengt er konungr beiddiz. Gengu þa til handa konungi oc gerðuz hirðmenn hans Leifr. Gilli oc þoralfr. en allir þeir foronautar veitto svarlaga Olafi konungi til þess at hallda i Føreyiom þau lavg oc þann lanzrett sem hann setti þeim oc scattgilldi þat er hann qvað a. Siðan bioggvz þeir enir føyreysco til heimferðar. En at scilnaði veitti konungr þeim vingiafar er honom hosðv handgengnir gorz. fara þeir ferðar sinnar. þa er þeir varv bunir. En konungr let bua scip oc secc manna til oc sendi þa menn til Føreyia at taca þar við scatti þeim er Føreyingar scylldo giallda honom. þeir urðv ecki snembunir oc foro er þeir varv bunir. oc er fra þeirra ferð þat at segia. at þeir coma eigi apr oc engi scattr a því sumri er nest var eptir. því at þeir hosðu ecki comit til Føreyia. hafði þar oc engi maðr scatt heimtan.

Fra brvðcaupum.

117. Olafr konungr for um haustit inn i Vikina oc gerði orð fire ser til Upplanda oc let bioða veizlor. því at hann etlar ser um vetrinn at fara um Upplond. Siðan byriar konungr ferðina oc for til Upplanda. Dvalðiz Olafr konungr þann vetr a Upplaundum. for þar at veizlom oc leiðrætti þa luti þar er honom þotti abota vant. samði þa enn cristnina þar er honom þotti þvrfa. þat gerdiz til tidinda þa er Olafr konungr var a Heiðmorc. at Ketill kalfr a Hringvnesi hof upp bonorð sitt. hann bað Gunnhilldar dottor Sigurðar syr oc dottor Asto. var Gunnhilldr systir Olafs konungs. atti konungr svor oc forað mals þess. Konungr toc því vengliga. fire þa soc at hann vissi um Ketil. at hann var maðr ettstorr oc avðigr vitr maðr oc havfðingi mikill. hann hafði oc verit lengi aðr vin Olafs konungs mikill sva sem her er fyrr sagt. þat

allt saman bar til þess at konungr unni raðs þessa Katli. Varð þetta framgengt at Ketill fecc Gunnhilldar. var Olafur konungr at þeirri veizlo. Olafur konungr for norðr i Guðbranzdala toc þar veizlor. þar bio sa maðr er het Þorðr Gutthorms son a bœ þeim er a Steig heitir. Þorðr var maðr ricastr i enn nerðra lut Dala. En er þeir hittvz oc konungr. þa hof Þorðr upp bonorð sitt oc bað Jsriðar Guðbranz dottor moðorsystor Olafs. atti þar konungr svor þess mals. En er at þeim malum var setit. þa var þat raðit at þau rað tocoz oc fecc Þorðr Jsriðar. gerðiz hann siðan avluþar vin Olafs konungs. oc þar með margir aðrir frendr Þorðar oc vinir þeir er eptir honom hurfo. For Olafur konungr þa aprt um þotn oc Haðaland. þa a Ringariki oc ðaðan ut i Vikina. For hann um varit til Tunsbergs. oc dvalðiz þar lengi meðan þar var caupstefna mest oc tilflutning. let þa bua scip sin oc hafði með ser fiolmenni mikit.

Fra Jslendingom.

118. Sumar þetta komo af Jslandi at orðsending Olafs konungs Steinn son Scapta laugsogomannz. Þoroddr son Snorra goða. Gellir son Þorkels Eyiólfs sonar. Egill son Siðvhallz broðir Þorsteins. Guðmundr Eyiólfs son hafði andaz aðr vm vetrinn. þeir enir islenzcv menn foro þegar a fund Olafs konungs er þeir matlv við komaz. en er þeir hittv konung fengv þeir þar goðar viðtocor oc varv allir með honom. þat sama sumar spurði Olafur konungr at scip þat var horfit er hann hafði sent til Færeya it fyrra sumar. oc þat hafði hvergi til landa comit sva at spurt vere. Konungr fecc þa til scip annat oc þar menn með oc sendi til Færeya eptir scatti. Foro þeir menn oc leto i haf. en siðan spurðiz ecki til þeirra helldr en til enna fyrri. oc varv þar margar getor á hval af scipom þeim myndi orðit.

Upphaf sogo Knuz ens rika.

119. Knutr enn rici er sumir menn kalla Engla Knvt hann var konungr i þenna tíð ifir Englandi oc ifir Dana velldi. Knutr var son Sveins tivgoscegs Harallz sonar. þeir langfeðgar hofðv raðit langa efi fire Danmorco. Haralldr Gorms son favðvrsaðir Knuz konungs hafði eignaz Noreg eptir fall Harallz Gunnhilldar sonar oc tekit af scatta. sett þar til lanzgezlo Hacon iarll enn rica. Sveinn Dana konungr son Harallz reð oc fire Noregi oc setti ifir til lanzgezlo Eiric iarll Haconar son. Reþo þeir breðr þa landi oc Sveinn Haconar son. til þess er Eiric iarll for vestr til Englanz at orðsending Knuz ens rica mags sins. en setti þa eptir til rikis i Noregi Hacon iarll son sinn oc systorson

Knuz ens rica. En síþan er Olafr digri com i Noreg. þa toc hann fyrst hondum Hacon iarll oc setti hann af rici. sva sem fyrr var ritað. For þa Hacon til Knuz moðorbroðor sins. oc hafði verit með honom alla stund síðan til þess er her er comit savgvnni. Knvtr enn riki hafði unnit England með orrostom oc bariz til. oc hafði hann þar haft langt starf til aðr en lanzfole hefði honom hlyðit orðit. En er hann þottiz fulkominn þar til lanzstiornar. þa minntiz hann hvat hann þottiz eiga þess rikis er hann hafði eigi sialfr varðveizlo ifir. en þat var riki i Noregi. hann þottiz eiga at erfðum Noreg allan. En Hacon systorson hans þottiz eiga suman. oc þat með at hann þottiz með svivirþing latit hafa. Sa var oc einn lutr til þess er þeir Knvtr oc Hacon havfðv kyrrv halldit um tilkall rikis i Noreg. at þa fyrst er Olafr Harallz son com i land. hlio(p) upp allr mvgr oc margmenni oc villdi ecki heyra annat en Olafr scyldi vera konungr ifir landi ollo. en þa síðan er menn þottoz verþa vsialfraðir fire riki hans. þa leitvðv sumir braut 'or landi. havfþv farit mioc margir rikismenn a fund Knvz konungs eða rikir buanda synir. oc gefit ser ymist til grenda. en hverr þeirra er com a fund Knvz konungs oc hann villdi þyðaz. þa fengv af honom fullar hendr fjar. Matti þar oc sia miclo meiri tign en i oðrom stoddom boði af fiolnenni því er þar var sidøgris. oc vmbunaði þeim avðrom er þar var í þeim herbergiom er hann atti oc hann var sialfr i. Knvtr enn riki toc scatt oc sculld af þeim þioðlondum er avðgust voro a Norðrlondum. En þeim aullum mvn er hann atti meiri scylldir at taca en aðrir konungar. þa gaf hann oc meira en hverr¹ konunga annarra. J ollo riki hans var friðr sva goðr at engi þorði þar a at ganga. en sialfir lanz menn hosðo frið oc fornan lanz rett. Af slicv fecz frægð 'mikil um aull lond. En þeir er af Noregi como kerðv ufrelsi sitt margir oc tiaðo þat fire Haconi iarli. en sumir fire sialfum Knvti konungi. at Noregs menn mvndv þa vera bunir til at hverfa apr vndir Knvt konung oc iarll. oc þiggia at þeim frelsi sitt. Þessar røðvr fellvz iarli vel i scap. oc kerði hann fire Knvti konungi oc bað hann leita eptir ef Olafr konungr villdi upp gefa ribit fire þeim eða miðla með sattmali nockoro. varv her margir flutningarmenn með iarlinom.

Fra Knvti.

120. Knvtr enn rici sendi menn vestan af Englandi til Noregs. oc var þeirra ferð buin allvegliga. haufðu þeir bref oc insigli Engla konungs. þeir komo a fund Olafs konungs Harallz sonar um varit i

¹) r. f. hvers

Tunsbergi. En er konungi er sagt at þar ero comnir sendimenn Knvz konungs ens rica. þa verðr hann styggr við. segir sva at Knvtr myndi enga menn þangat senda með þeim þrendum er honom eða hans monnom myndi gagn i vera. oc var þat nackvara daga er sendimenn naðo ecki fundi konungs. En er þeir fengv lof til at mæla við hann. þa gengv þeir síre hann oc barv fram bref Knvz konungs oc savgðv erendi þau sem fylgðv. at Knvtr konungr kallar sina eignn a Noregi avllom. oc telr at hans forellrar hafa þat rici haft síre honom. En síre þeim socom at Knvtr konungr vill frið biðða til allra landa. þa vill hann eigi herscilldi fara til Noregs. ef annars er af kostr. En ef Olaftr Harallz son vill vera konungr ísír Noregi. þa fari hann a fund Knvz konungs oc taki landit i len af honom oc geriz hans maðr oc gialldi honom scatta slicca sem iarlal gulldo fyrr. Síþan baro þeir bref fram oc saugðo þau allt slict et sama. þa svaraði Olaftr konungr. þat hefi ec heyrtr sagt i fornóm frasogno. at Gormr Dana konungr þotti vera gilldr þiððkonungr oc reð hann síre Danmorco einni. en þessom Dana konungom er síðarr hafa verit þyccir þat ecki einlitt. Er nv sva komit at Knvtr reðr síre Danmorco oc síre Englandi. oc hefir hann þo nv vndir sic brotit mikinn luta Scotlanz. Nv callar hann til gttleifðar minnar i hendr mer. kunna scylldi hann hof at um síðir um agirni sina. eða hvart man hann einn etla at raða síre aullum Norðr-londum. eða man hann einn etla at eta kal allt a Englandi. fyrr man hann þvi afa en ec færa honom havfvð mitt eða veita honom neina lotneng. Nu scolot ér honom segia þau min orð. at ec man veria oddi oc eggio Noreg meðan mer endaz lifdagar til. en giallda engum manne scalt af riki mino. Eptir þenna orscurð bioggvz i brot sendimenn Knvz konungs. oc varv eigi erendi fegnir. Sigvatr scald hafði verit með Knvti konungi. oc gaf Knvtr konungr honom gullhring þann er stoð halfa morc. þa var þar oc með Knvti konungi Bersi Scaldtorfo son. oc gaf Knutr konungr honom .ii. gullhringa oc stoð hvarr halfa morc. oc þar með sverð buit. Sva qvað Sigvatr.

Knutr hefir ocr enn itri	þer gaf hann morc eða meira
alldaðgaufugr baðum	margvitr oc hior bitran
hendr er hilmi fundum	gullz røðr gaurfa aullo
hva scrautliga bunar.	guð sialfr en mer halfa.

Sigvatr gerði at athvarfi við sendimenn Knuz konungs oc spurði þa margra tíðinda. þeir saugðv honom slict er hann spurði. Sigvatr spurði at viðrøðum þeirra konungs oc sva fra ørendis locom. þeir saugðo at konungr hefði þungliga tekit þeirra malum. oc vitom ver eigi savgðo þeir af hveriom hann hefir traust til sliccs. at neita þvi at

geraz maðr Knuz konungs oc fara a fund hans. oc mundi sa hans costr beztr. því at Knutr konungr er sva milldr. at alldregi gera hofðingiar sva stort til við hann. at eigi gefi hann þat allt upp. þegar er þeir fara a fund hans oc veita honom lotning. Var þat nu fire scomino er til hans como .ii. konungar norðan af Scotlandi af Fifi. oc gaf hann þeim upp reiði sina. oc laund þau aull er þeir hofðv aðr att oc þar með storar vingiafar. þa qvað Sigvatr.

Hafa allframir iofrar
ut sin haufuð Knvti
ferð or Fifi norðan
fridcaup var þat miðio.

selldi Olafr alldri
opt va sigr enn digri
haus i heime þvisa
hann aungum sva manni.

Sendimenn Knuz konungs foro aptr leið sina. oc byriaði þeim vel um hafit. foro þeir siðan a fund Knuz konungs oc sogðv honom ørendisloc sin. oc sva þau alycðar orð er Olafr konungr melti siðarst við þa. Knutr konungr svaraði. Eigi getr Olafr rett ef hann etlar at ec mona vilia einn eta kal allt a Englandi. ec monda vilia helldr at hann fyndi þat at mer byr fle(i)ra innau rifa en kal eitt. því at heðan scolo honom coma caulld rað undan hverio rifi. þat sama sumar como af Noregi til Knuz konungs Aslacr oc Scialgr synir Erlings af Jaðri. oc fengu þar goðar viðtocor. því at Aslacr atti Sigriði dottor Sveins iarls Haconar sonar. varu þau brøðra bornn oc Hacon Eirics son. Fecc Knutr konungr þeim brøðronom veizlor storar þar með ser oc varv mikils virðir.

Fra Olafi konungi.

121. Olafr konungr stefndi til sin lendom monnom oc fiolmenti mioc um sumarit. því at þau foro orð um at Knutr enn riki myndi fara vestan af Englandi um sumarit. þottvz menn þat spyria af caupscipum þeim er vestan komo. at Knutr myndi saman draga her mikinn a Englandi. En Olafr konungr var um sumarit i Vikinni oc hafði menn a niosn ef Knutr konungr kæmi til Danmarcar. Olafr konungr sendi menn um haustit austr til Sviðiodar a fund Aunundar konungs mags sins. oc let segia honom orðsendingar Knuz konungs oc tilkall þat er (hann) hafði við Olaf um Noreg. oc let þat fylgia at hann hugði. ef Knutr legði Noreg undir sic. at Aunundr myndi lilla rið þaðan fra i friði hafa Sviavelli. oc callaði þat rað at þeir Avnundr byndi saman rað sin oc risi möti. oc sagði at þa scorti eigi styrc til at hallda deilo við Knut konung. Aunundr konungr toc vel orðsending Olafs konungs. oc sendi þau orð i mot at hann vill leggja felagsscap.

af sinni hendi við Olaf konung. sva at hvarr þeirra veite auðrom styrc af sino rici hvarr sem fyrri þarf. Þat var oc i orðsending milli þeirra at þeir scyldv finnaz oc gta rað fire ser. Ettaði Avnundr konungr at fara um vetrinn eptir ifir et vestra Gautland. en Olafr konungr efnaði ser til vetrseto i Sarpsborg. Knutr enn rici com þat haust til Danmarcar oc sat þar um vetrinn með fiolmenni mikit. Honom var sagt at menn oc orðsendingar hefði farit milli Noregs konungs oc Svía konungs. oc þar myndo storreði vndir bva. Knutr konungr sendi menn um vetrinn til Sviðioðar a fund Aunundar konungs. sendi honom storar gíafar oc vinmgli. sagði sva at hann mætti vel kyrr sitia um deilor þeirra Olafs digra. því at Aunundr konungr segir hann oc rici hans scal i friði vera fire mer. En er sendimenn komo a fund Aunundar konungs. þa baro þeir fram gíafar þær er¹ Knutr konungr sendi honom oc vinattv hans með. Aunundr konungr toc þeim røðum ecki flíott. oc þottvz sendimenn þat a finna at Aunundr konungr myndi vera mioc snuenn til vinattv við Olaf konung. Foro þeir aprt oc savgðv Knvti konungi ørendisloc sin oc þat með at þeir baðo hann øngrar vinattv venta af Aunundi konungi.

Saga þoris hvndz oc Carla.

122. Vetr þann sat Olafr konungr i Sarpsborg oc hafði fiolmenni mikit. þa sendi hann Carla enn haleysca norðr i land með ørendum sinum. For Karli fyrst til Upplanda. síðan norðr um fiáll. com fram i Niðarosi. toc þar fe konungs sva mikit sem hann hafði orð til send. oc scíp gott þat er honom þotti vel til fallit ferðar þeirrar er hann hafði fyrir etlat. en þat var at fara til Biarmalanz norðr. Var sva etlat at Karli scyldi hafa felag konungs oc eiga halft fe hvarr við annan. Karli hellt scípino norðr a Halogaland snemma um varit. rez þa til ferðar með honom Gunnsteinn broðir hans. oc hafði hann ser caupeyri. þeir varv ner halfum þriðia tigi manna a scípi því. foro þegar um varit snemmendis norðr a Morkina. þorir hundr spurði þetta. þa gerði hann menn oc orðsending til þeirra brøðra. oc þat með at hann etlar at fara um sumarit til Biarmalanz. vill hann at þeir hafi samflot oc hafi at íafnaði þat er til fengiar verðr. þeir Karli sendv þav orð i moti at þorir scyli hafa halfan þriðia tog manna sva sem þeir hafa. vilia þeir þa at af fe því er sez so scípt at íafnaði milli scípanna fire utan kaupeyri þann er menn hosðv. En er sendimenn þoris como aprt. þa hafði hann fram latit setia langscíp buzo

¹) r. f. en

micla er hann atti oc latit bua. hann hafði til scips þess huscarla sína oc voro a scipino nær átta lígom manna. Hafði þorir einn forrað líðs þess oc sva auðon þa alla er fengiz i ferðinne. En er þorir var buinn, hellt hann scipi sino norðr með landi. oc hitti þa Karla norðr i Sandveri. Síðan foro þeir allir saman oc byriaði vel. Gunnsteinn ræddi um við Karla broðor sinn þegar er þeir þorir hiltvz. at honom þotti þorir vera hollzti siolmennr. oc etla ec seger hann at þat vere raðligra. at vor snerim aptr oc forim ecki sva at þorir gætti alla costi við oss. því at (ec) trui honom illa. Karli svaraði. Eigi vil ec aptr hverfa. en þo er þat satt ef ec hefða vitat þa er ec var heima i Langey at þorir hundr mvndi coma i ferð vara með líð sva mikit sem (hann) hefir. at ver mendum hafa haft fleira manna með oss. þeir bróðr ræddv þetta við þori oc spurðu hverio þat gegndi er hann hafði menn miclo fleire með sér en sva sem orð haufðv um farit. Hann svarar sva. Ver hofam scip mikit oc líðscyft. þycci mer oc i hascaforom slicom eigi goðum dreng aukit. Foro þeir um sumarit optaz a þannig sem scip gengu til. þa er byrlett var gecc meira scip þeirra Karla. sigldv þeir þa undan. en þa er hvassara var sotto þeir þorir þa epter. varv þeir sialdan aller saman en vissosc þo til íafnan. En er þeir como til Biarmalanz. þa laugðu þeir til kaupstaðar. tocz þar caupstefna. fengu þeir menn allir fullreði fiar. er se hoðv til at veria. þorir fekc of grauoro oc bior oc safala. Karli hafði oc allmikit se þat er hann keypti scinna voro með. En er þar var lokit caupstefna. þa helldv þeir ut epter anni Vino. var þa sundr sagt friði við lanz menn. En er þeir komo til hafs ut. þa eigu þeir sciparastefnu. spyrr þorir ef monnom se nackvarr hugr a at ganga upp a land oc fa sér fiar. Menn svoroðu at þess varv fusir ef sefong leggi bryn fire. þorir sagði at se mondi faz ef ferð sv tækiz vel. en eigi ovent at mannhætta geriz i ferðinne. Aller saugðv at til villdv raða ef fiarvan veri. þorir sagði at þannoc veri þar hattat. þa er auðger menn aundvðvz. at lausafe scylldi scipta með enom davða oc avrfum hans. scylldi hann hafa halst eða þriðivng. oc stundum minna. þat se scylldi bera ut i scoga stundum i hauga oc ausa við molldo. stundum varv hus at ggr. Hann sagði at þeir scylldv buaz til ferðariunnar at kvelldi dags. sva var meyllt at engi scylldi renna fra auðrom. engi scylldi oc eptir vera þa er styrimaðr sagði at a braut scylldi. þeir leto menn eptir at geta scipa. en þeir gengu á land upp. voro fyrst veller sletter. en þar næst more mikil. þorir gecc fyrir en þeir bróðr Karli oc Gunnsteinn síðarst. þorir¹ bað menn fara líðsamliga. oc hleypit af

¹) r. f. þorið

trianom berci. sva at hvert tre se fra avðro. þeir komo fram i riodr eitt mikil. en i riodrino var sciðgarðr hár. oc hurð fire læst .vi. menn af lanz monnom scylldo vaca ifir sciðgarðinom hveria nott sinn þriðivng hverir .ii. þa er þeir þorir como til sciðgarzins. voro vavkvmen heim gengnir. en þeir er þar nest scylldo vaka voro eigi comnir a vordinn. þorir geck at sciðgardinom oc krœði upp a øxinne. las sec upp eptir. for sva inn um garðinn avðrom megin hliðsens. Hafði Karli þa oc komiz ifir garðinn avðrom megen hliðsens. Como þeir iafnsnemuna til hurðarinnar. loco þa fra slagbranda oc lvkv upp hurðina. gengu menn þa inn i garðinn. þorir melti. J garði þessom er havgr. hrægt allt saman gull oc silfr oc molld. scolo menn þar til raða. en i garðinom stendr goð Biarma er heitir Jomali. verði engi sva diarfr at hann reñi. Siðan ganga þeir a hauginn oc toc(o) se sem mest matto þeir oc baro i kleði sin. fylgði þar molld mikil sem van var. Siðan mellti þorir at menn scylldi a braut fara. sagði hann sva. Nv scolo þit breðr Karli oc Gunnsteinn fyrst fara en ec man siðar(s)t. Snero þa allir ut til hliðsens. þorir veic aprt til Jomala oc toc silfrbolla er stoð i kn(i)am honom. hann var fullr af silfrpenningum. steypði hann silfrin v i killting sina. en dro a hond ser havddv er ifir var bollanom. gece þa ut til hliðsins. þeir foronautar voro þa allir comnir ut or sciðgarþinom. vrðo þa varir við at þorir hafði eptir dvallz. Karli hvarf aprt at leita hans. oc hittvz þeir fyrir innan hliðit. sa Karli at þorir hafði þar silfrbollann. Siðan rann Carli at Jomalanom. hann sa at digrt men var a halsi honom. Karli reiddi til øxina oc hio i sundr tygil aptan a halsinom er menit var fest við. varð havgg þat sva mikil at havfuð hraut af Jomala. varð þa brestr sva mikill at ollom þotti undr at. toc Karli menit. foro siðan i brot. En iafnskiott sem bræst(r)inn hafði orðit. como fram i riodr it varðmenninir oc blesu þegar i hornn sin. þvi næst heyrðv þeir (blasit) alla vega fra ser. sotto þeir þa fram at scoginom oc i scoginn. en heyrðv til riodrins aprt op oc kall. voro þar Biarmar comnir. þorir hundr gece siðarst allra manna sins liðs. .ii. menn gengv fire honom oc baro milli sin seck. þar var i þvi licast sem asca. þar toc þorir i hendi sinne oc seri þvi eptir i sloðna. stundum kastaði hann þvi fram ifir liðit. Foro sva fram or scoginom a vavlluna. þeir heyrðv at herr Biarma for eptir þeim með kalli oc illiligri gavlan. þusto þeir þa fram or scogenum eptir þeim oc sva a tver hliðar þeim. en hvergi como þeir sva nær þeim eða vapn þeirra at mein yrði at. en þat kavnnvðv þeir af at Biarmar seþi þa ecki. En er þeir komo til scipanna. þa gengv þeir Karli fyrstir a scip. þvi at þeir voro fremstir adr. en þorir var lengst a landino. þegar er þeir

Karli komv a scip sitt. cavstuðv þeir liolldum af ser oc slogu festum. Síðan drogv þeir segl sitt upp. gæcc scipit bratt ut a haf. En þeim þori tocþ allt seinna. var scip þeirra oavðraðnara. En er þeir toco til segls. þa voro þeir Karli comnir langt undan landi. sigldv þa hvarirtveggio ifir Gandvic. Nott var þa enn lios. sigldv þeir þa beði nętr oc daga allt til þess er þeir Karli lavgðo aptan dags at eyiom nockorom. lavgðv þeir segl oc kostodo akcerom oc biðv þar straumfallz. þvi at raust mikil var fire þeim. Þa coma þeir þorir eptir. leggiar þeir um akceri. síþan scutu þeir hati. gekc þorir þar á oc menn með honom. oc rerv til scips þeirra brøðra. Gekc þorir upp a scipit. þeir brødr heilsuðv honom vel. þorir beiddi Karla selia ser menit. þycciomc ec macligast at hafa costgripi þa er þa(r) varv tecnir. þvi at þer nvtvð min við. er undankvama var með øngum manhasca. en mer þottir þv Karli styra oss til ens mesta vaða. Þa svarar Karli. Olafur konungr a fe þat allt at helmingi er ec afla i ferð þessi. nu etla ec honom menit. far þu a fund hans. ef þu vill. kann þa vera at hann fai þer menit. ef hann vill fire þvi eigi hafa ef ec toc þat af Jomalanom. Þa segir þorir. at hann vill at þeir fari upp a eya oc scipli fengi sino. Gunnsteinn svarar. segir at þa scipli straumum. oc mal veri at sigla. Síðan draga þeir upp strengi sina. En er þorir sa þat. for hann ofan a batinn. rerv þeir til scips sins. þeir Karli hofðv þa dregit segl sitt. oc voro lang(t) comnir aðr þeir þorir hefði um siglt. voro þeir Karli avallt fremri oc hofðv hvarirtveggio við slict er matti. þeir foro sva til þess er þeir komv i Geirsver. þar er bryggiolegi fyrst er norðan ferr. þar komo þeir hvarirtveggio aptan dags. oc laugðv þar til hafnar i bryggiolegi. Lagu þeir þorir inn i haufninni. en þeir Karli varv i vtanverðri haufninni. En er þeir þorir haufðv tialdat. þa goko hann a land upp oc þeir mioe margir saman. foro þeir til scips Karla. haufðv þeir þa um buiz. þorir kallaði vt a scipit oc bað styrimenn a land ganga. þeir brødr gengv a land oc nackvarir menn með þeim. þa hof þorir ena somo røðv. at hann bað þa a land ganga oc bera fe til sciptis er þeir hofðv tekit at herfangi. þeir brødr savgðv at engi var navðsyn a þvi fyrr en menn kōni heim i bygd. þorir segir at þat var ekci síðvenia at scipta herfangi eigi fyrr en heima. oc hetta til sva um einorð manna. þeir røddv um þetta nockorom ordum oc þotti sinn veg hvarom. Þa sneri þorir a braut. en er hann var scamt genginn. þa veic hann apr oc melti at foronautar hans scy(t)do biða hans. Hann callaði a Karla. Ec vil tala við þic einmęli segir hann. Karli gekc i moti honom. en er þeir hittvz lagði þorir spioti til hans a honom miðiom. sva at i gegnum hann stod.

Þorir melti. Kenna mattv þar Karli einn Biarceyinginn. hugða ec oc at þu scylldir kenna spiotit Selshefni. Karli do þegar. en þeir Þorir gengv þegar i brot til scips sins. þeir Gunnsteinn sa fall Carla. rvnno þeir þegar til oc toco likit. baro til scipsins. brvgðv þegar tioldum oc bryggiom oc heimtvz fra landi. Siðan drogo þeir segl oc foro leið sina. Þeir Þorir sa þat. þa reca þeir af ser tioldin oc buaz sem akafligast. En er þeir drogo seglit. þa gecc i svndr stagit. for seglit ofan þverscipa. varþ þeim þori þat dvol mikil aðr þeir kœmi up avðro sinni seglino. voro þeir Gvnsteinn þa langt comnir er scriðr var at scipi þoris. Gærv þeir Þorir beði sigldv oc rerv undir. Slict sama gerðv þeir Gvnsteinn. Foro þa hvarirtveggio sem scyndiligast dag oc nott. dro seint saman með þeim. þvi at þegar er eyiasvndin toco til. þa varð mivcara at vikia Gunnsteins scipi. en þo drogo þeir Þorir eplir. sva at þa er þeir Gunnsteinn como fire Lengiovic. þa snva þeir þar at landi oc liopu upp af scipino oc a land upp. En litlo siðarr coma þeir Þorir þar oc laupa upp eptir þeim oc ellta þa. Kona ein gat holpit Gunnsteini oc folgit hann. oc er sva sagt at sv veri folkvunnig mioc. oc foro þeir Þorir aprt til scips. toco fe þat allt er a var scipino Gvnsteins en baro griot i staðinn. fluttv scipit ut a siordinn. hioggv a rauf oc savcðo niðr. Siðan foro þeir Þorir heim til Biarceyar. þeir Gvnsteinn foro fyrst mioc huldv haufði. fluttuz a smabatom. foro um nętr en lagv um daga. foro sva til þess er þeir como fram um Biarcey oc allt til þess er þeir como yr syslu þoris. For Gvnsteinn fyrst heim i Langey oc dvalðiz þar scamma stund. for hann þa þegar suðr a leið. letti hann eigi fyrr en hann com suðr i Þrandheim. oc hitti þar Olaf konung oc sagði honom tiðindi slic sem orðin voro i Biarmalanz ferþinne. Konungr let illa ifir þeirra ferð oc bavð Gunnsteini með ser at vera. oc sva þat at hann scylldi leiðretta mal Gvnsteins þa er hann melli við comaz. Gunnsteinn þecðiz þat boð oc dvalðiz hann (með) Olafi konungi.

(Fundr konunga).

123. Sva var sagt fyrr. at Olaf konungr var þann vetr austr i Sarpsborg. er Knutr enn riki sat i Danmorc. Aunundr konungr reið þann vetr ifir vestra Gavtland oc hafði meirr en .xxx. hvndroð manna. foro þa menn oc orðsendingar milli þeirra Olafs konungs. Gærv þeir sin i milli stefnolag. at þeir scylldv hittlaz vni varið við Konungahello. Frestuðv þeir fundinom fire þa soc at þeir villdv vita aðr þeir fyndiz hveria tiltekio Knvtr hefði. En er a leið varit bioz Knvtr konungr

með liði sino at fara vestr til Englanz. hana setti eptir i Danmorc Haurðaknut son sinn. oc þar með honom Ulf iarll son þorgils spracalegs. Vlfr atti Astríði dottor Sveins konungs en systor Knvz ens rica. þeirra son var Sveinn er síþan var konungr ifer Danmorco. Vlfr iarll var enn mesti merkismaðr. Knutr enn ríki for vestr til Englanz. En er þat spurðv konungar Olafr oc Avnundr. þa foro þeir til stefnunnar oc hittvz i Elfi við Konungahello. varð þar sagnafundr oc vinattvnal mikil. sva at þat var bert fyr aldyðo. en þo röddv þeir marga luti sin i milli þat er þeir .ii. visso. oc varþ þat sumt síðarr framængt oc aullom augliost. En at scilnaði konunga sciptvz þeir gíofum við oc scildvz viner. for þa Aunvndr konungr upp a Gautland. en Olafr konungr for þa norðr i Vikina oc síðan ut a Agðir oc sva norðr með landi. oc la hann mioc lengi i Eikunda sundi oc beið byriar. Hann spurði at Erlingr Scialgs son oc Jaðarbyggvar lagu i samnaði oc hófðu her mannz. þat var einn dag at menn konungs röddv sin i milli vm veðr. hvart vere sunnan eða utsynningr. eða hvart þat veðr vere segltægt eða eigi fyr Jaðar. taulðv þat flestir at usigl- anda vøre. þa svaraði Halldorr Bryniolfs son. þat monda ec etla sagði hann. at siglanda myndi þetta þyccia veðr fire Jaðar. ef Erlingr Scialgs son hefði veizlo bvit fire oss a Sola. þa melti Olafr konungr at scylldi lata tioldin oc leggja ut sciponom. var sva gort. Sigldv þeir þann dag fire Jaðar oc dvgði veðr et bezta. lavgþu at um kvellit i Hvitings ey. for konungr þa norðr a Haurðaland oc for þar at veizlom.

Dráp þoralfs.

124. Vár þat hafði farit scip af Noregi ut til Fęreyia. a því scipi foro orðsendingar Olafs konungs til þess at koma scylldi utan af Fęreyiom einahverr þeirra hirðmanna hans. Leifr Avzvrar son eða Gilli lavgsogomaðr. eða þoralfr or Dimon. En er þessi orðsending com til Fęreyia oc þeim var sagt sialfum. þa røða þeir sin i milli hvat undir man bua orðsendingunni. oc com þat a samt með þeim. at þeir hugðv at konungr myndi vilia spyria epter um þau tíðindi er sumir menn hófðu fire satt at þar myndo gorðz hava i eyionom. um misfarir sendimanna konungs þeirra tveggi(a) scipsagnanna er engi maðr hafði af komiz. þeir reðv þat af með ser at þoralfr scylldi fara. reð hann til oc bio byrðing er hann atti oc aflaði þar til manna. voro þeir menn a scipi .x. eða .xii. Enn er þeir voro bunir oc biðv byriar. þa var þat tíðinda i Avstrey i Gauto at þrandar. at einn goðan veðr- dag gece þrandr inn i stofo. en þar lagu i stofopollom broðor synir

hans .ii. Sigurðr¹ oc Þorðr. þeir voro þorlacs synir. enn þripi var Gavtr enn ravpi. hann var enn frændi þeirra. Allir voro þeir fóstrar þrándar górviligr menn. Var Sigurðr ellztr þeirra oc fyrir þeim mest i avllo. Þorðr átti kenningarnamn var hann callaðr Þorðr enn lági. hann var þo manna hæstr. oc var hitt þó meirr at hann var þrec-
ligr oc ramr at asli. þa mælti þrandr. Mart scipaz a mannz gfi. otitt var þat þa er ver vorom ungir. at scylldo sitia eþa liggia veðrdaga gøþa þeir er ungir voro oc til allz vel færir. mynnði þat eigi þyckia licliect enom fyrrom mavnnom. at þoralfr ór Dimun myndi vera þrosca-
maðr meiri helldr en ér. en byrþingr sa er ec hefi átt oc hann stendr í navsti glla ec at nv gioriz sva forn at fvni vndir bráþino. er her hvs hvert fvlit af vllo oc verþr ecki til verþs halldit. myndi eigi sva ef ec vera nocorom vetrom yngri. Sigurðr hlióp vpp oc hét a þa þorð oc Gavt qvaz eigi þola fryio þrandar. ganga þeir vt oc þar til er huscarlar voro. ganga þeir til oc setia fram byrþing. leto þeir þa flytia til farm oc hloþo scipit. scorti þar eigi heima farm til. sva reipi allr með scipi. bioggv þeir þat a sam dagom. voro þeir oc menn .x. eþa .xii. a scipi. Toco þeir þoralfr vt eitt veþr allir. vissvz til iafnan i hafno. þeir como at landi i Hernom aptan dags. lavgþo þeir Sig-
urþr vtarr við strondina oc var þo scamt milli þeirra. þat varþ til tíþenda of aptan er myret var oc þeir þoralfr gtlvþu til recna bvaz. þa geck þoralfr a land vpp oc annarr maðr með honom. leitþo þeir ser stapar. Enn er þeir voro bvnir ofan at ganga. þa sagþi sva sa er honom fylgþi at castað var elgði yfir havfvð honom. var hann tekinn vpp af iorþv. i þvi bili heyrði hann brest. síþan var farit með hann oc reidr til fallz. en þar var vnndir sgr oc var hann keyrðr a kaf. enn er hann comz a land. for hann þar til er þeir þoralfr havfðo sciliz. hitti hann þoralfr oc var hann clofnn í herþar niþr oc var þa davþr. Enn er scipverar vrþo þessa varir. þa baro þeir lic hans vt a scip oc nattsetto. þa var Olafr konungr a veizlo i Lyggro. voro þangat orþ gor. var þa stefnt avrvarþing oc var konungr a þingi. hann hafþi þangat stefna latið þeim Fereyingom af þapum scipum. oc voro þeir til þings comnir. Enn er þing var sett. þa stoþ konungr vpp oc mælti. þav tíþendi ero her orþin er þvi er betr at slic ero sialldget. her er af lifi tekinn goþr dreingr oc hyggio ver at saclavsa se. eþa er nockorr sa maðr a þingi er þat kunni at segia hverr valldi er vercs þessa. En þar gec engi við. þa mælti konungr. Ecki er þvi at leyna hverr minn ahvgi er vm vero þetta. at ec hygg a hendr þeim Fereyingom. þycki mer þannig hellzt at vnnit sem Sigurðr þorlacs

¹) med dette Ord begynder en anden Haand i Codex.

son myndi hafa vegit manninn. en þorðr enn lagi myndi hinn hafa fært a kaf. En þat fylgir at ec mynda þess til geta at þat mynndi til saka vera fvndit. at þeir myndi eigi vilia at þoralfr segði eptir þeim odáþir þer er hann muni vitat hafa at satt er. en oss hefir verit grunr a um morþ þav oc illvirki. at sendimenn minir hafi þar verit myrðir. Enn er konungr hętti røþo sinni. þa stoð upp Sigurðr þoralacs son. hann męllti. Ecki hefi ec talat fyrr a þingom. ęlla ec mic mvnu þyckia ecki orþfiman. en þo ęlla ec erna navðsyn til vera at svara noccoro. Vil ec þess til geta. at røþa þessi er konungr befir uppi haft myni vera comin vndan tungorotom þeirra manna er miclo ero vvitari en hann oc verri. en þat er ecki leynt at þeir mvno vilia vera fulliga varir vvindir. er þat olicliga męllt at ec mynda vilia vera skapamaðr þoralfs. þvi at hann var fostbroþir minn oc goþr uinr. Enn ef þar veri noccor avnnor efni i oc veri sacar milli ockar þoralfs. þa em ec sva viti borinn at ec mynda heldr til þessa vercs hętta heima i Føreygiom enn her vndir hanndariaþri yprom konungr. Nu vil ec þessa mals synia fyrir mic oc fyrir oss alla scipveria. vil ec þar biðþa fyrir eiða sva sem lavg yðor standa til. enn ef yðr þyckir hitt i nockoro fvllara þa vil ec flytia iarnburþ. vil ec at er set sialfr við scirslona. Enn er Sigurðr hętti røþo sinni. þa vrðo margir menn til slutnings oc baþo konung at Sigurðr scylldi na vndanførslo. þotti Sigurðr vel hafa talat oc qvaþo hann vsannan myndo at vera þvi er honom var kent. Konungr svarar. Um þenna mann mun storom scipta. oc ef hann er loginn þesso mali þa mon hann vera goðr maðr. enn at avþrom costi þa mun hann vera nockoro diarfari en dæmi mvnu til vera. oc er þat eigi miþr mitt hugboð. en þo get ec at (hann) beri ser sialfr vitni vm. Enn við þen manna þa toc konungr festo af Sigurði til iarnburþar. scylldi hann coma eptir of daginn til Lifro. scylldi byscop þar gera honom scirslona. oc sleit sva þingino. For konungr aptr til Lyfro. enn Sigurðr oc þeir favronavtar til scips sins. Toc þa bratt myrkva af nott. þa męllti Sigurðr við þa favronavta. þat er satt at segia at ver havfum comit i mikit vennqveþi oc orþit fyr mikilli alygi. er konungr sia bravgþottr oc velraþr. oc mun avðser varr costr ef hann scal raða. þvi at hann let fyrst drepa þoralf. en hann vill nu gera oss at obotamavnnom. er þeim litið fyrir at villa iarnburþ þenna. Nv ęlla ec þann verr hafa er til þess hęttir við hann. Nu legz innan eptir sundino siallagol nackvat. ręð ec þat at ver vinndim segl vart oc stefnum vt a haf. Fari þrandr annat svmar með ull sina ef hann vill selia. Enn ef ec comvmz a bravt. þa þycki mer þess van at ec coma alldri siþan til Noregs. þeim favronavtom þotti þetta sniallręþi. taca þeir oc setia vpp segl

sitt oc lata ganga of nottina i haf ut sem mest megu þeir. letta þeir eigi fyrr en þeir comv heim til Føreyia i Gavto. Let þrandr illa yfir ferþ þeirra. þeir svoroþo eigi vel oc voro þo heima með þrandi.

Fra Olafi konungi.

125. Bratt spvrþi Olafur konungr þat er þeir Sigurþr voro bravt farnir. oc lagþiz þa þungr orþromr á of þeirra mal. voro þeir margir er þa kavilloþo þess van. at þeir Sigurðr voro savnno sagþir. er aþr havþu syniat fyrir hann oc meþllt i mot. Olafur konungr var faroþinn of þetta mal. en hann þottiz vita sannendi a þvi er aþr hafþi hann grvnat. Før konungr þa ferþar sinnar. toc veizlor þar er fyrir honom voro gorvar. Olafur konungr heimti til mals við sic þa menn er comnir voro af Jslandi. Þorodd Snorra son. Gelli Þorkels son. Stein Scapta son. Egil Hallz son. þa toc konungr til mals. Ér hafit i svmar vacit við mik þat mal at er villdvð bvaz til Jslandz ferþar. enn ec hefi veit eigi orslit hingat til vm þat mal. Nu vil (ec) segia yðr hvernig ec etla firir. Gellir þer etla ec at fara til Jslandz ef þv villt bera þangat orenndi min. en aþrir islenzcir menn þeir sem her ero nu. þa muno avngir til Jslandz fara fyrr en ec spyr hvernig þeim malvm er tecit er þu Gellir skalt þangat bera. En er konungr hafþi þetta vpp borit. þa þotti þeim er fvsir voro ferþarinnar oc bannat var svrscapr mikill hafðr við sic oc þotti seta sin ill oc vfrelsi. En Gellir bioz til ferþar oc for of svmarit til Jslandz oc hafði með sér orðsenndingar þer þangat er hann slutti fram annat sumar a þingi. En su var orðsennding konungs at hann beiddi þess Jsleendinga. at þeir scylldo við þeim lavgum taka sem hann hafþi sett i Noregi. enn veita honom af landino þegn-gilldi oc nefgilldi. penning fyrir nef hvert þann er .x. veri fyrir alin vaþmals. þat fylgþi þvi at hann het mavnnom vinatto sinni ef þesso vildi iata. en elligar avarcostvm þa sem hann meþti við comaz. Yfir þesso tali sato menn lengi oc reþo vm sin i milli. oc com þetta samt at lycþom með allra samþycki at neita þessi orþsendingo oc sva scatt-giofo(m) oc avllom alavgum þeim (er) crapt var. Oc for Gellir þat sumar utan oc a fund Olafs konungs oc hitti hann þat havst i Vic avstr þa er hann var cominn af Gavtlandi ofan. sva sem ec vęntti at enn scal sagt verþa siþar i savgo Olafs konungs.

.xiii. vetr.

126. Þa er a leið havstit sotti Olafur konungr norþr¹ i þrandheim oc hellt liþi sino til Niþaross oc let þar bua til vetrseto sér.

¹) r. f. norþan

sat Olafur konungur þenna vetr eptir í cavpangi. Sa var enn .xiii. vetr konungdóms hans.

Fra byggving Jamtalan.

127. Ketill ianti het maþur son Avnundar iarls or Sparabui í Þrandheimi. Hann flypi fyrir Eyste(i)ni konungi enom illraþa avstr um Kiol. hann ruddi markir oc bygði þar sem nu heilir Jamtaland. Avstr þangat flypi oc síldi manna ór Þrandheimi fyrir þeim ofripi. þvi at Eysteinn konungur scattgilldi þrændi oc setti þar til konungs hund sinn er Savrr het. Sonar son Ketils var þorir helsingr. við hann er kennt Helsingialand. þar bygði hann. Enn er Haraldr enn harfagri ruddi ríki fyrir ser. þa stucku enn fyrir honom síldi manna ór landi þrændir oc Navmdalir oc giorþuz þa enn bygðir avstr á Jamtalandi. oc foro sumir allt í Helsingialand avstr fra hafno. oc voro þeir lyðscylldir undir Suia konung. Enn er Hacon konungur Aþalsteins fostri var yfir Noregi. þa settiz friþr oc cavpferþir or Þrandheimi til Jamtalan. enn fyrir sacir vinsældu konungs. þa sotto Jamtr avstr a fund hans oc iatþ(o) honom lyðni sinni oc guldo honom scatt. setti hann þeim lagv oc lanz rett. villdu þeir helldr þypaz unndir hans konungs dom en undir Suia konung. þvi at þeir voro af Norþmanna gtt comnir. oc sva giorðu Helsingiar þeir allir er gttapir voro norþan um Kiol. oc hellz þetta lengi síþan allt til þess er Olafur enn digri oc Olafur enn sönsci Svía konungur deilldo of landascipti. þa hurfo Jamtr oc Helsingiar unndir Suia konung. oc reð þa landascipti avstr Eipa-scogr en þa Kilir allt norþr til Finnmercr. Toc Suia konungur þa scatta af Helsingialandi oc sva af Jamtalandi. Enn Olafur Noregs konungi þotti þat comit hafa í sattmal með þeim Svía (konungi). at annan veg scylldi eiga fara scattir af Jamtalandi en at forno hafði verit. En þu hafði langa stund sva staþit. at Jamtr havfþo þa Svía konungi scatt golldit. oc þapan havfþo verit syslomenn yfir landino. Villdo þa oc Suiar ekci heyra annat en undir Suia konung hyrfu allt land þat er la fyrir avstan¹ Kíolo. Var þat sva sem opt ero dæmi. þo at magsemp oc vinatta veri með konungom at þo villdi hvarrtveggi hafa ríki þat allt er hann þottiz nockora tiltavlo eiga. Haf(þi) Olafur konungur latit fara orþ um til Jamtalan. at þat var hans vili at Jamtr veitti honom lyðscylldi. en heitit þeim afarcofum elligar. En Jamtr havfþo gert rað sitt at þeir villdu lyfni veita Svía konungi.

¹) r. f. avstr

Fra Steini Scapta syni.

128. Þoroddr Snorra son oc Steinn Scapta son unþo illa er þeir voro eigi sialfræpa¹. Steinn Scapta son var manna friþastr oc bezt at ser giorr vm iþrottir scald gott scarzmaþr mikill oc metnaþar fvllr. Scapti faþir hans hafþi ort drapo vm Olaf konung oc hafði kennt Steini. var sva ętlal at hann scylldi fara qveþit konungi. Steinn baz eigi orþa oc amęlis við konung bęði sundrlavsum orþom oc samfavlom orþom. baþir voro þeir Þoroddr ovarmęllir. savgþo sva at konungr villdi verr hafa en þeir er sono sina havfþo sennt honom i trvnafi. en konungr lagþi þa i ófrelsi. Konungr reipiz. þat var einn dag er Steinn Scapta son var fyrir konungi oc spurþi hann mals. ef konungr villdi lyþa drapu þeirri er Scapti faþir hans hafþi ort um konung. Hann svarar. Hitt mun fyrst til at þu qveðir þat er þu hefir ort um mic. Steinn segir at þat var ecki er hann hafþi ort. em ec ecki scald konungr segir hann. en þott ec kynna yrkia. þa myndi yþr þyckia þat sem annat um mic helldr litilveglic. Geck Steinn þa a bravt oc þottiz sinna hvar til hann męlti. Þorgeirr het armaþr konungs er reð fyrir bui hans i Orkadal. hann var þa með konungi oc heyrði a røþor þeirra Steins. fór Þorgeirr heim lillo siþarr. þat var a einni hverri nott at Steinn liop a bravt or þenom oc scósveinn hans með honom. foro þeir upp um Gavlaras. sva ut til þess er þeir como i Orkadal. oc at qveldi comu þeir til konungs bus þess er Þorgeirr reð fyrir. bavð Þorgeirr Steini þar at vera um nottina oc spurþi hverio gegndi um farar hans. Steinn bað hann fa ser hest oc sleða með. sa hann at þar var heim ekit corni. Þorgeirr svarar. Eigi veit ec hvernig af stennz um for þina. hvart þu ferr noccot i konungs leyfi. þotti mer fyrra dags ecki mivet² fara orð yður konungs. Steinn męlti. Þott ec siac at avngo sialfræði fyrir konungi. þa scal ec ecki sva fyrir þrelom hans. Bra hann sverþi oc drap armann. en hann toc hestinn oc bað sveininn lavpa a bac. en Steinn settiz i sleða. foro þa veginn. oco nottina alla. foro þeir serþar sinnar til þess er þeir como ofan a Møri i Surnadal. Siþan baðo þeir ser flutningar yfir fiordu oc foro sem acalligast. Ecki savgþo þeir vig þetta þar sem þeir comu. enn cavlluduz vera konungs menn. fengu þeir forbeina goðan hvar sem þeir comu. (þeir comu) at qvelldi eins dags i Gizca til bus Þorbergs Arna sonar. var hann eigi heima. en cona hans var heima Ragnilldr dottir Erlings Scialgs sonar. fecc Steinn þar allgoðar viðtecioc. þvi at þar voro aðr kunnleicar miklir með þeim. Sa atburþr hafði aðr orþit þa er Steinn hafði farit af Jslandi. atti hann þa sialfr scip þat

¹) r. f. sialfræpa   ²) r. f. mivot

er hann com af hafi utan at Gizca. oc`lagu þar við eyna. þa lá Ragn-
 illdr oc scylldi lettari verþa oc var allþungt halldin. en prestr var
 eingi (i eyionni) oc eingi ner. var þa comið til kavpscip(s)ens oc
 spurt at þar var prestr noccorr. þar var einn prestr a scipi er Brannr
 het. vestfirzcr vngr maðr oc lærðr helldr litt. Sendimenn baðo prest
 fara með ser til huss. Honom þotti sem þat myndi vera vanndi mik-
 ill. en vissi facunnandi sina oc villdi hann eigi fara. þa lagði Steinn
 orð til við prest oc bað hann fara. Prestr svarar. Fara mun ec ef
 þu ferr með mer. þycki mer travst at þvi til umraða. Steinn svarar
 at hann vill þat til leggja. Siþan fara þeir til boiarens oc þar til er
 Ragnhilldr var. Litto siþar fœddi hon barn. var þat mér oc þotti helldr
 omattulig. þa scirði prestr barnið. en Steinn hellt meyonni unndir
 scirn. oc het su mér þora. Steinn gaf meyonni fingrgull. Ragnhilldr
 hét Steini vinattu sioni. oc hann scylldi þangat coma á hennar fund
 ef hann þeltiz hennar liðsemþar þurfa. Steinn segir sva at hann (inyndi)
 eigi fleiri meybavrunum unndir scirn hallda. oc scilðuz þav at sva buno.
 Ean nu var þar comit at Steinn heimti þessi vilmgli at Ragnhilldi. oc
 sagði hvat hann hefir hent oc sva þat at hann mon hafa orðit fyrir
 reiði konungs. Hon segir at matr scal at magni um liðveizlo hennar.
 bað hann þaðan biþa þorbergs. scipaði honom it næsta Eysteini orra
 syni sinom. hann var þa .xii. vetra gamall. Steinn gaf gjafar þeim
 Ragnhilldi oc Eysteini. þorbergr hafði spurt allt um farar Steins fyrr
 en hann kœmi heim. oc var hann helldr ofrynn. Ragnhilldr geck til
 mals við hann oc sagði honom um farar Steins oc bað hann taka við
 Steini oc sia a mal hans. þorbergr svarar. Ec hefi spurt segir hann.
 at konungr hefir eiga latið orvarþing eptir þorgeir. oc Steinn er
 ullagðr gorr. sva þat at konungr er enn reidasti oc kann ec mer
 meiri svinno. en at tacaz a henndr einn utlendan mann oc hafa þar
 fyrir konungs reiði. Lattu Stein fara bravt heðan sem sciotast. Ragn-
 hilldr svarar. sagði at þav myndo bæði bravt fara eða bæði þar vera.
 þorbergr bað hana fara hvert er hon villdi. venni ec þess segir hann
 þott þu farir at þu comir sciott apr. þvi at her muno vera metorð
 þin mest. þa gecc fram Eysteinn orri son þeirra. hann mœlti oc sagði
 sva. at hann mun eigi estir ef Ragnhilldr fœri a bravt. þorbergr segir
 at þav lysti mikla þverlyndi oc akaflyndi i þesso. oc er þat nu venst
 at it raðit þesso þo þyckir ycr allmiclo scripta. enn of mioc er þat
 gtegent Ragnhilldr at virða litils orð Olafs konungs. Ragnhillr svarar.
 Ef þer vex allmiqc fyrir avgum at hallda Stein. þa far þu sialfr með
 honom a fund Erlings favðor mins. eþa fa honom þat favroneyti er
 hann comiz þangat i friði. þorbergr svarar. at hann mun ecki Stein

þangat senda. oc mon Erlingi þo erit mart til handa bera þat er konungi er misþocki á. Var Steinn þar um vetrinn. Enn eptir iol comu sendimenn konungs til þorbergs með þeim orðum. at þorbergr scal coma a fund konungs fyrir miðia favsto. oc er lagt ríct við þessa orðsending. þorbergr bar þat fyrir vini sina oc leitaði raðs. hvart hann scylldi a þa hętto leggja at fara til konungs at sva favrno mali. Enn fleiri lavtto oc kavllodo þat rað at lata fyrr Stein af hendi en at fara a valld konungs. þorbergr (var) hins fusari at leggiaz eigi ferð undir havfuð. Noccoro siðarr fór þorbergr til fundar við Finn broþor sinn. oc bar þetta mal fyrir hann oc bað hann til farar með ser. Finn svaraði. sagði at honom þotti illt ofkvæni slict at þora eigi fyrir cono sinni at hallda einorð við lanardrottin sinn. Cost mundu eiga segir þorbergr at fara eigi. en þo ętla ec at þu letiz meirr fyrir sakir hręzlo en hollosto við konung. Scilþuz þeir reiðir. Siðan for þorbergr a fund Arna Arna sonar broþor sins. oc segir honom þetta mal sva buit oc bað hann fara með ser til konungs. Arni svarar. Vndarlict þycki mer um þic mann sva vitran oc fyrirleitinn. er þu scalt ratað hafa i sva micla vhamingio. at hafa fengit konungs reiði þar er eingi bar navþsyn til. þat vęri noccov varkunn at þu helldir frenda þinn eða fostbroðor. en þetta er allzengi at hafa tekiz a hendr mann islenzcan oc hallda utlaga konungs oc hafa nu þic i veði sialfan oc alla frendr þina. þorbergr svarar. Sva (er) sem męllt er. einn er avcvisi ęttar hverrar. Su ohamingia er mer avðsęst favþor mins. hverso honom glappiz sona eign. er hann scylldi fa þann son siþarst er engi likendi hefir varrar ęttar oc daðlavss er. Myndi þat sannast ef mer þotti eigi við moþor mina scavm męllt. at ec mynda þic alldregi kalla varn broþor. Sneri þa þorbergr a bravt oc for heim oc var helldr ocátr. Siþan sendi hann menn norðr til þrandheims a fund Kalfs broþor sins oc bað hann coma til Agðaness moti ser. Oc er sendimenn hitto Kalf. þa het hann ferþ sinni oc hafþi eingi (orð) fyrir. Ragnhilldr sendi menn avstr a Jaðar til Erlings favðor sins oc bað hann senda ser lið. þaðan foro synir Erlings Sigurðr oc þorir. oc hafði hvarr þeirra tvitogsesso oc a .ix. togo manna. En er þeir comu norðr til þorbergs. þa toc hann við þeim sem bezt oc feginsamlegast. bioz hann þa til farar. oc hafþi þorbergr tvitogsesso. foro þeir þa norðr leið. Oc er þeir como . . . . .¹⁾ þa lagu þar fyrir Finn oc Arni brøðr þorbergs með .ii. tvitogsessor. Fagnaði þorbergr vel brøðrom sinom oc sagði at þa hafði tekit bryningonni. Finn qvað þess hafa sialdan þurpt við sic. Siþan foro þeir með liði þvi avllo norðr til þrandheims

¹⁾ Her er et lidet ubeskrevet Rum i Codex.

oc var þar Steinn i for. Oc er þeir comu til Agðaness. þa var þar fyrir Kalfr Arna son. oc hafði hann tvitogssesso vel scipaða. Foro þeir með því liði inn til Niðarholms oc lagu þar um nottina. Eptir um morgininn atto þeir tal sitt. villdi Calfr oc synir Erlings. at þeir færi avllo liði inn til bóiarins oc leti þa s(c)eica at scavpuðo. en Þorberggr villdi at fyrst væri með veggð at farit oc lata boð bioþa. Sampþeþiz Finnrr því oc sva Arni. Var þa þat afraðit, at þeir Finnrr oc Arni foro fyrst til fundar við konung fair menn saman. Konungr hafði þa spurt um siolmenni þat er þeir havðo. oc var hann helldr styggr i røðunni þeirra. Finnrr bavð boð fyrir Þorberggr oc sva fyrir Stein. bavð hann at konungr scylldi se gera svá mikit sem hann villdi. enn Þorberggr hafa lanzvist oc veizlor sinar. Steinn lifs grið oc lima. Konungr svarar. Sva liz mer sem þessi for myni vera heiman gor. at þer munuð nu þyckiaz hafa half rað við mic eþa meirr. En þess mun mic sizt vara af yðr brøðrom. at er myndit með her fara i moti mer. kenni ec rað þessi. at þeir Jadarbyggvar muno hafa upp hafit. En ekci þarf mer se at bioða. þa svarar Finnrr. Ecki havfu ver brøðr fyrir þa save haft liðsamnat. at ver mynim ofrið yðr bioða konungr. helldr berr hitt til at ver viliom yðr konungr fyrst bioða vara þionosto. En ef þer neitið því oc ellið Þorberggi noccora afarcosti. þa muno ver fara allir með lið þat er ver havfum a fund Knutz ens rica. þa leit konungrenn við honom oc mælti. Ef þer brøðr vilið veita mer svardaga til þess at fylgia mer innan landz oc utan lanz oc sciliaz eigi við mic nema mitt lof oc leyfi se til. eigi scoløð ier leyna mic ef þer vituð mer raðin sviergði. þa vil ec taca sètt af yðr. Siðan for Finnrr aptr til liþs sins oc sagði þessa costi er konungr hafði gort þeim. Bera þeir nu saman orþ sin. sagði Þorberggr at hann vill þenna cost fyrir sina havnd. Em ec ofuss sagði hann at flyia af eignom minum oc sœcia til utlendra havþingia. ella ec mer muno avallt at sømp at fylgia Olafi konungi oc vera þar sem hann er. þa svarar Kalfr. Ongva eida mun ec vinna konungi. en vera þa eina hrið i landi er ec halld veizlom minum oc avþrom melordum oc konungr vill vera vin minn. oc er þat minn vili at sva giori ver allir. Finnrr svarar. Til þess mun ec raða. at lata Olaf konung einn raða scildavgom okcar i milli. Arni Arna son segir sva. En ec em raðinn til þess at fylgia þer Þorberggr brøðir. þottu vilir beriaz við konung. þa scal ec eigi við þic sciliaz er þu tekr betra rað. oc mun ec fylgia ycr Finni oc taca þann cost sem þit set ycr til handa. Gengu þeir þa þrir brøðr a eitt scip Þorberggr Finnrr oc Arni oc reru inn til bóiar. oc siðan gengo þeir a konungs fund. For þa fram þetta sattmal. at þeir brøðr svorðo

konungi eiða. Þá leitaði þorbergr Steini settar við konung. Enn konungr sagði. at Steinn scylldi fara i friði fyrir honom hvert er hann villdi. en ecki mun hann með mer vera síðan segir hann. Þá foro þeir þorbergr ut til liðs síns. For þá Kalfr inn a Eggio. enn Finnur for til konungs. enn þorbergr oc annat lið þeirra for heim suðr. Steinn for suðr með sonom Erlings. Oc um varið snemma for hann vestr til Englanz oc síðan til handa Knuti enom ríka. oc var með honom lengi i goðo yfirlæti.

Fra Finni oc þori hvnd.

129. Þá er Finnur Arna son hafði litla rið dvaliz með Olafi konungi. var þat einnhvern dag at konungr callaði Finn til tals við sic oc enn fleiri menn. þá er hann var vanr at hafa við raðagiorðir sínar. Þá toc konungr til mals oc sagði sva. Su raðagiorð stadfestiz i scapli mer. at ec gæla i var at bióða ut leiðangri af landi avllo bæði at liði oc at scipum. oc fara síþan með her þann i mot Knuti enom ríka. þvi at ec veit um tilcall þat er hann hefir upp hafit til ríkis i hendr mer. at hann mon eigi gæla at hafa þat fyrir hegomamal. Nu er þer þat at segia Finnur Arna son. at ec vil at þu farir sendiferð mína norðr a Halogaland' oc hafir þar utboð. bióðir ut almenning at liði oc at scipum oc stefnir þvi liði til motz við mic til Agðaness. Síþan nefndi konungr aðra menn til oc senndi suma inn i þrandheim en suma suðr i land. sva at hann lét þetta boþ fara um land allt. þat er at segia fra favr Finnz. at hann hafði scuto oc a ngr .xxx. manna. Enn er hann var buinn. for hann ferþar sinnar til þess er hann com a Halogaland. þá stefndi hann þing við buenndr. bar þá vpp konungs eyrenndi oc crasði leiðangrs. Buenndr atto i herapi scip stor leiþangrsfor. scipuðuz þeir (við) orzenndingar konungs oc biqggo¹ scip sín. Enn er Finnur sotti norðr a Halogaland. þá atti hann þing. enn senndi menn sína fra ser at crefna utboðsins. þar er honom syndiz þat. Finnur sendi menn i Biarcey til þoris hunnz. lét þar crefna leiðangrs sem annars staðar. Enn er þori comu boð konungs. þá bioz hann til ferþar oc scipaði af huskavrllum sínom scip þat er haan hafði haft aðr um sumarit til Biarmalanz. bio hann með sínum eins costnaði. Finnur stefndi saman Haleygunum i Vagum qlum þeim er norðr voro þaðan. Como þeir saman vm varit (með) lið mikil. oc biðu allir til þess er Finnur com norðr. var þá oc þar cominn þorir hunndr. Enn er Finnur com. lét hann þegar blasa til husþings leiðangrsliði qlu. En a þvi þingi syndu menn vapn sín. sva var þá oc

¹) r. f. biaggio

rannzakar utboð i hverri scipreiðu. Enn er þat var greitt. þa melli Finn. þic vil ec at þesso qveþia þorir hundr. hvert boð villtu biða Olafi konungi fyrir astavku Karla hirþmannz hans eða fyrir ran þat er þu toct se konungs norðr i Leingiovic. Nu hefi ec umboð konungs til þessa mals. en ec vil nu vita svavr þin. þorir litapez nu um oc sa til hvarrartveggio handor ser standa marga menn alvaprada. kenni þar Gunnstein oc siqlða annarra frenda Karla. þa melli þorir. Sciot ero boþ min Finn. at ec vil mal allt festa á konungs dom. þat er honom þyckir af við mic. Finn svarar. Hitt er nu venst. at þer sé minni virðingar af unnt. þvi at nu mun verþa festa minn dom a ef setlaz scal. þorir svarar. þa etla ec enn allvel comit. oc scal þat ecki undan draga. Geck þa þorir fram til festo oc scilþi Finn þat mal fyrir allt. Siþan sagþi Finn upp settina. at þorir scyldi gialda konungi .x. mercr gullz. enn Gunnsteini oc þeim frendum adrar .x. mercr. enn fyrir ran oc fescaða enar þriþiu .x. mercr. en giallda upp nu þegar. segir hann. þorir svarar. þetta er micit segiald. (Finnr segir.) Hinn er annarr costr at locit se sett allri. þorir melli. sagði at Finn myndi lia honom þeirra fresta at hann leitaði lana af sveitvngum sinum. Finn bað hann giallda þar i stað. oc þo vm fram at þorir scyldi fram selia menit þat et mickla er hann toc af Carla davðum. þorir qvez ecci men hafa tekil. þa geck fram Gunnsteinn oc sagði. at Carli hafði men a halsi þa er þeir scilþuz. en þa var a bravto er ver tocom lic hans. þorir segir at hann hefði ecki huga leitt of men þat. en þótt ver hefðim nocot men. þa mon þat heima liggia i Biarcey. þa setti Finn spiozodd fyrir briost þori oc melli. at hann scyldi þa fram selia menit. þorir toc þa menit af halsi ser oc selldi Finni. Siþan sneri þorir a bravt oc gecc ut a scip sitt. Finn gecc eftir honom ut a scipit oc mart manna með honom. Geco Finn eptir scipinu oc toco þeir upp rumin. enn við siglo sa þeir undir þilium niþri tunnor .ii. miclar sva at þeim þolli mikel furða at. Finn spurþi hvat i tunnm þeim var. þorir sagði at þar la i dryccr hans. Finn melli. Hvi gefr þu oss eigi at drecca felagsmavnnom. sva mikinn drycc sem þer hafit. þorir melli við mann sinn. at renna scyldi ór tunnonni i bolla. Siþan var þeim Finni gefit at drecca. oc var þat enn bezti dryccr. þa bað Finn þori reiþa seit. þorir geck eptir scipino fram oc apr oc talapi við menn ymsa. Finn callaði bað hann bera fram seit. þorir bað hann fara upp a land oc qvez þar myndo greiða. þa geck Finn a land upp oc hans menn. þa com þar þorir oc greiddi silfr. var þa reitt ór einom siod .x. mercr vegnar. þa let hann fram knytiscavta marga. voro i sumom mavrc vegin. sumom half eþa

avrar noccorir. Þorir melli. Þetta er lansfe er ymser menn hafa let mer. Þvi at uppi gta ec scotsilf(r) miqc þat er ec a. Siþan geck þorir a scip ut. Enn er hann com apt(r). reidi hann silfrit smam oc smam. Þa leið a daginn. Enn þegar er þingino sleit. þa gengo menn til scipa sinna oc biqggvz til bravtloqu. toco þa menn at sigla þegar er bunir voro. com þa sva at flestir menn havðo siglt. Sa Finnur þa at þyntiz hið vm hann. kavloðo menn þa a hann oc baðo hann verþa buinn. Var þa enn eigi greidr einn þriþiungr fiarins. þa melli Finnur. Seint gengr þorir greizlan. se ec at þer þyckir micit fyrir at greiða feit. scal oc nu kyrt lata vera fyrst. scalltu nu giallda konungi þat er eptir er. Stod þa Finnur up oc sneri þa a bravt. Þorir melli. Vel þycci mer þat Finnur at vit scilim. en vilia scal ec til hafa at giallda sculld þessa. sva at konungi þycci eigi vargolldit oc baðum ykr. Þa gecc Finnur til scip(s) sins oc sigldi fram eptir liði sino. Þorir varþ seint buinn or havfninni. Enn er segl þeirra com upp. þa helldo þeir ut um Vestfirð oc siþan a haf ut. oc sva suðr með landi at sgr var i miþium hliðom eþa stundum vatnaði land. let sva ganga suðr allt þar til er hann sigldi i Englanz haf oc com fram a Englandi. for siþan a fund Knuz konungs. oc toc hann vel við honom. Com þa þat up. at þorir hafpi þar of lavsafiur. hafði þar þat se allt er þeir havðo tecit a Biarmalandi hvarirtveggio oc Karli. enn i tunnum þeim onom miclom þa var þar botn scamt fra hinom botni. oc var þar milli dryckr. en tunnan sialf hvartveggi var full af gram scinnom oc biór oc safala. Var þorir þa með Knuti konungi. Finnur Arna son fór með lið þat til Olafs konungs. sagði honom allt fra ferþ sinni. oc sva þat at hann qvoz hyggia at þorir veri ór landi farinn oc vestr til Englanz a fund Knuz konungs. oc gta ec hann muno vera oss alloþarfan. Konungr segir. Trui ec þvi at þorir mun oss vera ovin. oc þycki mer hann avallt betri firr mer enn ngr.

Fra Asmundi Grankels syni.

130. Asmundr Grankels son hafði verit þann vetr a Halogalandi i syslo Finnz oc var heima með feðr sinum Grankeli. Þar liggr til hafs ut ver. er beði var sela at veiða oc fugla. eggver oc fiscever. en þat hafði legit at forno fari til bœiar þess er Grankell atti. En Harekr ór Þiotto veitti þar tilcall. var þa sva comit. at hann hafði haft af verino avll gavgn noccor misseri. en þa þottiz Asmundr oc þeir feðgar hafa travst af konungi til allra rettra mala. Foro þeir þa baðir feðgar of varit a fund Harecs oc sagði honom orð oc iartegnir Olafs

konungs. at Harecr scylldi lata af tilcalli of verit. Harekr svaraði því þungliga. sagði at Asmundr fór með slíco rogi til konungs oc avþro. hefi ec avll sannendi til mins mals. scyldir þv Asmundr kunna at gta þer hóf. þottu þyckiz nu micill fyrir þer. er þu hefir konungs travst. er sva oc ef þer scal lyða at drepa suma havsðingia oc at gera at obotamavnnom. en rena oss er enn þottumz fyrr meirr kunna at hallda til fullz. þo at oss vgeri iafnbornir menn. En nu er þat allfiarri at ier set iafnaðarmenn minir fyrir gttar sakir. Asmundr svarar. þess kenna margir af þer Harekr. at þu ert frendstorr oc ofreflismaðr. sitia margir of scavrþum lut fyrir þer. En þo er þat licligast. at þu Harecr verþir i annan stað til at leita at hafa fram oiofnuð en við oss. eþa taca sva miqc allaga sem þetta er. Scilþuz þeir siðan. Harekr sendi huscarla sina .x. eþa .xii. með' roðrarferio noccora micla. þeir foro i verit. toco þar allz conar veidifang oc loðu feriona. Enn er þeir voro þravt þvnr. þa com þar at þeim Asmundr Grankels son með .xxx. manna. oc bað þa lavst lata fang þat allt. Huscarlar Harecs svoroðo vm þat heldr obratt. Siþan veitto þeir Asmundr þeim atgavngo. kenndi þa liðs munar. voro huscarlar Harecs sumir barðir sumer sgrþir sumir a caf reknir. oc feingr allr borinn af scipi þeirra. oc havsðo þeir Asmundr þat með sér. Comu huscarlar Harecs heim við sva buit oc savgðu Hareki fra ferþ sinni. Harecr svarar. Tidendi þyccia nynemi avll. þetta hefir eigi fyrr gert verit at beria menn mina. Var þetta mal kyrt. oc lagði Harecr eigi orð i oc var enn calasti. Harecr lét bua um varit sneckio tvitogsesso oc scipaði huscavrlom sinum. oc var þat scip allvel buit þgði at mavnnom oc avllom re(i)ða. Fór Harekr vm varit i leiðangr. Enn er hann fann Olaf konung. þa var oc þar fyrir Asmundr Grankels son. þa com konungr a stefnolagi með Asmundi oc Hareki. oc sgtli hann þa. var festr a konungs domr. Siþan let Asmundr flytia fram vitni til þess at Grankell hafði att verit. dæmþi konungr eptir því. Voro þa scavck malæfni. vrðo bótalavsir huscarlar Harecs. en dæmt verit til handa Grankeli. Harekr segir at honom var scamlavst at hlita konungs domi hverngan veg er mal þat scapaðiz siðan.

Fra þoroddi Snorra syni.

131. Þoroddr Snora son hafði dvalz i Noregi at raði Olafs konungs. þa er Gellir þorkels son secc leyfi at fara til Jslandz. sva sem (fyrr) var ritat. oc var hann þa með Olafi konungi oc unði illa ufrelsi því. er hann scyldi eigi fara ferþa sinna þangat er hann villdi. Avnd-

verþan veit þan er Olafur konungur sat i Níðarosi. lýsti konungur því at hann vill menn senda til Jamtalandz at heimta scatt. en til farar þeirrar voro menn ufusir. því at af lífi voro tennir sendimenn Olafs konungs þeir er hann hafði fyrr sent (með) þrandi hvíta oc þeir .xii. saman. sva sem fyrr var ritat. oc hafðu Jamtr halldiz síðan i lýðscýldo unndir Svía konung. þorodr Snora son bauz til þeirrar farar. því at hann hirþir þa litt hvat yfir hann gecc. ef hann fœri sialfræði. þat þekþiz konungur. oc foro þeir þorodr .xii. saman. þeir comu fram avstr a Jamtalandi oc sotto heim þann mann er þorarrinn er nefndr. hann var þar lavgmaðr oc metordamaðr mestr. þeir fengu þar gøðar viðtœcur. Enn er þeir hafðu þar dvalz lilla hriþ. þa þoro þeir up eyrendi sin fyrir þorarr. Hann segir at fyrir þeim svorom reþu avgum mun miðr en hann aðrir launsmenn oc havþingiar. oc qvæð þings scýlldo til qveþia. Var sva gort at þingboð var up scorit oc stefnt þing siolment. For þorarrinn til þings. en sendimenn dvavþuz meðan at hans. þorarr bar up mal þetta fyr alþýðo. en þat com samt með þeim avllom. at þeir villdo eingi scatt gialda Noregs konungi. enn sendimennina villdo sumir hengia lata. en sumir lata hafa til blotz. En hitt var af radit. at þeim scýldi hallda þar til þess er þar kœmi systlomm Svía konungs. scýlldo þeir þa stafa fyrir þeim slict er þeir villdi með radi lannzmannna. en gera hitt yfirbragð á. at sendimenn vœri vel halldnir oc þeir fyrir því dvaldir. at þeir scýlldi scatzens biða. oc scýldi scipta þeim a vistir .ii. oc .ii. saman. þoroddr var með annan mann at þorars. þar var iolaveitzla micil oc samburþaravil. Margir voro buendr þar i þorþino oc drucku þeir allir samt um iolin. Annat þorþ var þaþan scamt. þar bio magr þorars ricr oc avðigr. hann atti son roscinn. þeir magar scýlldo drecka half iol at hvars þeirra oc fyrr at þorars. þeir magar drvckuz a. en þorodr oc buanda son. oc var capdryckia. oc um qvelldit kapmœli oc manniqfnuðr með Norðmavnnom oc Svíom. oc því næst um konunga þeirra bæði þa er fyrr hafðu verit oc þessa er nu voro. oc sva þav scipti er verit hafðu landa i milli i manndrapom oc ranom þeim er verit hafðu milli landa. þa mœlti buanda son. Ef varir konungar hafa fleiri menn latit. þa muno systlomm Svía konungs iafna þat með .xii. manna fiorvi. þa er þeir comu sunnan eptir iol. oc vituð er ogerla veslir menn til hvers er (e)rot dvaldir. þorodr hugsaði sitt inal. oc margir drogo glott at oc fundu þeim hueyxliryði oc konungi þeirra. For þat þa oleynt er avl mœlti með þeim Jamtom. er þorodr hafði aðr ecki grvnað. Eptir um dag toco þeir þoroddr avll clœði sin oc vapn oc lavgðo ser til handargagns. Eptir of nottina er menn voro

sofnadir. liopo þeir bravt til scogar. Um morgininn eptir er menn urðo varir við bravthlavp þeirra. foro menn eptir þeim með sporhunda oc hitto þa i scógi. er þeir havðu folgiz. oc havðu þa heim oc i scemmo. þar var gravf divp. voro þeir þar i latnir oc hurð læst fyrir. havðu þeir litinn mat oc engi clęði nema sin. Oc er como mið iol. for þorarr oc allir frelsingar með honom til mags sins. scylldi hann þar drecka enn øfra lut iolanna. þręlar þorars scylldo gęta grafarennar. En þeim var dryccr ęllaðr þa gnogr. en þeir stillto litt dryck(i)unni oc giorþu sic avloða þegar of qvelldit. Enn er þeir þottuz fulldrucnir. þa męlto þeir sin i milli er mat scylldo sora grafarmavnnom. at þa scylldi ecki scorta. þoroddr qvað qvęði oc scemti þrelonum. en þeir qvaþo hann myndo vera virþamann oc gafu honom kerti miqc mikit oc log á. þa como þeir þręlarnir ut er aðr voro inni. oc cavlluþu acafliga at hinir scylldi inn fara. En þeir voro hvarirtveggio avlodir. sva at þeir lucu hvarki aptr gravfina ne scemmona. þa ristu þeir þorodr i sunndr i streingi felldi sina oc knyttlo saman oc giorðu noða af enndanum oc cavstuðo vp a scemmogolfit. þat vasðiz of avrku fot einn oc varþ fast. þeir leituðu þa til upp at fara. lysti þoroddr favronavt sinum up til þess er hann stoð á avxlum honom. siþan las hann sic up i gavgnum glugginn. þa scorti eigi reip i scemmunni. oc let hann þa ofan siga moti þoroddi. Enn er hann scylldi draga þoroddr up. þa fecc hann hvergi comit honom. þa męlti þoroddr. at hann (scylldi) casta reipino yfir bita þann er var i husino en gera lyckio a endanum. bera þar i viðu oc griot. sva at þat vęri meirr en iafnvęgi hans. Hann gerþi sva. foro þa sigin ofan i gravfina en þorodr up. þeir toco ser þar clęði i scemmunni sem þeir þurplu. þar voro inni hrei(n)staveur noccorar. oc scaro þeir af fitiarnar oc bunndo avfgar unndir sotr ser. En aðr þeir sori bravt. þa lavgþu þeir elld i cornhlavþu micla er þar var. oc hliopo siþan bravt i niþamyrkri. Hlaþan brann oc mart annarra husa i þorpino. þeir þoroddr foro alla nott a eyðimerer en saluz at degi. Of morgininn var sacnat þeirra. var þa farit með sporhunda at leita þeirra alla vega fra bönum. En hundarnir raveþu sporit aptr til þoiarins. þvi at þeir kenndo af hrei(n)sftionum oc raveþo þangat sporit sem clavfirnar havðu vitat af hrei(n)sftionum. oc varþ ecki leitat þeirra. þeir þorodr foro lengi a eyþimavrcom oc como eiþt qvelld at litlum husaðo oc gengo þar inn. þar sat inni karlmaðr oc cona við elld. nefndiz hann þorir. en sagði at su var cona hans er þar sat. oc sva at þav atto husacot þav. bavð buandi þeim þar at vera. en þeir þago þat. Hann sagði þeim. at þvi var hann þar cominn. at hann hafði flyit

or bygðinni fyrir viga sacar. Var þeim þorodi unninn goðr beini. mavtuðuz þav avll við elldinn. Síþan var buit um þa þorod þar i seti. oc laugþuz þeir til svefns. En þa var enn logi a elldinum. þa sa þorodr at þar gecc fram maðr ór avþru husi. oc hafði hann engi mann set iafnmikinn. Sa maðr hafði scallaz clęði buin gullhlayðum oc var enn vegligsti synum. Þorodr heyrði at hann avitaði þav of þat. er þav toco við gestom. er havðo varliga ser matbiorg. Hvsfreyia svarar. Verðu eigi reiðr broþir. sialldan hefir þetta at moti borit. Villtu veita helldr þeim noccora gagnsmuni. þotti mer þat rað. þvi at þu ert betr til ferr en vit. Þorodr heyrði þann micla mann nefndan Arnliot gellina. oc sva a(t) husfreyia var systir hans. Þorodr hafði heyrð getit Arnlioz. oc þar með at hann var enn mesti stigamaðr oc illvirki. Svaso þeir þorodr um nott. þvi at þeir voro mæddir aðr af gavngo. Enn er lifa myndi þriþiungr nętr. þa com þar Arnliotr. bað þa up standa oc buaz serþar sinnar. þeir þorodr stoðo þegar up oc clędduz. var þeim gefinn daggurþr. Síþan secc þorir þeim scið hvar-umtveggia. Arnliotr rez til serþar með þeim. steig hann a scið. voro þav bęði breið oc lavng. En þegar er Arnliotr lavst við geislinum. þa var hann hvar fiarr(i) þeim. þa beið hann oc męlti. at þeir myndi hvergi comaz at sva buno. bað hann þa stiga a sciþin með ser. þeir gorðu sva. fór þoroddr nęrri honom oc hellt ser unndir belti Arnlioz. en fornavtr þorodz hellt honom. Screið Arnliotr þa sva hart sem hann fęri lavss. þeir como til salv(huss) noccors er þriþiungr var af nott. drapu þeir ser þar elld oc bioggu til matar. Enn er þeir mavtuðuz þa męlti Arnliotr. bað þa øngo niðr casta af matnum hvarki beinom ne mola. Arnliotr toc ór secc sino(m) silfrdisc einn oc mataðiz hann þar af. Enn er þeir mavtuðuz oc voro mettir. þa hirði Arnliotr leifar þeirra. Siðan biogguz þeir til recna. J annan enda hvssins var lopt uppi a þvertriam. foro þeir Arnliotr up a loptit oc lavgþuz þar til svefns. Arnliotr hafði havggspiot mikit. oc var falrinn gullrekinn. en scaptit sva at toc hendi til fals. en hann var sverþi gyrðr. þeir havðo bęði vapn sin oc clęði uppi a loptino hia ser. Arnliotr bað þa vera hlióðsama. hann la fremstr a loptinu. Littu siðarr comu þar til hussins menu .xii. voro þat cavpmenn. foro þeir til Jamtalanz með varning sinn. Enn er (þeir) comv i husit. giorðu þeir um sic glavam mikinn oc voro catir. gorðu fyrir ser ellda stora. Enn er þeir mavtuðuz. þa cavstuðu þeir ut beinom avllum. Síþan biogguz þeir til recna oc lavgðuz niðr i seti þar við elldinn. Enn er þeir havðo litla hrið sofit. þa com þar til hussins trollecona mikil. Enn er hon com inn. sopaðiz hon um fast. toc beinin oc allt þat er

henni þótti eitt oc slo i mvnn ser, síþan greip hon mann þann er nęstr henni var. reif oc sleit allan (oc) castaði a elldinn. Þa vavkn- uðo þeir, aþrir oc við illan dravm oc liopo up. enn hon sörði¹ til heliar hvern at avþrom. sva at einn var eptir a lifi. Liop sa innar undir loptit oc callaði til hialpar ser. ef naccvat veri þess i loptino at honom myndi duga. Arnliotr seilldiz til. toc i herþar honom oc kippi up i loptit. Þa sloz hon fram at elldinum oc toc at eta menn þa er steicþir voro. Þa stoð Arnliotr up oc greip spiot sitt oc setti milli herþa henni. sva at ut liop oddrinn um briostið. Hon braz við hart oc qvað við illiliga oc liop ut. Arnlioti varþ lavst spiotit. oc hafði hon þat með ser a bravt. Arnliotr gecc til oc ruddi vt hręun manna. setti fyrir scalann hurþ oc getti. þvi at hon hafði þat allt fra brotit er hon liop ut. Svafo þeir þa þat er eptir var nętrinnar. Enn er lysti. stoðo þeir upp. atu þa fyrst mat sinn. Enn er þeir havðu mataz. męlti Arnliotr. Nu mun(u) ver her sciliaz. scołoð er nu fara eptir acbravt þessi. er þeir foro i ger hingat kavpinenninir. enn ec vil leita spioz mins. Mon ec hafa at vercavpi þat er mer þykcir fenytt af fe þvi er þessir menn hata att. Scalltu þorodr bera qveþio mina Olafi konungi. oc seg honom þat at hann er sva maðr at mer er mest forvitni a at hitta. en qveþia min mun honom þykia enscis verþ. Toc hann up silfrdiscinn oc strave með ducnum oc męlti. Fөрþu kon- ungi disc þenna. seg at þat er qveþia min. Síþan biogguz þeir til ferþar hvarirtveggio. oc scilþuz þeir at sva luno. Fөр þorodr oc þeir forunavtar oc sva sa maðr er undan hafði comiz af þeim for- unavtum cavpmavnnum. Fөр þorodr til þess er hann fann Olaf kon- ung i cavpangi. oc sagði honom allt fra ferþum sinom. bar honom qveþio Arnlioz oc sörþi honom silfrdisc. Konungr segir. at þat var illa er Arnliotr hafði eigi farit a hans funnd. oc er scaði mikill er sva illt scylldi leggiaz fyr sva goðan dreng oc merkiligan mann. þoroddr var síþan með Olafi konungi þat er eptir var vetrar. oc fecc þa leyfi af honom at fara til Jslandz um sunarit eptir. Scilþuz þeir Olafr konungr þa með vinatto.

Fra leiðangrs ferð Olafs konungs.

132. Olafr konungr bioz um varit ór Niðarosi. oc droz lið at honom mikit beði þar ór þrandheimi oc sva norþan or landi. Enn er hann var buinn ferþar sinnar. þa for hann með lipino fyrst suðr² a Møri oc heimti þar saman leiðangrs lið oc sva or Ravmsdal. Síðan

¹) r. f. forði ²) r. f. sunnan

for hann a Sunnimeri. Hann la lengi i Hereyiom oc beið (liðs) sins. atti þa optlega husþing. com þar mart til eyrna honom. þat er honom þotti umraða þurfa. þat var a einu husþingi er hann atti. at hann hafði þat mal i munni. sagði fra mannscaða þeim er hann hafði latit af Føreyiom. enn scattr sa segir hann er þeir hafa mer heitit. þa komr ecki fram. Nu gta ec enn þangat menn at senda eplir scattinum. Veyc konungr þessu mali til ymissa manna nacqvát. at til þeirrar ferþar scylldu raðaz. En þar comu þav svavr i mot. at allir menn tavlþuz undan forinni. þa stoð up maðr a þingino mikill oc allvavrpuligr. sa hafði ravþan kyrtill hialm a havði gyrðr sverþi havggspiot mikit i hendi. hann toc til mals. þat er salt at segia qvað hann. at her er mikill munr manna. er hafit konung goðan en hann drengi illa. er neiqveþit senndiferþ eina er hann byþr yðr. en þegit aðr af honom vingiafar oc marga sòmilega lvti¹. En ec hefi verit her til engi uin konungs þessa. hefir hann oc verit uvin minn. telr hann at sacar se til þess. Nu vil ec bioða þer konungr at fara ferþ þessa. ef ecki ero villdari song a. Konungr svarar. Hverr er þessi maðr enn drengiligi er svarar mali mino. Giorir þu mikinn mun avþrvm mavnaom þeim er her ero. er þu byðz til ferþar. en þeir tavlðuz vndan er ec hugða at vel myndi hafa viðr scipaz. En ec kann a þer engi deili oc eigi veit ec nafn þitt. Hann svarar sva. at nafn mitt er ecki vant konungr. þess er mer vqn at þu mynir mic heyrta hafa nefndan. ec em callaðr Karl mørsai. Konungr svarar. Sva er þat Carl. heyr (hefi) ec þic nefndan fyrr. oc er þat salt at segia. at verit hafa þer stundir ef sunndi oca hefði saman borit. er þu myndir ecki cunna segia fra tiðendum. Enn nu vil ec eigi verr hafa en þu. er þu byðr mer liþsemþ þina. at leggja eigi þar at móti þavc oc avfuso. Scalltu Karl coma til min oc vera i boði mino i dag. scolo við þa røða þetta mal. Karl segir at sva scylldi vera.

Fra Carli mørsca.

133. Karl enn mørsai hafði verit vikingr oc enn mesti ransmaðr. oc hafði konungr niqc opt gerva menn til hans oc villdi hann af lifi taca. En Carl var maðr gætstorr oc mikill athafnarmaðr. iþrottamaðr oc atgervimaðr of marga luti. Enn er Karl var raðinn til ferþar þessar. þa toc konungr hann i sætt oc því næst oc i kerleic. let bua ferþ hans sem bezl. voro þeir a scipino ner .xx. menn. Konungr gerþi orðsendingar til vina sinna i Føreyiar. sendi Karl til halldz oc travz

¹) r. f. lyti

þar er var Leifr Avzurar son oc Gilli lqgsavgomaðr. sendi til þess iartegnir sínar. For Karl þegar er hann var buinn. byriápi þeim vel oc como til Fereyia oc lav(g)ðu i þorshavn i Stravmsey. Síþan var þar þing stefnt oc com þar fiolment. þar com þrandr or Gavtu með flocc mikin. þar com oc Leifr oc Gilli. hafðu þeir oc fiolmenni mikit. Enn er þeir hafðu tialldat oc umbuiz. þa gengo þeir til fundar við Karl mørsca. voro þar qveþior goðar. Síþan bar Karl fram orð oc iartegnir Olafs konungs oc ummæli til þeirra Leifs oc Gilla. þeir toco þvi vel oc buðu Karli til sin oc at flytia ørendi hans oc veita honom slict travst sem þeir hefði favng a. Hann toc þvi þaksamliga. Lillo síðarr com þar þrandr oc fagnaði þeim vel Karli. Ec em sagði hann feginn orðinn. er slier drengr hefir comit hingat til landz vars með eyrendi konungs vars. er ver erom allir scylldir til unndir at standa. Vil ec ecki annat Karli en þu farir til min til vetrvistar. oc þat með þer þins liðs allt er þinn vegr veri þa meiri en apr. Karl svarar. at hann var aðr raðinn at fara til Leifs. en ec mynda elligar segir hann fusliga þiggia þetta boð. þrandr svarar. þa mun Leifi avðit vegsmuna af þessu. enn ero noccorir aðrir lutir þa. þeir er ec mega sva gera at yðr se¹ liðsemp at. Karl svarar. at honom þotti micit i veitt. at þrandr drøgi saman scattinn um Austrey oc sva of allar norðreyiar. þrandr segir at þat var scyllt oc heimillt. at hann veitti þann beina at eyrendi konungs. Gecc þrandr þa apr til buþar sinnar. Varð a þvi þingi ecki fleira til tiþenda. For Karl til vistar með Leifi Avzurar syni oc var hann þar of vetrinn eptir. Heinti Leifr scatt saman af Stravmsey oc of allar eyiar suðr þaþan. Vm varit eptir fecc þrandr or Gavto vanheilso mikla. hafði avgnapunga oc þo enn cramar aðrar. en þo bioz hann at fara til þings sem vanndi hans var. Enn er hann com a þingit oc buð hans var tiqllduð. þa let hann tiallda unndir svavrtum tiqlldum innan af. til þess at þa vgr síðr scirdrept. Enn er dagar noccorir voro liðnir af þingino. þa ganga þeir Leifr oc Karl til buðar þrandar oc voro fiolmennir. Enn er þeir coma at buðinni. þa stoðo þar uti noccorir menn. Leifr spurði hvart þrandr vgr inni i buðinni. þeir savgðu at hann var þar. Leifr mælti at þeir scylldu biðia þrand ut ganga. eigu vit Karl eyrendi við hann. segir hann. Enn er þeir menn comu apr. þa savgðu þeir at þrandr hafði þann avgnaverc. er hann matti eigi út coma. oc bað hann Leifr at þu scylldir inn ganga. Leifr mælti við foronavta sina. at þeir scylldi fara varliga er þeir kœmi i buðina. þreyngvaz eigi. gangi sa fyrstr út er síðarst gengr inn. Leif(r) gecc fyrst inn. en þar næst

¹) r. f. re

Karl. þa hans foronavtar. oc fero með alvæpni sem þa at þeir scylldi til bardaga buaz. Leifr gecc innar at enum svavrtum liqldum. spurði hvar þrandr væri. þrandr svarar oc heilsaði Leifi. Leifr toc qveþio hans. spurði síðan hvart (hann) hefði naccqvarn scatt heimt um norðreyiar. eþa hverr greiði þa myndi a vera of silfrit. þrandr svarar. sagði at eigi hafði honom þat ór hvg horfit. er þeir Karl hafðu røtt. oc sva at greiði myndi a verþa vm scattinn. her er síoðr Leifr er þu scallt við taca oc er fullr af silfri. Leifr saz um oc sa fatt munna i hvðinni. lago menn i pavllonom en faer sato up. Síðan gecc Leifr til þrandar oc toc við síoðinum oc bar utar i buðina. þar er liost var. oc steypði silfrino ofan a sciqlld sinn. rotaði i hendi sinni oc mællti. at Karl scylldu sia silfrit. þeir lito a um stund. þa spurði Karl hvernig Leifi syndiz feit. Hann svarar. þat hygg ec at hverr sa penningr er illr er i norðreyiom at her myni cominn. þrandr heyrði þetta oc mællti. Syniz þer eigi vel silfrit Leifr. Sva er segir hann. þrandr mællti. Eigi ero þeir meðalmanniþingar frendr varir. er þeim ina til enskis trva. ec hefi sent þa i var at heimta scatt norðr i eyiar. ec var at engo færr i vár. en þeir hafa tecit mutor af bvavndom at taka fals slict er eigi þyccir gialldgengt. oc er hitt vænst Leifr at sia þetta silfr er gollbiz hefir i landscylldir minar. Bar Leifr þa apr silfrit en toc við síoðr avþrom oc bar þann til Karls. rannsacvæþo þeir þat fe. Spurði Karl hverso Leifi syndiz þetta fe. Hann sagði at honom þotti þetta fe vant. oc eigi sva at um þer sculldir er uvandliga var fyrir mællt. at eigi yrði sli(c)t þa tekil. en eigi vil ec þetta fe konungi til handa taca. Maðr einn sa er la i pallinom kastaði felldi af hafði ser oc mællti. Satt er et fornqveþna. sva ergiz hverr sem elldiz. sva er þer oc þrandr. lætr Karl enn mærsca reca fe fyrir þer i dag allan. þar var Gavtr enn ravþi. þrandr liop up við orð Gavtz oc varþ malóði. veitti þeim atavlor frændom sinom. en at lycþum mælti hann. at Leifr scylldi selia honom þat silfr. en tac her við síoðr er landbuar minir hafa fært mer heim i var. en þott ec sia vsacygn. þa er þo sialf havnd hollost. Maðr reis vp við avlboga er la i pallinom. þar var þorðr inn lagi. hann mællti. Eigi liotu ver meðalorðascac af honom Mærakarli. oc væri hann lavna fyrir verðr. Leifr toc við síoðnum oc bar enn fyrir Karl. sa þeir þat fe. mællti Leifr. Ecci þarf lengi at sia a þetta fe. her er hverr penningr avþrom betri. oc viliom ver þetta fe hafa. sa þu þrandr til mann at sia reizlor. þrandr svarar. at honom þotti þa bazt til fengit. er Leifr sęi fyrir hans hqnd. Gengu þeir Leifr út oc scamt fra buþinni. settuz þa niðr oc reiddu þa silfrit. Karl toc hialm af hafði ser oc hellti þar i silfri þvi er

vegitt var. þeir sa mann ganga hia ser oc hafði refði i hendi havtt síþan a havfþi heclo grøna berföttr. knytt linbrocum. hann setti niþr refðit i vavll oc gecc fra (oc melltí). Seþu við Mørakarl at þer verþi eigi mein at refði minu. Litto síþar com þar maðr lavpandi oc callaði acafliga a Leif Avzurar son. bað hann fara sem sciotast til buðar Gilla lavgsögumannz. þar liop inn of tialldscarar Sigurðr þorlacs son. oc hefir serðan buþarmann hans til olifis. Leifr liop þegar up oc gecc a bravt til sunndar við Gilla. gecc með honom allt buðarlið hans. en Karl sat eptir. þeir avstmenninir stoðu i hring um hann. Gavtr ravði liop at oc hio með handeyxi yfir herþar mavnnoim. oc com havgg þat i havfuð Karli. oc var sar þat ecki mikitt. Þorðr lagi greip up refðit er stoð i vellinum oc lustr a ofan avxarhamarinn. sva at avxin stoð i heila. Þusti þa siqldi manna út ór buð þrandar. Karl var þaðan davðr borinn. Þrandr lét illa yfir verki þesso oc bavð þo fe til sátta fyrir frendr sina. Leifr oc Gilli gengo at eptirmali. oc com þar eigi febotum fyrir. varð Sigurðr utlagr fyrir averca þann er hann veitti buðnavt Gilla. en þorðr oc Gavtr syr vig Karls. Avstmenn bioggu scip þat er Karl hafði haft þangat oc forð avstr a fund Olafs konungs. En þess varþ eigi avðit at Olaf konungr hefndi þessa við þrand eþa frendr hans. fyrir þeim ufriþi er þa hafði gorz i Noregi oc enn mvn¹ verþa fra sagt. Oc er nu lokitt at segia fra þeim tíþendum er urðo af því er Olaf konungr heimti scatt af Føreyiom. En þa gorþuz deilor síþan i Føreyiom eptir vig Karls mørsca oc altuz þa við frendr (þrandar) ór Gavto oc Leifr Avzurar son. oc ero fra því storar frasagner.

(Fra leiðangri Olafs konungs).

134. Enn er fra því at segia er fyrr var up hafitt. er Olaf konungr for með liði sino oc hafði leiðangr uti fyr landi. fylgðv honom þa allir lenndir menn norðan or landi nema Einarr þambarscelfir. hann hafði of kyrt setitt heima at bvm sinom síðan er hann com i land. oc þionaði ecki konungi. Atti Einarr stormiclar eignir oc hellt sic þo vegsamliga at hann hafði avngar konungs vezlur. Olaf konungr hellt liði sino suðr of Stað. droz þar enn til hans lið micitt or heropuin. þa haf(þi) Olaf konungr scip þat er hann hafþi gera latitt aðr of vetrinn. er Visvndr var callaðr. allra scipa mest. var a framstafni visvndz havfuð gulli buit. þess getr Sighvatr scalld.

¹) r. f. myn

Lyngs bar fiskr til feingiar
 flugstyggs sonar Tryggva
 giolnar gylli molno
 guð villdi sva roðnar.

annan let a unnir
 Olafur buinn hala
 lavgr þo drygt inn digri
 dyrs horn visund sporna.

For konungr þa svör a Hqrðaland. Hann spurði þav tíþendi at Erlingr Scialgs son var or landi farinn oc hafði haft lið mikit. scip .iiii. eða .v. Hann hafði sialfr sceið eina micla. en synir hans .iii. tvitog-sessor oc hafðu siglt vestr til Englanz a funnd Knutz ens rika. For þa Olafur konungr avstr með landi oc hafði allmicit lið. Hann leidd(i) at spurningum ef menn vissi noccot til ferþar Knvz ens rika. en þat kunno allir segia at hann var a Englandi. en þat var oc sagt með. at hann hafði leiðangr úti oc gillaði til Noregs. En fyrir þa savc er Olafur konungr hafði lið mikit. en hann fecc eigi et sanna spurt hvert scyldi stefna til funndar við Knvt. en mavnnom þotti ser illa gegna dvavl i einom stað með her sva mikinn. þa re(ð) hann þat af at sigla með herinn suðr til Danmercr. oc hafði þat lið allt með ser er honom þotti vigligast oc bezt var buit. en gaf hinom heimleyfi. Sva sem qveþit er.

Olafur knyr [unnd arum¹
 orþsniallr visvnd norðan

brytr annarr gramr vti
 vnnheim dreca sunnan.

Nu for þat lið heim er þotti minni fylgð i. hafði Olafur konungr þar lið mikit oc fritt. voro þar flestir lenndir menn or Noregi. nema þeir er aðr var sagt at or landi veri farnir eða eplir hafðu sozc heima.

Hernaðr i Danmorc.

135. þa er Olafur konungr sigldi til Danmercr oc hellt til Siq-lanz. en er hann com þar tóe hann at heria veitti upgavngvr. var þa bæði landfolcit rent en sumt drepit. sumt var handtekit oc byndit. flutt sva til scipa. en allt slyþi þat er þvi com vit. oc varþ engi við-staða. Giordi Olafur konungr þar it mesta hervirki. Enn er Olafur konungr var a Siqlandi. þa spurði hann þav tíþendi. at Avnundr Olafs son konungr hafði úti leiþangr oc for með her mikinn avstan fyr Scani oc heriaði hann þar. Varþ þa bert um rapagerþir þer (er) Olafur konungr oc Avnundr konungr hafðu haft i Elfunni. þa er þeir gorðu samband sitt oc vinattu. at þeir scylldu baðir veita motstavðu Knuti konungi. For Avnundr konungr til þess er hann fann Olafur konung mag sinn. Enn er þeir hittuz. þa giora þeir þat bert bæði fyr sinu liði oc lanndfolcino. at þeir gilla unndir sic at leggja Danmorc.

¹) r. f. unndrum

oc beiða ser viðtavo af lanzmavnnom. En þat var sem víða finnaz dæmi til. at þa er landsfolkit varþ fyrir hernaði oc fgr eigi styrk til viðtöku. þa iata flestir avllom þeim alavgum er ser kavpa frið i. Var þa sva. at margir menn ganga til handa þeim konungum. oc iatvðu þeim lýþni. lavgðv þeir landit víða vnnir sic þar er þeir foro. en herioþu at avðrvm costi. Sighvatr scald getr þessa hernaþar i drapu þeirri er hann orti vm Knut inn rica.

Knutr var und himnöm
hygg ec gtt at freit
Harallz í her
hug vel duga.
let lyrgavtu
lið svðr ór Nið
Olafr iofvrr
arsell fara.

Þorðu norðan
namz þat með gröm
til slez svalir
Silvuz¹ kilir.
enn með annan
Avaundr Davnvm
a hendr at há
her sønsan ferr.

Fra Knuti enom rica.

136. Knutr enn ríki hafði spurt vestr til Englanz at Olafr Noregs konungr hafði leiðangr vti. sva oc þat at hann fór með liði þvi til Danmercr oc þar var ofriðr i ríki hans. Toc þa Knutr konungr liði at samna. droz þar bratt saman herr mikill oc fiolþi scipa. var Hacon iarll annarr² havfvðsmaðr fyrir þeim her. Sighvatr scald com þat sumar til Englanz vestan ór Rvðv af Vallandi. oc sa maðr með honom er Bergr het. þeir havfðu þangat farit cavpferð it fyrra sumar. Sighvatr orti flocc þanh er callaðr var Vestrfararvisor. oc er þetta uphaf at.

Bergr havvm minnc hve margn
morgva Rvþv borgar

bavrð let ec í fgr fyrþa
fest við arm enn vestra.

Enn er Sighvatr com til Englanz. þa fór hann þegar a fund Knuz konungs oc villdi beiþa ser orlofs at fara til Noregs. Knutr konungr hafði sett bann fyrir cavpscip avll fyrr en hann hefði buit her sinn. Enn er Sighvatr com til konungs. þa gecc hann til herbergis þess er konungr var inni. þa var herbergit læst oc stoð hann lengi úti. Enn er hann hitti konung. þa fecc hann lof sem hann beiddi. þa qvað hann.

Vtan varþ ec aðr en Jota
andspilli fecc ec stillis
mellid sa er her fyr havildi
husdyrr fyrir spyriaz.

[enn eyrendi oro³
attungr í sal knatti
Gorms ber ec opt a armi
iarnstvevr vel lvca.

En er Sighvatr varþ þess varr. at Knutr konungr byr herferþ a hendr Olafu konungi oc hann vissi hversv mikinn styrk Knutr konungr hafði. þa qvað Sighvatr.

¹) r. f. silur ²) r. f. annars ³) [mgl. Cod.

Avrr tegaz Olaf gerva	halldiz vavrðr þo at villdit
allt hefir sa er forvallon	varla Knutz oc iarlar
konungs davða mon oc kvipa	della er fyrst at a fialli
Knutr oc Hacon vti.	fundr ef hann sialfr kœmz vudon.

Enn orti Sighvatr fleiri visor of ferþ þeirra Knuz oc Haconar. þa qvað hann enn.

Atti iarl at setta	þeir hafa fyrr af fari
allframr bvendr gamla	framt er Eirica kyn meira
oc þeir er optaz toco	havðum keypt en heiptir
Olaf at þvi mali.	Hacon saman myndi.

Fra Knuti konungi.

137. Knutr enn riki hafði buit her sinn or landi. þa hafði hann of liðs oc scip furþvliga stor. hann sialfr hafði dreca þann er sva var mikill at .lx. var at rumatali. voro þar oc a havfvð gyllt a. Hacon iarl hafði annan dreca. var sa .xl. at rvmatali. voro þar oc á havfuð gyllbvin. en seglin þęði vœro stavfvð avll með bla oc ravðv oc grœno. Avll voro scipin steind fyrir ofan sia. allr bvnadr scipanna var enn glęsiligsti. Mavrg avnnor scip havfvð þeir stór oc buin vel. þess getr Sighvatr scalld i Knuz drapu.

Knutr var vnd himnum	Oc barv i byr
han avstan fram	bla segl við ra
friþ fylkis niðr	dy(r) var daglings for
franeygr Dana.	drekar landreca.
acreið vestan viðr	en þeir er como
var glęstr sa er bar	kilir vestan til
vt andscota	vm leiþ liðv
Aþalraðs þaðan.	Lima starpar brim.

Sva er sagt þa er Knutr konungr helt her þeim envm micla vestan af Englandi oc com heilo avllo liþi sino til Danmercr oc lagði til Limafiarðar. var þar fyrir samnaðr mikill lanzmanna.

Fra Ulfi iarli Spracaleggs (syni).

138. Vlfr iarl Spracalegs son hafði settr verit til landvarnar i Danmore þa er Knutr konungr for til Englanz. hafði hann sellt i hendr Vlfi son sinn þann er callaðr var Hqrðaknutr. Var þat it fyrra sumar sva sem aðr er ritat. En þegar er Knutr konungr (var i brot. þa sagði Ulfr iarl at Knutr konungr) hafði boþit honom þat eyrendi at scilnaði þeirra. at hann vill at þeir taki til konungs yfir Danavelli Havrðaknut son hans. secc hann fyr þa savc hann oss i hendr. hefi ec segir hann oc margir aðrir her landzhofpingiar

kert optliga þat fyrir Knvti konungi. at mavnnom þykir þat her i landi vandí mikill at sitia her konungslausir. er enom fyrrom konungom Dana þotti þat fyllræði at hafa konungdom yfir Dana velldi eino saman. en þa er en fyrri gfi var. reðu þessu riki margir konungar. En þo gorðiz nv þat miclo meira vanndmæli en fyrr hefir verit: þvi at ver havsvm her til nat i friði at sitia af vtlendom havfðingiom. en nv spyriom ver hitt. at Noregs konungr gelli at heria a hendr oss. oc er mavnnom þo grvnr á at Svía konungr myni oc til þeirrar ferþar raðaz. en Knvtr konungr er nv a Englandi. Siþan bar iarl fram bref oc innsigli Knvz konungs. þav er savnuðo allt þetta er iarl bar vp. þetta eyrendi stvddv margir aþrir havfþingiar. oc af þeirra fortavlom allra saman reð landsfolkit þat af. at taca Havrðaknvt til konungs. oc var þat gort a þvi sama þingi. Enn i þessi raðagorð hafði verit vphafsmaðr Emma drottning. hafði hon latit gera bref þessi oc latit innsigla. hafði hon með bravgdum nat innsigli konungs. en hann sialfr var leyndr þessv avllo. Enn er þeir Havrðaknutr oc Vlfr iarl vrvþv þess varir. at Olafr konungr var cominn norþan or Noregi með her mikinn. þa foro þeir til Jotlanz. þvi at þat er mest megin Dana velldis. scaro þeir þa up heravr oc stefndo saman her miclvn. Enn er þeir spurðu at Svía konungr var oc þar cominn með her sinn. þa þottvz þeir eigi hafa styrc til at leggja til bardaga við þa baða. þa helldv þeir samnaþinvn a Jotlandi oc gtlvðv at veria þat land fyrir konungom. en scipaherinn drogo þeir allan saman i Limafirði. oc biðu sva Knvz konungs. Enn er þeir spurþv at Knvtr konungr var vestan cominn til Limafjarþar. þa gorþv þeir sendi(menn) til hans oc til drottningar Emmo. oc baþu at hon scylldi verþa vis hvart konungr var þeim reiðr eþa eigi. oc lata þa þess verþa vara. Drottning ræddi þat mal við konung oc segir sva. at Havrðaknvt son þeirra villdi bota avllo þvi er konungr villdi. ef hann hefði þat gort er konungi þotti moti scapi. Hann svaraði. sagði at Hqrðaknvt hafði ecci sinvm raþvm fram farit. hefir þat sva tekiz qvaþ hann sem vqn var at. er hann var barn at alldri oc vviti. er hann villdi konungr heita. oc vanda noccorn bar til handa honom. at land þetta allt myndi herscilldi farit oc leggiaz undir utlenda havfþingia. ef eigi kœmi varr styrer til. Nv ef hann vill noccora seþt við mic gera. þa fari hann a fvnd minn oc leggi, niðr hegomanafn þat. er hann hefir sic konung latit calla. Sendi siþan drottning þessi savmo orð til Havrðaknvz. oc þat þa með at hon bað at hann scylldi eigi þessa ferþ vndir hqfuð leggiaz. sagði sem var at hann myndi engi styrc til þess hafa at standa i móð feðr sinom. Enn er þessi orðsending com til Havrðaknutz. þa leitaði

hann raðs við iarl oc við aðra havsðingia er með honom voro. En þat fanz brátt. þegar er landfolcit spurði at Knvtr inn gamli var cominn. þa dreif til hans allr mvgi lanz oc þotti þar travst sitt allt. Sa hann iarll oc aprir selagar hans at tveir voro costir fyrir hondvm. annat hvart at fara a fund Knuz konungs oc leggja allt a hans valld. eþa stefna af landi bravt elligar. En allir fystv Hqrðaknut at fara a fund fqrðvr sins. Gorði hann sva. Enn er þeir hittvz. þa fell hann til fota feðr sinom oc lagði innsigli i kne honom. þat er konungs nafn fylgði. Knvtr konungr toc i havnd Hqrðaknuti oc setti hann i sæti sva hátt sem fyrr hafði hann setið. *Vlfr iarll sendi Svein son sinn a fund Knvtz konungs. Sveinn var systorson konungs. Hann leitaði gríða feðr sinom oc setta af konungi oc bauð at setiaz i gisling af hendi iarla. Þeir Sveinn oc Hqrðaknut voro iafnalldrar. Knvtr konungr bauð þav orð segia iarli. at hann samnaði her oc scipvm oc fœri sípan til fundar við konung. en síðan rœddi þeir vm sættir sinar. Jarll gorði sva.

Fra konungum.

139. Enn er Olafur konungr oc Avnundr konungr spurðv. at Knvtr konungr var vestan cominn. oc þat at hann hafði þa her vflyianda. þa sigla þeir avstr fyr Scáni. taca þa at heria oc brenna herod. sökia sva avstr fyrir landit til motz við ríki Svía konungs. En þegar er landfolkit spurði at Knvtr konungr var vestan cominn. þa varð ekci af handgavngo við konunga. þessa getr Sighvatr scalld.

Gatod drottur
Danmorc spanit
vndir sic æccvm
anarir herfarar.

þa let scarpia
Scaney Dana
hlavdr heriada
hqfvðfremstr iqfvrr.

þa soutu konungar avstr fyrir landit oc lavgðu at þar er heitir á en helga. oc dvavldvz þar vm hrið¹. þa spyria þeir at Knvtr konungr for með her sinn avstr eplir þeim. þa bera þeir rað sin saman oc toco þat til. at Olafur konungr með líþi sino svmo gecc a land vp oc allt a merkr til vatn þess er á en helga fellr ór. gorðv þar i arosinom stíflv með viðum oc torfi. oc stemþv sva uppi vatnit. oc sva scaro þeir dici stór oc hleypðu saman fleirom vavtnonvm. oc gorþvz þar viðir floar. enn i árvegin hioqgo² þeir stórviðv. þeir voro i þesso starfi marga daga. oc hafði Olafur konungr allt tilstilli vm bravð þessi. en Avnundr konungr hafði þa stiorn yfir scipahernom. Knutr konungr spurði til ferða þeirra konunga. oc sva scaða þann allan er þeir havsðv

¹) r. f. þrið ²) r. f. hioqgio

gort a riki hans. hellt þa til motz við þa. þar er þeir lagv i anni helgv. oc hafði hann meirr en hq̄lfu fleira lið en þeir baðir. Þessa getr Sighvatr.

Letað af iofurr
 gttmanna fannz
 Jotlanz etaz
 ilendr at því.

villdi folldar
 fęst ran Dana
 hlifsciqldr hafa
 hofvðfremstr iofurr.

Orrosta i anni helgo.

140. Þat var einn dag at qvelli at niosnarmenn Avnundar konungs sa sigling Knvtz konungs. oc atti hann þa þangat eigi langt. þa let Avnundr konungr blasa herblástr. raco menn þa tiqlld af ser oc herclęddvz. rerv út ór havfðinni oc avstr fyrir land. lavgðv þa saman scip sin oc tengþv oc biqggvz til baðir. Avnvndr konungr hleypði niosnarmavnnom a land up. foro þeir a fund Olafs konungs oc sqgðv honom þessj tiðendi. þa lét Olafr konungr briota stiftornar oc hle(y)pa ánni i veg sinn. en hann fór ofan of nottina til scipa sinna. Knvtr konungr com fyrir hq̄fnina. þa sa hann hvar la herr konunga bvinn til bardaga. þotti honom sem þa myndi vera sið dags at leggja til orrosto. vm þat er herr hans veri allr buinn. því at floti hans þvrpti rum mikit a sęnom til at sigla. var langt a milli ens fyrsta scips oc ens siparsta. sva þess er utars(t) fór eþa hins er nęst fór landi. Veðr var litið. Enn er Knvtr konungr sa at Sviar oc Norðmenn havfðv rymþa hq̄fnina. þa lagþi hann inn til hafnar oc sva scipin sem rvm hq̄fðv. en þo la meginherrinn vt a hafno. Of morgininn er miqc var liost. þa var lið þeirra mart a landi vppi. svmt a tali en svmt at scemtan sinni. þa sinna þeir eigi fyrr en þar geysaz vavtn at þeim með forsfalli. þar fylgþu við þeir storir er rac at scipvm þeirra. meiddvz scipin þar fyrir. en vavtnin flvto vm vavllona alla. tyndiz þar folkit er a landi var oc mart þat er a scipum var. En allir þeir er því comv við hq̄ggv festar sinar oc leystvz vt oc rac scipin miqc svndrlavs. Dreca enn micla er sialfr konungr var á rac vt fyr stravmi. varþ honom ekci avþsnvit með arom. rac hann vt at flotanvm þeirra Avnundar. Enn er þeir kendv scipit. þa lavgþv þeir þegar at vmhvervis. Enn fyrir þa save at scipit var borþmikrit sva sem borg veri. enn flolþi mannz á oc valit et bezta lið. vapnat oc sem qrvggligast. þa varþ scipit ekci avþsott. var oc stvndin scavm aðr Vlfr iarl lagði at með sino liði. oc hofz þa orrosta. því nęst droz at herr Knvz avllom megin. þa sa konungar Olafr oc Avnundr. at þeir myndv vnnit hafa þa at sinni þann sigr sem avþit var. leto þa siga scip sin a havmlo

oc leystvz a bravt ór her Knvz oc scilþv flotana. Enn fyr þa savc at atlaga þessi hafði ekci þannig tekiz sem Knvtr konungr hafði til scipað. havfðv scipin ekci þannig fram lagt sem til var scipat. þa varþ ekci af atroðrinom. oc kavnnvðv þeir Knvtr konungr lið sitt oc toco þa at scipa liðino oc biqggvz vm. Enn er þeir havfðu sciliz oc ser fôr hvarr flotinn. þa kavnnvðv konungar lið sitt oc sundv at þeir havfðv ecki mannsPELL fengit. þat sa þeir oc. ef þeir biði þar þess. er Knvtr konungr hefði buit allan her þann er hann hafði oc legði siþan at þeim. at liðs munr var sva micill. at litil vón var at þeir myndi sigraz. en avðvitat ef orrosta tókiz. at þar myndi verða et mesta mannfall. Nu var rað tekit at roa liðinv avllo avstr með laudi. Enn er þeir sa at floti Knvz fur ecki eptir þeim. þa reistv þeir viðv oc settv vp segl sin. Ottarr svartí røþir vm fvnd þenna i þeirri drapv er hann orti um Knvt enn rica.

Svium hneþir þv savcva
sielingr avrr enn micla
ylgr þar er a en helga
vlfv beivv feco heitir.

hellztu þar er hrafn ne svalta
hvatræð(r) ertu læði
ognar stafr fyrir iofrv
yggr tveim við kyn beima.

Þorðr scalld Siarecs son orti erfídrapv vm Olaf konungr enn helga. su er kavlløð Røþadrapa. oc er þar getið þessa fvndar.

Atti Egþa drottinn
Olafr þrimv stala
við ngeþan Jota
avðling þann er clavf hringa.

acavt ner scarpt at móði
Scanunga gramr hanvm
Sveins vara sour at reyna
slgr þavt vlfv of hrøvi.

Fra Olafi konungi.

141. Olafur konungr oc Avnundr konungr sigldv avstr fyr velldi Svía konungs. oc at aptni dags lavgþu þeir at landi þar er heitir Barvic. lagu konungar þar vm nottina. En þat sanz a vm Svía. at þeim var þa titt heim at fara. þvi at mikill lvti Svía hers sigldi vm nottina avstr með landi. oc létv þeir eigi fyrr lerþ sinni enn hverr com til sins heimilis. Enn er Avnundr konungr varþ þessa varr. oc þa lysti af degi. þa let hann blasa til hvspings. Gecc þa allt lið a land vp oc var sett þing. Avnundr konungr toc til mals. Sva er segir hann sem ér Olafur konungr vitvð. at ver havfvm i svmar farit allir saman oc heriat víða of Danmorc. havfv ver fengit fe mikil en ekci af lavndvm. Ec hefi haft i svmar halft fiórða hvndrað scipa. en nu er eigi meirr eptir en .c. scipa. Nu liz mer sva sem ver mynim vinna ekci til sòmþar með eigi meira her en nv havfv ver. þo at þer hafit .lx.

scipa sem þer hafit í svmar haft. Nv þykci mer þat syniligast at fara aptr í ríki mitt. oc er gott heilvm vagni heim at aca. ver havfum aflat í ferþ þessi en ekci latið. Nu vil ec Olafr magr biþa yðr at er farit með mer. oc verom í vetr allir asamt. takit sliect af minv ríki sem er saið yðr vel halldit oc þat lið sem yðr fylgir. Gorvm þa er vár kœmr sliect rað sem oss syniz. Enn ef er vilít helldr hinn cost at hafa land vart til yfirferþar. þa scal þat heimíllt. oc vilíð er fara landveg í ríki yðvart norðr í Noreg.

Tala Olafs konungs.

142. Olafr konungr þaccapi Avnundi konungi vinsamliect boð er hann hafði veitt honom. En þo ef ec scal raða segir hann. þa mon annat rað tekit. oc mvnu ver hallda saman her þessvm er nv er eptir. Hafða ec fyrst í sumar aðr ec fœra ór Noregi halft fiórða hundrað scipa. Enn er ec for ór landi. þa valda ec or her þeim allom þat lið er mer þotti bazt. oc scipaða ec þessa .lx. scipa er nv hefi ec. Nv liz mer oc sva vm ypart lið. sem þat mvni hafa a bravt hlavpiz er daðlavsast var oc verst fylgð í. en ec se her alla havfþingia yþra oc hirðstiora. oc veit ec at þat lið er allt bezt til vapns er hirðliþit¹ er. havfvm ver enn mikinn her oc scipacost sva goðan. at ver megom vel liggia vti a scipvm í allan vetr. sva sem herkonungar hafa fyrr gort. En Knvtr mon lilla hrið liggia í ánni helgo. þvi at þar er engi havfn scipafiolþa sliectvm sem hann hefir. mon hann fara avstr eptir oss. þa scolo ver fara vndan. oc mvn oss þa bratt lið dragaz. Enn ef hann snyr aptr þangat sem hafnir þær ero er hann ma liggia flota sinvm. þa mon þar vera þvngv(m) mvn siðr enn her mart lið heimfvst. Venti ec at ver hafim sva vm bvit í svmar. at þorparinn viti hvat hann scal vinna þæði a Scani oc a Siqlandi. Mvn herr Knvz dreifaz bratt viz vegar. oc veit þa eigi hvarom sigrs er avðit. Hqfum fyrst niosnir af hvert rað hann teer. Lavc Olafr konungr sva mali sino. at allir menn giorðv goþan rom at. oc var þat raðs tekit sem hann villdi vera lata. Voro þa niosnir gervar til liðs Knvtz. en þeir lagv þar baðir konungar.

(Fra Knvti konungi oc Vlfi íafli.)

143. Knvtr konungr sa þat er Noregs konungr oc Svía konungr hellt liði sino avstr fyrir land. þa gerþi hann þegar lið a land up. let menn sina riða et œfra dag oc nott. sva sem lið þeirra for et ytra. Foro þa aþrir niosnarmenn fram er aðrir foro aptr. vissi Knvtr

¹⁾ r. f. hirðliþit

konungr a hveriom degi liðendi fra ferþ þeirra. Voro niosnarimenn i her þeirra konunga. Enn er hann spurþi at mikill lvti liðs var fra þeim farinn¹. Þa hellt hann sinom her aprt til Siqlandz oc lagþiz i Eyrarsvnd með allan herinn. la svmt liðit við Siqland en svmt við Scáni. Knvtr konungr reið vp til Roiskelldv dag enn næsta fyr Mickials messo. oc með honom sveit mikil manna. En þar hafði gert veizlo i moti honom Vlfr iarl magr hans. veitti iarl allcapsamliga oc var allcatr. Konungr var famalogr oc helldr ofrynn. Jarl orti orða a hann oc leitaði þeirra malsenda er hann vęnti at konungi myndi bezt þyckia. Konungr svaraði fa. Þa spurþi iarl. ef hann villdi leica at scactaflí. Hann iatti því. Toco þeir þa scactaflí oc leco. Ulfr iarl var maðr sciotorðr oc vvegginn þęði i orðvm oc i qllom avðrvvm lvtvm. en inn mesti framqvęmþarmaðr of rici sitt oc hermaðr mikill. oc er saga mikil fra honom sav(g)ð. Ulfr iarl var maðr rikastr i Danmorco þegar er konung liddi. Systir Vlfs iarls var Gyða er átti Gvðini iarl Vlfnarson. oc voro synir þeirra Haralldr Engla konungr. Tosti iarl. Valþiofr iarl. Mqrvcari iarl. S(v)einn iarl. Gyþa het dottir þeirra er alti Jalvarðr enn goði Engla konungr.

Fra scactaflí.

144. Enn er þeir leco at scactaflí Knvtr konungr oc Vlfr iarl. Þa léc konungr fingrbriot mikinn. Þa scecþi iarl af honom riddara. Konungr bar aprt tafl hans. oc sagði at hann scyldi annat leica. Jarl reiddiz oc scavt niðr taflborþino. stoð vp oc gecc i brot. Konungr męllti. Rennr þv nv Vlfr enn ragi. Jarl snerj aprt við dyrren oc męllti. Lengra myndir þv renna i anni helgo. ef þv kęmir því við. kallaþir þv þa eigi Vlf enn raga er ec lagða til at hialpa þer. er Sviar havrþv yðr aðr scm hvnda. Gecc þa iarl vt oc for til svefns. Litlv siþar gecc konungr at sofa. Eptir vm morgininn þa er konungr clęddiz. þa męlti (hann) við scosvein sinn. Gacþv segir hann til Vlfs iarls oc drep hann. Sveinninn gec oc var a bra(v)t of hriþ oc com aprt. Þa męllti konungr. Draptv iarl. Hann svarar. Eigi drap ec hann. því at hann var genginn til Lycis kirkiv.

Drap Vlfs iarls.

145. Maðr het Jvarr hviti norønn at kyni. hann var þa hirþmaðr Knvz konungs oc herbergismaðr hans. Konungr męllti til Jvars. Gac þu oc drep iarl. Jvarr gecc til kirkiu oc innar i corinn oc lagþi þar sverþi igognum iarl. Fecc þar bana Vlfr iarl. Jvarr gec aprt til

¹) r. f. íarit

konungs oc hafði sverþit bloþvct i hendi. Konungr spurþi. Draptu iarl. Jvarr svaraði. Nv drap ec hann. Vel gerþir þv þa qvað hann. En eptir þa er (iarl) var drepinn. letv mvnkar læsa kirciona. þa var þat sagt konungi. Hann sendi mann til munkanna. bað þa lata vp kirkio oc syngia tíðir. þeir gorðv sva sem konungr bayð. Enn er konungr com til kirkio. þa sceytti hann iarþir miklar til kirkio. sva at þat er herat mikit. oc hofz sa staðr mikit siþan. Af því hafa þer iarþir þar til legit siþan. Knvtr konungr reið siþan vt til scipa sinna oc la þar leingi vm havstit með allmikinn her.

Fra Olafi konungi.

146. þa er Olaf konungr oc Avnundr konungr spurþv. at Knvtr konungr hafði halldit til Eyrarsvnnaz oc hann la þar með her sinn. þa attv konungar hvsping. þa talaði Olaf konungr oc sagði. at þetta hafði farit eptir getv hans. at Knvtr hafði eigi lengi verit i anni helgo. Venti ec nv at fleira scal fara eptir getv minni of viðscipti var Knuz. hefir hann nu litit fiolmenni hia því sem hann hafþi i svmar. enn hann mon minna hafa siþar. af því at eigi er þeim oleiðara en oss at liggia vti a scipom i havst siþan. oc mvn oss sigrs avðit ef oss scortir eigi þra oc tilgæði. Hefir sva farit i svmar at ver hqfvm haft lið minna. en þeir hafa latit fyrir oss bæði menn oc fé. þa tocv Sviar at tala. savgþv at (þat) var ecki rað at biþa þar vetrar oc frøra. þott Norðmenn eggi þess. vita þeir ogerla hver islavg her kvnnu verþa. er fryss haf allt optlega a vetrom. Viliom ver fara heim oc vera her ecki lengr. Giordv þa Sviar cvrr mikit. oc mælli hverr i orðastað annars. Varþ þat af raþit. at Avnundr konungr ferr þa a brot með allt sitt lið. Enn Olaf konungr var þa enn eptir.

Fra Agli oc Tofa.

147. Enn er Olaf konungr la-þar. þa atti hann opt tal oc raða-gorð við lið sitt. þat var einhveria nott at þeir atto vavrð at hallda af konungs scipi Egill Hallz son oc sa maðr er Tofi het Valgavtz son. hann var kyniaðr af vestra Gavtlandi gætstorr maðr. Enn er þeir sqto a verþinom. þa heyrðu þeir grat oc veinon micla þar til er sat i bavndom hernvmit lið. Var þat bvndit vm neþr a landi vpi. Tofi sagði at honom þotti illt at heyra a gavlon þeirra. oc bað Egil at þeir færi til at leysa folkit oc lata bra(v)t hlavpa. þeir gorðv þetta sama rað. foro til oc soaro bavndin oc hleyppv a bravt folki því avllo. oc varþ þat verc allovinsellt af liþsmavnnom. Konungr var oc sva reiðr at þeim hellt við vaða sialfan. Oc siðan er Egill varþ sivcr. þa

var þat lengi at konungr villdi eigi coma at sia hann aðr margir menn bapv hann. Þráþiz Egill þa mioc. er hann hafði sva gort at konungi þotti illa. oc bað af ser reiði. Veitti konungr honom þat of siðir. Olafur konungr lagði hendr sínar yfir siðv Egils þar er verkrinn la vndir oc savng bønir sínar. En iamnsciott toc ór verkinn allan. Eptir þat batnaði Agli. Enn Tofi com ser siþan i sett. sva sem sagt er at hann scylldi þat til vinna at coma a fvnd Olafs konungs feðr sinom. Valgavtr var maðr hvndheiðinn. oc fecc hann cristni af orðvm konungs oc andþapiz þegar er hann var scirðr.

Fra niosnarmonnom.

148. Enn er Olafur konungr atti tal við lið sitt. þa leitaði hann raða við havðingia. hvat þeir scylldu xp taca. En þat com litt asamt með mavnnom. kallaði þat annarr vrad er avþrvm þotti venlict. oc valkvþv þeir mioc lengi raþin fyrir ser. Niosnarmenn Knuz konungs voro iafnan i her þeirra oc comv ser i tal við marga menn. oc havþþo þeir fram feboð oc vinattomal af hendi Knuz konungs. En þar letv margir eptir leiðaz. oc selldv þar til trv sina. at þeir scylldi geraz menn Knuz konungs oc hallda landi honom til handa: ef hann kæmi i Noreg. Vrðv margir at þessv berir siþan. þott þat fœri þa leynt fyrst. Svmir toco þa þegar við segiofvm. en svmom var heitit fe siþarr. Enn hinir voro allmargir er aðr havþþv þegit at honom vingiafar storar. fyr þvi at þat var salt at segia fra Knvti konungi. at hvern er a hans fvnd com. þeirra manna er honom þotti noccot mannz mót at. oc villdi hann þyðaz. þa fecc hvern af honom fvllar hendr fiar. varþ (hann) af þvi storlega vinsell. oc var mest þat vm avrleic hans við vtlenda menn. oc þa mest er lengst voro at comnir.

Fra Olafi konungi.

149. Olafur konungr atti opt tal oc stefnor við menn sina oc spurði at rapagiorðvm. Enn er hann fann at sitt lagði hvern til. þa grvnaði hann at þeir voro svmir. er annat myndv um mæla en synaz myndi raðligast. oc myndi þa eigi raþit. hvart allir myndi honom retta scvllid giallda vm trygþina. Þess eggivþv margir. at þeir scylldv taca byr oc sigla til Eyrarsvuz oc sva norðr i Noreg. savgþv þeir at Danir myndi eki þora at þeim at leggja. þott þeir leggi fyrir með lið mikit. Enn konungr var maðr sva vitr. at hann sa at slic(t) var vfœra. vissi þat at annan veg hafði gefiz Olafi Tryggva syni. þa er hann var faliðr er hann lagði til orrosto þar er herr mikill var fyrir. en Danir þœrþi þa eigi at beriaz. Vissi konungr at i her Knuz konungs

vær fiolþi Norþmanna. grvnaði konung at þeir er slict reðv honom. at þeir myndv hollari Knuti konungi en honom. Veitti Olafur konungr þa orscvrð. sagði sva at menn scolv bvaz þeir er honom vilia fylgia oc fara laudveg it ofra of Gavtland oc sva til Noregs. en scip var segir hann oc allan þvnga. þann er ver megvn eigi eplir oss flytia. vil ec senda avstr i velldi Svía konungs oc lata þar varþveita oss til handa.

Fra Hareki.

150. Harecr ór þiottv svarar Olafi konungi. segir sva. þat er avðsgett at eigi ma ec fœti fara til Noregs. ec em maðr gainall oc þvngfœrr oc vanr litt gavngv. etla ec travðr at sciliaz við scip mitt. hefi ec lagt þa stvnd á vm scip þat oc bvnat þess. at mer mvn leitt at lia vvinom minom fangs a scipi þvi. Konungr svarar. Far þu með oss Harecr. ver scolv. bera þic eplir oss. ef þv malt eigi ganga. Harecr qvað þa viso.

Raþit hefi ec at riþa
rialeygs heðan minvm
laþa dynmari leiþar
lavngvm hellðr en ganga.

þott leggðqtvrs liggi
lvandr i Eyrarsvndi
kann þioð keraci minni
Kvtr herscipvm vti.

þa let Olafur konungr bva ferþ sina. havðv menn igangscleði sin oc vapn. oc þat sem fecz af reiþsciotvm þa var clyfiat af cleþvm oc lavsafe. En hann sendi menn oc let flytia scip sin avstr i Calmarnir. letu þeir þar vp setia scip sin. en flvttv reiþa oc annan varnað til varþveizlo. Harecr gorþi sem hann hafþi sagt. at hann beið byriar oc sigldi siþan avstan fyrir Scani til þess er hann com avstan at Hqlonvm. oc var þat aptan dags. en byrr var at blasandi. þa let hann ofan leggja seglit oc sva viðv. taca ofan veþrvita en sveipa scipit allt fyrir ofan siq með gram tiqlldvm. oc let roa i noccorom rumvm fram oc apr. en let flesta menn sitia lagt i scipino. Oc sa varþmenn Kvz konungs scipit oc røddv vm sin i milli. hvat scipa þat myndi vera. oc gatu þess at flvtt myndi vera sallt eþa silld. er þeir sa fa mennina en litinn roðrinn. en scipit syndiz þeim gratt oc braðlavst oc sem scipit myndi scinið af solo. oc sa þeir at scipit var sett mioc. Enn er Harecr com fram i svndit oc vm herinn. þa let hann reisa viðvna oc draga seglit. setia vp gyllta veþrvita. var seglit hvitt sem dript oc stafat ravþv oc bla með venndi. þa sa menn Kvz konungs siglingina. oc savgþv konungi at meiri van at Olafur konungr hefði þar vm siglt. En Kvtr konungr svarar. at Olafur konungr vœri sva vitr maðr. at hann hefði eigi farit einscipa i gavngvm her Kvz konungs. oc lez

lícligra þyckia. at þar myndi verit hafa Harecr or þíoltv eða hans maki. þat hafa menn fyr satt. at Knutr konungr hafði vitat vm ferþ Harecs. oc hann myndi eigi sva hafa farit. ef eigi hefði aðr vinattomal farit milli þeirra Knvz konungs. oc þotti þat birtaz eptir. þa er vinatta þeirra Knvz oc Harecs gorbiz alcvinna. Harecr orti vm þessa ferþ. þa er hann sigldi norþr vm Væðrey.

Leccað ec lyndar eckior
lgbavgs at þvi hlægja
sciotvm eik fyr vtan
ey ne danscar meyar.

iorð at ec eigi þerþac
ifla flavts i havsti
a flataloðir Froþa
fara aprt vali craþta.

For Harecr þa ferþar sinnar. oc letti eigi fyrr en hann com norðr á Hølogaland oc heim til bvs sins í þíoltv.

Fra Olafi konungi.

151. Olafur konungr byr ferþ sina. for fyrst vp vm Smalavnd oc com fram í vestra Gavtland. for spacliga oc friþsamliga. En lanzmenn veitto þeim góþan forbeina. For hann til þess er hann com ofan í Vicina. oc sva norðr eptir Vikinni til þess er hann com í Sarpsborg. dvalþiz hann þa þar oc let þar bva til vetrseto. Gaf konungr þa heimleyfi mestvm hluta liðs. en hafði með ser þat af lendvm mavnnom sem honom syndiz. þar voro með honom allir synir Arna A(r)mods sonar. voro þeir mest virðir af konungi. þa com þar til Olafs konungs Gellir þorkels¹ son. oc hafði comit aðr vm svmarit af Jslandi. sva sem fyrr var ritit.

Fra Sigvati scald.

152. Sighvatr scald hafði verit lengi með Olafi konungi. sva sem her (er) ritat. oc hafði konungr gert hann stallara sinn. Sighvatr var ecki hraðingl(r) maðr í svndrlavsom orðvm. en scaldscapr hans var honom sva tiltøkr. at hann qvað af tvngo fram sva sem hann mælti annat mál. Hann hafði verit í kavpferþvm til Vallanz oc í þeirri ferþ comit til Englanz oc hitt Knvt enn rica oc fengit af honom leyfi at fara til Noregs. sva sem fyrr var ritat. Enn er hann com í Noreg. þa for hann þegar til fvndar við Olaf konung oc hitti hann í Borg. gecc fyrir konung þa er hann sat yfir borþvm. Sighvatr qvaddi hann. Konungr leit við honom oc þagði. Sighvatr qvað.

Heim erom hingat comnir
hygþu² at iofvrr scatna
menn nemi mál sem ec inni
min stallarar þinir.

segþu hvar sess³ hafit hvþþan
seims þioþkonungr beimom
allr er þeccr með þollvm
þinn scali mer innan.

¹) r. f. þorðar ²) r. f. hvþþa ³) r. f. þessa

Þá sannafiz þat er fornqveþit mal er. at mavrg ero konungs eyro. Olafur konungr hafði spurt allt vm farar Sighvaz. at hann hafði hitt Knvt konung. Olafur konungr mælti til Sighvaz. Eigi veit ec hvart þv gtlar nv at geraz minn stallari eþa hefir þv nv gorz maðr Knvz konungs. Sighvatr qvað.

Knvtr spurði mic mætra
míldr ef ec hanvm villða
hendilangr sem hringa
hvgreifvm Oleif.

einn qvaþ ec senn en savnvm
svara þottvm drottinn
gor ero gvmna hveriom
gnog dami mer soma.

Þá mælti Olafur konungr. at Sighvatr scyllði ganga til sëtis þess er hann var vanr at hafa fyrr. Com Sighvatr ser þá enn bratt i kerleica ena savmo sem aðr hafði hann haft.

Fra Erlingi oc sonom hans.

153. Erlingr Scialgs son oc synir hans allir havðv verit vm svmarit i her Knvz konungs oc i sveit með Haconi iarli. Þar var þá oc þorir hvndr oc hafði metorð mikil. Enn er Knvtr konungr spurði. at Olafur konungr hafði landveg farit til Noregs. þá sleit Knvtr konungr leiðangrinn oc gaf leyfi avllom mavnnom at bva ser til vetrvista. Var þá oc i Danmorco herr mikill vtlendra manna bþi enskra manna oc Norðmanna oc af fleirvm lavndom. er lið hafði comit til hersins vm svmarit. Erlingr Scialgs son for vm havstit til Noregs með liði sino. oc þá af Knvti storgiafar at scilnaði þeirra. Þorir hvndr var eptir með Knvti konungi. Með Erlingi foro norðr i Noreg sendimenn Knvz konungs oc havðv með ser of lavsaliar. foro þeir of vetrinn víða vm land. reiddv þá af hendi se þav er Knvtr hafði heitit mavnmom vm havstit til liþs ser. en gafv hinvm mavrgom er þeir fengo með se keypt vinatto Knvti konungi. en þeir havðv travst Erlings til yfirferþar. Giorþiz þá sva at siolþi manna sneriz til vinatto við Knvt oc heto honom þionosto sinni. oc þvi með at veita Olafi konungi. motstavðv. Giorþv þat svmir berliga. en hinir voro miklo fleiri er leyndvz at fyr alþyðv. Olafur konungr spurði þessi tíðendi. kvnno margir honom at segia fra þessvm tíþendvm. oc var þat fært mioc i siolmæli þar i hirþinni. Sighvatr scalld qvað þetta.

Fiandr ganga þar þengils
þioð byðr opt með siöþa
havfgan malm fyr hilmis
havs ofalan lavsa.

sitt veit hvrr ef harra
hollan selr við gvlli
vert er slica i svavrtv
sinn helviti innan.

Oc enn qvað hann þetta.

Kaup varþ daprt þatz divpan¹
drottin rægt of sottv

þeir er heim a himnom
has ells svicom belldv.

Opt var sv vmrøþa þar i mvnni havsð. hverso illa samþi Haconi iarli at færa her a hendr Olafi konungi. er hann hafði honom lif gefit þa er iarli hafði a hans valld comit. En Sighvatr var enn mesti vin iarls. oc þa enn er Sighvatr heyrþi iarli aungllt qvað hann.

Gorþiz hilmis Hqrþa
huscarlar þa iarli
er við Olafs þorvi
of vegir se þeggi.

hirð era hans at verþa
halict fyr þvi mali
della er oss ef allir
ero ver of svic scirir.

Fra iolaboði Olafs konungs.

154. Olafur konungur hafði iolaboð mikit. oc var þa comit til hans stormenni mart. þat var enn .vii. dag iola at konungur gecc oc faer menn með honom. Sighvatr fylgði konungi dag oc nott. hann var þa með honom. þeir gengo i hus eitt. þar voro hirðir i dyrgripir konungs. Hann hafði þa hafþan viðrbvnat mikinn sem vandi hans var til. heimt saman dyrgripir til þess at gefa vingiafar it atta qvellð iola. þar stodv i hvsino sverð eigi allfa gvlli bvin. þa qvað Sighvatr.

Sverþ standa þar svnda
sars leyfvm ver arar
herstillir þarf ec hylli
hollost bvin gulli.

við tæca ec vica
var endr með þer sendir
ellz ef þv eitt hvert villdir
allvaldr gefa scaldi.

Konungur toc eitt hvert sverþ oc gaf honom. þar var gvlli vafðr meðalcasti oc gvllbvin hiqlt. var sa gripur allgoðr. en giofin var eigi avfvndlav. oc heyrði þat siþan. þegar eptir iolin byriþi Olafur konungur ferþ sina til Vplanda. þvi at hann hafði siqlmenni mikit. en tecior norðan or landi havsðv avngar til hans comit þa vm havstit. þvi at leipangr hafði verit hafðr vti vm svmarit. oc hafþi þar konungur allan costnað til lagt þann sem favng var a. þa voro oc engi scip at fara með lið sitt norþr i land. Hann spurþi oc þat eino norþan. er honom þotti ecki friþsamliect oc ecki miqe trvliect. ef hann færi eigi með liði mielo. Reð konungur fyr þa savc þat af at fara yfir Vplavnd. En eigi var sva langt liþit siþan er hann hafði þar farit at veizlom. sem lavg stodv til eþa vandi konunga hafþi verit. Enn er konungur sotti vp a land. þa bvþv honom heim lendir menn oc rikir bvendr oc letto sva hans sialfs costnaþi.

¹) r. f. diypan

Fra Birni armanni.

155. Biörn er nefndr maðr gavzer at kyni. hann var vin oc kvnningi Astriþar drottningar oc noccot scylldr at frendsemi. oc hafði hon fengit honom armenning oc syslo a ofanverþri Heiðmorc. hafði hann oc yfirsoen i Eystridali. Ecki var Biörn konungi kerr oc ecki var hann maðr þockasell af hvavndvm. þat hafði at boriz i bygd þeirri er Biorn reð fyrir. at þar vrþv hvavrf oc stvlþir a navtom oc a svinom. Biorn let þar qveþia þings til oc lysti þar eptir hvavrfom. Hann kallapi þa menn licligsta til slicra illbragþa er sato i marchbygþvm fjarri avþrom mavnom. veyc hann þvi mali til þeirra er bygþv Eystridali. Sv bygþ var mioe svndrlavs. bygt við vavln eþa rvdd i scogvm. en fastapar storbygþir saman.

Fra Ravðs sonom.

156. Ravðr het maðr er þar bygþi i Avstridavlv. Ragnhildr het cona hans. Dagr oc Sigurþr synir. þeir voro enir efniligsto menn. þeir voro staddir a þingi þvi oc helldv svqrom vp af hendi þeirra dola. oc bqrv þa vndan sgevm. Birni þottv þeir lata storliga oc vera dramsmenn nielir at vapnvm oc cleþvm. Biörn sneri røþunni þa a hendr þeim Ravps sonvm. oc talþi þa eigi vlicliga til at hafa slict gerl. þeir synioþv fyrir sic. oc sleit sva þvi þingi. Litlo siþar com til Biarnar armannz Olafr konungr með liþi sino oc toc þar veizlo. Var þa kert fyr konungi þat mal er fyrr var vppi haft a þingi. sagþi hann Biörn at honom þottv Ravðs synir licligstir til at vallda slicom otila. þa var sent eptir sonvm Ravðs. Eunn er þeir hitto konung. þa talþi hann oþiofliga menn oc bað þa vndan kennzlom þessom. þeir hvðv konungi til fqrþor sins. at taka þar .iii. natta veizlo með avllo liþi sino. Biorn latti ferþar. Konungr for eigi at siðr. At Ravðs var in pryþiligsta veizla. þa spurþi konungr hvat manna Ravðr vgeri eþa cona hans. Ravðr sagði at hann var maðr sønscr avþigr oc kynstorr. en ec liopvmz þaðan a bravt segir hann með cono þessa. er ec hef all siþan. hon er systir Hrings konungs Dags sonar. þa vacnaþi konungr vit þeirra ett beggia. fann hann þat at þeir feðgar voro menn forvitrir. oc spurþi þa eptir iþrottvm sinom. Sigurðr segir at hann kvuni dravna at scilia. oc at deila dagrafar þott engi sgi himintungl. Konungr reyndi þessa iþrott. oc var þat sem Sigurðr hafði sagt. Dagr fann þat til iþrottar ser. at hann myndi sia cost oc lavst at manni hveriom. er honom bar fyr avgo. ef hann villdi hvg a leggja oc at byggia. Konungr bað hann segia scaplavst hans þann er hann sgi.

Dagr fann þat til er konungi þotti rétt. Þá spurði konungr vm Biorn armann. hvern scaplavst hann hefði. Dagr sagði at Biorn var þiofr. oc þat með at hann sagði hvar Biorn hafði folgit a bæ sinvm bæði bein oc horn oc hvþir af navtm. þeim er hann hafði stólit þa of havstit. Er hann valldi segir hann allra þeirra stvlþa. er i havst hafa orþit oc hann hefir qþrom mavnnom kent. Sagði Dagr konungi avll merki til hvar hann scylldi leita lata. Enn er konungr for bravt fra Ravðs. þa var hann leidr með vingiofvm storvm vt. voro með konungi synir Ravðs. For konungr fyrst til Biarnar. oc reyndiz honom allt sva sem Dagr hafði sagt. Síþan let konungr Biorn bravt fara or landi. oc navt hann drottningar at því er hann hellt lífi oc limom.

Fra þori Aulvis syni.

157. Þorir son Aulvis a Eggjo. stivpson Kalfs Arna sonar oc systurson þoris hvnz. var manna friþastr mikill maðr oc sterccr. hann var þa .xviii. vetra gamall. Hann hafði fengit gott qvanfang a Heiðmorc oc avþ fiar með. var hann enn vinselsti maðr oc þotti vęnn til hqþpingia. Hann bavþ konungi heim til veizlo með lið sitt. Konungr þecþiz boð þat oc for til þoris. secc þar allgoþar viðlocur. var þar veizla en stormannligsta. var veitt capsamlega. en avll voro savng en betztv. Konungr oc menn hans røddv þat sin i milli. at þeim þotti þat mioc hæfaz við. oc vissv eigi hvat þeim þotti framarst. hvsakynni þoris eþa hvsabvnaþr eþa borðbvnaðr eþa dryccr eþa maþriinn sa er veitti. Dagr let ser fatt vm sinnaz.

Fra Olafi konungi oc Dag.

158. Olafr konungr var opt vanr at hafa røþor við Dag oc spurði hann ymissa lvtá. reyndiz konungi þat allt með sannendvm er Dagr sagði honom. hvart sem þat var líþit eþa ocomit fram. Festi þa konungr trvnaþ micinn a røþvm hans. þa kallaði konungr Dag a einmęli oc røddi þa fyr honom mioc marga lvti.¹ þar com niðr røþa konungs. at hann liaði þat fyrir Dag. hve scqrvligr maðr þorir var. er þeim veitti þa veizlv virþiliga. Dagr let ser fatt vm sinnaz. oc let þat allt satt er konungr męlti. þa spurði konungr Dag. hveria scaps andmarca hann sęi þoris. Dagr qvez hyggia at þorir myndi vel scapfariinn. ef honom vęri þat sva gefit sem hitt er alþyþa męlti sia. Konungr baþ hann segia ser þat er hann spurði. sagði at hann var þess scylldr. Dagr svarar. þa mvntu vilia veita mer konungr. at ec raþa hefndinni ef ec scal finna lavstinn. Konungr svarar. at hann

¹) r. f. lyti

vill ecki domvm sinvm sciota vndir aþra menn. en það Dag segia ser þat er hann spurði. Dagr svarar. Dyrt er drottins orþ. þat mon ec til scapslastar finna þori sem margan kann henda. hann er maðr of fegiarn. Konungr svarar. Er hann þiofr eþa ransmaðr. Dagr svarar. Eigi er þat segir hann. Hvat er þa segir konungr. Dagr svarar. Hann vann þat til fiar at hann giorþiz drottins sviki. hann hefir tecit se af Knvti enom rica til hqfvðs þer. Konungr svarar. Hvernig gorir þv þat satt. Dagr melli. Hann hefir a hendi digran gyllhring er Knvtr hefir gefit honom. oc letr avngan maan sia. Eptir þat slito þeir konungr tali sinv. oc var hann reiðr mioc.

Fra Olafi konungi.

159. Þa er konungr sat yfir borþvm oc menn havþv drvckit of hrip oc voro allcatir. Þorir gecc of beina. þa let konungr kalla þori til sin. Hann geck framan at borþino oc toc havndvm vp a borþit. Konungr melli. Hverso gamall maðr ertv þorir. Ec em .xviii. vetra segir hann. Konungr melli. Mikill maðr ertv þo þorir iafngamall oc giorviligr. Toc þa konungr vm havndina høgri oc stravc vp vm avlboga. Þorir melli. Tacþv kyrt þar a. ec hefi svll a hendi. Konungr hellt hendinni oc kendi at þar var hart vndir. Konungr melli. Hefir þv eigi spurt þat at ec em læcnir. oc laltv mic sia svllinn. Þorir¹ sa at þa myndi ecki stopa at leyna. toc þa hringinn oc let fram. Konungr (spurði) hvart þat var Knvz konungs giof. Þorir sagði. at þvi var ecki þa at leyna. Konungr let þori taca havndvm oc setia i iarn. þa gecc Kalfr at oc það þori friþar oc bavþ fyrir hann se. Margir menn stvddv þat mal oc bvþv sitt se fram. Konungr var sva reiðr. at hann melli ecki orþvm við coma. sagði hann. at þorir scýllði hafa slican dom sem hann hafði mer hvat. Siþan let hann drepa þori. en verc þat varð at enni mestv avfvnd beþi þar vm Vplavnd oc avngvm mvn siþr norðr vm þrandheim sem elt þoris var flest. Kalfr þotti oc mikils vert aftaka mannz þessa. þvi at þorir hafði verit fostrou hans i øscv.

Dráp Griotgarz.

160. Griotgarþr son Avlvis oc broþir þoris hann var ellri þeirra broþra. var hann oc enn gerviligsti maðr oc hafði sveit vm sic. hann var þa oc staddr a Heiþmorc. Enn er hann spurði astavco þoris. þa veitti hann arasis þar sem fyrir voro menn konungs eþa se hans. en at avþro hverio hafþiz hann við a scogvm eþa i oprvm fylscnom.

¹) r. f. melli tilf. Cod.

Enn er konungr spurði vfríð þann. þa let hann niosnvm til hallda of ferþir Griotgarz. Verþr konungr varr við. Hafði Griotgarþr tekil nallstat eigi langt fra því er konungr var. Olafr konungr for þegar vm nollina. com þar er dagafi. slogv mannhring vm stofvna þar er þeir Griotgarþr voro inni. Þeir Griotgarþr vavcnvþu við manna gny oc vapna brac. liopv þeir þa þegar til vapna. liop Griotgarþr vt i forstofona. Griotgarþr spurði hverr fyrir líþi því reþi. Honom var sagt at þar var Olafr konungr. Griotgarþr spurði. ef konungr melli nema orþ hans. Konungr stod fyrir dvrnom. hann sagþi. at Griotgarþr melli mela slict er hann villdi. heyri ec orþ þin segir konungr. Griotgarþr melli. Ecki mon ec griþa biþia. þa liop Griotgarþr vt. hafði sciqlld yfir havði ser en sverþ brvgþit i hendi. litt var liost. oc sa hann ogiorla. Hann lagþi sverþi til konungs. en þar varþ fyrir Arnbiorn Arna son. com lagit vndir bryniona oc rendi vp i qviþinn. secc Arnbiorn þar bana. Griotgarþr var oc þegar drepinn oc flest allt lið hans. Eptir þessa atburþi sneri konungr ferþinni aptr svðr til Vikrinnar.

Fra Olafi konungi.

161. Nu er Olafr konungr com vt til Tvnsbergs. þa giorþi hann menn fra ser i allar syslor. oc crasþi konungr ser leiþangrs. Scipacostr hans var þa litill. voro þa engi scip nema bvannda for. enn liþ droz vel til hans þar or hervþvm. en salt com langan veg. oc fannz þat bratt. at landfolkit myndi vera snvit fra einavrþinni við konung. Olafr konungr giorþi lið sitt avstr a Gavtland. sendi þa eptir scipvm sinom oc þeim varnaþi er þeir leto eptir vin havstit. En ferþ þeirra manna varþ sein. því at þa var eigi betra en of havstit at fara i gognvm Danmorc. því at Knvtr konungr hafði her vti vm varit vm allt Dana velldi oc hafþi eigi færa en .xii. hundred scipa.

Fra Olafi konungi¹.

162. Þav tíþendi spurþvz i Noreg. at Knvtr konungr dro saman her vvgian i Danmorco. oc þat með at hann gtlasþi at hallda líþi því avllo til Noregs oc leggja þat land vndir sic. Enn er slict spurþiz. þa vurþo Olafi konungi því verri tillacs menninir. oc secc hann siþan litit lið af hvondvm. Hans (menn) tqlvþv opt vm þetta sin i milli. þa qvað Sighvatr.

¹) Som Overskrift har her først staaet drap Grankels, men dette er gennemstrøget og ovenstaaende sat isteden.

Vt hypr allvalldr sveitom
Englanz en ver songvm
litt se ec lofþvng ottaz
lið fer(a) oc scip smæri.

ræþ ero liot ef lata
lauzmenn konung þenna
lqtr einvrþ se firþa
ferþ liðþrota verþa.

Konungr atti hirþstefnor en stvndvm husþing við lið sitt allt. oc spyrr menn raðs. hvat þa syniz tiltökiligast. Þursvm ver (ecki) i dyliaz segir hann. at Knvtr mon coma at vilia var i svmar. oc hefir hann her mikinn. sem er mivnð spurt hafa. en ver hqfvm lið litit at sva bvno til moz við her hans. en landfolk er oss nv ecki trvliet. Enn røþv konungs svoroþo menn. er hann orti orþa á. enn her er fra þvi sagt er Sighvatr svarafi.

Floia¹ getr en fryio
fiandr leggr oss til handa
verþ ec fyr qþra orþi
allvallz en se giallda.

hverr scal þegn þott þverri
þengils vinn gengi
vp hvalfra svic sialfr
sic lengst hafa micklo.

Dráp Grankels.

163. Þat sama var giorþvz þav tíþendi a Hqlogalandi. at Harecr or þiottv minntiz þess. at Asmundr Grankels son hafði renta oc barþa huskarla hans. Scip þat er Harecr atti tvitvgsessa flavt fyr bø hans tioldvþ oc þilið. Giorþi hann þat orþ a. at hann elladi at fara svðr til þrandheims. Eitthvert qvellð gecc Harecr til scips með hvs-carla sina oc hafði ner .lxxx. manna. rerv þeir vm nottina oc comv er mornaþi til bøiar Grankels. slogo þar hring vm hvs. veittv siþan atgavngo. lavgþv elld i hus. brann þar Grankell inni oc heimamenn hans með honom. en svmir voro vti drepnir. letvz þar allz þri-tigir manna. For Harecr heim eplir verc þat oc sat i bvi sino. As-mvndr var með Olafi konungi. Var þar bæþi vm þa menn er a Hqlogalandi voro. at engi beiddi Harec bota fyr verc þat. enda bavð hann eigi.

Fra þvi er Knvtr for til Noregs.

164. Knvtr enn riki dro saman her sinn oc hellt til Limafiardar. Enn er hann var bvinn. þa sigldi hann þapan avllo liþi til Noregs. for scyndiliga. oc la ecki við land avstan fiarþar. sigldi þa yfir Folldina oc lagþi at a Avgþvm. qvaddi þar þinga. comv bvendr ofan oc helldv þing við Knvt. Var þar Knvtr til konungs tekinn vm land allt. setti hann þar þa menn i syslor. en toc gislar af bøndvm. melli engi maðr i moti honom. Olaftr konungr var þa i Tvnsbergi. er herr Knvz

¹⁾ r. f. flora

for it ytra vm Follidina. Knvtr for norðr með landi. Comv þa til hans menn or herofvm oc iatvþv honom þa allir [lyþni. Knvtr¹ konungr la i Eicvndasvndi noccora hriþ. Þar com til hans Erlingr Scialgs son með lið mikit. Þa bvnðv þeir Knvtr konungr vinatto sina enn at nyio. Var þat i heitvm við Erling af hendi Knvtz konungs. at hann scyllði hava land allt til forraða milli Staþar oc Rygiarbits. Siþan for Knvtr konungr norðr leiþar sinnar. oc er þat sciotast fra ferþ hans at segia. at hann letti eigi fyrr en hann com norþr i Þrandheim oc hellt til Niþaross. Stefndi hann þa i Þrandheimi atta fylkia þing. var a því þingi Knvtr til konungs tekinn vm allan Noreg. Þorir hvndr hafþi farit ór Danmorev með Knvti konungi. oc var hann þar. Harecr or Þiottv var oc þa þar cominn. Giorþvz þeir þorir lendir menn Knvz konungs þa oc bvnndo þat svardavgvm. Knvtr gaf þeim vezlor storar oc fecc þeim sinnferþ. gaf þeim giafar storar a þat ofan. Alla lenda menn þa er til hans villdv snvaz gæddi hann þeþi at vezlvm oc at lavsafe. let þa alla hafa meira riki en þeir havþv æfr.

Fra Knvti konungi.

165. Knvtr konungr hafþi þa lagt land allt vndir sic i Noregi. Þa atti hann þing siolment þeþi af sinv liþi oc lansmavnnom. Þa lysir Knvtr konungr yfir því. at hann vill gefa Haconi iarli frenda sinvm at yfirsocn land allt þat er hann hafþi vnnit i ferþ þeirri. Þat fylgþi því. at hann leiddi i hasęti hia ser Havrþaknvt son sinn oc gaf honom konungs nafn oc þar með Dana velldi. Knvtr konungr toc gislar af avllom lendvm mavnnom oc storbvondvm. toc sono þeirra eþa brøþr eþa aþra nafrendr eþa þa menn er þeim voro kęrstir oc þottv bazt til fallnir. Festi konungr sva trvnað mænna við sic sem nv er sagt. Þegar er Hacon iarl hafþi tekitt við riki i Noregi. þa reðs til lags við hann Einarr þambarscellfir magr hans. toc hann þa vp vezlor allar þęr sem hann hafþi fyrr haft. þa er iarlar reþv landi. Knvtr konungr gaf Einari storar giafar oc batt hann i kerleicvm miclom við sic. het því at Einarr scylldi vera mestr oc gavfgastr ótiginna manna i Noregi. meþan hans valld støþi yfir. enn let þat fylgia. at honom þotti Einarr bezt til fallinn at bera tignarnafn i Noregi ef eigi vęri iarts við costr. eþa son hans Einriþi. fyrir ęttar sakir hans. Þav heit virþvz Einari mikils. oc het þar i mot trvnaþi sinom. Hofz þa af nyio havþþingscapr Einars.

¹) [saal. rettet; lyþni við Knvt. Cod.

Fra þorarni loftungv.

166. Þorari(nn) loftunga var maðr callaðr. hann var islenzcr at kyni. scalld mikít. oc hafði verit miok með konungom eða avþrom havþingiom. Hann var með Knuti envm rica oc hafði ort vm hann flocc. Enn er konungr vissi. at þorarinn hafði ort flocc vm hann. þa varþ konungr reiðr. oc bað hann fœra ser drapv vm daginn eptir. þa er konungr sœti yfir borþvm. Enn ef hann giorþi eigi sva. þa sagði konungr. at þorarinn myndi vppi hanga fyrir dirfþ þa er hann hafði ort drepling of Knvt konung. þorarinn orti þa stef oc setti i qvœþit oc ióc noccorom visvm. þetta er stefit.

Knvtr verr grvnd sem getir

Griclanz himinriki.

Knvtr konungr lavnaði þat qvœþi .i. marca silfrs. Sv drapa er cavllvð havfvðlavsn. þorarinn orti aþra drapv of Knvt konung er cavllvð er Tøgdrapa. i þeirri drapv er sagt fra þessom ferþom Knuz konungs. er hann fór ór Danmorc svnnan til Noregs. oc er þetta einn stefiabalcr.

Knvtr er vnd solar
siðngmr með lið
for mioc micit
minn vin þinig.
særþi ór sirþi
fmr gramr lima
vt ólitinn
otreims flota.

Oc fyrir fornan
fripmenn lipv
havg H(i)avrnagla
hvast gripfastir.
þar er stod fyrir Stað
stafclifs drifv
vara eyþilig
avrbeipis favr.

Ugþv Egþir
avrbeipis for
svans sigrlana
savcrammir mioc.
allt var gvlli
grams scip framit
varom sion sqgv
slics ricari.

Knattv svþir
svangs mioc langar
byrravm bera
brimdyr fyr Stim.
sva lipv svnnan
svalheims valar
at com norðr i Nið
nytr herflytir.

Oc fyrir Lista
lipv fram vipir
hafdyrs of haf
hart colsvartir.
bygt var innan
allt bringalltar
svþr sœscipvm
svnd Eikvnda.

þa gaf sinvm
sniallr giorvallah
Noreg nefa
niotr veg iotra.
sa gaf sinvm
segi ec þat megí
dals davcsalar
Danmorc svana.

Her getr þess. at þeim var sion sqgv rikri vm ferþ Knvz konungs er þetta qvað. þvi at þorarinn hrosar þvi. at hann var þa i for með Knvti konungi er hann com i Noreg.

Fra sendimonnom Olafs konungs.

167. Menn þeir er Olafur konungur hafði sent avstr a Gavtland eptir scipvm sinvm. þa foro þeir (með) þav scip er þeim þolto¹ havzt. en hin brendv þeir. hafðv með ser reiða oc annan varnað. þann er konungur atti oc menn hans. þeir sigldv avstan. þa er þeir spvrv þv at Knvtr konungur var farinn norðr i Noreg. sigldv þa avstan vm Eyrarsvnd. sva norðr til Vikriunar oc a svnd Olafs konungs. forþv honom scip sin. var hann þa i Tvnsbergi. En er Olafur konungur spvrv þi. at Knvtr konungur for liði sinv norþr fyrir land. þa hellt Olafur konungur liði sinv inn i Osloar fiord oc vpp i vatn þat er Drafn heilir. oc hafþiz hann þar við til þess er herr Knvz var farinn vm svðr. Enn i ferð þeirri (er) Knvtr konungur for norþan með landi. atti hann þing i hverio fylki. enn a hverio þingi var honom land svarit oc gefnar gislar. For hann avstr yfir Follidina til Borgar oc atti þar þing. var honom þar land svarit sem annars staþar. Siþan for Knvtr konungur til Danmercr svðr. oc hafði hann Noreg eignaz orrostolavst. reð hann þa fyr þrimr þiodlavndvm. Sva segir Hallvarþr Harecsblesi. er hann orti vm Knvt.

Englandi reð yngvi
eiun helse friþr at beinni
bavþracr bonar nokkva
harcricþr oc Danmorkv.

oc hefir odda leicnar
ialmsfeyr vnd sic malma
hialldravrr havevm þverrir
hvngv Noregi þrungit.

Fra ferð Olafs konungs.

168. Olafur konungur hellt scipvm sinom vt til Tvnsbergs. þegar er hann spurði at Knvtr konungur var farinn svðr til Danmercr. Siþan bio hann ferþ sina með lið þat er honom villdi fylgia. oc hafði hann þa þrettan scip. Siþan hellt hann vt eptir Vikinni. oc fecc hann litit af fé oc sva af mavnnom. nema þeir fylgþv honom er eyiar bygþv eþa vt nes. Gecc konungur þa ecki a land vp. hafði sliect af se eþa monnvm sem a leiþ hans varþ. Hann fann þat at landit var þa svikit vnndan honom. For hann þa sva sem byriaþi. Var þat avndvrþan vetr. þeim byriaþi helldr seint. lagv þeir i Soleyiom mioc lengi. oc spurþv þar tiþendi af cavpmavnnom norþan or landi. Var konungi þa sagt. at Erlingr Scialgs son hafði liðsannat mikinn a Jafri. oc sceiþ hans la fyr landi albvin. oc fiolþi annarra scipa er bvendr attv. voro þat sevtor oc langscip oc roþrarferior storar. Konungur hellt avstr liþinv oc la of hriþ² i Eicvnudasvndi. spurþv þa hvarir til annarra. fiolmenti Erlingr sem mest þa.

¹) r. f. þouti ²) r. f. þriþ

Fra Olafi konungi.

169. Tomas messo fyr iol þegar i dagan toc konungr vt or havfninni. var þa allgoþr byrr oc helldr hvass. Sigldi hann þa norþr fyr Japar. var veðr valt oc miqrkvaflavg noccor. þegar for niosn it øfra vm Japar. er konungr sigldi it ytra. Enn er Erlingr varð þess varr. at konungr sigldi avstan. þa let hann blasa liþi sinv qllo til scipanna. Dreif þa folc allt a scip oc bioz til bardaga. En scip konungs bar oc sciott at norðr vm Japar. þa stemdi hann innleip. etlaði hann sva ferþ sina at fara i Fiorþv inn oc fa ser þar lið oc fe. Erlingr sigldi eptir honom oc hafði her mannz oc siolþa scipa. Voro scip þeirra avrscreið. er þeir havðv ecki a nema menn oc vapn. Gecc þa sceið Erlings miclo meira en avnnor scipin. þa let hann hofla oc beið liðs sins.

Fra Olafi konungi.

170. þa sa Olafr konungr at þeir Erlingr sottv eptir þeim mioc. þvi at scip konungs voro sett mioc oc sollin. er þav hoþþv flotit a se allt svmarit oc vm havstit oc vetrinn þar til. Hann sa at liðs mnvr mvndi mikill vera. ef þeir mœtti avllo senn liþi Erlings. þa let hann calla scip fra scipi. at siga scyldi lata seglin oc helldr seint. en svipta af handrifli. oc var sva gert. þeir Erlingr svndv þat. þa callaþi Erlingr oc het a lið sitt. bað þa sigla meira. Seð er sagþi hann. at nv leggir seglin þeirra. oc draga þeir vndan oss. Let hann þa hleypta or heflonvm segli a sceiðinni. gecc hon þa bratt fram fra qþrvim scipvm.

Orrosta Olafs konungs.

171. Olafr konungr stefndi fyr innan Býcn. fal þa syn milli þeirra. Siþan bað konungr leggja seglin oc roa fram i svnd þrøng(t) er þar var. lqgþv þeir þa saman scipvnom. Gecc kleppornes fyrir vtan þa. Menn voro þa allir hercleddir. Erlingr sigldi þa at svndino. oc svndv þeir eigi fyrr. at herr konungs la fyrir þeim. en þeir sa at konungs menn rerv avllvm scipvnom senn at þeim. þeir Erlingr hleyppv ofan seglino oc gripv til vapna. enn konungs herr lagþi avllom megin at scipino. Tocv þar orrosta oc var en snarpasta. þa sneri mannfallino bratt i lið Erlings. Erlingr (stoð) i lyptingv a scipi sino. hann hafði hialm a havði oc sciolld fyrir ser. sverþ i hendi.

Fall Erlings.

172. Sighvatr scalld hafþi verit eptir i Vikinni. oc spurþi hann þar þessi tíþendi. En Sighvatr var enn mesti vin Erlings. oc hafþi

hann þegit gíafar af honom oc verit með honom. Sighvatr orti flocc vm fall Erlings. oc er þessi vísa þar i.

Vt reð Erlingr sciota	scceið hans la sva síþan
eik sa er ravð enn bleica	siclings i her miclom
iflavst er þat íofri	snarir þavrþvz þar síþan
arnar fot at moti.	sibyrð við scip fyrþar.

þa toc at falla lið Erlings. oc þegar er a ortiz oc vpganga var greið a scceiðina. þa fell hverr i sínv rvmi. Konungr sialfr gecc hart fram. Sva segir Sighvatr.

Rakr þengill hio recca	bragningr ravð fyr breiþan
reipr gecc hann of scceiþar	borþvavll Japar norþan
valr la þravn(g)t a þiliom	bloð com varmt i víþan
þvng varþ socn fyrir Tvngom.	va fregr konungr egi.

Sva fell vandliga lið Erlings. at eingi maðr stóð vp a scceiþinni nema hann einn. Var þar þegi at menn beiddv litt griþa. fecc oc engi þott þegi. matti oc ecci a flotta snvaz. þvi at scip lagv vmhvervis scceiþna. Er sva sagt sannliga. at engi maðr leitapi at flyia. Enn segir Sighvatr.

Avll var Erlings fallin	einn stóð sonr a sino
vngv fyr norþan Tvngv(r)	snarr Scialgs vinom flarri
scceið vann sciqlldvngv avþa	i lyptingo lengi
scipaogn við þravm Bycnar.	lþravþr scipi avþv.

þa var Erlingi veitt atsocn þegi or fyrirrvmino oc af avþrom scipvm. oc matti qngv við coma nema scotvm oc nackvat spiotalavgvm. oc hio hann þat allt fyr þeim. Erlingr varþiz sva prvlliga. at engi maðr vissi dæmi til. at einn maðr hefþi staþit sva lengi fyr íafnmargra manna atsocn. En alldregi leitapi hann til vndanqvamo eþa griþa biþia. Sva segir Sighvatr.

Reð eigi griþ gyiar	enn varþkeri virþir
geðstirðr konungs firþa	við Bocr ne kœmr síþan
scers þo at scyrir berþiz	gliyga a gialsfri legþan
Scialgs hefñir ser nefna.	geirs ofrhvgi meiri.

Olafur konungr sotti þa aptr i fyrirrvmit. oc sa hvat Erlingr hafþiz at. Konungr orti orþa a hann oc melli sva. Avndvrþr horfir þv við i dag Erlingr. Hann svarar. Avndvrþir sculo ernir cloaz. þessa getr Sighvatr.

Avndvrþa bað iarþar	þa er hann at sic savnvm
Erlingr sa er vel lengi	sa var aðr bvinn raða
geymþi hann lystr ne lamþiz	atz vit Vstein hiti
landvavn cloaz avrv.	Olaf of toc malom.

þa melli konungr. Villtv a havnd ganga Erlingr. þat vil ec segi hann. þa toc hann hialminn af hafði ser oc lagði niþr sverþit oc scioldinn. oc gecc fram i fyrirrvinit. Konungr stacc við honom oxarhyrnonni i kinn honom oc melli. Mercia scal drottins svikann. þa liop at Aslacr fitiascalli oc hio með avxi i havfvð Erlingi. sva at stoð i heila niðri. Var þat þegar banasar. let Erlingr þar lif sitt. þa melli Olafur konungr við Aslac. Havgvþ allra manna armast. nv hiottv Noreg or hendi mer. Aslacr svarar. Jlla er þa konungr. ef þer er mein at þessv havgvi. ec þottvmz nv Noreg i havnd þer havggva. Enn ef ec hefi þer mein gert konungr. oc kanntv mer opavck fyr þetta verc. þa mon mer costlavst vera. þvi at hafa mvn ec sva margra manna fiandscap fyr þetta verc. at ec mvnda helldr þvrfa at hafa yþart travst oc vinattv. Konungr segir at sva scyldi vera. Siþan bað konungr hvern mann ganga a sitt scip oc bvaz ferþar sinnar sem hvattligast. Mvno ver segir hann ecki rena val þenna. mvno nv hafa hvarir sem fengit hafa. Gengv menn þa apr a scipit oc bioggvz sem vandligast. Enn er þeir voro bvnir. þa rendv scipin svnnan i svndit bvanda lipit. Var þa sem opt ero ravnir. þott lið mikit comi saman. er menn fa slavg stor oc lata havþingia sina. at menn verþa eigi goðir tilreþis oc se þa havþingialavsir. Synir Erlings voro avngir þar. varþ ecki af atlagv bvanda. oc sigldi konungr norðr leið sina. Enn bvendr tocv lic Erlings oc bioggv vm oc flvttv heim a Sola. sva val þann allan er þar hafþi fallit. oc var Erlingr it mesta harmapr. Oc hefir þat verit mal manna. at Erlingr Scialgs son hafi verit maðr gavfgastr oc rikastr i Noregi þeirra er eigi þeri tignarnafn meira. Sighvatr scalld orti enn þetta.

Erlingr fell en olli
allricr scipat slico
biðrat betri ðavða
bragna conr með magni.

mann veit ec engi annan
allbratt at fiorlati
enn sa er allan evnri
alldr-fyllara at hallda.

þat sagði Sighvatr. at Aslacr hafði frendvig vp hafð oc mioc osynio.

Aslacr hefir avkit
er vavrþr drepinn Hqrþa
fair scyldv sva folldar
frendsecio styr ●cia.

ettvigi ma hann eigi
aliti þeir nita
frendr scyli brþi bindaz
bornir mal en forav.

Herlaup Egða.

173. Synir Erlings voro svmir norðr i þrandheimi með Haconi iarli. en svmir no(r)ðr a Havrþalandi. svmir inn i Fiorðvm. oc voro þeir þar i liðsamnafi. Enn er spurþiz fall Erlings. þa fylgþi þeirri

savgv víboð avstan of Agþir oc of Rogaland oc Havrþaland. Var þar her boþit vt. oc varþ þat et mesta fiolmenni. oc for herra sa með sonvm Erlings norðr eptir Olafi konungi. Þa er Olafur konungr for fra bardaga þeirra Erlings. sigldi hann norðr vm svnd. oc var þa dagr mioc líþinn. Sva segia menn. at hann orti þa visv þessa.

Litt mvm halfr enn hviti
hrafni etr af na getnvm
ver vnnvm gny gynnar
gláðr i nott a Jafri.

sva hefir avllvngis illa
ec gecc reidr of sceidar
iorð velldr manna morði
mitt ran gefit haunv.

For konungr síðan norðr með landi með lið sitt. Hann spurþi it sanna vm hvanda samnat. Þar voro þa með Olafi konungi margir lendir menn. þar voro þeir allir Arna synir. Þess getr Biarni gvilbrarscallð i qveþi þvi er hann orti vm Calfr Arna son.

Vastv þar er vigs bað costa
vapndiarfr Harallz arfi
kynniz kap þitt mognvm
Kalfr við Bocu avstr sialfa.
gatvð griþar sota
golig favng til iola
kendr vartv fyrstr at fvndi
flettv griots oc spiota.

Avlld fecc illt or deilldvm
Erlingr var þar fmginn
oþv blavec i bloþi
borð fyrir Vstein norþan.
lios er ravn at resir
raþinn varþ fra laþi
lavgvz lavnd vnd Egþa
lið þeirra fra ec meira.

For Olafur konungr til þess er hann com norðr vm Stað oc lagði til Hereyia. oc spvrþi þar þav tíþendi. at Hacon iarl hafði lið mikit i þrandheimi. Síþan leitafi konungr raðs við lið sitt. Kalfr Arna son eggiaþi mioc at sokia til þrandheims oc beriaz við Hacon iarl. þo at liðs mvmr veri mikill. Þvi raþi fylgðv margir aþrir. en svmir lavttv. Var þa scotið til orsevrða(r) konungs.

Dráp Aslags fitiascalla.

174. Síþan hellt Olafur konungr til Steinavags. oc la þar of nótt. En Aslacr fitiascalli hellt scipi sinv inn til Borgvndar. dvalþiz hann þar vm nottina. þar var fyrir Vigleicr Arna son. Enn vm morgoninn er Aslacr villdi ganga til scips sins. þa veiði Vigleicr honou atgavngo oc villdi hefna Erlings. Þar fell Aslacr. þa comv menn til konungs hirðmenn hans norþan or Freceyarsvndi. þeir er heima havfðv setit vm svmarit. oc savgv konungi þav tíþendi. at Hacon iarl oc margir lendir menn með honou voro comnir vm qvellðit i Freceyarsvnd með miclv fiolmenni. oc vilia þeir þic taca af lífi konungr oc þitt lið. ef þeir eigv valld á. Enn konungr giorði menn sina vp a fall þat er

þar er. Enn þa er þeir com v. vp a hall. þa sa þeir norðr til Biara-eyjar. at norþan for lið mikit oc mörq scip. oc foro ofan aptr. oc sqgþv konungi at herr for norþan. En konungr la þar fyrir .xii. scipvm. Siþan let hann blasa. oc foro tiqlld af scipvm hans. oc toco þeir til ara. Enn þa er þeir voro albnir oc þeir lagþv or havfa-inni. þa for herr þrönda norþan fyr þiotandi. oc havþv halfan þriþia tög scipa. þa stefndi konungr fyr innan Nyrfi oc inn vm Hvndzver. Enn þa er konungr com iafnfram Borgvnd. þa for vt scip i moti honom er Aslacr hafþi átt. Enn er þeir hittv Olaf konung. þa sqgþv þeir sin tiþendi. at Vigleicr Arna son hafði tekit af lifi Aslac fitia-scalla. fyrir þat er hann hafði drepit Erling Scialgs son. Konungr let illa yfir þeim tiþendvm. oc matti þo eigi dvelia ferþ sina fyr ofriþi. oc for þa inn of Veigsvnd oc of Scot. þa scilþiz lið við hann. for fra honom Kalfr Arna son oc margir aprir lendir menn oc scip-stiornarmenn. oc helldv til moz við iarl. Enn Olaf konungr hellt fram sinni ferþ. oc letti eigi fyrr en hann com i Roðrarfiord inn. oc lagþi at i Valldali oc gecc þar fra scipvm sinvm. oc hafði þar .vi. scip oc setti þav vp. oc fecc þar til hirþzlo segl oc reiða. Siþan setti hann þar landialld sitt a eyrinni sem Svllt heitir. oc erv þar fagrir vellir. oc reisti cross þar hia á eyrinni. En bvandi sa bio a Mgrinn er Brvsi hefir heilit. oc var hann hqþingi yfir dalnvm. Siþan com Brvsi ofan oc margir aprir bvendr a svnd Olafs konungs oc fsguvþv honom vel sem vert var. En hann giorði sic bliþan i moti fagnaði þeirra. þa spurþi Olaf konungr. ef fært vgr þar a land vp or dalnvm oc a Lesiar. Brvsi svarþi oc sagþi. at vrþ sv la i dalnvm er Sefsvrð heitir. oc er þar hvarki fært mqnvm ne hrossvm. Olaf konungr svaraði honom. Til mvn nv hætta verþa bvandi. tecz sem gvð vill. oc comi þer nv i morgin higat með eyki ypra oc sialfa yþr. oc siam hvern vqxt a er. þa er ver comvm til vrþarinnar. hvart ver megvvm þar nocot bragþ i sia at comaz yfir með hrossvm eþa mqnvm.

Fra urðarbroti.

175. Enn er dagr com. þa foro bvendr ofan með eyki sina. sva sem konungr hafði mellt við þa. Flytia þeir þa með eykivm varnað sinn oc cleþi. enn allt lið gecc oc konungr sialfr. En hann gecc þar til er Orosbrecca heitir. oc hvilldiz er hann com a breccona. oc sat þar vm hriþ oc sa ofan i fiorþinn oc melli. Erfiþa ferþ hafa þeir fengit mer i hendr lendir menn minir. er nv hafa scipt vm trynaþinom. er of hriþ voro varir vinir oc fvlltrvar. þar standa nv crossar .iii. a breck-

vnni eptir sem konungr sat. Konungr steig þa a bac hesti einom oc reip vp eptir dalnvm. oc letti eigi fyrr en þeir (comv) til vrþar. þa spurði konungr Brvsa eptir. ef noccor sel veri þar er þeir mætti i bva. Hann qvað vera. Enn konungr setti landtialld sitt. oc voro þar vm nottina. En vm morgvinn þa bað konungr þa fara til vrþarennar. oc freista ef þeir metti coma vavgnom ifir vrþina. þa foro þeir til. er konungr sat heima i landtialldi. Enn at qvelldi þa comv þeir heim hirþmenn konungs oc bvendr. oc qvoþvz haft hafa mikit erfði oc ecki a leið comit. oc savgþv at þar myndi alldregi veqr ifir leggiaz. oc voro þar aþra nott. oc var konungr a þenvm sinvm alla nott. En þegar er hann fann at dagafi. þa bað hann menn fara til vrþar. oc freista ef þeir gæti vognavm ifir comit. þeir foro oc voro travþir. soqþv at þeir myndv ecki geta at vnnit. En þa er þeir voro bravt farnir. þa com sa til konungs er reð fyrir vistvm. oc sagði at eigi var vist meiri en tvav navtfaull slatrs. en þv hefir .cccc. þins liðs oc .c. bvanda. þa mætti konungr. at hann scylldi lata vp catla alla oc i hvern ketil lata naqvaf af slatri. oc sva var gort. En konungr gecc til oc gerði ifir crossmarc. oc bað þa bva mat. En konungr for til Sefsvrþar. (þar) sem þeir scylldv veginn ryþia. En þa er konungr com þar. þa sato þeir allir oc voro moðir orðnir af erfði. þa mætti Brvsi. Ec segi yðr konungr. oc villdv þer eigi trva mer. at ecki matti vinna at vrð þessarri. Siþan lagði konungr niðr scickio sina oc mætti. at þeir scylldv til fara allir oc freista enn. oc sva var gert. oc forþv þa steina .xx. menn þannig sem þeir villdv. er avngan veg gat aðr hrørt .c. manna. oc var veqr rvddr at miþiom degi. sva at fært var bæði monnavm oc hrossvm með clyfiom eigi verr en a slettvm velli. Siþan for konungr ofan aþr þangat sem vist þeirra var. oc nv heitir Olafs hellir. Kellda er oc þar ner hellinom. oc konungr þo ser i. enn er bvfe manna verþr syct i dalnvm oc dreckr þar af vatnino. þa batnar þvi sotta. Siþan for konungr til matar. oc allir þeir. Oc þa er konungr var mettr. þa spurði hann eptir ef setr noccor vgr i dalnvm vp fra vrþinni oc ner fiallino. er þeir mætti bva i vm nottina. En Brvsi segir. Ero setr er heita Grøningar. oc ma þar engi maþr vera vm neþr fyr travlagangs sacir oc meinvetta. er þar ero a setrino. Siþan mætti konungr. at þeir scylldv bva ferþ sina. oc sagði at hann villdi þar vera vm nottina a setrino. þa com sa maðr til hans er fyr vistom reð. oc segir at þar var avrgrynni vista. oc veit ec eigi hvaðan co(m)nar ero. þackar konungr gvði sending sina. oc let hann gera byrþar matar bvavndvm. þeim er ofan foro eptir dalnom. En konungr var a sætri vm nottina. En at miþri nott. er menn voro i

svemni. þa let a stavðli vti afscremiliga oc melli. [Sva brenna mic nv. sva brenna mic nv¹ þonir Olafs konungs. sagði sv vettr. at eigi ma ec nv vera at hibylvm minom. oc verþ ec nv flyia oc coma alldregi a þenna stopvl siþan. Enn vm morgininn er menn vocnvþv. þa for konungr til siallz oc melli við Brvsa. Her scal nv gera bæ. oc mvn sa bvandi g hafa ser framdrátt er her byr. oc alldregi scal her corn friosa. þo at friosi fyrir ofan bæ oc neþan. þa for Olafur konungr ifir siall oc com fram i Einbva. oc var þar vm nott. Olafur konungr hafði þa verit konungr i Noregi .xv. vetr. með þeim vetri er þeir Sveinn iarl voro baþir i landi. oc þessom er nv vm hriþ hefir verit fra sagt. oc þa var lipit vm iol fram. er hann let scip sin oc gecc a land vp sem fyrr (var) sagt. þessa grein konungdoms hans ritaði fyrst Ari prestur þorgils son enn frøþi. er bæði var vitr oc sannsogvll. minnigr oc sva gamall maðr. at hann mundi þa menn oc hafði sogur af haft. er þeir voro sva gamlir. at fyr alldrs sakir mattv mvna þessi tipendi. sva sem hann hefir sialfr ritat i sinvm bocvm oc nefnda þa menn til. er hann hafði frøþi at nvmit. En hitt er alþy(ðo) sogn. at Olafur vgeri .xv. vetr konungr ifir Noregi aðr hann fell. En þeir er sva segia. þa telia þeir Sveini iarli til rikis þann vetr er hann var siþarst i landi. þvi at Olafur var siþan .xv. vetr konungr sva at hann lifði.

Fra Olafi konungi.

176. Siþan er Olafur konungr hafði verit vm nott a Lesiom. þa for hann með lipi sino dag eptir dag. fyrst til Gvðbranzdala. en þaþan vt a Heiðmavrc. Syndiz þa hverir vinir hans voro. þvi at þeir fylgþv þa honom. en hinir scilþvz þa við hann. er með minna trvleic hqþþv þionat honom. en svmir snervz til vvinattv oc fvllz siandscapar. sva sem bratt varþ. Kendi þess mioc a vm marga Vpplendinga. at illa hafði licat aþaca þoris. sva sem fyrr var gelit. Olafur konungr gaf heimleyvi morgvm monuvvm sinvm. þeim er bu² atto oc bavrn fyrir at hyggia. þvi at þeim mavnnom þotti osynt hverr friþr gefinn veri varnaþi þeirra manna. er af landi bravt fœri með konungi. Giorþi konungr þa bert fyr vinvm sinom. at sv var eþlon hans at fara þa or landi bravt. fyrst avstr i Svia velldi. oc gera þa rað sitt hvert hann sneri þaþan af. En bað sva vini sina til gþla. at hann myndi enn gþla til lanzins at leita oc aþtr til rikis sins. ef gvð leði honom langlifis. sagði at þat var hvþboð. hans. at allt folc i Noregi myndi enn verþa þionvstv-bvndit við hann. En ec mynda gþla sagði hann. at Hacon iarl myndi

¹) [scilicet. to Gange i Cod. ²) r. f. bavru

lilla hriþ hafa valld yfir Noregi. oc mvn mavnnom þat morgvm þyckia eigi vndarlict. þvi at Hacon iarl hefir fyrr scort við mic hamingio. En hino mvno fair menn trva. þott ec segia þat er mer boþar fyrir. er kœmr til Knvz ens rica. at hann myni a fara vetra fresti davör vera oc farit allt riki hans. oc mvn engi verþa vpreist hans kynsloþar. ef sva ferr sem min orð horfa til. Enn er konungr heitti röþv sinni. þa bioggv menn ferþ sina. Sneri konungr þa með þat lið er honom fylgþi avstr til Eipascogs. þar var þa með honom Astriðr drotning. Ulfilldr dottir þeirra. Magnus son Olafs konungs. Ravgnvaldr Brvsa son. þeir Arna synir þorbergr. Finnr. Arni oc enn fleiri lendir menn. hafði (hann) gott mannaval. Biorn stallari fecc heimleyfi. for hann aþr oc heim til by(s) sins. oc margir aþrir vinir konungs foro aþr til bva sinna i leyfi hans. Bað konungr þess. at þeir scyldv hann vita lata. ef þav liþendi giorþiz i landino. er honom þeri navþsyn til at vita. Snyr þa konungr leið sina.

Fra ferð Olafs konungs.

177. þat er at segia fra ferþ Olafs konungs. at hann for fyrst oc Noregi avstr vm Eipascog til Vermalanz oc þa vt i Vatsbv. oc þaþan yfir scog þann sem leið liggr. oc com fram a Neriki. þar var fyrir rikr maþr oc avþigr er het Sigtryggr. Jvar het son hans. er siþan var maðr gavfvgr. þar dvaldiz Olafr konungr lengi vm varit með Sigtryggi. Enn er svmarþi. þa bio Olafr konungr ferþ sina oc fecc ser scip. For hann vm svmarit. oc letti eigi fyrr en hann com avstr i Garþariki a fvnd Jarizleifs konungs oc þeirra Jngigerþar drotningar. Astriðr drotning oc Vlfhilldr konungs dottir voro eptir i Sviþioph. En konungr hafði avstr með ser Magnus son sinn. Jarizleifr konungr fagnaþi vel Olafi konungi oc bavþ honom með ser at vera oc hafa þar land til slics costnaþar. sem hann þurpti at halda lið sitt með. þat þecþiz Olafr konungr oc dvaldiz þar. Sva er sagt at Olafr konungr var siþlatr oc þærökinn til gvðs alla stvnd efi sinnar. En siþan er hann fann. at riki hans þvarr en motst(a)vþvmenn efvdz. þa lagþi hann allan hvgr a þat at gora gvðs þionostv. dvalþi þa ecki fra aþrar ahyggior eþa þat starf sem hann hafþi aðr með havnavm haft. þvi at (hann) hafði alla þa stvnd er hann sat i konungdominvm starfat þat. er honom þotti mest nytsemþ at vera. fyrst at friþa oc frelsa landit af þian vtlendra havþingia. en siþan at snva landfolkinv a trv retta. oc þar með at setia lavgr oc landzrett. oc þænn lvt gerþi hann fyrir rettdømis sakir at hegna þa er rangt villdv. þat hafþi verit mikill siþr

i Noregi. at lendra manna synir eða ricra bvannda foro a herscip oc avflvþv ser sva fiar. at þeir herioþv þęþi vtan landz oc innan lanz. En siþan er Ólafr toc konungdóm. þa friþaði hann sva land sitt. at hann toc af ran avll þar i landi. (oc) þott ricra manna synir giorþi friþbrot eða þat er konungi þotti vera aflaga. oc metti refsingv við þa coma. þa let hann avngo avþro við coma. en letv lif eða limar. hvarki tþþi bøn manna ne feboð þar fyrir. Sva segir Sighvatr scalld.

Gvll hvðv opt þeir er ollo
vthlavpvm gram cavpaz
ravtt en ręsir ne(i)tti
riklvadvðvm vndan.

scavr bað hann með hiorvi
herland scal sva veria
ran biðv rekar sona
refsing firvm ofsa.

Oc enn qvað hann sva.

Føddi meat sa er meiddi
margdyrr konungr varga
hviana ętt oc hlenna
hann styfþi sva þyþir.
þyðr let þermlasc þęþi
þiof hvern konungr erna
friðr bötiz sva fota
fylkis landz oc handa.

Vissi hellz þat er hvossvm
hvndmavrgvm let grvndar
vorðr með vapnvm (scerða)
vikingvm scqr rikis.
milldr let morgv valldit
Magnvs sþþir gagni
fremþ Olafs qveþ ec fravmþv
flestan sigr ens digra.

Hann let lica refsing hafa rican oc vrikan. en þat þotti lanzmavnnom ofravn. oc fylldvz þar fiandscapar vp i mot. er þeir letv fręndr sina at domi konungs. þott sakar vęri sannar. Var þat vphaf til þeirrar vpreistar. er lanzmenn giorþv moti Olafi konungi. at þeir þolþv honom eigi rettindi. en hann villdi helldr lata af tigninni en af rettdomino. En eigi var sv sqc við rettfvndin. at hann veri hnavgr fiar við sina menn. hann var enn milldasti við vini sinu. En þat var til er menn reistv vfrið moti honom. at mavnnom þotti hann harþr oc refsingasamr. Enn Knvtr bavð fram ofrfe. en þo vrþv storhofþingiar af hinu bleþir. er hann het hveriom þeirra tign oc riki. oc þar með at menn voro fvsir i Noregi at taka við Haconi iarli. þvi at hann var enn vinsęlsti maðr af laudfolki þa fyrr er hann reð fyr landi.

Fra Joeli.

178. Hacon iarli hafþi halldit liþi sinv or þrandheimi oc farit a mot Olafi konungi svðr a Mæri. sem fyrr var ritat. Enn er konungr hellt inn i fiorþv. þa söttu iarli eptir þannig. com þa til motz vip hann Kalfr Arna son oc fleiri þeir menn er sciliz havfðv við Olaf konung. Var Kalfr þar vel fagnat. Siþan hellt iarli inn þangat sem konungr hafþi vp sett scip sin i Coþrafiord i Valldal. Toc iarli þar

scip þav er konungr atti. let iarl vt setia scipin oc bva. voro þa menn lvtapir til scipstionar. Sa maþr var með iarli er nefndr er Jocvll. islenzer maðr son Barþar Jocvls sonar or Vazdal. Jocvll lavt at styra Visvndinvn. er Olafr konungr hafþi haft. Jocvll orti visv þessa.

Hlavl ec fra Svllt en seta
sidfregn at ec qvifa
van eromc hregs at breini
hlyrs þvi scipi styra.

er ystettar atti
Aleifr svna cleifar
gramr var sniallr a svnri
sigri reutr enn digri.

þat er her sciotaz af at segia. er siþar varþ mioc miclo. at Jocvll var fyrir liþi Olafs konungs a Gotlandi. oc varþ hann handtekinn. oc let konungr hann til havggs leiþa. var vqndr svinn i hár honom oc hellt a maðr. Settiz Jocvll niðr a backa nockvrn. þa reþ maþr til at havggva hann. En er hann heyrði hvininn. rettiz hann vp. oc com havggit i havfvð honom oc varþ mikit sar. Sa konungr at þat var banasar. Bað konungr þa hetta við hann. Jocvll sat vp oc orti þa visv.

Sviða sar af meþi
setit (h)efi ec opt við betra
vnd er a oss sv er sprændi
otravþ legi ravþvm.

byss mer bloþ or þessv
beni te ec við þrec veniaz
verpr hialmgavfvgr hilmir
heiðser a mic reiþi.

Siþan do Jocvll.

Fra Calfi Arna syni.

179. Kalfr Arna son for með Haconi iarli norðr til þrandheims. oc bavð iarl honom til sin oc geraz ser handgenginn. Kalfr segir. at hann myndi fara fyrst inn a Eggio til bv(s) sins oc lata siþan geraz rað. Kalfr giorþi sva. Eann er hann com heim. þa fanz honom þat bratt. at Sigrif cona hans var helldr scapstor oc talþi vp harma sina. þa er hon kallapiz hafa fengit af Olafi konungi. þat fyrst er hann let drepa hvanda hennar Avlvi. en nv segir hon siþan sono mina .ii. oc vartv Kalfr at þeirra aftqcv. oc myndi mic þess sizt af þer vara. Kalfr segir. at þat var mioc at hans vvilia. er þorir var af lifi tekinn. bavð ec segir hann. fe fyrir hann. en þa er Griotgarþr var felldr. let ec Arnbiqrn broþor minn. Hon segir. Vel er þat er þv lavzt slict af konungi. þvi at vera ma at þv vilir hemna hans. þottv vilir eigi hefna minna harma. Sattv þa oc er þorir var drepinn fosterson þinn. hversv mikils konungr virði þic þa. þvilicar harmtqlvr hafþi hon iafnan vpi fyr Kalfi. Calfr svarapri opt styggliga. en þo varþ hitt at lychþvm. at hann leiddiz eptir fyrirtqlvm hennar. oc het þa þvi at geraz iarli handgenginn. ef iarl villdi avca veizlvr hans. Sigrið sendi orð iarli.

oo let segja hvar þa var comit vm mal Kalfs. En þegar er iarl varþ þess viss. þa sendi hann or(ð) Kalfi. þav at hann scyldi coma vt til bœiar a fynd iarls. Kalfr lagþiz þa serþ eigi vndir hqfvð. oc for littv siþar vt til Nipaross oc, fann þar Hacon iarl. fecc þar goþar viðtqevr. oc attv þeir iarl tal sitt. com þar allt asamt með þeim. oc reþv þeir þat. at Kalfr gerþiz handgenginn iarli. oc toc af honom veizlor storar. Siþan for Kalfr heim til bvs sins. hafþi hann þa mest yfirsoch allt inn i þrandheim. En þegar er varaþi. bio Kalfr scip er hann atti. En þegar er hann var bvinn. þa sigldi hann oc hellt scipi þvi vestr til Englanz. þvi at hann spvrþi þat til Knvz konungs. at hann sigldi snemma vm varit or Danmorc vestr til Englanz. þa hafði Knvtr gefit jarldom i Danmorc Haralldi syni þorkels hafa. Kalfr Arna son for a fynd Knvz konungs. þegar er hann com til Englanz. Svá segir Biarni gvlþbrarscalld.

Avstr reð allvalldr rista
otala haf stali
varþ at vitia garþa
vigmoðr Harallz broþir.

enn of iðnir manna
emca ec tamr at samna
screyci at scilnað yckarn
sciott leztv Knvt of sotta.

Enn er Kalfr com a fynd Knvz konungs. þa fagnaði konungr honom forkvnnar vel oc hafþi hann i tali við sic. Varþ þat i røþvm þeirra Knvz konungs. at hann beiddi Kalf þess. at binndaz fyrir at gera vp-reist i moti Olafi konungi. ef hann leitapi apr i landit. Enn ec mon segir Knvtr konungr. gefa þer þa jarldom oc lata þic þa rapa Noregi. en Hacon frændi minn scal þa fara til min. oc er honom þat bezt fallit. þvi at hann er sa heilhvgi. at ec glla hann eigi mvno eino scapti sciota moti Olafi konungi. þott þeir sinniz. Kalfr lyddi a þat er Knvtr melli. oc giorþiz hann fvss til tignarinnar. staðfestiz sia rapagiorþ með þeim Knvti konungi oc Kalfi. Bioz þa Calfr til heimserþar. En at scilnapi gaf Knvtr honom giasar vegsamligar. þess getr Biarni scalld.

Attu Engla drottni
ognraccr giasar þacca
iarls niðr co(m)tv yþrv
otala vel mali.

þer let folld aðr forir
frest vrþv þess vestan
lif þitt era litit
Lvndvna gramr (fundna).

Siþan for Kalfr apr til Noregs oc com heim til bvs sins.

Fra þvi er Hacon iarll tyndiz.

180. Hacon iarl for þat svmar or landi oc vestr til Englanz. En er hann com þar. þa for hann a fynd Knvz konungs. Fagnaþi konungr honom vel. Jarl atti festarmey þar a Englandi. oc for hann þess rapa a vit.

oc gtlafi brvðcavp sitt i Noregi. en aflafi til a Englandi þeirra fanga er honom þottv torfengst i Noregi. Bioz iarl of havstit til heimferþar oc varþ helldr siðbinn. siglþi hann i haf. þa er hann var bvinn. En fra ferþ hans er þat at segia. at scip þat tyndiz. oc com engi maðr af. En þat er svnra manna sqgn. at scipit hafi set verit norðr fyrir Catanesi at apni dags i stormi miclvn. oc stoð veðrit vt a Petlanzfiord. Segia þeir sva er slicv vilia fylgia. at scipit myni hafa rekit i svelginn. En hitt vita menn með sannendom. at Hacon iarl tyndiz i hafi. oc ecki com til landa þat er a scipi þvi hafþi verit. þat sama havst savgþv cavpmenn þav tþendi sva borin vm lavnd. at menn gtlvþv at iarl vgeri tyndr. en hitt vissv allir. at hann com eigi a þvi havsti til Noregs. oc land var þa havþingialavst.

Fra Birni stallara.

181. Biorn sat heima stallari at bvi sinv. siþan er hann hafþi sciliz við Olaf konung. Biorn var freggr. oc spurþiz þat bratt viþa. at hann hafþi sezc of kyrt. Spurþi þat Hacon iarl oc aprir landraðamenn. Siþan giorþv þeir menn oc orðsenningar til Biarnar. En er sendimenn comv fram ferþinni. þa toc Biorn vel við þeim. Siþan callaði Biorn til tals við sic sendimenn oc spurþi þa eptir eyrendvm sinvm. En sa er fyrir þeim mælti bar qveþio Knvz konungs oc Haconar iarls Birni¹ oc enn fleiri havþingia. oc þat með segir hann. at Knvtr konungr hefir spvrn micla af þer. oc sva vm þat at þv hefir lengi fylgt Olafi digra enn verit vvin mikill Knvz konungs. oc þycir honvm þat illa. þvi at hann vill vera vin þinn sem allra annarra dvgnandi manna. þegar er þv villt af hverfa at vera hans ovin. oc er þer nv sa einn til. at svaz þangat til travstz oc vinattv. sem gnøgst er at leita. (oc nv lata) allir menn ser soma i norðrhalfu heins. Megv þer þat lita er fylgt hafit Olafi. hvernig hann hefir nv við yðr sciliz. er erot allir travstlavsir fyrir Knvti konungi oc hans mavnnom. enn er herioþvt land hans it fyrra svmar oc drapvt vini hans. þa er þetta með þavccom at taca. er konungr byþr sina vinattv. oc vgeri hitt macligra. at þv bæþir eþa byþir se til. Enn er hann hafþi locit sinni røþv. þa svarar Biorn oc segir sva. Ec vil nv sitia vm kyrt heima at bvi minv oc þiona ekci hqþingivm. Sendimaðr svarar. Slic cro konungs menn sem þv ert. kann ec þer þat at segia. at þv att tva costi fyrir hondvm. sa annarr at fara vilagþr af eignom þinvm. sva sem nv ferr Olafr felagsmaðr yþarr. hinn er annarr costr er

¹) r. f. Birian

synligri mun þyckia. at taca við vinattv Knvz konungs oc Haconar iarl. oc geraz þeirra maðr oc selia til þess trv þina¹. En tac her mala þinn. steypþi fram enscv silfri or miclom sioð. Biorn var maðr fegiarn. oc var harn hvgsycr mioe oc þagnafi er hann sa silfrit. hvþi þa at fyrir ser. hvat af scyldi taka. þotti mikit at lata eigor sinar. en þotti osyn vpreist Olafs at verþa myndi i Noregi. Enn er sendimaðr fann. at Birni gecz hvgr við feit. þa kastafi hann fram gvllhringvm .ii. digrom. oc melli. Tacþv nv feit Biorn oc sver eipinn. ec heit þer þvi. at litils er þetta se vert hia hinv er þv mvnt þiggia. ef þv sökir heim Knvt konung. En af mikilleic siarins oc heitvm favgrvm oc storvm þa varþ hann svikinn til segirni. toc vp feit oc gecc siþan til handgongv oc e(i)þa til trvnaþar við Knvt konung oc Hacon iarl. Foro þa sendimenni a bravt.

Fra Birni stallara.

182. Biorn stallari spurþi tiþendi þav. er sagt var at Hacon iarl var tyndr. þa sneri scaplyndi hans. iðraþiz hann þess er hann hafþi brvgþit trv sinni við Olaf konung. þottiz hann þa lavss vera þeirra eincamala. er hann hafþi veitt til lyðni við Hacon iarl. þotti Birni geraz noccor vqn til vpreistar of riki Olafs konungs. ef hann kœmi til Noregs. at þa vgeri þar havþingialavst fyrir. Biorn byr ferþ sina scyndiliga oc hafþi noccora menn með ser. For siþan dag oc nott ferþar sinnar. þar a hestvm er sva matti. þar a scipvm er þat bar til. letti eigi ferþ þeirri fyrr en hann com vin vetrinn at iolvvm avstr i Garþariki oc a fynd Olafs konungs. oc varþ konungrinn allfeginn er Biorn hitti hann. Spurþi þa konungr mægra tiþenda norþan ór Noregi. Biorn segir konungi. at iarl var tyndr oc land var þa havþingialavst. þeim tiþendvm vrþv menn segnir. þeir er Olafi konungi havðv fylgt or Noregi oc þar havþv att eigor oc frendr oc vini. oc leco miclir landmvmnir til heimferþar. Mavrg avnnor tiþendi sagþi Biorn konungi or Noregi. þav er honom var forvitni at vita. þa spurþi konungr eptir vinvvm sinvm. hvernog þeir helldi trvnaþi við hann. Biorn segir at þat var allmisiafnt. Siþan stoð Biorn vp oc fell til fota konungi oc toc vm fot honom oc melli. Allt a gvðs valldi oo ypro konungr. ec hefi tecit se af Knvz mavnnom oc svarit þeim trvnaþareipa. en nv vil ec þer fylgia oc eigi við þic sciliaz. meþan vit lifvm baþir. Konungr svarar. Statt vp sciott Biorn. sattr scalltu vera við mic. böttv þetta við gvð. vita ma ec þat. at fair mvnv nv vera i Noregi þeir er einorð

¹) r. f. sina

sinni halldi nv víþ mic. er slicir bregþaz sem þv ert. er þat oc satt. at menn sitia þar i miclo vannqveþi. er ec em fiarri. en sitia fyrir vfríþi fiandmanna minna. Biorn segir konungi fra því. hverir mest hvundvz fyrir at reisa fiandscap vp moti konungi oc hans mavnnom. nefndi hann til þess sono Erlings a Japri oc aþra frændr þeirra. Einar þambascelfi. Kalf Arna son. þori hvnd. Harec or þiottv.

Fra Olafi konungi.

183. Siþan er Olaf konungr var cominn i Garþariki. hafþi hann storar ahyggior. oc hvgsaþi hvert rað hann scylldi vp taca. Jarizleifr konungr oc Jngigerþr drottning bvþv Olafi konungi at dveliaz með ser oc taca vp riki þat er heitir Vvlgaria. oc er þat einn lvtr af Garþariki oc var þar folc¹ mart heiþit i því landi. Olaf konungr hvgsaþi fyrir ser vm þetta boð. Enn (er) hann bar þat fyrir mennu sina. þa lavttv allir at staðfestaz þar oc eggioþv konung at raþa norþr til Noregs til rikis sins. Konungr hafþi þat enn i raþagiorð sinni. at leggja niðr konungs tign oc fara vt i heim til Jorsala eþa i aþra helga staþi oc ganga vndir regvlv. þat talþiz lengstvm i hvgin. at hvgsa ef nockor favng myndi til verþa. at hann neþi riki sinv i Noregi. Enn er hann hafþi þar a hvgin. þa minntiz hann þess. at ena fyrstv tiv vetr konungdoms hans voro honom allir lvtir hagfelldir oc farselligir. en siþan voro honom avll rað sin þvngroþ oc torsott. en gagnstaðligar allar hamingioravnirnar. Nv ifaþi hann vm fyr þa sqc. hvart þat myndi vera vitrlit rað at treysta sva mioc hamingiona. at fara með litinn styrc i hendr fiandmavnnom sinom. er allr lanzmvgr hafþi til slegiz at veita Olafi konungi motstavþv. Slicar ahyggior bar hann optliga oc scavt til gvðs sino mali. oc bað hann lata þat vp coma. er hann segi at bazt gegndi. Valcaþi hann þat i hvgnvm oc vissi eigi hvat hann scylldi vp taca. því at honom syndiz mein avþsyn a því sem hann talþi þa fyrir sér.

Fra draumi Olafs konungs.

184. þat var a einni nott. at Olaf konungr la i reccio sinni oc vacþi lengi vm nottina. oc hvþi at raþagiorþvm sinom oc hafði storar ahyggior i scapi sino. En er hvgrinn mæddiz mioc. þa seig a hann svesn oc þo sva lavss. at hann þottiz vaka oc sia avll tiþendi i hvsino. Hann sa mann standa fyrir ræckionni mikinn oc vegligan oc hafþi cleþnað dyrligan. bavð konungi þat hellzt i hvg. at þar mvndi vera cominn Olaf Tryggva son. Sa maðr mælti til hans. Ertv mioc hvgsiycr vm

¹) r. f. folo

raþaellan þina. hvert þv scalþ rað vp taka. þat þycki mer vndarlict. er þv velkir þat fyrir þer. sva þat. ef þv ęllaz þat fyrir at leggja niðr konungs tign. þa er gvð hefir gefit þer. slict it sama sv ęllan. at vera her oc þiggja riki af vtlendvm konungom oc þer vkvnnom. Far þv helldr aptr til rikis þins. er þv hefir at erfþvm tecit oc rapit lengi fyrir með þeim styrk er gvð gaf þer. oc lat eigi vndirmenn þina hreþa þic. þat er konungs frami at sigraz a vvinvm sinvm. en vegligr davþi at falla i orrosto með lipi sino. Eþa ifar þv naccvat vm þat. at þv hafir rett at męla i yþarri deilv. Eigi scaltv þat gera at dylia sialfan þic sannynða. Fyr þvi mattv diarfliga sękia til lanzins. at gvð mvn bera þer vitni at þat er þin eiga. Enn er konungr vacnaþi. þa þottiz hann sia svip mannzins er bravt gecc. En þapan ifra herði hann hvginnc oc einstrein(g)þi þa ęllan fyrir ser. at fara aptr til Noregs. sva sem hann hafþi aðr verit fvsastr til. oc hann fann at allir hans menn villdv hellzt vera lata. Talþi hann þat þa i hvginnc. at landit myndi vera avðsott. er havþingialavst var. sva sem þa hafþi hann spurt. ellaþi hann þat ef hann qvęmi sialfr til. at margir myndu þa enn honom liðsinna. Enn er konungr birti þa rapagiorð fyr mavnnom sinom. þa toco þvi allir þaksumliga.

Fra lecnungv Olafs konungs.

185. Sva¹ er sagt. at sa atbvrðr varþ i Garþariki. þa er Olafur konungr var þar. at son einnar gavfvgrar eckio fecc qvercasvll. oc sotti sva mioc. at sveinninn matti avngvm mat bergia. oc þotti hann þa banvenn. Moþir sveinsins gecc til drottningar Ingigerþar. þvi at hon var kvnconona hennar. oc syndi henni sveininn. Drottning segir. at hon kvnni þar avngar lecnungar til leggja. Gacþv segir hon til Olafs konungs. hann er her lecnir beztr. oc bið hann fara hondom vm mein sveinsins. oc ber til orð min. ef hann vill eigi elligar. Hon gerþi sva sem drottning męlti. Enn er hon fann konung. þa sagþi hon honom. at son hennar var banvęnn af qvercasvll. oc bað hann fara havndvm vm svllinn. Konungr segir henne. at hann var engi lecnir. bað hana þangat fara sem lecnar voro. Hon segir at drotning hafði henni þangat visat. oc hon bað mic sin orð til bera. at þer legþit lecnung til sem er kvnnvt. oc hon sagþi mer. at þv vęrir beztr lecnir her i staðnvm. þa toc konungr til oc for hondvm vm qvercr sveininvm oc þvclapv svllinvm mioc lengi. til þess er sveinninn hrørþi mvnninn. þa toc konungr bravð oc bravt oc lagþi i cross i losa ser. siþan

¹) r. f. Fva

lagði hann þat i mvnn sveininom. Eunn hann svalg niðr. oc þapan af toc verc allan or qvercvnm. var hann a sam dagvm alheill. Mofir hans varþ fegin mioc oc aprir frendr oc evnmenn sveinsins. Var þa fyrst a þannig virt sem Olafr konungr hefpi sva miclar læcnishendr. sem nielt er of þa menn er mioc er sv iþrott lavgd. at þeir hafu hendr godar. En siþan er iartegnagiorð hans varþ alcvnuig. þa var þat tekit fyrir sanna iartegn af morgvm.

Fra því er Olafr konungr brendi spano.

186. Sa atvvrþr varþ a einom svnnvdegi. at Olafr konungr sat oc hafpi sva fasta ahyggio. at hann gæpi eigi stvnnndanna. Hann hafpi i hendi knif oc hellt a tannara. oc renndi þar af spano noccora. Scvtilsveinn stoð fyrir honom oc hellt borðkeri. hann sa hvat konungr gordi. oc scilþi þat. at hann sialfr hvgþi at avþro. Hann mælti. Manadagr er a morgin drottinn. Konungr leit til hans. er hann heyrði þetta. oc com þa i hvg hvat hann hafði gert. Siþan bað konungr fa ser kertislios. hann sopaði spanvnm qlvum i hqnd ser. þeim er hann hafði telgt. þa bra hann þar i logino oc let brenna spanona i lofa ser. oc malti þapan af marca. at hann myndi fast hallda lavg oc boðorð oc vilia eigi yfir ganga þat er hann vissi rettaz.

Fra Olafi konungi.

187. Siþan er Olafr konungr hafpi raðit fyrir ser. at hann villdi snvaz til heimserþar. þa bar hann þat vp fyrir Jarizleif konung oc Jngigerþi drotningv. þav lattv hann þeirrar serþar. savgþv þat. at hann scyldi hafa i þeirra riki þat velldi er honom þotti ser sœmilict. en baþv hann eigi fara a valld slandmanna sinna með sva litinn liðs-cost sem hann hafði þar. þa sagþi Olafr þeim dravma sina. oc þat með. at hann qvaz hyggia at þat vœri gvðs forsia. En er þav svndv. at konungr hafpi raðit fyrir ser at fara apr til Noregs. þa bioþa þav honom allan þaun fararbeina er hann villdi af þeim þiggia. Konungr þaccar þeim fogrom orþvm sinn godvilia. segir at hann vill fvsliga þiggia af þeim þat er hann þarf til serþar sinnar.

Austanferð Olafs konungs.

188. Þegar a bac iolvum hellt Olafr konungr a bvnapi. Hann hafði ner .cc. sinna manna. fecc Jarizleifr konungr avlloim þeim eyki. oc þar reiða með sva sem þurpti. Enn er konungr var bvinn. þa for hann. leiddi Jarizleifr konungr hann oc Jngigerþr drottning vegsamliga af hendi. Enn Magvns son sinn let hann þar eptir með konungi. þa

for Olafur konungur avstan fyrst at frerom allt til hafsins. enn er varaþi oc isa leysti. þa bioggu þeir scip sin. Enn er þeir voro. hvnir oc com byrr. þa sigla þeir. oc greiddiz ferþ sv vel. Com Olafur konungur scipvm við Golland. spvri þar tipendi bæði af Svía velldi. oc af Danmorcu oc allt or Noregi. Var þa spurt til sanz. at Hacon iarl var tyndr en land i Noregi havþingialavst. þotti konungi oc hans mavnnom þa vent vm sina ferþ. sigldv þaþan þa er byr gaf oc helldv til Svíþioþar. Lagþi konungur liþi sinv inn i Luginn oc hellt vp i land til Aross. giorþi siþan menn a svnd Svía konungs Avnvndar oc lagþi stefnv við hann. Avnvndr konungur varþ vel við orðsending mags sins oc for til svndar við Olaf konung. sva sem hann hafði orþ til sent. Com þa oc til Olafs konungs Azriþr drottning með þa menn er henni havþv fylgt. Var þar sagnarþarfvndr með avllvm þeim. sagnar Svía konungur vel Olafi konungi magi sinvm. er þeir hittvz.

Fra lendum monnom.

189. Nv scal segia hvat þeir havðvz at i Noregi vm þessar hriþir. Þorir hvndr hafði finnferð haft þessa tva vetr. oc hafði hann verit hvarntveggia vetr lengi a sialli oc fengit of siar. Hann atti margsconar cavp við Finna. Hann let þar gera ser .xii. hreinbialfa með sva mikilli siolkyni. at ekci vapn festi a. oc siðr myclv en a hringabrynio. En it siþara var bio þorir langscip er hann atti. oc scipaþi hvskavrlom sinvm. Hann stefndi saman bvqndvm oc crasþi leiþangrs allt vm ena nørztv þingha. dro þar saman mikit siolmenni. for norþan vm varit með liþi þvi. Harecr or þiottv hafþi oc liþsamnað oc fece mikit lið. Vrvv til þeirrar farar miclo fleiri virþingamenn. þo at þessir se agetastir. Lysto þeir yfir þvi. at liþsamnaþr sa scylldi fara moti Olafi konungi oc veria honom land. ef hann qvemi avstan.

Fra Einari.

190. Einarr þanbarscelfir hafþi forrað mest allt vm þrandheim. siþan er frafall Haconar iarls spvriþiz. þotti honom þeir Einariþi feþgar vera bazt comnir til þeirra eigna oc lavsaiar er iarl hafði att. Minutiz Einarr þa heita þeirra oc vinmela. er Kuvtr konungur hafði veitt honom at scilnaði. Let þa Einarr bva scip gott er hann atti. gecc þar a sialfr með mikit forvneyti. Enn er hann var bvinn. þa hellt hann scipi þvi svðr með landi oc siþan vestr vm haf. oc letti eigi fyrr ferþinni en hann com til Englanz. for þa þegar a svnd Kuvz konungs. Fagnaði konungur honom vel. Siþan bar Einarr vp eyrendi sin fyr konung. segir sva. at hann var þa cominn at vitia heita þeirra. er konungur

hafði melt. at Einarr scylldi bera tignarnafn yfir Noregi. er Haconar iarl's var eigi við costr. Knvtr konungr svarar. at þat mal vissi allt annan veg við. hefi ec nu segir hann. sent menn oc iartegnir minar til Danmarcar til Sveins sonar mins. oc þat með. at ec hefi gefit honom rici i Noregi. En ec vil hallda við þie vinattv. scaltv hafa þvilicar nafnbotr af mer sem þv hefir bvrþi til. oc vera lendr maðr. en haf(a) veizlor miclar oc vera þvi framar en aprir lendir menn. sem þv ert meiri framqvemþarmaþr en aprir lendir menn. Sa Einarr þa vm lvt sinn. hvert hans eyrendi mvndi verþa. byz hann þa til heimferþar. Enn er hann vissi fyriretlan konungs. oc sva þat at mikil van var. ef Olafr kómi avstan. at ekci vgrí friþsamlicet i landi. com Einari þat i hv. at ekci myndi vndir at hrapa serþinni meirr en sva sem höfligast vgrí. ef þeir scylldi beriaz við Olaf konung. en hafa ecki til framflvtningar rikis sins þa helldr en apr. Sigldi Einarr þa i haf. er hann var at þvi bvinn. oc com sva til Noregs. er apr voro fram comin þav tíþendi er þar giorþvz mest a þvi svnrí.

Fra hofðingiom i Noregi.

191. Hqþingiar i Noregi helldv niosvm avstr til Svíþioþar oc svðr til Danmarcar. ef Olafr konungr qvemi avstan or Garþariki. fengv þeir þegar spurt. sva sem menn fengv sciolazt farit. er Olafr konungr var cominn til Svíþioþar. En þegar er þat var saunspvrt. þa for herboð vm land allt. var stefnt vt almenning at liþi. com þa herr saman. En þeir lendir menn er voro af Avgþvm oc Rogalandi oc Hqrþalandi. þa sciptvz þeir við. snerv svmir norþr eþa avstr. oc þotti hvartveggia lið fyrir þvrfa. Snerv avstr synir Erlings af Japri með allt lið þat er avstr var fra þeim. oc voro þeir hqþingiar fyrir þvi liði. En norðr snervz Aslacr af Finneyiv oc Erlendr or Gerþi oc aprir lendir menn. þeir er norðr voro þapan. þessir er nv ero nefndir voro allir eip-svarar Knvz. til þess at taca Olaf konung af lifi ef þeim gæfi færi a þvi.

Fra Haralldi Sigurðar syni.

192. Enn er þat spurþiz i Noreg. at Olafr konungr var avstan cominn til Svíþioþar. þa savmnyþvz saman vinir hans. þeir er honom villdv lið veita. Var i þeim flocci tignastr maðr Haralldr Sigvrþar son broþir Olafs konungs. hann var þa .xv. vetra gamall. mikill maðr vexti oc roscinmannligr. Mart var þar annarra gqfvgra manna. þeir fengv allz .vi. hvndrvð manna þa er þeir foro af Vplavndvm. oc stefndi Haralldr¹⁾ með lið þat avstr vm Eiaascog til Vermalanz. Siþan stetndv

¹⁾ r. f. Haraddr

þeir avstr vm markir a leið til Sviþiöþar. spvrþvz þa fyrir vm ferþir Olafs konungs.

193. Olafur konungur var i Sviþiöþ vm varit oc hafþi þaþan niosnir norðr i Noreg. oc fecc þaþan þa eina spurn. at ofriþsamliet myndi þangat at fara. oc þeir menn er norþan comv. lavttv hann mioc at fara i land. Hann hafþi þa einraþit. fyrir ser at fara slic(t) sem aþr. Olafur konungur spurþi. mals Avnvnd konung. hvern styrc hann myndi veita honom at sækia land sitt. Avnvndr konungur svaraði. sagþi at Svivm var litit vm at fara i Noreg herfor. Vitv ver sagþi hann. at Nordmenn erv harþir oc orrostomenn miklir oc illir heim at sœcia með vfrþi. Scal þat cigi seint at segia þer hvat ec vil til leggja. ec mvn fa þer .cccc. manna. oc velit af hirþsveitvm minvm goþa hermenn oc vel bvna til bardaga. Siþan vil ec gefa lof til. at þv farir yfir land mitt oc fair þer lið þat allt. er þv matt oc þer vill fylgia. Olafur konungur toc þenna cost. bioz siþan ferþar sinnar. Aztrið drottning var eptir i Sviþiöð oc Vlfhilldr konungs dottir.

Fra Olafi konungi.

194. Enn er Olafur konungur hof ferþ sina. þa com til hans lið þat er Svia konungur fecc honom. voro þat. .cccc. manna. Ferr hann þer leiþir er Sviar kvnnv fyrir. Stefndv þeir vp a land til marca. oc comv þar fram er callað er Jarneraland. Com þar moti konungi lið þat. er farit haði af Noregi til motz viþ hann. sem her var fyrr fra sagt. Hitti hann þar Haralld broþvr sinn oc marga aþra frendr sina oc vini. varþ þar enn mesti fagnaþarfvrndr. Havþv þeir þa allir saman .xii. hvndroþ manna.

Fra Dag.

195. Dagr er maðr nefndr. er sva sagt at hann vëri son Hrings konungs. þess er land hafþi flyit fyr Olafi konungi. Enn menn segia. at Hringr var son Dags Hrings sonar Harallz sonar ens harfagra. Dagr var frendi Olafs konungs. þeir teþgar Hringr oc Dagr hofþv staðfestze i Svia velldi oc havþöþ þar fengit riki til forraþs. Vm varit er Olafur konungur var cominn avstan til Sviþiöþar. sendi (hann) orð Dag frënda sinom þav. at Dagr scylldi raðaz til ferþar með honom með þann styrc allan sem hann hefir til. enn ef þeir fa land eignaz i Noregi. þa scylldi Dagr hafa þar riki eigi minna en forell(r)ar hans havþv¹ fyrr haft. Enn er þessi orðsending com til Dags. þa fell honom þat vel i scap. lec landmvr mikill a at fara i Noreg oc taca þar við riki

¹) r. f. hafþi

sem frendr hans hafþv haft fyrr. Svarar hann sciott þessv mali oc het ferþ sinni. Dagr var maðr scioterðr oc sciotraðr. akafamaðr mikill oc hreystimaðr en engi spekingr at viti. Síþan samnaði Dagr ser liði oc fecc hann ner .xii. hvndroð manna. for hann með þat lið til svndar við Olaf konung.

Fra Olafi konungi.

196. Olafr konungr giorþi orð fra ser i bygþir. oc sendi orð þeim mavnnom er þat villdi hafa til fefangs ser. at afla lvtsciptiz oc hafa vptechþir þer er ovinir konungs sgeti ifir. þa scylldv þeir til hans coma oc honom fylgia. Olafr konungr flvtti þa her sinn oc for vm marchbygþir. en svmt vm eyþimercr oc optliga yfir vavtn stor. þeir drogo eþa baro scip eptir ser milli vatnanna. Fiolþi dreif liðs til konungs marcamanna oc svmt stigamenn. Er þar víþa síþan callat Olafsvðir sem hann hafði nattstaði. Hann letti eigi ferþinni fyrr en hann com til Jamtalan. for þa síþan til Kialar norðr. Sciptiz lið hans i bygþirnar oc for mioc svndrlavst. meþan þeir vissv ecki vfríþar vqn. En iafnan er þeir sciptv liþi sinv. þa fylgþi konungi Norþmanna lið. en Dagr for þa i annan stað með sitt lið. en Svjar i þriðia stað með sinv liði.

Fra Gavcaþori.

197. Menn þeir ero nefndir. er annarr het Gavcaþorir en annarr Afrafasti. þeir voro stigamenn oc enir mestv ransmenn. hafðv með ser .xxx. manna sinna maca. þeir brøþr voro meiri oc stercri en aþrir menn. eigi scorti þa hvg oc arþþi. þeir spurþv til hers þess. er þar for yfir land. oc mglto sin i milli. at þat myndi vera sniallreði at fara til konungs oc fylgia honom til lanzins. oc ganga þar i folcorrosto¹ með honom oc reyna sic sva. þvi at þeir hafðv ekci fyrr i bardavgvm verit. þeim er liði vþri fylgt til. var þeim þat forvitni mikil at sia konungs fylking. þetta rað licaði vel foronavtom þeirra. giora þa ferþ sina til svndar við konung. Enn er þeir coma þar. þa ganga þeir með sveit sina fyrir konung. oc hafþv þeir forvnavtar alvþpni sin. þeir qvavddv konung. Hann spyrr hvat monnvmm þeir se. þeir nefndv sic oc savgþv at þeir voro þar lanz menn. þa bera þeir vp eyrendi oc hvðv konungi at fara með honom. Konungr segir. at honom leiz sva sem i slicom mavnnom myndi vera goð fylgd. Ec em fvss segir hann. við slicom mavnnom at taca. eþa hvart erod ér criztnir menn. Gavcaþorir svarar. sagþi at hann var hvarki cristinn ne heipinn. havfvmm ver felagar avngan atrvnaþ annan en trvmm orko oc asli oc

¹) r. f. floccorrosto

sigrsæli. oc vinnz oss þat at gnogo. Konungr svarar. Scaþi mikill er menn sva liþmannligir scolo eigi a Crist trva scapara sinn. Þorir svarar. Er noccor sa i þino foroneyti konungr cristmaþrinn. er meira haði a degi vaxit en vit brøðr. Konungr bað þa sciraz lata oc laca trv retta þar með. Oc fylgit mer segir hann. scal ec þa giora ycr virþingamenn micla. Enn ef it vilið þat eigi. þa farit aprt til iþnar yckarrar. Afrafasti svarar. segir at hann vill ekci við cristni laca. Snva þeir siþan a bravt. þa mælti Gavcaþorir. þetta er scavm mikil. er konungr þessi giorir oss liðrækia. þar com ec alldregi fyrr. er ec vëra eigi lvtgengr við aþra menn. scal ec alldregi aprt hverfa at sogvrv. Siþan slogvz þeir i sveit með marcamavnnom oþrvm oc fylgþv flokcinom. Sökir þa Olafr konungr vestr til Kialar.

Fra þvi er Olafi konungi gafz syn.

198. Enn er Olafr konungr for avstan vm Kiol oc sotti þa vestr af siallino. sva at land leggþi þapan vestr at sia. oc sa þa þannig landit. Mart lið for fyrr en konungr oc mart siþar. Reiþ hann þa þar er rvmt var vm hann. Var hann hliðr. mælti ekci við hann. Reið hann sva langa hrið dags. at hann saz litt vm. þa reið byscop at honom oc mælti. spvrþi hvat hann hvgsaþi. er hann var sva liðr. þvi at konungr var iafnan glaðr oc margmalvgr við menn sina i ferþinni. oc gladdi sva alla þa er ner honom voro. þa svarar konungr með ahyggio mikilli. Undarlíga lvti hefir borit fyrir mic vm hriþ. Ec sa nv ifir Noreg. er ec leit vestr af siallino. com mer þa i lvg. at ec hafþa margan dag verit glaðr i þvi landi. Mer gaf þa syn. at ec sa vm allan þrandheim oc þvi næst vm allan Noreg. oc sva lengi sem sv syn hafþi verit fyrir avgvm mer. þa sa ec e þvi viðara. allt þar til er ec sa vm alla verqld þęþi lond oc sę. ec kenda giorla þa staþi er ec hafþa fyrr comit oc sét. iafngreiniliga sa ec þa staði er ec hefi eigi fyrr set. svma þa er ec hefi haft spurn af. en iafnvel hina er ec hevi eigi fyrr heyrte getit þęþi bygþa oc obyþa. sva vilt sem verqld er. Byscop segir at sv syn var heilaglig oc storom merkilig.

Fra þvi (er) Olafr konungr reisti acrinn a Sulv.

199. Siþan er konungr sotti ofan af siallinv. þa var bær sa fyrir þeim er a Sulv heitir i ofanverþri bygþ i Verdølafylki. Enn er þeir sottv ofan at bönvm. þa lagv acrar við veginn. Konungr bað menn fara spacliga oc spilla eigi eign fyr bvanda. Giorþv menn þat vel. meðan konungr var við. en þęr sveitir er siþar foro. þa gafv þeir

ekci þessv gavn. oc liopv menn sva vm acrinn. at hann var allr lagðr at iorþv. Sa bhandi er þar bio er nefndr þorgeirr fleckr. hann atti .ii. sono vel frvmvaxta. þorgeirr sagnaði vel konungi oc hans mavnnom. oc bavð honom allan þann forbeina. er hann hafði favng á. Konungr toc því vel. oc spvrþi þa þorgeir at tiþendvm. hvat titt veri þar i landi. eþa hvart samnaðr nocorr myndi þar vera gorr i moti honom. þorgeirr segir. at lið mikit var saman dregit þar i þrandheimi. oc þar voro connir lendir menn beði svnnan or landi oc norþan af Halogalandi. En eigi veit (ec) segir hann. hvart þeir gta því liði at stefna yþr i mot eþa i annan stat. Siþan kærþi þorgeirr fyrir konungi scaða sinn oc vspedð konungs manna. er þeir havðv niðr brotit oc troþit acra hans alla. Konungr segir. at þat var illa orþit. er honom var mein gert. Siþan reið konungr til. þar er acrinn hafði staðit. oc sa at hann var allr at iorþv lagðr. Hann reið vmhverfis oc mælti siþan. þess vntli ec bhandi. at gvð mvn leiðretta scaþa þinn. oc mvn acr sia betri a vicv fresti. Oc varþ þat enn bezti acr. sem konungr sagþi. Konungr dvalðiz þar vm nott. En at morni bio hann ferþ sina. Hann segir at þorgeirr bhandi scylldi fara með honom. en hann bavð til ferþar sono sina. Konungr segir. at hann scylldi fara með honom. en sveinar villdv þo fara. Konungr bað þa eptir vera. enn þeir leto ekci letiaz. þa villdv hirðmenn binnda þa. Konungr mælti er hann sa þat. Fari þeir. aprt mvno þeir coma. Sva for sem konungr sagþi vm sveinana.

Fra Olafi konungi.

200. þa flytia þeir her sinn vt til Stafs. Enn er konungr com a Stafa myrar. þa atti hann dvavl. þa spvrþi hann til sannz. at bvendr foro með her moti honom. oc þat at hann myndi þa orrosto eiga bratt. þa kannaði konungr lið sitt. oc var scorat manntal. þa svndvz i hernvm .ix. hvndroð heiðinna manna. Enn er konungr vissi þat. þa bað hann þa sciraz lata. sagþi sva. at hann vill eigi heiðna menn hafa i orrosto með ser. Mvuv ver segir hann. ekci mega treystaz liðs siolþa. gvði scolo ver treystaz. því at með crapti oc miscvnn mvuv ver sigr fa. en eigi vil ec blanda heiðnv folki við menn mina. Enn er þetta spurþv heiþingiar. þa barv þeir saman sin rað. oc at lycþvm leto sciraz .ccccc. manna. en .v. hvndrvð neittv cristni. oc sneri þat lið aprt til sins landz. þa ganga þar fram þeir brøþr með sitt lið Gavcaþorir oc Afrafasti. oc bioða konungi enn gengi sitt. Hann spvrþi. ef þeir hefþi þa scirn tekil. Gavcaþorir segir. at þat var eigi. Kon-

ungr bað þa taca scirn oc trv retta. en fara a bravt at avþrvm costi. þeir snerv þa fra a bravt. oc loco tal sin i milli oc reðv vm hvert rað vp scylldi taca. þa mælti Afrafasti. Sva (er) at segia fra minv scapi. at ec vil eigi apr hverfa. mvn ec fara til orrosto oc veita lið qþrvm hvarom. en eigi þycci mer scipta i hvarvm flocki ec em. þa svarar Gavcaþorir. Ef ec scal til orrosto fara. þa vil ec konungi lið veita. þvi at honom er liðs þavrf meiri. enn ef ec scal a gvð nacqvot trva. hvat er mer þa verra at ec trva a hvit(a) Crist enn a annat gvþ. Nv er þat mitt rað. at ver latim þa sciraz. ef konungi þikcir þat miclo mali scipta. forvm þa siþan til orrosto með honom. þessv lata þeir allir. ganga siþan til konungs oc segia. at þeir vilia þa scirn taca. Voro þeir þa scirþir af kennimavnnom oc byscopaþir. Konungr toc þa i hir(þ)lqg með ser. oc sagþi at þeir scylldv vera vndir merki i orrosto.

Fra Olafi konungi.

201. Olafur konungr hafþi þa til sannz spvrt. at scam(t) var til þess er hann mvndi orrosto eiga við bvendr. En siþan er hann hafþi kannat lið sitt oc scorat var manntal. oc hafþi hann þa meirr en .xxx. hvndrvð manna. oc þotti þat þa vera mikill herr at sia a einvm velli. Siþan talaði konungr fyrir liþino oc mælti sva¹. Ver hqfvm mikinn her oc fritt lið. Nv vil ec segia mavnnom. hveria scipan ec vil hafa a liði varv. Ec mvn lata fara merki mitt fram i miðio liði. oc scal þar fylgia hirþ min oc gestir. oc þar með þat lið er til var com a Vplondvm. oc sva þat lið er her kómr til var i þrandheimi. Enn til høgri handar fra minv merki scal vera Dagr Hrings son. oc með honom þat lið allt er hann hafði til forvneytis við oss. scal hann hafa annat merki. Enn til vinstri handar fra minni fylking scal vera þat lið er Svía konungr fecc oss. oc allt þat lið er til var com i Svía velldi. scolo þeir hafa it þriþia merki. Vil ec at menn scipiz i sveitir oc heimtiz saman frendr oc cvnmenn. þvi at þa nvn hverr annars bezt gęta oc hverr annan kenna. Ver scolom merkia lið vart allt. hera hercv(m)l a hialmvm varom oc sciolldvm. draga þar með bleikio. Enn er ver comvm i orrosto. þa scolo ver hafa allir eitt orðtac. fram fram Cristmenn crossmenn konungsinnenn. Ver mvnvm liota þvnnar fylkingar. ef ver havfvm lið sęra. þvi at ec vil. at þeir kringi eigi vm oss sinv liði. Scipiz menn nv i sveitir. en siþan scal sveitvm scipa i fylking. oc viti þa hverr sina stavþv oc gefi gavm at. hvert hann er fra merki

¹) Codex har her nyt Cap. med Overskrift: tala Olafs konungs.

þvi er hann scal fylgia. Ver mvinom nu hallda fylkingvm. oc scolo menn hafa alvepni dag oc nott. þar til er ver vitom. hvar svindr varr mvin verþa oc bvanda. Siþan er konungr hafþi talat. þa fylkþv þeir liði sinv. oc scipvþv eptir þvi sem konungr hafþi fyr meht. Eptir þat atti konungr stefno við sveitarhöfþingia. voro þa comnir þeir menn. er konungr hafþi sent i heraðit at creftia bvendr liðs. þeir kvnno þav tíþendi or bygþinni at segia. þar sem þeir havðv farit. at víþa var aleyþa at vigiom mavnnom. oc var þat folc farit i bvanda samnat. En þar sem þeir hittv menn. þa villdv fair þeim fylgia. en flestir svoroþo þvi. at fyr þa soç sato heima. at þeir villdo hvarigvm fylgia. villdv eigi beriaz moti konungi oc eigi moti frendvm sinom. Havðv þeir fatt liþ fengit. þa spurþi konungr menn raðs. hvat syndiz tiltökiligast. Finnir svarar mali konungs. Segia mvin ec. hvernig gert mvndi. ef ec scyllda raða. þa mivndv ver herscilldi fara vm allar bygþir. reña fe qliv. en brenna sva vendiliga bygð alla. at alldregi støði cot eptir. giallda sva bvqndvm drottins svikin. Hygg ec at margr myni þa lavss við flokcinn. ef hann ser heim reyc eþa loga til hvsa sinna. en veit ogerla. hvat litt er vm konor eþa bavrn eþa gamalmenni ðeðr þeirra eþa moðr eþa annat frendlið. Venti ec segir hann. ef noccorir raða til at ryfa samnaþinn. at þa myni bratt þynnaz fylking þeirra. þvi at sva er bvqndom gefit. at þat rað er þa er nyiast. þat er þa avllvm kerst. Enn er Finnir lavc mali sino. þa giorþv menn þar at goþan rom. licapþi mörqvm vel at raþa til sefanga. en avllvm þottv bvendr makligir til scaþa. en liclict þat er Finnir sagþi. at bvendr mvndv margir lavsir við samnaþinn. Þormoðr Kolbrvnnar scalld qvað þa visv.

Brennom avll fyr innan
 Jnney þav er ver finnom
 lavnd tegaz herr með hiorfi
 hverbiorg fyrir gram veria.

ys hafi allir (hvsa)
 Jnuþrændi col sinna
 angr scal kveyct i elvngri
 kavild ef ec ma vallda.

Fra Olafi konungi.

202. Enn er Olafur konungr heyrþi acasa lýpsins. þa craþþi hann ser hlioðs oc mehti siþan. Hafa bvendr verþleic til þess. at sva vgeri gert sem ier vilit. þat vita þeir oc. at ec hef(i) gert þat at brenna fyrir þeim. oc veitt þeim aþrar storar refsingar. Gerþa ec þa þat at brenna fyrir þeim. er þeir havðv aðr gengit af trv sinni oc tekit vp blot. en villdv ekci lata at orðvm minvm. attv ver þa gvðs rettar at reka. Nu ero þessi drottins svic miclo minna verþ. þott þeir halldi eigi trv sina við mic. oc mvno þo þessi þykcia eigi vel sama þeim. er manndomsmenn vilia vera. Nu a ec her noccoro heimilla at veita

noccora frion. er þeir misgera við mic. en þa er þeir havtþvz við gvð. Nv vil ec. at menn fari spacliga oc geri eigi hervirki. Vil ec fara fyrst til fvndar við bvendr. Nv seltvmz ec við þa. þa er þat vel. en ef þeir hallda bardaga moti oss. þa ero þar .ii. costir fyr havndvm¹. oc ef ver savllvm i orrosto. þa er því vel raþit at fara eigi þangat með ransfe. enn ef ver sigromc. þa scolo þer vera arstlavcvmenn þeirra. er nv beriaz moti yþr. því at þeir mvno þar svmir falla en svmir flyia. oc hafa hvarirtveggio fyrirgort allri eigo sinni. er þa gott at ganga til bva storra en bœir vegligir. en þess nytr eingi ef brent er. sva ransfe ferr þat at spiollvm miclo meiri lvti. en þat er nyt verðr af. Scolo ver nv fara dreift vt eptir bygþinni. oc hafa með oss alla vigia menn þa er ver sam. Scolo menn oc havggva bv eþa taca apra vist. sem menn þvrfv til at sœþa sic. enn nienn geri ekci annat spellvirki. Vel þykci mer at ér drepit niosnarmenn bvanda. ef ér tacit þa. Scal Dagr fara oc hans lið it norþra ofan eptir dalnvm. en ec mvn fara vt þioðveginn. oc hittomz at qvelldi. havfvm allir eitt nattbol.

Fra því er Olafr konungr scipaði sciallborg.

203. Sva er sagt at þa er Olafr konungr fylcþi liþi sinv. þa scipaði hann monnvm i sciallborg. er hallda scylldi fyr honom i bardaga. oc valði þar til þa menn er stercastir voro oc snarpastir. þa kallaði hann til sin scalld sin oc baþ þa ganga i sciallborgina. scolod ér segir hann. her vera oc sia þav liþendi er her geráz. er yþr þa eigi segianz saga til. því at ier scolot fra segia oc yrkia vm sipan. þar var þa þormoðr Kolbrvnr scalld oc Gitzvrr gvllbra fostri (H)osgarþarefs. oc enn þriþi þorfinnr mvnnr. þa melli þormoðr til Gizvrrar. Stavndvm ei(gi) sva þravngt lagsmaðr. at eigi nai Sighvatr scalld rvmi sinv. þa er hann kœmr. hann mvn vera vilia fyrir konungi. oc ek(c)i mvn konungi annat lica. Konungr heyrði þetta oc svaraði. Ekci þarf Sighvat at sneiða. þott hann se eigi her. opt hefir hann mer vel fylct. hann mvn nv bidia fyr oss. oc mvnv ver þess enn allmioc þvrsa. þormoðr segir. Vera ma þat konungr. at þer se nv bæna mest þavrf. en þvnt myndi vera vm merkistavngina. ef allir hirþmenn þinir vœri nv a Rvmavegi. Var þat oc satt. at ver tavlþvm þa at því. er engi fecc þa rvm fyr Sighvati. þo at mœla villdi við þic. þa mello þeir scalldin sin i milli. savgþv at þat vœri vel fallit at yrkia þa a-minningarvisvr noccorar vm þav liþendi er þa mvndv bratt at havndvm bera. þa qvað Gizvrr.

¹) s. f. hvavndvm

Scala oðlaþan ifa
 orð fregni þat borþa
 byvme við þravng a þingi
 þegns dottir mic fregna.

þott sigrvnnar svinnir
 segi van hefins qvanar
 verom i ala eli
 avstr bragningi at travsti.

þa qvað þorfinnr mvnrr visv aþra.

Ravker at regni mikclo
 randar garþz ens harþa
 vill við visa sniallan
 Verdøla lið beriaz.

veriom allvalld avrfan
 avlvn teitan ma sveita
 fellvm þrøndr i þvndar
 þess eggjomc ver hreggi.

þa qvað þormoðr.

Ala þryngr at eli
 avrsticlandi¹ miclo
 scylldv eigi scelcnir havllda(r)
 scalmavlld vex nu falma.

byvme við soen en sløcni
 seggr scylli orð of forþaz
 er at geirþingi gavngvm
 gynnreifr með Oleifi.

Visvr þessar namv menn þegar.

204. Siþan bio konungr ferþ sina oc sotti vt eptir dalnvm. hann toc ser nattbol. oc com þar þa saman allt lið hans. oc lagv vm nottina vti vndir sciqlldvm sinom. En þegar er lysti. bio konungr herinn. flvtvz þa enn vt eptir dalnvm. er þeir voro at þvi bvnir. þa comv til konungs bvendr mioc margir. oc gengo flestir i lið með honom. oc cvnno allir eitt at segia. at lendir menn drogo saman her vvgian. oc þeir gylvþv bardaga at hallda við konung. þa toc konungr margar merkr silfrs oc fece i hendr einom bvanda. oc melli siþan. Fe þetta scalltv varþveita oc scripta siþan. leggja svmt til kircna. en svmt gefa kenninavnnom. svmt qlmvsvmavnnom. oc gefa fyr lif oc sal þeirra manna er falla i orrosto oc beriaz i moti oss. Bvandi svarar. Scal fe þetta gefa til salvbota yðrvm mavnnom konungr. þa svarar konungr. þetta fe scal gefa fyr sal þeirra manna er með bvavndvm ero i orrosto oc falla fyr vapnom varra manna. en þeir meun er oss fylgia i orrosto oc þar falla. þa mvnv ver biargaz at allir saman.

205. þa nott er Olafr konungr la i samnaþinvn oc aþr er fra sagt. vakþi hann lqngvm. bað til gvðs fyrir ser oc liði sino oc somnaþi litt. rann a hann havfgi i moti deginvn. Enn er hann vacnaþi. þa rann dagr vp. Konungi þotti helldr snemt at vecia herinn. þa spurþi hann hvar þormoðr scalld vgeri. Hann var þar ngr oc svarar. spvrþi hvat konungr villdi honom. Konungr svarar. Tel þv oss qvęþi noccot. þormoðr settiz vp oc qvað hatt mioc. sva at heyrði vm allan herinn. Hann qvað Biarcamal en fornv. þat er þetta er vphaf.

¹) r. f. avrsticlandi

Dagr er vp cominn
 dynia hana snáðrar
 mál er vilmogvm
 at vinna erfði.
 vaki oc q' vaki
 vina havfvð
 allir enir sátv
 Apila of sinnar.

Har enn harðgreipi
 Hro(l)fr sciotandi
 gttvm goðir menn
 þeir er ekci flýia.
 vekca ec yþr at vini
 ne at vifs rrvnm
 helldr vec ec yðr at havrþvm
 hilldar leici.

Þa vaenafi lípit. En er locit var qvęþinv. þa þavkevðv menn honom qvęþit. oc fannz mavnnom inikit vm oc þotti vel til svndit. oc cavllvðv qvęþit hvscarla hvavt. Konungr þakafi honom vel scemtan sina. Siþan toc konungr gvllhring er stoð halfa mqrø oc gaf þormoþi. þormoðr þaccapi konungi gíof sina oc męlti. Goðan eigo ver konungr. en vant er nv at sia. hverso langlifr konungr verþr. Sv er þøn min konungr. attv latir ocr hvarci sciliaz lifs ne davþa. Konungr svarar. Allir mvnv ver saman fara meþan ec ręð fyrir. ef er vilit eigi við mic sciliaz. Þa męlti þormoðr. þess venti ec kónungr. hvart er friþr er betri eþa verri. at ec sia nęr yðr staddr. meþan ec a þess cost. hvat sem ver spyriom til hvar Sighvatr ferr með gvllinhialltann. Siþan qvað þormoðr.

þer mvn ec enn ynnz avþrvn
 allvaldr nait scaldvm
 ner vettir þv þeirra
 þingdiarfr vm kne hvarfa.

bravt comvme ver þott veitim
 vátasn frecvm hrasni
 vize eigi þat vaga
 viggvðr eþa þar liggíom.

206. Olafur konungr flvtti herinn vt eptir dalnm. for þa enn Dagr með sinv líði aþra leiþ. Konungr letti eigi serþinni aðr hann com vt a Sticlarstaði. Þa sa þeir her bvanda. oc for þat líð dreift mioc. oc var sva mikill siolþi. at af hveríom stig dreif líðit. en víða þat er storflokcar foro saman. þeir sa hvar sveit manna for ofan or Veradal. oc havþv þeir a niosn verit oc foro ner þvi sem líð konungs var. oc svndv eigi fyrr en sva scamt (var) a milli þeirra. at menn mattv kennaz. þar var Hrvtr af Viggíø með .xxx. manna. Siþan męlti konungr. at gestir scylldv fara i moti Hrvti oc taca hann af lifi. Voro menn til þess vercs flíotir. Þa męlti konungr til þeirra Jslandínganna. Sva er mer sagt. at þat se síðr a Jslandi. at bvendr se scylld(i)r a havstom at gefa hvscavrlvm sinvm slagasavð. nv vil ec þar gefa yðr rvt til slatrs. þeir enir islenzco voro þess avþeggiaðir oc foro þegar at Hrvti með avðrom mavnnom. Var Hrvtr drepinn oc avll sveit sv er honom fylgði. Konungr nam staðar oc stavþvaði her sinn. er hann com a Sticlarstaði. Bað konungr menn stiga af hestvm

1) r. f. a

oc hvaz þar vm. Menn giorðv sem konungr mætti. Síþan var scotit a fylking oc sett vp merkin. Dagr var þa enn eigi cominn með sitt lið oc misti þess fylkingararmsins. Þa mætti konungr. at þeir Vplendingar scyldv þar vpp ganga oc taca vp merkin. Þykci mer þat rað segir konungr. at Haralldr broþir minn se eigi i bardaga. þvi at hann er barn at alldri. Haralldr svarar. Ec scal vera at visv i orrosto. enn ef ec em sva ostercr. at ec ma eigi valda sverþino. þa kann ec þar rað til. at binda scal hondina við meþalcaflann. Eingi scal vera viliadr betr en ec at vera oþarfr þeim hvondvm. vil ec fylgia sveitngvm minvm. Sva segia menn at Haralldr qvað þa visv þessa.

þora mvn ec þann arm veria
þat er eckio mvnr neccveð
riopvm ver af reiþi
ravnd er ec i hlyt standa.

gengrat grepr enn vngi
gvnblidr þar er slavg riþa
herþa menn at morþi
mot a hgl fyr spiotvm.

Haralldr reð þvi er hann var i orrosto.

207. Þorgisl Halmo son er maðr nefndr. hvandi sa er þa bio a Sticlarstavðvm. hann var faþir Grims goþa. Þorgisl bavð konungi liðsemþ sina oc at vera i bardaga með honom. Konungr bað hann hafa þavcc fyr boþ sitt. Enn ec vil segir konungr. at þv hvandi verir eigi i bardaga. veit oss helldr hitt. at biarg mavnnom vorom eptir bardaga þeim er sarir ero. en veit hinom vmbvnað er falla i orrosto. Sva ef þeir atvvrþir verþa. at ec fell i bardaga þessom. veit þa hvandi þa þionostv liki mino. sem navðsyn berr til. ef þer er eigi þat bannat. Þorgisl het þess(o) konungi sem hann beiddi.

208. Enn er konungr hafði fylgt, liði sino. þa talaði hann fyrir þeim. mætti sva. at menn scyldv herþa hvgi sina. oc ganga diarfliga fram ef orrosta verþr segir hann. Hqfvm ver lið gott oc mikit segir hann. en þott hvendr hafi lið meira nocorv. þa mvn avþna raþa sigri. Er þvi fyrir yþr at lysa. at ec mvn eigi flyia or orrosto þessi. scal ec annat hvart sigraz a hvavndvm eþa falla her elligar. Vil ec þess biþia. at sa lvtir comi vp er gvð ser at mer gegni betr. Scolo ver þvi treystaz. at ver hqfvm rettara at mela en hvendr. oc þvi þar með. at gvð mvni oss frelsa eigvr varar eptir orrosto þessa. en elligar veita oss¹ myclo meiri lavn fyrir þat lat² er ver fam her. en ver kvnniun sialfir at øskia oss. Enn ef ec lyt vm at mela eptir orrosto. þa scal ec goþa yþr hværn eptir sinvm verþleicom. oc þvi hværnig hvær gengr fram i orrosto. mvn þat ef ver hqfvm sigr vera gnotg beþi lavnd oc lavsir avrar at scripta þvi með yðr. er nv fara með adr vvinnir varir. Veitvm sem harðasta atgavngo ena fyrstv. þvi at sciott mvn vm scripta

¹) r. f. oc ²) r. f. lan

ef liðs mvr er mikill. eigv ver sigrs vqn af sci(o)tvm atbrþvm. en hitt mvr oss þvngt falla. ef ver beriomc til mœþi. sva at menn verþi fyrir þvi vvirgir. mvr ver eiga minna deilldarlið en þeir er ymisir ganga fram. en svmir hlifaz oc hvilaz. Enn ef ver giorvm sva harþa hriþina. at þeir snva vndan er fremstir ero. mvr hverr falla yfir annan. oc verþa þeirra vfarar þess at meiri. er þeir ero fleiri saman. Enn er konungr hœtti rœþvnni. þa gorþv menn mikinn rom at mali hans oc eggiaþi¹ hverr annan.

209. Þorþr Fola son bar merki Olafs konungs. Sva segir Sig-hvatr scald i erfdrapv þeirri. er hann orti vm Olaf konung oc stelti eptir vpreistarsogv.

Þorð fra ec þat sinn herþa	stqng bar hátt fyr hringa
þreif(s)c soen með Oleifi	hialldrmoðvm gram broþir
goð foro þar geirvm	fvllt (vann) fagrta gyllta
gavrt vig saman hiorto.	framlvndaðr Avgmvdar.

210. Olafur konungr var sva þvinn. at hann hafði hialm gylltan a havði en hvitan sciold oc lagðr a með gvlli cross enn helgi. i annarri hendi hafði hann kesio. þa er nv stendr i Cristzkirkio við alltara. hann var gyrðr sverþi þvi er Hneitir var callat. it bitrasta sverþ oc gvlli vafðr meðalcafli. hann hafþi hringabrynio. þess getr Sighvatr scald.

Avld vann Olaf felldan	enn þar er avstan nenna
avfsgan sigr enn digri	ox hilldr með gram milldvm
gecc soenþorinn søkia	mart segi ec bert i biarta
sinior fram i brynio.	bloðravst Svjar opv.

211. Enn er Olafur konungr hefir fylgt liði sinv. þa voro þvendr enn hvergi ner comnir. þa mœlti konungr. at lið þat scylldi niðr setiaz oc hvila sic. Seltiz konungr þa sialfr niðr oc allt lið hans oc satv rvmt. hann hallaðiz oc lagþi havfvð i kne Finni Arna syni. þa rann a hann svemn. oc var þat vm rið. þa sa þeir her þvanda. oc sotti þa lipit til motz við þa oc havfvðv vp sett merki sin. oc var þat enn mesti mvgr mannz. þa vacþi Finnr konung. oc sagþi honom at þvendr sotto þa til þeirra. Enn er konungr vacnaþi. mœlti hann. Hvi vacþir þv mic Finnr oc lez mic eigi niota dravms mins. Finnr svaraði. Ecki myndi þic þat dreyma. er eigi myndi scylldra at vaka oc þvaz við hernvm. er at oss ferr. eþa ser þv eigi (h)var nv er cominn þvanda mvgrinn. Konungr svarat. Ecki ero þeir enn sva ner oss. at eigi veri betr at ec hefþa sofit. þa mœlti Finnr. Hvat drey(m)þi þic konungr þess. er þer þvccir sva mikils missa i. ef þv vacnaþir eigi

¹) r. f. ieggiþi

sialfr. Þá segir konungr drævm sinn. at hann þottiz sia stiga havan oc ganga þar eptir i lopt vp sva langt. at hann þottiz sia at himin opnaþi. oc þangat var stigiinn til. Var ec þá segir hann. cominn i et øfsta stig er þv vacþir mic. Finnr svarar. Ekci þycci mer drævmr sia sva goðr sem þer mvn þykcia. glla ec þetta mvnv vera fyrir feigþ þinni. ef þat er. nocot annat en svefnorar einar. er fyrir þic bar.

212. Enn varþ sa atbvrþr. þá er Olafr konungr var cominn a Sticlarstaði. at maðr einn com til hans. En þat var eigi af þvi vndarlicet. at margir menn comv til konungs þar or heropvm. en þvi þotti þat nynemi. at þessi maðr var ekci qþrvn licr. þeim er þá havfðv til konungs comit. Hann var maðr sva hár. at eingi annarra toc betr en i avxl honom. hann var allfriþr maðr synvm oc fagrhárr. hann var vel vapnaðr. hafði hialm allfriþan oc hringabrynio. sciold ravþan oc gyrdr með sverþi bvno. hafði i hendi gvllekit spiot mikit. oc sva digrt scaptit at handfyllr var i. Sa maðr gecc fyr konung oc qvaddi hann. oc spvrþi ef konungr villdi þiggia lið af honom. Konungr spvrþi hvert nafn hans vgeri eþa kynferþ eþa hvar hann var lanz maðr. Hann svarar. Ec a kyn a Jamtalandi oc a Helsingialandi. ec em kallaþr Arnliotr gellini. kann ec yðr þat hellz fra at segia. at ec veitta forbcina mavnnom yprom. þeim er ér sendvt til Jamtanz at heimta þar scatt. secc ec þeim i hqnd silfrdisc er ec senda yðr til iartegna. at ec villda vera vin yparr. Þá spvrþi konungr. hvart Arnliotr veri cristinn maðr eþa eigi. Hann segir þat fra trvnaþi sinvm. at hann trvþi a matt sinn oc megin. hefir mer segir hann. sa atrvnaþr vnniz at gnogo her til. en nv glla ec helldr at trva a þic konungr. Konungr svarar. Ef þv villt a mic trva. þá scaltv þvi trva er ec kenni. þvi scaltv trva at Jesus Cristr hefir scapat himin oc iord oc menn alla. oc til hans scolo allir menn fara eptir davþa. þeir er goþir ero oc retrvaðir. Arnliotr svarar. Heyrt hefi ec getit Hvitacristz. en ecki er mer kvnnict vm athavn hans eþa hvar hann rēðr fyrir. Nv mvn ec trva þvi avllo er þv segir mer. vil ec sela allt miðt rað þer a hendi. Siþan var Arnliotr scirðr. kendi konungr honom þat af trvni. er honom þotti scylldast vera. oc scipaþi honom i avndverþa fylking oc fyrir merki sino. þar voro oc Gavcaþorir oc Afrafasti oc sveitvngar þeirra.

213. Fra þvi er nv at segia er aðr var fra horfit. at lendir menn oc bvendr havfþv saman dregit her vvgian. þegar er þeir spvrþv. er konungr var avstan farinn or Garþariki oc hann var cominn til Sviþiodar. Enn er þeir spvrþv. at hann var avstan cominn til Jamtanz oc hann gllaþi at fara avstan vm Kiol til Veradals. þá stefndv

þeir hernvm inn i þrandheim. oc samnvpv þa saman þar allri alþyðv þegn oc þrel. oc foro sva inn til Veradals. oc havfþv þar sva mikit lið. at engi maðr var sa þar. er i Noregi hefði set iafnmikinn her samnan coma. Var þar sem iafnan kann verþa (i) miclvm her. at lið (var) allmisiafnt. þar var mart lendra manna oc mikill fiolþi ricra hvanda. en þo var hitt allr mvgr er voro þorparar oc vercmenn. oc var þat allr meginherrinn er þar i þrandheimi hafþi saman samnaz. Var þat lið allmioc geyst til fiandscapar við konung.

214. Knvtr konungr enn riki hafþi lagt vndir sic land allt i Noregi. sva sem fyrr er ritat. oc þat með at hann setti þar til rikis. Hacon iarl. Hann fecc iarli hir(ð)byscop þann er Sigvrþr er nefndr. hann var danscr at kyni. oc hafþi hann lengi verit með Knvti konungi. Var byscop sa acasamaðr i scapi oc svndrgiorþamaðr i orþvm sinom. Veitti hann Knvti konungi orðafvllting allt þat er hann cvnni. enn var enn mesti ovin Olafs konungs. Sa byscop var i her þessom oc talaði optliga fyrir hvandalíði oc eggiaþi mioc vpreistar at gera moti Olafi konungi.

Tala Sigurðar byscops.

215. Sigvrþr byscop talaði a eino hvspingi þar er þa var mikit fiolmenni. hann toc sva til orþa. Her er nv saman comit liþ mikit. sva at i þesso fatokio landi mvn eigi costr at sia meira her innlenzcan. scylldi yðr nv vel i halld coma þessi styrer fiolmennis. þvi at nv er ørin navðsyn til. ef Olafr þessi gllaz enn eigi af at lata at heria a yðr. Vandiz hann þvi þegar a vnga alldri at rēna oc at drepa menn. oc for til þess viþa of lqnd. en at lycþvm sneri hann hingat til lanz. oc hof sva vp. at hann ovingaþiz mest þeim er beztir menn voro oc ricastir Knvti konungi. er allir ero scylldir at þiona sem kvnno. oc settiz hann i scattlqnd hans. Slict sama veitti hann Olafi Svía konungi. en iarla Svein oc Hacon rac hann bravt af gttleifþvm sinom. en sialfs sin(s) frendvm var hann þo grimmastr. er hann rac konunga alla a bravt af Vplqndvm. Var þat þo vel svms costar. þvi at þeir havfðv aðr brvgþit trv sinni oc svardavgvm við Knvt konung. en fylgt þessom Olafi at hverio oraþi er hann toc vp. Nv sleit þeirri vinattv makliga. hann veitti þeim meizlor en toc vndir sic riki þeirra. eyddi sva i landino avllom tignvm mavnnom. En siþan mvnvð er vita hvernig hann hefir hvit við lenda menn. drepnir ero inir aggetvsto en margir orðnir landflotta fyrir honom. Hann hefir oc viþa farit vm land þetta með ranslोकvum. brend heropin en drepit oc rēnt folkit. eþa hverr

er sa her rikismanna. er eigi mvni honom eiga at hefna storsaca. Nv ferr hann með vtlendan her. oc er þat flest marcammenn oc stigamenn eþa aþrir ransmenn. ellit er hann nv mvnv yðr linan. er hann ferr með þetta illþyði. er hann gerþi þa slict hervirki. er allir lavttv hann þeir er honom fylgðv. Calla ec hitt rað. at er minniz nv orða Knvz konungs. hvat hann reð yðr. ef Olafr leitaði enn aþtr til lanz. hvernig er scylldv hallda frelsi yðrv. þvi er Knvtr konungr het yðr. hann bað yðr standa i mot oc rekaz af havndvm oalldarflocka slica. Er nv sa til. at fara i moti þeim oc drepa niðr illþyþi þetta fyrir avrn oc vlf. oc lati þar liggia hvern sem havggvinn er. nema er vilit helldr draga hrę þeirra i hollt oc hreysi. Verþi engi sva diarfr. at þa flyti til kircna. þvi at þat ero allt vikingar oc illgiorþamenn. Enn er hann hętti tavlo sinni. þa giorþv menn at rom nikiun. oc gvlldv allir iaqvęði til at gera sem hann mętti.

216. Lendir menn þeir er þar voro saman comnir attv stefnv oc tal sitt. ręþa þa oc scipþv þa til hvernig fylcia scylldi eþa hvern havþingi scylldi vera fyrir liðino. þa mętti Kalfr Arna son. þat er bezt fallit. at Harecr or þiottv gioriz hafvðsmaðr firi her þessom. þvi at hann er cominn af ętt Harallz ens harfagra. hefir konungr oc a honom allþvngan hvg fyr sacir vigs Grankels. mon hann sitia fyrir enom mestom afarcosto(m). ef Olafr kęmz enn til rikis. en Harecr (er) reyndr mioc i orrostom oc maðr metnaþargiarn. Harecr svarar. at þeir menn veri til þess bezt fallnir. er þa voro a lettasta alldri. em ec nv segir hann. maðr gamall oc rvmr oc ekci vel til orrosto förr. er oc fręndsemi með ocr Olafi konungi. en þott hann virþi litils þat við mic. þa samir mer þo at ganga eigi frammar i þenna vfrid moti honom en einnhverr annarra i varvm flokci. Ertv þorir vel til fallinn at hefna fręndalatz oc þess er hann rac þic vtlagan oc af eignvm þinvm qllvm. hefir þv þvi oc heitit bęþi Knvti konungi oc sva fręndvm þinvm at hefna Asbiarnar. eþa ętlar þv at betri föri mvni gefaz við Olaf en sva sem nv er. at hefnaz þeirrar svivirþingar allrar saman.

217. Þorir svarar mali hans. Ecki ber ec travst til at reisa merki moti Olafi konungi. eþa geraz havþingi fyrir liþi þessv. hafa þręndir her mannmvg mestan. kann ec storęti þeirra. at þeir mvnv ecki vilia mer lyþa eþa avþrom haleyscom manni. En ecki mvn þvrfa at minna mic a sacar þęr. er ec a at giallda Olafi. man ec þat mannlatt. er Olafr hefir af lifi tecit .iiii. menn oc alla gavfga at metorðvm oc at kynferþvm. Asbiorn broþorson minn. þori oc Griotgarþ systorsono mina oc savðor þeirra Avlvi. oc em ec hvers þeirra scylldr at hefna. Nv er þat fra mer at segia. at ec hefi valit til af hvscavrlom

minom menn ellifo. þa er snarpastir ero. oc glla ec þat. at ver scylim ecki við aðra meta at scipta hoggvum við Olaf. ef ver comvnc i fœri vm þat.

218. Kalfr Arna son toc þa til mals. þess mvnv ver þvrfra of rað þat er ver havfvn vp reist. at gera eigi nv þat at hegomamali. er herrinn er saman cominn. mvnv ver annars þvrfra. ef ver scolom hallda orrosto við Olaf konung. en þess at hverr fœri sic vndan at taka vp vanndann. því at sva megvum ver til glla. þo at Olaf konungr hafi eigi lið mikit hia her þeim er ver havfvn. þa er þar orvggr oddvitinn. oc mvn allt lið hans vera honom trygt til orrosto oc fylgþar. Enn ef ver gþromc nv nocot. er hellzt scolvm vera forstiorar liðs vars. oc vili ver nv eigi treysta herinn oc eggia oc veita fyrirgavngo. þa mvn þegar fiolþi hersins þat er stall mvn hiarta drepa. oc því nœst ser hverr raðs leita. En þot herr se her mikill. þa mvnv ver coma i þa ravn. ef ver hittvm Olaf með her sinn. at oss er vsigrinn viss. nema ver sem sceleggir sialfir raþamenninir. en mvgrinn geystiz fram með eino samþykci. En ef eigi verðr sva. þa er oss betra at hœtta eigi til bardaga. oc mvn þo sa costr avþser þykcia at hœtta til miskvnnar Olafs. ef hann þotti þa harðr. er minni voro sacir til en nv mvno honom þykkia. En þo veit ec. at sva er mavnnom scipat i liði hans. at mer mvn þar griþa costr. ef ec vil þess leita. Nv ef er vilið sem ec. þa scaltv þorir magr oc þv Harecr ganga vndir merki þat. er ver scolom allir vp reisa oc fylgia siþan. giorvmc þa allir snarpir oc sceleggir i þessom raþvm. er ver havfvn vp tekir. oc havlldvm sva fram bvanda hernvm. at þeir megi eigi a oss finna gþro. oc mvn þat alþyþvna fram eggia. ef ver gavngom glaþir til at fylcia oc eggia liþit. En er Kalfr hafþi lokit at tala eyrendi sitt. þa vicvz allir vel vndir rœþv hans. oc sqgþv at þeir villdv þat allt hafa sem Kalfr sœi rað fyrir þeim. Villdv þat þa allir. at Kalfr vœri havþingi fyrir liþino oc scipaþi þar hveriom i sveit sem hann villdi.

219. Kalfr setti vp merki oc scipaði þar hvscavrlvm sinvm vndir merkit. oc þar með Hareki or þiottv oc hans liþi. þorir hvndr með sina sveit var i qnndvrþv briosti fylkingar fyr merkiom. þa var oc valit lið af bvqndvm at tvær hliþar þori: þat er snarpast var oc bezt vapnat. Var sv fylking beþi gor lavng oc þyce. oc voro þar i fylkingo þrœndir oc Haleygir. Enn enn hœgra veg fra fylkingonni var sett qnnor fylking. Enn til vinstri handar fra aðalfylkingv havþv þeir fylking Rygir. Havrþar. Sygnir. Firþir. oc havþu þar it þriþia merki.

220. Þorsteinn knarrarsmiðr er maðr nefndr. hann var cavpmaðr oc smiðr mikill oc stærer. capsmaðr mikill um alla luti. viganmaðr

mikill. Hann hafði orþit osattr við konung. oc hafði konungr tecit af honom cavpscip nytt oc mikit. er þorsteinn hafði gort. var þat fyr vspeðdir þorsteins oc þegngilldi er konungr atti. þorsteinn var þar i hernum. hann gekc fyr framan fylking oc þar til er stoð þorir hvndr. Hann mælti sva. Her vil ec i sveit vera þorir með yðr. þvi at ec etla ef við Olafr hittumz. at bera fyrstr vapn á hann. ef ec ma sva ner verþa staddr. oc giallda honom sciptavku. er hann rænti mic scipi þvi er eitt er bezt haft i kavpfavrom. þeir þorir taca við þorsteini oc gecc hann i sveit með þeim.

221. Enn er scipat var til um fylkingar bvanda. þa tölupu lendir menn oc baþu liðsmenn gefa gavn at um stavþvr sinar. hvar hver-iom var þa scipat. eþa undir hverio merki þa scylldi hverr vera. eþa hverso ner honom var scipat merkino eþa hvert fra merkino. baþu þeir menn vera þa vacra oc sciota at ganga i fylking. er luþrar qvęþi við oc herblastr kœmi vp. oc ganga þa fram i fylking. þvi at þeir attv enn þa leiþ mioc langa at flytia herinn. oc var þess vqn at fylkingar myndi bregþaz i hergavngunni. Siþan eggjuþu (þeir) liþit. mælti Kalfr. at allir þeir menn er harma oc heiptir attv at giallda Olafi. skylldu þa fram ganga vudir þav merki. er fara scylldi i moti merki Olafs. vera þa minnigir þeirra meingerþa er hann hafði þeim veitt. segir. at þeir mundo eigi comaz i betra fœri at hefna harma sinna oc frelsa sic fra þeirri anavð oc þręlkan. er hann hafði þa undir lagt. Er sa nu segir hann. bleyþimaðr er eigi besc nu sem diarfligast. þvi at eigi er sacleysi við þa. er i moti yðr ero. inuno þeir eigi yðr spara. ef þeir comaz i fœri. At mali hans varþ allmikill romr. Varþ þa kall mikit oc eggian um allan herinn.

222. Siþan fluttv bvendr her sinn til Sticlarstaðar. þar var fyrir Olafr konungr með sitt lið. For i avn(d)verþv liðinv Kalfr Arna son oc Harecr fram með merkino. Enn er þeir möttuz. þa tocz eigi all-sciott arásin. þvi at bvendr frestuþu atgavngv fyr þa sqc. at lið þeirra fór hvergi ner iamfram. oc biðv þess liðs er siþar for. þorir hvndr hafði farit siþarst með sina sveit. þvi at hann scylldi til gęta. at ekci slęgiz apr liþit. þa er herop kœmi up eþa liþit sęiz. oc biþa þeir Calfr þoris. Bvendr hqfþv þat or(þ)tac i herinom at eggia lið sitt i orrosto. fram fram bvandmenn. Olafr konungr giorþi eigi at-gavngona. fyr þvi at hann beið Dags oc þess liðs er honom fylgði. Sa þeir konungr þa lið Dags. hvar þat for. Sva er sagt. at bvendr hefþi eigi minna lið en .c. hvndraþa. Enn Sighvatr segir sva.

Olmr erome harmr sa er hilmir
halþi gvlli valþan

iofvrr kreisti sa avstan
allsatt meþalcafa.

gagn fengv því þegar
þeir at halfv fleiri

hvotvð taldi þat hilldar
hvarvngi fra ec varv.

223. Þa er lið hvarveggia stoð oc kenndvz menn. þa mælti konungr. Hvi ertv þar Calfr. því at ver scilþvmz vinir svðr a Møri. Jlla samir þér at beriaz i moti oss eþa sciota geigvrscot i lið vart. því at her ero .iiii. brøðr þinir. Kalfr svarar. Mart ferr nv á annan veg konungr en bezt myndi sama. scildiztv sva við oss. at navþsyn bar at friþaz við þa er eptir voro. Ve(r)ðr nv hverr at vera þar sem sladdr er. enn sættaz myndv við enn. ef ec scyllda raða. Þa svarar Finn. Þat er marc a um Kalfr. ef hann mælr vel. at þa er hann raþinn til at gera illa. Konungr mælti. Vera kann þat Calfr. at þv vilir sættaz. en ekci friðliga þycki mer ier lata bvendr. Þa svarar þorgeirr af Kvistavðvm. Er scolv nv hafa slican frið. sem margir hafa aðr af yðr haft. oc mvnvð ier nv þess giallda. Konungr svarar. Eigi þarptu at fycaz til sva mioc vars fvndar. því at eigi mvn þer sigrs avðit i dag a oss. því at ec hefi hafit þic til rikis af littvm manni.

224. Þorir hvndr com þa með sveit sina. oc geck fram fyrir merkit oc callaþi. fram fram bvandmenn. Þa lvsto bvandmenn vp herópi oc scvto bæði avrom oc spiotom. Konungs menn øpðv þa heróp. Enn er því var locit. þa eggioþv þeir sva sem þeim var aðr kent. mæltu sva. fram fram Crismenn crossmenn konungsmenn. Enn er þetta heyrþv bvandmenn þeir er vt stoðv i arminn. þa mæltu þeir slict it sama sem þeir heyrþv þa mæla. Enn er aþrir bvendr heyrðv þat. þa hvg(þ)v þeir þat vera konungs menn oc baro vapn a þa. bavrvz þeir þa sialfir. oc fell mart aðr þeir kannapiz við. Vedr var sagrt. scein sol i heidi. Enn er orrosta hofz. þa lavst roða a himin oc sva a solna. en aðr en letti giordi myrt sem vm nott. Olaf konungr hafði fylgt þar er var noccor heð. oc steypðvz þeir ofan a lið bvanda oc veittv sva hart athlavpit. at fylking bvanda bognaði fyrir. sva at þar stoð þa briostit konungs fylkingar. sem aðr havðv staðit þeir er øfstir stoðv i bvanda liði. oc var þa bvit mart bvanda liðit at flyia. En lendir menn oc lendra manna hvscarlar stoðv fast. oc varþ þa allsnavrþ orrosta. Sva segir Sighvatr.

Vit var folld vnd fotvm
friþbann var þar mavnnom
þa reð i bavð braða
bryniat folc at dynia.

þa er arliga erir
alms með biarta hialma
mikill var a stat Sticla
stalgvatr ofan þvatv.

Lendir menn eggioþv lið sitt oc knvðvz til framgongv. þess getr Sighvatr.

Fór i fylking þeirra
fram í þraz nú miþri

snarir fundvz þar þrönda
þess vercs bvendr merki.

Þa sotti lið bvanda at öllum megin. Hioggv þeir e(r) fremstir stoðv. enn þeir er þar voro næstir. lögþv spiotvm. en allir þeir (er) síþar geingv. scvto spiotvm eþ(a) avrom eþa cavstövðv grioti eþa handeyxvm eþa sceptiflettvm. Giorþiz þa bratt bardagi mannscoðr oc fell mart af hvarvmtveggjom. J fyrsto hriþ fellv þeir Arnliotr gellini Gavcaþorir oc Afrafasti oc þeirra sveit avll. oc hafði hverr þeirra mann fyr sic eþa .ii. eþa svmir fleiri. Þa þyntiz scipvn fyr framan merki konungs. bað konungr þa þorð bera fram merkit. enn konungr fylgþi sialfr merkino. oc sv sveit manna er hann hafði valit til at vera ser næst i orrosto. voro þeir menn i hans liði einna vapndiarfastir oc bezt bvnir. Þess getr Sighvatr.

Mest fra ec merkiom næstan
min drottin fram sinom

stavgv oð fyr gram gengv
gnogr styrtr var þar fyrri.

Þa er Olafr konungr gecc fram or scialldborginni oc i onndvrþa fylking oc bvenndr sa i andlit honom. þa hręddvz þeir oc fellvz þeim hendr. Þess getr Sighvatr.

Geirs hycc grimlictr voro
gvnneifvm Oleif
lof rötöndvm lita
lons i hvassar sionir.

þorþvt þrönacir virþar
þotti herra drottinn
egiligr i avgv
ormfran sia hanvm.

Þa varþ allhavrþ orrosta. gecc konungr sialfr fram i havggorrosto. Sva segir Sighvatr.

Ravð i recca bloði
ravnd með gvinnu havndvm
dreyrvg sverþ þar er dyran
drott þioðkoungv sölti.

oc at isarnleiki
Jnnþröndvm let sinnaz
rökinn gramr i reicar
ravðbrvnan hior tvnom.

225. Olafr konungr barþiz þa alldiarfliga. hann hio til þorgeirs af Kvistavðvm lennz mannz þess er fyrr er getit vm þvert andlit oc i svndr nefþiorg a hialmfövm. oc clavf hqsvþit fyr neþan avgo sva at ner toc af. Enn er hann fell męlti konungr. Hvert er satt þat er ec sagþa þer þorgeirr. at þv mvindeir eigi sigraz i ocrom vidrsciptom. J þeirri svipan scavt þorðr niðr merkistönginni sva hart at stav(n)gin stoð. þa hafþi þorðr fengit banasár. oc fell hann þar vnder merkino. þa fello þar oc þorfinnr mvnnr (oc) Gizvrr gvllbra. oc hqsv þann sott .ii. menn. en hann hafþi drepit annan þeirra. en hann serþi annan aðr hann fell. Sva sagþi Hofgardarefr.

Einn hafði gny gynnar
gall þal hars stala
rimmo ascr við ravscvan
regndiarfr tva þegna.

dalsteypir hio dravpnis
davgg frey bana havggvi
hann ravð iarn en annan
árstravma vann saran.

Þa var þat er fyrr var sagt. at himinn var heidr. en sol hvarf at syn
oc giorþi myrct. Þess getr Sighvatr.

Undr lata þat ytar
eigi smatt er mattið
sceniorþvngvm scorþv
scylavss ravþvll hylia.

dryg varþ a því dægri
dagr nafit lit fqrvm
orrostu fra ec avstan
atbvrd konunga fyrþa.

J þenna brvm com Dagr Hrings son með þat lið er hann hafði haft.
oc toc hann þa at fylcia lípi sino oc setti vp merki. enn fyrir því at
myrcr var mikit. þa varþ ekci sciott vm atgavngvna. því at þeir vissv
eigi vist hvat fyrir var. En þo snerv (þeir) þar at sem fyrir voro
Rygir oc Havrþar. Voro þessir atbvrdir margir iafsnemma eþa svmir
litlo fyrr eþa siþarr.

226. Kalfr oc Olafr heto frændr Kalfs Arna sonar. þeir stoþv a
aþra lið honom. menn miclir oc hravstir. Kalfr var son Arnúnnz
Armoðs sonar broþorson Arna Arnmoðs sonar. A aðra lið Calfi Arna
syni gecc fram þorir hvndr. Olafr konungr hio til þoris hvnz vm
herþarnar þverar. sverþit beit ekci. en sva syndiz sem dvst ryci ór
hreinbialfanom. Þessa getr (Sighvatr).

Milldr fann gorst hve galldrar
gramr sia(l)fr meginramuir
fiolkvnnigra Finna
fvllstorvm barg þori.

þa er hyrsendir hvndi
hvna gvlli hvnv
sløtt reð sizt at bita
sverþi lavst vm herþar.

Þorir hio til konungs. oc sciptvz þeir þa noccorom havggvm við. oc
beit ecki sverþ konungs þar er hreinbialfúnn var fyrir. En þo varþ
þorir sárr a hendi. Enn qvaþ Sighvatr.

þolle dyle saþrar snilli
seims en þat veit heiman
hverr sgi hvnnz verc stærri
hvgstors er fryr þori.

enn þvergurða þorði
þrottr hinn er fram of sotti
glygs l.eggn at havggva
gvnurannz konvgmanni.

Konungr mælti til Biarnar stallara. Berþv hvndinn er eigi bita iarnin.
Biorn sneri qxinni i hendi ser oc lavst með hamrinom. com þat a
avxl þori oc varþ allmikit havgg. oc hratapi þorir viðr. En því iafn-
sciott sneri konungr moti þeim Calfi frændvm oc veitti banasár Olafi
frænda Kalfs. Þa lagþi þorir hvndr spioti til Biarnar stallara a honom
miþiom. veitti honom banasár. Þa mælti þorir. Sva bavto ver biqrnvna.

Þorsteinn knarrarsmiðr hio til Olafs konungs með qxi. oc com þat havgg a fotinn vinstra við kneit fyr ofan. Finn Arnar son drap þegar þorstein. Enn við sar þat hneigþiz konungr vp við stein einn oc castapi sverþino oc bað ser gvð hialpa. þa lagþi þorir hvndr spioti til hans. com lagit neþan vndir bryn(i)vna oc rendi vp i qviþinn. þa hio Kalfr til hans. com þat havgg enom vinstra megin vtan a halsinn. Menn greinaz at þvi. hvar Kalfr veitti konungi sár. Þessi þriv sár hafþi Olaf konungr til liflaz. Enn eptir fall hans þa fell sv flest avll sveit er fram hafþi gengit með honom. Biarni gvlbrarscalld qvað þetta vm Calf Arna son.

Jord rettv vigi at varþa
vigreifr fyrir Oleifi
bravztv við bragning nyztan
bag þat kvæð ec mic fragv.

fyr gecctv a stað Siclar
stór verc en oð merki
satt er soçn of veittir
sniallr vnz gramr var fallinn.

Sighvatr scalld qvað þetta vm Biorn stallara.

Biorn fra ec avc af qrno
endr stallorom kendv
hvg hve hallda dvþi
hann sotti fram drottin.

fell i her með hollvm
hann verþvngar mavnnvm
leyf(ð)r er at hilmis havþi
hroðravþiga sa davþi.

227. Dagr Hrings son hellt þa vp orrosto oc veitti ena fyrsto atgavngo sva harða. at hvndr hrvcckv fyrir. en svmir snerv a flotta. þa fell fioldi liðs af hvondvm. en þessir menn lendir Erlennr or Gerþi (oc) Aslacr af Finneyio. Var þa merki þat niðr havggvit. er þeir havþv aðr með farit. Var þa orrosta en acafasta. cavllvþu menn þat Dags hriþ. þa snerv þeir moti Dag Kalfr Arna son. Harecr or þiottv. þorir hvndr. með þa fylking er þeim fylgþi. Var þa Dagr borinn afli. oc sneri hann þa a flotta. oc allt lið þat er eptir. var. oc verþr þar dalr nocor vp sem meginflottinn fór. Fell þar þa mart lið. dreifþiz þa folkit tveggia vegna a bravt. voro margir menn sarir mioc. en margir sva mæddir at til ensis voro færir. Hvndr raco scamt flottann. þvi at havþingiar snerv bratt apter oc þar til er valrinn la. þvi at margir atto þar at leita eptir frændvm oc vinvm.

228. þorir hvndr gecc þar til er var lic Olafs konungs oc veitti þar vmbvat. lagþi niðr licit oc rétti oc breiddi cleþi yfir. Enn er hann þerði bloð af andlitino. þa sagþi hann sva siþan. at andlit konungsins var sva sagrt oc roþi i kinnvm sem þa at hann svefi. en miclo biartara en aðr var meþan hann lifþi. þa com bloð konungsins a havnd þori oc rann vp a greipina. þar er hann hafði aðr sar fengit. oc þvrþli vm þat sár eingi vmbavnd þaþan ifra. sva greri þat sciott. Vattaþi þorir sialfr þenna atbvrð. þa er helgi Olafs com vp fyr alþyðv.

Varð þorir hvndr fyrstr til þess af hallda vp helgi konungsins. þeirra rikismanna er þar havfþv verit i motstavðvflocki hans.

229. Kalfr Arna son leitafi at brøþrum sino(m). er þar voro fallnir. hann hitti þorberg oc Finn. oc er þat savgn manna. at Finnr kastaði at honom saxi oc villdi drepa hann. oc mælti til hans hørþvm orðvm. callafi hann gridniping oc drottins svica. Kalfr gaf ekci þvi gavm oc let Finn bera bravt or valnvm oc sva þorberg. Var leitaf at vm sar þeirra. oc havfþv þeir eingi sar banven. hqðv þeir fallit fyr vapnabvrþ oc mæþi. þa leitafi Kalfr (at) flytia brødr sina ofan til scips. oc for með þeim sialfr. En þegar er haun sneri a bravt. þa for bravt allt bvandalið þat er þar atti heimili i nand. nema þeir menn er þar stjqrsvþv at frændvm sinvm oc vinvm þeim er sarir voro. eþa at licom þeirra er fallnir voro. Voro sarir menn flvttir heim a bøinn. sva at hvert hvs var fvllt af þeim. en tialldat vti ifir morgvm. Sva vndarliga mart folc sem samnaz hafði i bvanda herinn. þa þotti mavnnom eigi þat miðr fra licendvm. hvernig sciott rvddi samnaþinn. þa er til þess toc. oc var þat mioc til at it mesta fiolmennit hafði þar samnaz yr herøþvm. oc voro þeir mioc heimfvsir.

230. Bvendr þeir er heimili atto i Veradal. gengv til fvnda(r) við hqþingia Harec oc þori. oc kerþv fyr þeim sin vandregþi. sqgþv sva. Flottamenn þessir er her hafa vndan comiz mvnv fara of Veradal oc mvno bva oheppiliga heimilvm varvm. en oss (er) ekci ført heim. meþan þeir ero þar i dalnom. Nu gorit sva vel. farit eptir þeim meþ lipi oc latit ekci barn a bravt comaz. þvi at slican cost mvndv þeir oss glla. ef þeir fengi betr haft i varvm fvndi. oc sva mvno þeir enn gera. ef ver hittvmz siþarr. sva at þeir hafi meiri en ver. kann vera at þeir dveliz i dalpvm. ef þeir vnta ser einscis otta. mvno þeir þa þegar fara vspacliga vm byggir varar. Røddv bvendr vm þetta morgvm orþvm oc eggioþv með acafa miclom. at hqþingiar scylldv fara oc drepa folc sem vndan hafði comiz. oc er hqþingiar røddv þetta sin i milli. þa þotti þeim bvendr mart salt sagt hafa i sinni røþv. Reþv þa þat at þorir hvndr sneri til ferþar með Verdølv. oc hafði hann .vi. hvndroð manna. þat er hans lið var. Foro siþan. toc þa at natta. letti þorir eigi fyrr ferþinni en hann com vm nottina vp a Svlv. oc spvrþi hann þar þav tipendi. at vm qvelldit hafði þar comit Dagr Hrings son oc margar aþrar sveitir af Olafs mavnnvm. haft þar nattverþar dvql. en farit siþan a fiall vp. þa sagþi þorir at hann mvndi ecki recaz eptir þeim vm siql. oc sneri hann þa aþr ofan i dalinn. oc fengv þeir fatt drepit af mavnnom. Siþan foro bvendr til heimila sinna. en þorir for eptir of daginn oc hans lið vt til scipa sinna. En kon-

ungs menn þeir er voro førir forþvþv ser. leyndvz i scogvm. svmir fengv hialp af mavnnom.

231. Haralldr Sigvrðar son var þa sárr mioc. en Ravgnvalldr Brvsa son flvtti hann til bvanda noccors vm nollina eplir bardagann. Toc sa bvandi við Haralldi oc hafði hann a lavn oc let þar grøþa hann. Siþan fecc hann son sinn til at fylgia honom a bravt. foro þeir þa enu hvlþv havfði vm fiqll oc vm eyþimerer oc comv fram á Jantaland. Þa qvað Haralldr þetta.

Nv verþ ec scog af scogi
screiþaz litils heiþar

hverr veit nema ec verþa
viþa frøgr of siþir.

232. Haralldr Sigvrþar son broþir Olafs konungs var þa .xv. vetra er Olaf konungr fell. A þat qveþr Þiodolfr scalld i drapv þeirri er hann orti vm Haralld konung. er cøllvð er Sexstefia.

Hvast fra ec Havgi it nęsta
hlif el a gram drifa
enn Bolgara brennir
bræðr sinvm vel tæþi.

scilþiz hann oc hvlþi
hial(m)setr gamall vetra
tiggj tolf oc þriggia
travðr við Olaf davðan.

Haralldr hitti Ravgnvalld a Jantalandi. oc foro þa til Svipioþar vm havstit. oc dvolðvz þar vm vetrinn. Annat svmar foro þeir avstr i Garþariki til Jarizleifs konungs. oc toc hann vel við þeim. Dvaldiz Haralldr þar lengi siþan oc sva Ravgnvalldr. Bavlverer scalld segir sva i drapv þeirri er hann orti vm Haralld konung.

Milldingr stravctv vm mękis
mvnn er lezt af gvnni
hollz vanntv hrafn of fylldan
hrás þavt vargr i asi.

enn gramr ne ec fra fremra
sriþserþi þer verþa
avstr comtv ar it nęsta
avrþiglvndr i Gavrvvm.

Þess getr Arnorr iarla scalld. at Ravgnvalldr Brvsa son var lengi landvarnarmaðr i Garþariki oc atti þar orrostor margar.

Deilldiz af sva alldin
el grafninga þelar

gavndlar nio(r)ðr i Gavrvvm
gvnnbraþr .x. hæþi.

233. Þormoðr Kolbrvnar scalld var i orrosto vnndir merkiom konungs. Oc er konungr var fallinn oc atsoen var sem oþvst. þa fell konungs lið hverr við annan. en þeir voro flestir sarir er .yp stoðv. Þormoðr varþ sarr mioc. giorþi hann þa sem aþrir. at allir hopvþv fra þar er mestr þotti lifs hasci. en svmir rvnnv. þa hofz sv orrosta er Dags hrið er kavllvð. sotti þa þangat til allt konungs liðit þat er vapnført var. En þormoðr com þa ekci i orrosto. þvi at hann var þa vvigr bæþi af sarvm oc af mæþi. oc stoð hann þar hia felggvm

sinom. þott hann mætti ekci annat at hafaz. Þa var hann lostinn með avrv i síþvna vinstri. bravt hann af ser avrvarscaptit. oc gecc þa bravt fra orrosto oc heim til hvsanna oc com at hlöþv nakcvarri. var þat mikit hvs. Þormoðr hafði sverþ bert i hendi ser. oc er hann gecc inn. þa gecc maðr vt i moti honom. Sa mætti. Fvrþv ill lęti ero her inni veinon oc gavlon. scavm mikil er carlmenn hravstir scolo eigi þola sár. vera ma þat at konungs menn hafi vel fram gengit. en allilla bera þeir sarin sin. Þormoðr svarar. Hvert er nafn þitt. Hann nefndiz Kimbi. Þormoðr svarar. Vartv i bardaga. Var ec segir hann. með hvondvm er betr var. Ertv nocot sárr segir Þormoðr. Litt segir Kimbi. eþa vartv i bardaga. Þormoðr sagþi. Var ec með þeim i bardaga. er betr hqðv. Kimbi sa er Þormoðr hafði gvllhring a hendi. hann mætti. Þv mvnt vera konungs maðr. sa þv mer gvllhringinn. en ec mvn leynd þer. hvendr mvno drepa þic. ef þv verþr a veg þeirra. Þormoðr segir. Hafþv hring ef þv sęr. latit hefi ec nv meira. Kimbi retti fram hondina oc villdi taca hringinn. Þormoðr sveifdi til sverþino oc hio af havnd Kimba. oc er sva sagt. at Kimbi bar sar avngvm mvn betr en hinir er hann hafði a leitat. For Kimbi bravt. En Þormoðr settiz niðr i hlöþvnni oc sat þar vm hriþ oc heyrþi a røþvr manna. þat var męlt þar mest. at hverr segir þat er set þottiz hafa i orrosto. oc røtt vm framgongv manna. lofvþv svmir mest hreysti Olafs konungs. en svmir nefndv aþra menn til ecki síþr. þa qvad Þormoðr.

Avrt var Olafs hiarta
oð fram konungr bloði
rekin bitv atal a Sticlar
stqþvm qvaddi lið bavþvar.

elþolla sa ec alla
ialfoðs nema gram sialfan
reyndr var flestr i fastri
fleindrifv sęr hlifa.

234. Þormoðr gecc síþan a bravt oc com til scemmv nokcorrar. gecc þar inn. Voro þar aðr margir inni sarir menn fyrir. Var þar þa cona noccor oc hatt vm sár manna. Elldr var a golfino. oc veruði hon vatn til at segia sár. En Þormoðr settiz niþr við dyrr vtar. þar gecc annarr maðr vt en annarr inn. þeir er storfvþv at sqrvm mavnnom. þa sneri einhverr at Þormoþi oc sa a hann oc mætti síþan. Hvi ertv sva sqlr. ertv sárr. eþa fyr hvi biþr þv þer eigi lęcningar. Þormoðr qvad þa visv þessa.

Emka ec riødr en ravþum
røðr gravon scavgvl manne
havclatra en hvita
hyggv far vm mic sáran.

hitt velldr mer at melldrar
morðveniaandi senio
diyp oc dauscra vapna
dalhriþar spor sviþa.

Síþan stoð Þormoðr vp oc gecc inn at elldinom oc stoð þar vm hriþ. þa mętti lęcnirenn til hans. Þv maðr gacc vt oc tac mer skipin er

her liggja fyr dvrom vti. Hann gecc vt oc bar inn sciðafangit oc castaði niðr a golfit. Þa sa lægnirenn i andlit honom oc mælti. Fvrþv bleicr er þessi maðr. hvi ertv slicr. þa quað þormoðr.

Vndraze avglis landa
eic hvi verrom bleicir
far verðr sagr af sarvm
fann ec avrvadrif svanni.

mic fló málmr enn deykevi
magni keyrðr i gavgvnm
hvast beit hiarta it næsta
hætlicet (iarn) er ec vetti.

Þa mælti lægnirenn. lattv mic sia sár þin. oc myn ec veita vmbavnd. Siþan settiz hann niðr oc castaði cleþvm af ser. Enn er lægnir sa sar hans. þa leitaði hon vm þat sar er hann hafði a siðvnni. kendi þess at þar stoð iarn i. en þat vissi hon eigi til viss. hvert iarnit hafði svit. Hon hafði þar gort i steincatli stappa lave oc onnvr grqs oc vellt þat saman. oc gaf at eta enom sarvm mavnnvm. oc reyndi sva hvart þeir hefði holsqr. þvi at kendi af lavcinom vt or sari þvi er a hol var. Hon bar þat at þormoði. bað hann eta. Hann svaraði. Ber bravt. ecki hefi ec gravtsótt. Siþan toc hon spennitavng oc villdi draga vt iarnit. en þat var fast oc gecc hvergi. stoð oc litit vt. þvi at sarit var sollit. Þa mælti þormoðr. Scerþv til iarnsens. sva at vel megi na með tavnginni. fa mer siþan oc lat mic kippa. Hon gortu sem hann mælti. þa toc þormoðr gvllhringinn af hendi ser oc fecc lægninvm. bað hann gera af slict er hon villdi. Goðr er navtr at segir hann. Olafur konungr gaf mer hring þenna i morgin. Siþan toc þormoðr tavngina oc kipði bravt avrinni. en þar voro crokar a oc lagv þar a tagar af hiartano. svmar ravþar en svmar hvitar. Oc er (hann) sa þat. mælti hann. Vel hefir konungrinn alit oss. feitt er mer enn of hiartarøtr. Siþan hné hann apr oc var þa davþr. Lycr þar fra þormoði at segia.

235. Olafur konungr fell miðvicodag .iiii. kal. avgvsti. þat var ner miðiom degi er þeir svndvz. en fyrir miðmunda hofz orrostan. enn konungr fell fyr non. en myrkrit hellze fra miðmunda til nous. Sighvatr scald segir sva fra lyctvm orrosto.

Havrð er sirt hermenn giorþv
hlif ravso fyr gram lifi
avnd at engla striþi
omive konung sivcan.

avr bra Olafs fiorfi
avld þar er herr clavf soiqldu
foles odda gecc fylkir
svnd en Dagr hellt vndan.

Oc enn quað hann þetta.

Aðr vitv eigi meiþar
ognar scers ne hersa
þioð reð þengils davþa
þann styro bvandmanna.

er slitan gram soenvm
sarellz viðir felldi
mavrg la dyr i dreyra
drott sem Olafur þoði.

Bvendr rǣntv ekci valinn. oc varþ þegar helldr sva eptir orrosto. at ótta slo a þa marga er moti konungi hófðu verit. en þo helldv þeir illvilianvm. oc dæmðv þat sin a millum. at allir þeir menn er með konungi havðv fallit. scylldu hafa avngan þann vmbvning eþa gravpt. sem goðvm mavnnvm somþi. oc kavllvþu þa alla ransmenn oc vtlaga. En þeir menn er rikir voro oc þar attv frendr i valnum gafv ekci þvi gavn. slvttv þeir sina frændr til kircna oc veittv vmbunat.

236. Þorgils Halmo son oc Grimr son hans foro til valsins um qvelldit. er myrct var orþit. þeir toco vp lic Olafs konungs oc baro bravt þar til. er var hvscylia noccor litil oc avþ annan veg fra bønvm. havðv þeir lios með ser oc vatn. toco þa clēþi af licino oc þogv licit oc speipþv siþan með linducum. oc lavgþv þar niðr i hvsino oc hvlþv með víþvm. sva at eigi matti sia. þott menn kœmi i hvsit. gengv þeir siþan bravt oc heim til bæiarins. þar hafði fylgt hernum hvarvm-tveggia stafcarlar margir oc þat fatækisfolc er sér bað matar. En þat qvelld eptir bardagann hafþi þat fólc mart þar dvaliz. oc er natt- aþi leitaði þat ser herbergis vm avll hvs bœþi sma oc stor. þar var einn bliuendr maðr. sa er sagt er fra. hann var snavþr oc fór sveinn hans með honom oc leiddi hann. þeir gengv vti vm bœinn oc leituþv sor herbergis. þeir comv at þvi sama eyþihvsi. voro dyrnar sva lagar. at ner varþ at krivpa inn. Oc er enn blindi maðr com i hvsit. þa þreifaðiz hann fyrir vm gólfit. leitaði hvart hann myndi mega niðr leggiáz. Havtt hafði hann a havþi ser oc steypðiz havttrinn fyr and- litit honom. er hann lavt niðr. Hann kendi fyr hqndvnom at tiqrn var a gólfino. þa toc hann vp hendinni vatri oc retti vp hqttinn. oc comv fingrnir up við avgvn. En þegar bra clapa a hvarmana sva miclom. at hann strave með fingrvnom vatom avgon sialf. Siþan hopaði hann vt or hvsino. oc sagþi at þar matti ekci liggia inni. þvi at þar var allt vatt. Oc er hann com vt ór hvsino. þa sa hann þegar fyrst scil handa sinna oc allt þat er sva ner honom var at hann matti sia fyr nattmyrkri. Hann gecc þegar heim til bæiarins oc inn i stofv. oc sagþi þat avllum mavnnum. at hann hafþi fengit sýn sina. oc hann var þa scygn maðr. En þat vissv þar margir menn. at hann hafþi lengi blindr verit. þvi at hann hafþi þar aðr verit oc gengit vm byggdir. Hann sagþi at þa sa hann fyrst. er hann com vt or hvsi noccoro litlo oc vando. oc var þar vatt allt inni sagþi hann. greip ec þegar hqnd- unvm i vctuna oc gnera ec vátom hondum of avgo mer. Hann sagþi oc hvar þat hvs stod. Enn þeir menn er þar voro oc sa þessi tipendi. vndroþvz mioc um þenna alburð. oc røddu sin i milli. hvat þar myndi inni vera i þvi hvsi. Enn þorgils bvandi oc son hans Griur þottoz

vita hvaðan af þessi atvæðir mændi hafa hafa. Þeir hræduz mioc. at vvinir konungs myndi fara oc rannsaca hvsit. Siðan leynduz þeir a bravt oc foro til hussins oc toko likit. sluttu þat a bravt oc ut i hagann oc falu þar. Foro siðan til bæiar oc svafo af nott þa.

237. Þorir hvndr com fimta dag ofan or Veradal vt a Sticlarstaði. oc fylgði honom lið mart. þar var oc mart fyrir bvanda lið. Var þa enn rofinn valrinn. sluttu menn þa a bravt lic frenda sinna oc vina. en veittu hialp sarum mavnnom þeim er menn villdu græða. En siolþi mannz hafði þa anndaz. siðan er lokit var bardaga. Þorir hvndr gecc þar til er konungr hafði fallit oc leitaði licsins. oc er hann fann þat eigi. þa spurðiz hann fyrir. ef noccorr maðr kynni at segia honom hvar licit var comit. En þat vissi eingi at segia. þa spurði hann þorgils buanda. ef hann vissi nocot til hvar lic konungs var. þorgils svarar sva. Ecki var ec i bardaga. veit ec þaþan fa tíþendi. fara nu margar savgvr. þat er nu sagt. at Olafr konungr hafi hiltr verit i nott uppi hia Staf oc sveit manna með honom. En ef hann hefúr fallit. þa muno sveitungar yþrir hafa folgit lic hans i holltom eða i hreysum. En þótt þorir þóttiz vita it sanna. at konungr var fallinn. þa toco margir unndir oc gorðu þann kvrr. at konungr myndi hafa bravt comiz ór orrosto. oc scamt myndi til at hann myndi fa her oc coma apr a hendr þeim. For þa þorir til scipa sinna oc siðan ut eptir firþi. þa toc at dreifaz a bravt allt buanda lið. oc sluttu bravt ena saro menn. alla þa er hrørandi voro.

238. Þorgils Halmo son oc þeir Grimr feðgar havðu i sinni varþveizlo lic Olafs konungs. oc voro vm þat mioc hugsykir. hvernig þeir fengi til gett. at eigi neði ovinir konungs at misfara með likino. þvi at þeir heyrðu þer røpur buanda. at þat rað mændi til liggia ef lic konungs fyndiz. at brenna þat eða flytia þat vt a sę oc sökva niðr. Þeir feðgar hqfðu sét vm nottina sva sem kertislog þar yfir er lic Olafs konungs lá i valnom. oc sva siðan er þeir havfðu folgit licit. þa sa þeir iafnan of neþr lios þangat til er konungrinn hvilldi. þeir hræduz at ovinir mændo leita licsins þar er var. ef þeir sęi þessi merki. Var þeim þorgisli títt til at flytia likit a bravt til þess stapar noccors er þat veri vel comit. þeir þorgils giorþv kistu oc vavnduðu sem mest oc lavgðu þar i lic konungs. En siðan gorðu þeir apra lickistu oc baru þar i halm oc griot. sva at þat scylldi vera mannz hqfgi. lveðu þa kistu vandliga. Oc er bravt var af Sticlarstqþum allt lið buanda. þa biqggu þeir þorgils ferþ sina. seck hann roðrarferio nocora. voro þeir menn saman .vii. eða .viii. oc allir frændr eða vinir þorgils. þeir sluttu lic konungs til scips leyniliga oc settu kistuna unndir þilior niðr. Kisto þa hqfþo þeir oc með ser er griotit var i.

setto hana i scip. sva at allir menn mattv sia. fara siþan vt eptir firþi. fengv gott leiþi. comv at qvelli er myrqva toc til Niþaross. lqgþv at við konungs bryggio. Siþan sendi þorgils menn up i þöinn oc let segia Sigvrþi byscopi. at þeir foro þar með lic Olafs konungs. Enn er byscop spurþi þessi tíþendi. sendi hann þegar menn sina ofan a bryggior. þeir toco þar roðrarscvto oc lavgþv at scipi þorgils. baþu fa ser lic konungs. þeir þorgils toco kistu þa er uppi stoð a þilionum oc baro i scutuna. siþan rero þeir menn vt a fiord oc sqcþu þar niðr kistunni. þa var myret af nott. þeir þorgils rero upp eptir anni til þess er þravt þöinn. oc lavgþu þar at er Savrhlið er kallat. þat var fyr ofan þöinn. þa baro þeir upp likit oc inn i eyþiscommo nocora. er þar stoð vpp fra avþrum husom. Vaveþu þeir þar um nottina iþir licino. þorgils gecc ofan i þöinn. fann hann þa menn at mali er hellzt havðu þar verit vinir konungs. Spurþi hann þa. ef þeir villdi taca við lici konungs. þat þorþi eingi maðr at gera. Siþan flvtu þeir þorgils likit upp með anni oc grofo þat niðr a sandmel þeim er þar verþr. Bioggv þeir þar vm. sva at ecci scylldi þar a sia nyvirki. Hqfðu þeir þessu locit avllo aðr dagafi. foro þa siþan til scips sins. lqgþv þegar vt or anni. foro siþan serþar sinnar til þess er þeir comv heim a Sticlarstaði.

239. Sveinn son Knvts konungs oc Alfuo dottor Alfruns¹ iarlis. hann hafði verit settr til rikis a Vindlandi i Jomsborg. Enn þa hafði comit til hans orðsending Kuvz konungs favþur hans. at hann scylldi fara til Danmarcar. oc þat með at hann scylldi siþan fara i Noreg. oc taca við riki þvi til forraþa er i Noregi var. oc hafa þar með konungs nafn yfir Noregi. Siþan for Sveinn til Danmarcar oc hafði þaþan liþ mikit. For með honom Haralldr iarl oc mart annarra rikis- manna. þess getr þorarinnc lostunga i kvæþi þvi er hann orti um Suein Alfio son. er callat er Glęlognsqvifa.

þat var dullavst
hve Danir giorþu
dyggva for
með davglingi.
þat var iarl

fyrst at uphafi
oc hverr maðr
er honom fylgþi
annarr dreingr
avþrom betri.

Siþan for Sueinn i Noreg oc með honom Alfifa moþir hans. oc var hann þar til konungs tekinn a hverio lavgþingi. Hann var þa cominn avstan i Vikina. er orrosta var a Sticlarstavþum oc Olafr konungr fell. Sveinn letti eigi fyr serþinni en hann com vm havstit norðr i þrandheim. var hann þar til konungs tekinn sem i qþrom stavþum. Sueinn

¹) Kunde ogsaa læses Alfrims

konungr hafði ny lög i land um marga luti. oc var þat eptir því sett sem lög voro i Danmorcu. en sum miclo frecari. Engi maðr scylldi af landi fara nema með konungs leyfi. enn ef fœri þa felli vndir konung eignir þess. Enn huerr er mann vęgi scylldi hafa vegit landi oc lavsum eyri. Ef maðr varð i útlegþ oc tœmpiz honom arfr. þa eignapiz konungr arf þann. At iolum scylldi hverr buandi konungi fa męli mallts af arni hveriom oc lęr af oxa þrevetrom. þat var callat vinar toddi. oc spann smiors. oc husfreyia hver rycciar to. þat var lin orent sva mikit. at spent fengi um mesta fingri oc lengsta. Buendr (voro) scylldir at gera hus þav avll er konungr villdi hafa a bustoþum sinum. Siav menn scylldu einn gera liðferan oc gera fyfir huern er .v. velra gamall veri. oc þar eptir hōmlor eiga. Hverr maðr er a haf reri scylldi giallda konungi landvavrþu. hvaþan sem hann fœri. en þat ero .v. fiscar. Scip hvert er fœri af landi a bravt scylldi giallda konungi rum ifir þuert scip. Maðr hverr er til Jsianz fœri scylldi giallda landavra. þarlenzcr oc utlenzcr. þat fylgpi þesso. at þa scylldu danscir menn (hafa) sva mikil metorð i Noregi. at eins þeirra vitni scylldi hrinda .x. Norðmanna vitni. Enn er þessi lagasetning var birt fyr alþyþv. þa toco menn þegar at reisa hvgi sina up i mot oc giorþv kvrr sin a milli. Męlto þeir sva er eigi hōþu verit i motferþum við Olaf konung. Tacit ier nv Jnnþrōndr vinattu oc lavn af Knyllingum. þess er þeir bavrvz við Olaf konung oc felldv hann fra landi. yðr var heilit friði oc rettarbót. en nu hafit ier anavð oc þrelcon oc þar með stor clęki oc niþingscap. En þar var eigi gott til mótunglis. þa sa allir at oheppiliga var. vm raþit. baru menn þo eigi travst til at gera upreist i moti Sveini konungi. bar þat mest til. at menn havþu gislaþa Knuti konungi sono sina eþa aþra nafrendr. oc þat með at þa varþ eingi forstióri til upreistar. Brátt hōþu menn amęli mikit til Sveins konungs. oc kendu menn mest þo Alfifu allt þat er moti scapi þotti. en þa napiz sannmęli af morgum monnum til Olafs konungs.

240. Vetr þann hofz umrępa su af morgum monnum þar i þrandheimi. at Olaf konungr veri maðr sannheilagr. oc iartegnir margar yrþi at helgi hans. Hofo þa margir aheit til Olafs konungs um þa luti er monnum þotti mali scripta. Fengu menn margir af þeim áheitum bot. sumir heilsuþotr en sumir fararbeina eþa aþra luti þa er navþsyn þotti til bera.

241. Einarr þambarscelfir var þa cominn heim til bua sinna oc hafði veizlor þęr sem Knvtr konungr hafþi fengit honom. þa er þeir funduz i þrandheimi. oc var þat ner iarlsriki. Einarr þambarscelfir hafþi ecki verit i motgongu við Olaf konung. hrosaði hann því sialfr.

Einarr minnutiz þess er Knútr hafði heitit honum iarldomi ífir Noregi. oc sva þat at konungr efndi ecki heit sin. Einarr varþ fyrstr til þess rikismanna at hallda up helgi Olafs konungs.

242. Finnr Arna son dvaldiz lilla rið a Eggio með Kalfi. þvi at hann kunni storilla þvi er Kalfr hafði verit i bardaga i moti Olafi konungi. Veitti Finnr iafnan harþar atqlur Kalfi af þeim sœcum. Þorbergr Arna son var miclu betr orþstilltr enn Finnr. en þo fystiz þorbergr bravt at fara oc til bus sins. Feck Calfr þeim brœprum sinum langscip gott með qlum reiða oc avþrum bunafi. secc þeim oc gott foruneyti. foro þeir heim til bua sinna. Arni Arna son la lengi i sarum oc varð heill oc avrkumlavss. for hann siþan um vetrinn suþr til bus sins. Toco þeir brœpr ser allir griþ af Sveini konungi. oc settuz þeir heima allir brœpr um kyrt.

243. Eptir um sumarit giorþiz mikil rœða um helgi Olafs konungs. oc sneri qþrum orþrom of konung. Voro þeir þa margir er þat sœnnuþu. at konungr mundi heilagr vera. er fyrr hoþu með qlum fianscap moti honom gengit oc latit hann i engi stað na af ser sannmæli. Tocu menn þa at snuaz til amælis við þa menn. er mest hoþu eggjat molgongu við konung. Var af þvi mikit cent Sigvrþi byscopi. Giorþuz menn þar hans uvinir sva miclir. at hann sa þann hellzt sinn cost at fara a bravt oc vestr til Englanz a fund Knuz konungs. Siþan giorþu þrœndir menn oc orþsendingar til Uplanda. at Grimkell byscop scylldi coma norðr i þrandheim. Olaf konungr hafði sent Grimkel byscop apr til Noregs. þa er konungr fór avstr i Garþariki. hafði Grimkell byscop siþan verit a Uplondum. Enn er þessi orþsending com til byscops. þa bioz hann þegar til þeirrar ferþar. bar þat oc mioc til er hann fór. at byscop trvþi at þat mundi með sannyndum. er sagt er fra iartegnagiorð Olafs konungs oc helgi hans.

244. Grimkell byscop for til sunndar við Einar þambarscelfi. Toc Einarr feginsamliga við byscopi. rœddv þa siþan marga luti. sva þat er þar hafði i landi stortiþendi orþit. Vrþu þeir á allar rœpur sattir sin i milli. Siþan for byscop inn til cævpangs. toc þar avll alþyða vel við honom. Hann spurþi vendiliga eptir um tacn þav er sœgþ voro fra Olafi konungi. Spurþiz honom vel til þess. Siþan giorþi byscop orþsendingar inn a Sticlarstadi til þorgils oc Grims sonar hans. oc stefndi þeim ut til bæiar a sinn fund. þeir sedgar loqþuz þa ferþ eigi undir hoþuð. foro þeir ut til bæiar a fund byscops. þa sœgþu þeir honom avll þav merki er þeir hoþu visir orþit. sva þat oc hvar þeir hoþu comit liki hans. Siþan sendi byscop eptir Einari þambarscelfi. oc com Einarr til bæiar. Hófu þeir Einarr oc byscop þa rœdv við

konung oc Alfífu. oc baþv at konungr scylldi lof til gefa. at lic Olafs konungs scylldi taca vp or iorþu. Konungr lagði þar lof á oc baþ byscop þar fara með sem hann villdi. Þa var þar mikit fiolmenni i bönun. Byscop oc Einarr oc menn með þeim foro til þar er lic konungs var iarþat oc leto þar til grafa. Kistan var þa comin vp mioc sva or iorþu. Þat var margra menn rað. at byscop leti lic konungs grafa niðr i iorþ at Clemens kirkio. var sva giort. Enn er líþit var fra andlati Olafs konungs .xii. manvðr oc .v. nętr. þa var vp tekinn heilagr domr hans. var þa enn cistan comin up mioc or iorþu. oc var þa kistan Olafs konungs spanósa. sva sem nyscavin vęri. Grimkell byscop gecc þa til þa er up var lokin kistan konungs. var þar dyrligr ilnr. Þa beraði byscop andlit konungs. oc var avngan veg brvgþit asiono hans. sva roþi i kinnunum sem þa myndi. ef hann veri nysosnaþr. Enn a því fundu menn mikinn mvn. þeir er set hqfðu Olaf konung þa er hann fell. at siþan hafði vaxit hár hans oc negl. því nęst sem þa myndi. ef hann hefði lifs verit her i heimi alla þa stund siþan er hann fell. Þa gecc til at sia licama Olafs konungs Sveinn konungr oc allir hqfþingiar þeir er þar voro. þa męlti Alfífa. Furþu seint funa menn i sandinum. ecki myndi sva vera: ef hann hefði i moldu legit. Siþan toc byscop savx oc scar af hári konungsins oc sva at taca af kavnpvnum. hann hafði haft langa kanpa. sva sem þa var monnvum litt. Þa męlti byscop til konungs oc Alfífv. Nu er har konungs oc canpar sva sitt sem þa er hann anndaþiz. enn því liet vaxit sem nu seð iér her af scorit. Þa svarar Alfífa. Þa þycki mer har þat heilagr domr. ef þat brennr eigi i elldi. en opt hqfvum ver set hár manna heilt oc osacat. þeirra er i iorþu hafa legit lengr en þessi maðr. Siþan let byscop taca elld i gloþakeri oc blezapi oc lagði á reykelsi. siþan lagði hann i elldinn har Olafs konungs. En þa er brvnnit var reykelsit allt. þa toc byscop up hárit or elldinum. oc var þa harit obrunnit. Let byscop þat sia konung oc aþra hqfþingia. þa bað Alfífa leggja hárit i uvigþan elld. Þa svaraði Einarr þambarscelfir. bað hana þegia oc valþi henni morg orð hqrþ. Var þat þa byscops atqvęþi oc konungs samþycki oc domr allz heriar. at Olaf konungr veri sannheilagr. Var þa licami hans borinn inn i Clemens kirkio oc veittr umbunaðr iðr haalltari. Var kistan sveipð pelli oc tialldat allt guðvesiom. Urþu þa þegar margsconar iartegnir þar at helgum domi Olafs konungs.

245. Þar a melnum sem Olaf konungr hafði i iorþu legit com up fagr brunnr. oc fengu margir menn bot meina sinna af því vatni. Var þar veittr umbunaðr. oc hefir þat vatn verit iafnan siþan vandliga

varþveitt. Capella var þar fyrst gor. oc sett þar alltarit sem verit hafði leiði konungs. Enn nu stendr i þeim stað Cristz kirkia. Let Eysteinn ercibyscop þar setia háalltarit i þeim sama stað sem leiþit hafði verit konungsins. þa er hann reisti þetta it micla musteri er nu stendr. hafði oc verit i þeim stað háalltarit i fornu Cristz kirkju. Sva er sagt. at Olafs kircia standi nu þar sem þa stoð eypiscemma er lic Olafs konungs var naltsett i. þat er nu callat Olafs hlið er heilag domr konungs var borinn up af scipi. oc er þat nu i miðium bø. Byscop varðveitti helgan dom Olafs konungs. scar hár hans oc negl. þvi at hvartveggia óx sva sem þa er at hann veri lifandi maðr i þessum heimi. Sva segir Sighvatr scallid.

Lyg ec nema Olafr eigi
ys sem kvicvir tivar
gøþi ec hellzt i hropri
harvaxt konungs aro.

enn hellzt þeim er syn selldi
svordr þann er ox i Gørþum
hann fecc lęs af liosum
lavan Valldamar hvasi.

Þorarininn loftunga orti um Svein konung Alfifu son qveþi þat. er Glelognsqvifa heitir. oc ero þessar visur i.

Nu hefir ser
til þess hagat
þioðkonungr
i þrandheimi.
þar vill ey
gfi sina
bavgabriotr
byggþum ráþa.

þar er Olafr
aþan bygþi
aðr hann hvarf
til himinrikis.
oc þar var
sem vitu allir
kvikvasettir
or konungmanni.

Hafþi ser
harþla raþit
Haralldz sonr
til himinrikis.
aðr seimbriotr
at setti varð
Cristi þekkr
konungrinn østi¹.

þar sva hreinn
með heilu liggr
lofsell gramr
lici sinu.
sua at þar kna
sem á kycum manni
har oc negl
hanum vaxa.

þar borðvegs
biollur knegu
of sging hans
sialfar hringiaz.
oc hvern dag
heyr þioþir
clukna lioð
of konungmanni.

Enn þar vp
af alltari
Cristi þeg
kerti breuna.
sua hefir Olafr
aðr hann andaþiz
syndalavas
salo borgit.

¹) fra [ubestrevet aabent Rum i Codex; det manglende udfyldt efter Fornm. Sögur.

þar komr hverr
er heilagr
konungr sialfr
crypr at gangi.
oc beiþendr
blindir sæcia
þioþar mals
ea þapan heilir.
Biþðv Olaf
at hann unni þer

hann er gvðs maðr
grundar sinnar.
hann of getr
af guði sialfum
ár oc friþ
qllum moanum.
þa er þu recr
fyr reginnagla
bocamals
bønir þinar.

246. Sa atburþr varð a Sticlarstavþum i orrosto sem fyrr var ritat. at Olafr konungr castaði fra ser sverðino Hneiti. þa er hann fecc sár. Enn einnhverr maðr sønsocr at gtt hafði brotit sverð sitt. oc toc sa up sverðit Hneiti oc vá með þvi. En sa maðr comz ór bardaga oc fór með oðrum flottamonnum. com hann fram i Sviþioð oc for heim til bús sins. Hafði hann sverð þat um alla sina gfi. en siþan hans son. oc toc hverr eptir annan þeirra frænda. oc fylgði þat iafnan eign sverðsins. at hverr sagði avþrum nafn sverðsins. oc sva þat hvaþan þat var comit. En þat var miclo siþarr a dagum Kirialax Miclagarðz keisara. at þar voro i Garþi storar sveilir Veringia. þa bar sva at a einu sunri. þa er keisarinn var i herferð noccori oc lagu þeir i herbuþum. Veringiar helldu vorð oc vocþu yfir keisara. lagu þeir a vavllunum fyr utan herbuþir. þeir sciptu nottinni með sér til vöcu. en þeir er aðr hqfðu vacat. loqþuz þa niðr oc svafo. þeir voro allir menn með alveþni. þat var siðr þeirra þa er þeir loqþuz til svefns. at hverr hafði hialm a hqfði en sciqlld ifir ser. en sverð undir hqfþi oc scylldi leggja ena hægri hqnd um meðalcafla. Einnhverr þeirra felaga sa er lotit hafþi at vaca enn øfsta luta ngr. þa vacnaþi hann i dagvñ. þa var sverþ hans i brotu. En er hann leitafi. þa sa hann sverþit hvar la a vellinum langt fra honom. hann stod up oc toc sverþit. gtlafi hann. at felagar hans þeir er vacat hqfðu mvndi gert hafa til spots at vela fra honom sverþit. þeir synioþu þess fyr sic. Slicir atburðir urðu .iii. ngr. þa undradiz hann mioc sialfr. oc sva aprir þeir er þetta sa eþa heyrðu. oc spurþu menn hann eptir. hverio þat mvndi gegna. þa sagþi hann at sverð þat var callat Hneitir. oc Olafr enn helgi konungr hafði átt oc borit sialfr i orrosto a Sticlarstavðum. hann sagþi oc hvernig siþan hafði farit sverð þat. Siþan var þetta sagt Kirialax keisara. þa let keisarinn calla til sin þann mann er með sverð þat fór. fecc keisari honom gull þrenn iafnvirþi sverþsins. En keisari let sverþit bera i Olafs kirciu. þa er Veringiar hallda. var þat siþan þar ifir alltara. Einriþi ung(i) het lendr

maðr i Noregi a dagum þeirra sona Harallz gilla. Jnga Eysteins Sigurpar. Einriði var þa i Miclagarði er þessir atburðir gerðuz. sagði hann þessa sögu i Noregi. sva sem Einarr Scula son vattar i drapu þeirri er hann orti um Olaf konung enn helga. oc er þar qveþit um þenna atburð.

247. Sueinn konungr Knuz son oc Alfifu reð fyrir Noregi noccora vetr. hann var bernscomaðr þegi at alldri oc rapum. Alfifa modir hans hafði þa mest landrað. oc voro lanzmenn hennar miclir uvinir þegi þa oc iafnan siþan. Danscir menn höfðu þa mikinn yfirgang i Noregi. en lanzmenn kunnu því illa. þa er slicar røpur voro uppi hafpar. þa kendu lanzmenn aðrir þat þrøndum. at þeir hefði mestu um valldit. er Olaf enn helgi konungr var felldr fra landi. Enn Nor-egsmenn höfðu lagz undir þat illa riki. er anavð oc ufrelsi gecc þar ifir folc allt þegi rica menn oc alþyðu. Cavllupu þeir þrøndi scyllda til at veita orrað oc uproist til þess at hrinda þessu riki af lanz-mavnnom. Var þat oc virþing manna. at þrøndir hefði mestan styrk þa i Noregi þegi af höfþingium sinum oc siolmenni því er þar var. Enn er þrøndir vissu at lanzmenn veittu þeim amgli. þa kavnopuz þeir við. at þat var sannmgli oc þa hafði hent gløpsca mikil. er þeir höfðu Olaf konung tecit af lifi. oc þat með at þeim var sin ohamingia miclu illo gollidin. Hófo þeir höfþingiar stefnor oc rapagerþ sin a milli. Var þar Einarr þambarscellir uphafsmaðr at þeim rapum. sva var oc við Kalfr Arna son. at þa fann hann i hveria snøru hann hafði gengit af eggion Knuz konungs. þav heit er konungr hafði heitit Kalfi rufuz þav avll. því at Knutr konungr hafði heitit Kalfi iarldomj oc ifirsocn of Noreg allan. enn Kalfr hafði verit höfuðsmaðr at hallda orrosto við Olaf konung oc fella hann fra landi. hafði Kalfr avnga þafnbót þa meiri en aðr. þottiz hann vera blecðr mioc. Foro þa orþ-sendingar milli þeirra brøðra Kalfs oc Finnz oc þorbergs oc Arna. oc sampiz þa frændsemi þeirra.

248. Sua segia menn þa er gløggliga telia. at Olaf enn helgi veri konungr yfir Noregi .xv. vetr siþan er Sveinn iarl for ór landi. en aðr um vetrinn toc hann konungs nafn af Uplendingum. Sighvatr scalld segir sva.

Olaf reð it ófra
andprut höfuð landi
fulla vetr aðr felli
.xv. a því lani.

hverr hafð hers inn næþra
heim(s) enda ser kendan
sciolldungr hellz en scylldi
acemr laudreki enn fremri.

Olaf enn helgi var þa halffertogr at alldri er hann fell at sögu Ara prestz ens froþa. Hann hafði att .xx. folcorrostor. Sva segir Sighvatr scalld.

Sumir trýðu a guð gumnar	fręgr bað hann a hęgri
grein var liða a miðli	hęnd cristit lið standa
folcorrostor fylkir	feþr Męgnus bið fagna
framraðr tiogu hafi.	flottsiorrum guð drottin.

Nu er sagðr noccorr Ivtr sögu Olafs konungs. fra noccorom tíþendum þeim er giorþuz meþan hann reð Noregi. oc sva fra falli hans oc því er helgi hans com up. Enn nu scal þat eigi niþri liggia. er honom er þo mest vegsemp i. at segia fra iartegnagorð hans.

249. Sveinn Alfíu son reð Noregi fyrstr eptir Olaf konung. Enn er hann hafði rapit fyr landi .iii. vetr. þa spurþuz þav tíþendi. at fyr vestan haf esdi flocc Tryggvi son Olafs Tryggva sonar oc Gyþu enscu. Sveinn konungr bavð leiðangri út norþan or landi oc for til Vicr avstr. Enn Tryggvi com með lið sitt at Hqrþalandi. Spurþu hvarir til annarra. Nu scal þat segia sem fyrr var. þa er Sveinn konungr var i þrandheimi oc hann spurþi þessi tíþendi. bavð hann þegar leiþangri út oc gerþi orþ til lendra manna oc stefndi þeim til ferþar með ser. Einarr þambarscellfr settiz heima oc villdi eigi fara með Sveini konungi. Kalfr Arna son scipafi huscavrlum sinum snekcio tvitogsessu oc hellt ut eptir þrandheimi fyrr en Sveinn konungr veri buinn. Kalfr for suðr a Møri. oc hqfðu þeir stefnulavg sin i milli. Sveinn konungr for sinu lípi er hann var buinn. hellt suðr með landi. Enn er hann la i Sveggiarþar sundi. þa reri þar sunnan um sundit Kalfr Arna son. oc cavlluþuz þeir á. baþu þeir Calf at leggja oc fylgia konungi oc veria land hans. Kalfr svarar. Fvllgert hefi ec þat. ef eigi er ofgort. at beriaz við vara lanzmenn til rikis Knytlingum. Reri Calf þa norðr leið sina. for til þess er hann com heim a Eggjo. Avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr með Sveini konungi.

250. Sveinn konungr hellt lípi sinu sunnan með landi. en Tryggvi hellt norþan at moti. Sva segir i Tryggva flocci.

Tireggiadr for Tryggvi	ner var ec þavsum þeirra
toez morþ af því norþan	þat bar sciott at moti
enn Sveinn konungr sinni	herr tyndi þar harþa
sunnan ferþ at gunni.	hiorgavll var þa florvi.

Oc varþ funndr þeirra fyr norþan Japar. i Socnar sunndi fyr innan Bocn. ner því sem fallit hafþi Erlingr Scialgs son. Var þar orrosta mikil. þat var a sunnudegi. Sva er sagt i flocki þeim er ortr var um Svein konung Alfíu son.

Vara sunnudag svanni	er Sveinn konungr sina
seggr hné margr und eggjar	saman tengia bað dreingi
morgun þann sem manui	hrátt gafsc holdt at slita
męr lavc eþa avl þęri.	hrasni sceiþar statna.

J þeirri orrosto fell Tryggvi Olafs son oc mikill lvti liðs hans. Enn Sveinn konungr hafði sigr. reð hann þa enn landi vetr enn næsta eptir.

251. Einarr þambarscelfir oc Kalfr Arna son attu þann vetr stefnor sin i milli oc rapagerþir oc hittuz i cavnangi. Sveinn konungr var þa suðr i land(i). Þa com þar til Calfs Arna sonar sendimaðr Knutz konungs oc bar honom orðsending konungs til þess. at Calfr Arna son scylldi senda konungi þrennar tylstir øxa oc lata vanda mioc. Calfr svarar sva. Avngar mun ec øxar senda Knuti konungi. segðu honom at ec scal fa øxar Sveini syni hans. sva at hann scal eigi scorta. Þat vár snemma byria þeir ferð sina Einarr þambarscelfir oc Calfr Arna son oc höfðu micla sveit manna. oc it bezta mannaval er til var í þröndalögum. Þeir foru um varit avstr um Kiol til Jamtalandz. þa til Helsingialanz. oc comu fram i Svíþjóð. reðu þar til scipa. foru vm sumarit avstr i Garða oc comv um havstið i Aldeigioborg. Giorþv þeir þa sendimenn up til Holmgarþz a fund Jarizleifs konungs með þeim eyrendum. at þeir byðu Magnusi syni Olafs konungs ens helga at taca við honom oc fylgia honom til Noregs. oc veita honom styrc til þess at hann nęði fǫðurleifð sinni oc hallda hann til konungs iðr landi. Enn er þessi orðsending com til Jarizleifs konungs. þa toc hann rapagiorð við drottning oc aðra höfþingia sina. com þat asamt með þeim. at Norþmonnum voro orð gor oc stefnt þeim þangat a fund Jarizleifs konungs oc þeirra Magnus. voro þeim grip sellð til þeirrar ferþar. Enn er þeir comu til Holmgarþz. þa stafstetiz þat með þeim. at Norþmenn þeir er þar voro comnir gengv til handa Magnusi. giorþvz menn hans. oc bundu þat swardögum við Calf oc við aðra þa menn er i bardaga höfðu verit a Sticlarstavþum i moti Olafi konungi. at hann scylldi vera þeim ǫllum trygggr oc trvr. þo at hans riki yrði i Noregi. Scylldi hann þa geraz fosterson Kalfs Arna sonar. en Calfr vera scylldr at gera þav verc avll. er Magnusi þotti þa vera sitt riki meira eða frialsara en aðr.

252. Magnus Olafs son byriaði ferþ sina eptir iolin avstan af Holmgarþi ofan til Aldeigioborgar. tocu þa at bua scip sin. þess getr Arnorr iarlascalld i Magnus drapu.

Nu hyc riopanda reiðu
rogavrs þvi at veit gorva
þegi seimbrotu segia
seggjom hneitis eggia.

varat ellifu allra
ormsetrs hati vetra
hravstr þa er herscip glesti
Hqrða vinr or Gqrþum.

Magnus hellt um varit avstan til Svíþjóðar. Sva segir Arnorr.

Þing bævþ ut inn ungi
eggriþandi þiþum
þim þar hirð til hqmla
herveðr ara brþis.

sallt scær hufi þelltum.
hravstr þiþkonungr avstan
þaru brimlogs ryri
brun veðr at Sigtonum.

Síþan foro þeir avstan landveg til Helsingialanz. Sva segir Arnorr i Hermandinni.

Ravþur barð randir síþan
rimmu yggr i sonescar bygþir
eigi gæztu liðscost lagan
landfolc sótti þer til handa.

avstan þurþut ulfa ferþar
avlldum kuunnr með hvita sceylldu
tungu riþr til tirar þinga
tecnir menn oc davrr en rekno.

Oc enn sva.

Avstan comtu með allra hestan
yggior más i þrønsca bygþir
fðri riðr enn fiandmenn yþra
falma qvaþo egis hialmi.

ungan fra ec þic eyþir þravngva
ulfa graþar þeirra rabi
scilldir stqck með scapan þocka
sceiþar branþ fyr þér ór landi.

Her segir þat, at Magnus com avstan um Kiol i Þrandheim. oc liþ mikit dreif til hans. en uvinir flyþu undan. Sva þat at Sveinn konungr lór þegar ór landi. er Magnus com i Noreg. Flyþi Sveinn til Danmarcar. þvi at hann fecc eingi liðscost til motstqþu við Magnus. Var þa Magnus til konungs tekinn i Noregi. oc lagþi hann land allt undir sic. hann var callaðr Magnus enn goði.

253. Magnus konungr let gera scrin oc bua gulli oc silfri oc steinum. er scrin þat sva gert þeþi at mikilleic oc at qþrum vexti sem lickista. en svalir unndir niþri. enn ifir uppi vétt vaxit sem ræfr. oc þar af up hqfud oc burst. ero a vettino lamar a bac. en hespor fyrir. oc þar læst með lucli. Síþan let Magnus konungr leggja i scrin þat helgan dom Olafs konungs. Vrþu þar margar iartegnir þa at helgum domi Olafs konungs. Þess getr Sighvatr scalld.

Gort er þeim er gott þar hiarta
gullit scrin of mínum
þrosa ec helgi ræsis
hann sótti guð dróttni.

ár gengr margr frá meþo
meiðr þess konungs leiþi
hreins með heilar sionir
þrings er blindr com þingat.

Þa var þat i loq tekitt at hallda heilagt um allan Noreg artíð Olafs konungs. var sa dagr þegar þar sva halldinn sem enar hestu hqtidir. Þessa getr Sighvatr scalld.

Oss dugir Olafs messo
iofar magnar guð fagna
meinalavst i minu
Magnus sqþur husi.

scylldr em ec scilfings (h)allda
scullavst þess er bio gulli
helgi handa tialgur
þarmdavþa mér ravþu.

254. Sighvatr scalld hafði þegit heimleyfi af Olafi konungi. Þá er konungr for avstr i Garþariki. En annat sumar eptir fór Sighvatr af landi oc suðr til Rums. Þá quað hann visu þessa.

Rums let ec oc helltu heiman
hermoðr a for goðri
giallar vönd þann er gulli
gaf mer konungr vafþan.

sult þa er silfri hialltat
sverþ dyrt þat er viðir þverþan
lögþum vöpn en vigþvm
ver sylgiar staf fylgþum.

En of havstít er Sighvatr var sunnan a leið. Þá spurði hann fall Olafs konungs. var honom þat enn mesti harmr. Hann quað þetta.

Stoð ec a Mont oc minntunic
morg hvar suðr flavg targa
breið oc brynior sipar
borgum ner of morgun.

munða ec þar er unði
avndurþan brum lönðum
safir minn var þa þeana
þorröðr konung forþvm.

Sighvatr gecc einn dag um þorp noccot oc heyrði at einnhverr hus-
buandi veinafi mioc. er hann hafði mist cono sinnar. barði a briostít
oc reif cleþi af ser. gret mioc. en hann villdi giarna deyia. Sig-
hvatr quað.

Fuss lez maðr ef missir
meyjar sáþms at deyia
keypt er ast ef eptir
oblati scal grata.

enn fullhuginn fellir
flottstyggv sa er varð drottin
vart törrec liz verra
vigtar konungs arom.

Sighvatr com heim i Noreg oc til bús sins. Hann spurði þat at margir
menn veittu honom anęli. oc tavlþu at hann hefði illa scilit við Olaf
konung. Þá quað hann þetta.

Hafa lati mic heitan
Hvitacrístr at viti
elld ef ec Olaf villdae
ec em scírr at þvi firraz.

vatnqrít hefí oc vitni
vasc til Rums i hasca
avlld leyni ec þvi alldri
annarra þav manna.

Þípan for Sighvatr til hirþar Magnus konungs oc var með honom.
giorþiz hirþmaðr hans. var konungr vel til hans.

255. Sveinn konungr Knuz son for til Danmarcar oc toc þar
við ríki með Hqrþaknut broþor sinum. Bjarni gullbrarscalld segir sva
i Calfs flocki.

Hafa lextu unga íofra
erfð sem til reð hverfa
satt er at sitia cnatti
Sveina at Danmqrcc einni.

kennuð Calfr til landa
capfusum Magnusi
ollut er at stillir
íorð oc fecc ór Gqrþum.

Þann sama vetr varþ Sveinn Alfíson sóttidavðr i Danmorco. Enn
Knutr enn ríki andaðiz oc þann vetr a Englandi idus novembris. Þá

hafði hann konungr verit ífir .iii. þjóðlavndum Englandi. Danmorc. Noregi vetr .vii. en ífir Englandi oc Danmorc .xxiiii. enn fyrst ífir Danmorco einni .iiii. Þá var hann at alldri .xxx.vii. Eptir hann var konungr a Englandi Haraðdr son hans. hann atti Gunnhilldi dottur Heiurecs keisara. andapiz hon barnlavs .iiii. vetrom síþarr.

256. Þorir hundr fór af landi a bravt litlo eptir fall Olafs konungs. Þorir fór ut til Jorsala. oc er þat margra manna soqgn. at hann haði eigi aptr comit. Sigurðr het son þoris hunz. sáþir Rannveigar er atti Jon son Arna Arna sonar. þeirra bqrn voro þav Viðkunnr i Biarcey oc Sigurðr hundr. Erlingr. Jarðþrudr.

257. Harecr or þiottu sat heima at þum sinum. allt þar til er Magnus Olafs son com i land oc var konungr. þa for Harecr suþr til þraudheims a fund Magnus konungs. þa var þar með Magnusi konungi Asmundr Grankels son. Enn er Harecr gecc up af sciþi sinu. þa hio Asmundr hann banahavgg. Giorði Asmundr þat vere i travsti Magnus konungs. Síþan gaf Magnus konungr Asmundi len oc syslo a Halogalandi. oc ero þar frasagnir miclar um sciþti þeirra Asmundar oc sona Harecs.

258. Kalfr Arna son hafði landrað með Magnusi konungi fyrst noccora stund. þa giorþuz menn til aminningar við konung. hvat Kalfr hafði unnit a Sticlarstavþum. Giorþiz Kalfi þa noccoru vannggettra til scaps konungs. þat bar at eitt sinn. þa er siolmēt var með konungi. oc kerþu menn mal sin. þa com fyrir hann með siþ scylld ørendi sa maðr er fyrr nefndr var þorgeirr fleccr af Svlu or Veradal. Konungr gaf ekci gavm orþum hans oc lyddi þeim er honom voro nørri. þa mēlti þorgeirr hátt. sva at allir heyrþu þeir er ner voro.

Mqþu við mic	er þeir of davþan
Magnus konungr	davgling stigu.
ec var i fylg(i)u	þu elscar
með sþur þinum.	þa arma þioð
þa bar ec hoggvinn	drottins svica
hava minn þapan	er diqful hlogþu.

þa giorþu menn at ohliod. en sumir baþu þorgeir út ganga. Konungr callaði hann til sin. oc lave siþan mali hans. sva at þorgeiri licapi vel. oc het honom vinattu sinni.

259. þat var litlo síþarr at Magnus konungr var a veizlo at Havgi i Veradal. En er konungr sat at matborþum. þa sat a aþra hqnd honom Kalfr Arna son. en a aþra hqnd Einarr þambarscellir. þa var sva comit. at konungr gerþi sēð á við Kalf. enn virði þa Einarr mest. Konungr mēlti til Einars. Vit scolum riþa i dag a Sticlarstaði.

vil ec sia þav merki er þar hafa orþit. Einarr svarar. Ekci kann ec þer þar af segia. láttu Kalf fara fostra þinn. hann mun þar kunna at segia fra tíþendum. Enn er borð voro uppi. þa bioz konungr til farar. hann mælti til Calfs. þu scalt fara með mer a Sticlarstaði. Kalfr sagði at þat var ecki scyllt. þa stoð konungr up oc mælti helldr reiþuliga. Fara scaltu Kalfr¹. Síþan gekc konungr ut. Kalfr clæddiz sciótt oc mælti til scosveins sins. þu scalt riða ut a Eggio oc bið huscarla mina hafa hvert fat a scipi fyr solar fall. Konungr reið a Sticlastaði oc Calfr með honom. oc stigu af hestum oc gengu þar til sem bardaginn hafði verit. þa mælti konungr til Calfs. Hvar er sa staðr er konungrinn fell. Kalfr svarar retti fram spjotscaþtit. Her la hann segir hann. Konungr mælti. Hvar vartu þa Kalfr. Hann svarar. Her sem nu stend ec. Konungr mælti oc var þa ravðr sem dreyri. Taca mundi þa eyx þin til hans. Hliop Calfr þa a hest sinn oc reið a bravt oc allir hans menn. En konungr reið aþr til Havgs. Kalfr letti eigi terþinni aðr hann com ut a Eggio. Var þa scip hans buit fyrir landi oc a comit lavsafe allt oc scipat af huskǫrlum hans. helldu þeir þegar ut um nottina eptir firþi. for Calfr síþan dag oc nótt sua sem byri gaf. Sigldi hann þa vestr um haf oc dvalðiz þar lengi. heriaði þa um Scotland oc Jrland oc Suðreyiar. þessa getr Biarni gullbrascalld.

þer fra ec þorbergs lyri
þess giorþuz ier verþir
hellt þvi unz hann of spillti
Harallz broþorson goban.

vǫcþu avfundmenn ykcrir
iþula rog a miðli
oþavrf liz mer arfa
Olafs i þeim malum.

260. Magnus konungr toc þa at harðna við buendr. sva at margir sættu af honum storum refsingum bæði i manndrapum oc ranum. var mest (þ)at við þrøndi. þa toco buendr at gera curr oc mæltu sin a milli. Huat mun konungr þessi fyrir glla. er hann brytr lavg a oss. þav er setti Hacon konungr enn goþi. man hann eigi þat. at ver hǫfum iafnan eigi þolat uanrettit. mon hann hafa sarar fǫþur sins eþa annarra hǫfþingia. þeirra er ver hǫfum af lifi tekit. þa er oss leiþiz ofsi þeirra oc lavglavsa. þessi curr var viþa i landinu. Sygnir hǫfðu lið saman dregit oc glløðu at beriaz við konung. þessa urþu varir vinir konungs. oc gengu .xii. menn a malstefnu. oc samþiz þat með þeim at luta til einn mann at segia konungi þenna kurr. En sva var stillt at Sighvatr scalld hlavt.

261. Sighvatr orti þa flocc þann er callaðr er Bersǫglisvisur. oc hefr þar fyrst of þat. at þeim þottu konungr velkia of mioc raþin.

¹) Kalfr *vlf. Codex.*

at setia buendr aptr þa er heitupuz at reisa ufrið i moti honom.
Hann qvað.

Fregn ec at suðr með Sygnum
Sighvatr hefir gram lattan
folcorrosto at freista
ferr ef þo scolum beriaz.

forum i vöpn oc veriom
vel tvist konungr lystir
hve lengi scal bringum
hans grund til þess fundar¹.

J þvi sama qvæþi ero þessar visor.

Het sa er fell a Fitium
fiolgegn oc reð þegna
heiptar rán oc hanum
llacon fyrir vöpu.
þiöð hellt fast a fostra
fiolbliðs lögum sípan
enu ero a þvi er minnir
Aþalsteins buendr seinir.

Hverr eggjar þic hoggva
hillrgegñir buþegna
ofrafsn er þat iofri
innan lauz at vinna.
avngv hafþi sva vngum
aðr bragningi rapit
ran hygg ec reckum þinum
reidr er herkonungr leidaz.

Rett hygg ec kiosa enattu
karlfolc² oc sva iarlar
af þvi er eignum lofþa
Olafar frið gæfu.
Harallz arfi let hallða
hvardyggr oc son Tryggva
log þav er lyþar (þagu)
lavc isfn af þeim nqfnum.

Gialltu varhuga velltir
viðr þeim er þu ferr heþra
þiofs scal hund i hofi
havþa quitt of stytta.
uinr er sa er varmra benia
varnað byðr en ec hlyþi
tar muteris teitir
til hvat bumenn vilia.

Scolod radgiasar reipaz
ryþr þat konungr yþrir
drottins orþ til dyrþar
davglingr við bersogli.
hafa qvæþuz log nema lygi
landherr buendr verri
endr i Ulfa sundum
avnnor en þv hetz mavnnom.

Hgett er þat er allir etlaz
aðr scal við þvi rada
hárir menn er ec heyrir
hot scioldungi at móti.
greypt er þat er hqfðum hneypta
hellðr oc uioðr i fellda
slegit hefir þavgn á þegna
þingmenn nqsum stinga.

Hverr eggjar þic harri
heiptar strangr at ganga
opt reynir þu þinom
þunn stal a bac malum.
fastorðr scyli fyrþa
feingsell vera þengill
hefir heit at rífa
hialldrmqgnuðr þer allðri.

Eitt er mal þat er meþa
minn drottinn leggr sina
eign a oþal þegna
avfgnat buendr gavfgir.
ran mun seggr hina er sina
setr ut i þvi telia
flavms at fellidomi
sqþurleifð konungs greifum.

Eptir þessa aminning scipaþiz konungr vel við. fluttu margir aþrir oc
þessa røpu fyr konungr. Com þa sva at konungr allti tal við ena
vitrostu menn oc sqmpu lög sin. Sípan let Magnus konungr rita

¹) r. f. fundra ²) r. f. karlfloc

logboc. þa er enn er i þrandheimi oc cølluð er Gragas. Magnus konungr giorþiz siþan vinsæll oc astsæll øllu landfolki. var hann fyr þa soç callaðr Magnus enn goþi.

262. Magnús Noregs konungr oc Havrþaknutr Dana konungr hoqþu fyrst osætt sin i milli. En þat leidiz lanzmonnum bæþi i Noregi oc Danmorco. foro þa menn i milli þeirra með sættarorð. com sva at konungar funnduz sialfir i Elfi oc gerþu sætt sina oc svorþuz i brøþralag. oc þat fylgdi^{*} at hvarr þeirra scylldi taca eptir annan lond. ef misdavþi þeirra yrþi. sva at sa andaþiz sonlavss. Haralldr Knuts son Engla konungr andaþiz .v. vetrum eptir andlat Knuz ens rica. toc þa Hoqþaknutr riki i Englandi oc var konungr bæþi oc i Danmorco .ii. vetr. þa andaþiz hann barnlavss.

263. Magnus konungr Olafs son toc konungdom isfr Danmorcu eptir Havrþaknut. reð þa bæþi Danmorcu oc Noregi. Var i þann tima Dana velldi herscátt mioc. þa bravz þar til konungdoms Sveinn Ulfs son. atti hann'orrostor við Magnus konung. oc hafði Magnus iafnan sigr.

264. Magnus konungr gipti Ulfilddi Olafs dottor systor sina Otto hertoga i Saxlandi. Magnus het son þeirra. þaþan er comin gtt mikil. Hertogar þeir er rapit hafa fyrir Brunsvic¹ telia sva kyn sitt til Olafs ens helga. Magnus konungr for með her sinn til Uindlanz. þa vann hann Jomsborg oc brendi hana oc heriaþi viþa land. Siþan for hann aptr til Danmarcar. for þa herrinn fra honum. Var konungr þa eptir ekci fiolmennr.

265. Þat sama havst foro Vindr með ogrynni liðs. Enn er þat spurþi Magnus konungr. þa samnaþi hann her saman. oc for moti þeim með þat lið er hann secc. þa com til liðs við hann Otta hertogi magr hans. þeir møttu her Vinþa a Hlyrscogs heiþi svör fra Heiþabø. þar lagu þeir Magnus konungr uti um nótt undir sciollidum sinum. Eptir um daginn var Micalsmesso aptann. þa com til konungs niosn hans. oc hoqðu þeir menn sèt her Vinþa. sogþu at konungr hefþi eingi luta liðs við. Gorþiz ótti mikill i her hans. eggioþu menn konung at flyia. Var hann þa allhugsykr. þvi at hann hafþi alldregi a flotta comit. Villdi hann beriaz ef monnum þøtti þeir nokcur favng a hafa. Otta hertogi systi helldr viðtøcu. Enn er konungr var i þessum ahyggiom. þa somnaþi hann. honom syndiz þa enn helgi Olafr faþir hans coma til sin oc mæla. Erot ier nu óttafullir. er heiþingiar hafa her mikinn. ekci scaltu þat hræþaz. þvi at ec mun fylgia þer. Statt up oc rað til orrosto. þegar er þer heyrir luðr minn. verit oruggir oc ottalavsir. þa vaknaþi konungr. rann þa sol up. þa segir konungr dravm sinn.

¹) r. f. Brimsvic

urðu (menn) við þat glaþir mioc oc herðu hugi sina. þa sa þeir her Vinða. foro Vindr yfir Scolborgarq. þa heyrðu liðsmenn Magnus konungs allir up i loptit ifir sic cluknahliod. oc allir þeir menn oc verit hqfðu i Niþarósi þa kendu klioþit. at sva var sem Glqð veri hringt. su clukka var at Clemenskirchio i cavnangi oc hafði Olafr konungr þar til gefit. Siþan steypði Magnus konungr brynionni af ser. enn toc i hqnd ser avxi er Olafr konungr hafði átt. er Hel heitir. rez þa þegar i moti Vinða her. Sva segir Arnorr iarlascauld.

Oð með eyxi breiþa	þar er um scapt en scipti
oðsinn fram ræsir	scapvqrör himins iorðu
varð of hildi Hqrþa	Hel clavf havsa favlsa
hiordyar oc varp brynio.	hendr tver iofurr spenndi.

þa giorðu þeir Magnus konungr sva harþa atgavnguna. at Vindr rukcu þegar fyrir. sneruz þa a flotta þeir er fremstir stoðu. en þeir er siþarst voro stoðu sva. at hinir naþu eigi at flyia. oc fell þa hverr um annan. En konungr oc hans lið hioggu Vindr sem buse. Er þat sqgn froþra manna. at þat hafð mannfall mest orþit a Norðrlondum siþan er cristni com. Raco þeir siþan flotta oc drapu þa ogrynni liðs. Sva segir þioþolfr scald.

Hycc i hundraðs flocki	vitt la Vinða flotti
Haralz broþurson stoðu	varð þar er Magnus harþiz
hramn vissi ser hvassast	havggvinn val at hylia
hungrbann framast manna.	heiþi rastar breiþa.

266. Guþormr het son Ketils cal(f)s oc Gunnildar af Ringunesi systorson Olafs ens helga konungs. Guþormr fór i Vestrviking a Jrland. oc var þar i kierleic miclom með Margaði konungi. Vm sumarit for Margaðr konungr oc Guþormr með honom oc herioþu a Bretland oc fengu þar ogrynni fiar. Siþan loqþu þeir i Avngulseyiar sund. þa scylldu þeir þar scipta herfangi sinu. Enn er fram var borit þat micla silfr oc konungr sa. þa villdi hann einn saman hava fe þat allt oc virði þa litils vingan sina við Guþorm. Guþormi licaþi þat illa. ef hann scylldi vera lutreningr oc hans menn. Konungr sagði. at hann scylldi eiga tva costi fyr hqndum. sa annarr at una þvi sem ver vilioni vera lata. hinn annarr at hallda bardaga við mic. oc hafð sa fe er sigr hefir. oc þat með at þu scalt ganga af scipum þinvm. scal ec þav hafa. Guþormi syndiz mikill vanndi a baþar hendr. þottiz eigi mega lata sømiliga scip sin oc fiarmuni fyr onga tilgiorninga. þat var oc haskasamliet at beriaz við konung oc þat micla lið er honom fylgði. en liþs þeirra var sva micill munr. at konungr hafði .xvi. langscip. en Guþorniar .v. þa bað Guþormr lia ser fresta vm .iii. nqtr til um-

raða við sína menn. hvæði hann á þeirri stvndu mega mykva konung og coma sínu máli í betri vingan við hann með fortöllum sína manna. En þat fezc ekki af konungi sem hann mælti til. Þá var Olafs vöcu aptanu. Þá cavs Guþormr ser helldr þann at deyja með dreingscap eða vega sigr. helldr en hitt at þola scömm og svivirþing og clækis-ord ut sva mikilli missu. Þá callaði hann á guð og enn helga Olaf konung frönda sinn. bað þá fulltinx og hialpar. og het til þess helga mannz huss at gefa tiund af öllu því herfangi. er þeir lyti ef þeir fingi sigr. Síþan scipaði hann lípi síno og fylcði moti þeim micla her og reðr til þeirra og barþiz við þá. Enn með fulltingi guðs og ens helga Olafs konungs þá fecc hann sigr. en þar fell Mörquðr konungr og hvern maðr er honom fylgði ungr og gamall. og eptir þenna haleita sigr þá vöndir Guþormr heim or þeirri for glaþr með öllum þeim fiarlut. er þeir höfðu fengit í orrostu. Þá var af tecit silfrino því er þeir höfðu fengit enn liunndi hvern penningr. sva sem heitit hafði verit at gefa enim helga Olafi konungi. og var þat ofa mikit fe. sva at af því silfri let Guþormr roðu gera eptir vexti sínum eða stafnbva síns. og er þat licneski miclo meira en þeir menn er nu ero. Gaf Guþormr ropuna sva buna til staðar ens helga Olafs konungs. hefir hon þar verit síþan til minningar sigrs Guðþoruns og iartegnar ens helga Olafs konungs.

267. Sa atburðr varð á Griclandi þá er þar var Kirialax konungr. at konungr for herferðir á Blöcumanna völlu. Enn er hann com á Pezina völlu. þá com þar at moti honom heiþinn konungr með ofvegjan her. þeir höfðu þangat haft hesta lið og vagna stóra mioc og ofan á vigscqrð. Enn er þeir bioggu um nattbol sitt. þá scipuðu þeir vögnum hveriom við annan fyr utan allar herbuþir sínar. en þar fyr utan grofo þeir mikit diki. var þat þá allt saman vigi sva mikit sem borg væri. Konungrinn heiðni var blindr. Enn er Grickia konungr com. þá settu heiþingar fylking sína á völlum fyr vagna borg. þá settu Griccir sína fylking þar í móti. og riðu fram hvarirtveggio og bqrþuz. For þá illa at og oheppiliga. flyðu þá Griccir og höfðu fengit mikit manntion. en heiþingar fengu sigr. Þá scipaði konungr fylking af Fravccom og Flemingiom. en síþan riðu þeir fram moti heiþingiom og bqrþuz við þá. og fór sem enom fyrrom. at margir voro drepnir. en allir flyðu þeir er unndan comoz. Varð þá Grickia konungr reiðr mioc hermonnum sínum. þeir svoroðu honom. baðu hann taca til Veringia vinbelgia sína. Konungr svarar sva. at hann vill eigi spilla giorsimum sínum sva. at leiða fa menn þótt þeir væri hravstir moti sva miklom her. þá svarar orþum konungs þorir

helsingr. er þa reð fyrir Vęringiom. þott þar veri fyrir elldr brennandi. þa mynda ec oc minir liþar þegar i hlavpa. ef ec vissa at þat keyptiz i. at þer hefþit þa frið eptir. Enn konungr svaraði. Heitið ier a enn helga Olaf konung yþarn til fulltings oc sigrs yþr. Vęring(i)ar hqfðu haft .v. hundred manna. þa toco þeir heit sitt með handfesti. oc heto þvi at reisa kirkio i Miclagarþi með sinom costnaði oc goþra manna stoðum oc lata þa kirkio vigia til vegs oc dyrþar enom helga Olafi konungi. Siþan runnu fram Vęringiar a vqllinn. Enn er þat sa heiþingiar. þa sqgþu þeir konungi sinum. at þa for enn lið af Griccia konungs her oc rann of vavllona. oc er þetta sqgþu þeir havnd full manna. þa svarar konungr. Hverr er sa enn tiguligi maðr er þar riðr a þeim hvita hesti fyrir liði þeirra. Eigi siam ver þann mann segia þeir. þar var eigi liðs munr minni en sva at .lx. heiþingia vęri i mót einom cristnom manni. enn eigi at siðr heldo Vęringiar til bardaga alldiarfliga. Enn þegar er þeir como saman. þa sló otta i lið heiþingia oc hręzlo. sva at þeir toco þegar at flyia. enn Vęringiar raco þa oc drapu brátt mikinn siolþa. Enn er þat sa Gricckir oc Fraccar þeir er aðr hqfðu flyit fyr heiþingiom. sottu þa til oc raco flottann með þeim. Voro þa Vęringiar comnir up i vaganborgina. varð þar it mesta mannfall. Enn er heiþingiar flyþu. þa varð handtekinn enn heiðni konungr. oc hqfþu Vęringiar hann með ser. toco þa cristnir menn herbuþir heiþingia oc vagnaborgina..

268. Greifi einn var i Danmorcu illr oc avfvndfullr oc atti ambatt eina norøna gttapa ór þrøndalqgum. oc dyrkaði hon Olaf konung oc truþi fastliga hans heilagleic. Enn sa greifi er aþr gat ec tortrygþi allt þat er honom var fra sagt þessa helga mannz iartegnom. qvað þat ecci vera nema qvitt oc pata. en giordí at gabbi lof oc dyrð þa er allt landfolc veitti þeim goða konungi. Nu com at þeim degi. er sa milldi konungr lét lif sitt á oc allir Norðmenn helldu. þa villdi sa enn ovitri greifi ecci lata heilact hallda. oc bavð hann ambatt sinni. at hon skyllði bæca oc ellda ofn til bravðs a þeim degi. Vita þottiz hon øþi þess greifa. at hann myndi henne sarliga hefna. ef hon leti eigi at þvi sem hann bavð henne. Gengr hon til oc allnavðig oc bacar i ofninom. oc queinapi mioc meþan hon starfaði. oc heitaþiz við Olaf konung. qvaðz alldregi myndu trva helgi hans nema hann hefndi með noccori benndingo þessar navþungar. Nu meguð ier heyra macligar refsingar oc sannligar iartegnir. Allt var þat iafnsciótt oc a einni stunndu. greifi sa hleifa baþum avgum oc bravð þat allt varð at grioti er hon hafði i ofninn scotit. Comit er

af því grioti til staðar ens helga Olafs konungs oc víða annars staðar. Síþan hefir Olafs messa halldin verit (a)vallt i Danmorcu.

269. Vestr a Vallandi var einn maðr sva vanheill. at hann var cryplingr. gecc a kniam oc knum. Hann var staddr um dag uti a veg oc var þar sofnaþr. þar dreymði hann at maðr com til hans gøfugligr. oc spurði hvert hann gerþiz. En hann nefndi einnhvern bø til. En enn gøfgi maðr mælti við hann. Farðu til Olafs kirkio þeirrar er i Lundunum¹ stendr oc mantu þa heill verða. Síðan vacnaði hann oc for þegar a leit Olafs kirkio. enn um síðir com hann til Lunduna bryggio oc spurði þar borgarmenn. ef þeir kynni segia honom hvar Olafs kirkia veri. En þeir svoroðv oc saugðv miclo fleire kirkior vera þar helldr en þeir vissi hveriom manne hver þeirra vere helguð. En litlo síðarr gek maðr at honom þar oc spurði hvert hann gerðiz. Hann svaraði honom oc sagði. at hann vill fara til Olafs kirkio. En sa melli síðan. Vit² scolum fara baðir saman til Olafs kirkio. því at ec kann leið þannoc. Síðan foro þeir ífir bryggiona oc foro þat stræti er til Olafs kirkio la. Enn er þeir como til kirkiogarzliðsins. þa ste sa ífir þrescaulld þann er i hliðino var. en kryplingrinn velltiz þar inn ífir oc reis þegar heill upp. en þa er hann sasc um þa var horfynn foronaur hans.

270. Magnus konungr enn goði son ens helga Olafs konungs reð fire Noregi sem fyrr var sagt. þa var með honom Ravnvalldr iarll Brvsa son. þa reð fire Orcneyiom þorfinnr iarll Sigurðar son fauðurbroðir Ravnvallz. þa sendi Magnus konungr Ravnvalld vestr til Orcneyia oc bavð sva. at þorfinnr scylldi hann lata taca við fauðurleifð sinne. þorfinnr let Ravnvalld hafa þriðivng landa við sic. því at sva hafði haft Brusi faðir hans a deyianda degi. þorfinnr iarll atti þa Jugibiorgo. iarlamóðor dottor Finnz Arna sonar. Ravnvalldr iarll þottiz eiga .ii. luta landa. sva sem Olafr enn helgi hafði veitt Brvsa feðr hans oc Brusi hafði um hans daga. þessi urðu upphauf til deilv þeirra frendanna. oc er fra því laung saga. Attv þeir micla orrosto a Petlanz firði. þa var Calfr Arna son með þorfinni iarli. Sva sagði Biarni gullbrarscalld.

Fragum Finnz hve magi
fylgðvt Kalfr um dylgior
oc leztv a sia sneckior
snarla lagt at iarli.

arði vattv eyða
oðfuss sonar Brusa
hleði hugr en teðut
heiptminnigr þorfinni.

Magnus konungr varðveitti helgan dom Olafs konungs. scar har hans oc negl. Ofarliga a daugum Magnus konungs com til Noregs Haralldr

¹) Med dette Ord begynder atter den første Haand i Codex. ²) r. f. Vir

Sigurðar son. Reðu þeir einn vetr landi baðir aðr Magnus andaðiz a Jotlandi i Danmorco. Siðan reð Haralldr konungr landi broðir Olafs ens helga. oc varðveitti Haralldr konungr þa helgan dom Olafs konungs. sva sem Magnus konungr hafði fyrr gort. En er Haralldr konungr var buenn at fara or landi vestr til Englanz. þa læsti hann scrin Olafs konungs oc kastaði luclum ut a Nið. En sumir segia. at hann castaði utan borz fyr Agðanesi. þa var liðit fra falli Olafs konungs .xxxv. vetra. iafnmargir vetr sem Olaf konungr hafði lifat (i) heime. Scrin Olafs konungs hefir eigi siðan veret upp lokit. Haralldr konung dreymði þa er hann la með her sinn i Solondvm. honum syndiz Olaf konungr. oc þotti sem hann kvæði viso þessa.

Gramr va fręgr til fremðar
flestan sigr enn digri
hlaut ec þvi at heima satom
heilagt fall til vallar.

uggi ec efst rað tiggj
yðr myni feigd of byriod
traullz gefit fakum fylli
fics røðrað guð slicv.

Haralldr konungr fell a Englandi i þeirri for.

271. Olaf het son Harallz. annarr Magnus. þeir varv konungar eptir Harald konung. Magnus konungr lifði scamma stund. Siðan var Olaf konungr i Noregi vinsell maðr oc fridsell. hann let gøra steinkirkio i caupangi i þeim stað sem heilagr domr Olafs konungs var fyrst i iorð settr. oc let þat musteri bua at ollo. var þar vigð Kriz kirkcia. þar var byscopstoll þa oc Olafs scrin. þar urðv þa margar iartegnir. Fioldi manna sotti þannoc at iafnlengð þess er kirkia var vigð. oc at þeim degi er sa guðs dyrlingr enn helgi Olaf konungr scilðiz við heim þenna oc for til eilifrar dyrðar. J þenna tima haufðv þangat fluz .iii. siukir menn til hans helgu grafar oc hugðv ser miscvnnar oc heilso. Nv fecc einn af þeim syn sina a messoapninom. er sionlauss com þangat. Oc a messodeginom sialfum þa er helgir domar varv ut bornir oc scrin var niðr sett i kirkiugarði eptir vandá. þa fecc mallauss maðr miscuinn er lengi var aðr dumbi. en þa veitte hann osparat lof guði oc eno(m) helga Olafi konungi með miukv tungubragði. Kona var enn .iii. maðr. er þannoc hafði sott af Svið-iøð austan oc i þeirri ferð micla nauð þolat. þvi at hon var sionlaus. en hon treystiz framarla miscunn almattigs guðs oc verðleicum ens helga Olafs konungs. oc com þar farandi a þeirri hatit. Hon var leidd inn sionlaus i kirkiona at messo um daginn. en fyrr en tíðum var locit. sa hon baðum augum hans helga scrin. For hon þaðan blið oc biarteyg með haleitom fagnaði. en hon hafði aðr blind verit .xiiii. vetr.

272. Sa atburðr giorðiz i Niðarosi er scrin Olafs konungs var borit um strēti. at haufugt var scrinit. sva at eigi fengu menn borit fram or stað. En sidan var scrinit niðr sett. en brotit upp strētit oc leitit hvat þar var undir. oc fannz þar barns lic. er myrt hafði verit oc folgit þar. Var þat þa a braut borit en bœtt aptr strētit. sva sem aðr hafði verit. en borit scrin at vanða.

273. Olafur konungr er kallaðr var enn kyrrir varð sottedavðr i Vic austr. son hans var Magnus berfotr. er konungr var i Noregi eptir fauðor sinn. Sa atburðr giorðiz i caupangi þar sem Olafur konungr hvilir. at eldr com i hus i bönum oc brann viða. þa var borit ut or kirkio scrin Olafs konungs oc set i mot elldinom. Sidan liop til maðr einn hvatviss oc vvittr oc barði scrinit oc heitaðiz við þann helga mann. segir sva. at allt myndi þa upp brenna nema hann byrgi þeim með bönom sinom beði kirkian oc aunnor hus. Nu let almattigr guð við beraz bruða kirkio. en þeim uvitra manne sendi hann augnaverc þegar eptir um nottina. oc la hann þar allt til þess er enn helgi Olafur konungr bað honom miscunnar við almatkan guð. oc bœttiz honom i þeirri kirkio.

274. Sa atburðr varð enn i caupangi. at cona ein var færð þangat til staðarins þar sem Olafur enn helgi hvilir. Hon var sva armscaupöð at hon var kropnöð aull saman. sva at baðir fotr lagu biugir við þioen uppi. oc er hon var iþula a bönom oc hafði heitet a hann gratandi. þa bœtti hann henni þa ena miclo vanheilso. at fotr oc leggir oc aðrir limir rettvz or lyckiom i þeirri kirkio sem hann hvilir. Matti hon aðr eigi kriupa þangat. en þaðan gecc höh heil oc fegin til sinna heimkynda.

275. Magnus berfotr Noregs konungr fell a Jrlandi. oc þa toco konungdom synir hans Sigurðr iorsalafari. Eysteinn. Olafur. Ungan mann nackvarnn danscan at kyni toco heiðnir menn oc fluttv til Vindlanz. oc haufðv þar i bavndum með auðrom hertecnom monnom. Nu var hann um daga i iarni ein saman varðveizlolauss. en um neðr þa var son buanda i fiotri með honom. at hann hliopiz eigi fra honom. En sa aumi maðr beið alldrege svefn ne ró fire harms sacir oc sorga. hugleiddi marga vega hvat til hialpar veri. kviddi mioc anauf en hreddiz mioc beði sullt oc pislir. oc venti øngrar aptrlausnar af frændum sinom. fire þvi at þeir höfðv leystan hann af heiðnom londum (tysvar) með skarlut. oc þottiz hann þvi vita. at þeim myndi þa mikit þickia oc costnaðarsamt at ganga undir et þriðia sinn. Vel hefir sa maðr er eigi biðr slict illt þessa heims sem hann þottiz beðit hafa. Nu gerðiz honom engi annarr til en laupaz braut oc komaz undan. ef

þess yrði auðit. Þvi nest reð hann til a nattar þeli oc drap son bu-
anda. hio af honom þegar fotinn oc hellt¹ síðan til scogar i brót með
fiotvrenn. Vm morgoninn er lysti. þa urðu þeir varir við oc foro
eptir honom með hundum tveim. er þvi varv vanir at spyria þa upp
er undan h(l)ioþuz. finna hann i scogi þar sem la. Nu taca þeir hann
hondum. beria oc beysta oc leica allzconar illa. Síðan draga þeir hann
heim. lia honom lifs oc mioc nauðuliga oc aungrar annarrar miscvnnar.
draga hann til pislá oc setto þegar i myrkvastofu. þar sem inn(i)
varu .xvi. fire aðrir cristnir menn. bundu hann þar i iarni oc auðrom
baundum sem fastast mattv þeir. Sva þotti honom vesold oc pislir
þer er fyrr hafði hann haft. sem þat veri scuggi nackvarr þess allz
ens illa er fyrr hafði hann haft. Engi maðr sa hann augum i þeirri
prisund. sa er honom beði miscvnnar. avngum manni þotti aumlict
um þenna vesling. nema cristnom monnom er þar lago bundnir með
honum. þeir haurmuðu oc greto hans mein oc sina nauð oc ugefu.
Einn um dag nackvarnn lavg(ðv) þeir rað fire hann. baðv at hann
hetiz enom helga Olafi konungi oc gefiz til embettismannz i hans
dyrðarhusi. ef hann kómiz með guðs miscunn oc hans bénom or þessi
prisund. Nu iataði hann þvi segenn. oc gafz þegar til þess staðar sem
þeir baðv hann. Nott ena nęsto eptir þa þottiz hann sia i svefni man
einn ekci hafan standa þar et nęsta ser oc mela við sic a þessa leið.
Heyrðv enn aumi maðr segir hann. hvi ristv eigi upp. Hann svarar.
Lavarðr minn hvat manna ertv segir hann. Ec em Olafr konungr er
þu callaðir á. Ho ho lavarðr minn goðr segir hann. ec villða seginn
upp risa ef ec metta. en ec ligg iarnum bundinn oc þo i fiotri með
þeim monnom er her sitia bundnir. Síðan heitr hann a hann oc kvað
sva at orðum. Statt upp sciott oc gðraz ecki um. vist ertv nu lauss.
Þvi nęst vacnaði hann oc sagði þa sinom felogum. hvat fire hann
hafði borit. Síðan baðu þeir hann upp standa oc freista ef satt veri.
Vpp stendr hann oc kendi at hann var lauss. Nu saugðv felagar hans
aðrir oc kvaðv honom þat fire ecki koma myndu. þvi at hurð var
beði læst utan oc innan. þa lagði orð til gamall maðr. er þar sat
meinliga halldinn. oc bað hann ekci tortryggva þess helga mannz
miscunn. er hann hafði lausn af fengit. oc þvi man hann iartegn við
þic gert hafa. at þu scylir hans miscunnar niota oc heðan lauss verða.
en eigi þer til vesalðar meire oc pislá. Nu lat við flint oc leita dyra.
oc ef þu matt ut comaz ertv holpinn. Sva gerði hann. sinnr dyrrnar
þegar oc opna hurðina. strycr ut iafnsciot oc braut i scog þegar.
þeir verða varir þessa oc sla þegar hundum sinom oc fara eptir sem

¹) r. f. heillt

snúðvligast. en hann liggur oc leyniz oc ser gorla vesall karll hvar þeir lára eptir honom. Nu villaz hundar fars. þegar er þeir liðv at honom. en þeim ollom villiz syn. sva at engi þeirra matti finna hann. oc la hann þo fire fotom þeim. Vendo þeir þa heim apr þaðan oc veinodo mioc með harmi. er þeir fengu eigi staðit hann. Olafur konungur let honom ekki tortima. Enn er hann var til scogar kominn. gaf Olafur konungur honom heyrnn oc heilso alla. er þeir hófðu aðr barit hófuð allt a honom oc knosat. til þess er hann var daufr. þvi næst comz hann a scip með cristnom monnom .ii. þeim er lengi hafðv þar verit pindir. oc neytty þa allir saman þess farscostar sem acafast. oc sluttuz þa a leið af þeim hlaupstigi. Síþan sotti hann til þess helga mannz hvss. var þa alheill orðinn. þa iðraðiz hann sinna heita. gekk a orð sin við þann milda konung. liopz i brot um dag oc kom at kveldi til buanda eins. þess er honom veitti herbergi fire guðs sacir. Síþan um nottina er hann var i svefni. þa sa hann meyar .iii. gangu til sin friðar oc fagrþunar. oc orto orða a hann oc borðv hann miclum avitum. hvi hann scylldi sva diarfr geraz. at laupaz fra þeim goða konungi er honom hafði sva micla miscunn veitt. fyrst er hann leysti hann or iarnum oc allri prisund. oc firraz þann liufa lavarð er hann hafði aðr a hendr gengit. þvi næst vacnaði hann felmsfullr oc stod upp þegar ardegis. oc sagði husbuanda hvat var. En sa goði buandi let hann engo auðro við coma en vanda heim apr til þess helga staðar. Sa maðr ritaði at upphafi þessa iartegn er sialfr sa mannninn oc a honom iarnastaðinn.

276. Kolbeinn let einn ungr maðr oc fatocr. en þora moðir Sigurðar konungs iorsalafara let scera tungv or hófði honom. oc var til þess eigi meire soc. en sa enn ungi maðr Colbeinn hafði eitt stycki haft af disci konungs moðor. oc sagði at steicarinn hefði gefit honom. en hann þorði eigi við at ganga fire henne. Síþan for sa maðr mallass langa hriþ. þess getr Einar Scula son i Olafs drapu.

Gaufug scar hgyrn or hófði
hvitings um sauc liða
auðar aumom beiði
ungr maðr var sa tungo.

þann sam ver er varom
valaust numinn mali
hoddabriot þar er heitúr
Hlið sam vicum siðarr.

Hann sotti þa til þrandheims oc vacði a kriz kirkio. Enn um otto-saung Olafs vocodag inn siðarra. þa sofnaði hann oc þottiz sia enn helga Olaf konung coma til sin oc taca hendi sinni i tungustufna oc heimta. En hann vacnaði heill oc þaccaði varom drotni feginsamliga oc enom helga Olafi konungi. er hann hafði heilsv oc miscunn

af þegit. hafði farit þannoc mallauss oc sotti hans heilagt scrin. en þaðan for hann heill oc scorinorðr.

277. Synir Magnus berfœz þeir er fyrr ero nefndir urðu sott-dauðir. oc lifði Sigurðr þeirra lengst. Eptir varv konungar Magnus son hans oc Haralldr gilli broðir hans. En síðan varv synir Harallz gilla Eysteinn. Jugi. Sigurðr. A þeirra daugom varð sa atburðr. at sa maðr er Halldorr er nefndr varþ fire Vinðum. oc toco þeir hann oc veitto honom meizlor. scaro kvercrnar oc drogo þar ut tunguna oc scaro af i tungvrotanom. Síþan sotti hann til ens helga Olafs. rendi hvum fastliga til þess helga mannz oc bað mioc gratandi Olaf konung lia ser mals oc heilso. þvi nest fece hann mal oc miscunn af þeim goða konungi oc giordiz þegar hans þionostomaðr um alla sina lifdaga. oc varð dyrligr maðr oc trufastr. þessi iartegn varð halfum manaði fire Olafs messo ena síðarri a þeim degi er Nicholass cardinalis varð landfastr i Noregi.

278. Brøðr .ii. varv a Upplondum kynstorir menn oc fíaðir vel. synir Guthorms grabarz Einarr oc Andres moðorbrøðr Sigurðar konungs Harallz sonar. atto þar oðal oc eignir storar. Systor atto þeir fríða helldr at yfirsyn en þo eigi til forsiala við orði vandra manna. sem síðan reyndiz. Hafði hon bliðlęti mikit við prest einn enskan er Ricarðr het. er þar var heimilisvistum með brøðrom hennar. oc gerði hon honom mart i villd oc opt mikit gagn fire sacir goðvilia. þa bar eigi betr at en um kono þa for oc flaut ferliet orðlac. oc er þat var a malreið komit. þa hugðu þat allir menn a hendr prestinom. oc sva brøðr hennar. þegar er þeir urðv þess varir. þa leto þeir hann glicligastan til fire allri alðyðv. J þeirri miclo bliðo er þar var i meðal varþ þeim þo mikill ofarnaðr. sem eigi var orvęnt. er þeir þaugðu ifir leyndri vel oc leto ecki a ser finna. Enn um dag nackvarnn kaulluðv þeir prestinn til sin. hann varði enscis af þeim nema goðs eina. tøygþu hann heiman með ser oc kooz fara scylldo i annat herað at sysla þat nackvat er þeir þurstu. oc baðv hann fylgia ser. hofðo heiman með ser mann sinn er vissi þessi rað með þeim. Foro þeir a scipi eptir vatni þvi er Raund heitir oc fram með vazstraundinni. oc lendv scipino við nes þat er Sciptisandr heitir. gengu þar a land upp oc leco stund nockora. þa foro þeir i nockornn leyndan stað oc baðv vercmanninn liosta hann eyxarhamars haug. Hann slo prest. sva at hann la i svima. Enn er hann vitkaþiz melti hann. Hvi scal nv sva hart við mic leica. þott engi segi þer. scaltu nv finna hvat þv hefir gert. Baro síðan sacir a hendr honom. Hann syniaði bað guð scipta með þeim oc enn helga Olaf konung. Síðan brutu þeir

sundr follegg hans. þá drögu þeir hann millum sin til scogar oc bundv hendr hans a bac apr. Síðan laugðv þeir streng at hofði honom en þilio undir hofuð oc herðar. oc settv at sneril oc snerv at strenginn. þá toc Einarr elrihel oc setti a auga presti. oc þionn hans stoð ifir oc laust a með eyxi. oc hleypði ut augano. sva at þegar staucc upp oc niðr a kanpiun. En þá setti hann hēlinn a annat augat oc mēlti við þioninn. Liostu mon kyrrara. Hann gerði sva. þá scauz hēlinn af augasteininom oc sleit fra ofan hvarminn. En síðan toc Einarr hvarminn með hendi sinne oc hellt af ut. oc sa at augasteinninn var þar. þá setti hann hēlinn við kinnina ut. en þionninn laust þá. oc sprack augasteinninn a kinnarbeinit niðr sem hēst er. Síðan opnoðv þeir munn hans oc loco tunguna oc drogo ut oc scaro af. síþan leystu þeir hendr hans oc hofuð. þegar er hann vitcaðiz. þá varð honom þat fire. at hann lagði augasteinana upp undir brynnar i stað sinn oc hellt þar at baðum hondum sem hann matti. En þá baro þeir hann til scips. oc foro til þóiar þess er heitir a Seheinruð oc lendv þar. þeir sendv mann til þóiarins at segia. at prestr la þar at scipi a straundv. Enn meðan sa maðr var upp farinn. þá spurðv þeir ef prestr metti mēla. en hann blaðraði tungunni oc villdi við leita at mēla. þá mēlti Einarr við broðvr sinn. Ef hann rettir við oc gror fire tungustufinn. þá kómr mer þat i hug. at hann myni mēla. Síðan klypðv þeir tungustufinn með taung oc togoðv oc scaro tysvar þaðan ifra oc i tungurutunum it síðarsta sinn. oc leto hann þar liggia halfdaudan. Husfreyia þar a þenom var fatoc. en þo for hon þegar oc dottir hennar með henne. oc baro hann heim til huss i mollum sinum. Síþan foro þer eptir presti. en er hann com þangat. þá batt hann sár hans aull. oc leituðu honom høgenda slicra sem þau matto. Enn sari prestr la þá aumliga buinn. vilnaðiz iafnan guðs miscunnar oc tortrygði alldregi. bað guð mallauss með hugrenning oc sutfullo hiarta þvi aullo traustara er hann var siucare. oc rendi hugum til þess milleda konungs Olafs guðs dyrlings. hafði oc heyrt mart sagt fra hans dyrdarvercom. oc truþi þvi ollo hvalara a hann til allrar hialpar i sinom nauðum. Enn er hann la þar lami oc ollo megni numiun. þá gret hann sarliga oc stundi. bað með saro briosti þann dyrling enn helga Olaf konung duga ser. Enn eptir miðia nott þá sofnaði prestrinn sari. þá þottiz hann sia mann gaufugligan coma til sin oc mēla við sic. Jlla ertu nu leikinn Rikarðr felagi. se ec nu at eigi er mattrinn mikill. Hann þottiz sanna þat. þá mēlti sa við hann. Miscunnar ertu nu þurfi. Prestr svarar. Ec þyrsta nu miscunnar guðs almattligs oc ens helga Olafs konungs. Hann svarar. þu scalt hafa oc. þvi nēst toc

hann tungustufinn oc heimti sva hart. at prestinom varð sart við. því næst strauc hann hendi sinni um augo honom oc bein. sva um aðra limi er sarir varu. Þa spurði prestr hverr þar veri. Hann leit við honom oc mælti. Olafur er her norðan or þrandheime. En síðan hvarf hann i brot. en prestr vacnaði alheill. oc þegar toc hann at mela. Sæll em ec sagði hann. almatkom guði þaucc oc enom helga Olafi konungi. hann hefir græddan mic. En sva hormoliga sem hann var aðr leikinn. sva braðar bœtr fecc hann allrar þeirrar uhamingio. oc sva þotti honom sem hvarski hefði hann orðit sarr ne siucr. tungan heil. augon beði fagrliga i lag komin með biortum scygnleic. bein brotin varu groin oc aull aunnvr sar alheil. En til iartegna var at augo hans varu ut stungin. þa voro groin grr hvit a hvarmi hvarumtveggia. til þess at sia mælti dyrð þess ens haleita konungs a þeim manni er sva aumliga var buinn.

¹⁾ málms munnr, Malmens Mund *d. e.* Sværdets Egg, dens rjóðr, Rødfarver *d. e.* Krigeren, Helten. ²⁾ Gang, saaledes maa der læses, da Ordet danner Linjerim med sprungu; gagn er Skrivfeil; vinna gang (gagr, *m.*) i værksætte sin Gang = ganga, gaa. ³⁾ víga njórðr Kampenes Njørð (Gud) *d. e.* Krigermand. Til at omskrive Begrebet Mand, Kriger kan man betjene sig af hvilken-somhelst Guds Navn, og føier hertil i Genitiv et Ord, der betegner Kamp, Sværd, Skjold, Hring, Guld og desl.; paa samme Maade omskriver man ogsaa en Kviade ved Navnet paa en Gudinde, hvortil i Genitiv lægges en eller anden Benævnelse paa Guld, Liu, Smykke eller et kvindeligt Klædningsstykke.

Cap. 26. Ordfølgen i Visen: Hafnit Nefju nafna; nú rekit horskan haulda barma¹ gand² or landi; hví bellit því stiþlir? Jllt er at ylfask³ við slíkan úlf Yggs valbríkar⁴; munat hægr við hilmis haulda, er hann kómr til skógar⁵: Du forskyder Nefjas (Hrolf nefjas) Navne; nu jager du den herlige fribaarne Mænds Broder som fredlös af Landet; hvorfor driver (du) saa ivrigt paa det, Konge? Slemt er det at egges med slig en voldsom Stormand; hann vil ikke (være) skaansom mod Kongens Mænd, naar han kommer til Skoven.

¹⁾ barmi, *m. poet.* Broder; dannet af barmr, *m.* Barm analogt med lifri, *m.* (af lifr, *f.*), blóði, *m.* (af blóð, *n.*) der ogsaa ere poetiske Benævnelser paa Broder. ²⁾ gandr, *m. poet.* = vargr, Ulv, der ogsaa betyder en fredlös Mand. ³⁾ ylfa (ylfða) at tirre, egge, opegge; ylfaz við einn *det samme.* ⁴⁾ Yggs (Odins) valbrík, *f.* Odins udsøgte Bret *d. e.* Skjoldet, dets Ulv *ell.* den som i Slaget hugger haardt løs paa det, *d. e.* den heftige, kjække Kriger. ⁵⁾ kommer til Skoven = bliver skógarmaðr, Skovmand, = útlægr, fredlös.

Cap. 28. Ordfølgen i første Vise: Enn hefk leyfð¹, þar er ek frá lofkenda lofða sendu² boð at hjálmsómum³ jarli, hjarls dróttna⁴ hilmí, at Eiríkr skyldi skyldligast koma endr at þeirra ástafundi; ek skil hvat gramr lézt vilja: Jeg begynder dernæst Lovkvædet, der hvor jeg hørte, at de lovkjendte (*d. e.* navnkundige) Mænd (*nl.* Kong Knut og hans Raadgivere) havde sendt Bud til den kampdygtige Jarl, Lændermændenes Herre, at Eirik skulde pligtskyldigst atter komme til deres Vennemøde; jeg veed hvad Kongen ytrede om sine Planer.

¹⁾ leyfð, *f. poet.* Lovkvæde, Drápa. ²⁾ sendu, *prat. infin.* = hafa sent. ³⁾ hjálmsamr, *poet.* tilbøielig til at paasætte sig Hjelm *d. e.* kamplysten. ⁴⁾ hjarl, *n.* Land, hjarls dróttinn = lendr maðr.

Ordfølgen i anden Vise: Gullkennir lét sama bundit gunni fyr vestan Lundún; leyfðr græðis hest(s) þundr¹ vá til landa. Ulfkell fékk ugglig högg af þingamönnum, þar er rönregnþorins²⁾ rekka blá(r) eggja(r) skulfu: Guldkjenderen (*d. e.* Eirik Jarl) lod Slaget (blive) sammenbundet (*d. e.* begyndte Slaget) vesten for London; den priste Söheld kæmpede for Lande. Ulfkel fik frygtelige Hug af Thingmændene, der hvor den stridsdjærves (*d. e.* Eiriks) Kæmpers blaa Egge skalv (*d. e.* blinkede i Striden).

¹⁾ græðir, *m. poet.* Havet; græðis hestr, Skibet, dets þundr (*d. e.* Odin) = Sökrigeren. ²⁾ rönregn for rönregna *n.* Skjoldregn, *d. e.* Kamp, rönregnþorinn, som tór vove sig i Kamp, kampdjærv.

Ordfølgen i tredje Vise: Ok Knútr sló Adalráðs sonu senn, eða ok útflæmði¹ þó hvorn: Og Knud slog Adalraads Sønner paa een Gang, eller dog i al Fald udjagede enhver.

1) flæma út; jage ud, jage paa Flugt, forjage.

Cap. 29. Um vārit fóru þeir vestan allir saman o. s. v. Om Vaaren droge de vesten fra, d. e. fra den vestlige Del ell. Kyst af Frankrige. Det var almindeligt hos vore Forsædre, ligesom endnu hos vor Almue især i Fjeldbygderne, naar Talen var om at begive sig fra et Sted til et andet, idet man angav Maalet for Bevægelsen, tillige at antyde Retningen af samme, f. E. reise nord i Throndhjem, syd til Danmark, østover til Sverige og desl. Ofte tog man da ogsaa blot Hensyn til de Steders relative Beliggenhed, hvor man drog hen, uden at tage saa meget Bevægelsens Retning i Betragtning. Da saaledes Viken udgjorde den sydøstlige Del af Norge, var det blevet almindeligt at sige austr í Vik, fra hvilken Kant man ogsaa drog ud for at komme derhen, enten man reiste fra det nordlige Norge eller man kom sønden fra Danmark.

Ordfølgen i første Vise: Valfasta veðrörr! tvá knörru bjóttu vestan; skjöldunga þópti²! opt hafi þér hætt í ótta³. Strangr straumur um unnir næði⁴ angra kaupskipum, ef verra erringar lið⁵ stæði innanbords: Modige Krigshelt! to Skibe rustede du vestenfra; Kongers Ven! ofte har du vovet dig i Faren. Den stærke Ström over Bølgerne (Havet) vilde have kommet til at forulempe Kjöbmandsskibene, dersom daarligere Folk hafde staaet indenbords.

1) valfasti, m. Sværd, af valr, m. de Faldne i Striden, fasti, m. poet. Jld: den Jld der blinker over Slagmarken d. e. Sværdet; valfasta veðr, Sverdets Veir d. e. Striden, valfastaveðrörr, den heftige, ivrige i Kamp. 2) þópti, m. den som sidder paa Thothe (þópta) Rorbænk sunnen med En, df. poet. Ven, Kammerat. 3) ótti, m. Frygt; her Stilling som vækker Frygt, Fare. 4) næði, præf. conj. af ná, naa, opnaa. 5) erring, f. poet. Raskhed, beslægtet med ern, errinn, erriligr, heftig, ivrig, rask, erringarlið, n. raske, uforlærkede Folk.

Ordfølgen i anden Vise: Eigi hrædduz ér ægi, fórut stóran sjá; engi allvaldr aldur of getr nýtri drengi. Niðjungr¹) Haralds! opt var neytt fars, en flaut hratt af sér bróttum forsi, áðr beittuð² miðjan Noreg: Ikke ræddedes du for Havet, du fór over stor Sö (svær Bølgegang); ingen Folkebehersker faar ypperligere Mænd. Haralds Ætling! ofte blev Fartøiet prøvet, og Skibet kastede af sig den bratte Bølgefoss, förend du naaede den midterste Del af Norge.

1) niðjungr, m. = niðr m. Slægtning, Afkom. 2) andre Haandskrifter læse her hittuð, hvilken Læsemaade synes bedre; beittuð maa betyde, naa, komme til ved Bauten eller Krydsen.

Cap 30. Ordfølgen i første Vise: Svá var, at Erlingr, mágr aldyggs Ólafs Tryggva sonar, ægði jarla átt¹, er skjöldungr máttið. Snarr búþegna harri gaf næst Rögnvaldi aðra systur sína; þat var Úlfs aldrgipta²: Saaledes var det (forholdt det sig), at Erling, Svoger til den ædle Olaf Tryggvesson, indgjød Jarlers Æt Skræk, hvilket en Konge ei formaade. Den raske Odelsbønders Herre (d. e. Olaf) gav dernæst Rognvald sin anden Søster (nl. Ingeborg), det var til stadig Held for Ulf.

1) átt f. = ætt. 2) aldrgipta, f. Lykke, Held for Ens Alder, Levetid; Ulf var Rognvalds og Ingeborgs Søn; jvf. nærvær. Saga Cap. 77 S. 84.

Ordfølgen i anden Vise: Engi annarr lendra manna var sá, er stoðþorrinn¹ átti örr fleiri orrostur Erlingi. Mildr seggr þar sinn þrek við sóknir, því at (haun) gékk fyrst innan í marga hildi, en

mest or² á lesti³: Ingen anden af Lendermænd var den, som blottet for Indtægter kjæk holdt flere Slag end Erling. Den gavmilde Mand bar sit Mod i Striden, thi han gik først i mangen Kamp, men for det meste sidst af (Kampen).

¹) stoðþorrinn, af stoð, *f. Stötte*, og þverra (þvarr, þorrinn) svigte, ophøre, svinde ind, her sigtes formodentlig til Erlings formindskede Indtægter (minni veizlur ok úhaldkvæmri), hvilket strax ovenfor i Texten omtales. ²) or, af, ud af, saaledes bør der læses for orr. ³) á lesti til sidst; Ordet lest synes at være et *Subst. neutr. gen.* og forekommer kun i Forbindelsen á lesti. Rimeligvis har man her et gammelt Superlativ af latr, lad, senfærdig, doven, stemmende med det gammeltyske laz, *Superl.* lazist, lezist, nytysk letzt; i det oldsaxiske Digt Heliand forekommer S. 154 L. 20 alezten i denne Betydning: Thó quáman thar alezten forð an thena huarf wero wárlóse man tuéne: Da kom der tilsidst frem i Mændenes Forsamling to lögnagtige Mennesker.

Cap. 32. Ordfølgen i første Vise: Bengjálfrs blágjóða¹ bræðir gnægðr² skatti! tóktu Hákonar skeið með skreyttu reiði³, ok þá sjálfa. Þróttar þings mágreinnir⁴! ungr sóttir þú hingat áttlönd þau er áttuð; máttið jarl standa fyr þvi⁵: Saarahavets Blaglenters Rovtildeler rigelig begavet med Skat! du tog Haakons Skib med pyntede Takkelage, og dem sølv (*d. e.* Mændene). Stridsmaagens Gjöder! ung søgte du hid de Ætlande du ciede; Jarlen kunde ei hindre det.

¹) bengjálfr, *n. poet.* Blodet (af ben, *f. ell. n.* Saar, og gjálfr, *n. poet.*, Havet), deta blágjóðr, *m.* blaa Glente = Ravnens bræðir, Krigeren, den tappe Mand, her Olaf. ²) gnægja (gnægða) forsyne overflødig, rigelig, af gnógr = nógr nok, tilstrækkelig. ³) reiði, *n. ell. m.* Tougværk, Takkelage. ⁴) þróttir, Navn paa Odin, þróttar þing = Striden, dens mår, Maage, = Ravnens ell. Örnen, dens grennir, Mæsker, Gjöder, *d. e.* Krigeren, her Olaf. ⁵) standa fyrir einu, staa foran, i Veien for, *df.* forhindre.

Ordfølgen i anden Vise: Ríkr fremdargjarn konungr kvæð sér nauðir¹ at sækja Hákonar fund í fornu Sæuðungs sundi. Strangr ungr þengill hitti þar þann jarl, er varð annarr æztr ok gat bezta ætt á danska tungu: Den mægtige hæderslystne Konge sagde, at det var ham nødvendigt at opsøge Haakon i det gamle Sæuðungssund. Den barske unge Konge traf der en Jarl, som blev den næst ypperste og havde den gjæveste Æt paa dansk Tunge (*d. e.* i Norden).

¹) nauðir, *f. pl.* = nauðsyn, Nødvendighed.

Cap. 34. hött grán víðan ok url um andlit, græa við Hat og bred Skygge om Ansigtet; dette Ord url, *m.* (?), staa formodentlig i Forbindelse med *angelsk* orl, *m. middellat.* orlum, *ital.* orlo, *fransk* ourlet, der betyder Kant, Rand; altsaa her rimeligvis om en bred Hattebrem, der skyggede for Ansigtet. — kordunahosur, Skinhoser; af *mlat.* corduanus af Skin fra Corduba (nu Córdoba) i Spanien; heraf ogsaa *mlat.* cordubanarius, Skomager, hvoraf det franske cordonnier.

Cap. 35. S. 31. þat einø oss til framflutningar; det alene til Livsophold for os; einu = at einu *ell.* at eins. — S. 32. ok láta þeir sér þat eigi einlítt, heldr hafa þeir; og ikke lade de sig nøie (lade de det bero) hermed, men de have; einlítr (*ell. eg.* einhlítr), som er tilstrækkelig alene, som kan hjælpe sig selv; láta sér einhlítt, lade være nok, tilstrækkeligt

for sig. — Nú veit ek, at svá fremi mantu þetta hafa uppkveðit, er (= at) ekki man tjóa at letja þek; er ok várkunn á, at slíkir hlutir liggi í miklu rúmi þeim er nökkurir eru kappsmenn, er öll ætt Haralds ens hárfagra ok konungdómr fellr niðr: Nu væd jeg, at saa vidt har du vel fremmet dette, at det nu ikke kan nytte at raade dig derfra; det er ogsaa undskyldeligt, at slige Ting gaa dem særdeles nær som ere besjælede af mere end almindelig Iver, at Harald haarfagres Æt og Kongemagt kommer i Forfald; liggja einum í miklu rúmi *eg.* ligge i et stort Rum for En, indtage et stort Rum hos ham, *d. e.* være af stor Vigtighed for, og derfor gjøre et stærkt Indtryk paa. — ok man rammar skorður (her er uidentivl udeglemt Ordet þurfa, hvilket findes i andre Haandskrifter) við at reisa, of hlýða skal: og man vil behöve at reise stærke Stötter imod (at sætte sig i dygtig Forsvarsstand), hvis det skal nytte.

Cap. 38. Ordfölgen i første Vise: Tjalda myrkblás drasils altiginn meiðir!¹⁾ hlýð mínum bræg, því at kank (ek kann) yrkja; máttu eiga eitt skáld. Þótt öllungis nitit lofan annarra skálda, fæ ek þér, allvaldr, hróðrs hlít?²⁾ at hváru³⁾: Du det mørkeblaa Skibs höithædrede Ódelægger! lyt til min Sang, thi jeg kan kvæde; du kan (dog) have een Digter. Skjönt du aldeles afslaar andre Digteres Lovprisning, bringer jeg dig, Konge, ikke destomindre tilstrækkelig Pris.

¹⁾ drasill, *m. poet.* Hest, tjalda myrkblár drasill Tjeldingernes mørkeblaa Hest *d. e.* det sortmalede Skib, dettes meiðir Ódelægger, Lemløster, *d. e.* Sókrigeren; altiginn, fornem fremfor alle, af kongelig Byrd. ²⁾ hlít, *f.* Tilstrækkelighed, hvad der er nok, forslaar; til hlítar, tilstrækkeligen; jvf. einhlítr nederst p. foregaaende Side. ³⁾ at hváru *eg.* i ethvert af to Tilfælde, *df.* hvorledes det end kan forholde sig, alligevel, ikke desto mindre.

Ordfölgen i anden Vise: Sóknar njörðr!¹⁾ ek tók lystr við þínu sverði, sá er minn vili, né ek lasta síðan, leysð ið²⁾ er þat þollr linns blóða látrs³⁾ fékktu hollan húskarl, en ek lánardröttin mér góðan; höfum báðir ráðit vel: Kjække Konge! jeg tog glad mod dit Sværd (traadte med Glæde i din Tjeneste), det er min Villie, og jeg dadler (den) ikke siden, en hæderlig Id er det. Gavmilde Fyrste! du fik en tro Huskarl, og jeg en mig god Husbond; vi have begge gjort det godt.

¹⁾ Stridens Njörd (Gud) = Helten, Krigeren, *her* Kong Olaf. ²⁾ ið, *f.* = iðn, iðrótt, íþrótt, Id, Syssel, Idræt. ³⁾ linns blóði Ormens Broder = Ormen; Ormens látr (Leie) = Guld; Guldets þollr = den gavmilde Mand *ell.* Mand i Almindelighed.

Ordfölgen i tredje Vise: Ek mon heita görbænn¹⁾ gunnar gammteit-öndum²⁾, ef ek bið nú felda³⁾; vér þagum ádr ægis eld. Engi lúru láð þverrandi⁴⁾ veittu enn hálfu landaura of ganga⁵⁾ af knerri; ek hefi sjálfr krafrit: Jeg mon kaldes paatrængende af Folk, dersom jeg nu beder om Skindfeldene; jeg fik tilforn Guld. Gulduddeler! forund fremdeles at de halve Landörer maa gaa af for Skibet; jeg har selv bedet.

¹⁾ paatrængende, vedholdende i sine Bønner. ²⁾ Gunnar gammr, Stridens Glente *d. e.* Ravn; dens teitendr, Opmuntre, *d. e.* Krigerne *ell.* Mænd i Almindelighed. ³⁾ Islændernes Landingstold (landaurar) erlagdes i Skind. ⁴⁾ engi (saaledes maa der læses efter andre Haandskrifter for aungi) lúra (lýra)

Engfiskan = Ormen, dens læð Land *d. e.* Guldets; Guldets þverrandi, Formindsker *d. e.* den gavmilde Mand. ganga bör der læses efter de fleste Haandskrifter for fanga.

Ordfølgen i fjerde Vise: Allvalds hálfgör inni¹ brunnu við síalfa Nið; ek hygg at eldr feldi sal; eimr² skaut hrími á her: Kongens halvgjorte (halvfærdige) Huse brændte ved selve Nið; jeg mener, at Ilden fældede Salen; Ilden skjöd (sit) Rim (*d. e.* gloende Aske) paa Mændene.

¹) inni, *n. poet.* Hus. ²) eimr, *m. poet.* Ilden.

Cap. 39. S. 38. hann hélt liði sínu inn um Gre(n)mar (saaledes som det sidste Ord skrives i Codex, kan det ligesaa godt læses Greniar) ok lagðiz við Grenmar; de fleste Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga maa ifølge Form. S. 4, 95 her ligeledes paa første Sted have Greniar, hvilket uden Tvivl er urigtigt; Flatoðbogen har her: héllt hann liðinu inn um Grenmar ok lagðiz þar; Cod. Arn. Magn. 73 fol. (i Form. S.4 kaldet H) har som svarende til dette: ok lagði skipum sínum inn við Grenmar; Cod. A og E af Heimskringla have: jarl hélt liðinu inn um Grenmar ok lagðiz við Neajar; Cod. C og D af samme have derimod isteden for dette blot: ok lagðiz við Grenmar.

Cap. 40. S. 38. glær, *m. poet.* Havet, kasta einu a glæ, *eg.* kaste ud i Havet, *fig.* bortkaste, spille til Unytte; *saal.* Bjarnar Saga Hitdælakappa S. 57: Eigi skal hann þessi vísu hafa á glæ kastat, heldr en öðrum: ikke skal han have bortkastet denne Vise til Unytte (*d. e.* digtet den uden at kunne vente Gjengjeld) ligesaa lidt som de øvrige (Viser); jvf. ogsaa Alexander S. Anm. til S. 74: hlaupa á glæ. — S. 39. með bleikju með hvid Farve, af bleikja *f.*

Ordfølgen i første Vise: Siklingr veitti mikla sókn firum, þar er sótti í höfn at Sveini; rautt blóð féll á róða rein¹. Snjallr konungr hélt eirlaust² at, þar er olli þeirra sýnum fundi; en Sveins liðar³ bunduz saman lið⁴: Kongen gjorde hæftigt Angreb paa Mændene, der hvor (han) søgte i Havn mod Svein; rødt Blod faldt paa Skibet. Den raske Konge holdt uden Eftergivenhed til (*n.l.* med Skibene), der hvor (han) voldte deres utvivlsomme Møde; men Sveins Krigere bandt sammen sine Skibe.

¹) róði, *m. poet.* en Sökonge, Viking, róða reinn (*eg.* hreinn) Sökongens Ren *d. e.* Skibet. ²) uden Skaansel, uskaansomt, af eir, eirð *f.* Skaansel, Fred; eira (eirða) spare, skaane, *e.* einum. ³) liðar, *m. pl. poet.* Krigere, af lið, *n.* Hjælp, Krigsfolk. ⁴) lið, *n. poet.* Skib.

Ordfølgen i anden Vise: þat erom(k)¹ kunt, hve nær jarli odda frosts² kennir lét of lagðan Karlhöfða fyr austan Agðir: Det er mig bekjendt, hvor nær Jarlen Stridens Kjender (*d. e.* den stridskyndige Konge) lod lægge Karlhöfden östenfor Agder.

¹) eromk = er mér. ²) odda frost *n.* Oddenes Frost, Uveir *d. e.* Striden.

Ordfølgen i tredje Vise: Varat at frýja Sveini sigmána gjóðs¹ nó gunnreifum Oleifi sverðagnýs görrar hriðar; því at hváirtveggju seggir áttu kvistingar kostu sinn þat² er sóttumz; herr koma í verra stað: Det var ikke passende at bebreide Svein Mangel paa Mod i Skjoldets Uveir eller den stridsglade Olaf i Sværdegnýets raske lling, thi Mændene paa begge Sider havde Leilighed til Kvisting (*d. e.* uddele Saar) den Gang, da vi angreb hinanden; en Hær kom ikke i en værre Stilling.

¹⁾ sigmáni, *m.* Stridsmanne *d. e.* Skjoldet, dets gjöð, *n.* Uveir *d. e.* Kampen. ²⁾ þat rettet for þar.

Ordfölgen i fjerde Vise: Teitr sá ek svalar brynjur falla okr um herðar í itru allvalds liði; görðiz harðr hjórdynr. En mín svört skör¹ falsk und enn völska hjálm at fleina flug²; sessi! vissak (*d. e.* ek vissa) okr svá gjörva við her: Glad sáa jeg de kjölige Brynjer faldе os om Skuldrene i Kongens herlige Skare; der blev en haard Sværdedrón. Men mit sorte Haar skjulte sig under den völske Hjelm i Striden; Staldbroder! jeg vidste, at vi vare saaledes rustede i Hæren.

¹⁾ skör, *gen.* skarar, *f. poet.* Hoved *ell.* Hovedhaar. ²⁾ fleina flugr, *m.* Spydenes Flugt, Kampen, Slaget.

Ordfölgen i femte Vise: Gylt stöng óð¹, þar er greiðendr göndlar særks gnýs und merkjum göngum reiðir í skip með göfgum ræsi. Þági² vas (*d. e.* var) á þessum strengjar jó³ fyr málma kveðju⁴, sem mær bæri mjöd þengils heiðþægum⁵: Den forgyldte Mærkestang fór frem, der hvor (vi) Stridsmænd under Mærkerne stege vrede paa Skibet med den gjæve Konge. Ikke var det da paa dette Skib under Kamplarmen, som om Møen bar Mjöd til Kongens Hirdmænd.

¹⁾ vaða (veð, óð) gaa, fare frem. ²⁾ göndlar sérkr (Gönduls Serk) Brynjen, dens Gny *d. e.* Striden, Stridens greiðendr (Befordrere) Krigerne. ³⁾ þági = þá eigi. ⁴⁾ strengr, *m.* Snor, Toug, strengjar jór (Tougets Hest) = Skibet. ⁵⁾ fyr málma kveðju for Malmenes (Vaabnenes) Hilsen *d. e.* i Kampen. ⁶⁾ heiðþægr, *poet.* som modtager (þiggr) Sold, Gaver (heið, heiðfé) af Kongen, Hirdmand.

Ordfölgen i sjette Vise: Vér drifum reiðir hvatt upp í skeiðar; roðnir brandar klufu rönd, en heyra knátti hátt vápnabrák. En sárir búendr göngu fyrir bord, þar er börðumk ört; ófár¹ nær flaut við eyri; búin skip fénguz: Vi ilede ivrige hurtigt op paa Skibene; de ródfarvede Klinger klóvede Skjold, og man kunde høre det høie Vaabenbrag. Men de saarede Bønder sprang over Bord, der hvor vi kæmpede livligt; mangt Lig flóð ved Ören; de rustede Skibe toges.

¹⁾ ófár, det modsatte af fár, mangen.

Ordfölgen i syvende Vise: Öld vann ossa¹ skjöldu rauða, þá er kómu þingat hvítir; þat var auðsætt hringhljómmiðlöndum². Hykk (*d. e.* ek hygg) ungan³ gram görðu⁴ göngu þar upp í skip, en vér fylgðum; gunnsvör(r)⁵ fékk blóðs sylg⁶, þar er sverð slæðuz⁷: Mændene (Krigsfolkene) gjorde vore Skjölde røde, som kom hvide derhen; det var let at see for Sværdlarmsvækkerne. Jeg veed, at den unge Konge gjorde (sin) Gang (*d. e.* gik) op paa Skibet; men vi fulgte; Raven fik Bloddrik, der hvor Sværdene bleve slöve.

¹⁾ ossa *poet.* = vára. ²⁾ hringr, *m. poet.* Sværd, hring-hljómr, *m.* Sværdlarmen *d. e.* Kampen, dens miðlendr (Uddelere) *d. e.* Krigerne. ³⁾ saaledes man der læses for ungan. ⁴⁾ *Infinitiv præterit.* ⁵⁾ gunnsvörr, *m.* Stridsflugl (*d. e.* Raven *ell.* Ören). ⁶⁾ sylgr, *gen.* sylgjar *ell.* sylgs, *m.* Drik, af svelgja (svalg) slugе, svelge. ⁷⁾ slæa = slæfa, gjör slövr, af slær = slæfr, sljófr, slövr.

stævner (*d. e.* Konge), opgiver eller fatter Lede til dem mine troe Venner; som ung kjendte jeg der (mellem mine Venner) din Modstander.

¹⁾ sára linnr, *m.* Saarslange *d. e.* Sværdet. ²⁾ saaledes maa der for Meningens Skyld læses for uti; ati, *m. poet.* Sökonge, hans öndurr, *m.* (Skid) *d. e.* Skibet. ³⁾ heiðmildr, rundhaandet med Gaver ell. Sold (heið, heiðfé), se S. 265 Anm. til femte Vise.

Cap. 41. láta sverfa til stáls *eg.* lade file lige til Staalet, *df.* lade det komme til en afgjørende Kamp, til en Kamp paa Liv og Død; sverfa (svarf, sorfinn) file; den oprindelige Betydning synes at have været: fare med Hastighed frem og tilbage, *jvf. oldht.* swerban, afviske, aftørre, *holl.* zwerven sværme; svarf, *n.* Filspaan; voldsom Medfart, Plynder, *hf. form.* polota svarf Fornm. s. 6, 171; Knibe, slem, farlig Stilling.

Ordfølgen i første Vise: Ek get¹ meir þess, at harða margr morðárr², sá er kom norðan, missi heimkvámu í þeima hörðum styr. [Margr sunda sunnu³ ver(r) sök(k) til grunna af samknúta blakki⁴; satt er, at mættum⁵ Sveini úti: Jeg gjætter fremdeles paa det, at saare mangen Krieger, som kom nordenfra, vil gaa glip af Hjemkomsten i den haarde Kamp. Mangen Mand sank til Bunds fra Skibet; sandt er det, at vi mødte Svein ude.

¹⁾ saaledes maa man læse efter andre Haandskrifter for gecc. ²⁾ morðárr Stridens Tjener, Udfører *d. e.* Krigeren. ³⁾ [saaledes maa disse tre Ord læses, feilagtigen i nærværende Codex skrevne: morgt syndi sunnum; sunda sunna, Sundenes (Havets) Sol *d. e.* Guldet, dets verr Forsvarer, Vogter *d. e.* Mand. ⁴⁾ samknútr, *m.* rimeligvis et Skibsudtryk, Samknuernes Blak (Hest) *d. e.* Skibet. ⁵⁾ saaledes læse de fleste andre Haandskrifter for mattom.

Ordfølgen i anden Vise: Snotr innþrænsk mér frýr oss eigi í ári, þó at lið konungs væri minna; ek hugða gört snertu¹ svá. Heldr mon brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sóttit fram skeggi; ruðum skers fold²: Den smukke indtröndske Pige beskylder os ikke i Aar for Feighed, skjönt Kongens Folk var færre; jeg troede Slaget blev saavidt leveret. Helder skal Pigen have de Folk til Spot, hvis hun skulde (have til Spot) en af Parterne, som ikke søgte frem med Skjegget (*d. e.* ikke forvovede sig i Striden); vi rödfarvede Havet.

¹⁾ snerta, *f. poet.* Strid. ²⁾ Skjærets Land *d. e.* Havet.

Ordfølgen i tredje Vise: Afli konung(s) vex¹, því at Upplendinga(r) vilja efla þenna þilblakks² sendi; Sveinn³! funnut þat⁴. Raun er hins, at Heinir megu vinna fleira⁵ en drekka öl fjölreks⁶; þeir áttu hrælinns flug⁷: Kongens Mugt voxer, thi Oplendingerne ville styrke denne Skibs Fremsender (*d. e.* Söhelt, her Kong Olaf); Svein! Du mærkede det. Bevis er der paa det, at Hedmarkingerne kunne udrette mere end drikke den driftige Mands (*d. e.* Kongens) Öl; de havde Kamp.

¹⁾ rettet for vøtt. ²⁾ þilblakkr, *m.* Tiljeblakken *d. e.* Skibet. ³⁾ rettet for Sveins. ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ rettet for fleina. ⁶⁾ fjölrekr, *m.* som udfører (rekr) meget, driftig Mand. ⁷⁾ hrælinns flugr Sværdets Flugt, Svingen *d. e.* Strid.

Cap. 43. Ordfølgen i Visen: Unnar eykja loptbyggvir¹ mátt leggja þann landrétt, or skal standaz á miðli allra manna liðs: Du som kneiser i Löftingen kan give den Landsret, som skal holde sig imellem (hos) hele Folket.

¹⁾ málms munnr, Malmens Mund *d. e.* Sværdets Egg, dens rjóðr, Rødfarver *d. e.* Krigeren, Helten. ²⁾ Gang, saaledes maa der læses, da Ordet danner Linjerim med sprungu; gagn er Skrivfeil; vinna gang (gangr, *m.*) iværksætte sin Gang = ganga, gaa. ³⁾ víga njórðr Kampenes Njórð (Gud) *d. e.* Krigsmand. Til at omskrive Begrebet Mand, Kriger kan man betjene sig af hvilken-somhelst Guds Navn, og föier hertil i Genitiv et Ord, der betegner Kamp, Sværd, Skjold, Hring, Guld og deal; paa samme Maade omskriver man ogsaa en Kvinde ved Navnet paa en Gudinde, hvortil i Genitiv lægges en eller anden Benævnelser paa Guld, Liu, Smykke eller et kvindeligt Klædningsstykke.

Cap. 26. Ordfølgen i Visen: Hafnit Nefju nafna; nú rekit horskan haulda barma¹ gand² or landi; hví bellit því stíflir? Jilt er at ylfask³ við slíkan úlf Ygga valbríkar⁴; munat hægr við hilmis haulda, er hann kömr til skógar⁵: Du forskyder Nefjas (Hroff nefjas) Navne; nu jager du den herlige fribaarne Mænds Broder som fredlös af Landet; hvorfor driver (du) saa ivrigt paa det, Konge? Slemt er det at egges med slig en voldsom Stormand; hann vil ikke (være) skaansom mod Kongens Mænd, naar han kommer til Skoven.

¹⁾ barmi, *m. poet.* Broder; dannet af barmr, *m.* Barm analogt med lifri, *m.* (af lifr, *f.*), blóði, *m.* (af blóð, *n.*) der ogsaa ere poetiske Benævnelser paa Broder. ²⁾ gandr, *m. poet.* = vargr, Ulv, der ogsaa betyder en fredlös Mand. ³⁾ ylfa (ylfða) at tirre, egge, opegge; ylfaz við einn *det samme*. ⁴⁾ Yggs (Odins) valbrík, *f.* Odins udsøgte Bret *d. e.* Skjoldet, dets Ulv *ell.* den som i Slaget hugger haardt løs paa det, *d. e.* den heftige, kjække Kriger. ⁵⁾ kommer til Skoven = bliver skógarmadr, Skovmand, = útlægr, fredlös.

Cap. 28. Ordfølgen i første Vise: Enn hefð leyfð¹, þar er ek frá lofkenda lofða sendu² boð at hjálmsömum³ jarli, hjarls dróttna⁴ hilmí, at Eiríkr skyldi skyldligast koma endr at þeirra ástafundi; ek skil hvat gramr lézt vilja: Jeg begynder dernæst Lovkvædet, der hvor jeg hørte, at de lovkjendte (*d. e.* navnkundige) Mænd (*nl.* Kong Knut og hans Raadgivere) havde sendt Bud til den kampdygtige Jarl, Lændermændenes Herre, at Eirík skulde pligtskyldigst atter komme til deres Vennemøde; jeg veed hvad Kongen ytrede om sine Planer.

¹⁾ leyfð, *f. poet.* Lovkvæde, Drápa. ²⁾ sendu, *prat. infin.* = hafa sent. ³⁾ hjálmsamr, *poet.* tilbøielig til at paasætte sig Hjelm *d. e.* kamplysten. ⁴⁾ hjarl, *n.* Land, hjarls dróttinn = lendr madr.

Ordfølgen i anden Vise: Gullkennir lét sama bundit gunni fyr vestan Lundún; leyfðr græðis hest(s) þundr¹ vá til landa. Ulfkell fékk ugglig bögg af þingamönnnum, þar er rönregnþorins² rekka blá(r) eggja(r) skulfu: Guldkjenderen (*d. e.* Eirík Jarl) lod Slaget (blive) sammenbundet (*d. e.* begyndte Slaget) vesten for London; den priste Söhelt kæmpede for Lande. Ulfkel fik frygtelige Hug af Thingmændene, der hvor den stridsdjærves (*d. e.* Eiríks) Kæmpers blaa Egge skalv (*d. e.* blinkede i Striden).

¹⁾ græðir, *m. poet.* Havet; græðis hestr, Skibet, dets þundr (*d. e.* Odin) = Sökrigeren. ²⁾ rönregn for röndregn *n.* Skjoldregn, *d. e.* Kamp, röndregnþorinn, som tór vove sig i Kamp, kampdjærv.

Ordfølgen i tredje Vise: Ok Knútr sló Adalráðs sonu senn, eða ok útflæmði¹ þó hvær. Og Knud slog Adalraads Sønner paa een Gang, eller dog i al Fald udjagede enhver.

¹⁾ Flæma út; jage ud, jage paa Flugt, forjage.

Cap. 29. Um várit fóru þeir vestan allir saman o. s. v. Om Vaaren droge de vesten fra, d. e. fra den vestlige Del ell. Kyst af Frankrige. Det var almindeligt hos vore Forfædre, ligesom endnu hos vor Almue især i Fjeldbygderne, naar Tølen var om at begive sig fra et Sted til et andet, idet man angav Maalet for Bevægelsen, tillige at antyde Retningen af samme, f. E. reise nord i Thronhjem, syd til Danmark, østover til Sverige og desl. Ofte tog man da ogsaa blot Hensyn til de Steders relative Beliggenhed, hvor man drog hen, uden at tage saa meget Bevægelsens Retning i Betragtning. Da saaledes Viken udgjorde den sydøstlige Del af Norge, var det blevet almindeligt at sige austr í Vik, fra hvilken Kænt man ogsaa drog ud for at komme derhen, enten man reiste fra det nordlige Norge eller man kom sønden fra Danmark.

Ordfølgen i første Vise: Valfasta veðrörr! tvá knörru bjóttu vestan; skjöldunga þópti²⁾! opt hafi þér hætt í ótta³⁾. Strangr straumur um unnir næði⁴⁾ angra kaupskipum, ef verra erringar lið⁵⁾ stæði innanborðs: Modige Krigshelt! to Skibe rustede du vestenfra; Kongers Ven! ofte har du vovet dig i Faren. Den stærke Strøm over Bølgerne (Havet) vilde have kommet til at forulempe Kjøbmandskibene, dersom daarligere Folk havde staaet indenbords.

¹⁾ valfasti, m. Sværd, af valr, m. de Faldne i Striden, fasti, m. post. Jld: den Jld der blinker over Slagmarken d. e. Sværdet; valfasta veðr, Sverdets Veir d. e. Striden, valfastaveðrörr, den heftige, ivrige i Kamp. ²⁾ þópti, m. den som sidder paa Thoeste (þópta) Rorbænk sunnen med En, df. poet. Ven, Kammerat. ³⁾ ótti, m. Frygt; her Stilling som vækker Frygt, Fare. ⁴⁾ næði, præf. conj. af ná, naa, opnaa. ⁵⁾ erring, f. poet. Raskhed, beslægtet med ern, errinn, erriligr, heftig, ivrig, rask, erringarlið, m. raske, uforlærkede Folk.

Ordfølgen i anden Vise: Eigi hrædduz ér ægi, fórut stóran sjá; engi allvaldr aldar of getr nýtri drengi. Niðjungr¹⁾ Haralds! opt var neytt fars, en flaut bratt af sér bróttum forsi, áðr beittuð²⁾ miðjan Noreg: Ikke ræddedes du for Havet, du fór over stor Sø (svær Bølgegang); ingen Folkebehersker faar ypperligere Mænd. Haralds Ætling! ofte blev Fartøiet prøvet, og Skibet kastede af sig den bratte Bølgefoss, førend du naaede den midterste Del af Norge.

¹⁾ niðjungr, m. = niðr m. Slægtning, Afkom. ²⁾ andre Haandskrifter læse her hittuð, hvilken Læsemaade synes bedre; beittuð maa betyde, naa, komme til ved Bauten eller Krydsen.

Cap 30. Ordfølgen i første Vise: Svá var, at Erlingr, mágr aldyggs Ólafs Tryggva sonar, ægði jarla átt¹⁾, er skjöldungr máttið. Snarr búþegna harri gaf næst Rögnvaldi aðra systur sína; þat var Úlfs aldrgipta²⁾: Saaledes var det (forholdt det sig), at Erling, Svoger til den ædle Olaf Tryggvesson, indgjød Jarlers Æt Skræk, hvilket en Konge ei formaade. Den raske Odelsbønders Herre (d. e. Olaf) gav dernæst Rognvald sin anden Søster (nl. Ingeborg), det var til stadig Held for Ulf.

¹⁾ átt f. = ætt. ²⁾ aldrgipta, f. Lykke, Held for Ens Alder, Levetid; Ulf var Rognvalds og Ingeborgs Søn; jvf. nærvær. Saga Cap. 77 S. 84.

Ordfølgen i anden Vise: Engi annarr löndra manna var sá, er stoðþorriinn¹⁾ átti örr fleiri orrostur Erlingi. Mildr seggr þar sinn þrek við sóknir, því at (hann) gékk fyrst innan í marga hildi, en

mest or² á lesti³: Ingen anden af Lendermænd var den, som blottet for Indtægter kjæk holdt flere Slag end Erling. Den gavmilde Mand bar sit Mod i Striden, thi han gik først i mangen Kamp, men for det meste sidst af (Kampen).

¹) stoðþorrinn, af stoð, *f.* Stötte, og þverra (þvarr, þorrinn) svigte, opføre, svinde ind, her sigtes formodentlig til Erlings formindskede Indtægter (minni veizlur ok úhaldkvæmri), hvilket strax ovenfor i Texten omtales. ²) or, af, ud af, saaledes bør der læses for orr. ³) á lesti til sidst; Ordet lest synes at være et *Subst. neutr. gen.* og forekommer kun i Forbindelsen á lesti. Rimeligvis har man her et gammelt Superlativ af latr, lad, senfærdig, doven, stemmende med det gammeltyske laz, *Superl.* lazist, lezist, nytysk letzt; i det oldsaxiske Digt Heliand forekommer S. 154 L. 20 alezten i denne Betydning: Thó quámun thar alezten forð an thena huarf wero wárlóse man tuéne: Da kom der tilsidst frem i Mændenes Forsamling to løgnagtige Mennesker.

Cap. 32. Ordfølgen i første Vise: Bengjálfrs blágjóða¹ bræðir gnægðr² skatti! tóktu Hákonar skeið með skreyttu reiði³, ok þá sjálfa. Þróttar þings mágreinnir⁴! ungr sóttir þú hingat áttlönd þau er áttuð; máttið jarl standa fyrir því⁵: Saarahavets Blaaqlenters Rovöldeler rigelig begavet med Skat! du tog Haakons Skib med pyntede Takkelage, og dem selv (*d. e.* Mændene). Strjdsmaagens Gjöder! ung søgte du hid de Ætlande da ciede; Jarlen kunde ei hindre det.

¹) bengjálfr, *n. poet.* Blodet (af ben, *f. ell. n.* Saar, og gjálfr, *n. poet.*, Havet), dets blágjóðr, *m.* blaa Glente = Ravnens, Ravnens bræðir, Krigeren, den tappe Mand, *her* Olaf. ²) gnægja (gnægða) forsyne overflødig, rigelig, af gnógr = nógr nok, tilstrækkelig. ³) reiði, *n. ell. m.* Tougværk, Takkelage. ⁴) Þróttir, Navn paa Odin, Þróttar þing = Striden, dens már, Maage, = Ravnens ell. Örnen, dens grennir, Mæsker, Gjöder, *d. e.* Krigeren, *her* Olaf. ⁵) standa fyrir einu, staa foran, i Veien for, *df.* forhindre.

Ordfølgen i anden Vise: Ríkr fremdargjarn konungr kvað sér nauðir¹ at sækja Hákonar fund í fornu Sæudungs sundi. Strangr ungr þengill hitti þar þann jarl, er varð annarr æztr ok gat beztá ætt á danska tungu: Den mægtige hæderslystne Konge sagde, at det var ham nødvendigt at opsøge Haakon i det gamle Sæudungssund. Den barske unge Konge traf der en Jarl, som blev den næst ypperste og havde den gjæveste Æt paa dansk Tunge (*d. e.* i Norden).

¹) nauðir, *f. pl.* = nauðsyn, Nødvendighed.

Cap. 34. hött grán víðan ok url um andlit, graa vid Hat og bred Skygge om Ansigtet; dette Ord url, *m.* (?), staa formodentlig i Forbindelse med *angels. orl, m. middellat. orlum, ital. orlo, fransk ourlet*, der betyder Kant, Rand; altsaa her rimeligvis om en bred Hattebrem, der skyggede for Ansigtet. — kordunshosur, Skinhoser; af *mlat. corduanus* af Skin fra Corduba (nu Córdoba) i Spanien; heraf ogsaa *mlat. cordubanarius*, Skomager, hvoraf det franske cordonnier.

Cap. 35. S. 31. þat einu oss til framflutningar; det alene til Livsophold for os; einu = at einu *ell.* at eins. — S. 32. ok láta þeir sér þat eigi einlítt, heldr hafa þeir; og ikke lade de sig nøie (lade de det bero) hermed, men de have; einlítr (*ell. eg. einhlítr*), som er tilstrækkelig alene, som kan hjælpe sig selv; láta sér einhlítt, lade være nok, tilstrækkeligt

for sig. — Nú veit ek, at svá fremi mantu þetta hafa uppkveðit, er (= at) okki man tjóa at letja þek; er ok várkunn á, at slíkir blutir liggi í miklu rúmi þeim er nökkurir eru kappsmenn, er óll ætt Haralda ens hárfagra ok konungdómr fellr niðr: Nu veed jeg, at saa vidt har du vel fremmet dette, at det nu ikke kan nytte at raade dig derfra; det er ogsaa undskyldeligt, at slige Ting gaa dem særdeles nær som ere besjælede af mere end almindelig Iver, at Harald haarfugres Æt og Kongemagt kommer i Forfald; liggja einum í miklu rúmi *eg.* ligge i et stort Rum for En, indtage et stort Rum hos ham, *d. e.* være af stor Vigtighed for, og derfor gjøre et stærkt Indtryk paa. — ok man rammar skorbúur (her er uidentivl udeglemt Ordet þurfa, hvilket findes i andre Haandskrifter) við at reisa, ef hlýða skal: og man vil behöve at reise stærke Stötter imod (at sætte sig i dygtig Forsvarsstand), hvis det skal nytte.

Cap. 38. Ordfølgen i første Vise: Tjalda myrkblás drasils altiginn meiðir! hlýð mínum brag, því at kank (ek kann) yrkja; máttu eiga eitt skáld. Þótt óllungis nitit lofan annarra skálda, sæ ek þér, allvaldr, hróðrs hlít? at hváru? Du det mørkeblaa Skibs höithædrede Ódelægger! lyt til min Sang, thi jeg kan kvæde; du kan (dog) have een Digter. Skjönt du aldeles afslaar andre Digteres Lovprisning, bringer jeg dig, Konge, ikke destomindre tilstrækkelig Pris.

¹⁾ drasill, *m. poet.* Hest, tjalda myrkblár drasill Tjeldingernes mørkeblaa Hest *d. e.* det sortmalede Skib, dettes meiðir Ódelægger, Lemlæster, *d. e.* Sökrigeren; altiginn, fornem fremfor alle, af kongelig Byrd. ²⁾ hlít, *f.* Tilstrækkelighed, hvad der er nok, forslaar; til hlítar, tilstrækkeligen; jvf. einhlítir nederst p. foregaaende Side. ³⁾ at hváru *eg.* i ethvert af to Tilfælde, *df.* hvorledes det end kan forholde sig, alligevel, ikke desto mindre.

Ordfølgen i anden Vise: Sóknar njörðr! ek tók lystr við þínu sverði, sá er minn vili, né ek lasta síðan, leysð ið? er þat þollr linns blóða látrs? fékktu hollan húskarl, en ek lánardróttin mér góðan; höfum báðir ráðit vel: Kjække Konge! jeg tog glad mod dit Sværd (traadte med Glæde i din Tjeneste), det er min Villie, og jeg dadler (den) ikke siden, en hæderlig Id er det. Gavmilde Fyrste! du fik en tro Huskarl, og jeg en mig god Husbond; vi have begge gjort det godt.

¹⁾ Stridens Njörd (Gud) = Helten, Krigeren, *her* Kong Olaf. ²⁾ ið, *f.* = iðn, iðrótt, iþrótt, Id, Syssel, Idræt. ³⁾ linns blóði Ormens Broder = Ormen; Ormens látr (Leie) = Guld; Guldets þollr = den gavmilde Mand *ell.* Mand i Almindelighed.

Ordfølgen i tredje Vise: Ek mon heita görbænn¹ gunnar gammteit-öndum², ef ek bið nú felda³; vér þágum ádr ægis eld. Engi lúru láð þverrandi⁴! veittu enn hálfu landaura of ganga⁶ af knerri; ek hefi sjálfr krafit: Jeg mon kaldes paatrængende af Folk, dersom jeg nu beder om Skindfeldene; jeg fik tilforn Guld. Gulduddeler! forund fremdeles at de halve Landörer maa gaa af for Skibet; jeg har selv bedet.

¹⁾ paatrængende, vedholdende i sine Bønner. ²⁾ Gunnar gammr, Stridens Glente *d. e.* Ravnen; dens teitendr, Opmuntrere, *d. e.* Krigerne *ell.* Mænd i Almindelighed. ³⁾ Islændernes Landingstold (landaurar) erlagdes i Skind. ⁴⁾ engi (saaledes maa der læses efter andre Haandskrifter for aungi) lúra (lýra)

Engfiskan = Ormen, dens låb Land *d. e.* Guldet; Guldets *þverrandi*, Formindsker *d. e.* den gavmilde Mand. *ganga* bör der læses efter de fleste Haandskrifter for fanga.

Ordfølgen i fjerde Vise: Allvalds hálfgör inni¹ brunnu við sialfa Nið; ek hygg at eldr feldi sal; eimr² skaut brími á her: Kongens halvgjorte (halvfærdige) Huse brændte ved selve Nið; jeg mener, at Hlden fældede Salen; Hlden skjöd (sit) Rim (*d. e.* gloende Aske) paa Mændene.

¹) inni, *n. poet.* Hus. ²) eimr, *m. poet.* Hlden.

Cap. 39. S. 38. hann hélt liði sínu inn um Gre(n)mar (saaledes som det sidste Ord skrives i Codex, kan det ligesaagodt læses Greniar) ok lagðiz við Grenmar; de fleste Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga maa ifølge Form. S. 4, 95 her ligeledes paa første Sted have Greniar, hvilket uden Tvivl er urigtigt; Flatoðbogen har her: héllt hann liðinu inn um Grenmar ok lagðiz þar; Cod. Arn. Magn. 73 fol. (i Fornm. S.4 kaldet H) har som svarende til dette: ok lagði skipum sínum inn við Grenmar; Cod. A og E af Heimskringla have: jarl hélt liðinu inn um Grenmar ok lagðiz við Nesjar; Cod. C og D af samme have derimod isteden for dette blot: ok lagðiz við Grenmar.

Cap. 40. S. 38. glær, *m. poet.* Havet, kasta einu a glæ, *eg.* kaste ud i Havet, *fig.* bortkaste, spille til Unytte; *saal.* Bjarnar Saga Hitdælakappa S. 57: Eigi skal hann þessi vísu hafa á glæ kastat, heldr en öðrum: ikke skal han have bortkastet denne Vise til Unytte (*d. e.* digtet den uden at kunne vente Gjengjeld) ligesaalidt som de övrige (Viser); *jvf.* ogsaa Alexander S. Anm. til S. 74: hlaupa á glæ. — S. 39. með bleikju með hvid Farve, af bleikja *f.*

Ordfølgen i første Vise: Siklingr veitti mikla sókn firum, þar er sótti í höfn at Sveini; rautt blóð féll á róða rein¹. Snjallr konungr hélt eirlaust² at, þar er olli þeirra sýnum fundi; en Sveins liðar³ bunduz saman lið⁴: Kongen gjorde hæstigt Angreb paa Mændene, der hvor (han) sógte i Havn mod Svein; ródt Blod faldt paa Skibet. Den raske Konge holdt uden Eftergivenhed til (*n.l.* med Skibene), der hvor (han) voldte deres utvivlsomme Møde; men Sveins Krigere bandt sammen sine Skibe.

¹) róði, *m. poet.* en Sökonge, Viking, róða reinn (*eg.* hreinn) Sökongens Ren *d. e.* Skibet. ²) uden Skaansel, uskaansomt, af eir, eirð *f.* Skaansel, Fred; eira (eirða) spare, skaane, *e.* einum. ³) liðar, *m. pl. poet.* Krigere, af lið, *n.* Hjælp, Krigsfolk. ⁴) lið, *n. poet.* Skib.

Ordfølgen i anden Vise: þat erom(k)¹ kunt, hve nær jarli odda frosts² kennir lét of lagðan Karlhöfða fyr austan Agðir: Det er mig bekjendt, hvor nær Jarlen Stridens Kjender (*d. e.* den stridskyndige Konge) lod lægge Karlhöfden östenfor Agder.

¹) eromk = er mér. ²) odda frost *n.* Oddenes Frost, Uveir *d. e.* Striden.

Ordfølgen i tredje Vise: Varat at frýja Sveini sigmána gjóðs¹ nó gunnreifum Oleifi sverðagnýs görrar hriðar; því at hváirtveggju seggir áttu kvistingar kostu sinn þat² er sóttumz; herr koma í verra stað: Det var ikke passende at bebreide Svein Mangel paa Mod i Skjoldets Uveir eller den stridsglade Olaf i Sværdegnýets raske Hing, thi Mændene paa begge Sider havde Leilighed til Kvisting (*d. e.* uddele Saar) den Gang, da vi angreb hinanden; en Hær kom ikke i en værre Stilling.

¹⁾ sigmáni, *m. Stridsmaane d. e. Skjoldet, dets gjóð, n. Uveir d. e. Kampen.* ²⁾ þat rettet for þar.

Ordfölgen i fjerde Vise: Teitr sá ek svalar brynjur falla okr um herðar í ítru allvalds liði; görðiz harðr hjórdynr. En mín svört skór¹ falsk und enn valska hjálm at fleina flug²; sessi! vissak (*d. e. ek vissa*) okr svá gjörva við her: Glad sáa jeg de kjólige Brynjer falde os om Skuldrene i Kongens herlige Skare; der blev en haard Sværdedrón. Men mit sorte Haar skjulte sig under den vælske Hjelm i Striden; Staldbroder! jeg vidste, at vi vare saaledes rustede i Hæren.

¹⁾ skór, *gen. skarar, f. poet. Hoved ell. Hovedhaar.* ²⁾ fleina flugr, *m. Spydenes Flugt, Kampen, Slaget.*

Ordfölgen i femte Vise: Gylt stöng óð¹, þar er greiðendr göndlar serks gnýs und merkjum gængum reiðir í skip með gófgum ræsi. Þági² vas (*d. e. var*) á þessum strengjar jó³ fyr málma kveðju⁴, sem mæri bæri mjöd þengils heiðþægum⁵: Den forgyldte Mærkestang fór frem, der hvor (vi) Stridsmænd under Mærkerne stege vrede paa Skibet med den gjæve Konge. Ikke var det da paa dette Skib under Kamplarmen, som om Møen bar Mjød til Kongens Hirdmænd.

¹⁾ vaða (*veð, óð*) gaa, fare frem. ²⁾ göndlar serkr (*Gönduls Serk*) Brynjen, dens Gny *d. e. Striden, Stridens greiðendr (Befordrere) Krikerne.* ³⁾ þági = þá eigi. ⁴⁾ strengr, *m. Snor, Toug, strengjar jó* (*Tougets Hest*) = Skibet. ⁵⁾ fyr málma kveðju for Malmenes (*Vaabenes*) Hilsen *d. e. i Kampen.* ⁶⁾ heiðþægr, *poet. som modtager (þiggr) Sold, Gaver (heið, heiðfé)* af Kongen, Hirdmand.

Ordfölgen i sjette Vise: Vér drifum reiðir hvatt upp í skeiðar; roðnir brandar klufu rönd, en heyra knótti hátt vápnabrák. En sárir búendr gengu fyrir borð, þar er börðumk ört; ófár¹ nár flaut við eyri; búin skip fénguz: Vi ilede ivrige hurtigt op paa Skibene; de ródsfarvede Klinger klövede Skjold, og man kunde høre det høie Vaabenbrag. Men de anarede Bønder sprang over Bord, der hvor vi kæmpede livligt; mangt Lig flóð ved Ören; de rustede Skibe toges.

¹⁾ ófár, det modsatte af fár, mangen.

Ordfölgen i syvende Vise: Öld vann ossa¹ skjöldu rauða, þá er kómu þingat hvítir; þat var auðsætt hringhljómmiðlöndum². Hykk (*d. e. ek hygg*) ungan³ gram görðu⁴ göngu þar upp í skip, en vér fylgdum; gunnsvör(r)⁵ fékk blóðs sylg⁶, þar er sverð slæðuz⁷: Mændene (*Krigsfolkene*) gjorde vore Skjolder røde, som kom hvide derhen; det var let at see for Sværdlarmsvækkerne. Jeg veed, at den unge Konge gjorde (sin) Gang (*d. e. gik*) op paa Skibet; men vi fulgte; Raven fik Bloddrik, der hvor Sværdene bleve slöve.

¹⁾ ossa *poet. = vára.* ²⁾ hringr, *m. poet. Sværd, hring-hljómr, m. Sværdlarmen d. e. Kampen, dens miðlendr (Uddelere) d. e. Krikerne.* ³⁾ saaledes maa der læses for *engan.* ⁴⁾ *Infinitiv præterit.* ⁵⁾ gunnsvörr, *m. Stridsfugl (d. e. Raven ell. Ören).* ⁶⁾ sylgr, *gen. sylgjar ell. sylgs, m. Drik, af svelgja (svalg) sluge, svælgje.* ⁷⁾ slæa = slæfa, gjör slövr, af slær = slæfr, sljófr, slövr.

Ordfølgen i aattende Vise: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina svartar kylfur¹; áðr var hánur nær róit² í óra auðván³, þá er féngum górt hrafni til góðs, en herr lét höggvit hræYggs svörtum gjóði um skeiðar stafna: Selve Svein bað kraftigen afhugge de sorte Stavnopstandere; fór var han næsten bragt i en fortvivlet Stilling, da vi fik gjort Ravenen til gode, og Hæren lod hugge Lig til Odins sorte Glente over Skibets Stavne.

¹) kylfa, *f. form.* Opstander, Brandaas paa Forstavnen; den strax foran i Sagaen forekommende Form kylfino, er rimeligvis Feilskrift for kylfuna *ell.* kylfurnar; saaledes læse nemlig her andre Haandskrifter af nærværende Saga, og Rigtigheden bestyrkes ved Visen, hvor alle Haandskrifter synes at være enige om Læsemaaden kylfur. ²) auðván, *f.* Haab om Velstand, Lykke (auðr, *m.*), órar, *f. pl.* Galskab, Raseri, óra auðván, Galskab, Fortvivlelsens Haab om Lykke *d. e.* fortvivlet Forfatning eller Stilling. ³) hánur var róit, han var bleven roet *d. e.* bragt, ført.

Ordfølgen i niende Vise: Gunnar hægkennandi! batt(u) þenna hróðr(s) snaræki¹ heilan líða, en slíku unnu vér svarat. Trauðir hapti seldum vér knarrar úthauðrs elda boða² orð kynstórs sem ek keypta at brynju við³: Stridsferarne Kriger (Kong Olaf)! du bað denne Digtekunstens Dyrker (*d. e.* mig) fare med Hilsen, men vi (*d. e.* jeg) fik svaret med sligt (*d. e.* svarede med lignende Hilsen). Ei taalende Forsinkelse (da jeg ikke brød mig om at opholdes, standses i min Gang), solgte jeg (*eg. vi*) Guldets Frembyder (*d. e.* Kong Olaf) den Ætstores (*d. e.* Kongens) Ord, ligesom jeg kjøbte (*dem*) af Manden (*d. e.* Kong Olaf) *d. e.* da jeg havde knap Tid, svarede jeg Kongen med de samme Ord, hvormed han havde henvendt sig til mig.

¹) snarrækir, *m.* den som ivrig dyrker, pleier, tager sig af, af snarr, og rækja (rækja) pleie, røgte; hróðrs (Lovkvadets) snarrækir *d. e.* Digteren. ²) knarrar (Skibets) úthauðr, *m.* langt ud liggende Land *d. e.* Havet, dets eldar (Jlde) *d. e.* Guldet, Guldets boði, *m.* Frembyder, Uddeler, af hjóða *d. e.* den gavmilde Mand, her Kong Olaf. ³) Brynjens Træ = Mand, Kriger, her Kong Olaf.

Ordfølgen i tiende Vise: Ek hefi sénar stórar raunir Sveins; saman fóru vit, þar er rekninga¹ hjartar svaltungur² sungu snart. Ek mon eigi síðan fylgja út manni hæst³ at hverjum kosti dýrra hranna elgs hriðboða⁴: Jeg har seet Sveins store Prøvelser; sammen fore vi, der hvor Sværdenes blanke kjølige Tunger klirrede heftigt. Jeg kommer ikke siden til at følge ud (*d. e.* i Leding) nogen Maud, i høieste Grad ved enhver Egenskab ypperligere end Sølhelten (*d. e.* Svein).

¹) rekningr, *m. poet.* Sværd. ²) Sværdenes kjølige Tunger *d. e.* Staaloddene. ³) hæst, *Superl.* af hár, høi; saaledes maa der paa Grund af Linjerimet (kosti) læses for hellzt; denne Læsemaade bestyrkes ogsaa ved flere Haandskrifter. ⁴) hranna elgr Bølgernes Elg *d. e.* Skibet, Skibets hrið (Uveir) *d. e.* Sølslaget, dets boði (Tilbyder *ell.* Forkynder) *d. e.* Sökrigeren, her Dæ. afhængig af *Comparativen* dýrra, = en hrauna elgs hriðboði.

Ordfølgen i ellefte Vise: Sveigir sára linns¹! ek krýp þér eigi svá til handa, í ári þúm ólfitinn ata² öndur, at ek, heidmildr³ herstefni(r), hafna eða ek þá leiðumk hollvini mína; ungr kunna ek þa(r) þinn þröngvi: Sværdavinger! jeg gaar dig ikke saa krybende til Haande [i Aar bebör jeg (*d. e.* ligger jeg i Lænker paa) et stort Skib], saa at jeg, gavmilde Hær-

stævner (*d. e.* Konge), opgiver eller fatter Lede til dem mine troe Venner; som ung kjendt jeg der (mellem mine Venner) din Modstander.

¹⁾ sára linnr, *m.* Saarslange *d. e.* Sværdet. ²⁾ saaledes maa der for Meningens Skyld læses for uti; ati, *m. poet.* Sökonge, hans öndurr, *m.* (Skid) *d. e.* Skibet. ³⁾ heiðmildr, rundhaanddet med Gaver ell. Sold (heið, heiðfé), se S. 265 Anm. til femte Vise.

Cap. 41. láta sverfa til stáls *eg.* lade file lige til Staalet, *df.* lade det komme til en afgjørende Kamp, til en Kamp paa Liv og Død; sverfa (*svarf*, *sorfinn*) file; den oprindelige Betydning synes at have været: fare med Hastighed frem og tilbage, *jev. oldht.* swerban, afviske, aflørre, *koll.* zwerven sværme; *svarf*, *m.* Filspaan; voldsom Medfart, Plynder, *hf. form.* polota svarf Formm. s. 6, 171; Knibe, slem, farlig Stilling.

Ordfølgen i første Vise: Ek get¹ meir þess, at harða margr morðárr², så er kom norðan, missi heimkvámu í þeima hörðum styr. [Margr sunða sunnu³ ver(r) sök(k) til grunna af samknúta blakki⁴; satt er, at mœttum⁵ Sveini úti: Jeg gjætter fremdeles paa det, at saare mangan Krieger, som kom nordenfra, vil gaa glip af Hjemkomsten i den haarde Kamp. Mangan Mand sank til Bunds fra Skibet; sandt er det, at vi mødte Svein ude.

¹⁾ saaledes maa man læse efter andre Haandskrifter for gecc. ²⁾ morðárr Stridens Tjener, Udfører *d. e.* Krigeren. ³⁾ [saaledes maa disse tre Ord læses, feilagtigen i nærværende Codex skrevne: morgt syndi sunnum; sunða sunna, Sundenes (Havets) Sol *d. e.* Gullet, dets verr Forsvarer, Vogter *d. e.* Mand. ⁴⁾ samknútr, *m.* rimeligvis et Skibsudtryk, Samkudernes Blak (Hest) *d. e.* Skibet. ⁵⁾ saaledes læse de fleste andre Haandskrifter for mattom.

Ordfølgen i anden Vise: Snotr innþrænsk mær frýr oss eigi í ári, þó at lið konungs væri minna; ek hugða gört snertu¹ svá. Heldr mon brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sóttit fram skeggi; ruðum skers fold²: Den smukke indrøndske Pige beskylder os ikke i Aar for Feighed, skjönt Kongens Folk var færre; jeg troede Slaget blev saavidt leveret. Helder skal Pigen have de Folk til Spot, hvis hun skulde (have til Spot) en af Parterne, som ikke søgte frem mod Skjegget (*d. e.* ikke forvovede sig i Striden); vi rødfarvede Havet.

¹⁾ snerta, *f. poet.* Strid. ²⁾ Skjærrets Land *d. e.* Havet.

Ordfølgen i tredje Vise: Afli konung(s) vex¹, því at Upplendinga(r) vilja efla þenna þilblakks² sendi; Sveinn³! sunnut þat⁴. Raun er hins, at Heinir megu vinna fleira⁵ en drekka öl fjölreks⁶; þeir áttu hrælinns flug⁷: Kongens Magt voxer, thi Oplendingerne ville styrke denne Skibs Fremsender (*d. e.* Söhelt, her Kong Olaf); Svein! Du mærkede det. Bevis er der paa det, at Hledmarkingerne kunne udrette mere end drikke den driftige Mand (*d. e.* Kongens) Öl; de havde Kamp.

¹⁾ rettet for vøtt. ²⁾ þilblakkr, *m.* Tiljeblakken *d. e.* Skibet. ³⁾ rettet for Sveins. ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ rettet for fleina. ⁶⁾ fjölrekr, *m.* som udfører (rekr) meget, driftig Mand. ⁷⁾ hrælinns flugr Sværdets Flugt, Svingen *d. e.* Strid.

Cap. 43. Ordfølgen i Visen: Unnar oykja loptbyggvir¹ mátt leggja þann landrétt, er skal standaz á miðli allra manna liðs: Du som kneiser i Löfungen kan give den Landsret, som skal holde sig imellem (hos) hele Folket.

¹⁾ Unnar eykr Bølgens Ög d. e. Skibet, dets Loftbeoer d. e. den som sidder i Skibets Löfting, Kongen.

Cap. 50. hon var aftakamaðr mikill um þetta mál: hun var overmaade ivrig og bestemt angaaende denne Sag; aftakamaðr synes her at komme af Udtrykket: taka mikit af um eitt, ytre sig, tale med Bestemthed eller Mynlighed om noget. — hélt þar til hvártveggja - mátti eigi fyrnaz við Svía konung þat: hertil bidrog baade, at der var stort Frændskab mellem Kong Olaf og hende, og dernæst ogsaa det, at hun ikke kunde glemme den svenske Konge, at; fyrnaz, ældes, blive gammel; mér fyrniz det bliver gammelt for mig, jeg glemmer. — Vikverjum ok Gautum var en mesta lansøra (= landseyra) er eigi skyldi kaupfriðr vera í milli: Vikverjerne og Gauterne var det den største Landsødelæggelse, at der ikke skulde være Handelsfred imellem dem; denne Læsemaade landseyra have og Codd. C og D af Heimskringla, andre Haandskrifter læse landeyða, landauðn; seyra, f. (maaske egentlig Mangel paa Væske eller Fugtighed, jvf. *oldht. søron fortörres, angs. seárian, engl. sear*); almind. i Forb. sultr ok seyra Sult og Elendighed, seyra ok hallæri, Elendighed og Dyrtid.

Cap. 52. S. 54. er hætting man í þykkja hvernig tekz þeim mönnum er allhræðnir eru: hvorved der for de Mænd, der ere meget frygtægtige, vil synes Fare forbunden med Hensyn til Udfaldet; hræðinn tilbøielig til Frygt, frygtsom. — S. 55. skotsilfr, n. = skotpeningr, m. Reisepenge; Betydningen af skot synes her egentlig at være Befordring, af skjóta drive, skyde frem, skjóta hesti undir mann skaffe En Hest i al Fart; heraf ogsaa skjótr, reiðskjótr, m. Hest, og det nu brugelige Skjot, Skyts. — málrætinn, som gjerne forlænger Samtalen, snaksom, af *Udtr. rætiz á um tal*, Samtalen forlænges, fortsættes (vel egentlig, den faar Rod, rodfæster sig, af rót f.); *saal. ogs. rætiz á um gleði*, Glæden, Munterheden bliver almindelig; jvf. S. 70.

Cap. 53. Ordfølgen i første Vise: Áðr hefi ek átt gott við alla góða stallara ógnðjarfs grams, þá er hvarfa¹ fyr kné ossum dróttni. Björn! fæztu² (d. e. fæzt þú) opt at árna³ góðs fyrir mer af vísa; gunnísrjóðr⁴! meguð of ráða gott, því at vel kunnut: För har jeg havt (staaet mig) godt med alle den stridsjærve Konges gode Stallare, som vanke for vor Fyrstes Kné (d. e. tjene vor Konge). Björn! du opnaaede ofte at udvirke godt for mig af Kongen; Sværdrödnér! du kan raade godt, thi du forstaar det vel.

¹⁾ hvarfa (-aða) vanke hist og her, sværme omkring. ²⁾ feta (fet, fat) poet. naa, opnaa. ³⁾ árna (-aða) indlægge Forbøn for, udvirke, tilveiebringe, einum eins. ⁴⁾ gunniss, m. Strids-is d. e. Sværdet, dets rjóðr Rødfarver d. e. Krigeren.

Ordfølgen i anden Vise: Ek var opt kátr úti í vási¹, þá er örðigt veðr skóf² vísa vindblásit segl á Strindar fjörðum. Kafs hestr óð at kostum³; killir ristu haf Lista, þá er létum skeiðr eisa undan út at sundi: Jeg var ofte lystig ude under den vaade Kuste, naar haard Storm skafede Kongens vindudspilede Segl paa Strindens Fjorde. Bølgehesten gik sin Pasgang; Kjølene surede Listerhavet, da vi lode Skibene fare ud langs Sundet.

¹⁾ vás, n. fugtigt, raat Veir. ²⁾ skafa (skéf, skóf), skave, skrabe. ³⁾ kostir, m. pl. bruges paa Island om Kløvhestenes eiendommelige Gang.

Ordfølgen i tredje Vise: Létum snjalls skjöldungs tjöldut skip skolla¹ óndurt sumar við ey úti fyrir ágætu landi. En í haust, er

bestar sporna² á hagrþorns mú, hlýtk (hlýt ek) at ríða; té³ ek ekkjum⁴ ýmisar iðir: Vi lode den tapre Konges tjeldede Skibe vise sig den tidlige Sommer ved Æen ude for det herlige Land. Men i Høst, da Hestene trampe paa Hagtorns Slotten (*d. e.* den flade Mark), maa jeg ride; jeg viser Kvinderne forskellige Idrætter.

¹) skollá (skolda) vise sig, rage frem. ²) sporna (-aða) sparke. ³) tjá (té, téða) vise, tee. ⁴) ekkja *f.* Enke; *poet.* Kvinde.

Orðfólgen i fjerde Vise: Allsvangr jór renn langar götur til hallar (um) aptanskæru¹; hófr kná slíta vóll; höfum lítinn dag. Nú er þat er blakkr herr mik of bekki ferri Dönum; drengs fákr² laust fæti í díki; nú mætað dægr: Den sultne Hest løber de lange Veie til Hallen i Aftenskumringen; Hoven kan slide Græsvolden; vi have Lidet af Dagen tilbage. Nu er det saa, at Blakken (Hesten) bærer mig over Bække langt fra de Danske; Heltens (*d. e.* min) Hest slog med Foden i et Dige; nu mødes Nat og Dag (det lakker stærkt mod Natten).

¹) aptanskæra, *f.* Aftenskumring; skæra, *f.* *poet.* Strid, Kamp; *dernæst* Tusmørke, *maaske eg.* den Tid da Dag og Nat ligesom ligge i Kamp med hinanden. ²) fákr, *m.* *poet.* Hest.

Orðfólgen i femte Vise: Prúðar ekkjur munu líta út; fljóð¹ sjá reyk, hvar ríðum allsnúðula í gögnum Rógnvalds bý. Keyrum hross, svá at hugsvinn konan heyri innan or húsum hesta rás harða langt or garði: De prude Kvinder monne see ud; Pigerne see Róg, hvor vi ride hurtigen igjennem Rógnvalds By. Lad os piske paa Hestene, saa at den hugsnilde Kvinde kan høre inde fra Husene Hestenes Lób saare langt fra Gaarden.

¹) fljóð, *n.* *poet.* Pige, Kvinde.

Cap. 54. S. 57. Ekki skaltu mæla slíkt, Hjalti! en eigi vil ek fyrkunna þik - ok er til hans miklu minna skot en margir láta yfir: Ikke skal du tale saaledes, Hjalte! men dog vil jeg ikke optage dig disse Ord ilde, thi du veed ikke hvad man skal vare sig for (*d. e.* hvor stor Forsigtighed man i saa Henseende har at iagttage), og er det meget mindre ved ham (*eg. vel:* det er et meget mindre Skud, kortere Skudvidde til ham, Afstanden mellem ham og andre er meget mindre) end mange rose ham til.

Cap. 55. S. 59. Þa monda ek eigi kunna at æskja annan veg minn mann, ef eigi er þat, at ér munit heldr hóli gilt hafa í marga staði: da vilde jeg ikke kunne ønske mig min Mand anderledes, dersom det ikke forholder saa, at I (*d. e.* du) i mange Punkter (Henseender) har været noget overdreven i din Ros; gilda hóli *eg.* vurdere, værdsætte med Ros (Præl) *d. e.* overdrive sine Lovtaler, smøre tykt paa. — Hjalti lét koma veðr á þau um ræður þær er hann: lod dem fna Nys om, underrettede dem om, de Samtaler han.

Cap. 56. S. 61. tóldu þeir á hvárutveggja sýna annmarka: de sagde, at der ved begge vare ðiensynlige Mangler (ændmarki, *m.*), at ved begge Beslutninger, hvilket af de to man bestemte sig for, at underkaate sig Olaf eller gjøre Modstand, vilde det have ðinefaldende Betæneligheder. Udgaverne af Heimskringla og Fornm. S. 4, 147. læse sína for sýna; *Codd. A og E* (i *C og D* mangler hele Sætningen) af Heimskringla læse sýna, ligeledes *Cod. H* af Fornm. S. 4.

Cap. 57. ok kalla ek þann yðarn ekki at (*sc. því*) mann vera, er nakkvat mæraz: og erklærer jeg den af eder ikke i denne Henseende (hvad

dette angaar) at være en Mand, som nærer nogen Frygt o. s. v. De fleste andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga synes at have ekki at manni vera ikke noget af en Mand d. e. en ussel Mand, hvilket er det almindeligste Udtryk. De fleste Haandskrifter af Heimskringla have paa dette Sted ekki manna vera. Flatøbogen har: ok kalla ek þann yðarn at minna mann vera, og jeg erklærer den afeder at være saa meget mindre (d. e. en uslere) Mand, som o. s. v. — at engi skjopliz í einurðinni við annan: at ingen skal rokkes (blive vænkemodig) i sin Troskab mod den anden. — drekka þar hvirfing: drikke der siddende i en Kreds; hvirfingr, m. en Ring, Kreds: setjaz í hvirfing, sætte sig i en Ring.

Cap. 58. Ordfølgen i første Vise: Jfla folda branda lýtandi¹ hefir of goldit ljótu landsráðundum allar umstillingar. Herskorðandi² léztu forðum heizka jófra hafa mundangs³ laun, þá er sættu meinum við þik, mætr gramr: Gavmilde Fyrste har gjengjældt med ondt Landstyreræ alle Rænker. Herfører! du lod forðum de hedemarkiske Konger have passende Løn, dem som anvendte Svig imod dig, herlige Konge!

¹) ifli, m. poet. Hög, dens fold (Land) d. e. Haanden, dens brandar (Jlde) d. e. Guldet, dettes lýtandi (som sætter Lyde paa, d. e. foragter, bortskjenker Guldet) = den gavmilde Mand. ²) eg. en som støtter Hæren. ³) mundang, n. Middelvei, det passende Forhold = mundangshóf, n.; mundangs ell. mundanga, passende: mundangs breiðr, langr o. desl.

Ordfølgen i anden Vise: Bøðvar þreytir!¹ hafit rekna braut döglinga or landi; branda rjóðr! þinn þrekr sannz meir en þeirra. Hverr stókk ferri þér, konungr, sem þjóð of þekkir; en eptir heptuð ier (= ér = þér) orðreyr þess er sat norðarst: Stridbare Konge! du har jøget bort Kongerne af Landet; Sværdenes Ró'ner! din Styrke befandtes større en deres. Enhver flygtede langt fra dig, Konge, som Folk veed; men derefter afskar du dens Ordrór (d. e. Tunge), som sad norderst.

¹) böð, f. gen. -var, Kamp, Strid, dens þreytir, m. ivrige Udfører d. e. den krigerske Mand.

Ordfølgen i tredje Vise: Nú ræðr þú firi þeirri fold, er fim bragningar héldu forðum; guð remmir þik miklu gagni. Breið ættlönd austr til Eida er(u) und þér; engr göndlar elda þröngvir¹ sat áðr at slíku láði: Nu ræder du for det Land, som fem Konger havde forðum; Gud styrker dig med stor Seier. De store Ætlunde öster til Eid ere under dig; ingen Kriger besad for sligt Land.

¹) göndul, f. Valkyrien, hendes eldar d. e. Sværdene, deres þröngvir (Klemmer) d. e. Krigeren.

Cap. 59. ýglaz, gjöre Grimaser, skjære Ansigter, se barsk ud. — glúpna, blive forknyt, bange.

Cap. 68. ok var þat grasaðr mjóðr ok enn sterkasti: og var Mjóden tilsat med (krydrede) Urter og meget stærk. — Mikill kamarr var í garðinum ok stóð á stöfum, en rið upp at ganga til dyranna: der var et stort Privet i Gaarden som stod paa Staver, og en Trappe for at komme op til Dören. — S. 72. þat hygg ek, at nú í kveld myni konungrinn hafa oss mórgum fengit karfasótinn: Jeg mener, at nu i Kveld har nok Kongen skaffet mængen af os usikker Fod at gaa paa; eg. Karpesod, af karfi, m. Fisker Kærpe. — Þeir

sá ok, at þar lá tréstubbi mikill ok í skýlihögg mikil, ok spurðiz þat síðan, at þat hafði verið gert til úlkinda at teygja þá út, er dropnir váru: de saa ogsaa, at der laa en stor Tréstubbe, og i (den var der) store Indhug, og det spurgtes da siden, at dette havde været gjort paa Skrónt for at lokke dem ud som bleve dræbte. skýlihögg, *n.* maaske Mærke efter et Hug, givet paa Sned eller paa Skraa, saa at det ikke strax kan opdages; skýla (-lda) skjule, give Ly, skjól, *n.* Skjul.

Cap. 70. Þórarinn var manna ljótastr, ok bar þat mest frá, hversu illa hann var limaðr: Th. var en meget styg Mand, og mærkeligst (mest iðinefaldende) var det, hvor slet han var proportioneret (hvilke hæsle Lemmer han havde); bera frá, bære af fra det sædvanlige, udmærke sig fremfor andet, (heraf frábærr, overordentlig, udmærket); undertiden bruges ogsaa bera saaledes med *Dat.* af et *Adj.* uden frá: þat berr stóru, det er overordentligt, udmærket. — þá var sól farin líttat (= lítt þat): da var Solen kommen temmelig lidt (op paa Himmelen), den var nylig staaet op.

Cap. 71. ok leiddi mjök at spurningum: spurgte meget efter; *saal.* ogs. leiða at huga *ell.* leiða hugum, betænke, overveie; leiða augum, betragte. —

Cap. 75. Ordfølgen i første Vise: Sit þú nú heill mála, Ólafur konungur! unz finnumk hér meir en ek kóm at vitja þinnar hallar. Skáld biðr hins, at hjálmdrifu¹ viðr haldi lífi ok landi þvísa; endiz leyfð; ek lýk nú vísu: Sid du nu lykkelig i din Stilling, Kong Olaf! indtil vi atter findes her og jeg kommer at besøge din Hall. Skalden beder derom, at Krigeren (*d. e.* Kong Olaf) maa beholde Livet og dette Land; fuldbyrdes hans Hæder; jeg ender nu Vison.

¹) saaledes maa der læses for hjálmdrifi; Hjælmsnefoget *d. e.* Slaget, dets viðr (*Træ*) *d. e.* Krigeren.

Ordfølgen i anden Vise: Nú eru mælt þau orð, konungur, er of varða oss alls mest flestra mála; en kunnum skil meir fleiri. Geðharðr konungur! guð láti þik gæta þinnar jarðar, því at þú ert til borinn; víst hefik þann vilja: Nu ere de Ord udtalte, Konge, som vare os allermost magtpaaliggende af alle Ting; men vi have endnu Skjón paa flere (Ting). Kjække Konge! Gud lade dig bevare dit Rige, thi du er født dertil; vist har jeg det Ónske.

Ordfølgen i tredje Vise: Vátr lét ek dreginn valtan¹ karfa² til Eiðs; óðumk³ aþrharf, því at vér stiltum svá til glæps á báti. Taki haugu herr hlægiskip; sákaða⁴ ok far verra. Ek lét hætt til á heims⁵ hrúti; fór betr en ek vætta: Vnad lod jeg drage den skröbelige Baad til Eid; jeg frygtede for Tilbagekomsten, thi vi stulte det saa galt til paa Banden. Gid Haugfolket tage det latterlige Skib; jeg saa ingen slettere Farkost. Jeg stillede mig sørligen blot paa Fartøiet; bedre gik det end jeg ventede.

¹) valtr, som let kantar, vælter. ²) karfi, *m.* en Slags liden Baad; det strax ovenfor i den prosaiske Fortælling forekommende eikju-karfi, synes sammensat af eikja, *f.* Ege, og karfi. ³) óaz eitt, *mest poet.* være bange for, frygte; *hf.* ógn, *f.* ótti, *m.* Frygt. ⁴) sákaða, hvis ikke dette Ord er feilskrevet for sákat, saa har man her en dobbelt Nægtelse, baade að (*d. e.* at) og a; af andre Haandskrifter have rimeligvis de fleste sákat, hvor k af ek er indskudt mellem Verbet og Endelsen at, hvilket oftere sker ved første Person af Verberne,

Engfiskan = Ormen, dens læd Land *d. e.* Guldet; Guldets þverrandi, Formindsker *d. e.* den gavmilde Mand. ganga bör der læses efter de fleste Haandskrifter for fanga.

Ordfølgen i fjerde Vise: Allvalds hálfgör inni¹ brunnu við siálfa Nið; ek hygg at eldr feldi sal; eimr² skaut hrími á her: Kongens halvgjorte (halvfærdige) lluse brændte ved selve Nið; jeg mener, at Ilden fældede Salen; Ilden skjöd (sit) Rim (*d. e.* gloende Aske) paa Mændene.

¹) inni, *n. poet.* Hus. ²) eimr, *m. poet.* Ilden.

Cap. 39. S. 38. hann hélt liði sínu inn um Gre(n)mar (saaledes som det sidste Ord skrives i Codex, kan det ligesaagodt læses Greniar) ok lagðiz við Grenmar; de fleste Haandskrifter af Olaf den Iíelliges Saga maa ifølge Form. S. 4, 95 her ligeledes paa første Sted have Greniar, hvilket uden Tvívl er urigtigt; Flátöhogen har her: héllt hann liðinu inn um Grenmar ok lagðiz þar; Cod. Arn. Magn. 73 fol. (i Form. S.4 kaldet II) har som svarende til dette: ok lagði skipum sínum inn við Grenmar; Cod. A og E af Heimskringla have: jarl hélt liðinu inn um Grenmar ok lagðiz við Nesjar; Cod. C og D af samme have derimod isteden for dette blot: ok lagðiz við Grenmar.

Cap. 40. S. 38. glær, *m. poet.* Havet, kasta einu a glæ, *eg.* kaste ud i Havet, *fig.* bortkaste, spille til Unytte; *saal.* Bjarnar Saga Hitdælakappa S. 57: Eigi skal hann þessi vísu hafa á glæ kastat, heldr en óðrum: ikke skal han have bortkastet denne Vise til Unytte (*d. e.* digtet den uden at kunne vente Gjengjeld) ligesaalidt som de óvrige (Viser); *jvf.* ogsaa Alexander S. Anm. til S. 74: hlaupa á glæ. — S. 39. með bleikju með hvid Farve, af bleikja *f.*

Ordfølgen i første Vise: Siklíngr veitti mikla sókn sírum, þar er sótti í höfn at Sveini; rautt blóð féll á róða rein¹. Snjallr konungr hélt eirlaust² at, þar er olli þeirra sýnum fundi; en Sveins liðar³ bunduz saman lið⁴: Kongen gjorde hæftigt Angreb paa Mændene, der hvor (han) sógte i Havna mod Svein; ródt Blod faldt paa Skibet. Den raske Konge holdt uden Eftergivenhed til (*nl.* med Skibene), der hvor (han) voldte deres utvívssomme Møde; men Sveins Krigere bandt sammen sine Skibe.

¹) róði, *m. poet.* en Sökonge, Viking, róða reinn (*eg.* hreinn) Sökongens Ren *d. e.* Skibet. ²) uden Skaansel, uskaansomt, af eir, eirð *f.* Skaansel, Fred; eira (eirða) spare, skaane, *e.* einum. ³) liðar, *m. pl. poet.* Krigere, af lið, *n.* Hjælp, Krigsfolk. ⁴) lið, *n. poet.* Skib.

Ordfølgen i anden Vise: Þat erom(k)¹ kunt, hvø nær jarli odda frosts² kennir lét of lagðan Karlhöfða fyr austan Agðir: Det er mig bekjendt, hvor nær Jarlen Stridens Kjender (*d. e.* den stridskyndige Konge) lod lægge Karlhöfden óstenfor Agder.

¹) eromk = er mér. ²) odda frost *n.* Oddenes Frost, Uveir *d. e.* Striden.

Ordfølgen i tredje Vise: Varat at frýja Sveini sigmána gjóðs¹ nó gunnreifum Oleifi sverðagnýs görrar hriðar; þvi at hvárlitveggju seggir áttu kvistingar kostu sinn þat² er sóttumz; herr koma í verra stað: Det var ikke passende at bebreide Svein Mangel paa Mod i Skjoldets Uveir eller den stridsglade Olaf i Sværdegnýets raske Iíling, thi Mændene paa begge Sider havde Leilighed til Kvisting (*d. e.* uddele Saar) den Gang, da vi angreb hinanden; en Hær kom ikke i en værre Stilling.

¹⁾ sigmáni, m. Stridsmanne d. e. Skjoldet, dets gjóð, n. Uveir d. e. Kampen. ²⁾ þat rettet for þar.

Ordfölgen i fjerde Vise: Teitr sá ek svalar brynjur falla okr um herðar í itru allvalds liði; görðiz harðr hjörðynr. En mín svört skör¹ falsk und enn valska hjálm at fleina flug²; sessi! vissak (d. e. ek vissa) okr svá gjörva við her: Glad saa jeg de kjólige Brynjer faldde os om Skuldrene i Kongens herlige Skare; der blev en haard Sværdedrön. Men mit sorte Haar skjulte sig under den vælske Hjelm i Striden; Staldbroder! jeg vidste, at vi vare saaledes rustede i Hæren.

¹⁾ skör, gen. skarar, f. poet. Hoved ell. Hovedhaar. ²⁾ fleina flugr, m. Spydenes Flugt, Kampen, Slaget.

Ordfölgen i femte Vise: Gylt stöng óð¹, þar er greiðendr göndlar ærks gnýs und merkjum gængum reiðir í skip með göfsgum ræsi. Þági² vas (d. e. var) á þessum strengjar jó³ fyr málma kveðju⁴, sem mér bæri mjöð þengils heiðþægum⁵: Den forgyldte Mærkestang fór frem, der hvor (vi) Stridsmænd under Mærkerne stege vrede paa Skibet med den gjæve Konge. Ikke var det da paa dette Skib under Kamplarmen, som om Møen bar Mjöd til Kongens Hirdmænd.

¹⁾ vaða (veð, óð) gaa, fare frem. ²⁾ göndlar serkr (Gönduls Serk) Brynjen, dens Gny d. e. Striden, Stridens greiðendr (Befordrere) Krigerne. ³⁾ þági = þá eigi. ⁴⁾ strengr, m. Snor, Toug, strengjar jör (Tougets Hest) = Skibet. ⁵⁾ fyr málma kveðju for Malmenes (Vaabnenes) Hilsen d. e. i Kampen. ⁶⁾ heiðþægr, poet. som modtager (þiggr) Sold, Gaver (heið, heiðfé) af Kongen, Hirdmand.

Ordfölgen i sjette Vise: Vér drifum reiðir hvatt upp í skeiðar; röðnir brandar klufu rönd, en heyra knátti hátt vápnabrák. En sárir búendr gengu fyrir bord, þar er börðumk ört; ófár¹ nár flaut við eyri; búin skip fénguz: Vi ilede ivrige hurtigt op paa Skibene; de rödfarvede Klinger klövede Skjold, og man kunde höre det höie Vaabenbrag. Men de snarede Bønder sprang over Bord, der hvor vi kæmpede livligt; mangt Lig flöd ved Ören; de rustede Skibe toges.

¹⁾ ófár, det modsatte af fár, mangen.

Ordfölgen i syvende Vise: Öld vann ossa¹ skjöldu rauða, þá er kómu þingat hvítir; þat var auðsætt hringhljómmiðlöndum². Hykk (d. e. ek hygg) ungan³ gram görðu⁴ göngu þar upp í skip, en vér fylgðum; gunnsvör(r)⁵ fékk blóðs sylg⁶, þar er sverð slæðuz⁷: Mændene (Krigsfolkene) gjorde vore Skjölde røde, som kom hvide derhen; det var let at see for Sværdlarmsvækkerne. Jeg veed, at den unge Konge gjorde (sin) Gang (d. e. gik) op paa Skibet; men vi fulgte; Raven fik Bloddrik, der hvor Sværdene bleve slöve.

¹⁾ ossa poet. = vára. ²⁾ hringr, m. poet. Sværd, hring-hljómr, m. Sværdlarmen d. e. Kampen, dens miðlendr (Uddelero) d. e. Krigerne. ³⁾ saaldes mað der læses for ungan. ⁴⁾ Infinitiv præterit. ⁵⁾ gunnsvörr, m. Stridsflugl (d. e. Raven ell. Ören). ⁶⁾ sylgr, gen. sylgjar ell. sylgs, m. Drik, af svelgja (svalg) sluga, svelge. ⁷⁾ slæa = slæfa, gjör slöv, af slær = slæfr, sljófr, slöv.

Ordfølgen i aattende Vise: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina svartar kylfur¹; áðr var hánur nær róit² í óra auðván³, þá er féngum górt hrafn til góða, en herr lét höggvit hræYggs svörtum gjóði um skeiðar stafna: Selve Svein bað kraftigen afhugge de sorte Stavnopstandere; fór var hann næsten bragt i en fortvivlet Stilling, da vi fik gjort Ravnen til gode, og Hæren lod hugge Lig til Odins sorte Glente over Skibets Stavne.

¹) kylfa, *f. form.* Opstander, Brandaas paa Forstavnen; den strax foran i Sagaen forekommende Form kylfino, er rimeligvis Feilskrift for kylfuna *ell.* kylfurnar; saaledes læse nemlig her andre Haandskrifter af nærværende Saga, og Rigtigheden bestyrkes ved Visen, hvor alle Haandskrifter synes at være enige om Læsemaaden kylfur. ²) auðván, *f.* Haab om Velstand, Lykke (auðr, *m.*), órar, *f. pl.* Galskab, Raseri, óra auðván, Galskab, Fortvivlelsens Haab om Lykke *d. e.* fortvivlet Forfatning eller Stilling. ³) hánur var róit, hann var bleven roet *d. e.* bragt, ført.

Ordfølgen i niende Vise: Gunnar hagkennandi! batt(u) þenna hróðr(s) snaræki¹ heilan líða, en slíku unnu vér svarat. Trauðir hapti seldum vér knarrar úthauðrs eida boða² orð kynstórs sem ek keypta at brynju við³: Stridserfarne Kriger (Kong Olaf)! du bað denne Digtekunstens Dyrker (*d. e.* mig) fare med Hilsen, men vi (*d. e.* jeg) fik svaret med sligt (*d. e.* svarede med lignende Hilsen). Ei taalende Forsinkelse (da jeg ikke brød mig om at opholdes, standses i min Gang), solgte jeg (*eg. vi*) Guldets Frembyder (*d. e.* Kong Olaf) den Ætstores (*d. e.* Kongens) Ord, ligesom jeg kjøbte (dem) af Manden (*d. e.* Kong Olaf) *d. e.* da jeg havde knap Tid, svarede jeg Kongen med de samme Ord, hvormed han havde henvendt sig til mig.

¹) snarrækir, *m.* den som ivrig dyrker, pleier, tager sig af, af snarr, og rækja (rækta) pleie, røgte; hróðrs (Lovkvadets) snarrækir *d. e.* Digteren. ²) knarrar (Skibets) úthauðr, *n.* langt ud liggende Land *d. e.* Havet, dets eldar (Jlde) *d. e.* Guldet, Guldets boði, *m.* Frembyder, Uddeler, af hjóða *d. e.* den gavmilde Mand, her Kong Olaf. ³) Brynjens Træ = Mand, Kriger, her Kong Olaf.

Ordfølgen i tiende Vise: Ek hefi sénar stórar raunir Sveins; saman fóru vit, þar er reknings¹ hjartar svaltungur² sungu snart. Ek mon eigi síðan fylgja út manni hæst³ at hverjum kosti dýrra hranna elgs hriðboða⁴: Jeg har seet Sveins store Prøvelser; sammen fore vi, der hvor Sværdenes blanke kjølige Tunger klirrede heftigt. Jeg kommer ikke siden til at følge ud (*d. e.* i Leding) nogen Mand, i høieste Grad ved enhver Egenskab ypperligere end Sølhelten (*d. e.* Svein).

¹) reknigr, *m. poet.* Sværd. ²) Sværdenes kjølige Tunger *d. e.* Staaloddene. ³) hæst, *Superl.* af hár, høi; saaledes maa der paa Grund af Linjerimet (kosti) læses for hellzt; denne Læsemaade bestyrkes ogsaa ved flere Haandskrifter. ⁴) hranna elgr Bølgernes Elg *d. e.* Skibet, Skibets hrið (Uveir) *d. e.* Søslet, dets boði (Tilbyder *ell.* Forkynder) *d. e.* Sökrigeren, her Dat. afhængig af *Comparativen* dýrra, = en hranna elgs hriðboði.

Ordfølgen i ellefte Vise: Sveigir sára linns¹! ek krýp þér eigi svá til handa, í ári bóm ólittinn ata² öndur, at ek, heidmildr³ horstefni(r), hafna eða ek þá leiðumk hollvini mína; ungr kunna ek þa(r) þina þröngvi: Sværðsviuger! jeg gaar dig ikke saa krybende til Haande [i Aar bebör jeg (*d. e.* ligger jeg i Lænker paa) et stort Skib], saa at jeg, gavmilde Hær-

stævner (*d. e.* Konge), opgiver eller fatter Lede til dem mine troe Venner; som ung kjendte jeg der (imellem mine Venner) din Modstander.

¹⁾ sára linnr, *m.* Saarslange *d. e.* Sværdet. ²⁾ saaledes maa der for Meningens Skyld læses for uti; ati, *m. poet.* Sökonge, hans öndurr, *m.* (Skid) *d. e.* Skibet. ³⁾ heiðmildr, rundhaandet med Gaver ell. Sold (heið, heiðfé), se S. 265 Anm. til femte Vise.

Cap. 41. láta sverfa til stáls *eg.* lade file lige til Staalet, *df.* lade det komme til en afgjørende Kamp, til en Kamp paa Liv og Død; sverfa (*svarf*, *sorfinn*) file; den oprindelige Betydning synes at have været: fare med Hastighed frem og tilbage, *jof. oldht.* swerban, afviske, aflørre, *koll.* zwerven sværme; *svarf*, *n.* Filapaan; voldsom Medfart, Plynder, *hf. form.* polota *svarf* Fornm. a. 6, 171; Knibe, slem, farlig Stilling.

Ordfølgen i første Vise: Ek get¹ meir þess, at harða margr mord-árr², sá er kom norðan, missi heimkvámn í þeima hörðum styr. [Margr sunða sunnu³ ver(r) sök(k) til grunna af samknúta blakki⁴; satt er, at mœttum⁵ Sveini úti: Jeg gjætter fremdeles paa det, at saare mangan Krieger, som kom nordenfra, vil gaa glip af Hjemkomsten i den haarde Kamp. Mangan Mand sank til Bunds fra Skibet; sandt er det, at vi mödte Svein ude.

¹⁾ saaledes maa man læse efter andre Haandskrifter for *gecc.* ²⁾ mord-árr Stridens Tjener, Udfører *d. e.* Kriegeren. ³⁾ [saaledes maa disse tre Ord læses, feilagtigen i nærværende Codex skrevne: morgt syndi sunnaum; sunða sunna, Sundenes (Havets) Sol *d. e.* Guldet, dets verr Forsvarer, Vogter *d. e.* Mand. ⁴⁾ samknútr, *m.* rimeligvis et Skibaudtryk, Samknudernes Blak (Hest) *d. e.* Skibet. ⁵⁾ saaledes læse de fleste andre Haandskrifter for mœttom.

Ordfølgen i anden Vise: Snotr innþrænsk mér frýr oss eigi í ári, þó at lið konungs væri minna; ek hugða gört snertu¹ svá. Heldr mon brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sóttit fram skeggi; ruðum skers fold²: Den smukke indtröndske Pige beskylder os ikke i Aar for Feighed, skjönt Kongens Folk var færre; jeg troede Slaget blev saavidt leveret. Helder skal Pigen have de Folk til Spot, hvis hun skulde (have til Spot) en af Parterne, som ikke søgte frem med Skjegget (*d. e.* ikke forvovede sig i Striden); vi rödfarvede Havet.

¹⁾ snerta, *f. poet.* Strid. ²⁾ Skjærets Land *d. e.* Havet.

Ordfølgen i tredje Vise: Afli konung(s) vox¹, því at Upplendinga(r) vilja efla þenna þilblakks² sendi; Sveinn³! funnut þat⁴. Raun er hins, at Heinir megu vinna fleira⁵ en drekka öl fjölreks⁶; þeir áttu hrælinns flug⁷: Kongens Magt voxer, thi Oplendingerne ville styrke denne Skibs Fremsender (*d. e.* Söhelt, her Kong Olaf); Svein! Du mærkede det. Bevis er der paa det, at Hedmarkingerne kunne udrette mere end drikke den driftige Mands (*d. e.* Kongens) Öl; de havde Kamp.

¹⁾ rettet for vøtt. ²⁾ þilblakkr, *m.* Tiljeblakken *d. e.* Skibet. ³⁾ rettet for Sveins. ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ rettet for fleina. ⁶⁾ fjölrekr, *m.* som udfører (rekr) meget, driftig Mand. ⁷⁾ hrælinns flugr Sværdets Flugt, Svingen *d. e.* Strid.

Cap. 43. Ordfølgen i Visen: Unnar eykja loptbyggvir¹ mátt leggja þann landrétt, er skal standax á miðli allra manna liðs: Du som kneiser i Löftungen kan give den Landsret, som skal holde sig imellem (hos) hele Folket.

¹⁾ Unnar eykr Bölgens Ög d. e. Skibet, dets Loftbeoer d. e. den som sidder i Skibets Löfing, Kongen.

Cap. 50. hon var aftakamaðr mikill um þetta mál: hun var overmaade ivrig og bestemt angaaende denne Sag; aftakamaðr synes her at komme af Udtrykket: taka mikit af um eitt, ytre sig, tale med Bestemthed eller Myndighed om noget. — hélt þar til hvártveggja - mátti eigi fyrnaz við Svía konung þat: hertil bidrog baade, at der var stort Frændskab mellem Kong Olaf og hende, og dernæst ogsaa det, at hun ikke kunde glemme den svenske Konge, at; fyrnaz, ældes, blive gammel; mér fyrniz det bliver gammelt for mig, jeg glemmer. — Vikverjum ok Gautum var en mesta lansøra (= landseyra) er eigi skyldi kaupfriðr vera í milli: Vikverjerne og Gauterne var det den største Landsødelæggelse, at der ikke skulde være Handelsfred imellem dem; denne Læsemaade landseyra have og Codd. C og D af Heimskringla, andre Haandskrifter læse landeyða, landauðn; seyra, f. (maaske egentlig Mangel paa Væske eller Fugtighed, jef. *oldht.* søren fortørres, *ang.* seárian, *engl.* sear); almind. i Forb. sultr ok seyra Sult og Elendighed, seyra ok hallæri, Elendighed og Dyrtid.

Cap. 52. S. 54. er hætting man í þykkja hvernig tekz þeim mönnum er allhræðnir eru: hvorved der for de Mænd, der ere meget frygtægtige, vil synes Færo forbunden med Hensyn til Udfaldet; hræðinn tilbøielig til Frygt, frygtsom. — S. 55. skotsilfr, n. = skotpeningr, m. Reisepenge; Betydningen af skot synes her egentlig at være Befordring, af skjóta drive, skyde frem, skjóta hesti undir mann skaffe En Hest i al Fart; heraf ogsaa skjótr, reiðskjótr, m. Hest, og det nu brugelige Skjot, Skyts. — málrættinn, som gjerno forlænger Samtalen, snaksom, af *Ultr.* rættiz á um tal, Samtalen forlænges, fortsættes (vel egentlig, den faar Rod, rodfæster sig, af röt f.); *saal. ogs.* rættiz á um gleði, Glæden, Munterheden bliver almindelig; jvf. S. 70.

Cap. 53. Ordfølgen i første Vise: Áðr hefi ek átt gott við alla góða stallara ógndjarfs grams, þá er hvarfa¹ fyr kné ossum dróttni. Björn! fæztu² (d. e. fæzt þú) opt at árna³ góðs fyrir mer af vísa; gunnísrjóðr⁴ meguð of ráða gott, því at vel kunnut: Fór har jeg havt (staaet mig) godt med alle den stridsjærve Konges gode Stallare, som vanke for vor Fyrstes Kné (d. e. tjene vor Konge). Björn! du opnaade ofte at udvirke godt for mig af Kongen; Sværdródner! du kan raade godt, thi du forstaar det vel.

¹⁾ hvarfa (-aða) vanke hist og her, sværme omkring. ²⁾ fæta (fet, fat) poet. naa, opnaa. ³⁾ árna (-aða) indlægge Forbøn for, udvirke, tilveiebringe, einum eins. ⁴⁾ gunniss, m. Strids-is d. e. Sværdet, dets rjóðr Rødfarver d. e. Krigeren.

Ordfølgen i anden Vise: Ek var opt kátr úti í vási¹, þá er órðigt veðr skóf² vísa vindblásit segl á Strindar fjörðum. Kafs hestr óð at kostum³; kilir ristu haf Lista, þá er létum skeiðr eisa undan út at sundi: Jeg var ofte lystig ude under den vaade Kufte, naar haard Storm skafede Kongens vindudspilede Segl paa Strindens Fjorde. Bölgehesten gik sin Pasgang; Kjölene furede Listerhavet, da vi lode Skibene fare ud langs Sundet.

¹⁾ vás, n. fugtigt, raat Veir. ²⁾ skafa (skaf, skóf), skave, skrabe. ³⁾ kostir, m. pl. bruges paa Island om Kløvhestenes eiendommelige Gang.

Ordfølgen i tredje Vise: Létum snjalls skjöldungs tjöldut skip skolla¹ óndurt sumar við ey úti fyrir ágætu landi. En í haust, er

hestar sporna² á hagþorns mó, hlýtk (hlýt ek) at ríða; té³ ek ekkjum⁴ ýmisar iðir: Vi lode den tapre Konges tjeldede Skibe vise sig den tidlige Sommer ved Æen ude for det herlige Land. Men i Høst, da Hestene trampe paa Hagtorns Sletten (*d. e.* den flade Mark), maa jeg ride; jeg viser Kvinderne forskjellige Idrætter.

¹) skolla (skolda) vise sig, rage frem. ²) sporna (-aða) sparke. ³) tjá (té, téða) vise, tee. ⁴) ekkja *f.* Enke; *poet.* Kvinde.

Orðfölgan i fjerde Vise: Allsvangr jör renn langar götur til hallar (um) aptanskæru¹; hófr kná slíts vóll; höfum lítinn dag. Nú er þat er blakkr herr mik of bekki ferri Dönum; drengs fákr² laust fæti í diki; nú mætaz dægr: Den sultne Hest löber de lange Veie til Hallen i Aftenskumringen; Hoven kan slide Græsvolden; vi have Lidet af Dagen tilbage. Nu er det saa, at Blakken (Hesten) bærer mig over Bække langt fra de Danske; Heltens (*d. e.* min) Hest slog med Foden i et Dige; nu mødes Nat og Dag (det lakker stærkt mod Natten).

¹) aptanskæra, *f.* Aftenskumring; skæra, *f.* *poet.* Strid, Kamp; *der næst* Tasmörke, *maaske eg.* den Tid da Dag og Nat ligesom ligge i Kamp med hinanden. ²) fákr, *m. poet.* Hest.

Orðfölgan i femte Vise: Prúðar ekkjur munu líta út; fljóð¹ sjá reyk, hver ríðum allsnúðula í gögnum Rögnvalds bý. Keyrum hross, svá at hugsvinn kona heyrri innan or húsum hesta rás harða langt or garði: De prude Kvinder monne see ud; Pigerne see Røg, hvor vi ride hurtigen igjennem Rögnvalds By. Lad os piske paa Hestene, saa at den huganilde Kvinde kan höre inde fra Husene Hestenes Løb saare langt fra Gaarden.

¹) fljóð, *n. poet.* Pige, Kvinde.

Cap. 54. S. 57. Ekki skaltu mæla slíkt, Hjalti! en eigi vil ek fyrkunna þik - ok er til hans miklu minna skot en margir láta yfir: Ikke skal du tale saaledes, Hjalte! men dog vil jeg ikke optage dig disse Ord ilde, thi du veed ikke hvad man skal vare sig for (*d. e.* hvor stor Forsigtighed man i saa Henseende har at iagttage), og er det meget mindre ved ham (*eg. vel:* det er et meget mindre Skud, kortere Skudvidde til ham, Afstanden mellem ham og andre er meget mindre) end mange rose ham til.

Cap. 55. S. 59. Þa monda ek eigi kunna at æskja annan veg minn mann, ef eigi er þat, at ér munit heldr hóli gilt hafa í marga staði: da vilde jeg ikke kunne ønske mig min Mand anderledes, dersom det ikke forholder saa, at I (*d. e.* du) i mange Punkter (Henseender) har været noget overdreven i din Ros; gilda hóli *eg.* vurdere, værdsætte med Ros (Præl) *d. e.* overdrive sine Lovtaler, smøre tykt paa. — Hjalti lét koma veðr á þau um ræður þær er hann: lod dem faa Nys om, underrettede dem om, de Santaler han.

Cap. 56. S. 61. töldu þeir á hvárutveggja sýna anmarka: de sagde, at der ved begge vare öiensynlige Mangler (andmarki, *m.*), at ved begge Beslutninger, hvilket af de to man bestemte sig for, at underkaaste sig Olaf eller gjöre Modstand, vilde det have iöinefaldende Betæneligheder. Udgaverne af Heimskringla og Fornm. S. 4, 147. læse sína for sýna; *Codd. A og E* (i C og D mangler hele Sætningen) af Heimskringla læse sýna, ligeledes *Cod. II* af Fornm. S. 4.

Cap. 57. ok kalla ek þann yðarn ekki at (*sc. því*) mann vera, er nakkvat möræz: og erklærer jeg den af eder ikke i denne Henseende (hvad

dette angaar) at være en Mand, som nærer nogen Frygt o. s. v. De fleste andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga synes at have ekki at manni vera ikko noget af en Mand *d. e.* en ussel Mand, hvilket er det almindeligste Udtryk. De fleste Haandskrifter af Heimskringla have paa dette Sted ekki manna vera. Flatøbogen har: ok kalla ek þann yðarn at minna mann vera, og jeg erklærer den afeder at være saa meget mindre (*d. e.* en uslere) Mand, som o. s. v. — at engi skjopliz í einurdinni við annan: at ingen skal rokkes (blivevankelmodig) i sin Troskab mod den anden. — drekka þar hvirfing: drikke der siddende i en Kreds; hvirfingr, *m.* en Ring, Kreds: setjaz í hvirfing, sætte sig i en Ring.

Cap. 58. Ordfølgen i første Vise: Jfla folds branda lýtandi¹ hefir of goldit ljótu landsráðundum allar umstillingar. Herskorðandi² léztu forðum heizka jófra hafa mundangs³ laun, þá er sættu meinum við þik, mætr gramr: Gavnild Fyrste har gjengjældt med ondt Landstyrerne alle Rænker. Herfører! du lod forðum de hedemarkiske Konger have passende Løn, dem som anvendte Svig imod dig, herlige Konge!

¹) ifli, *m. poet.* Hög, dens fold (Land) *d. e.* Haanden, dens brandar (Jlde) *d. e.* Guldet, dettes lýtandi (som sætter Lyde paa, *d. e.* foragter, bortskjenker Guldet) = den gavnild Mand. ²) *eg.* en som støtter Hæren. ³) mundang, *n.* Middelvei, det passende Forhold = mundangshóf, *n.*; mundangs ell. mundanga, passende: mundangs breiðr, langr o. desl.

Ordfølgen i anden Vise: Böövar þreytir¹! hafit rekna braut döglínga or landi; branda rjóðr! þinn þrekr fannz meir en þeirra. Hverr stökk ferri þér, konungr, sem þjóð of þekkir; en eptir heptuð ier (= ér = þér) orðreyr þess er sat norðarst: Stridbare Konge! du har jaget bort Kongerne af Landet; Sværdenes Ró'ner! din Styrke befandtes større en deres. Enhver flygtede langt fra dig, Konge, som Folk veed; men derefter afskar du dens Ordrór (*d. e.* Tunge), som sad norderst.

¹) böð, *f. gen.* -var, Kamp, Strid, dens þreytir, *m.* ivrige Udfører *d. e.* den krigerske Mand.

Ordfølgen i tredje Vise: Nú ræðr þú firi þeirri fold, er fim bragningar héldu forðum; guð renmir þik miklu gagni. Breið ættlönd austr til Eida er(u) und þér; engr göndlar elda þröngvir¹ sat áðr at slíku láði: Nu raader du for det Land, som fem Konger havde forðum; Gud styrker dig med stor Seier. De store Ællunde öster til Eid ere under dig; ingen Kriger besad for sligt Land.

¹) göndul, *f.* Valkyrien, hendes eldar *d. e.* Sværdene, deres þröngvir (Klemmer) *d. e.* Krigeren.

Cap. 59. ýglaz, gjöre Grimaser, skjære Ansigter, se barsk ud. — glúpna, blive forknyt, bange.

Cap. 68. ok var þat grasadr mjöðr ok enn sterkasti: og var Mjölden tilsat med (krydrede) Urter og meget stærk. — Mikill kamarr var í garðinum ok stóð á stöfum, en rið upp at ganga til dyranna: der var et stort Privet i Gaarden som stod paa Staver, og en Trappe for at komme op til Dören. — S. 72. þat hygg ek, at nú í kveld myni konungriinn hafa oss mörgum fengit karfafötinn: Jeg mener, at nu i Kveld har nok Kongen skaffet mangan af os usikker Fod at gaa paa; *eg.* Karpesod, af karfi, *m.* Fiske Karpe. — Þeir

sá ok, at þar lá tréstoppi mikill ok í skýlihögg mikil, ok spurðiz þat síðan, at þat hafði verit gert til úlfkinda at teygja þá út, er drepnir váru: de saa ogsaa, at der laa en stor Træstubbe, og i (den var der) store Indhug, og det spurgtes da siden, at dette havde været gjort paa Skrónt for at lokke dem ud som bleve dræbte. skýlihögg, *m.* maaske Mærke efter et Hug, givet paa Sued eller paa Skraa, saa at det ikke strax kan opdages; skýla (-lda) skjule, give Ly, skjól, *m.* Skjul.

Cap. 70. Þórarinn var manna ljótastr, ok bar þat mest frá, hversu illa hann var limaðr: Th. var en meget styg Mand, og mærkeligst (mest ióinefaldende) var det, hvor slet han var proportioneret (hvilke hæslige Lemmer han havde); bera frá, bære af fra det sædvanlige, udmærke sig fremsfor andet, (heraf fráberr, overordentlig, udmærket); undertiden bruges ogsaa bera saaledes med *Dat.* af et *Adj.* uden frá: þat berr stóru, det er overordentligt, udmærket. — þá var sól farin líttat (= lítt þat): da var Solen kommen temmelig lidt (op paa Himmelen), den var nylig staaet op.

Cap. 71. ok leiddi mjök at spurningum: spurgte meget efter; *saal.* ogs. leiða at huga *ell.* leiða hugum, betænke, overveie; leiða augum, betragte. —

Cap. 75. Ordfölgan i første Vise: Sit þú nú heill mála, Ólafr konungr! unz sionumk hér meir en ek kóm at vitja þinnar hallar. Skáld biðr hins, at hjalmdrifu¹ viðr haldi lífi ok landi þvísa; endiz leysð; ek lýk nú vísu: Sid du nu lykkelig i din Stilling, Kong Olaf! indtil vi atter findes her og jeg kommer at besøge din Hall. Skalden beder derom, at Krigeren (*d. e.* Kong Olaf) maa beholde Livet og dette Land; fuldbyrdes hans Hæder; jeg ender nu Visen.

¹) saaledes maa der læses for hjalmdrifi; Hjelmnefoget *d. e.* Slaget, dets viðr (Træ) *d. e.* Krigeren.

Ordfölgan i anden Vise: Nú eru mælt þau orð, konungr, er of varða oss alls mest flestra mála; en kunnum skil meir fleiri. Gedharðr konungr! guð láti þik gæta þinnar jarðar, því at þú ert til borinn; víst hefik þann vilja: Nu ere de Ord udtalte, Konge, som vare os allermost magtpaaliggende af alle Ting; men vi have endnu Skjón paa flere (Ting). Kjække Konge! Gud lade dig bevare dit Rige, thi du er foddertil; vist har jeg det Ónske.

Ordfölgan i tredje Vise: Vátr lét ek dreginn valtan¹ karfa² til Eids; óðumk³ aptrhvarf, því at vér stiltum svá til glæps á báti. Taki haugr herr hlægiskip; sákaða⁴ ok far verra. Ek lét hætt til á heims⁵ hrúti; sór betr en ek vætta: Vaad lod jeg drage den skröbelige Baad til Eid; jeg frygtede for Tilbagekomsten, thi vi stulte det saa galt til paa Banden. Gid Haugfolket tage det latterlige Skib; jeg saa ingen slettere Farkost. Jeg stillede mig farligen blot paa Fartdjet; bedre gik det end jeg ventede.

¹) valtr, som let kantret, vælter. ²) karfi, *m.* en Slags liden Baad; det strax ovenfor i den prosaiske Fortælling forekommende eikju-karfi, synes sammensat af eikja, *f.* Ege, og karfi. ³) óaz eitt, *mest poet.* være bange for, frygte; *hf.* ógn, *f.* ótti, *m.* Frygt. ⁴) sákaða, hvis ikke dette Ord er feilskrevet for sákat, saa har man her en dobbelt Nægtelse, baade að (*d. e.* at) og a; af andre Haandskrifter have rimeligvis de fleste sákat, hvor k af ek er indskudt mellem Verbet og Endelsen at, hvilket oftere sker ved første Person af Verberne,

og det uagtet ek følger umiddelbart efter. ⁴) heimir, m. Verden, er her brugt for haf, Havets hrútr (Væder) d. e. Skibet.

Ordfølgen i fjerde Vise: Vara fýst¹, en ek rann reiðr .xii. (d. e. tólf) rastir ok eina of skóg frá Eiðum; menn² of veit, at mœttum meini. Hykk (d. e. hygg ek), géngum þó hvast þangat þann dag; en sár féll flekkum á fót konungsmanni á hvára il: Det var ingen Lyst for Haanden, men jeg løb ærgerlig tolv Mile og een gjennem Skoven fra Eid: man veed, at vi mødte Gjenvordigheder. Jeg tror, vi gik temmelig skarpt derhen den Dag; men Saar faldt i flekkevis paa Kongsmundens Fod paa hver Fodsaaie.

¹) Saaledes maa i Følge Rimet (rastir) og Meningen læses for fyrst: det var ei Lyst d. e. det var ikke for Fornøielsen Skyld. ²) her maa man rimeligvis med andre Haandskrifter læse maðr, da Verbet veit staar i Singularis.

Ordfølgen i femte Vise: Ek réð nenninn at hæfa til Hof; hurð var aptr; ek setta niðrlútt inn nef, ek spurðumk fyrir utan. Ek gat fæst orð af¹ fyrðum; heiðnir rekkar hnektumk² en [þau sögðu³ heilag; ek bað flögð deila við þau: Jeg ilede rask at naa til Hof; Døren var igjen; jeg stak ludende Næsen ind, jeg spurgte mig for udenfra. Jeg fik knappe Ord af Folkene; Hedningerne jagede mig bort og sagde, at det var Helligdag; jeg bad Troldene strides med dem.

¹) saaledes maa der læses for en. ²) = hnektu mér, holdt mig tilbage, hindrede mig fra at komme ind. ³) saaledes bör der læses med andre Haandskrifter for þaugðo.

Ordfølgen i sjette Vise: Ekkja kvað: gakkattu inn lengra armi drengrinn; hræðumk ek við Óðins reiði, vér erum heiðnir. Otvin!¹ úþekk rýgr², sú er hnekti mér sem úlfi, kvaðz eiga álfablót inni í bæ sinum: Kvinden sagde: gaa ikke ind længre, arme Mand; jeg reddes for Odins Vrede, vi ere hedenske. Konge! den søle Kvinde, som jog mig bort som en Ulv, sagde, at hun havde Alfeblot inde paa sin Gaard.

¹) Otvin = áttvin, ættvin, Ættens (Folkets) Ven d. e. Kongen. ²) rýgr, gen. rýgjar, f. poet. Kvinde.

Ordfølgen i syvende Vise: Nú hafa þeir samnafnar hnekt (mér); þeir heinflets þollar¹, er settu huakka við mér, bella þeygi tíri. Sjámk² þó hitt, at hverr hafskiðs hlæðir³, er Ólvir heitir, myni síðan alls mest reka út gesti: Nu have tre Samnavner (d. e. Mænd som have Navn sammen) jaget mig; disse Mænd, som vendte mig Ryggen, ere ikke nidkjære for (sin) Ære. Jeg er dog bange for det, at enhver Mand, som heder Ólver, vil for Æstertiden allermest være tilbøielig til at jage Gjæster ud.

¹) heinflet, n. Brynets (hein, f. Brynsten) Hus ell. Gulv d. e. Sværdet, dettes þollar d. e. Krigerne, Mændene. ²) sjáz eitt (eg. see sig for ved) poet. være bange, frygte for. ³) hafskið, n. Havskid, Havsplint, poet. Skibet, det hlæðir (Lader) d. e. Sømand, Mænd i Almindelighed.

Ordfølgen i aattende Vise: Fór ek síðan sinna þann báru blikis brjót, er bragnar létu miklu vildastan; ek vætta mér friðs². Gerst(r) grefs gætir³ le(i)t litt við mér; þá er enn versti illr, ef sá er enn basti; reiði⁴ ek þó⁵ löst lýða: For jeg siden at finde den Mand, som man omtalte som den allerbedste; jeg ventede mig Velvillie. Denne ægte Bondeknold kastede

neppe Öinene paa mig; da er den værste ond, naar denne er den bedste; jeg udbreder dog Folks Feil.

¹⁾ báru (Bölgens) blik (Bliuk) *d. e.* Guld, dets brjótr (Bryder) *d. e.* Manden. ²⁾ friðs = friðar, af friðr, *m.* Fred; *poet.* Kjærlighed, Venlighed. ³⁾ gref, *n.* Grev, Spæde, dens gætir (Vogter), Jorddyrker, Arbeider. ⁴⁾ reiða, føre til Vogns *ell.* til Hest; *poet.* fremføre, gjøre bekendt. ⁵⁾ þó læses sikkert rigtigst efter flere Haandskrifter for lof, da man ellers faar 3 Rimbogstaver i Linien: litt lof lýða.

Ordfølgen i niende Vise: Ek mista ástabús for (*d. e.* fyr) austan Eidaaskóg á leiðu, er ek æsta¹⁾ úkristinn hal vistar. Ek fanka son ríks Saxa²⁾; ek var eitt kveld heitinn út fjórum³⁾ snum; þaðra⁴⁾ var öngur saðr⁵⁾ fyrir innan: Jeg gik glip af kjærligt Husly östenfor Eidaaskog paa Veien, da jeg bad en ukristen Mand om Herberge. Jeg fandt ikke den mægtige Saxes Søn (*d. e.* Rögnvald Ulfssön); jeg blev en Aften kaldet (jaget) ud fire Gange; der var ingen Billighed (Gjæstmildhed) indenfor.

¹⁾ æsta (*præt.* æsta) fordre, kræve, forlange. ²⁾ Saxi *form.* = Ulfr, af saxa skjære itu, altsaa *eg.* Sønderflængerem. ³⁾ þaðra = þær. ⁴⁾ saðr = sannr, *m.* Sandhed; Billighed.

Ordfølgen i tiende Vise: Sendimenn Sygna grams, þeir er sóttu við sagnir siklinga, hafa átt sér mikla för fyrir hendi. Spörðumk sæst, en söng fyrða eru stór við göngu; nýtr vörðr Noregs ræð því, er förum þínig norðan: Sognekongens Sendemænd, som drog med Kongers Udsagn (kongelige Ærinder), have havt sig en stor Reise for Haanden. De sparede sig mindst (ingenlunde), men Mændenes Forberedelser ere store til Marschen; Norges gjæve Værner (*d. e.* Kouge) foranstaltede, at vi fore did nordenfra.

Ordfølgen i ellefte Vise: Eidaaskógr var drýggenginn¹⁾ drengjum á leiðu austr til jöfra þrýstis; drengur magnar lof þengils. Skyldit²⁾ mér hnekt af hilmis hlunnis bekkjar dýrloga runnum³⁾, áðr ek kom finna minn mildan dróttin: Eidaaskog var dröi at gaa for Mændene paa Veien östover til Kongers Undertrykker (*d. e.* Jarlen); Helten (*d. e.* jeg) ophöier Fyrstens Pris. Jeg burde ikke være bleven jaget bort af Fyrstens Mænd (Undersaatler), för jeg kom at finde (*d. e.* paa min Reise til) min milde Herre.

¹⁾ drýggenginn = drjúggenginn, dröi at gaae. ²⁾ = skyldi-at, skulde ikke. ³⁾ hlunnis bekkur (Skibarullens Bænk) *d. e.* Skibet, dets dýrlogi (herlige Flamme) *d. e.* det blinkende Skjold, dets runnar (Træer) *d. e.* Mænd, her Undersaatler.

Ein kona mælti, at hann hefði gengit til nakkværs með þau en svörtu augu: En Kvinde sagde, at haa havde (dog) opnaet noget ved sin Gang med disse sorte Öine.

Ordfølgen i trettende Vise: Konan! þessi en svörtu íslenzk augu hafa vísat oss brattan stig langt at hjörtum haugi. Mjödunnann! sjá min(n) fótr¹⁾ hefir fulldrengila gengit á fornar brautir, ókunnar þínum manni: Kvinde! disse sorte islandske Öine have vist mig til den blanke Ring en brat Sti (slem Vei) langt Lort. Mjödskjænkenske! denne min Fod har kjækt betraadt gamle Veie (Veie ei befarne i Mands Minde), ukjendte for din Mand.

¹⁾ mjödunnanna, Mjödguðinde *d. e.* Kvinde. ²⁾ rettet for fótr.

Ordfølgen i fjortende Vise: Hirdmenn þeir er grenna bens svan, þú hilmis sal hjálmum ok brynjum; hér sé ek kost beggja á veggjum. Því at engi ungr konungr (á) at hrósa dyggra¹ húsbúnaði, ugglaustr er þat; höll er dýr með öllu: Hirdmændene, som måske Saarsvanen (*d. e. Örnen*), udstyre Fyrstens Sal med Hjelme og Brynjer; her seer jeg Overflod af begge paa Væggene. Thi ingen ung Konge har at rose (sig af) et bedre Husudstyr, utvivlsomt er det; Hallen er herlig i enhver Henseende.

¹) rettet efter andre Håndskrifter for dyggva.

Ordfølgen i sextende Vise: Ek bið hugstóra verðung hress fors¹ jöfurs heyrá, hve ek þolda vás; þessar vísur gerðak um fórr. Ek var sendr í hausti upp af svanvangs ondrum² í langa fórr austr til Svíþjóðar; ek svaflátt síðan: Jeg beder den raske, heftige Fyrstes modige Hird höre, hvor jeg udstod Strabadser; disse Viser gjorde jeg om Reisen. Jeg blev sendt i Høst op fra Skibene paa en lang Reise østover til Sverige; jeg sov lidet siden.

¹) fórr, hidsig, fremfusende; saaledes i Thomas Saga: of fórr eða sljófr allfor hidsig eller allfor sendrægtig. ²) Svavangens (*d. e. Havets*) Skid (öndrar) *d. e. Skibene*.

Ordfølgen i syttende Vise: Ólafr konungr! Ek lét haldit réttugát málum¹ við yðr, er hittak² ítran ok³ ríkan Rögnvald. Ek deilda⁴ harða mörg⁵ mál⁶ ens milda málmavörðs⁷ í Görðum, né ek heyrðak heiðmanns tölur greiðri: Kong Olaf! jeg holdt retsindigen Afalen med dig, da jeg traf den brave og nægtige Rögnvald. Jeg formærkede saare mange Sager vedkommende den gavmilde Konge i Garderige, og ikke hørte jeg nogen Hirdmands Taler greidere (forstaaeligere).

¹) rettet efter andre Håndskrifter for mælóm. ²) rettet for hittan. ³) rettet for er. ⁴) deila, see, skjelne tydeligen. ⁵) saaledes naa der efter Linjerimet læses for mögr. ⁶) rettet for mals. ⁷) málmavörðs for málmavarðar, af málmavörðr, *m. Vogter af Metaller (Guld), poet. rig Fyrste*.

Ordfølgen i attende Vise: Rínar sólar sökkvir¹! jarla nefi² bað þik halda vel hvern sinn húskarl, erhingat arnar³. En hverr þinna drengja, Lista þengill, er austr vill sinna⁴, jafnvíst er þat, á þar bald und Rögnvaldi: Guldhader! Jarlers Slægtning (*d. e. Rögnvald Jarl*) bað dig behandle vel enhver sin Huskarl, som vandrer hid. Men enhver af dine Mænd, Listers Konge (*d. e. Kong Olaf*), som vil drage øster, ligesaavíst er det, har der Tilhold hos Rögnvald.

¹) Rinens Sol *d. e. Guldet*, dets Nedsynker, Ödelægger *d. e. den gavmilde Konge*. ²) nefi, *m. poet. Slægtning*. ³) arna, *poet. vandre, gaa*. ⁴) sinna, *poet. fare, reise*.

Ordfølgen i nittende Vise: Fylkir, er ek kom vestan, réð flest fólk, sem Eiríks ætt áðr of hvatti þeirra svika við¹ sik. En ek kveð bróðurlíð Ulfis frænda yðr eins stöðuz at því, er náðut jörð jarla, er tókt af Sveini: Kong, da jeg kom vestenfra, var det de fleste Folks Mening, som at Eiríks Ætt (*d. e. Eiríks Søn, Olaf Sviakonge*) voldte denne Svig imod dem. Men jeg paastaar, at Ulfis Frændes (*d. e. Rögnvald jarls*) Broderhjælp just stod dig bi dertil, at du fik Jarlernes Land (Norge), som du tog fra Svein (Jarl).

¹) rettet for um.

Ordfølgen i tyvende Vise: Spakr Úlfr lét tekit sættamálum meðal ykkar beggja; féngum þau svör: leggit it sakar. Rögnvaldr, rýrir þjófa aldar, lét þér gefit, sem óngar væri þær reknar heiptir riptar! Den kloge Ulf (Rögnvald Jarls Fæder) lod antaget (d. e. antog, billigede) Fredsforliget mellem Eder begge; vi fik de Svar: nedlægger Tvistighederne. Rögnvald, Tyveflokkens Ödelægger, ytrede, at det var dig givet (forundi), som var den tagne Hævn over Fredsbrudet ingen (at det beroede paa dig, at ingen Hevn blev tagen over Fredsbrudet).

¹⁾ ript, *f.* Omstödelse, Tilintetgjörelse af en Overenskomst, Contract; alm. ripting *f.* af ripta, bryde, omstöde.

Ordfølgen i en og tyvende Vise: Ríkr konungr! skaltu halda fast sáttum við ríkan Rögnvald; hann er þýðr¹ af þinni þörf nótt ok dag. Þinga kennir! ek veit þik eiga þann vin miklu beztan á Austrvegum alt með grænu salti: Mægtige Konge! du skal holde fast ved Forliget med den mægtige Rögnvald; hann er velvillig for dit Bedste (staar paa dit Bedste) Næt og Dag. Thingenes Kjender (Konge)! jeg ved, at du har ham som den allerbedste Ven i Östen alt langs det grønne Hlav.

¹⁾ þýðr, blid, venlig.

Cap. 78. S. 85. ok þótti mönnum mikit um siðlausu þá er konungr görði: og Folk ærgrede sig meget over den Ubillighed Kongen gjorde sig skyldig i; mér þykkir um jeg bliver ærgerlig, vred over; i denne Betydning ogsaa at þykkjaz við eitt; þykkir, *m.* Ærgrelse, Forbitrelse; i denne Bemærkelse synes Ordet stadigent at skrives med y, i den almindelige Betydning, synes, findes derimod þikkja og þykkja om hinanden. — En þat þykkir oss nýnæmi, er Atti enn dælski: Men det forekommer os at være en mærkelig Nyhed, at Atti den tossede o. s. v. — S. 86. Þeir váru .ii. (d. e. tveir) menn eðli bornir d. e. óðalbornir. — gagl firir gás; gagl, *n.* synes at betyde en ung Gaas, Gæseling; nu betyder gagl, *f.* Vildgaas. — af leiri ok móðu (? Dynd Siðv), andre Haandskrifter læse her moldo. — Emundr skírskotaði þessa orskurði undir þá menn alla: Emundr henskjöd denne Dom under alle de Mænd, kaldte alle de Mænd til Vidne paa denne Dom; þessa er rimeligvis Feilskrift i Codex for þessum, thi saaledes synes de övrige Haandskrifter af nærværende Saga at læse, og Ordet skírskota tager gjerne sit Objekt i Dativ. — S. 87. sú ætt er komin frá gyðjunum sjálfum; gyðjunum, af gyðja, *f.* Gudinde, er formodentlig Skrivfeil, thi de andre Haandskrifter have her gudunum eller goðunum. — hann fékk eigi mælt .ii. (d. e. tveim) orðum lengra samt = hann fékk eigi mælt lengra samt en tvau orð: han kunde ikke tale længre (-ige mere) paa een Gang end to Ord. — azamr = atsamr trættekjær, stridig, — hverr á þessa sneid: hvem har (gjælder) denne Stikpille? sneiða einum, stikle paa En, give Skoser. — S. 88. Hvert yrráð (= orráð) skulu vér nú hafa: Hvað Beslutning skulle vi nu gribe til? — ok drápu þó dul(f.) yfir hans ferð: lagde Dølgemaal paa hans Færd, holdt det skjult at han var med dem; saaledes bruges ogsaa drepa yfir eitt uden dul i Bet. af skjule, fordølge, heraf yfir-drepskapr, *m.* Forstillelse, Hykleri.

Cap. 81. Ordfølgen i Visen: Öngr maðr¹ und skýrauni², æri³ Einars hlýra⁴, lézt görr⁵ goðfrækn at verja grund ok til sækja: Ingen

Mand under Himlen (*d. e.* paa Jorden), yngre end Einars Broder (*d. e.* Thorfinn), ansaaes mere kjæk at væge Laud og angribe.

¹⁾ her maa udtales mannr paa Grund af Linjerimet skýranni. ²⁾ skýrann, *n.* (Skybus) Himlen. ³⁾ æri yngre af órr *poet.* ung. ⁴⁾ hlýri, *m. poet.* Broder. ⁵⁾ = meir.

Cap. 82. S. 93. ok var Þorkell þar lengi síðan ok elskaði at jarli, er hann var ungr: og var Thorkel der længe derefter og opfostrade Jarlen, da (medens) han var ung; elska at einum synes her at betyde opdrage, opfostre. Orkn. Saga S. 8 har her fóstradi jarl for elskaði at jarli. — S. 94. mjök górt í þrá sér:skeet til stor Sorg og Fortræd for sig; þrá, *f.* Sorg, Længsel.

Cap. 83. Nú man ek, segir hann, eiga þann á haugi, at láta þann verða fund okkarn jarls, er um skipti með oss, en þann kost annan at fara lengra í brot, þannek (*d. e.* þanneg, þannveg) at ekki sé haus vald ifir: Nu kan jeg, siger han, have den Udvei, at lade mit og Jarlens Møde vorde saaledes. at det bliver afgjørende mellem os, men det som den anden Udvei, at drage længre bort, did hvor hans Magt ikke kan nan; eiga þann (*sc.* kost) á haugi, have det Valg, den Udvei for Haanden, til Raadighed; saaledes ogsaa så (*sc.* kost) er á haugi, det Vilkaar er for Haanden; *jev.* einbeygðr nedensfor ved Cap. 87, S. 98. — en ek veit beggja ykkar skaplyndi, þitt ok jarls, at þit monuð skamma stund mundaz til: men jeg kjender eders begges Charakter, din og Jarlens, at I ikke længe kunne styre eder; munda vápni, hæve sit Vaaben i Veiret for at tage det tilbørlige Sigte og saaledes bestemme Sløgeta (Huggeta) Retning, fælde sit Vaaben, lægge an; mundaz til eller at, hæve Vaabnene mod hinanden, sigte paa hinanden; paa nærværende Sted altsaa: I ville ikke staa længe og betænke eder, men strax give eders Hidsighed Luft og hugge løs paa hinanden.

Cap. 85. Hér sá ek alla versta fangaráðs, er þér dragit eigi jarl af eldinum: Hér saa jeg alle meget raadvilde (Jeg har aldrig seet Folk saa raadvilde), siden I ikke drage Jarlen bort af Ilden; fangaráð, *n.* Raad man hitter paa i en Fart, naar det kniber, hurtigt fattet Beslutning; góðr fangaráðs, flink til at tage en saadan rask Bestemmelse, det modsatte illr fangaráðs; verstr fangaráðs, den som har meget ondt for at fatte sig hurtigt.

Cap. 87. ok ætlaði, at sem minstr skyldi verða misfari þeirra Brúsa: og lagde an paa, at der skulde blive saa liden Forskjel som muligt paa hans og Bruses Ankomsttid, at Bruse skulde faa saa lidet Forsprang for ham som muligt; misfari, *m.* den Omstændighed, at den ene af to eller flere Reisende kommer for eller efter den anden eller de øvrige. — má þér þá eigi undarligt þykkja, þó at dælr meti (= möti, mæti) hóli: da kan det ikke synes dig underligt, om Dal kommer til at møde Bakke (*d. e.* om Lige gjengjeldes med Lige, om Haardt sættes mod Haardt). — S. 98. Af þvílikum minningum þóttiz jarl sjá, at einbeygðr myndi kost at láta konung þá firi ráða; þótti hinn eigi kostligr, at: af slige Paamindelser syntes Jarlen at mærke, at den eneste Udvei for Haanden var, at lade Kongen raade; den anden (Udvei) syntes ikke ønskelig at; einbeygðr er kost = sá er einn á haugi, det er den eneste Udvei, det eneste Middel man har for at rede sig ud af Forlegenheden. — at jarl mondi ætla at gera eptir sumar sættir: at Jarlen havde til Hensigt at bryde en Del af Forliget, ikke holde Forliget i sin Helhed; gera eptir einn, kan betyde: vise en Afdød den sidste Ære ved at følge ham til Jorden, lade synge

Psalmer og foranstalte Sjælemesser over ham; heraf eptirgerð, *f.* sidste Ære der vises en Død, Begravelse; gera eptir sættir, er saaledes vel egentlig, stæde Forliget til Jorde, det vil da sige: ikke bryde sig derom, ikke oplyde det.

Cap. 88. eiginorð, *n.* Eiendomsret. — váveifliga, pludseligen. — S. 99. manna var hann gerviligastr firir vits sakir ok framburðar: han var en særdeles dygtig Mand paa Grund af sin Forstand og Veltalenhed.

Ordfølgen i Visen: Gegn! Hjaltlendingar eru kendir þér at þegnum; haldit hept á góðra þjóðskjöldunga veldi. Eigi varð austr á jörðu ynglingr, sá er und sik þryngvi eyjum vestan ádr náðum þér, ógnbráðr: Ædle (Fyrste)! Hjaltlendingerne regnes dig til (ere dine) Undersætter; hold skarpt paa de ypperlig Folkekongers Magt. Ikke fandtes óster i Landet (*d. e.* Norge) nogen Konge, som underlagde sig Óerne vesten, fór vi fik dig, du Stridsjærve!

Cap. 89. Ordfølgen i Visen. Herr varð hlýðinn hringstríði¹; rétt segi ek þjóð, frá² þursaskerjum til Dýflinnar þótti hverr þorfinns: En Hær (meget Folk) blev den gavmilde Konge lydig; sandt beretter jeg Folk: fra Thursaskjær til Dublin syntes enhver Thorfinns (*n.* Undersaat).

¹) hringstríðir, *m.* som strider mod, hader Ringe *d. e.* den gavmilde Mand. ²) saaledes læse andre Haaudskrifter for fyr.

Cap. 91. Hlaðrekr keypti þar einn bæ fyrst ok eigi mikinn, ok fór þar búðum (= byðum) til: Hlaarek kjöbte der først en Gaard og den ikke stor, og drog derhen med sine Boder *d. e.* flyttede derhen, bosatte sig der.

Cap. 94. S. 103. þar konungr á hendr búðndum þessi kensl: fremførte Kongen imod Bønderne denne Beskyldning; kensl, *n.* Beskyldning, kenna einum eitt beskylde En for noget; ellers betyder dette Ord ogsaa Kjendskab, og bera kensl á eitt kjende; saal. ovenfor S. 72: gængu þeir út ok höfðu með sér skriðljós (Lygte) ok fundu brátt blóði; þá leitudu þeir ok fundu líkin ok báru á kensl; saaledes bruges endnu Vestensjelds bera Kensl paa, paa Óstlandet siger man ogsaa drage Kjensel paa. — hvirfingsdrykkjur, Omgangsdrikkelag, som holdes hos forskjellige efter Tur; *jef.* hvirfingr S. 270. Anm. til Cap. 57.

Cap. 95. Ætla bændr eigi svá hæpt til jólaveizlu sinnar, at eigi verði stór afhlaup: Bønderne sørge ikke saa knopt for sin Julebeværtning, at der ikke skulde blive store Levninger.

Cap. 96. S. 104. var góðr byrr ok tolþo snekkjurnar ekki lengi firi vindi: der var god Bør og talte Snekkerno ikke længe for Vinden (Snekkerno skrede rask hen for Vinden); dette synes her at være Betydningen af tolþo. Ordet synes at skrives paa denne Maade i de fleste Haaudskrifter af Olaf den Helliges Saga, og saaledes ogsaa i Heimskringla, Cap. 115, hvor rigtignok Folio-Udg. af 1778 har tældo, men Haaudskrifterne derimod og Peringskjolds Udgave tolþo. Skrivemaaden lþ synes at vise, at ikke begge disse Bogstaver tilhøre Verbets Rod, men at þ her, som almindelig i dette og i andre ældre Haaudskrifter, skrives for d eller t i Flexionen af svage Verber efter enkelt l, n og k, *f.* Ex. dvalða = dvalda af dvelja, þolða = þolda af þola, talþa = talda af telja, vanþa = vanda af venja, skilða = skilda af skilja, vacþa = vakta af vekja, lucþa = lukta af lykja; er Rodens Endekonsonant dobbelt ll, nn har man derimod d og t: sellda af fella, kenda af kenna o. desl.

Intet Rodord i det gamle norske Sprog ender paa *þ*, men paa *ld* eller *lt*, hvilket i nærværende Haandskrift i Almindelighed betegnes ved *ld*, og *lt*, f. Ex. *hallda*, *valld*, *holld* og *lign*; *tolþo* kan altsaa ikke være skrevet for *tollido* eller *tollto*; dette viser altsaa, at *tol* er Roden, *þo* Flexionen. Man kunde nu antage *tolþo* feilagtigen skrevet for *tælþo* = *tældu* af *tæla*, *töve*, *vente*, (endnu brugeligt i Bergensstift, s. Ivar Aassens Ordbog); og maaske have de sidste Udgivere af Heimskringla tænkt herpaa, da de læste *tældo* efter islandsk Udtale = *tældo*; og dette synes at kunne passe til Betydningen paa nærværende Sted: Snekkerne *tövede* ikke længe for Vinden. Hertil synes ogsaa Læsemaaden i Flatöbogen*) at svare: var *göðr byrr ok töfðu* (*tövede*) snekkjurnar ekki lengi fyrir vindinum; Codex Arn. Magn. 73 fol (H) læser: fóru snekkjurnar ekki seint fyrir vindinum; men sammenligner man hermed det tilsvarende Sted i Fornm. S. 4, 237, saa staar der: *töldu snekkjurnar ekki lengi fjörðinn fyr vindinum*; her har man *töldu* med Objektet *fjörðinn*, hvilket synes at vise at *töldu* her er et transitivt Verbum; her passer altsaa ikke *tæla*, *töve*. Man maa nu tænke paa *telja*, *tælle*, hvis *Præt. 3 Pers. Plur.* netop efter nærværende Haandskrifts Orthographi maatte skrives *tolþo* (*toldo*) = *toldo* = *töldu*; eller Læsemaaden i Fornm. S. maatte altsaa Stedet i saa Fald oversættes efter Ordene: Snekkerne talte ikke længe Fjorden for Vinden, de vare ikke længe om at tælle (maale, udmaale, fuldføre Seiladsen gjennem) Fjorden. Hertil synes ogsaa det analoge Sted i Olaf Tryggvassöns Saga Fornm. S. 1, 100 at passe bedre: skipin váru örskreið ok töldu vel fyrir vindinum: Skibene vare letseilende og fore rask hen for Vinden. Paa Island bruges nu et Ord *töлта* gaa i Pasgang; dette Verbum skulde i det gamle norske Sprog, at slutte efter det poetiske Substantiv *tjaldari*, *m.* en Hest, og i Analogi med det oldhöytyske *zeltari*, *Pasganger*, *zeltian* gaa i Pasgang, hede *tjalda* (*tjaldada*).

Cap. 99. Ordfølgen i Visen: Ek vissa einn annan *jálks*¹ *bríktöpuð*² þér líkan, *sá hét Guðbrandr*; *gunna gætir réð vítt löndum*. Ormláðs *hati*³! *ek kveð ykr þykkja báða jafna*; *hinn linnsetrs*⁴ *lægir*⁴ *lýgr*, *er telsk betri at sér*: Jeg kjendte en anden Helt dig lig, han héd Guðbrand; Mændenes Vogter raadede vidt for Lande. Gavnilde Mand! jeg paastaar, at I to holdes begge for Jævninger; den lyver, som holder sig for ypperligere (*eg.* som regner sig være bedre af sig).

¹) saaledes bör efter andre Haandskrifter læses for *jarls*. ²) *Jálks* (= Óðins) *brík*, *f.* (Bret) *d. e.* Skjoldet, *dets töpuðr* (Üdelægger, af *tapa*, forspilde) *d. e.* tapper Mand, Kriger. ³) *ormláð*, *n.* (Ormeland) *Guld*, *dets Hader d. e.* den gavnilde Mand. ⁴) saaledes maa der læses for *leggætrs*. ⁴) *linnsetr*, *m.* (Slængens Leie = *ormláð*) *d. e.* *Guldet*, *dets lægir* (Undertrykker, lægja, gjöre lav) *gavnild Mand*, eller *Mand i Almindelighed*, eller som her for Pronomenet: *han, den*.

eyrgrynni (= *örgrynni* = *úgrynni*) *liðs stor Mængde Folk*.

Cap. 104. S. 115. Þat fannz á, at þóri þótti Asbjörn gera úvirðing til boðsins; hafði þórir í fleymingi um farir Asbjarnar: det kunde man mærke, at det forekom Thorer som Asbjörn havde gjort Skam paa Gjæstebudet; Thorer ytede sig med Spot om Asbjörns Reiser; *fleymingr*, *m.* Spot, Drilleri: fara undan í fleymingi, trække sig bort, af Veien, under Spot og

*) Dersom den foreliggende Afskrift her er at stole paa.

Drillerier, Grettis Saga; þeir færðu í fleyming ok dáraskap dróttinlig verk, Cd. Arn. 651 qv., de drevo Spot og Gjæk með Herrens Gjærningar.

Cap. 105. S. 116. Asbjörn heyrði til — ok svá þat, at þórir sagði þar um langa sögu, ok þótti Asbirni hann halla sýnt (nl. sögunni): Asbjörn hórte þaa — og ligeledes det, at Thorir fortalte derom en lang Historie, og det forekom Asbjörn som han óiensyuligen forvanskede (Fortællingen): halla *eg.* bringe þaa held, lægge þaa Sideo, gjöre skjæv. — Bar hann sik til nakkvarrar hlítar ok þó eigi vel, þá er vér ruddum skipit, en er vér: llan teede sig (gererede sig) saa nogeulunde skjónt ikke ganske passende, da vi ryddede Skibet, men da vi; om hlít, *f.* se ovenfor S. 263. Anm. til Cap. 38.

Cap. 106. kómu i elding nætr á Jaðar: de kom ved første Dagskjær eller i Graalsynging þaa Jæderen; *ogs.* nætrelding, *f.*; eldir nótt, det gryr ad Dag; *ogs.* eldir af degi, eldir apr.

Cap. 108. gékk hann fyrst fram í kvína: gik han først frem i mellem Rækkerne; kví, *pl.* kvíar, *f.* indhegnet Plads *ell.* en Fold for Kvæget; Plads omhegnet *ell.* omgivet af Mennesker, her om Erlings i to Rækker (en haie) opstillede Folk; kvía (-ada) indslutte: hann fékk kvíat hann á einni sjávarströndu, ok lét hann þar lif sitt, Breta Sögur. — Svá er mér sagt, at Asbjörn frænda minn hafi sótt mikil glæpska: Det er mig sagt, at min Frænde Asbjörn er overgaaet en stor Forseelse. — festa, *f.* Pant. — S. 120 óngþveiti, *n.* Knibe, Forlegenhed.

Cap. 109. S. 121—22. En þegar er los kom í liðit, þá kom hverr at óðrum, til þess er alt riðlaðiz í smá flokka: Men saa snart som der kom Lösning i Folket (saasart de først havde begyndt at splittes ad), da drog den ene efter den anden, indtil alt opløstes i smaa Hobe; los, *n.* Lösning: hélt við los i fylking hans, hans Fylking var nær ved at opløses; *hf.* losa (-ada), löse: ifi minn mon á braut losask, Cd. Arn. 623 qv., min Tvívil vil forsvinde.

Ordfólgen i Visen: þat¹ gengr í ætt, er yngvi, sá er fremstr var manna, brendi rann Upplendinga; þjóð galt ræsis reidi. Óflgar aldar vilduð hlýða, áðr styrt var til váða: gálgi fékz gagupryðanda² grams dólgu: Det gaar i Ætten (vil blive bekjendt fra Slægt til Slægt), hvorledes Kongen, han som var den ypperste af Mænd, brændte Uplendingernes Hus; Folket undgjaldt Kongens Vrede. De kraftige Mænd vilde ei lyde, förend der blev styrt til (*d. e.* förend man stævned, styrtede sig i) Ulykke: Galgen blev den seierrige Konges Fiender til Del.

¹) rettet for þar. ²) rettet for gagupryðinda.

Cap. 111. S. 123. því at ek vilda heldr gefa guði tvá menn en einn sjánda. Konungr mælti: Firi hví myndi þat við liggja (leggja er Skrivfeil i Codex): Thi jeg vilde hellere give Gud to Mennesker end Djævelen eet. Kongen sagde: Hvorfor skulde det netop staa þaa Spil (hvorfor skulde just et slikt Alternativ være for llaanden)?

Cap. 114. S. 126. þá man sá (nl. kostr) til vera, at ljá konungi enskia fangstaðará, hvártki um landa eign hér, né: da vil den Udvei være for llaanden, ikke at give Kongen nogen Anledning hertil (ül at gjöre Indgreb i deres Frihed), hverken ved at indrómme Besiddelse af land her eller; fangstaðr, *m.* Sted hvor man kan tage fat, saa Tag þaa En, ljá einum fangstaðar laane (give) En Greb, Tag, stille sig blot; *df* Anledning.

Cap. 115. En er þeir knjáðn þetta mál milli sín: men da de havde talt lengo om denne Sag sig imellem; efter nærværende Haandskrifts Skrivebrug bör kniaðv snarere opfattes som knjáðu end kniaðu, analogt med tiaðo S. 130²⁸ = tjáðu; thi havde aðv her hørt med til Flexionen, vilde a have havt Omlyd, og Endelsen vilde have været oðo (knioðo) ligesom colloðo i Limien ovenfor = kölluðu. For Resten synes dette Verbum at have flere Former: knýja, *Præs.* knýr, *Præt.* knýða, knúða, kníða, knjáða, *Part.* knúðr, kníðr, banke, trykke, klemme, drive. — Þórarinn fór tvívegis um sumarit: Thorarin for frem og tilbage (gjorde Reisen mellem Norge og Island to Gange) om Sommeren.

Cap. 117. S. 129. ólúðarvin, *m.* inderlig, fortrolig Ven; ólúð, *f.* Venlighed, Oprigtighed; dette Ord synes at være dannet af úð, *f.* Sind, Gemyt, der forekommer i enkelte Sammensætninger (f. Ex. úlfúð, *f.* Uvenlighed, Barskhed, djúpúðigr, dybsindig) og Forstavelsen al, da Ordet ogsaa skrives uden Omlyd alúð; saaledes har man ogsaa et andet Ord af samme Betydning: ólværð eller alværð, *f.* og hertil *Adj.* ólværlegr, særdeles blid, venlig, af værr, vær, vært, blid.

Cap. 120. S. 131. Ordfølgen i første Vise: Hún! enn ítri alldáð-göfugr Knútr hefir skrautlīga búnar hendr okr báðum, er fundum hilmí. Hann gaf þér mörk gulls eða meira ok bitran hjör, en mér hálfá; margvitr guð væðr sjálfr öllu görfa: Berse! den hellige daadstore Knut har glimrende udsyret Hænderne paa os begge, da vi fandt Kongen (*d. e.* ham). Han gav dig en Mark Guld eller mere og et skarpt Sværd, men mig en halv; den alvise Gud rader selv ganske for Alt.

¹⁾ hún, *m.* Björneunge, her = Bersi, *m.* Björn; her menes Bersi Skáldtorfuson.

Ordfølgen i anden Vise: Allframir jófrar hafa færð Knúti höfuð sín norðaa út or miðju Fífi; þat var friðkaup. Hann Ólafr seldi aldri öngum manni svá haus í þvísa heimi; enn digri vá opt sigr; Udmærkede Konger have ført Knut sine Hoveder norden fra det inderste af Fife; det var Fredkjøb. Han Olaf gav aldrig saaledes sit Hoved til nogen Mand i denne Verden; den digre vaudt ofte Seier.

Cap. 122. buza, *f.* et Slags stort Færtøi. — S. 134. Vér höfum skip mikit ok liðskýflt: vi have et Skib som er stort og trænger til mange Folk; kýflt (*ogs.* skrevet skýflt, skýlmt), *adj. neutr.*, bruges i Sammensætninger og udtrykker, at det som udgjör den første Del af Sammensætningen, tiltrænges i høi Grad eller forbruges i Mængde, *saal.:* féskýflt, hvad der koster mange Penge, er forbundet med mange Udgifter: féskýflt man þér verða at bæta öll slys Hallgerðar: det vil blive dig kostbart at bøde alle Hallgerds Galskaber, Njáls Saga; búskýflt, hvad der medfører Udgifter for Husholdningen; mannskýflt, liðskýflt, hvad der fordrer mange Mennesker, Folk, Flatøbogen har paa nærværende Sted liðsmanna skýlmt; ferðaskýflt, hvad der kræver mange Reiser. — Menn svörðu, at þess váru fúsir, ef féföng lægi brýn firi: Mændene svarede, at de vare villige dertil, dersom sikkert Bytte var for Haanden; þat liggir brýnt fyrir: det er öiensynligt, åbenbart, sikkert. — S. 135. Þórir gékk at skíðgarðinum ok krækta upp á öxinni, læs sek upp eptir: Thorer gik hen til Skidgarden og krøgede Öxen (hægtede Öxen fast) op paa den, halede sig

op efter (Öxeskaftet). — S. 136. var skip þeirra óauðráðnara: deres Skib var uhaandterligere; auðráðinn, som man let faar Bugt (raader) med, óauðráðinn, det modsatte. — róst, *f.* Havhvirvel, Mølstróm.

Cap. 123. S. 138. hvárt þat veðr væri segltœgt (*d. e.* segltœkt) eða eigi fyr Jaðar: om det Veir var modtageligt for Seil (om man i det Veir, med den Slags Vind, kunde bruge Seil) forbi Jæderen.

Cap. 124. S. 139. er her hús hvert fult af ullu, ok verðr ekki til verðs haldit: hvert Hus er her fuldt af Uld, og intet bliver gjort i Penge. — S. 140. hér undir handarjaðri yðrum, konungr: her under eders Haand (lige i eders Nærhed, under eders Öine) Konge; handarjaðarr, *m.* Kanten, den underste Flade af Haanden. — Um þenna mann mun stórum skipta: Med Hensyn til denne Mand finder der nok en stor Forskjel Sted, om denne Mand's Charakter kan der nok være en meget forskjellig Mening. — fjallagol (-gul) *m.* Fjeldvind.

Cap. 125. þá þótti þeim er fúsir váru ferðarinnar ok bannat var, súrskapr mikill hafðr við sik: da forekom det dem, som vare lystne paa Reisen og hvem det blev forbudt (at reise), som en stor Strengthed (*eg.* Bitterhed, Surhed) blev anvendt mod dem.

Cap. 128. Steinn baz eigi orða ok ámælis við konung bæði sundrlausum orðum ok samfóstum: Stein afholdt sig ikke fra Ytringer og Daddel mod Kongen baade i ubunden og bunden Stil; bindaz eins, afholde sig fra, bare sig for, *hf.* bindandi, *f.* Afholdenhed, Maadehold; sundrlauss, adskilt, løs; ubunden, prosaisk, sundrlaus ræða, Prosa; samfastr, sammenhængende; bunden, poetisk, samfóst ræða, Poesi. — S. 144. En nú var þar komit, at Steinn heimti þessi vilmæli at Ragnhildi: Men nu var det kommet dertil, at Stein fordrede disse gode Løfter (*d. e.* fordrede deres Opfyldelse) af Ragnhild; vilmæli, *m.* venlige, gode Ord, mæla (*gera*) einum í vil, tale (handle) En til Behag. — mátt skal at magni (*ogs.* mátt skal fylgja magni), det skal udføres efter Evne, det skal ske saa godt som det er muligt. — ófrýnn, barsk, uvenlig. — S. 145. er lagt ríkt við þessa orðsending: Udførelsen af dette Budskab blev strængt indskjærpet. — sagði: þótti honum illt ofkvæni slíkt at þora eigi: sagde at det syntes ham slemt saaledes at beherskes af sin Kone (saaledes at staa under Tøffelen), at man ikke skulde vove. — fyrirleitinn, forsigtig. — einn er aukvisi ættar hverrar: en er Udskud i enhver Æt; aukvisi, *n?* (*i Cod. H* auðkvisi) Drog, Usling; dette Ord synes dannet af Forstavelsen au = auð og kvisa, snakke, hviske, altsaa hvad man med Lethed eller Ringeagt omtaler, paa samme Maade som auvirði, *n.* Usling, er dannet af au (= auð) og virða, *eg.* den som er let at vurdere, som skattes ringe. — Sú óhamingja er mér auðsæst fódur mins, hversu honum glaptiz sona eign: Denne min Faders Ulykke er mig mest ióinefaldende, hvor galt det gik ham med at faa Sønner; glepja (glep, glapta) forstyrre, forvirre; mér glepz eitt (*f. Ex. sýn*) det slaar mig seil, svigter. — Fóru þeir þa norðr leið ok er þeir kómu . . . . . þá lágu þar fyrir Finn ok Árni bræðr Þorbergs o. s. v.; her have ligeledes alle nu existerende Haandskrifter af Heimskringla Lacune for Navnet paa det Sted, hvor Sigurd, Thorer og Thorberg traf sammen med Finn og Arne; Peringskjolds Udgave udfylder Lacunen saaledes: við þrándheims mynni, og dette er uden Videre optaget i Folio-Udgaven i Kjö-

benhavn II. S. 239; Fornm. S. 4, 322 har dette Sted saaledes: fóru nú síðan leið sína, til þess er þeir kómu til Gizka; héldu þeir Þorbergr þá norðr með landi, þá lá þar fyrir þeim Finnr ok Árni; Flötobogen heyr ok fóru norðr leiðar sinnar, En er þeir kómu norðr, þá lágu þeir fyrir þeim Finnr ok Árni; Cd. 73 fol. (H) læser: Fóru þeir þá norðr með landi leið sína, ok er þeir kómu nærri byggð Finns Árnasonar, lá hann þar fyrir, ok með honum Árni bróðir hans.

Cap. 129. S. 148. Skjót eru boð mín, Finnr, at ek vil mál alt festa á konungs dóm, þat er honum þykkir af við mik: Min Beslutning er snart tagen, Finn, at jeg vil overlade til Kongens Dom hele denne min Sag, som vækker hans Uvillie mod mig; honum þykkir at (saaledes bör der sikkert efter andre Haandskrifter læses for af) við, han er misfornðiet, utifreds med. — S. 149. En er segl þeirra kom upp, þá héldu þeir út um Vestfjörð ok síðan á haf út, ok svá suðr með landi, at sær var í miðjum hliðum eða stundum vatnaði land: Men da deres Seil kom op, da styrede de ud over Vestfjorden, og derpaa ud paa Havet, og sydover langs Landet, saaledes at de snart saa midt i Liderne af Landet og snart forsvandt det under Havet. vatna, vande, føre til Vands, v. nautum, v. Kreaturene; *impers. m. Acc.* vatnar landit, Landet forsvinder, dukker under Vandsletten (naar man er saa langt ud til Havs, at man ikke længer kan se Land.)

Cap. 130. Ásmundr Grankels son hafði verit þann vetr á Hálogalandi í sýslu Finnz. Her maa man efter de andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga (kun Cod. D af Heimskringla stemmer her med vor Codex) læse sinni istedenfor Finnz, hvilken Læsemaade udeu Tvivl blot grunder sig paa en Feillæsning af nærværende Haandskrifts Afskriver; den ham foreliggende Original har formodentlig havt sinne, og istedenfor den senere almindelig blevene angelsaxiske Form af Bogstavet *f.* brugt den ældre latinske, der meget let i en Hast kan forvexles med *s*; ligeledes kan *e*, saaledes som det i ældre Haandskrifter skrives, temmelig let forblendes med *s*. Ovenfor Cap. 112 S. 123 fortælles, at Asmund Grankelssøn havde faaet Syssel til halvs med Haarek af Thjotta; Afskriveren har her saa meget lettere kunnet lade sig narre, da Finns Navn oftere har forekommet i det foregaaende Capitel og saaledes fremdeles svævet ham for Tankerne. — at fornu fari (*eg.* efter det gamle Spor, *ell.* den gamle Vis d. e.) fra gammel Tid af; ofte bruges at fornu alene i samme Betydning.

Cap. 131. S. 151. margir drógu glott at ok fuudu þeim hneyxliyrði ok konungi þeirra: mange dreve Spot med (den) og frenkom med fornærmelige Ytringer mod dem og deres Konge; hneyxla (-aða) stóde, fornærme, forarge; hneyxli, *n.* Forargelse. — S. 152. kerti mjök mikit ok log á: et meget stort Lys med antændt Ild paa. — noða (hnoða) *n.* et Nøgle, Nöste. — arka, *f.* = örsk, arkar, *f.* Kiste. — biti, *m.* Bjælke. — jafnvægi, *n.* Ligevægt, hvad der er jævnvægtigt med noget andet. — sig, *n.* Synken, Dalen ned; hvad der sænkes ned, Vægt, Tyngde. — hreinstaka, *f.* Rensdyrhud; fit, *pl.* fitjar, *f.* Skindet af et Dyr's Fod. — S. 153. En þegar er Arnljótr laust við geislinum, þá var hann hvar fjarri þeim: Men saasnart som Arnljot slog Staven (Skidstaven) imod (Jorden), da var han langt borte fra dem;

hvar fjarri synes at være fremkommen ved en Ellipse af: jeg veed ikke, eller lign., han var fjernt fra dem, jeg veed ikke hvor.

Cap. 132. S. 155. allvörpuligr, rask, livlig i sine Bevægelser; *jof. varpa* (-aða) kaste, slænge.

Cap. 133. S. 156. króm, *pl. kramar, f. Sygelighed, Skrantighed.* — skirðræpt, *adj. n.* det at Dagskjæret (Lysskjæret) trænger (slaar, drepr) igjennem. — S. 157. — orðaskak, *n.* Bebreidelser (*eg. Ordrystelse*): eigi hljótum ver meðalordaskök: ikke faa vi lempelige Tilrettevisninger. — S. 158. refði, *n.* en større Stav med Knap paa Enden.

Cap. 134. Ordfølgen i første Vise: Lyngs fiskr¹ flugstyggs Tryggva sonar bar gjölnar² roðnar möluu³ gulli til fengiar; guð vildi svá. Ólafr inn digri lét annan Visund, hála⁴ búinn, sporna á unnir; lögr þó⁵ drýgt (*d. e. drjúgt*) dýrs horn: Den flugthadende Tryggves Söns Drage bar sin med det fine Guld prydede Snude ud paa Rov; Gud vilde det saa. Olaf den digre lod en anden Böffel, herlig udrustet, betræde Bölgerne; Havet overskyldede eftertrykkeligen Dyrets Horn.

¹) lyng, *n.* Lyng, Lyngens Fisk *d. e.* Slangen, Ormen, (her menes Ormen lange). ²) gjölnar, *f. pl. Fenresulvens Læber, s. Edda Snor. Sturlus. II. Hafnæ 1852. S. 432: gjölnar heita granar hans (nl. Fenrisúlfs); poet. = granar, Læber, Mule.* ³) mala (mel, mól, malinu) male; malit gull, knust *d. e. fint.* ⁴) hála = hálega, höiligen. ⁵) þvá (þvæ, þó, þveginn) to, vaske.

Ordfølgen i anden Vise: Orðsnjallr Ólafr knýr Visund norðan und árum; annarr gramr sunnan brýtr unnheim Dreka úti: Den ordsnilde Olaf driver Böffelen nordenfra under Aarerne; en anden Fyrste söndenfra bryder Bölgeverdenen (*d. e. Havet*) ude med Dragen.

Cap. 135. Ordfølgen i første Vise: [Knútr var und himnum¹. Ek bygg, at frétt, hug duga vel ætt Haralds í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lét lið fara lýrgötu² suðr or Nið: Knut var under Himlen. Jeg tænker, efter hvad jeg har spurgt, at Modet stod Haralds Ædling (*d. e. Olaf Haraldsson*) vel bi i Striden. Olaf, den aarsæle Konge, lod Skibene glide Lyrens Vei sydover fra Nið.

¹) fra [udgjör første Del af Omkvædet (stefit) i den Drapa, hvoraf her og i det Følgende enkelte Strofer anføres; anden Del af dette Omkvæd findes i de nedenfor S. 163 og 164 anførte Strofer, höfuðfremstr jöfurr; den allerypperste Konge. ²) lýrr, *m. Lyr (en Fisk), lýrgata, f. Fiskens Gade d. e. Havet.*

Ordfølgen i anden Vise: Svalir kilir þurðu¹ með gram norðan til slétts Silunds; þat namz. En Önundr ferr með annan her sænskan at há² á hendr Dönuum: De svale Kjole ilede med Kongen nordenfra til det slette Selund; det rygtedes. Men Önund drager med en anden svensk Hær at kæmpe imod Danerne.

¹) saaledes bör der læses for þorðu; þyrja (þurða) *poet. ile, fare afsted.* ²) há *ell. heyja nl. bardaga, holde Slag.*

Cap. 136. Ordfølgen i første Vise: Bergr! höfum minzk margan morgun, hve ek lét börð fest við enn vestra arm Rúðuborgar í för fyrða: Berg! Mangen Morgen have vi omtalt for hinanden, hvorledes jeg lod Skibstavnene lægge til ved den vestre Arm af Ruduborg (Rouen) i Kjöbmandsferd.

Ordfølgen i anden Vise: Ek varð spyrjaz fyrir utan áðr en ek sókk andspill¹ Jóta stillis; hér sá ek² meld³ húsdýrr fyr hauldi. En áttungr

Gorms knátti vel lúka óru⁴ eyrendi í sal; ek ber opt járnstúkar á armi: Jeg maatte spørge mig for ude sørend jeg fik tale med Jydernes Konge; her saa jeg Hædøren lukket for Haulden (*d. e. mig*). Men Gorms Ædling kunde vel opfylde mit Forlangende i Salen; jeg bærer ofte Jernærmer paa Armen.

¹⁾ andspilli, *ell. andspjall*, *n. Samtale*. ²⁾ saaledes bør der læses for er. ³⁾ mella (*melda*) lukke med Skaade (*mella, f.*) ⁴⁾ = váru *d. e. mínu*.

Ordfølgen i tredje Vise: Örr Knútr, sá er alt hefir úti, ok Hákon tegaz¹ gerva Ólaf fjörvaltan²; ek mon kviða konungs dauða. Hældiz vörðr, þó at Knútr ok jarlar vildit varla. Ef hann kómz sjálfr undan, er dælla fundi³ fyrst⁴ á fjalli: Den gavmilde Knut, som har alt (*sit Mandskab*) ude, og Haakon siges at (*ville*) gjøre Olaf feig (*d. e. omhinge ham*); jeg ængstes for Kongens Død. Gid (*Landets*) Beskytter bevares, skjönt Knut og Jarlerne ingenlunde vilde det. Dersom han selv slipper bort, er det glædeligere end første Sammentræf paa Fjeld (*d. e. vil det vække større Glæde end der opstaar hos den, som efter en lang Vandring paa den øde Fjeldslette endelig træffer det første levende Væsen*).

¹⁾ tega = téa, tjá, vise, lægge for Dagen, ytre, sig; tega synes at være den ældste Form, *sef. oldkt. zthan, melde, zeigón, vise*. ²⁾ fjörvaltr, væklende hvad Livet (*fjör*) angaar, Døden nær (*feigr*). ³⁾ fundi = en fundr; fundi er Gising af Sveinbjörn Egilsson for fundr, hvilket alle Haandskrifter synes at have. ⁴⁾ Ordet at efter fyrst, synes at være tilføiet ved Feilskrift i vor Codex, og mangler i de øvrige Haandskrifter.

Ordfølgen i fjerde Vise: Átti allframr jarl at sætta Ólaf ok gamla búendr, þeir er optast tóku af¹ því máli? þeir hafa fyrr keypt² höfðum af meira fári, en Hákon (*hafi*) bundit³ saman heiptir; kyn Eiríks er framt: Skulde den gjæve Jarl (*d. e. Tilkom det ham at*) forlige Ólaf og de gamle Bønder, der oftest afsloge den Sag (*et sligt Forlig*)? De (*Bønderne*) have fór byttet Hoveder (*d. e. Høvdinger*) med større Heflighed, end (*den hvormed*) Haakon har samlet sit Hæd; Eiríks Slægt er gjæv.

¹⁾ rettet for at; taka af einu, afalaa, nægte. ²⁾ kaupá einu = skipta einu, bytte, skifte; *saal. Fornm. 2, 156: Finnur spurði, ef sveinninn vildi kaupá klæðum við hann, om Drengen vilde bytte Klæder med ham; ogs. kaupá um, Fornald. S. 2, 59: dróttning keypti um sonu við ambátt, Dronningen byttede Sønner med Trællekvienden.* ³⁾ rettet efter nogle Haandskrifter for myndi.

Cap. 137. Ordfølgen i Viserne: Knútr var und himnum¹. Hér² ferr³ austan fríð(r) fráneygr niðr Dana fylkis. Viðr skreið vestan; sá var glæstr, er bar andskota Aðalráðs út þaðan. Ok drekar landreka báru blá segl við rá í byr; dýr var döglingr sör. En þeir kilir, er kómu vestan, liðu um brimleið til Limafjarðar! Knut var under Himlen. Her dræger óstenfra den smukke klarðiede Daners Kongædling (*d. e. Knut*). Skibet gled vestenfra; det var glimrende, som bar Adelraads Fiende (*d. e. Knut*) ud derfra. Og Fyrsternes Drageskibe bare blaa Seil ved Raa i Børen; herlig var Kongens Færd. Men de Kjole, som kom vestenfra, glede hen over Havet til Limfjorden.

¹⁾ S. ovenfor S. 283 ved Cap. 135. ²⁾ rettet for han. ³⁾ rettet for fram.

Cap. 139. Ordfølgen i første Vise: Snarir dróttnar gátuð spanit¹ Danmörk undir sik sökum herfarar. Þá lét hlöðr² Dana skarpla³ herjaða Skáney. Höfuðfremstr jöfurr⁴: De raske Fyrster kunde ikke lægge Danmark under sig formedelst Hæretoget. Da lod Danernes Underkuer skarpt hærje Skaane. Den allerypperste Konge.

¹) sponja (spen, spanda) lokke drage til sig. ²) hlöðr, m. Ombringer, af hlaða (hleð, hlóð) m. *Dat.* ombringe, dræbe. ³) = skarpliga. ⁴) s. ovenfor.

Ordfølgen i anden Vise: Ílendr Jótlands jöfurr létað etax af; mtt manna fannz at því. Hlífskjöldr Dana vildi hafa fæst rán foldar. Höfuðfremstr jöfurr: Jyllands Konge, kommen tilbage i sit Land, lod ikke æde af sig (*d. e.* lod sig ikke skille ved sit Land); Folkene syntes om det. Danernes Værneskjöld vilde ingen (*eg. færrest*) Plyndring have i Landet. Den ypperste Konge.

Cap. 140. Ordfølgen i første Vise: Sökkva¹ örr siklingr! þú hnektir Svíum, en ylgr fékk mikla úlls beitu², þar er heitir á en helga. Ýgr ógnarstafr! hélztu láði við kyn beima fyrir tveim jöfrum, þar er hrafn ne svalta³; hvaðráðr ertu: Mod Fienderne heftige Konge! du tugtede Sviarne, men Ulven fik stort Bytte, paa det Sted som heder Helgeaa. Frygtelige Kriger! du holdt Landet ved (Hjælp af dit) Heltefolk for (*d. e. mod*) to Konger, der Ravn ikke sultede; snarraadig er du.

¹) sökkvi, m. *poet.* Fiende. ²) beita, *f.* Mading, Agn; Ulvens Mading *d. e.* døde Kroppe. ³) ne svalta (dobbelst Nægtelse) *d. e.* svält eigi.

Ordfølgen i anden Vise: Ólafr Egða dróttinn, átti þrimu stála við ágætun Jóta óðling þann, er klauf bringa. Skánunga gramr skaut nær skarpt at móti hánum; Sveins sonr vara slær at reyna; Úlfr þaut of hrævi: Olaf, Egðernes Hersker, holdt Sværdkamp med den Jydernes herlige Fyrste, som kløvede Ringe (*d. e.* var gavmild). Skaaningernes Konge skød temmelig skarpt mod ham; Sveins Søn var ei sendrægtig at prøve sig; Ulven hylede over Lig.

Cap. 143. S. 167. Ulfr jarl var mæðr ríkastr í Danmörku þegar er konung líddi: Ulf Jarl var den mægtigste Mand i Danmark næst Kongen (*eg. naar det gik Kongen forbi d. e. paa Kongen nær*); i denne Betydning synes den svage Form af líða ikke at være saa sjelden for den ellers almindeligere stærke Form leið; saaledes læser ogsaa paa dette Sted et Membranblad i No. 20 qv. i Rigsbibliotheket i Stockholm (Levning af et udmærket og gammelt Haandskrift af Olaf den Helliges Saga), der for Resten næsten stemmer Ord til andet med nærværende Codex; saaledes ogsaa Cd. Arn. Magn. 623 qv. Bl. 35^a: er konunga líddi, paa Kongerne nær, naar man undtager Kongerne.

Cap. 144. Þá lék konungr fingrbrjót mikinn; þá skækti (= skákæði) jarl af honum riddara. Konungr bar aptr tafl hans ok sagði at hann skyldi annat leika: da gjorde Kongen et stort Feiltrek; da tog Jarlen fra ham en Springer. Kongen tog tilbage hans Brikke, og sagde at han skulde trække en anden.

Cap. 146. mælti hverr í orðastað annars: den ene talte i Munden paa den anden, *ell. eg.* enhver talte i den andens Ordsted, *d. e.* naar en hørte op, begyndte en anden, staðr, m. Sted; *ogs.* Stillestaen, Standsen: nema staðar,

standse; *alts.* ordastaðr, Ordenes Ophör, í ordastað eins, þaa det Sted (i det Öieblik) en ophörer at tale.

Cap. 150. Ordfölgen i første Vise: Rínleygs láð¹⁾! ek hefi ráðit at ríða héðan mínum löngum leiðar dýnmari, heldr en ganga, þótt Knútr, leggfjöturs lundr, liggi herskipum úti í Eyrarsundi; þjóð kann kerski minni: Kvinde! jeg har besluttet at ride herfra þaa míne lange brusende Havets Heste (*d. e.* mit Langskib), heller end gaa, skjönt Knut, Armsbands Lunden (*d. e.* den gavmilde Mand), ligger med Hærskibe ude i Óresund; Folk kjender min Kjækhed.

¹⁾ láð rettet for láðs; rínleygr, *m.* Rinens Lue, Jld *d. e.* Guldet, dete láð (*Land*) *d. e.* Kvinden.

Ordfölgen i anden Vise: Skjótum eik fyr utan læbaugs ey¹⁾. Ek lækkað²⁾ Lundar ekkjur né danskur moyjar hlæja at því, ifla flausta³⁾ jörð! at ek eigi þerðak (= þyrðak) í hausti fara aptr vali krapta⁴⁾ á Fróða flatslóðir: Lad os skyde Egen (*d. e.* styre Skibet) udenfor Vedrö. Jeg lader ikke Lunds Kvinder eller de danske Møer lee ad det, Kvinde! at jeg ikke torde i Høst drage tilbage med Skibet þaa Frodes Fladstier (*d. e.* Bølgerne).

¹⁾ læbaugr, *m.* den svigefulde, bedragerske Ring *d. e.* den ustadige Jorden omgivende Luftkreds = veðr; læbaugs ey = Vedrey. ²⁾ = lætkat *d. e.* læt eigi. ³⁾ rettet for flauts; ifli, *m. poet.* Hög, dens flaut, *m.* (Skib) *d. e.* Haanden, dens jörð *d. e.* Kvinden. ⁴⁾ kraptar, *m. pl.* Indholter i et Skib, krapta valr (*Falk*) *d. e.* Skibet.

Cap. 152. Ordfölgen i første Vise: Stallarar þínir erum komnir hingat heim. Hyggðu at, skatna jófurr! menn nemi mín mál, sem ek inni. Þjóðkonungur! segðu, hvar innan hafit hugðan mér sess. Allr þinn skáli með seimis þollum er þekkr beimum: (Vi) dine Stallare ere komne her hjem. Giv Agt, Heltes Hersker! Mænd lære de Ord, jeg fremsiger. Folkekonge! siig, hvor (her) inden har du bestemt mig Sæde? Hele din Hal med guldprydede Dreng er Mændene kjær.

Ordfölgen i anden Vise: Knútr, mildr mætra hringa, spurði mik, ef ek vilda (vera) hánum hendilangr¹⁾ sem hugreifum Óleifi. Ek kvað einn drottin sæma²⁾ mér senn; en sönnu þóttumk svara; hverjum gunna eru gör gnóg dæmi: Knut, gavmild þaa herlige Ringe, spurgte mig, om jeg vilde være ham til Tjeneste, som (jeg havde været) den kjække Olaf. Jeg sagde, at een Herre sömmede (sig) for mig ad Gangen; jeg troede at svare sandt; enhver Mand ere givne tilstrækkelige Exempler.

¹⁾ hendilangr, velvillig, gunstig. ²⁾ saaledes viser Linjerimet at der maa læses for soma.

Cap. 153. Ordfölgen i første Vise: Þengils fjáendr ganga þar með lausa sjóða; þjóð býðr opt höfgan málm fyr hilmis ófalan haus. Hverr veit sik¹⁾ innan í svörtu helvíti, ef selr sinn hollan harra við gulli; slíks er (þat) vert: Kongens Fiender gaa der með löse Pengeþunge; Folk byder ofte tung Malm (*d. e.* Guld) for Kongens Hoved, der ei er til fals. Enhver ved sig inde i det sorte Helvede, hvis han sælger sin hulde Herre for Guld; slig (Straf) fortjener det.

¹⁾ rettet for sitt.

Ordfølgen i anden Vise: Kaup varð daprt á himnum, þars¹ þeir er beldu dróttinrækt² svikum, of sóttu hás elds heim: Lönnen blev sörgelig i Himlen, saasom de, der hadskt mod sin Herre udførte Svig, søgte den høie Ilds Hjem (*d. e. Helvede*).

¹) rettet for þatz; þars = þar es, þar er, der hvor; saasom. ²) dróttinrækr det modsatte af dróttinhollr.

Ordfølgen i tredje Vise: Hórða hilmis húskarlar görðuz¹ þá ofvægir jarli, er þægi fé við Ólafs fjörvi. Era hans hirð hálikt at verða fyr því máli; oss er dælla, ef allir eru vér skirir of svik: Hörðernes Konges Huskarle blevo da altfor eftergivne mod Jarlen, da de vilde tage Gods for Ólafs Liv. Det er ikke værdigt for hans Hird at blive delagtig i den Sag; os er bedre, om vi alle ere rene for Svig.

Cap. 154. Ordfølgen i Visen: Þar standa hollust sverð búin gulli, vér leyfum sárs sunda árar¹; herstillir! ek þarf hylli. Allvaldr! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; sendir víka elds²! (ek) var endr með þér: Der staa de ypperligste Sværd, udstyrede med Guld, jeg roser Saarsundenes Aarer (*d. e. Sværdene*); Fyrste! jeg trænger til dia Gunat. Hersker! jeg tog imod, dersom du vilde give Skalden (*d. e. mig*) noget; Havildens Sender! jeg var forðum med dig.

¹) sárs sund (Saarets Sunde, Strømme) *d. e. Blodet, dets Aarer d. e. Sværdene*. ²) víka eldr (Vigenes Ild) *d. e. Guldet, dets Sender d. e. den gavmilde Mand*.

Cap. 156. ótili, m. Skade, Fortræd; dette Ord synes at staa i Forbindelse med det angelsaxiske til, god, passende, hensigtsvarende, hvoraf rimeligvis den neutralt-Form forekommer i Ægisdrekkja (ældre Edda 44^a): þá kunnair aldr-egi bera tilt með tveim, du kunde aldrig bære noget godt (*d. e. bringe Enighed, Forlig tilveie*) mellem to; hernied stemmer Beskrivelsen af Tyr i Snorra Edda: er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna, han er enhaandet og anees ikke for nogen Mægler mellem Mænd. Ordet til forekommer ogsaa i aldrtili, m. Død, hvor tili synes at svare til det tyske Ziel, Maal.

Cap. 162. Ordfølgen i første Vise: Englands allvaldr býðr út sveitum, en vér féngum færra lið ok smærri skip; ek sé lofðung óttaz litt. Ljót eru ráð, ef landsmenn láta þenna konung verða liðþrota¹; fé lætr ferð firða² einurð: Englands Behersker udbyder (sine) Skarer, men vi fik færre Folk og mindre Skibe; jeg seer Kongen kjender lidet til Frygt. Slet er det handlet, dersom Landsfolket lader denne Konge blive hjælpeløs; Pengene svækker Folks Troskab.

¹) -þrota (i Sømmensætninger) som ikke har mere, for hvem noget har gaaet op: liðþrota, som ikke har mere Folk, matþrota, som ikke har mere Mad, farþrota, som ikke har nogen Skibsleilighed. ²) firða, fjernet fra, berøvet, *eg. Pengene lader Folk (blive) berøvet Troskaben*.

Ordfølgen i anden Vise: Fløjá¹ getr, en leggr oss frýju til handa; en allvalds fjándr gjalda fé; ek verð fyr æðru² orði. Hverr þegn skal sjálfr hafa sik miklu lengst, þótt gengi þverri; þengils vina svik hvalfra upp: Flygte kan man, men (*d. e. hvorved*) man lægger os Mangel paa Mod til Løst; men Kongens Fiender betale Penge (*d. e. bruge Bestikkelser*); jeg faar Ord for Feighed. Enhver Mand maa selv skaffe sig længst frem (*d. e. maa*

standse; *alts.* orðastaðr, Ordenes Ophör, í orðastað eins, þaa det Sted (i det Öieblik) en ophörer at tale.

Cap. 150. Ordfölgen i förste Vise: Rínleygs láð¹⁾! ek hofi ráðit at ríða héðan mínum löngum leiðar dymari, heldr en ganga, þótt Knútr, leggsfjóturs lundr, liggi herskipum úti í Eyrarsundi; þjóð kann kerski minni: Kvinde! jeg har besluttet at ride herfra þaa míne lange brusende Havets Heste (*d. e.* mit Langskib), heller end gaa, skjónt Knut, Arnbaands Lunden (*d. e.* den gavmilde Mand), ligger med Hærskibe ude í Öresund; Folk kjender min Kjækhed.

¹⁾ láð rettet for láðs; rínleygr, *m.* Rinens Lue, Jld *d. e.* Guldet, det láð (Lund) *d. e.* Kvinden.

Ordfölgen i anden Vise: Skjótum eik fyr utan læbaugs ey¹⁾. Ek lækkað²⁾ Lundar ekkjur né danskar moyjar hlæja at því, ifla flausts³⁾ jörð! at ek eigi þerðak (= þyrðak) í hausti fara aptr vali krapta⁴⁾ á Fróða flatslóðir: Lad os skyde Egen (*d. e.* styre Skibet) udenfor Vedrö. Jeg lader ikke Lunds Kvinder eller de danske Møer see ad det, Kvinde! at jeg ikke torde i höst drage tilbage med Skibet þaa Frodes Fladstier (*d. e.* Bølgerne).

¹⁾ læbaugr, *m.* den svigefulde, bedragerske Ring *d. e.* den ustadige Jordan omgivende Luftkreds = veðr; læbaugs ey = Vedrey. ²⁾ = lætkat *d. e.* læt eigi. ³⁾ rettet for flauts; ifli, *m. poet.* llög, dens flaust, *m.* (Skib) *d. e.* Haanden, dens jörð *d. e.* Kvinden. ⁴⁾ kraptar, *m. pl.* Indholter i et Skib, krapta valr (Falk) *d. e.* Skibet.

Cap. 152. Ordfölgen i förste Vise: Stallarar þínir erum komnir hingat heim. Hyggþu at, skatna jöfurr! menn nemi mín mál, sem ek inni. Þjóðkonungur! segþu, hvar innan hafit hugðan mér sess. Allr þinn skáli með seims þollum er þekkr þeimur: (Vi) dine Stallare ere komne her hjem. Giv Agt, Heltes Hersker! Mænd lære de Ord, jeg fremsiger. Folkekonge! siig, hvor (her) inden har du bestemt mig Sæde? Hele din Hal med guldpnydede Dreng e Mændene kjær.

Ordfölgen i anden Vise: Knútr, mildr mætra bringa, spurði mik, ef ek vilda (vera) hánum hendilangr¹⁾ sem hugreifum Óleifi. Ek kvað einn drottin sæma²⁾ mér senn; en sönnu þottumk svara; hverjum gumna eru gör gnóg dæmi: Knut, gavmild þaa herlige Ringe, spurgte mig, om jeg vilde være ham til Tjeneste, som (jeg havde været) den kjække Oluf. Jeg sagde, at een Herre sömmede (sig) for mig ad Gangen; jeg troede at svare sandt; enhver Mand ere givne tilstrækkelige Exempler.

¹⁾ hendilangr, velvillig, gunstig. ²⁾ saaledes viser Linjerimet at der maa læses for soma.

Cap. 153. Ordfölgen i förste Vise: Þengils fjáendr ganga þar með lausa sjóða; þjóð býðr opt höfgan málm fyr hilmis ófalan haus. Hverr veit sik¹⁾ innan í svörtu helvíti, ef selr sinn hollan harra við gulli; slíks er (þat) vert: Kongens Fiender gaa der med löse Pengepunge; Folk byder ofte tung Malin (*d. e.* Guld) for Kongens Hoved, der ei er til fals. Enhver ved sig inde i det sorte Helvede, hvis han sælger sin hulde Herre for Guld; slig (Straf) fortjener det.

¹⁾ rettet for sitt.

Ordfølgen i anden Vise: Kaup varð daprt á himnum, þars¹ þeir er beldu dróttinrækt² svikum, of sóttu háa elds heim: Lönnen blev sørgelig i Himlen, saasom de, der hadakt mod sin Herre udførte Svig, søgte den høie llds Hjem (*d. e. Helvede*).

¹) rettet for þatz; þars = þar es, þar er, der hvor; saasom. ²) dróttinrækr det modsatte af dróttinhollr.

Ordfølgen i tredje Vise: Hlörða hilmis húskarlar görðuz¹ þá ofvægir jarli, er þægi fé við Ólafs fjörvi. Era hans hirð hálikt at verða fyr því máli; oss er dælla, ef allir eru vér skírir of svik: Hórdernes Konges Huskarle bleve da altfor eftergivne mod Jarlen, da de vilde tage Gods for Ólafs Liv. Det er ikke værdigt for hans Hird at blive delagtig i den Sag; os er bedre, om vi alle ere rene for Svig.

Cap. 154. Ordfølgen i Visen: þar standa hollust sverð báin gulli, vér leyfum sárs sunda árar¹; herstillir! ek þarf hylli. Allvaldr! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; sendir víka elds²! (ek) var endr með þér: Der staa de ypperligste Sværd, udstyrede med Guld, jeg roser Saarsundenes Aarer (*d. e. Sværdene*); Fyrste! jeg trænger til din Gunst. Hersker! jeg tog imod, dersom du vilde give Skalden (*d. e. mig*) noget; Havildens Sender! jeg var fordum med dig.

¹) sárs sund (Saarets Sunde, Strømme) *d. e. Blodet, dets Aarer d. e. Sværdene*. ²) víka eldr (Vigenes Ild) *d. e. Guldet, dets Sender d. e. den gavmilde Mand*.

Cap. 156. ótili, m. Skade, Fortræd; dette Ord synes at staa i Forbindelse med det angelsaxiske til, god, passende, hensigtsvarende, hvoraf rimeligvis den neutrale Form forekommer i Ægisdrekkra (ældre Edda 44^a): þá kunnir aldrægi bera tilt með tveim, du kunde aldrig bære noget godt (*d. e. bringe Enighed, Forlig tilveie*) mellem to; hermed stemmer Beskrivelsen af Tyr i Snorra Edda: er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna, han er enhaandet og ansees ikke for nogen Mægler mellem Mænd. Ordet tili forekommer ogsaa i aldrtili, m. Død, hvor tili synes at svare til det tyske Ziel, Maal.

Cap. 162. Ordfølgen i første Vise: Englands allvaldr býr út sveitum, en vér féngum færri lið ok smærri skip; ek sé lofðung óttas litt. Ljót eru ráð, ef landsmenn láta þenna konung verða liðþrota¹; fé lætr ferð firða² einurð: Englands Behersker udbyder (sine) Skarer, men vi fik færre Folk og mindre Skibe; jeg seer Kongen kjender lidet til Frygt. Slet er det handlet, dersom Landsfolket lader denne Konge blive hjælpeløs; Pengene svækker Folks Troskab.

¹) -þrota (i Sammensætninger) som ikke har mere, for hvem noget har gaaet op: liðþrota, som ikke har mere Folk, matþrota, som ikke har mere Mad, farþrota, som ikke har nogen Skibsleilighed. ²) firða, fjernet fra, berøvet, *eg. Pengene lader Folk (blive) berøvet Troskaben*.

Ordfølgen i anden Vise: Flæjá¹ getr, en leggr oss frýju til handa; en allvalds fjáendr gjalda fé; ek verð fyr æðru² orði. Hverr þegn skal sjálfr hafa sik miklu lengst, þótt gengi þverri; þengils vina svik hvalfra upp: Flygte kan man, men (*d. e. hvorved*) man lægger os Mangel paa Mod til Last; men Kongens Fiender betale Penge (*d. e. bruge Bestikkelser*); jeg faar Ord for Feighed. Enhvor Mund maa selv skaffe sig længst frem (*d. e. maa*

sörge saavídt muligt for sig selv), skjönt Hjælp skorter; Kongens Venners Svig bliver saabenbar.

¹⁾ = flýja. ²⁾ saaledes maa læses for øðra. ³⁾ hválfra *ell.* hválfa, hvælte, vælte.

Cap. 166. Stevet: Knútr verr grund, sem Grikklands gætir¹ himinríki: Knut værger Landet, som Grækenlands Vogter (*d. e.* Kristus, Gud) Himmeriget.

¹⁾ denne Omskrivning paa Kristus opregnes blandt flere i Skalda Cap. 52.

Ordfølgen i Viserne: Knútr er und sólar¹. Minn siðnæmr vin fór þiníg með mjök mikit lið. Otrheims fimr gramr færði út or Limafirði ólíttinn flota. — Mjök sökrammir Egðir ugðu för örbeiðis sigrsvans lana². Alt grams skip var framit gulli; sjón slíks várum(k)³ ríkari sögu. — Ok hafðýrs kolsvartir viðir liðu hart fram of haf fyrir Lista. Alt Eikundasund suðr var bygt innan brimgaltar sæskíðum. — Ok griðfastir friðmenn liðu hvast fyrir fornan haug Hjörnagla. Vara för örbeiðis eyðilig, þar er stafaklifs stóð drifu fyrir Stað. — Byrröm brimðýr knáttu bera mjök langar svangs súðir fyr Stím. Svalheims valar liðu svá sunnan, at nýtr herflýtir kom norðr i Níð. — Þá gaf anjallr Jótavegnjótr⁴ gjörvallan Noreg nefa sinum; sá gaf sínum megi (segi ek þat) Danmörk, svana dals dökksalar⁵: Knut er under Solen. Min höviske Ven for did med saare meget Folk. Den Odderhjems (*d. e.* paa Havet) flinke Konge fórte ud af Limfjorden en stor Flaade. — De særdeles stridsdygtige Egder frygtede den krigerske Konges Færd. Hele Kongens Skib var prydet med Guld; Synet af sligt var mig stærkere end Sagn (*d. e.* overgik hos mig enhver Beskrivelse). — Og Havdyrets kulsorte Træer (*d. e.* Skibene) glede haardt frem over Havet forbi Lister. Alt Eikundasund der syd var opfyldt med Brimgaltens (*d. e.* Havets) Söskid (*d. e.* Skibe). — Og de husfaste Hirdmænd fore rask forbi Hjörnaglens gamle Hóie. Ei var Kongens Reise ussel, der hvor Stavnbrinkens (*d. e.* Havets) Heste (*d. e.* Skibene) ilede forbi Stad. — De börstærke Havdyr (*d. e.* Skibe) formaede at bæra sine lange hule Sider forbi Stím. Det svale Hjems (*d. e.* Havets) Falke (*d. e.* Skibene) glede saaledes sündenfra, at den dygtige Hærfører kom nord i Nid. — Da gav den kjække Jyllandsbesidder hele Norge til sin Söstersön; han gav sin Sön (det melder jeg) Danmark med den i Havet liggende dunkle Sal.

¹⁾ Denne første Linje udgjör Begyndelsen til Omkvædet, og udfyldes af Egilssön saaledes: setri hveim betri, Knut er bedre end enhver under Solens Sæde (*d. e.* Himlen). ²⁾ sigrsvanr, *m.* (Seiersvane) *d. e.* Örnen, dens lanir (Dynger) *d. e.* Ligdynger, deres örbeiðir (ivrige Eftertragter) *d. e.* Krigshelten. ³⁾ várumk = var mér. ⁴⁾ Jóta (rettet for Jotra) vegr, Jydernes Vei, Land *d. e.* Jylland, dets njótr (Besidder) *d. e.* Kong Knut. ⁵⁾ svana dalr *d. e.* Havet, dets dökksalr, dunkle Sal, Lund (formodentlig Selund, Sjælland).

Cap. 167. Ordfølgen i Visen: Bónar nökkva barkrjóðr¹, böðrakkr yngvi, réð einn Englandi ok Danmörku; friðr hefsk at beinni. Odda leiknar jálmfreyr² hefir ok þrungit und sik Noregi; málma hjaldröðr³ þverrir haukum hungur: Brystharniskets Röðfarver, den stridsjærve Konge, raadede ene over England og Danmark; Freden fremmes des bedre. Helten har ogsaa lagt under sig Norge; den stridslystne standser Högenes Hunger.

¹⁾ bónar nokkvi Bónnens Skib (Sæde), *d. e.* Brystet; barkrjóðr (börkr, *m.* Bark, rjóða farve rød); Brystets Barks (*d. e.* Brynjens) Róðfarver *d. e.* den kjække Kriger. ²⁾ Odda leikn (Troidkvinde) *d. e.* Vølkyrjen, hendes jálmr (Bragen, Larm) *d. e.* Striden, dens Freyr *d. e.* Krigeren.

Cap. 170. handrif, *n.* Rev (i Seil); svipta af handrifi, löse et Rev.

Cap. 172. Ordfølgen i første Vise: Erlingr, sá er rauð enn bleika arnarfót (iflaust er þat), réð skjóta út eik at móti jöfri. Hans skeið lá svá síðan síbyrð við skip síklings í miklum her; snarir fyrðar börðuz þar sverðum¹: Erling, som róðfarvede den blege Örnefod (utvivlsomt er det), lod Skibet skyde ud for at møde Kongen. Hans Skib laa saaledes siden Side om Side med Kongens Skib i den store Flaade; raske Mænd sloges med Sværd.

¹⁾ saaledes rettet for síðan.

Ordfølgen i anden Vise: Rakkr þengill hjó rekkæ; hann gékk reiðr of skeiðar; valr lá þröngt á þiljum; þung sókn varð fyrir Tungum. Brægningr rauð breiðan borðvöll fyr norðan Jaðar; varmt blóð kom í víðan ægi; frægr konungr vá: Tappre Konge hug Mænd; han gik vred over Skibene; de Faldne laa trangt paa Tiljerne; tung Kamp var ved Tunger. Kongen róðfarvede den brede Skibmark (*d. e.* Havet) nordenfor Jæderen; varmt Blod kom i det vide Hav; den berømmelige Konge kæmpede.

Ordfølgen i tredje Vise: Öll skipsókn¹ Erlings var fallin við þróm² Bóknar³; ungr skjöldungr vann auða skeið fyr norðan Tungur. Snarr lætrauðr Skjalgs sonr stóð lengi einn fjarri vinum í lyptingu á sínu auðu skipi: Hele Erlings Mandskab var faldet ved Bukns Strand; den unge Konge gjorde Skeiden öde (ryddelig) nordenfor Tunger. Den raske svigalskyende Skjalgs Són stod længe alene fjernt fra Venner i Löfningen paa sit tomme Skib.

¹⁾ skipsókn, *f.* Skibsmandskab; saaledes fordrer Linjerimet at der læses for skipsögn, *f.* hvis Betydning er den samme. ²⁾ þrómr, *gen.* þramar, *m.* Kant, Rand. ³⁾ rettet for det feilagtige Bykn i Codex.

Ordfølgen i fjerde Vise: Geðstirðr Skjalgs hefnir réð eigi nefna sér grið, þó at konungs firða gý(g)jar skers skúrir¹ berðiz. Geirs virðir! enn meirri ofrhugi ne kömr síðan á glyggs² varðkers³ víðbotn⁴, le(y)gðan gjálfri⁵: Den haardsindede Skjalgs Hævner (*d. e.* Erling) nævnedo ikke Fred, skjönt Kongsmændenes Skjoldregn leveredes. Spydets Værdsætter (*d. e.* Krigsmand)! end større Helt kommer ei siden paa den store havomskyllede Jordklode.

¹⁾ skúrir rettet for skyrir; gýgr, *f.* Troidkvinde; *ogs.* Öxe, Öxens sker, *d. e.* Skjoldet; dets Skurer *d. e.* Pileregn, Kamp. ²⁾ rettet for glyggs. ³⁾ Egilssons Rettelse for Varðkeri. ⁴⁾ Egilssons Rettelse for við bocn; glyggs (Vindens) varðker, *n.* Gjemmekar *d. e.* Luften, dens víðbotn rummelige, store Bund *d. e.* Jorden. ⁵⁾ gjálfri (af Havet) leygðan = laugaðan, vasket, skyllet.

Ordfølgen i femte Vise: L.ystr Erlingr, sá er lengi geymdi vel jarðar, né lamdiz landvörn, bað örnú klóaz öndurða, þá er hann of tók Ólaf sönnum málum at sig¹ hitsi við Útstein; sá var áðr búinn ats ráða. Den muntre Erling, som længe beskyttede Landet vel, og ikke svigtede Landeværnet, bad Örnene rives Ansigt til Ansigt, da han tiltalte Olaf med sande Ord i Striden hist ved Utstein; han havde i Forveien belavet sig paa Kamp.

¹⁾ rettet for sic; sig, *f.* poet. Kamp.

Ordfølgen i sjette Vise: Erlingr féll, betri bragta konr bíðrat dauða; en allríkr olli skipat slíku með magni. Ek veit allbrátt engi annan mann, er kunni at halda fullara allan aldr at fjörláti, en sá (ml. kunni): Erling sáldt, en bedre Menneskesøn gaar ikke i Dóden; men den nægtige (d. e. Aslak) sikk udført sligt med Kraft. Jeg ved i en Hast ingen anden Mand, som fuldstændigere kunde opretholde sin Alder lige til Dóden end denne.

Ordfølgen i syvende Vise: Hörða foldar vörðr er drepinn, Áslákr hefir aukit frændsekju; fáir skyldu vekja styr svá. Eigi má hann níta ættvigi; bornir frændr skyli bindaz bræði; líti þeir á en fornu mál: Hörðalandets Vogter (d. e. Erling) er dræbt; Aslak har övet Frændeskyld; saa burde saaledes begynde Kamp. Ikke kan han nægte Ættrabet; fødte Frænder skulde afholde sig fra Jlsindethed; agte de paa de gamle Ord!

Cap. 173. Ordfølgen i første Vise: Litt mun enn hvíti halr¹ glaðr í nótt á Jaðri; vér unnum gunnar gny; hrafn etr af getnum ná. Svá hefir mitt rán gefit hánum óllungis illa; ek gékk reiðr of skeiðar; jörð veldr manna morði: Lidet mon den hvide (d. e. blonde) Mand (være) glad i Nat paa Jæderen; vi holdt Kampgny; Ravn æder af det vundne Lig. Saa har mit Rán (d. e. Plyndring af mig) bekommet ham aldeles ilde; jeg gik vred over Skibene; Jorden orker Mandefald.

¹) rettet for halfr.

Ordfølgen i anden Vise: Kálfr! vastu¹ austr við sjálfa Bókn, þar er vápndjarfr Haralds arfi bað kosta vigs; þitt kapp kynniz mönnum. Gátuð gríðar² sóta gólig³ föng til jóla; vartu fyrstr kendr at fundi flettugrjóts ok spjóta: Kalf! Du var öster ved selve Bukn, hvor den vasbedjærve Haralds Arving (d. e. Kong Olaf) bað próve Kamp; din Kjækhed bliver bekjendt for Mænd. Du skaffede Jættekvindens Hest (d. e. Ulven) herlig Mad til Julen; du blev anseet som den første ved Kastestenenes og Spydenes Fund (d. e. i Striden).

¹) vastu = vartu, þú vart. ²) gríðr, gen. gríðar, f. Troidkvinde, Jættekvinde. ³) góligr, herlig, god.

Ordfølgen i tredje Vise: Óld fékk ilt or deildum¹; Erlingr var finginn (= fenginn) þar; blökk borð óðu í blóði fyrir norðan Útstein. Ljós raun er, at ræsir varð ráðinn frá láði; lönd lögðuz und Egða; ek frá þeirra lið meira: Folkene sikk Ulykke paa sin Part; Erling blev saungen der; de mørke Dæksplanker vadede i Blod nordenfor Utstein. Klar Kjendsgjærning er det, at Kongen blev svegen fra Landet; Landene underlagdes Egderne; jeg hørte, at deres Folk var talrigere.

¹) fá or deildum, saa som Part af Delingen, Byttet; f. g. fá ilt or deildum, saa en ulykkelig Part, komme i Ulykke.

Cap. 177. Ordfølgen i første Vise: Þeir er ollu úthlaupum buðu opt ríklunduðum gram rautt gull (at) kaupaz undan, en ræsir neitti. Hann bað efsa¹ skör sírum með hjörvi; rekkar biðu sýna² refsing rán(s); svá skal verja land: De som voldt: Plyndretogene tilbóde ofte den storsindede Konge ródt Guld at kjóbe sig fri, men Kongen afslog det. Han bað skjære Hovedet af Mændene med Sværd; Mændene lede saabenbar Straf for Ranet; saaledes skal man værge Land.

¹⁾ ofsa (?afskjære, afhugge) maa der efter Linjerimet læses for ofsa. ²⁾ rettet for sona.

Ordfølgen i anden Vise: Margdýrr konungr, sá er mest sæddi varga, meiddi sætt hvinna¹ ok blenna²; hann stýfði svá þýfðir þýðr konungr lét hvern eraa(n) þjóf þermlask³ bæði fóta ok handa; svá bættiz friðr landsfylkis: Den herlige Konge, som oftest nærrede Ulveno, lemlæstede Tyves og Röveres Slægt; han hindrede saaledes Tyverier. Den gode Konge lod hver rask Tyv miste baade Fødder og Hænder; saaledes bevares Landsfolkets Fred.

¹⁾ hvinna, m. Rapsler, Tyv. ²⁾ hlenni, m. Röver. ³⁾ mangle, undværa.

Ordfølgen i tredje Vise: Þat vissi helst ríkis, er grundar vörðr lét skerða skör hundmörgum víkingum með hvössum vápnum. Mildr Magnús saðir lét valdit mörgu gagni; ek kveð flestan sigr frömdu frömd Ólafs ens digra: Det hentydede helst paa Magt, at Landets Værner lod afkappe Hovedet paa saare mange Vikinger med hvasse Vaaben. Den milde Magus's Fader (d. e. Olaf) var Ophav til meget Gavn; jeg paastaar, at de fleste Seiervindinger befordrede Olaf den digres Hæder.

Cap. 178. Ordfølgen i første Vise: Ek hlaut stýra skipi frá Sult, því er Óleifr¹ enn digri átti; ván erumk hreggs at hlýrs hreini, en sæta² síð fregn at ek kvíða. Ýstéttur suna kleifar³! snjallr gramr var ræntir sigri á sumri: Jeg maatte styre Skibet fra Sult, det som Olaf den digre eiede; jeg venter Storm paa Skibet, men Kvinden faar sentspørge, at jeg frygter. Guldprydede Kvinder! den brave Konge blev berøvet Seieren i Sommer.

¹⁾ rettet for Aleifr. ²⁾ sæta, f. Kone hvis Mand er reist af Landet, *da. poet.* Kvinde i *Alm.* ³⁾ ýstétt, f. (Bueplads, yr, m. Bue, stétt, f.) *post.* Haanden, dens suni lld d. e. Guldet, dets kleifar (Bakker) Kvinderne.

Ordfølgen i anden Vise: Svíða sár af mæði; opt hefi ek setit við betra; und er á oss, sú er ótrauð sprændi¹ rauðum legi. Mér byss² blóð or þessu beni; ek té venjaz við þrek; hjálmgófugr heiðsær³ hilmir vorpr reiði á mik: Saarene avie paa Grund af Træthed; ofte har jeg nydt en bedre Skjæbne; jeg har et Saar, som uførtrodent har ladet fremsprudle den røde Væske. Der vælder Blod ud af dette Saar; jeg begynder at vænne mig til Gjenvordigheder; den hjemprydede gavmilde Konge kaster sin Vrede paa mig.

¹⁾ spræna(-da) sprudle frem; *ker causat.* m. *Dat.* lade fremsprudle. ²⁾ byssa (busta) vælde frem, sprudle frem (om flydende Ting). ³⁾ heiðsær, som ser paa (tager Hensyn til) Hirdens Sold (heið).

Cap. 179. Ordfølgen i første Vise: Allvaldr réð ótála¹ rista haf stáli² austr; vígmóðr Haralds bróðir varð at vitja Garða. En at skilnað ykkara léxtu skjott of sóttan Knút; emka ek tamr at samna skrök(v)i of iðnir manna: Kongen begyndte sandeligen at pløie Havet med Stavnen østover; den kamptrætte Haralds Broder (d. e. Olaf) skulde besøge Gardarike. Men efter eders Adskillelse søgte du strax til Knut; jeg er ikke vant at fare med Snak om Mænds Bedrifter.

¹⁾ ótála *eg.* uden Svig, af tál, n. ²⁾ stál, n. Skibsstav.

Ordfølgen i anden Vise: Ógnrakkr jarls niðr! áttu þakka gjafar Engla dróttni; komtu ótála vel yðru máli. Lundúna gramr lét fundna þér fold, áðr færir vestan; frest urðu þess. Þitt líf era lítit: Stridsdjarve Jarls Efterkommer (d. e. Kalf)! du hör at takke Anglernes Konge for Ga-

ver; du fremmede sandeligen vel din Sag. Londons Hersker fandt dig Land, før du drog vestenfra; dog blev der Frist hermed. Dit Liv er ikke ringe (uhædret).

Cap. 197. S. 202. liðrækr, udygtig til Krigstjeneste, eller til at yde Hjælp; gera liðrækjan, forsmaa Ens Hjælp. — at soguru, med saa forrettet Sag, efter hvad der var passeret; sogurr, sammentrukket af svá görr, synes i denne Form blot at forekomme i Neutrum, sogurt, at soguru, með soguru = at svá búnu.

Cap. 201. Ordfølgen i Visen: Brennum öll lönd þau er vér finnum fyr innan Jnney; herr tegaz verja herbjörg¹ fyrir gram með hjörvi. Ýs angr² skal kveykt í klungri, ef ek má valda; hafi allir Jnnaþrændir köld kol sinna húsa: Lad os brænde alt Land, som vi finde indenfor Jnuó. Hæren siger, at den skal væрге Skjoldborgen mod Kongen med Sværd. Ilden skal blive tændt i Tornebusken, hvis jeg maa raade; lad alle Ildthronder have sine Huses kolde Kul (d. e. faa sine Huse afbrændte).

¹) rettet for hverbjörg; eg. hvad der hjerger Hære = Skjoldborg, Skjoldrække. ²) Buens (Træts) Ódelægger d. e. Ilden.

Cap. 203. Ordfølgen i første Vise: Búumk við þröng á barða þingi! Fregni (menn) þat orð: þegns dóttir skala ifa¹ fregna mik óglöðu, þótt svinnir sigrunnar² segi ván Hedins kvánar³; verum bragningi at trausti austr í ála eli: Lad os belave os paa Trængsel paa Skjoldenes Thing (d. e. i Striden)! Lad Folk høre det Ord: Bondens Datter skal ikke nogenstude høre mig uglad, skjönt de kløgtige Stridsmænd ytre Forventning om Kamp; lad os være Kongen til Hjælp óster i Sökongens Jling (d. e. Striden).

¹) = æva. ²) sigrunnr (Stridstræ), m. poet. Kriger. ³) Hedins kván, f. (Hedins Kone) = Hildir = Strid, Kamp.

Ordfølgen i anden Vise: Rökk¹ at miklu regni ens harða randar garðs²; Verdøla lið vill berjaz við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, öllum teitan sveita má, fellum þrændr í þundar hreggi; vér eggjum þess: Det mørkner mod det haarde Skjolduveirs stærke Regn; Verdölnernes Folk vil slaas med den kjække Konge. Lad os væрге den gavmilde Konge, lad os nære den glade Blodmaage (d. e. Raven), lad os fælde Thronderne i Odins Byge (d. e. Striden); vi egge hinanden dertil.

¹) rökk, det bliver mørkt; jef. Alex. Saga S. 179—80. ²) garðr, m. en Uveir bebudende Skymasse; randar garðr, Skjoldets Uveirskyer d. e. Slaget.

Ordfølgen i tredje Vise: Örstiklandi! þryngr at miklu ála eli; skálmöld vex nú; hauldar skyldu eigi fáлма skelknir¹. Búumk við sókn, er göngum at geirþingi með Óleifi; en gunnreifr seggr skyli of forðaz slækniord²: Pileudsender! det stunder til den store Kamp; Sværdúd (d. e. Striden) voxer nu; Mænd skulde ikke bæve af Frygt. Lad os være færdige til Angreb, naar vi gaa til Kampen med Olaf; men den stridsglade Mand maa sky blödagtige Ord.

¹) skelkinn, frygtsom. ²) slækinn, doven, dorsk; slækni, f. Ladhed.

Cap. 205. Bjarkamál: Dagr er appkominn, dynja hana fjandrar, mál er vílmögum¹ at vinna erfiði. Vaki ok æ vaki vina höfuð, allir enir æztu Adils of sinnar², Hár enn hærðgreipi, Hrólfur skjótandi, ættum góðir menn, þeir ekki flýia! Vekka ek yðr at víni né at vífa ránum, heldr vek ek yðr at hörðum Hildar leiki: Dagen er oprunden,

suse Hanens Fjædro, Tid er for Træle at gjøre Arbeide. Vaage og altid vaage Venners lloveder (*d. e. vore Venner*), alle de ypperlige Adils Følgesvende, Haar den haardføre, Hrolf den Bueskytter, ætgode Mænd, som ikke fly. Ei vækker jeg eder til Vin eller Samtale med Kvinder, men jeg vækker eder til Hildes haarde Leg.

¹⁾ vílmögr, *gen. magari, m. Arbeitets Søn d. e. Træl, af víl, n. Arbeide.*

²⁾ sinni, *m. Ledsager, Følgesvend; Rolf havde sendt sine Kjæmper til Adils for at hjælpe ham mod Kong Aale, derfor benævnes de her Adils sinnar.*

Ordfølgen i den anden Vise: þingdjarfr allvaldr; ek mun enn hvarfa um kné þér, unz náit öðrum skáldum; nær vættir þú þeirra? þótt veitim frekum hrafsni valtafn¹, komumk vér braut eða liggjum þar; þat vízk² eigi, vága viggruðr³: Thingdjærve Konge! Jeg vil end særdes om dit Knæ (*d. e. gaa dig til Haaude*), indtil du sær andre Skalde; naar vænter du dem? Skjönt vi give Ravnen Bytte, skulle vi undkomme eller blive liggende der; det ændres ei, tappre Söhelt!

¹⁾ valtafn, *n. Offer af Faldne.* ²⁾ vízk = vindsk (*af vinda, vatt*) det vinder sig, böier sig, forændres, ændres. ³⁾ vágr, *m. Vaag, Havbugt, vága vigg, n. Vaagenes Hest d. e. Skibet, dets ruðr (= runnr) Træ d. e. Sökriger.*

Cap. 206. Ordfølgen i Visen: Ek mun þora verja þann arm, er ek hlýt í stand; vér rjóðum rönð af reiðt; þat er nekkveð ekkju munr. Enn ungi gunnblíðr greppr gengrat á hæl fyr spjótum, þar er slög ríða; menn herða mót at morði: Jeg tør væge den Flói, hvor jeg kommer til at staa; vi ródskarve Skjoldet med Iver; det vil være noget til Glæde for Kvinden. Den unge stridsglade Helt viger ikke tilbage for Spydene, der hvor Hug vanker; Mændene drive stærkt paa Mødet (*d. e. ile*) til Kampen.

Cap. 209. Ordfølgen i Visen: Ek frá þórð þat sinn herða gört víg geirum með Óleifi; sókn þreifsk; þar fóru saman góð hjörta. Framlundaðr Ógmundar bróðir vann fult, þar hátt sagra, gylta stöng fyr hjaldrmóðum Hringa gram: Jeg spurgte, at Thord den Gang skjærpede den begyndte Kamp med Sværd tilligemed Olaf; Striden trivedes; der sluttedes til hinanden gode Hjerter. Ógmunds dristige Broder (*d. e. Thord*) kjæmpede til fulde, þar hót sagert forgyldte Stang for den stridsmodige Ringers (*Ringerikingers*) Konge.

Cap. 210. Ordfølgen i Visen: Ólafr¹ enn digri vaun felda² öld, sóknþorinn sinjor³ gekk fram í brynju sækja öflgan sigr. En Svíar þeir⁴ er nenna⁵ austan með mildum gram, óðu í bjarta blóðröst; mart segi ek bert: Olaf den digre fik sældet Folk, den stridsdjærve Konge gik frem í Brynje at söge vældig Seier. Men Sviarne, som vove sig östenfra med den milde Konge, vadede i den klare Blodström; mangt siger jeg rent ud.

¹⁾ rettet for Olaf. ²⁾ rettet for fellðan. ³⁾ sinujor og senjor, *poet. Konge; anføres i Skalda blandt Benævnelserne paa en Konge.* ⁴⁾ rettet for þar. ⁵⁾ nenna (*uenta*) vove, driste sig til, *jef. oldh. nandian, angelsax. néðan; ellers gide, nænne, bekvemme sig til.*

Cap. 222. Ordfølgen i Visen: Ólmr erumk sá harmr er hilmir hafði ælffátt austan; sá jöfurr kreisti gulli vafðan meðalkafra. Ek frá at þegnær váru hálfu fleiri, því féngu þeir gagn; þat tældi hvárungi hvötuð hildar: Bitter er mig den Sorg, at Konge havde liden Styrke östenfra;

den Konge klemte det med Guld omviklede Sværdhefte. Jeg hørte, at Bønderne vare dobbelt saa mange, derfor fik de Seier; det bedrog for en Del Stridens Tilskynder (*d. e. Kongen*).

Cap. 224. Ordfølgen i første Vise: Fold var at dynja vítt und fótum, þá réð brynjat fólk í bráða böð; þar var friðbaun mönnum. Mikill stálgustr var á Stiklastat (*d. e. — stað*), þá er álms ærir¹ þustu árliga ofan með hjarta hjálma; Jorden kom úl at gjenlyde vidt under Fødderne, da ilede brynjet Folk i den heftige Strid; der var Fredband (Fredsforbud) for Mændene. Heflig Staalstorm (*d. e. Kamp*) var paa Stiklestad, da Buens Tjenere (*d. e. Krigerne*) aarle stormede ned med blanke Hjelme.

¹) árr, *gen. árar, pl. ærir, acc. áru, m. poet. Tjener; álmr, m. poet. Bue.*

Ordfølgen i anden Vise: Merki fór fram í miðri fylking þeirra þrænda; snarir funduz þar; búendr iðraz nú þess verks: Mærket for frem midt i Thróndernes Fylking; de kjække fandt hinanden der; Bønderne angre nu dette Værk.

Ordfølgen i tredje Vise: Ek frá minn dróttin géngu mest fram næst- an sínum merkjum; stöng óð fyr gram; þar var gnógr styrr fyrir¹: Jeg spurgte, at min Herre gik oftest frem nærmest sine Mærker; Mærkestangen gik foran Kongen; der var nok Strid for Haanden.

¹) rettet for fyrri.

Ordfølgen i fjerde Vise: Hykk (*d. e. ek hygg*) vóru grimlikt geirs lofrætondum¹ líta í hvassar l(j)öns sjónir gunnreifum Óleifi. Þrænskir vlrðar þorðut sjá í ormsfrán augu hánum; hersa dróttinnþótti ægiligr: Jeg tror, at det var frygteligt for Krigerne at skue ind i den stridaglade Olafs hvasse Løveblik. De thróndske Mænd tørde ikke se i de ormgliindsende Óine paa ham; Hersernes Herre syntes skrækindjagende.

¹) rætendr, *m. pl. de som rødæste, fremme geirs lof, Sværdets Lov, Pris d. e. Krigerne.*

Ordfølgen i femte Vise: Rauð, rönd með höndum, dreyrug sverð í rekka blóði, þar er gumna drótt sótti dýran þjóðkonung. Ok gramr, rækinn at ísarnleiki, lét rauðbrúnan hjör finnaz í reikar túnnm¹ Janþrændum: (Han) rødfarvede, Skjold i Haand, de blodige Sværd i Mauderblod, der hvor Mændenes Skare søgte den dyrebare Konge. Og Fyrsten, ivrig i Jernlegen, lod rødbrune Sværd finde i Hovederne paa Indthrónderne.

¹) reik, *f. Striben som deler Haaret over Lassen, reikar tún, Haarstribens Gaard, Tun d. e. Hovedet.*

Cap. 225. Ordfølgen i første Vise: Stála regndjarfr rimmu askr¹ hafði einn gunnar gný við tvá rökva þegna; Hárs bál gall. Árstrauma dalsteypir² hjö draupnis döggrfrey³ banahöggvi, en vaun annan sáran; hann rauð jörn: Stridsjærve helt havde alene Kampgny med to raske Mænd; Odins Baal (*d. e. Sværdet*) klang. Pileregnens Udsænder hug en Mand Banehug, men snarede en anden; han rødfarvede Jernet.

¹) rimma, *f. poet. Strid, dens Ask d. e. Krigeren.* ²) dalr, *m. poet. Buen, dens árstraumar (Aastrømme) d. e. Pileregnen, dens steypir, Udslynger, Udkaester d. e. Hellen.* ³) draupnir, *m. den bekjendte Ring som svedede Guld, dens Dögg (Dugg) d. e. Guld, Guldets Freyr d. e. Mauden.*

Ordfølgen i anden Vise: Ýtar láta þat eigi smátt undr, er skýlauss røðull máttið hlýja¹ skorðu skænþórðungum². Drýg (= drjúg) furðu³ varð á því dægri, er dagr náðit sógrum lit. Ek frá austan atburð konungs orrostu: Mænd holde det for ikke ringe Under, at skylös Sol ikke kunde varme Mændene. Stort Vidunder skeede paa den Dag, da Dagen ikke sik sit fagre Udsende. Jeg spurgte østenfra Hændelsen med Kongens Kamp.

¹) hlýja (hlý, hlýða) varme; saaledes maa i Følge Linjerimet læses for hylia. ²) skorða, f. Stólte, Magt; skorðu skær (Ilest) d. e. Skibet, deis njórðungar d. e. Sömænd, Mænd i Almindelighed. ³) rettet for fyrþa.

J þenna brum kom: paa denne Tid, i dette Óieblik kom.

Cap. 226. Ordfølgen i første Vise: Mildr gramr fann sjálfr górst, hve íjólkunnigra Finna meginrammir galdrar¹ barg fullstórum þóri, þá er huna hysendir² laust um herðar Hundi gulli búnu sverði; slætt røð síxt at bíta: Milde Konge mærkede selv bedst, hvorlunde trolldkyndige Finners stærke Galdre hjalp den fuldstore Thorer, da Kongen slog over Skuldrene paa Hunden (d. e. Thorer) med det guldbeslagne Sværd; sløvt vilde det ikke bide.

¹) maaske burde man læse meginrammr galdr, da Verbet barg staar i Singular. ²) hún, m. Mastetop, disses hyrr (Jld) d. e. Skjoldet, dets Sender, Uddeler = Kong Olaf.

Ordfølgen i anden Vise: Seims þollr, er frýr þóri, dylr¹ saðrar (d. e. sannrar) snilli hugstórs Hunds; en (ek) veit þat heiman. Hverr sæi stærri verk? En gunnranns þvergarða glyggs þrótt², hinn er sótti fram, þordi at höggva í gegn konungmanni: den Mand, som behreider Thorer Mangel paa Mod, benægter den hugstore Hunds sande Kjæthed; men jeg ved det hjemmefra. Hvem saa vel større Bedrifter? Men Krigemanden (d. e. Thorer), som søgte frem, vovede at hugge imod Kongemanden.

¹) dylja (dulda) eins, benægte; fragaa. ²) gunnrann, (Stridshus) d. e. Skjoldet, dets þvergarðar d. e. Skjoldborgen, dens glygg (Vind) d. e. Kampen, dens þrótt (Tilnavn for Odin) d. e. Krigeren (her Thorer).

Ordfølgen i tredje Vise: Vígrefir réttu at varða jörð vígi fyrir Óleifi; brauztu bág við nýztan bragning; þat kveð ek mik frágn. Stórverk(r) gékktu á Stiklarstað, en merki óð fyrr; satt er, of veittir sókn, uns snjallr gramr var fallinn: Stridsglad tog du paa at værge Land med Sværd mod Olaf; du kappedes med den gjæveste Konge; det forsikrer jeg at have hørt. Med Stordaad gik du paa Stiklestad, og Mærket gik foran; sandt er det, du ved- blev Kampen, indtil den kjække Konge var falden.

Ordfølgen i fjerde Vise: Ek frá auk Björn endr kendu stallorum af ærau, hve dugði halda dróttin hug; hann sótti fram. Hann féll í her at hófði hróðraudigs hilmis; sá dauði er leyfðr með hollum verðungar monnum: Jeg hørte ogsaa, at Björn forðum lærte Stallere til fulde, hvor det var godt at bevare Herretroskab; han søgte frem (i Striden). Han faldt i Hæren ved Hovedet af den hædersrige Konge; den Død roses mellem tro Hirdmænd.

Cap. 231. Ordfølgen i Visen: Nú verð ek skreiðaz lítills heið(r)ar skóg af skógi; hverr veit, nema ek verða of stóir víða frægr: Nu maa jeg med liden Hæder liste mig fra Skov til Skov; hvem ved, om jeg ikke omsider bliver viden om berømt.

Cap. 232. Ordfölgen i første Vise: Ek frá hvast hlífel drífa á gram it næsta llaugi; en Bolgara brennir tæði vel bræðr sínum. Hann, tiggji tólf ok þriggja vetra gamall, skildiz traudr við Ólaf dauðan; ok huldi hjálmsetr¹: Jeg hørte den hvasse Skjoldiling drive ind paa Kongen nærmest ved Haug; men Bolgarernes Ódelægger (d. e. Harald) hjalp vel sin Broder. Han, en tolv og tre (d. e. femten) Aars gammel Fyrste, skiltes nødig fra den døde Olaf, og tilhyllede Hovedet.

¹) hjálmsetr, n. Hjælmsædet d. e. Hovedet; hylja höfuð = fara huldu höfði, fare med tilhyllet Hoved d. e. reise ukjendt (incognito).

Ordfölgen i anden Vise: Mildingr, strauktu um nækis munn, er lézt af gunni; vantu hrafn of fylðan hrás holds; vargr þaut í ási. En it næsta ár komtu, órdiglunðr gramr, austr í Görðum; né ek frá friðskerði¹ verða fremra þér: Konge, du strög om Sværdets Egg, da du sluttede Kampen; du fik Ravnene fyldt med raat Kjød; Ulven tudede i Aasen. Men det næste Aar kom du, haardsindede Konge, i Gardaríke; og ikke hørte jeg nogen Kriger blive ypperligere end dig.

¹) friðskerðir, m. den som gjør skarð, Indsnit, i Freden d. e. Krigeren.

Ordfölgen i tredje Vise: Svá deildiz af, (at) gunnbraðr göndlar njörðr háði tíu aldin¹ grafninga þelar el²: Saaledes gik det, at den stridsraske Kriger holdt ti ordentlige Sværdilinger i Gardaríke.

¹) aldinn, gammel; *df.* fuldvoxen, fuldkommen. ²) grafningr, m. *poet.* Skjold, dets þel, *f.* (Fil) d. e. Sværdet, dets el Uveir d. e. Kamp.

Cap. 233. Ordfölgen i Visen: Ört var Ólafs hjarta; konungr óð fram (i) blóði; rekin stál bitu á Stiklarstöðum; lið kvaddi bōðvar. Ek sá alla Jálfōðs elþolla¹, nema gram sjálfan, hlífa sér; flestr var reyndr í fastri fleindrifu: Fyrigt var Ólafs Hjerte; Kongen gik frem i Blod; de beslagne Sværde bede paa Stiklestad; Folket fordrede Kamp. Jeg saa alle Krigerne, undtagen Kongen selv, spare sig; de fleste vare prøvede i den haarde Strid.

¹) Jálfōðr, Tilnavn for Odin, haus el, Hing, d. e. Strid, dens þollr d. e. Kriger.

Cap. 234. Ordfölgen i første Vise: Emka ek rjóðr, en en hvíta hauklátra¹ grōnn skōgul ræðr rauðum manni; fār hyggr um mik sáran. Fenju meldrar morðvenjandi²! hitt veldr, at mér sviða djúp spor dalhríðar ok danskra vápna: Jeg er ikke rōdmusset, men den lyseslanke Kvinde raader for (d. e. har) en rōdmusset Mand; faa bryde sig om mig som er saaret. Du Gavmilde! det er Aarsagen hertil (*nl.* at jeg er bleg), at mig svie de dybe Spor af Kampen og de danske Vaaben.

¹) hauklátr, n. Høgeleie, Høgesæde d. e. Haanden, Haandens skōgul (Valkyrje) d. e. Kvinden. ²) Fenja Frodes Trælkvinde, hendes meldr, m. (Mel) d. e. Guldet, dets morð d. e. Gavmildhed, venjandi den som vænner sig dertil d. e. den gavmilde Mand eller Kvinde.

Ordfölgen i anden Vise: Óglis landa eik¹ undrask, hví vér rom bleikir; ek fann órvadrif, svanni! fār verðr fagr af sárum. Enn dōkkvi málmr keyrðr magni fló i gögnum mik; hvast hættlikt járn beit it næsta hjarta, er ek vætti: Kvinden undres, hvi jeg er bleg; jeg fandt Pileregnen, Pige! faa blive fagre af Saar. Den mørke Malm fremdrevet med Kraft flói igjennem mig; det hvasse, farlige Jern bed nærmest Hjertet, som jeg tror.

¹⁾ óglir, *m.* Hög, dens Lande *d. e.* Hænderne, deres eik *d. e.* Kvinden.

Cap. 235. Ordfölgen i første Vise: Hörð auðn¹ er at Engla stríði, sízt hermenn gjörðu konung sjúkan lífi; ómjúk hlíf raufsk fyr gram. Fólks fylkir gékk (á) odda fund, þar er herra klauf skjöldu; ör öld brá Ólafs fjörvi, en Dagr hélt undan: Haardt Savn er efter Anglernes Fiende (*d. e.* Kong Olaf), siden Krigerne gjorde Kongen syg paa Livet (*d. e.* ombragte ham); det haarde Skjold sønderbrødes for Kongen. Folkenes Ordner gik i Kampen, der hvor Hæren kløvede Skjulde; de voldsomme Mænd røvede Olafs Liv, men Dag slap bort.

¹⁾ rettet for aund.

Ordfölgen i anden Vise: Þjóð røð þengils dauða; ógnar skers meiðar¹ vitu eigi áðr þann styrk búandmanna né hersa, er sárelds víðir feldi söknum slíkan gram, sem Ólafr þótti; mörg dýr drótt lá í dreyra: Folket völdte Kongens Død; Krigerne have ikke tilforn kjendt en slig Styrke hos Bønderne eller Herserne, at Sværdvingerne skulde kunne fælde i Strid slig Konge, som Olaf syntes; mangan herlig Skare laa i Blod.

¹⁾ ógn, *f.* Skræk; Strid, Stridens Skjær *d. e.* Skjoldet, dets meiðar (Træer) Krigere, Mænd.

Cap. 239. Glælognskviða (Havblikvise): Þat var dullaust¹, hve Danir gjörðu dyggva fór með döglingi; þat var jarl fyrst at upphafi, ok hverr maðr er honum fylgði, annarr drengr öðrum betri: Det var bekjendt, hvilken tro Ledsagelse Danerne ydede Kongen (*nl.* Svein); det var Jarlen først i Begyndelsen (*d. e.* allerførst), og hver Mand, som ham fulgte, den ene Helt gjævere end den anden.

¹⁾ dullaust, frit for Dølgemaal, aabenbart, bekjendt.

Cap. 245. Ordfölgen i første Vise: Ek lýg, nema Ólafr eigi ýfs¹ áru sem kvikvir menn; ek gæði helzt í hróðri konungs hárvøxt. Enn helzt svörðr þeim, er seldi þann sun² er óx í Görðum. Hann Valdamar fékk lausn læs af ljósum hausu: Jeg lyver, hvis ikke Olaf har Negle som levende Mænd; jeg priser helst i Digtet Kongens Haarvæxt. Endnu holder Haaret sig paa ham, der overgav (sendte fra sig) den Søn som opvoxede i Garderige. Valdemar fik Forløsning for Men af det blonde Hoved.

¹⁾ saaledes rettet efter enkelte Haandskrifter for ys; ýf, *m.* Riven, Kradsen, ýfs árr, Rivningens Tjener, det hvormed man river, kradser *d. e.* Neglene; i det gamle Sprog heder Negl: nagl, *gen.* nagls, *pl.* negl, *gen.* nagla, *m.* Paa Island ligestom paa enkelte Steder i Norge er Ordet af Hunkjønnet. ²⁾ rettet for syn.

Ordfölgen i Glælognskviða: Nú hefir þjóðkonungr lagat sér til sess¹ í Þrándheimi, þar vill haugabryótr ey ráða byggðum sína æfi. — Ólafr bygði þar² áðan, áðr hann hvarf til himinríkis; ok þar var, sem allir vitu, kvikvasett³ or konungmanni. — Haralds sonr hafði harðla ráðit sér til himinríkis, áðr Kristi þekkr scimbrjótr inn æzti konungr varð at sætti. — Þar svá hreinn lofsæll gramr liggir með heilu líki sínu, svá at þar kná hánnum vaxa háir ok negl sem á kykum manni. — Þar knøgu bjóllur sjálfar hringjaz of hans borðvegs sæving, ok þjóðir hvern dag heyra kluknahljóð of konungmanni. — En þar brenna kerti, Kristi þæg, upp af alltari; syndalauss Ólafr hefir svá borgit sálu, áðr

hann andaðiz. — Þar kómr herr⁴, er sjálfr heilagr konungr (er), krýpr at gagni⁵; blindi ok beiðendr þjóðarmáls sækja en heilir þaðan. — Biðþú Olaf, at hann unni þér grundar sinnar; hann er gudamaðr; hann of getr ár ok frið öllum mönnum af guði sjálfum, þá er þú rekr bænir þínar fyr bókamáls reginnagla⁶: Nu har Folkekongen lavet sig til Sæde i Throndhjem; der vil Ringbryderen (*d. e.* den gavmilde Konge) stedse raade for Bygder (*d. e.* bo) i sin Levetid. — Olaf boede der, fór han for til Himmerige; og der blev, som alle vide, en Helgen af den kongelige Mand. — Haralds Són (*d. e.* Olaf) havde med Faasthed bestemt sig for Himmerige, förend den Krist velbehagelige Mand, den herlige Konge, blev til en Mægler (Forsoner, Helgen). — Der ligger den saa rene lovsæle Konge med sit Legeme helt, saa at der kunne paa ham voxe Haar og Negle som paa en levende Mand. — Der kunne Klokkerne ringe af sig selv over hans Træskrin, og Folk hver Dag höre Klokkelyd over Kongen. — Men der brænde Kjerter, Krist velbehagelige, op fra Alteret; syndelös Olaf har saaledes bjerget Sjælen, fór han döede. — Der kommer en Skare, hvor den hellige Konge er, knæler om Hjælp; blinde og de der attraa Folkemæle (*d. e.* stumme) söge (did), og (komme) friske derfra. — Bed Olaf, at han vil unde dig sit Land; han er Guds Mand; han udvirker godt Aar og Fred for alle Mænd af Gud selv, naar du fremförer dine Bönner for Bogmaalets Hovednagle (*d. e.* Presten).

¹) saaledes rettet for þessa. ²) er efter þar synes overflödigt, og mangler i andre Haandskrifter. ³) kvikvasettr levende bisat, begravet, brugtes om dem der efter Döden ansaaes for hellige, og saaledes bleve Gjenstand for Dyrkelse og paa en Mæde betragtede som endnu levende. ⁴) rettet efter enkelte Haandskrifter for hverr. ⁵) gagni rettet for gangi. ⁶) bók, *f.* Bog; ogsaa Bogen *d. e.* Bibelen; bókamál, bókmál, *n.* det Sprog hvori Skriften, Bibelen (Vulgata) er skreven, Latin; dens reginnagli, *m.* Hovednagle, Hovedstötte *d. e.* den Geistlige, Presten.

Cap. 248. Ordfölgen i förste Vise: Olafur réð laudi fulla fimtán vetr, áðr andprútt höfuð félli it öfra á því láni. Hverr landreki enn fremri hafi kenda sér hans enn nöðra heimsenda; skjöldungr hélzt skemr en skyldi: Olaf raadete for Landet fulde semten Vintre, förend det aandrude (rigt paa Aand udstyrede) Hoved faldt i den övre Del af det Land. Hvilken ypperligere Konge skulde vel kunne have tilegnet sig denne hans nordre Verdensdel; Kongen holdt sig kortere end ønskeligt.

Ordfölgen i anden Vise: Sumir gumnar trúðu á guð; grein var á miðli liðs; framráðr fylkir háði tjogu¹ fólkorrostr. Frægr bað hann kristit lið standa á hægri hönd; (ek) bið guð dróttin fagna flótt-skjörrum Magnús feðr: Nogle Mænd troede paa Gud; Forskjel var (i saa Henseende) mellem Folk; den dristige Konge holdt tyve store Slag. Gjæv bód han de kristne Folk staa til höire Side; jeg beder Gud Herren modtage vel den flugt-sky Magnús's Fader.

¹) = tuttugu.

Cap. 250. Ordfölgen i förste Vise: Tíreggjadr Tryggvi fór norðan at gunni, en Sveinn konungr sinni ferð sunnan; morð tókz af því. Ek var nær þausnum¹ þeirra; þat bar harða skjótt at móti; herr týndi þar sjörvi; þá var hjörgöll: Den hædergriske Tryggve for nordenfra til Kamp, men Kong Svein söndenfra med sin Skare; Strid opstod heraf. Jeg var

nær deres Dyst; det bar saare hastig sammen med dem; Hæren mistede der Livet; da var Sværdklang.

¹⁾ þausnir, *f. pl.* Optøier, Tumult.

Ordfølgen i anden Vise: Sunnudag vara, svanni! sem mér bæri manni lauk eða öl; morgun þann hné margr und eggjar, er Sveinn konungr bað sína drengi tengja saman skeiðar stafna; hrafni gafsk hrátt hold at slíta: I Söndags var det ikke, Pige! som om Kvinden bar Manden Lög eller Öl; den Morgen sank mangel under Eggene, da Kongen Svein bad sine Helte binde sammen Skibets Stavne; Raven fik raat Kjød at slide.

Cap. 252. Ordfølgen i første Vise: Nú hykk rógðrs hueitis eggja rjóðanda réðu¹ seggjum; þe(y)gi segja seimbrotu², því at veit görva. Ormaetrs hati varat allra ellifu vetra, þá er hraustr Hörða vinr glæsti herskip or Görðum: Nu ved jeg, at den stridslystne Sværddeggs Rødfarver (*d. e.* Magnus) herskede over Mænd; man fortæller mig det ikke, thi jeg ved det bestemt. Guldets Hader var ei fulde elleve Vintre gammel, da Hørdernes kjække Ven rustede Hærskibe fra Gardarike.

¹⁾ rettet for reiðu. ²⁾ seimbroti, *m.* Guldbryder, Mand, her = mig.

Ordfølgen i anden Vise: Jnn ungi eggrjóðandi bauð þjóðum út þing; fim hirð ara bræðis bar hervæðr¹ til hömlu. Hraustr þjóðkonungr skar salt héltum² húfi austan; brún veðr báru brimloga³ rýri at Sigtúnum: Den unge Stridsmand udbød Folkene til Thing; Örnemæskerens raske Hird bar Vaabnene til Hamlen. Den kjække Folkekonge skar Havet med rimede Skibside østenfra; mørkt (stormfuldt) Veir bar Guldets Fortynder (*d. e.* Magnus) til Sigtuna.

¹⁾ hervæðr = herváðir *f. pl.* Hærklæder, Vasben. ²⁾ héltr, rimet, kold; héla, *f.* Rimfrost. ³⁾ brimlog, *n.* Havlue *d. e.* Guld.

Ordfølgen i tredje Vise: Rimmu yggr¹! báruð síðan raubar randir í sænskar bygðir; eigi gaztu lágan liðskost, landfólk sótti þér til handa. Öldum kunnr úlfa ferðar tungu rjóðr²! teknir menn með hvíta skjöldu³ ok en reknu dörr þurðu austan til tírar þinga: Kriger! du bar siden de røde Skjolde i de svenske Bygder; ikke fik du ringe Antal Folk, Landsfolket søgte dig til Haande. Folk bekjendte Stridsmand! udvalgte Mænd med hvide Skjolde og drevne Spyd ilede østenfra til Striden.

¹⁾ rimma, *f.* Strid; dens Yggr (Odin) *d. e.* Krigeren. ²⁾ Ulveflokkenes Tungerødfarver *d. e.* Stridshelten. ³⁾ rettet for aeyllidu.

Ordfølgen i fjerde Vise: Yggjar más fiðrirjóðr¹! komtu austan í þrænskar bygðir með allra hæstum² ægishjálm, en kváðu fjádmenn yðra fálma. Úlfa gráðar eyðir! ek frá þik ungan þröngva þeirra ráði; skeiðar brands skildir stókk or landi fyr þér með skæðan þokka: Krigshelt! du kom østenfra i de thröndske Bygder med den største Rædselshjelm, og (man) sagde, at dine Fiender tabte Modet. Ulves Graadigheds Ödelægger! jeg spurte, at du ung stækkede deres Planer; Skibsstangens Skjoldpryder (*d. e.* Kong Svein) flygtede af Landet for dig med barsk Hu.

¹⁾ Yggr, Odin, hans mår (Maage) *d. e.* Raven, dens Fjædres Rødfarver *d. e.* den tappe Kriger. ²⁾ rettet for hæstan.

Cap. 253. Ordfølgen i første Vise: Of mínum dróttni, þeim er bar gott hjarta, er górt gullit skrin; ek hrósa ræsis helgi; hann sótti guð.

Ár gengr margr hrings meiðr frá þess hrcins konungs mæru leiði með heilar sjónir, er blindr kom þingat: Over min Herre, som bar et godt Hjerte, er gjort et gyldent Skrin; jeg priser Kongens Hellighed, han søgte Gud. Aarle gaar mangen Mand fra denne herlige Konges berømmelige Gravmæle med hele Öine, som blind kom derhen.

Ordfölgen i anden Vise: Oss dugir sagna messu Ólafs, Magnús föður, meinalaust í mínu húsi; guð magnar jöfur. Ek em skyldr at halda skuldlaust helgi þess harmdauða skilfings, er bjó mér handar tjálgur rauðu gulli: Det gavner mig skyldfrit i mit Hus at feire Olafs Messe, Magnús's Faders; Gud styrker Kongen. Jeg er pligtig skyldfrit at dyrke den dybtbegrædte Konges Hellighed, som prydede mine Fingre med det røde Guld.

Cap. 254. Ordfölgen i første Vise: Ek lét gjallar vönd¹ gulli vasðan, þann er konungr gaf mér, ok hélt hermóðr heiman á góðri Rúms fór. Þá er sverð[dynviðir þverðu² ylgjar³ sult, lögdum vér silfri hjaltat vápn en fylgdum vígðum staf: Jeg slap det gldomsnoede Sværd, som Kongen gav mig, og drog træt af Strid paa en god Romersfærd. Medens Krigerne stillede Ulvens Sult, lagde jeg det sølvhjalte Væben og fulgte den viede Stav.

¹) gjöll, *f. poet.* Slag, dets vöndr *d. e.* Sværdet. ²) [rettet for: dyrt þat er viðir þverþan. ³) rettet for sylgjar.

Ordfölgen i anden Vise: Ek stóð á Mont¹ nær borgum of morgun, ok mintumk hvar mörg breið targa flaug sundr ok síðar brynjur. Ek munda þar konung, er forðum undi löndum öndurdan brum². Þorróðr (*d. e.* Þórðr) faðir minn var þá þenna (*d. e.* þerna, þarna): Jeg stod paa Alperne nær Borge om Morgenen, og mindedes det Sted, hvor manget bredt Skjold sprang sönder og side Brynjer. Jeg erindrede der Kongen, som forðum glædede sig ved (*sine*) Lande i den første Tid. Thord min Fader var den Gang der (hos ham).

¹) Mont = Mundufjall, Alperne. ²) brumr, *m.* Tid; *s.* ovenfor S. 295.

Ordfölgen i tredje Vise: Maðr læzt súss at deyja, ef missir meyjjar faðms; keypt er ást, ef gráta skal eptir oflátinn¹. En flóttstyggur fullhuginn, sá er [ann dróttni², fellir vígtár; vart torrek líz verra konungs árum: Manden siger, at han ønsker at dø, naar han taber Pigens Favn; dyrkjóbt er Kjærligheden, naar man skal græde efter den døde. Men den Flugt hadende Helt (*d. e.* jeg), som elsker Herren, fælder Drabstaarer; mit Tab synes Kongens Mænd værre.

¹) rettet for oblati. ²) [rettet for varð drottin.

I Forbindelse med denne Vise staar maaske følgende Fortælling om Sig-hvat Skald i Cd. Arn. Magn. 73 fol. (H): Svá er sagt, at Sighvatr skald var farinn til Róms þann tíma, er hinn helgi Ólafr konungr féll. Ok þá er hann fór sunnan af Rómaborg, mætti hann Norðmönnum á brekku þeirri, er Feginsbrekka er kölluð. Þeir menn sögðu honum fell Ólafs konungs Haraldssonar; ok við þá tíðendasögu varð Sighvatr allhryggur, svá at hann grét tárur. Þá töluðu um nökkurir menn, at hann yrði ókarlmannliga við þetta, at hann skyldi gráta sem börn, ok lítill þróttir mundi í honum vera, at hann varð svá klökkur við þetta. Sig-hvatr svarar: Vígtár köllum vér þat, er vér fellum við þvílíka tíðenda-

sögu. Ekki er getit um ferð Sighvats fyrri í þessi frásögu en hann kom í Danmörk, ok fór þá mjök huldu höfði o. s. v.; s. Fornm. 5, 209.

Ordfölgen í sjerde Vise: Hvítakristr láti mik hafa heitan eld at víti, ef ek vildak firraz Ólaf; ek em skírr at því. Ek vask (d. e. vark) til Rúms í annarra háska; ek hefi vatnærit¹ vitni þar² manna; ek leyni öld því aldri: Hvidekrist lade mig have den hede Ild til Straf, dersom jeg vilde forlade Olaf; jeg er ren i saa Henseende. Jeg var til Rom under de andres Fare; jeg har tilstrækkeligt Vidnesbyrd af Mænd der; jeg dölger det aldrig for Folk.

¹) vatnærit, overflödig, i saa stor Mængde som Vand. ²) rettet for þav.

Cap. 255. Ordfölgen í Visen: Léztu unga jósra, sem til réð hverfa; hafa erfð; satt er, at Sveinn knátti sitja at Danmörk einni. Kálfr! kenduð kappfúsum Magnúsi til landa or Görðum; ok ollut ér at stillir fékk jörð: Du lod de unge Fyrster, som det tilfaldt dem, have Arv; sandt er det, at Svein fik raade for Danmark alene. Kalf! du henviste den kamplystne Magnus til Lande fra Gardarike; og du voldte, at Kongen fik Landet.

Cap. 259. Ordfölgen í Visen: Þorbergs hlýri! ek frá Haralds bróðurson góðan þér; ér gjörðuz þess verðir; því hélt, unz hann of spilti. Ykkirir ófundmenn vöktu iðula rög á miðli; mér líz óþörf Ólafs arfa í þeim málum: Thorbergs Broder (d. e. Kalf)! Jeg hørte Haralds Brodersøn (d. e. Kong Magnus) var dig god; du gjorde dig værdig dertil; det holdt, indtil han brød det. Eders Avindsmænd vakte idelig Strid imellem (eder); jeg saa Uheld for Olafs Arving i den Sag.

Cap. 260. Ordfölgen í første Vise: Ek fregn at suðr með Sygnum. Sighvatr hefir lattan gram at freista fólkorrostu, ferr þó, ef skolum berjaz. Förum í vápn vel lystir til þess fundar ok verjum konung hringum; hve lengi skal grund tvist: Jeg hører om Optøier syd hos Sygnerne. Sighvat har fraraadet Kongen at forsøge Kamp, han drager dog (med), hvis vi skulle slaaes. Lader os lystige iföre os Vaabnene til det Møde og forsvere Kongen med Sværd; hvor længe skal Landet være i Sorg og Uro?

Ordfölgen í anden Vise: Hákon, sá er féll á Fitjum, hét fjölgegn ok réð hegna¹ heiptar rán ok fýrar² undu hánun. Síðan hélt þjóð fast á fjölbliða Adalsteins sóstra lögum; enn eru búendr seinir á því er minnir: Haakon, han som faldt paa Fitje, kaldtes god og revsede (dog) fiendtligt Ran og Mændene vare tilfredse med ham. Siden holdt Folket fast paa den venlige Adalsteins Fostres Love; endnu ere Bønderne sene (vedholdne) ved det som de mindes (d. e. de gamle Minder, Sædvaner).

¹) rettet for þegna. ²) ellers alm. skrevet fírar.

Ordfölgen í tredje Vise: Ek hygg karlfólk knáttu kjósa rétt, af því er Ólafar ok svá jarlar gáfu frið lofða eignum. Haralds hvardyggr arfi ok son Tryggva lét halda þau laukjöfn¹ lög er lýðar þágu af þeim nöfnum: Jeg tror Bønderne forstode at vælge rigtigt, efterdi at Olafarne og ligestaa Jarlerne gave Mændenes (Borgernes) Eiendom Fred. Den gjæve Haralds Arving og Trygges Søn lod overholde de fortrinlige Love, som Undersaatterne modtog af disse Navner (d. e. dem).

¹) laukjafn, jævn som en Lög (laukr), herlig, fortrinlig.

Ordfölgen í sjerde Vise: Döglingr! yðrir ráðgjafar skoluð reidaz við bersögli; konungr! þat orð ryðr til dýrðar dróttins. Búendr kveðaz

hafa önnur verri lög en þú hétst mönnum endr í Úlfasundum, noma laudherra lýgi (d. e. ljúgi): Konge! dine Raadgivera skuldu ikke vredes ved Fritalenhed; Konge! det Ord baner Vei for Fyrstens Forherligelse. Bønderne sigte, at de have andre værre Love end du lovede dem forhen i Ulvesund, hvis ikke Landsfolket lyver.

Ordfölgen i femte Vise: Hverr eggjar þik, heiptarstrangr harri, at ganga á bak þínum málum; opt reynir þú þunn stál. Fyrða þengill skyli vera fastorðr; fengsæll hjaldrmöguðr! aldri hæfir þér at rjúfa heit: Hvem egger dig, hævnatrengi Herre, at falde dine Ord i Ryggen (d. e. fragaan dine Ord); ofte próver du de tynde Staal (Sværd). Krigernes Hersker burde være ordholden; seiersæle Krigsmand! aldrig anstaar det dig at bryde et Løfte.

Ordfölgen i sjette Vise: Hverr eggjar þik, hjaldrgegnir! höggva þú þegna, ofrausn er jöfri at vinna þat innan lands; Öugr hafði áðr ráðit ungum bragningi svá; konungr! ek hygg þínum rekkum leiðaz rán; herr er reiðr! Hvem egger dig, Krigsdjerve! at hugge Bøndernes Kvæg, Voldshandling er det for Kongen at öve det indenlands. Ingen havde før givet den unge Konge slige Raad; Konge! jeg tror dine Mænd ledes ved Rán; Folket er vredt.

¹⁾ rettet for hilldrgegnir.

Ordfölgen i syvende Vise: Veltir þjófs! gjaltu varhuga viðr þeim haulda kvitt, er nú¹ ferr hóðra; hönd² skal stytta of í hófi. Varmra benja tármuteris teitir³! vinr er sá er býðr varnað; en ek hlýði til, hvat búmenn vilja: Tyves Ódelægger! brug Forsigtighed ved dette Folkerygte, som nu er i Omlób her; Haanden skal hemme Overmod med Maade. Ravnens Glæder! en Ven er den som byder Advarsel; men jeg lytter til, hvad Bønderne ville.

¹⁾ rettet for þu. ²⁾ rettet for hund. ³⁾ Varmra benja tár (de varme Saars Taarer) d. e. Blodet, det muteri (Hög) d. e. Ravnens eller Örnen, dens Glæder d. e. den tapre Kriger.

Ordfölgen i áttende Vise: Þat er hætt, er allir hárir menn ætlaz at móti skjöldungi, er ek heyri; áðr skal ráða hót við því. Þat er heldr greypt, er þingmenn hnepta¹ höfðum ok stinga nösun niðr í felda; hefir slegit þögn á þegna: Det er slemt, at alle graahærdede Mænd agte sig imod Kongen, som jeg hører; i Forveien maa man finde paa noget Raad mod det. Det er temmelig uhyggeligt, at Thingmændene böie Hovederne sammen og stikke Næserne ned i Fældene; der er kommet Taushed over Folk.

¹⁾ rettet for hneypta; hnepta, *fregð.* af hneppa, böie sammen, krumme.

Ordfölgen i niende Vise: Eitt mál er öfgast, þat er göfgir búendr mæla: minn dróttinn leggur sína eign á þegna óðal. Seggr mun telja rán í því, hinn er setr út konungs greifum sína föðurleifð at flaums¹ fellidomi: En Sag er den værste, som de gjæve Bønder tale om: min Herre lægger sin Eie paa Undersaatternes Odel. Den Mand regner Rán i dette (d. e. regner det for Rán), som udleverer til Kongens Grever (Ombudsmænd) sin Fædrenearv efter en i Skynding sældet Dom.

¹⁾ flaumr, m. hastig Bevægelse, Ilen frem og tilbage; flaums fellidómr, en Dom som sældes i Hast, uden at overveies.

Cap. 265. Ordfölgen i første Vise: Óðsinn ræsir óð fram með breiða óxi ok varp brynju; hjórdýnr varð of Hóðra hilmí. Jöfurr spendi tvær

hendr um skapt, þar er Hel klauffólva hausa; en himins skapvörðr skipti jörðu: Den utrætte Konge gik frem med den brede Öxe og slængte Brynjen; Spyddrön susede over Hördernes Konge. Kongen spændte begge Hænder om Skafstet, der hvor Hel klövede de blege Hoveder; men Himlens Herre skiftede Landet.

Ordfölgen i anden Vise: Hykk Haralds bróðurson stóðu framast manna í hundraðs flokki; hrafn vissi sér hvassast hungurbann. Þar er Magnús barðiz, varð höggvinn val (*d. e. valr*) at hylja rastarbreiða heiði; Vinda flótti lá vítt: Jeg ved, at Haralds Brodersön stod forrest blandt Mændene i Hundredflokken; Ravn ventede sig rigtig Føde. Der hvor Magnus kæmpede, blev hugne døde Kroppe, saa at de skjulte den milbrede Hede; Vendernes faldne Flygtninger laa vidt omkring.

Cap. 268. Alt var þat jafnskjótt ok á einni stundu, at greifi sá hleifa báðum augum, ok brauð þat alt varð at grjóti er hon hafði í ofninn skotit: Alt skeede det ligesaa hastigt og i samme Öieblík, at Greven saa Brödene med begge Öine, og alt det Bröd blev til Sten, som hun havde sat ind i Ovnén. De fleste andre Haandskrifter af Olaf den Helliges Saga synes her at læse: varð blindr istedetfor hleifa, og det er uden Tvívl det rigtíge, altsaa: at greifi sá varð blindr, at denne Greve blev blind. Hermed stemmer ogsaa den latinske Optegnelse af dette Jærtegn paa nogle Membranfragmenter af et Martyrologium, fundne í det norske Rigsarkiv; Fortællingen lyder der saaledes: Erat in Datia prepositus quidam. uir odibilis et prauus. et ut de illo legitur. qui nec deum uerebatur nec hominem. Hic ancillam habebat que de Noruegia nata erat. erga uenerationem beati Olauí deuotissima. Prepositus autem ille non credens hiis que de martire dicebantur. quicquid de miraculis eius communis omnium hominum uulgabat assercio. rumorem fictic(i)um et ridiculum estimabat. Contigit autem ut passionis eiusdem regis et martiris annua reuolueretur sollempnitas. uir pessimus ille prauitatem quam corde tractauerat. in opere demonstrauit. Non solum enim ut ceteri homines illius regionis. nullam martiris natalicio exhib(u)it reuerentiam sed ad contemptum eius. panes iussit deferri ad quoquendum. O re(ce)ns et ante tempus illud inauditum miraculum. uno eodemque momento. et homo nequissimus percutitur cecitate. et panes in clibano positi. conuertuntur in lapides. E quibus unus in miraculi testimonium in basilica martiris re[seruatur].

Cap. 270. Ordfölgen i første Vise: Kálfr! frágu, hve fylgðut Finns mági um dylgjur, ok léztu snarla lagt snekkjur at jarli á sjá. Óðfúsa heiptmínnigr hlæðihugr¹ vantu² eyða Brúsa sonar áræði, en tédut þorfinni: Kalf! vi hórte, hvorledes du fulgte Finns Maag í Striden, og du lod snarligen lægge Snekkerne mod Jarlen paa Havet. Heflige, hadihukommende, drabslyste Mand! du fik knækket Bruses Sóns Mod, men hjalp Thorfinn.

¹) hlæða *form.* = hlaða (hlöd) dræbe, hlæðihugr, *m.* Hu som staar til Drab. ²) rettet for vattu.

Ordfölgen i anden Vise: Frægr gramr enn digri vá flestan sigr til fremdar; ek hlaut heilagt fall til vallar, því at sátum heima. Tiggí! ek uggi efst ráð; yðr myni feigð of byrjuð: guð ræðrat slíku; gefit

fylli fíks trólfs fákum: Den berömmelige digre Konge (*d. e. jeg*) kæmpede de fleste Seire til Hæder; jeg opnaade helligt Fald til Jorden (*d. e. fik en hellig Død*), thi jeg holdt mig hjemme. Konge! jeg ængstes for din sidste Bealutning; nærførestaaende Død beredes dig: Gud raader ei sligt; du giver det graadige Trolds Heste (*d. e. Ulvene*) Mættelse.

Cap. 275. Svá þótti honum vesöld ok þíslir þær er fyrr hafði hann haft, sem þat væri skuggi nakkvarr þess alls ens illa er fyrr hafði hann haft. Her maa istedenfor det sidste fyrr hafði hann haft i Følge andre Haandskrifter læses: nú hafði hann.

Cap. 276. Ordfølgen i Visen: Gøfug hvíttings hörn¹ lét skera tungu or höfði aumum auðarbeiði¹ um litla sök; ungr maðr var sá. Vér sáam válaust þann hoddabryót numinn máli fáam vikum síðar, er várum þar er heitir Hlíð: Den gjæve Kvinde lod skjære Tungen af Hovedet paa en elendig Mand for ringe Forsælse; en ung Mand var han. Vi saa sandeligen denne Mand berövet Mælet for faa Uger siden, da vi vare paa det Sted som heder Hlid.

¹) hvíttingr, *m.* Drikkehorn, dets hörn (*Freyja*) *d. e.* Kvinden. ²) auðarbeiðir, *m.* som beder om, eftertragter Rigdom, Guld *d. e.* Mand.

**Sammenstilling af Capitlerne i nærværende Udgave med de tilsvarende
Afdelinger af Fornmannasögur og Heimskringla.**

Nærværende Udgave.	Fornm. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Fornm. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 1	1	-	Cap. 34	47	31, 32.
— 2	2	-	— 35	48	33.
— 3	3	-	— 36	50	34.
— 4	4	-	— 37	51	35, 36.
— 5	5	-	— 38	52, 53	37-42.
— 6	5	-	— 39	54	43-45.
— 7	6	-	— 40	55	46-49.
— 8	7	-	— 41	56	50, 51.
— 9	8	-	— 42	57	52-54.
— 10	9	-	— 43	58	55, 56.
— 11	10	-	— 44	59	56.
— 12	11	-	— 45	61	57.
— 13	11-12	-	— 46	62	58.
— 14	12	-	— 47	63	59.
— 15	13	-	— 48	64	60-63.
— 16	14	-	— 49	65	64.
— 17	15	-	— 50	66	65, 66.
— 18	18-20	1-2.	— 51	67	67.
— 19	22	-	— 52	68, 69	68, 69.
— 20	25	3.	— 53	70	70.
— 21	26	4-6.	— 54	71, 72	71.
— 22	27	6-10.	— 55	72	71.
— 23	31, 32	11-13.	— 56	73	72, 73.
— 24	33, 34	14-16.	— 57	73	73.
— 25	37	17, 18.	— 58	73	74.
— 26	38	19.	— 59	74	75.
— 27	39	20.	— 60	75	76.
— 28	40	23-25.	— 61	76	77.
— 29	40-42	26, 27	— 62	76	78.
— 30	43	21.	— 63	77	79.
— 31	43	22.	— 64	78	80.
— 32	44, 45	28, 29.	— 65	79	81.
— 33	46	30.	— 66	80	82.

Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla (Ol. Helg.)
Cap. 67	81	83.	Cap. 112	120	132.
— 68	81	84.	— 113	121	133.
— 69	81	85.	— 114	122	134.
— 70	82	86, 87.	— 115	123	135.
— 71	83	88.	— 116	124	136.
— 72	84	89.	— 117	125	137.
— 73	85	90.	— 118	126	138.
— 74	85	91.	— 119	127	139.
— 75	86	92.	— 120	127	140.
— 76	87	93, 94.	— 121	128	141, 142.
— 77	88	95.	— 122	129	143.
— 78	89	96.	— 123	130	144.
— 79	89	97.	— 124	131	145.
— 80	90	98.	— 125, 126	132	146.
— 81	91	99, 100.	— 127	133	147.
— 82	92	101-103.	— 128	134	148.
— 83	92	103.	— 129	135	149.
— 84	93	104.	— 130	136	150.
— 85	94	104.	— 131	137	151.
— 86	95	105.	— 132	138	152.
— 87	96	106.	— 133	139	153.
— 88	97	107, 108.	— 134	140	154.
— 89	98	109.	— 135	141	155.
— 90	99	110.	— 136	142	156.
— 91	99	110.	— 137	143	157.
— 92	100	111.	— 138	144	158.
— 93	101	112.	— 139	145	159.
— 94	102	113.	— 140	146	160.
— 95	103	114.	— 141	147	161.
— 96	104	115.	— 142	148	161.
— 97	105	116.	— 143	149	162.
— 98	106	117.	— 144	150	163.
— 99	107	118.	— 145	151	163.
— 100	108	119.	— 146	152	164.
— 101	109	120.	— 147	153	165.
— 102	110	121.	— 148	153	166.
— 103	111	122.	— 149	154	167.
— 104	112	123.	— 150	155	168.
— 105	113	124.	— 151	156	169.
— 106	114	125.	— 152	157	170.
— 107	115	126.	— 153	158	171.
— 108	116	127, 128.	— 154	158	172.
— 109	117	129.	— 155	159	173.
— 110	118	130.	— 156	160	174.
— 111	119	131.	— 157	161	175.

Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 158	161	175.	Cap. 203	192	218.
— 159	161	175.	— 204	193	219.
— 160	161	176.	— 205	194	220.
— 161	161	177.	— 206	195	221.
— 162	162	178.	— 207	196	222.
— 163	163	179.	— 208	197	223.
— 164	164	180.	— 209	198	224.
— 165	165	181.	— 210	199	225.
— 166	166	182.	— 211	200	226.
— 167	167	183.	— 212	201	227.
— 168	168	184.	— 213	202	228.
— 169	168	185.	— 214	203	229.
— 170	169	185.	— 215	204	230.
— 171	169	186.	— 216	205	231.
— 172	169	186.	— 217	205	231.
— 173	169	187.	— 218	206	232.
— 174	170	188.	— 219	207	233.
— 175	171	189.	— 220	208	234.
— 176	172	190.	— 221	209	235.
— 177	172	191, 192.	— 222	210	236.
— 178	173	193.	— 223	211	237.
— 179	174	194.	— 224	211	238.
— 180	175	195.	— 225	211	239.
— 181	176	196.	— 226	211	240.
— 182	177	197.	— 227	212	241.
— 183	178	198.	— 228	213	242.
— 184	178	199.	— 229	214	243.
— 185	179	200.	— 230	215	244.
— 186 B. 5, S.	195	201.	— 231	216	245.
— 187	180	202.	— 232	217	245.
— 188	181	203.	— 233	218	246.
— 189	182	204.	— 234	218	247.
— 190	182	205.	— 235	219	248.
— 191	183	206.	— 236	220	249.
— 192	184	207.	— 237	221	250.
— 193	184	208.	— 238	222	251.
— 194	185	209.	— 239	223	252, 253.
— 195	186	210.	— 240	224	254.
— 196	187	211.	— 241	225	255.
— 197	188	212.	— 242	226	256.
— 198	189	213.	— 243	227	257.
— 199	190	214.	— 244	228	258.
— 200	191	215.	— 245	229	259.
— 201	191	216, 217.	— 246	230	-
— 202	191	217.	— 247	231	-

Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)	Nærværende Udgave.	Form. S. 4 og 5 B.	Heimskringla. (Ol. Helg.)
Cap. 248	232	260.	Cap. 264	247	-
— 249	233	261.	— 265	248	-
— 250	234	-	— 266	249	-
— 251	235	-	— 267	250	-
— 252	236	-	— 268	251	-
— 253	237	-	— 269	252	-
— 254	238	-	— 270	253	-
— 255	238	-	— 271	254	-
— 256	239	-	— 272	255	-
— 257	240	-	— 273	256	-
— 258	241	-	— 274	257	-
— 259	242	-	— 275	258	-
— 260	243	-	— 276	259	-
— 261	244	-	— 277	260	-
— 262	245	-	— 278	261	-
— 263	246	-			

Navneregister.

- Á in helga 163—168.
Aðalráðr Englakonungr 16, 19—23, 25, 161.
Aðalráðs-synir 25.
Aðalsteinn Englakonungr 6, 9.
Aðils (Svíakonungr) 206.
Afrastir 201—204, 211, 217.
Agðanes 145—147, 245.
Agðir 12, 39, 50, 111, 138, 178, 185, 199.
Agnafit 17.
Aldeigjuborg 84, 234.
Álfhildr Hringsdóttir 4.
— móðir Magnúsar ins góða 122.
Álfiða Álfúnsdóttir 226, 227, 229, 232.
Alfrún jarl 226.
Álþófr 4.
— Búðarsdóttir 53.
Ámundi Árnason 105.
— á Hlaupandanesi 92, 93
Andres Guthormsson grábarða 249.
Apavatn 35.
Ari prestur Þorgilsson hinn fróði 1, 2, 10, 188, 232.
Árna-synir (105), 185, 189, 233.
Arnbjörn Árnason 105, 177, 191.
Arnfinnr Arnmóðsson 218.
— jarl Þorfinnsson 9, 91.
Árni Árnason 105, 145, 146, 189, 228, 232, 237.
— Arnmóðsson 105, 171, 218.
Arnkell jarl Torfeinarsson 91.
Arnþjótr gellini 153, 154, 211, 217.
Arnórr jarlskáld 100, 122, 221, 234, 235, 241.
Arnviðr blindi 87—89.
Árósr 88, 198.
- Ása Hákonardóttir Hlaðajarls 3.
Ásbjörn Selsbani 112—120, 124, 125, 213.
Ásgautr úrmaðr 44—46.
Áskell (Ólmóðsson) 111.
Áslakr Erlingason 27, 29, 132.
— af Finneyju 199, 219.
— Fitjaskalli 111, 112, 184—186.
Ásmundarvágr 93.
Ásmundur Grankelsson 102, 123—125, 149, 150, 178, 237.
Ásta Guðbrandsdóttir 12, 14—16, 30, 31, 33, 63, 64, 128.
Ástríðr Eiríksdóttir 10, 53.
— Njálisdóttir 4.
— Ólafsdóttir 77, 81—83, 85, 87, 174, 189, 198, 200.
— Sveinsdóttir 138.
— Tryggvadóttir 26, 27.
Áttandaland 65.
Atti hinn dælski 85, 87.
Augasund 50.
Austragðir 49.
Austrey 138, 156.
Austridalir s. Eystridalir.
Australönd 68.
Austrvegr 5, 10, 11, 13, 43, 49, 50, 58, 69, 83.
Balagarðssiða 19.
Bárðr Jökulsson 191.
Barvík 165.
Bergljót Þórisdóttir þegjanda 4, 9.
— Hákonardóttir jarls ins ríka 24, 111.
Bergr 160.
Bersi Skáldtorfuson 40, 131.
Bersúglisvísur 238.

- Bjarkamal 207.
 Bjarkey 102, 112, 124, 125, 137, 147, 148, 237.
 Bjarkeyingar 137.
 Bjarmaland 133, 134, 147, 149.
 Bjarmalands-ferð 137.
 Bjarmar 135.
 Bjarneyjar 186.
 Bjarni gullbráskáld 185, 192, 219, 236, 238, 244.
 Björn armaðr 174, 175.
 — kaupmaðr Haraldsson ius hárfagra 3—7.
 — konungr Eiríksson 13, 68.
 — stallari 43 (B. digri), 47, 48, 51—56, 59, 65—67, 69, 79, 189, 193—195, 218, 219.
 Blóððoxar-synir 91.
 Blókumannavellir 242.
 Bóku 182, 183, 185, 233.
 Bolgarar 221.
 Borar 105.
 Borg (49), 59, 79—81, 111, 171, 181, s. Sarpsborg.
 Borgund 185, 186.
 Brandr prestur 144.
 Breiða, Breiðan 106, 107.
 Breiðifjörðr 75.
 Breiland 93, 241.
 Brjána-orrosta 91.
 Brúnsvík 240.
 Brúsi jarl Sigurðarson 91—100, 105, 244.
 — á Mærin 186—188.
 Brynjúlfr úlfaldi 47—49.
 Búkn s. Bókn.
 Bóðvarr Víkingakárason 53.
 Bölverkr skáld 221.
 Coðrafjörðr s. Toðrarfjörðr.
 Dagr Haraldsson 4.
 — Hringsson 200, 201, 204, 208, 209, 215, 218—220, 223.
 — Rauðsson 174—176.
 Daga-hrið 219.
 Dala-Guðbrandr 106, (107), 109, 110.
 Dalar 37, 60, 61, 63, 106, 107, 110, 122, 129 s. Guðbrandsdalar.
 Danaveldi 129, 161, 162, 177, 179, 240.
 Danir 19, 21, 25, 47, 55, 71, 85, 86, 100, 160, 161, 163, 169, 226.
 Danmörk 1, 11, 12, 16, 19, 33, 47, 50, 57, 90, 129, 131, 133, 137, 138, 159—161, 163, 165, 167, 172, 177, 179, 180, 181, 192, 198, 199, 226, 227, 235—237, 240, 243, 244.
 Dímun 127, 138, 139.
 Dofrar 105.
 Drafn 181.
 Dungaðr jarl af Kataanesi 91.
 Dýflin 5, 100.
 Dælir 106.
 Eðla 77.
 Egðir 165, 180, 184, 185.
 Egg 103, 105, 147, 175, 191, 228, 233, 238.
 Egill fóstrfaðir Ástriðar 77.
 — Hallason 129, 141, 168, 169.
 Eið 62.
 — 63, 80.
 Eiðaskógr 48, 80, 81, 142, 189, 199.
 Eikreyjar 50, 85, 86.
 Eikundasund 138, 179—181.
 Eilífr gauzki 47, 48.
 — jarl Rögnvaldsson 84.
 EinarrEyjúlfrsson 125, 127.
 — Guthormsson grábarðs 249, 250.
 — jarl Rögnvaldsson s. Torfeinarr.
 — jarl rangmunnr Sigurðarson 76, 91—94, 98, 102.
 — Skúlason 232, 248.
 — þambaskelfir 24, 36—38, 40, 41, 43, 111, 122, 158, 179, 195, 198, 199, 227—229, 232—234, 237, 238.
 Einbúi 188.
 Einriði ungi 231, 232.
 — Einarsson þambaskelfis 24, 179, 198.
 — Styrkárason 24.
 Eiríkr bjóðaskalli 10, 53.
 — jarl Hákonarson 15, 23—25, 27, 36, 37, 47, 129.
 — konungr blóððx 3—9, 91, 96.
 — kon. Emundarson 13, 68.

- Eiríkr kon. hinn sigrsæli Bjarnarson 13, 57, 68, 82.
 Eiríksdrápa 24.
 Eiríks-synir 10, 11.
 Elfarkvíslir 5.
 Elfr 4, 5, 47, 49, 51, 69, 111, 138, 159, 240, s. Gautelfr.
 Ella 21.
 Emma dróttning 23, 25, 162.
 Emundur kon. Ólafsson 77.
 — af Skórum, lögmaðr 84—87, 89.
 Engla-Knútr (Knútr h. ríki) 129.
 England 1, 8, 9, 16, 19, 24—26, 29, 33, 49, 90, 122, 129, 130—132, 138, 147, 149, 159—162, 171, 178, 181, 192, 193, 198, 228, 236, 237, 240, 245.
 Erlendr jarl Torfeinarsson 91.
 — or Gerði 199, 219.
 Erlingr Eiríksson blóððxar 9.
 — Jónsson 237.
 — Skjálgason 26—29, 38, 41, 42, 46, 47, 106, 111, 112, 114, 115, 117, 119, 120, 132, 138, 143—145, 159, 172, 179, 181—186, 195, 199, 233.
 Erlings-synir 146, 147, 184.
 Estland 5, 68.
 Eyjafjörðr 126.
 Eyland 50, 64.
 Eynafylki 36.
 Eynir 104.
 Eyrar 126.
 Eyrarsund 167—170, 181.
 Eysteinn erkibyskup 230.
 — glumra 91.
 — jarl 4.
 — kon. Haraldsson 232, 249.
 — kon. enn illráði 142.
 — kon. Magnúsarson 246.
 — orri Þorbergsson 144.
 Eystridalir, Eystridalr, Austridalir 174.
 Eysýsla 18.
 Eyvindr úrarhorn 49—51, 76, 93, 94, 98.
 — skáldaepillir 4, 101.
 Fetlafjörðr 22.
 Fiá 132.
 Finnir 18, 19, 198, 218.
 Finney 199, 219.
 Finn-ferð 179, 198.
 Finnland 18, 68.
 Finnmörk 48, 142.
 Finnr Árnason 105, 145—149, 189, 205, 210, 211, 216, 219, 220, 228, 232, 244.
 — lili 71—73.
 — skjálgi 4.
 Firðafylki 12.
 Firðir 3, 108, 182? 184, 214.
 Fitjar 9, 239.
 Fjaðrundaland 64.
 Fjalir 28.
 Flæmingjaland 19, 50.
 Flæmingjar 242.
 Foldin 11, 30, 41, 47, 178, 179, 181.
 Frakkar 242, 243.
 Frekeyjarsund 185.
 Freyviðr daufi 87—89.
 Frisland 19, 49.
 Fróði 171.
 — Haraldsson 3—5.
 Frosta 36.
 Frostapingalög 9.
 Færeyyjar 44, 125, 127—129, 138, 140, 141, 155, 156, 158.
 Færeyingar 128, 139.
 Gamli Eiríksson 9.
 Gandvík 136.
 Garðar = Garðaríki 82, 221, 230, 234, 236.
 Garðaríki 50, 84, 189, 194—196, 199, 211, 221, 228, 236.
 Garðr = Mikligarðr 231.
 Gata 127, 138, 141, 156, 158.
 Gauka-Þórir 201—204, 211, 217.
 Gaularás 37, 46, 143.
 Gaulardalr 36, 37, 46.
 Gauldælafylki 36.
 Gautar 48, 49, 51, 84, 85.
 Gautelfr 48, 85, s. Elfr.
 Gauti Tófason 85, 86.
 Gautland 27, 49, 55, 57, 59, 64, 69, 77—80, 82—85, 90, 133, 137, 138, 141, 168, 170, 171, 177, 181.

- Gautr inn rauði 139, 157, 158
 Geirfinnr jarl 22.
 Geirsver 136.
 Gellir Þorkelsson 129, 141, 150, 171.
 Gerði 199, 219.
 Gilli lögsögumaðr 127, 128, 138, 156, 158.
 Gizurr gullbrá 206, 217.
 — hvíti 53.
 — svartí 54—56, 59.
 Gizka 143, 144.
 Glymdrápa 91.
 Glælognskviða 226, 230.
 Glöð 241.
 Gormr konungr 131, 160.
 Gotar 18.
 Gotland 18, 50, 64, 191, 198.
 Grágás 240.
 Grankell (Granketill) búandi 102, 149, 150, 178, 213.
 Grelöð Dungadardóttir jarls 91.
 Grenland 10.
 Grenmarr 38.
 Grikkir 242, 243.
 Grikkland 180, 242.
 Grímkell byskup 43, 44, 228, 229.
 Grímr góði 209, 224, 225, 228.
 Grimsey 126, 127.
 Grislupollar 22.
 Grjotgarðr (Hákonarson jarls) 10.
 — Ölvisson 176, 177, 191, 213.
 Gróa Þorsteinsdóttir rauða 91.
 Grœningar 187.
 Grœnland 75, 125.
 Grœnlandshaf 75.
 Guðbrandr hersir í Dölum 106—108, 110.
 — kúla 12, 14.
 Guðbrandsdælar 4, 33, 35, 37, 129, 188, s. Dælar.
 Guðini jarl Ulfarsson 167.
 Guðleikr gerzki 50, 51.
 Guðmundr á Möðruvöllum Eyjúlfsen 75, 76, 125, 127, 129
 Guðröðr Bjarnarson 5, 7, 8, 10, 11.
 — Dalakonungr 33, 60, 61, 63.
 — Eiríksson 9.
 — (Gunnróðr) Haraldsson 3, 4.
 Guðröðr ljómi 4, 5.
 Gulapingslög 9.
 Gull-Haraldr 10, 12.
 Gunnhildr Halfdanardóttir 4, 101.
 — Heineksdóttir 237.
 — Knútsdóttir 25.
 — konungamóðir 5, 7, 9, 10, 12.
 Gunnhildar-synir 34, 57.
 — Sigurðardóttir sýr 30, 128, 129, 241.
 — Sveinsdóttir 29.
 Gunnsteinn í Langey 123, 133—137, 148, 149.
 Gunnvaldsborg 22.
 Guthormr Eiríksson 9.
 — grábarðr 249.
 — Haraldsson 3—5.
 — Ketilsson kálfs 241, 242.
 — jarl Sigurðarson 91.
 — Sigurðarson sýr 30, 63, 64.
 — sindri 6.
 Gyða Eiríksdóttir 3.
 — enska 233.
 — Guðinadóttir jarls 167.
 — Sveinadóttir 15.
 — systir Ulfar jarls 167.
 Göngu-Hrólf 23, 24.
 Haðaland 4, 5, 33, 35, 60, 63, 110, 129.
 Hákon Aðalsteinsfóstri 6, 8, 9, 15, 34, 44, 57, 102, 142, 238, 239.
 — jarl Eiríksson 23—26, 28, 29, 32, 36, 46, 122, 129, 130, 132, 160, 161, 172, 173, 179, 184, 185, 188, 190—194, 198, 199, 212.
 — jarl Grjótgarðsson 3.
 — jarl Sigurðarson hinn ríki 1, 2, 4, 10—13, 15, 23, 24, 34, 91, 129.
 Haldórr 249.
 — Brynjúlfsen 138.
 Háleygir 101, 102, 114, 115, 147, 214.
 Hálfðan háleggr 4, 5, 91.
 — Haraldsson hárfagra ok Gyða 3.
 — hvíti Haraldsson 3—5.
 — jarl 4, 101.
 — svartí Guðraðarson 2.

- Hálfðan svartí Haraldsson** 3—7, 9.
 — **Sigurðarson hrís** 14.
 — **Sigurðarson sýr** 30, 63, 64.
Hallvarðr háreksblei 181.
 — **Íslendingr** 95.
Hallr af Síðu, Síðu-Hallr, 1. 129.
 — **í Haukadal Þórarínsson** 1.
Hálogaland 4, 100—102, 123, 133, 147, 149, 171, 178, 203, 237.
Hála 12.
Hár inn harðgreipi 208.
Haraldr gilli 232, 249.
 — **Gormsson** 10, 12, 34, 57, 129.
 — **Gráfeldr Eiríksson** 9, 12, 129 (Gunnhildarson).
 — **grenski Guðröðarson** 10—14, 16, (26), 160, 185, 230, 239.
 — **Guðinason** 167.
 — **hinn hárfagri** 2—9, 12, 13, 23, 32—34, 57, 90, 91, 96, 101, 142, 200, 213.
 — **Knússon hins ríka** 25, 237, 240.
 — **Sigurðarson sýr** 1, 30, 63, 64, 100, 122, 192, 199, 200, 209, 221, 238, 241, 244, 245.
 — **Þorkelsson háva** 192, 226.
Härekr or Þjóttu Eyvindarson 101, 105, 123, 149, 150, 170, 171, 178, 179, 195, 198, 213—215, 219, 220, 237.
Haugasund 7.
Haugr 104, 221, 237, 238.
Haukadallr 1.
Hávarðr Þorfinnsson 91.
Heiðabær 240.
Heiðmörk 4, 33, 37, 60, 61, 63, 110, 128, 174—176, 188.
Heiðrekr strjóna 25.
Heinir 42.
Heiðsævislög, Heits, 9, 110.
Heiðsævisþing 110.
Heinrekr keisari 237.
Hel, öxi, 241.
Helsingjaland 43, 142, 211, 234, 235.
Helsingjar 142.
Herdalar 18.
Hereyjar 155, 185.
Hermannin 235.
Hernar 139.
Hildir (Svanhildir) Eysteinsdóttir 4.
 — **Hrólfisdóttir nefju** 23.
Hising 47, 50, 90.
Hjalti Skeggjason 46, 51—59, 65, 66, 76.
Hjaltland 44, 98, 100.
Hjaltlendingar 99.
Hjörnagli 180.
Hjörungavágr 14.
Hlaðir 9, 37.
Hlaupandanes 92.
Hlécsey 86.
Hlið 248.
Hlýrskógshéiðr 240.
Hlödvir jarl Þorfinnsson 91.
Hneitir, averð, 210, 231.
Hof 80, 106.
Hofgarða-Refr 206, 217.
Hólarnir 22 (Hæli), 170.
Hólmfríðr Eiríksdóttir 27.
 — **Ólafsdóttir** 77.
Hólmgarðr 50, 81, 83, 234.
Holti inn frækni 84.
Hrani mjonefr 31.
 — **vðförli Hróason** 10, 11, 14, 16, 25, 26.
Hringaríki 4, 14, 63, 110, 129.
Hringmaraheiðr 21.
Hringr Dagsson konungr á Heiðmörk 33, 34, 60, 63, 174, 200.
 — **Dagsson af Hringaríki** 4.
 — **Haraldsson** 4, 200.
Hringisakr 60—62.
Hringsfjörðr 22.
Hringunes 37, 42, 62, 128, 241.
Hrói hinn hvíti 10.
 — **skjalgi** 47, 50.
Hróiskelda (R.) 167.
Hrólfur nefja 23.
 — **skjótandi** 208.
Hrossey 92.
Hrútr af Viggju 208.
Hrærekr Haraldsson 3, 4.
 — **konungr blindi** 33, 60—63, 69—76.
Hundi a. Hvelpr.
Hundsver 186.

- Hundþorp 106.
 Húskarlahvöt 208.
 Hvelpr (Hundi) Sigurðarson 91.
 Hvítu-Kristr 204, 211, 236.
 Hvítungsey 46, 138.
 Hædalr 106.
 Höfuðlausn 180.
 Hörða-Kári 6.
 Hörðaland 3—5, 9, 12, 69, 111, 120,
 138, 159, 184, 185, 199, 233.
 Hörða-Knútr Knússon 25, 138, 161—163,
 179, 236, 240.
 Hörðar 173, 184, 214, 218, 234, 241.
 Ingi Haraldsson 232, 249.
 Ingibjörg Finnsdóttir jarlamóðir 244.
 — Haraldsdóttir 4, 101.
 — Tryggvadóttir 27, 51, 53—56,
 59, 65, 68, 84.
 Ingigerðr Haraldsdóttir 4.
 — Ólafsdóttir 55—59, 65, 66, 68,
 69, 77, 78, 80—84, 87, 189,
 195—197.
 Ingiríðr Sigurðardóttir sýr 30.
 Ingunar-Freyr 2.
 Inney 205.
 Innþrændir, —dr, 42, 43, 45, 103, 104,
 205, 217, 227.
 Írland 5, 91, 93, 100, 238, 241.
 Ísland 1, 2, 36, 44, 46, 51, 55, 56,
 74—76, 125—127, 129, 141, 143,
 150, 171, 208, 227, 246.
 Íslands-ferð 141.
 Ísleifr byskup 1.
 Íslendingar 95, 125, 127, 141, 208.
 Ísriðr Guðbrandsdóttir 129.
 Ívarr hvítu 167, 168.
 — Sigtryggsson 189.
 Jacob Ólafsson 77, 88, 89, s. Önundr.
 Jadarbyggvar 138, 146.
 Jadar 5, 26, 114, 115, 117, 132, 138,
 145, 181—183, 185, 195, 199, 233.
 Jantaland 43, 49, 142, 151, 153, 201,
 211, 221, 234.
 Jamtr 142, 151.
 Jarðþrúðr Jónsdóttir 237.
 Jarizleifr konungr 81—84, 189, 195,
 197, 221, 234.
- Járneraland 200.
 Jatgeirr Aðalráðsson 23.
 Jatmundr Aðalráðsson 22, 23, 25.
 — hinn helgi 19.
 Jatvarðr Aðalráðsson 22, 23, 167.
 Jatvígr Aðalráðsson 23.
 Jómali 135, 136.
 Jömsborg 226, 240.
 Jömsvikingar 14, 24, 34.
 Jón Árnason 237.
 Jörsalir 195, 237.
 Jörsalaheimr 22.
 Jörunn skáldmægr 6.
 Jótar 160, 165, (180).
 Jötland 162, 164, 245.
 Julianus niðingr (apostata) 19.
 Jungufurða 25.
 Jökull Bárðarson 190, 191.
 Kálfr Árnason 105, 145—147, 175, 176,
 185, 186, 190—192, 195, 213—216,
 218—220, 228, 232—234, 237, 238,
 244.
 — Arnfinnson 218.
 Kálfs-flokkur 236.
 Kálfskiinn 76.
 Kalmarnir 170.
 Kantaraborg, -byrgi 21.
 Karl mærski 155—158.
 Karlamagnús 123.
 Karlhöfði skip 38, 39.
 Karli inn háleyski í Langey 123—125,
 133—137, 148, 149.
 Karlsár 22.
 Karmsund 46, 113, 115, 116.
 Katanes 91—93, 100, 193.
 Ketill jamtr 142.
 — kálfr af Hringunesi 37, 42, 62,
 128, 129, 241.
 Kilir 48, 142.
 Kimbi 222.
 Kinnlimasiða 19.
 Kirja(la)land 68.
 Kirjalax keisari 231, 242.
 Kjölur 43, 44, 142, 201, 202, 211, 234,
 235.
 Klemenskirja 42, 229, 241.
 Klyppr Þórdarson 11.

- Klængr Brúnason** 37.
Knútr konungr enn ríki 15, 24, 25, 29, 33, 90, 100, 122, 129—133, 137, 138, 146, 147, 149, 159, 160—172, 176—181, 189, 190, 192—194, 198, 199, 212, 213, 226—228, 232, 234, 236, 240.
Knúts-drápa 161.
Knýtlingar 227, 233.
Kolbeinn 248.
   — sterki 108, 109.
Kolbjörn Árnason 105.
Konofogor Írakonungr 76, 93.
Konungahella 90, 137, 138.
Kristmenn 202, 204, 216.
Kristskirkja 210, 230, 245.
Kúrland 68.
Kvistadir 216, 217.
Körmt 113, 116, 119.
Langey 123, 134, 137.
Leifr Eiríksson 75.
   — Ózurarson 127, 128, 138, 156—158.
Leira 23.
Lengjuvík 137, 148.
Lesir 107.
Lesjar 105, 106, 186, 188.
Liðandisnes, -end-, -ind-, 12, 26, 42, 69, 75, 111.
Liðstadir 107.
Lifra s. Lygra.
Límafjörðr 12, 161, 162, 178.
Listar 82, 180.
Ljárdalr 105.
Ljóttr Þorfinnsson 91.
Lóar 105, 106, 108.
Lodinn Erlingsson 27.
Lucie-kirkja 167.
Lundúnabryggja 244.
Lundúnir (Lundúnaborg) 19—21, 25, 192, 244.
Lygra (Lyggra, Lifra, Lyfra) 139, 140.
Lógr 106.
Lógrinn 17, 58, 88, 198.
Magnús berfættir 246, 249.
   — (blindi) Sigurðarson 249.
   — góði 123, 189, 190, 197, 233, 234—237, 239—241, 244, 245.
   — Haraldsson 245.
Magnús hertogi 240.
Magnúsdrápa 234.
Margaðr, Möruguðr, konungr 241, 242.
Mariukirkja 49.
Markir 64.
Másarvík 36.
Melkólmur Skotakonungr 91.
Merkuríus inn helgi 19.
Mikjula-messa 167, 240.
Mikligarðr 231, 232, 243.
Mjörðr 42.
Mont 236.
Norstr 6.
Múla-þing 69.
Mærin 103, 104, 186.
Mæra-Karl 157, 158, s. Karl mærski.
Mæri 23, 27, 46, 105, 125, 143, 154, 190, 216, 233.
Mörkin = Finnörk 101, 133.
Möðruvellir 76, 126.
Mörkari jarl Guðinason 167.
Naumdælafylki 101.
Naumdælir 142.
Naumudalr 100.
Nes = Katanes 94.
Nes 46, 105.
Nesjar 49.
Nesja-orrosta 38.
Nesja-vísur 39.
Nið 37, 160, 180, 245.
Niðarhólmur 146.
Niðarnes 1, 37.
Niðarós 36, 37, 42, 43, 46, 100—102, 105, 122, 133, 141, 151, 154, 179, 192, 226, 241, 246.
Nikulás kardináli 249.
Nitja (Nicia) 110.
Njáll Finnsson 4.
Norðimbraland 9, 25, 26.
Norðlendingar 126.
Norðmandi 23—25.
Norðmanna-ætt 142.
Norðmenn 3, 20, 24, 58, 76, 78, 87, 100, 151, 164, 168, 170, 172, 200, 201, 227, 234, 243.
Norðmæri 4, 12.
Norðr-Agðir 42.

- Norðreyjar 157.
 Norðrhálfa 193.
 Norðrlönd 2, 24, 57, 130, 131, 241.
 Noregamenn 68, 78, 127, 232.
 Noregaveldi 68.
 Nýjamóða 21.
 Nyrfi 186.
 Næreiðr jarl enn gamli 31.
 Næríki 189.
 Nörvasund 22.
 Oddr Kolsson 1.
 Óðinn 80.
 Ogló 10.
 Ólafr Bjarnarson 13.
   — frændi Kálf: Árnasonar 218.
   — kyrrí Haraldsson 245, 246.
   — Magnússon berfætta 246.
   — sænski Eiríksson 13, 15, 27, 42, 44, 45, 51, 53, 55, 58, 66, 67, 69, 77, 81, 83, 84, 87—90, 100, 110—112.
   — Tryggvason 1, 15, 23, 24, 26, 27, 32—34, 37, 46, 51, 53, 57, 91, 96, 102, 169, 195, 233.
   — af Vestfold = Ól Geirstaðaálfr 2.
 Ólafsbúðir 201.
 Ólafs-drápa 248.
 Ólafshellir 187.
 Ólafshlíð 230.
 Ólafskirkja 231, 244.
 Ólafs messa 235, 249.
 Ólafs vökudagr 248.
 Óleifr = Ólafr 21, 39, 172, 191 (Aleifr), 207, 210, 217, 219.
 Orðo.t 50.
 Orkadnir 24, 36, 37, 46, 143.
 Orkdælafylki 36.
 Orkneyinga jarlar 98.
 Orkneyingar 91.
 Orkneyja jarlar 100.
 Orkneyjar 5, 9, 12, 44, 76, 90—94, 96, 97—100, 102, 105, 125, 244.
 Orodalr 105.
 Orosbrekka = Krossbrekka 186.
 Oslóarfjörðr 181.
 Ostrarfjörðr 121.
 Ótta 105.
 Ótta hertogi 240.
 Óttarr svartí 16, 20—23, 26, 28, 54—56, 59, 63, 81, 99, 110, 165.
 Peita, Peituland 23.
 Petlandsfjörðr 193, 244.
 Pezinavellir 242.
 Ragnarr rykkill 4.
 Ragnfróðr Eiríksson 9.
 Ragnhildr Árnadóttir 105.
   — Dagsdóttir 174.
   — Eiríksdóttir 3.
   — Eiríksd. blóðöxar 9.
   — Erlingsdóttir 27, 143—145.
 Rannveig Sigurðardóttir 237.
 Ránríki 4, 8, 27, 47.
 Rauðr í Eystriddölum 174, 175.
 Raumar 110.
 Raumaríki 4, 33, 37, 60—63, 110.
 Raumelfr 42, 49.
 Raumsdalr 4, 12, 27, 105, 154.
 Reinalétta 6.
 Ríkarðr prestur 249, 250.
   — Rúðujarl Ríkarðsson 23.
   — Rúðuj. Róðbertsson 23.
 Rinanseý (Rinarsey) 91.
 Ringunes s. Hringunes.
 Ringaríki s. Hringaríki.
 Ringisakr s. Hringisakr.
 Róðadrápa 165.
 Róðbert langaspjót 23.
   — Ríkarðsson 23.
 Róðrarfjörðr s. Tóðrarf.
 Rogaland 7, 12, 27, 38, 111, 113, 185, 199.
 Róiskelda s. Hróiskelda.
 Rólfr s. Hrólfr.
 Rúða 25, 26, 160.
 Rúðu-jarlar 23, 24.
 Rúm 236.
 Rúmaborg 122.
 Rúmavegr 206.
 Rúmferð 25.
 Rygir 114, 214, 218.
 Rygjarbit 179.
 Rögnvaldr jarl Brúason 93, 96, 99, 189, 221, 244.
   — Mæra-jarl 23, 91,

Rögnvaldr Ólafsson 2.

- réttilbeini 4, 5.
- jarl Úlsson 27, 51, 53, 65—68, 77—79, 81—84.

Rögnvaldsvágr 91.

Rönd 249.

Sandver 134.

Sandvík 92, 95.

Sarpr 49.

Sarpsborg (49), 83, 133, 137, 171, s. Borg.

Sauðungssund 28.

Saurhlið 226.

Saurr 142.

Saxar 71.

Saxland 49, 240.

Sefsud 186, 187.

Seljupollar 22.

Selshefnir, spjot, 137.

Sel-þórir, þórir selr, 112—117, 120.

Sendibitr 6.

Sexstefja 221.

Síðu-Hallr s. Hallr.

Sighvatr skáld 17, 18, 20—23, 25, 27, 29, 35, 36, 39—41, 44, 55, 72, 79, 80—83, 106, 122, 123, 131, 132, 158, 160, 161, 163, 164, 171—173, 177, 178, 182—184, 190, 206, 208, 210, 215—219, 223, 230, 232, 235, 236, 238, 239.

Signa 24.

Sigríðr Skjálgsdóttir 112, 113, 124.

— stórraða 11, 13—15, 27.

— Sveinsdóttir 132.

— Þórisdóttir 191.

Sigröðr Haraldsson 3, 5, 7.

Sigtryggr bóndi 189.

— (Tryggvi) Haraldsson 3, 4.

Sigtúnir 17, 235.

Sigurðr byskup Ólafs 110, 119.

— byskup Hákonar jarls ok Sveins Alfufusonar 212, 226, 228.

— Erlingsson 27, 145.

— Finnson 4.

— Haraldsson gilla 232, 249.

— hit 72, 73.

— Hlaðajarl 8—10.

Sigurðr Hrisi 4.

— hundr Jónsson 237.

— jarl digri Illöðvisson 91, 92, 96.

— jarl Eysteinnson 90, 91.

— jórsalafari 246, 248, 249.

— Rauðsson 174.

— slefa Eiríksson 9, 11.

— sýr 14, 15, 30—32, 35, 37, 41, 42, 63 128.

— Þórisson, bróðir Þóris hunds, 112, 113.

— Þórisson hunds 237.

— Þorláksson 139—141, 158.

Silund 160.

Sjálund 65.

Sjölund 159, 166, 167.

Skáni, Skáney 159, 163, 166, 167, 170.

Skánungar 165.

Skapti Þóroddsson 44, 46, 75, 127, 129, 143.

Skarir 56.

Skarsund 36.

Skaun 27, 45.

Skeynir 104.

Skriptisandr 249.

Skjalgr Erlingsson 27, 112, 117, 119, 132.

— = Þórólfr skjálgi 111, 183.

Skot 186.

Skotakonungr 91, 96—98.

Skotborgará 241.

Skotland 91, 93, 100, 131, 132, 238.

Skúli Þorfinnsson 91.

Sköglar-Tusti 11.

Smálönd 171.

Snorri goði 2, 127, 129.

Snæfríðr finnaka 4.

Sogn 4, 12, 26, 121.

Sognsær 111.

Sóknarsund 233.

Söla 114, 138, 184.

Sóleyjar 110.

— 181.

Sólundir 245.

Sótasker 17.

Sóti 17.

Spárabú 142.

- Sparbyggvafylki 27.
 Sparbyggvar 104.
 Staðr 6, 26, 110, 179, 180, 185.
 Stafabrekka 105.
 Stafamýrar 203.
 Stafr 203, 225.
 Steig 129.
 Steinavágr 185.
 Steinkell Sviakonungr 4.
 Steinker 36, 37.
 Steinn 46.
 Steinn Skaptason 129, 141, 143—147.
 Stiklarstaðir, Stiklast. 3, 208, 209, 211,
 215, 216, 219, 222, 225, 226, 228,
 231, 234, 237, 238.
 Stimr 180.
 Stjóradalr 37, 45.
 Stjórdælafylki 27.
 Stokksund 17.
 Stord 9.
 Straumsey 156.
 Strind 46.
 Strindafylki 36.
 Styr-Björn Ólafsson 13, 57, 58.
 Suðreyjar 100, 238.
 Suðrland 92.
 Suðrmannaland 64.
 Suðrvík 19.
 Suðvirki 19—21.
 Súla 202, 220, 237.
 Sult 186, 191.
 Sumarliði Sigurðarson 91, 92.
 Sunnhórdaland 6, 111.
 Sunnmæri 12, 155.
 Surnadalr 143.
 Suvellir 107.
 Svanhildr (Hildr) Eysteinsdóttir 4.
 Sveggjadharsund 233.
 Sveinn frændi Hræreks blinda 70.
 — jarl Eiríksson (!) 23.
 — jarl Guðinason 167.
 — jarl Hákonarson 15, 23, 24, 27,
 29, 32, 36—43, 46, 61, 82, 111,
 129, 132, 188, 212, 232.
 — konungr Alfífuson 199, 226—230,
 232—236.
 — tjúguskegg Haraldsson 15, 16,
 19, 27, 58, 129, 138, 165.
 — Úlfsson 138, 163, 240.
 Svía-herr 165.
 Sviar 15, 17, 48, 58, 64, 65, 77, 85,
 88, 89, 151, 164, 165, 167, 168, 200,
 201, 210.
 Svíaríki 68.
 Svíasker 17, 50.
 Svíaveldi 15, 54, 57, 64, 65, 84, 132,
 188, 198, 200, 204.
 Svinasund 4, 47, 48.
 Svíþjóð 13, 14, 17, 42—44, 50, 64, 65,
 67, 82—85, 89, 110, 132, 133, 189,
 198—200, 211, 221, 231, 234, 245.
 Sygnir 81, 214, 238, 239.
 Sæla 26.
 Sæheimr 9.
 Sæheimsrud 250.
 Sæmingr 2.
 Sólva-Klofi 5.
 Sólvi 6.
 Teitr Ísleifsson 1.
 Tems 19, 20.
 Thomasmessa 182.
 Tiundaland 64, 65.
 Toðrarfjörðr (Coðraf., Roðrarf.) 186,
 190.
 Tófi Valgautsson 168, 169.
 Torf-Einarr jarl Rögnvaldsson 91.
 Tosti jarl Guðinason 167.
 — (Sköglartosti) 11.
 Tryggva flokkur 233.
 Tryggvi Ólafsson 7, 8, 10, 15, 158, 239.
 — — ok Gyðu enaku 233, 234.
 Tungur 183.
 Túnsberg 5, 7, 11, 12, 47, 71, 73, 74,
 90, 110, 111, 129, 131, 177, 178, 181.
 Tuskaland 23.
 Tægdrápa 180.
 Úlfasund 26, 239.
 Úlfhildr Ólafsdóttir 189, 200, 240.
 Úlfkell snillingr 21, 25.
 Úlfkelsfjörðr 76, 93.
 Úlfkelsland 21.
 Úlfr jarl Rögnvaldsson 27, 84.
 — bróðir Sigríðar stórráðu 27, 82, 83.
 — jarl Þorgilsson sprakaleggs 138,

- 161 (Sprakaleggsson), 162, 163, 164, 167.
 Ullarakr 65, 66, 88.
 Uppdalr 36.
 Upplendinga-konungar 33, 35, 74.
 Upplendingar 5, 42, 110, 122, 188, 209, 232.
 Upplönd 4, 5, 7, 8, 11, 14, 35, 59, 71, 102, 105, 110, 122, 128, 133, 173, 176, 199, 204, 212, 228, 249.
 Uppreistarsaga 210.
 Uppsala-auðr 65.
 Uppsala-mett 87.
 Uppsala konungar 57, 68, 87.
 Uppsala lög 65, 86.
 Uppsala þing 58, 67, 77, 86, 87.
 Uppsalar 13, 57, 64, 85.
 Uppsvar 89.
 Urguróst 106.
 Usa 106.
 Ústeinn 183, 185.
 Vága 105, 106, 108.
 Vága-floti 124.
 Vága-stefna 124.
 Vágar 147.
 Valdi (fyr V.) 26.
 Valdimarr Jarisleifsson 84, 230.
 Valdres 33, 121.
 Valgautr 169.
 Valland 23—26, 160, 171, 244.
 Valldalr 186, 190.
 Valþjófr jarl Guðinason 167.
 Vangr, á Vangi 121.
 Varrandi 23.
 Vazbú 189.
 Vazdalr 191.
 Veðrey 171.
 Veggir 11.
 Veigsund 186.
 Veradalr 44, 103, 208, 211, 212, 220, 225, 237.
 Verdælafylki 27, 202.
 Verdælir 104, 207, 220.
 Vermaland 64, 85, 189, 199.
 Vestfjörðr 149.
 Vestfold 2, 4, 5, 8, 12, 30.
 Vestmannaönd 64.
 Vestfararvísur 160.
 Vestr-Gautar 52, 67, 68, 78, 85, 89.
 Vestrlönd 24.
 Vestrvíking 9, 76, 91, 100, 241.
 Viðkunnr Jónsson í Bjarkey 237.
 Vigg 208.
 Vigleikr Árnason 185, 186.
 Vík, Víkin 7, 11, 16, 23, 27, 30, 38, 42, 47—51, 69, 71, 79, 90, 110, 111, 128, 129, 132, 138, 141, 171, 177, 181, 182, 226, 233, 246.
 Víkinga-Kári 53.
 Víkverjar, Víkverir 5, 7, 9, 11, 49, 51.
 Vilborg Gizurardóttir 53.
 Vilhjálmr jarl Ríkardsson 23.
 Vilhjálmsbær 22.
 Vína 134.
 Vindr 240, 241, 249.
 Vindland 15, 77, 226, 240, 246.
 Vingulmörk 4, 8, 12, 59.
 Vísivaldr Jarisleifsson 84.
 — kon. 14.
 Visundr, skip 158, 191.
 Vitgeirr 5.
 Vulgaría 195.
 Vænir 48.
 Væringjar 231, 242, 243.
 Vættalandir 49.
 Vörs 120.
 Þungbrandr 1.
 Þelamörk 4.
 Þingamenn 21, 25.
 Þingvöllr á Íslandi 125.
 Þjóðólfr inn fróði (inn hvínverski) 2.
 — skáld 221, 241.
 Þjötandi 186.
 Þjóttá 101, 105, 123, 149, 170, 171, 178, 179, 195, 198, 213, 214, 219, 237.
 Þóra Finnsdóttir 4.
 — Morstöng 6.
 — móðir Sigurðar Jörðsalafara 248.
 — Þorbergisdóttir 144.
 — Þorsteinsdóttir gálga 105.
 Þóraldi armaðr 103, 104.
 Þórálfr or Dimun 127, 128, 138—140.
 Þórariinn loftunga 180, 226, 230.

- Þórarinn Neffjúlsson 74—76, 117, 118, 125—127.
- Þórarinn lögmaðr 151, 152.
- Þorberg Arnason 27, 105, 143, 144—147, 189, 220, 228, 232, 238.
- Þórðr Barkarson 125.
- Folason 72, 73, 210, 217.
  - Guthormsson á Steig 129.
  - Istrumagi 107, 108.
  - Kolbeinsson 24, 25, 125.
  - lági Þorláksson 139, 140, 158.
  - faðir Sighvats 236 (Þorrðr).
  - Sigvalda-skáld 35.
  - Sjärekason 165.
  - Skotakollr 83.
- Þorfinnr jarl hausakljúfr 9, 91.
- jarl munnr 206, 207, 217.
  - jarl Sigurdarson 91—94, 96—98, 100, 105, 244.
- Þorgautr skarði 44—46, 50.
- Þorgeirr afrazkollr 1.
- ármaðr 143, 144.
  - flekk 203, 237.
  - Hávararson 125.
  - af Kvistöðum 216, 217.
- Þorgils Arason 75, 76.
- Hálmuson (Þorgial) 209, 224, 225, 226, 228.
  - Haraldson 3—5.
  - sprakaleggr 138.
- Þorgnýr 68.
- Þorgnýsson a) 65, 68. b) 65, 66—68, 79.
- Þórir bóndi 152.
- Erlingsson 27, 145.
  - helsingr 142, 242, 243.
  - hersir Hróaldsson 3.
  - hundr 102, 112, 115, 120, 124, 125, 133—137, 147—149, 172, 175, 179, 195, 198, 213—216, 218—220, 225, 237.
  - langi 48, 73.
  - selr s. Sel-Þórir.
  - Þegjandi 4.
  - Ólviason 175, 176, 188, 191, 213.
- Þorkell at Apavatni 35.
- Eyjúlsson 125, 127, 129.
  - fóstri Ámundason 92—95, 97—100.
  - hávi 192.
- Þorleikr Bollason 125.
- Þormóðr Kolbrúnarskáld 125, 205—208, 221—223.
- Þoroddr Snorrason goða 129, 141, 143, 150—154.
- Þórr 106, 108.
- Þorrðr = Þórðr 236.
- Þórsbjörg 6.
- Þórshöfn 156.
- Þorsteinn fróði 90.
- gálgi 105.
  - Hallsson 127, 129.
  - knarrarmiðr 214, 215, 219.
  - rauðr 91.
- Þorviðr stammi 87, 88.
- Þótn 4, 33, 110, 129.
- Þrándarnes 112, 124.
- Þrándheimr 4, 7—10, 36, 38, 42—44, 46, 49, 90, 100, 102, 103—105, 111, 122, 125, 137, 141, 142, 145, 147, 154, 176, 178, 179, 184, 185, 190—192, 198, 202—204, 212, 226—228, 230, 233, 235, 237, 240, 248, 250.
- Þrándheimsmynni 10.
- Þrándr í Gótu 127, 138—141, 156—158.
- hvítí 49, 151.
- Þrændalög 24, 234, 243.
- Þrændir, Þrændr 5, 7, 10, 15, 34, 42, 43, 142, 186, 207, 213, 214, 217, 228, 232, 238.
- Þurtðr Snorradóttir 2.
- Ögmundr (Folason?) 210.
- Ögvaldsnes 113, 115—117, 119, 120.
- Ólvir búandi 80.
- á Eggju 103—105, 175, 191, 213.
- Ömd 112.
- Öngulseyjarsund 241.
- Önandr jarl 142.
- Önundr Ólafsson Svíakonungr 89, 110, 132, 133, 137, 138, 159, 160, 163, 164—166, 168, 198, 200, s. Jacob.

Rettelser.

- S. XX L. 14 Henrik VI, död 1197 l. Otto IV, död 1218
- 3 - 7 f. n. fiordum l. Fiorðum
  - 5 - 2 — manga l. marga
  - 16 - 19 f. o. tilhrana l. til Hrana
  - 22 - 3 — gunnar l. gumnar
  - 26 - 3 — Fyr valde l. fyr Valde
  - - - 10 — biostv l. biottv
  - 42 - 8a — konungr l. konungs
  - 50 - 1 — Fløminginlanz l. Flømingialanz
  - - - 7 f. n. gersisar l. gersimar
  - 63 - 7 f. o. liota l. lioto
  - 64 - 12 f. n. Upplausum l. Uppsaulum
  - 68 - 15 — Kirialand l. Kiria(la)land
  - 76 - 8 f. o. Moðrovaully l. Moðrovaully(m)
  - 112 - 6 f. n. engan stað l. i engan stað
  - - - 5 — ivar at l. var at
  - 121 - 4 — ðeir l. þeir
  - 176 - 1 — r. f. melli l. melli
  - 205 - 27 f. o. Jnnþronði l. Jnnþronðr
  - 210 - 12 — hringa l. Hringa
  - 224 - 12 — speipþv l. sveipþv
  - 232 - 6 f. n. hers l. hans
  - 239 - 7 — setr l. selr

I. sciponō. var sva gort. Sigldu þeir þaj. d. þ. rre i adar. z duadi uedr er herra lag
 þu at um kveldir ihvtingl ey þor konungt þa norðr abauðal z þor þacverlo.
Qat þar hafði þar ic scip af nor egi ut til þ. rreyia aþvi drap þoralfr.
 Scipi þoro orðlendigar olaxt kl til þell at koma scylldi utan af þer eyrom
 einhver þeirra hrdmaða þs. lefr auz vrat. l. eda gulli lauglogo maðr. eda
 þalfr or drimou. eu er þsi orðlendig cō vil þerreyia. z þei var sagt hialfr þa
 vōða þr sin umall hvac unð man bua orðlendinguþi z cō þat asamz ut þei at
 þr hugdu at k mýndi vilia spýrta eptcr ū þau rōvndi z sum m hofðu þice
 lacc at þar mýndo gōðz hava ieyionō. ū mlfat lendimkl þeixa rveor scap
 laguaða er engi maðr hafði af komuz. þeir rēðu þar af mēð set at þor.

711

II. alfr scylldi þara rōð hē z biobýðig ē þacci z afladi þar t m v þr m alscip. r. eda
 xii. tū ē þr d bñi z bñu þyrar þa v þ rōvnda i avlrey igawo at þindar er ein gōðan
 vōðdag gœc þindr tū utro. en þar lagu utro þolla bōðor. ū þl. n. Sigurd z þōð.
 þ þ þalact syñ. ey þþi þ gacr ey rōþi. h þ ey rēvndi þra. All þ þe þol
 trar þrāndar. goryilg ōi. S. Sigurd etur þra z þr þei mett i vto. þōð at
 keyiga nān þ h calab þde ey lagi h þ þo ma hētr z þ huc þo meix at h
 þ þrechgr z rā at apli. þa. ōi. þñd. Mart scipar a marx eþi. o tto þ þ þa.
 er þ þoy unq at scyldo sita eþ ligra yēðdaga gōþa. þ er unq þ z til atz
 þel þot mýndi þ egi þockva lictit eud þyðo mawō at þoralfr ōi driman
 mýndi þa þrolea. h. meiri hēða en er. lū þyrþgr la er er hēfi at z hēða
 i nasti etla ee at nu gortz s þoin at þvm vnd bñapmo er h hōf hbt þot
 af vllō z vþ ecki t oþl haddit mýndi egi s eþ. r. þa nocoz vestrō yngri.
 Sigurde hliop vþ z hēt aþa þōð z gart quat egi þola þryis þindar ōga.
 þ vt z þ t er hulelar þ. ōga þ t z lecta þor þyrþg lew þ þa þlytra t þō
 z hloþo lepru scort þa egi hēia þaw t s rēþi allr m lepru þyov þ þ
 a þā dāgō þ þ z ōi x eþ xii a scipi. Toz þ þalfr vt er eþ allr visuz

1

1. The first part of the document is a list of names and titles, including the names of the authors and the titles of their works. This list is organized in a structured manner, likely serving as a table of contents or a reference list.

y

.....

